

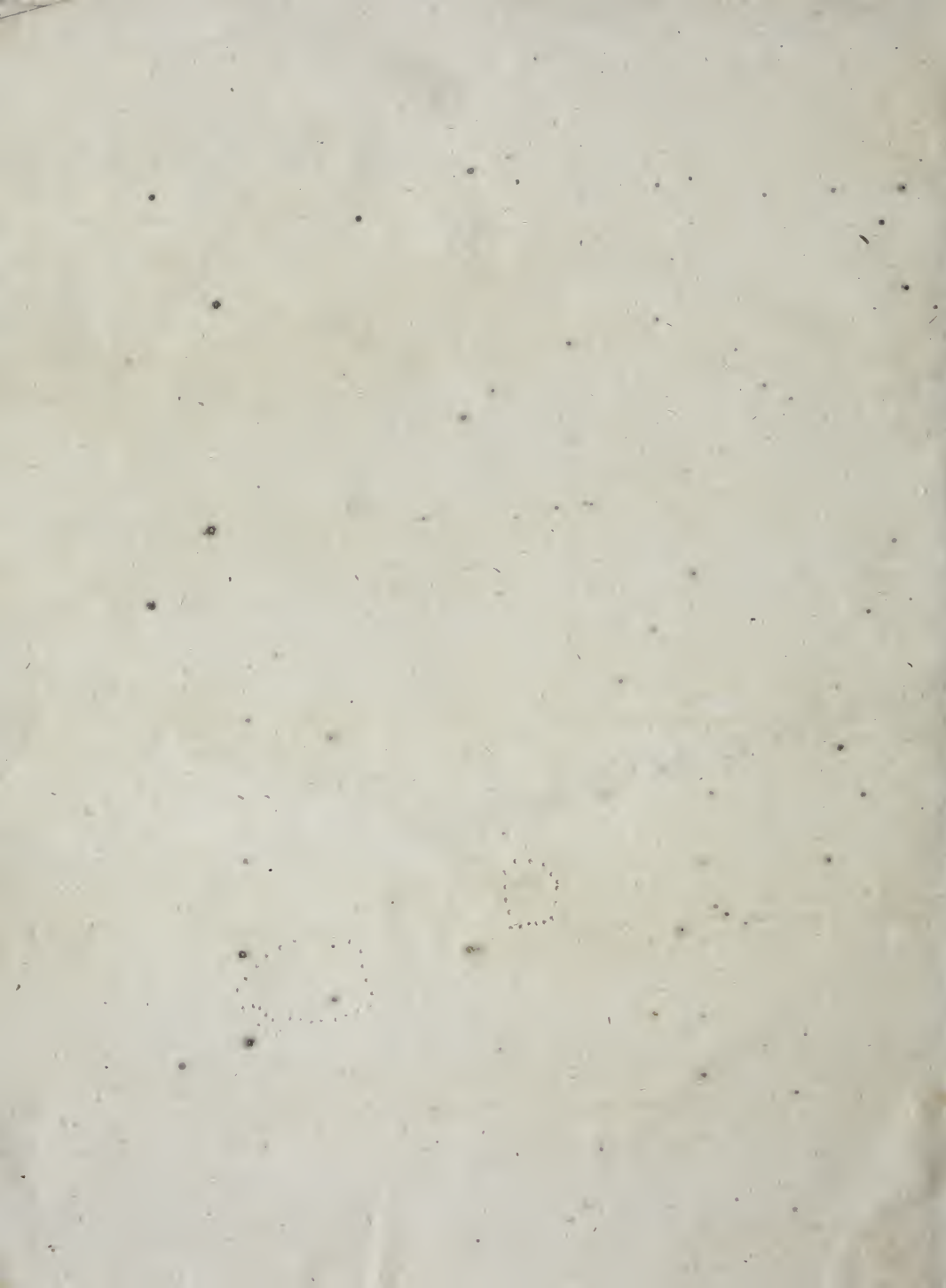

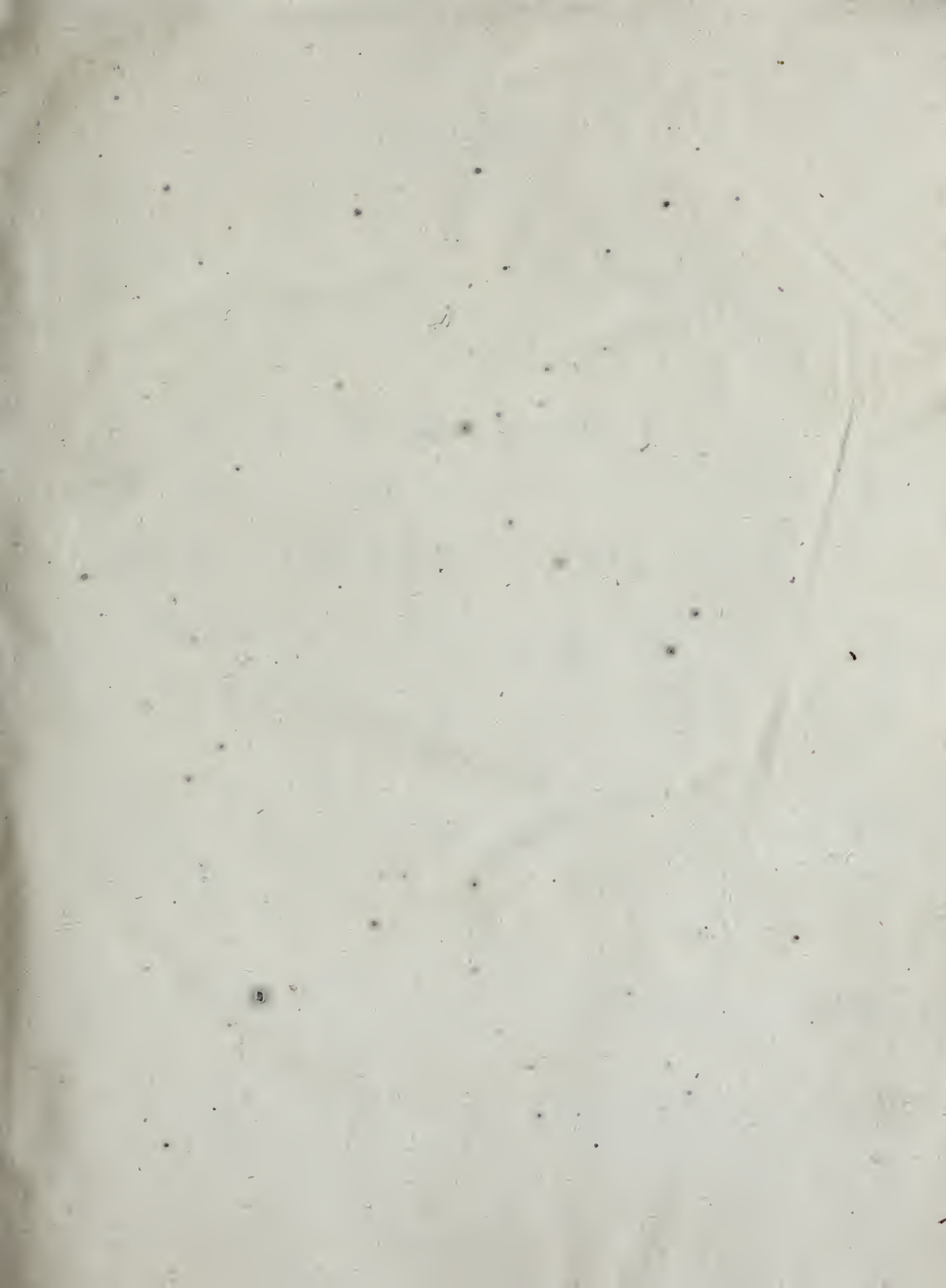
983/0E

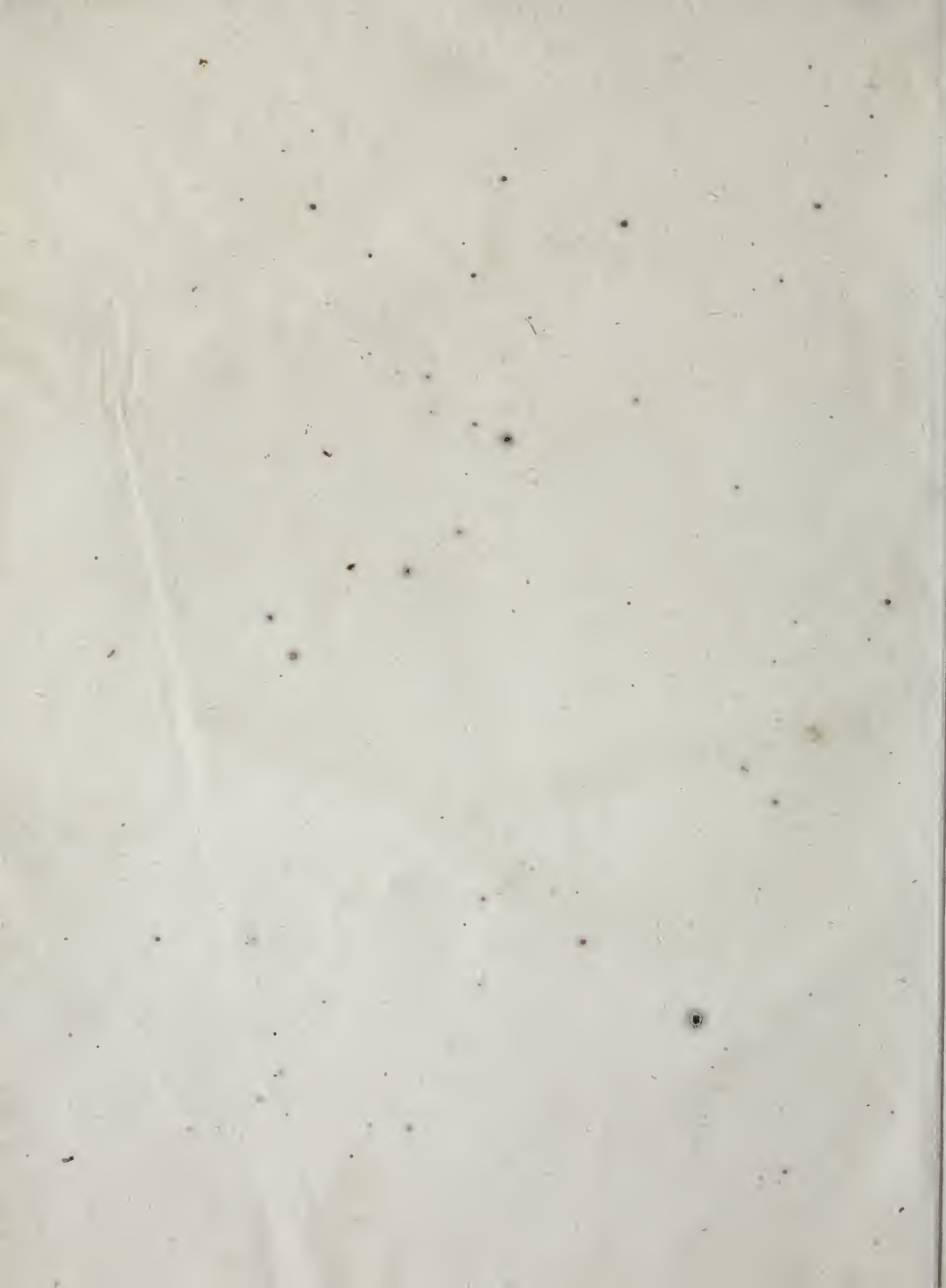
esp

1883

C A M D E N I

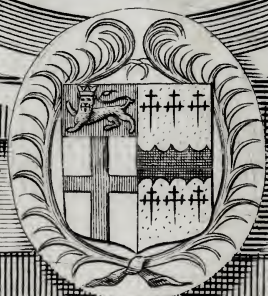
E T

I L L U S T R I U M V I R O R U M

E P I S T O L Æ.

ONDEREN
NUMERO

R. White sculp.

GULIELMUS CAMDENUS CLARENTIUS
ÆTATIS LVIII. M. DC. IX.

V. CL.
GULIELMI CAMDENI,
ET
ILLUSTRIUM VIRORUM
AD G. CAMDENUM
EPISTOLÆ.

CUM
APPENDICE VARIII ARGUMENTI.

Accefferunt

Annalium Regni Regis JACOBI I. Apparatus,

ET

Commentarius de Antiquitate, Dignitate, & Officio
COMITIS MARESCALLI ANGLIÆ.

Præmittitur

G. CAMDENI VITA.

Scriptore THOMA SMITHO S. T. D.

Ecclesiæ Anglicanæ Presbytero.

LONDINI,

Impensis RICHARDI CHISWELLI ad Insigne
Rosæ Coronatæ in Cœmeterio D. Pauli. MDCXCI.

IN THE

SUPREME COURT OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

VS.

JOHN W. BROWN

Defendant

Case No. 1027

FILED

IN THE OFFICE OF THE CLERK OF THE COURT

THIS

DAY OF JANUARY

1880

AT WASHINGTON, D.C.

WITNESSES

JOHN W. BROWN

Plaintiff

vs.

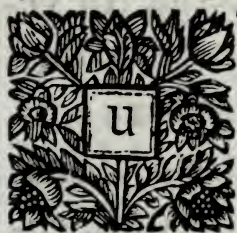
JOHN W. BROWN

Plaintiff

vs.

NOBILISSIMO VIRO,

D. Joanni Cottono *Baronetto.*

T hæc Epistolarum sylloge,
Vir Nobilissime, præclarissimi
tui nominis titulo & elogio
inscribatur, si nullæ privatae
amicitiæ rationes hoc quicquid est obser-
vantiae poposcissent, id à me jus fasque
longè potentiori & planè ineluctabili argu-
mento exigere videntur. Quid enim æqui-
us honestiusve à quoquam, cui probitatis
ac recti amor & studium cordi sunt, præ-
stari aut potest aut debet, quàm ut Tibi,
quod *tuum* est, reddatur? Illud autem
merito jure *tuum* appellabo, quod ex Bi-
bliothecâ tuâ erutum, jam tuo potissimum

E P I S T O L A

hortatu & consilio, quo me, ut id facerem, fatis ex studio utilitatis publicæ volentem pronumque animasti, in publicam lucem emergit. Apud magnum Avum tuum, cui ex editis immortalis ingenii monumentis, è rerum nostrarum maximi momenti, in quibus Angliæ salus & honos versantur, usu & exquisitissimâ cognitione, èque tot veteris ævi Instrumentis & Diplomatis, Regum nostrorum & sacri Consistorii consultationibus & Literis authenticis, Monasteriorum Origines & Historiam continentibus Chartis, vitarum Collectaneis, Commentariis publicis, rarissimisque rei tum Antiquariæ tum Historicæ, præsertim Britannicæ, ceimeliis, maximis impensis & auspiciatissimâ curâ ac industriâ congestis, non minor surgit & in omne ævum surrectura est gloria, quam ex illustrissimorum Majorum longo stemmate & regali Roberti Brusei Regis Scotorum prosapiâ, magnum quoque suæ Patriæ lumen & decus,

Gu-

D E D I C A T O R I A .

Gulielmus Camdenus, suavissimæ necessitudinis & amicitiae tantâ cum fide & religione per triginta annos alterutrinque cultæ, itinerumque studio Antiquitatis indagandæ simul initorum memor, ad isthæc sacra scrinia toties admissus, ædibus vestris toties exceptus, chartas, numismata, codicesque tum manu exaratos, tum typis evulgatos, in eodem augusto Armario, ex testamento, jam æternitati maturus & Indigetibus cœli annumerandus, deponere gestiebat, ut huic incomparabili thesauro quippiam pretii ex tam magnifico Auctario accederet; satis securus, hoc quantum est apparatus librarii nuspiam aut tutius aut sanctius aut honorificentius in publicos virorum eruditorum, qui in hisce præclaris & laudatissimis studiis diligentem operam essent impensuri, usus potuisse reservari.

Tu verò, Vir Nobilissime, qui pro antiquitatis amore, & bonarum literarum, quo totus accenderis, patrocinio, quæ sunt

E P I S T O L A

sunt gentilitiæ familiæ Cottonianæ laudes, Avi & Parentis tui exempla pari animi ardore æmulatus, avitæ virtutis pariter ac amplissimi patrimonii hæres ex asse meritò ab omnibus, qui te nôrunt, (quotusquisque verò est per totam Angliam, qui nomen suum inter harum rerum studiosos profitetur, qui Te non norit?) censearis, non aliorum ritu, qui gemmas, aut nunquam aut non sine difficili apparatu videndas, in loculamentis occultant, ac si quippiam curiosuli oculi delibarent, illæque ex frequenti usu detererentur, gazas tuas, quasi non tui solius essent peculii, sed omnium eruditorum, ubi ubi sunt, in herciscundâ hâc literariâ hæreditate commune jus, cuivis, quem virtus, quem eruditio, quem ingenium, quem publici boni studium commendant, (non enim aliis parariis ad procurandam tuam benevolentiam opus habent) promptissimâ animi propensione & admirandâ morum facilitate soles recludere.

Nihil

D E D I C A T O R I A.

Nihil auribus tuis do, nec veri limites transgredior. Alterum dignitatis tuæ amplitudo, alterum mores mei vetant. Notissima loquor, nec meâ ineleganti aridâque oratione eget, quod Usserius Armachanus, Camdenus noster, Seldenus, Spelmannus, Du Chesnius, Whelocus, Twisdenus, alique Viri in re literariâ Principes de tuis Avo & Patre, de Te Franciscus Junius, Dugdallus, & reverendissimus J. Fellus Episcopus Oxoniensis (quanti ob exantlatos ferè immensos labores, & ob splendida eruditionis trophæa Heroes!) elogiis penè invidendis certatim prædicaverint; ut ab eruditissimis & clarissimis Viris, qui hodiè in vivis sunt, nominandis abstineream, qui in vestris omnium laudibus celebrandis, justissimo meritorum & benignitatis sensu tacti, mirè concinunt.

Sed nec minus, in tanto natalium ac fortunarum splendore constitutus, bonis incubuisti literis, quàm literatis faves, quod bo-

E P I S T O L A

næ indoli & industriæ debes, qui neglectis
 solutioris vitæ blanditiis, quibus emollescit
 animus, ab ineunte juventute Gratiis & Mu-
 sis litans, versus è divite fœcundi ingenii
 venâ placidè & facilè fluentes, absque omni
 violento cerebri nixu, cum animum à gra-
 vioribus negotiis hisce oblectamentis rela-
 xare placuerit, panxisti, quos ingenii Ovi-
 diani nitorem, & elegantiam leporesque
 Catulli referre & æmulari jure dixerim.
 Neque his amœnitatibus contentus, in pro-
 fundiora Græcæ linguæ arcana penetraſti,
 Viris præclarissimis & eruditissimis, D. D.
 Merico Casaubono & Isaaco Barrow, non
 tam in studiorum tuorum duces & adjuto-
 res, quam testes & laudatores olim adhibi-
 tis; quod literatus orbis, paritèr ac ego
 cæterique intimæ admiſſionis amici, dudum
 agnovisset, si, uti olim per publica Regni
 negotia in Comitiiis Parlamentariis, quibus
 unanimis Comprovincialium tuorum suf-
 fragiis electus, sub serenissimis Regibus,

au-

D E D I C A T O R I A.

augustissimis Regis Caroli I. *tē maxime* Fi-
 liis, intereras, ita jam per valetudinem &
 longè provectam ætatem, Græcos *Geopo-*
nicorum Scriptores, ad fidem optimorum
 codicum manuscriptorum emendatos,
 quod olim in animo habuisti, edere tibi
 licuisset. Sed alia cura, eaque longè sancti-
 or, jam te, septuagesimum vitæ annum fe-
 liciter emensum, animumque tuum exercet,
 non fictam aut tetricam pietatem morosâ
 & nubilâ fronte & obstipo capite ostentan-
 tem, sed qui præstitis ubilibet humanioris
 vitæ officiis erga omnes, siue paris siue dis-
 paris fortunæ, eandem benevolâ comitate
 condire à prudentiâ magistrâ didicisti, dum,
 quantum humanæ naturæ infirmitates, vi-
 tæque lubricæ & quotidianis ægritudinibus
 & casibus obnoxia conditio sinunt, procul
 ab Urbis molestiis, inter horrendos istos,
 quibus universus orbis Christianus hodiè
 deplorandum in modum concutitur, tu-
 multus, Deo totus, prout tuâ sapientiâ,
 H T I M 2 . O H b 2 pie-

E P I S T O L A

pietate tuâ dignissimum est, placidissimè vacas. Interim hanc felicitatem mihi ipse gratulor, quod jam publico hoc alloquio, quanti Te, tuamque nobilissimam familiam faciam, quanti amicitiam & benignitatem tuam, quæ mihi omni tempore faciles in Bibliothecam tuam aditus concefferit, palam testari liceat; quod omni cum debitâ mentis gratæ observantiâ lubens facio. Sanctissimum & maximè misericors Numen, quod mei muneris est, votis ferventissimis veneror precorque, ut Nestoreos annos vivas perquam felicissimè, & serus in coelum redeas, beatâ immortalitate donandus.

Amplissima dignitati tuæ addictissimus,

T H O. S M I T H.

Benevolo Lectori S.

CUM virorum verè magnorum, quos summa aut virtus aut eruditio seræ posteritati & exemplo & admirationi commendat, Epistolæ ab omnibus, qui vel paulò erectiorem habent animum, aut literas humaniores profitentur, maximo in pretio habitæ, quod ex isthoc literario commercio, quo pro communi amicitia jure se invicem exceperint, non parum adjumenti studiis & voluptatis menti accedat, pronis animis avidissimisque oculis legantur, dum ipse in hoc otio, quo inditus fruor, quo pacto quippiam ejusmodi, quod publicæ utilitati sine cujusquam præterquam morosulorum offensâ in hâc acerrimâ de rebus Civilibus & Ecclesiasticis ingeniorum contentione conducatur, in medium proferam, multum sollicitus fuerim; tandem in animum induxi meum, me hoc munere non melius aut fructuosius defungi posse, quam si præstantissimi Viri GULIELMI CAMDENI, aliorumque tum eruditione tum dignitate perillustrium ad eundem scriptas, epistolas luce publicâ donandas cura vero. Hoc consilium eo fini, nec temerè, ut putâram, initum, Amicis, quibus id communicavi, tantum aberat, ut displiceret, ut illi
potius.

P R Æ F A T I O.

potius currenti stimulum adderent : nullusque dubito, quin tu quoque, Lector candide, si cor tibi ritè salit, calculum tuum sis adjecturus. Hunc tamen nolo in antecessum emendicare, totam rem arbitrio tuo pro mentis, quâ polles, solertiâ dijudicandam permissurus ; nec aliquâ prensatione aut verborum aucupio opus erit, cum diffusa argumentorum ad Historiam tum civilem tum literariam spectantium, quæ inibi tractantur, varietas illis honorem, reverentiam, & authoritatem, quam merentur, abundè conciliaverit. Tantum id agam, ut pauca, quæ et tuâ & meâ, ne nescias, interesse duco, hæc præfatione edoceare.

Prostat in
Bibliotheca
Cottonianâ sub
Julio. C.5.

Dum hoc epistolarum volumen, quod mihi in amantissimi mei Fratris ædibus, ad quas, tanquam ad portum tempestuosissimo mari jactatus, confugi, utendum pro summa suâ benignitate dederat Vir Nobilissimus D. Joannes Cottonus, iterum satis attentè perlego, id curæ mihi primum incumberebat, ut illas pleraque ex parte confusas nulloque ordine digestas, (quod solius Librarii incitiæ imputandum est, cujus operâ in iis colligendis connectendisque Bibliothecæ illustris Fundator, cui ex legato in peculium cesserant, usus fuerit) juxta temporum seriem disponerem ; quod in multis, quæ anni adnotatione omnino carebant, non adeò proclive & facile factu erat. Ideo ad hujus sæculi synchronismos recurrere oportuit, quorum operam istam non malè admodum aut infelicitè mihi cessisse perspectum habebis, paucis epistolis, quas suppressere volebam, consultò & ex industriâ ad calcem reiectis. Deinde

P R Æ F A T I O.

de, in tantâ, quæ occurrebat, varietate, quænam potiores essent seligendæ, aliquantulum hæsi; sed hîc non longâ aut auxiliâ deliberatione opus habui, cum omnes promiscuè in lucem edere planè temerarium & inconsultum videretur, nec è re literariâ fuisset. Eas igitur, quæ privati & domesticæ argumenti erant, tanquam luce hac novâ prorsus indignas, saltem non æquè dignas, ne in molem inutilem excrescerent, seposui. Nec tamen fortasse hâc ex parte noster delectus rigidissimis Aristarchis, qui totas gemmeas, licet gemmæ ipsæ non sint æqualis pretii, exspectant, ex integro placebit: quibus non multum refragabor, censuramque, si non ex invidiâ aut malevolæ affectu proficiscatur, æquo & patienti animo feram. Interim aliorum in hâc palæstrâ sudantium exemplo me solabor, qui in Epistolico opere edendo non ad eò scrupulosè se gesserint, quasi de illorum aut probitatis aut judicii famâ esset periclitandum, si quippiam aliundè congeratur, quod mediocre ingenium sapiat, quod promatur è trivio, quod literarum arcana non pandat, aut quod hosce grandiloquos Magistros, quibus pusilla & leviuscula sordent, novâ voluptate non perfundat. Ut ut de hac integrâ, prout jam comparet, sylloge severè admodum, ne dicam iniquè, judicaveris, quod te ad istam familiarem, quam cum D. Camdeno illustres Viri per literas habuère, conversationem admiserim, quod quis cordatus magno pretio olim redemisset, bonam de temerendi voluntatem æqui bonique consules, saltem excusabis; quod cum postulare jure possem, id à tuo candore & humane

P R Æ F A T I O.

humanitate me faciliè quidem impetraturum haud mala aut incerta spes erit.

Non parum sanè doluit, quod tibi quoque mecum dolere non vanus auguror, haud plura ipsius Camdeni epistolarum apographa reperiri potuisse. Forulos Bibliothecæ Cottonianæ diligenter satis excussi, sed penè frustra, nisi quod unam & alteram in cæteris Collectaneis reperirim. Viros etiam clarissimos, quos in aureis Antiquitatis fragmentis, inque ineditis nostratium Monumentis colligendis summam operam impendisse nôrim, subindè consului, percunctando, si quid uspiam scriptiunculæ, quod Camdeni nomen præ se tulerit, in cimeliarchiis suis exstaret; inter quos, quamprimum id roicaretur, Vir antiquâ fide & probitate præstans, D. Franciscus Sandfordus, non ita pridem Heraldus titulo Lancastriensis, in genealogiarum stemmatibus summâ cum industriæ & judicii laude versatissimus, (quod eximium illud opus, Genealogica Regum Angliæ, & Monarcharum magnæ Britanniae Historia, inscriptum, satis clarè testatur) Adversariorum librum, à D. Edwardo Walkero primario Armorum Rege dono acceptum, in quo multa curiosa ad rem Antiquariam, Historicam, & Heraldicam spectantia propriâ manu congegesserat Camdenus, mihi obtulit, ex quo sex aut septem ipsius epistolas in hoc opus transtuli.

Cum verò Camdeni literas responsorias, quod maxime volebam, ad D. D. D. Thuanum, Peireskium, Petrum Puteanum, aliosque, quorum nomina in Annalibus Gallie æternitati

P R Æ F A T I O.

nitati consecrabuntur, apud nostrates, etiamsi sedulò quæsi-
verim, hætenus reperire non licuerit, certâ fide edoctus,
litteras originales tanquam sacras pretiosasque reliquias in
Bibliothecis Parisiensibus, sc. Regiâ & Thuanâ, adhuc dum
asservari, ad D. Thevenotium, cujus nomen nudè prola-
tum absque omni titulo & elogio, quod meritis & dignitate
longè inferius erit, abundè sufficit ad laudem, scripsi, ut
hanc jacturam ex isthoc ditissimo penu pro summo, quo
erga bonas litteras fertur, amore resarcire vellet. Sed
an literæ viarum difficultates non eluctatæ perierint, vel
an Vir Clarissimus ejusmodi commercium, funestissimo bel-
lo flagrante, licet in re omnium innocentissimâ, habere, sibi
vix tutum fore pro prudentiâ suâ judicaverit, planè in-
certum est, non mihi adeò felici esse licet, ut illo auctario
opus hoc, cujus editionem hâc de causâ per aliquot menses
protelaveram, ornatum prodeat. Interea dum Amicorum
consiliis, qui, ut hic thesaurus orbi literario diutius sub-
traheretur, vix permiserint, morem gero, illum aliosque
V. V. CL. ubi ubi sint, sive in Angliâ, sive alibi terra-
rum, obnixè & seriò obtestor, sicubi occurrant ejusmodi
epistolæ, ut eas nobis, si fortè meremur, qui tamen gratas
repensuri sumus vices, si verò non meremur, certè Res-
publica literaria merebitur, impertiri ne grave duxerint.

Appendix, quæ proximè sequitur, quoad longè maxi-
mam partem, ex eodem codice Cottoniano desumitur, quam,
etsi multa congeneris argumenti, quæ epistolis explicandis
vice commentarii inserviant, complectatur, seorsim ta-

P R A E F A T I O.

men ab iisdem ponere placuit, ne series ista alienis quasi admixtis interrumpatur. Nec, uti spero, Lectori displicebit, quod magni Thuanii Testamentum, illico post mortem illius ad Camdenum transmissum, licet toties editum fuerit, hinc quoque denuò recudatur. Inde enim veram sinceramque Viri optimi pietatem nullâ superstitionis labe infectam propius contemplari licebit, simulque ex tristissimâ instructissimæ Bibliothecæ, quæ Dominos & Possessores bis terve mutaverit, sorte perspectum habere, quàm parum valeat vel sapientissimorum cura contra hæredes & posteros.

Annales, sive mavis, Apparatum Annalium, (nam prior iste titulus non Camdeni est, sed à recentiori manu) regni Regis Jacobi I, cum ex viri celeberrimi D. Gulielmi Dugdalli, qui codices suos MSS. Musæo Ashmoliano Oxonii legavit, exemplari primum exscribi curassem, illos inter legendum multis in locis deficere & laborare faciliè observavi. Autographum autem Camdeni plurimum reverendus in Christo Pater, D. Joannes Hackettus, Episcopus Coventriensis & Lichfeldiensis, qui Ecclesiæ Anglicanæ coram Parlamenti M. DC. XLI. in Episcoporum Decanorumque &c. prædia, possessiones, sacrosque redditus impio & sacrilego facinore involaturi Delegatis causam doctissimè & fortissimè propugnavit, (nescio an munus à D. Heathero acceptum, an felix spoliū ipsi in manus auspicato casu delatum) postquam almae matri Cantabrigiensi Bibliothecam suam, Collegio ve-

rò.

P R Æ F A T I O.

rò sanctæ & individuae Trinitatis benignissimæ nutrici ob educationis curam pientissimus Alumnus mille ducentas libras admodum munificè dedisset, viro reverendo & doctissimo, Thomæ Gale, S. T. D. tunc temporis illius splendidissimi Collegii Socio, qui illum adibat, prout ab ipso accepi, in ultimum amoris pignus tradidit in ejusdem Collegii Archivis in perpetuam memoriam conservandum. Conferendi laborem, rogatu viri undiquaque ornatissimi, Caroli Hattoni Armigeri, quo nemo aut majori solertiâ aut impensiori curâ bonis literis incumbentium studia & conatus promovet, in mei gratiam in se suscepit vir clarissimus & doctissimus, Joannes Laughtonus, S. T. B. illius quoque Collegii Socius, & Bibliothecæ publicæ Cantabrigiæ Præfectus, cujus diligentiae debes, quod Apographi Dugdalliani defectus & errores hîc magnâ ex parte suppletos correctosque habeas. Non enim, ut liber ab omnibus mendis purgatus prodeat, per lituras huc illuc sparsas, characteresque evanescentes, qui vel acutissimos oculos eludunt, expectandum est.

Fortè quidam ex tetricioribus, qui, Musis iratis nati, nihil, nisi quod ipsi faciunt aut faciendum volunt, rectum putant, me hoc imperfectum opusculum jam edentem Camdeni famæ & honori parum consultum idisse criminabuntur, cujus censuræ invidiam sustinere metuerem, nisi viros acerrimi judicii, quos famæ Camdenianæ cura pariter tangit, hujus ausi fautores ne dicam instigatores habuissem. Quanti enim usûs, tum in chronologicis rectè statu-

endis,

endis, tum in istorum temporum gestis enarrandis futurum sit, si quispiam optimi & maximè pacifici Regis, quæ plurimum desideratur, Historiam scribere aggredi voluerit, nemo adeò obtusi ingenii est, quin primo intuitu agnoverit. Quod verò observatiunculas de tempestatibus, & de ominibus, cæteraque ejusmodi leviuscula de se vitæque suæ accidentibus, quæ infra dignitatem Annalium longè subsidunt, illis immiscuerit, facile quidem excusabunt æquissimi rerum æstimatores, si velint meminisse, Camdenum in proprios usus, & ut sibi soli placeret, non aliis, in Diario quicquid aut cujuspiam aut planè nullius momenti, uti minus intelligentibus fortean videbitur, occurrisset, pro re natâ adnotasse; illud vel istarum minutiarum omissione, ne læsæ fidei quispiam postulaverit, mutilare me penitus noluisse; hanc denique futuri operis rudem impolitamque sciagraphiam, Annaliumque compendariam summam fuisse. Ex hac verò informi materiâ, observationumque, quibus sua impleverit Adversaria, mole, quam pulchri Annales Jacobæi, Elisabethianis haud inferiores, divino Camdeni ingenio formati & digesti, si vixisset, additis stylo eleganti documentis ex usu civilis vitæ petitis, surrexissent!

Sub Tito.
C. 1.

Commentarium Camdeni de etymologia, antiquitate, & officio Comitæ Marescalli Angliæ ipsius manu signatum reperi in codice MS. Cottoniano quantivis pretii, in quo Virorum doctissimorum & rei Antiquariæ peritissimorum judicia & sententiæ primo R. Jacobi I. an-

P R Æ F A T I O.

no de dignitate & munere Constabularii, Mareſcalli, & Senefcalli Angliæ rogatæ, und cum doctiſſimis de duello ſive certamine ſingulari, & de munere & officio Heraldorum collectaneis continentur. Quod argumen-
 tum denuò retractavit Camdenus quaſi in epitomen reda-
 ctum; alterum enim commentariolum ejus eſſe, ut in dubi-
 um vocem, ipſius interpolationes manu propriâ factæ, & à tergo Camdeni nomen adſcriptum, nullatenus ſinunt.
 Interim, dum ampliſſimi de hoc nobiliſſimo argumento
 Commentarii, quos V. Cl. & doctiſſimus, D. Robertus
 Plottus, LL. Doctör, & in Curia Militari Actuarius,
 dudum molitus eſt, in lucem exhibunt, quod de eodem hiſce
 breviculis compendiis annotaverit Camdenus, nolui omittere.

In ſchedis
 ſolutis a-
 pud D.
 Sandford.

Mantiſſæ loco, paucos verſus, partim editos, partim in-
 editos, quos Camdeni muſa profudit, & Epitaphia, quæ,
 ut amicorum aliorumque poſthumæ famæ velificaretur, roga-
 tus conſcripſerit, addidi, non ita factururus, niſi ea mihi penè
 invito extorſiſſent amici. De quibus hoc monendum habeo,
 illud, quod juffu Regis Jacobi, ut conjectari fas eſt, in memo-
 riam matris ipſius Mariæ Reginæ Scotorum compoſuerat,
 Mauſoleo ejus in Baſilicâ Weſtmonaſterienſi, in quam ex Ec-
 cleſiâ Petroburgenſi infeliciſſimæ Heroinæ corpus delatum,
 neutiquam inſcriptum fuiſſe, ſed aliud ejusdem planè argu-
 menti, acumine longè inferius; quod tu mecum, ſi quid rectè
 judico, poſtquam contuleris, paritèr judicabis.

Camdeni vitam, & quicquid de illo memoriâ digniſſi-
 mum videbatur, quantum ex ipſius ſcriptis, tum editis tum

manu

P R Æ F A T I O.

manu exaratis, Academiae Oxoniensis & Collegii Heraldorum Archivis aliisque authenticis Commentariis pari industriâ ac fide colligere potuerim, literis mandare institui, eo quidem lubentius, non tam proprio genio impulsus, qui ab annis juvenilibus, quamprimum harum rerum gustum ceperam, Camdeni famæ litaverim, quam honesto fidei pro modulo meo liberandæ desiderio accensus. Cum enim non nostri solius, sed omnium seculorum interesse, qui aut sapientiæ aut probitatis aut publici boni studio ducuntur, agnoscant, ut illustrium Virorum vitæ, studia, & mores describantur, tum ut immortalitatis famam debitasque à gratâ posteritate laudes consequantur, tum ut cæteris, quos bona indoles, quos idem ardor mentis accendit, incitamento in vitâ laudabilitèr instituendâ & exemplo sint, multique, nescio quo jure, nobis dicam impegerint, quasi Patriæ, Heroibus nostris, cum maximis Viris vicinarum gentium aut hujus aut superioris ævi (quod absque invidiâ aut jactantiâ dictum volo) meritò comparandis, imo nobis ipsis hac ex parte defuissimus, qui illorum munificentiam frui, aut apud nos solos à reliquo mundo discretos admirari nimium quàm oportuit contenti, eruditorum communi linguâ aliis communicare penè negligere videmur, aut brevibus elogiis confusisque rhapsodiis rem confici existimamus, hanc labem eluere, inter alia maximi momenti, quæ excelsò animo molitus est, apud se constituit Vir de Patriâ & de Academia Oxoniensi optimè meritus, D. Joannes Fellus Episcopus Oxoniensis, unum aut alterum vitarum

P R Æ F A T I O.

volumen è Theatro Sheldoniano editurus. Sed cum id per sanctiores curas, quibus penè quotidie obrutus erat, per se (neque enim illud ab unico, licet indefessæ industriæ, expectandum erat) exequi licuerit, inter alios, quos in tanti operis consortium adsciscere placuit, meam operam qualem qualem pro benevolo in me affectu poscebat, unicuique nostrum; in quo industriam collocaremus, partito munere. Mox Democraticorum, qui paci publicæ inviderint, pravis consiliis & molitionibus supervenerunt primo turbæ, quæ illos conatus aliò jam impendendos retardârunt; deinde, antequam istæ deferbuerint, optimi Viri mors, quâcum tota ista res penitus intercidebat. Ab isthoc tempore, de Spartâ istâ iterum suscipiendâ nunquam mihi in mentem, ne per insomnium quidem, venerat, donec Epistolas hasce in tui gratiam edendas suscepissem, haud parum indecore ne dicam imprudenter me acturum, quod mihi merito exprobrari potuisset, animo reputans, si huic operi Historicam de Camdeni vitâ, studiis, ac moribus narrationem non præfigerem. Degoreus Whearus in dedicatio-

p. 34.

ne imaginis Camdenianæ quendam ex Camdeni familiaribus illius vitæ Ephemeridas, singulis egregie dictis & factis adnotatis, contexuisse dicit: hunc autem fuisse V. CL. Hugonem Hollandum, qui Heroologiam Anglorum Latine edidit, ferè ante sexaginta annos den-

A. Ch:
Lond.
1620.

tum, ex lucubrationibus Viri maxime industrii D. Antonii à Wood plusquam verisimile est. Si iste Commentarius existisset, vel si illum unquam videre mihi contigisset, ab hisce

P R Æ F A T I O.

conatibus mihi planè fuisset supersedendum, vel saltè largiori rerum memorabilium, quæ nos tanto intervallo intercedente fugerunt, copiâ longè instructiores prodissent. Si vero in cujuspiam manibus delitescat, ut ipso procurante in publicam lucem editus tandem integer legatur, magnoperè efflagito.

An scopum, quem proposui, satis feliciter attigerim, tuum erit judicare. Ut in aliorum vitis Historico stylo contexendis parem operam impendam, vix per horum temporum infelicitatem licebit. Magnum autem laboris hætenus impensi fructum mihi quidem letus gratulabor, si qui honestâ quâdam æmulatione incitati, D. Thomæ Greshami, D. Thomæ Bodleii, D. Henrici Savillii, Lanceloti Andreæ Episcopi Wintoniensis, D. Roberti Cottoni, D. Thomæ Row, Joannis Seldeni, & (mihi ignoscant boni Waltoni manes) Roberti Sanderfoni Episcopi Lincolnensis, aliorumque maximè celebrium virorum vitas Latine describendas in se suscipere voluerint. Vale, Lector humanissime, qui pietatem juxta ac literas colis, & Deum Opt. Max. precare, ut pax & justitia, benignæ studiorum faultrices, quas sceleribus nostris profligavimus, ad orbem Christianum denuo revertantur.

Westmonasterii, prope
palatium S. Jacobi,
feriis Paschalibus.

M. DC. XCI.

T. S.

V. C.

V. C. GULIELMI CAMDENI

V I T A.

Scriptore THOMAS SMITHO Ecclesie
Anglicanae Presbytero.

Gulielmus Camdenus, cujus vitam paucis describere aggredior, natus erat secundo die Maii, anno Christi, M. D. L. I. Londini in Vico vulgariter dicto the *Old Baily*, in Parochiâ S. Sepulchri. Patrem habuit Sampsonem Camdenum, (qui è Lichfeldiâ in provinciâ Staffordiensi, ubi oriundus erat, providâ parentum curâ, ad illam Metropolim, benignam omnium Anglorum nutricem, sinu illius adultiore ætate fovendus, adolescentulus jam factus mittebatur) mediocris fortunæ virum, & arte ac professione Pictorem. Neutiquam puduit filium, quem divinum ac planè heroicum ingenium longè supra humilem istam vitæ conditionem, ad quam damnatus videbatur, evexerat, inque maximorum hujus seculi virorum censu collocaverat, natales suos, ignobiles licet, referre; sed affectu tum in Parentem, tum in ingenuam illam artem, quam exercuit, ductus, postquam tot honores, quos alii natalium splendori, ipse propriæ virtuti & industriæ debuit, quasi ex se nasceretur, emensus fuerit, in ipsò mortis confinio constitutus, stirpis Paternæ memor, sedecim librarum sterlingicarum summam, quibus comparandus esset scyphus deauratus, quo

festis diebus, quando solennes habentur conventus, inter prandendum utuntur, cum hâc epigraphe, *Gul. Camdenus Clarencens, filius Sampsonis, Pictoris Londinensis, dono dedit*, Societati seu Collegio Pictorum Londinensium ultimis tabellis legavit. Illi vero boni probique cives, suorum famæ ~~magis~~ quàm ipsius studiosiores, ut tanti viri ex artifice *οὐράμιος* prognati nomen apud suos successores, quantum in ipsis erat, in omne ævum perennaret, illius effigiem ad vivum summâ arte expressam in interiore conclave apponi curarunt, quam fatale illud incendium, Anno M. DC. LX. VI. quo tota ferè Urbs deflagaverat, tandem absumpsit.

Ex alterius Parentis genere noster Camdenus longè erat felicior; illa enim ex antiquâ & prænobili familiâ Curwennorum Wirkintonæ in Cumbria originem traxit: quod ipse sincerus amator veritatis, & ab omni fastu, si quisquam alius mortalium, alienissimus (^a) asserit; cuius (^b) genealogiam longo stemmate & continuâ serie à Gospatricio Northumbriæ Comite tum ex antiquis scriptis de Wirkinton, tum ex libro de Holmecultram deductam reperi.

(^a) Britan.
in Cumbriâ edit.
Londinens.

1607. pag.

633. Wir-

kinton sal-

monum piscaturâ nobile. Nunc sedes est antiquæ Equestres familia Curwennorum, qui genus à Gospatricio Northumbriæ Comite repetunt; cognomen à Culwen Gallovidiæ familiâ, cujus heredem duxerant, ex conventionione acceperunt, suasque hic instar Castri ædes habent magnificas, & à quibus nobis, absit verbo invidia, genus maternum.

(^b) M S. in Bibliothecâ Cottonianâ sub effigie Julii. F. 6.

Illum adhuc-dum puerum & impuberem, Patre orbatum fuisse conjecturam facere licet, eò quòd inter alumnos Ptochotrophii ædis Christi Londini, quod Rex Edwardus VI. felicitis memoriæ, in subsidium & levamen pauperum Orphanorum Londinensium sexto Regni anno condidit, à quibusdam consentiente famâ recensitus fuerit: quibus refragari nolim, licet id certò non constet, vel constare.

Anno
1552.

stare possit, an omninò admissus fuerit, an quoto ætatis anno, cum illorum temporum Matricula in istâ horrendâ strage, quâ tota domus eversa corrui, flammis perierit.

Anno M.D.LX.III. duodecimo ætatis anno Islingtoniæ, oppidi prope Urbem ad septentrionem, peste correptus, Deo misericorditè favente, salvus evasit.

Pòst ad Scholam Coletinam, quæ ad S. Pauli est, ubi sub vigilantissimis Præceptoribus disciplina & cultura ingeniorum maximè viguit, se recepit, inde postquam mentem artibus, quibus ætas juvenilis imbui solet, sedulo excoluisset, (neque enim ab ineunte ætate bonam indolem destituit industria) ad Academiam Oxoniensem oportuno tempore transplantandus.

Ne vero tantarum virtutum & ingenii, quæ opimæ frugis spem fecerint, semina suffocarentur, si literarum studiis, ad quæ à naturâ effectus & compositus videbatur, ex inopia relictis, ad vile aliquod artificium transisset, junctis amicorum operis & consilio cautum est, qui illum tunc decimum quintum ætatis annum agentem, D. Thomæ Couperi, Collegii B. Mariæ Magdalenæ Oxon. Socii & Scholæ Moderatoris, qui insulâ sacrâ dignissimus, primò ad sedem Lincolniensem, deinde ad Wintoniensem ab Elifabethâ Reginâ promovebatur, benevolentia & patrocinio commendârunt. Sed cum in isthoc præclarissimo pietatis & doctrinæ Seminario in numerum Scholarium, qui ex reverendissimi D. Fundatoris munificentia, (cujus uberes fructus ipse per viginti octo annos percepi, quod gratâ mente recolo, quicquid reliquum est vitæ, modò infauusta, in quæ incidimus, tempora sinunt, illic peracturus) aluntur, cooptari neutiquam licuerit, à D. Thomâ Thornetono, in cujus clientelam se dederat, invitatus, (c) ad Aulam Late-portensem, quod jam Collegium Pem-

(c) V. Parentationem Historicam Degorei Wheari. Oxon. 1628. p. 8, 9.

(c 2)

brochianum

brochianum nuncupatur, se contulit, Musis melioribus auspiciis vacaturus. Quo tempore illic quoque togati vixerunt nobiles Viri, D. Georgius Carew, à serenissimo Rege Jacobo I. ad Baronis de Cloptonâ in agro Warwicensi, & à serenissimo Rege Carolo I. ad Comitissæ Totnesiæ in Cornubiâ titulum, gradum, & honorem evectus, D. D. D. Johannes Packingtonus, Stephanus Powlus, & Edwardus Lucius, Equestri dignitate ornati, quorum amorem & benevolentiam placidissimis suis moribus, ingenio, & industriâ mirè sibi conciliavit Camdenus. Hic, dum sorte suâ, modicâ licet, contentus, totum se bonis literis impenderet, Latinas benedicendi eduliis, quibus Servientes ad mensam hodieque utuntur, formulas composuisse perhibetur. Postquam verò ferè tres annos illic perquam laudabiliter complèssset, Doctore Thorne-tono, quem benignum expertus est Patronum, in hac nova & opima dignitate benigniorem experturus, Ecclesiæ Cathedralis Christi factò Canonico, (d) in idem Collegium admittitur.

(d) Britan.
in Comi-
taru Ber-
cheriensi

in descriptione Wallingfordiæ, pag. 204. *Amplitudinem ejus & magnificentiam, cum illic Oxoniâ pueri secederemus, demirabamur: (est enim jam secessus Studiosis ex ade Christi Oxoniæ.)*

Dum studiis literarum fedulò incubuerit, non minus veræ Religionis, quam materno cum lacte imbiberat, quatenus regnantibus Edwardo & Elisabethâ à Romanensium corruptelis repurgata fuerit, professioni erat intentus, cujus tuendæ zelo, quem præ se integrâ mente tulerit, sibi illorum invidiam, odium, & obrectationem conscivit, qui juribus suis cessuri, nisi se legibus Regni, quibus cautum erat, ut omnes Academici reliquique è Clero, interposito juramento, ritibus sacris uterentur, & articulis Religionis Ecclesiæ Anglicanæ Reformatæ subscriberent sub pœnâ amotionis, conformes reddidissent, intus in pectore pristinarum superstitionum amorem retinere, quibus turpi
dis-

diffimulatione abrenunciassè palàm & aperto ore professi sunt. Nec mirum cuiquam videri debet, ejusmodi Ardeliones in Academiâ delitescere potuisse, qui conscientiam lædere quàm fortunis suis exui maluissent, seiplos fortassè sophisticis argutiis & strophis, nè penitus ἀποστάντες fierent, excusaturi, cum idem à plurimis multò mèliora edoctis, sanctiorisque Religionis, *quæ equivocationem, dissimulationem, àque jurisjurandi multoties repetiti vinculo dispensationem, ceteraque impia Jesuitarum dogmata rigide damnat*, institutiones sectantibus, obstupefcente universò orbe Christiano, sub R. CAROLI I. temporibus viderimus factitatum. Horumce versipellium fraude & invidiâ effectum erat, ut cùm in numerum Sociorum Collegii OMNIUM ANIMARUM adscisci modèstè ambiisset, hâc sola de causâ, eò quòd strenuus doctrinæ Ecclesiæ Anglicanæ juxta normam legum sancitæ assertor fuerit, justâ suâ spe & exspectatione exciderit Camdenus, utpote à Pontificiorum factione nimium quantum invalescente, qui illius electioni totis viribus intercesserint, exclusus; ut (°) ipse asserit, inque rei veritatem testem adhibet amplissimum Virum, Equestris dignitatis, D. Daniele Dunnum, I. V. D. & illius splendidissimi Collegii olim Socium, quem ob prudentiam & solertiam in rebus civilibus administrandis suum in Comitibus Parlamentariis Delegatum iteratâ vice constituerat Academia Oxoniensis, qui illud nōrat, & sæpè sæpius pro re natâ testatus est.

Dolendum sanè est, Adolescentem tam ingentis spei, totque egregiis animi dotibus excultum, initius & benignius fatum in Academiâ non sensisse: sed Deo aliter disponente, de alio vitæ genere eligendo, ab hac placidissimâ Musarum sede, vi ineluctabili, cui necessariò erat obsequendum, abripiendus, cogitavit. Ita tamen sæpè fit, ut illi, quos res nimium angusta otio literario Academico diù frui non permittit, utpote subsidiis, quibus foventur studia,

(°) V. epistolam
CXCv.
pag. 247.

studia, destituti, & quasi è portu in tempestuosum mare jactati, adversis majores, animos erectiores habéant, cum paria meritis præmia illic non reportaverint, aliò abire præmaturè coacti; & duce divinâ providentiâ & comite indefessâ industriâ, tandem, superatis difficultatibus, summos honores omnium bonorum cum applausu consequantur, inque viros magnos de Ecclesiâ & Rep. benè merentes evadant, qui aliter fortassè ignobili otio humanæ naturæ vitio torpuissent. Quod illos meminisse obnixè rogo, quibus nascendi sorte, amicorum aut pecuniarum ope, aut casu qualicunque felicioribus esse contigerit, se tantæ fœcordiæ ne dicam vesaniæ pœnam tandem aliquando duros, nisi *Fundatorum & Benefactorum*, quâ penè obruti sunt, munificentia se dignos præstent, & ejusmodi, nullibi terrarum reperiendis, studiorum subsidii, sive potius irritamentis, quæ tot Bibliothecæ, libris omne genus refertæ, tot amœni secessus procul ab omni molestiâ & strepitu, tot denique vitæ commoda affatim suppeditant, ad honorem Dei Opt. Max. Ecclesiæ bonum, & bonarum literarum incrementum rectè uti norint.

Quinquennio absoluto, neglecto Baccalaureatûs gradu, quem superiore anno pro more ambiebat, vel saltem ejus completionem per *determinationem*, uti vocant, in Scholis feriis Quadragesimalibus insuper habitâ, cum sibi non usui fore fortean judicaverit, jam jam Academiæ æternum valedicturus, relicto Oxonio anno M. D. LXX. I. Londinum repetiit; hîc aut alibi locorum, quo virtus, quo bona fors vocaverit, deinceps commoraturus. Verum ne suo honori deesset, ferè post octodecennium A. C. 1588. licet eruditionis famâ gradum Magisterii in Artibus Academicis Studiosis post emensum septem annorum curriculum conferri solitum, longè supergressus videretur, gratiam ab Academiâ petiit, ut ad eundem tandem promoveretur. Obtinuit quidem sub consuetâ conditione, modò proximis
Comitiis

Comitiis comparuerit. Quod cum per occupationes non licuisset, in ^(f) Convocatione 30 Martii M. DC. XIII. ^(f) V. Registrum K. fol. 118. habitâ, quo tempore Oxonii aderat summo viro, D. Thomæ Bodleio, Bibliothecæ publicæ Fundatori, funebria iusta pro munere persoluturus, gratiam illam actualiter lubens meritò & spontè quidem concessit Academia, cum longè major honos in se quàm in Camdenum, isthoc collato titulo, esset derivandus.

Maturuit cum ætate virili, quam ingressus est, iudicium, novasque menti omnia, quæ novercans fortuna objecerit, obstacula igneâ vi perrupturæ vires infudit literarum, quo totiès accendebatur, amor; ab hoc proposito, quod altas in imis præcordiis egerat radices, nullis incommodis, non tædio, non anxietate, quæ tenuioris fortunæ importuna comes est, absterrendus, alacriori animo duplicatam quasi diligentiam adhibuit Camdenus, bonâ spe plenus, divinam benignitatem illi usque & usque prospecturam, bonosque, quorum maxima laus est, virtuti malè habitæ patrocinari, ejusque cultores rebus domesticis impeditos benigno vultu, consilio, & larga manu adjuvare, industriæ benè collocatæ non defuturos. Quod felix eventus comprobavit.

Inter illos autem, quos industriæ & virtutis Camdenianæ fama in illius amorem pellegerat, eminuerunt ^(g) V. V. Cl. Fratres germani. D. D. Gabriel & Godefredus Goodmanni, qui illum humanissimis alloquiis exceperunt, studia perquam benevolè fovendo, & nummos librorumque, ne mens ad summa enitens, utriusque deficientibus, aliò avocaretur, prout occasio tulerit, subindè largiti sunt; quorum alter, D. Gabriel Ecclesiæ Collegiatæ Westmonasteriensis dignissimus Decanus, an. M. D. LXX. V.

^(g) Godefredus Goodmannus Godefredi filius, Episcopus Glocestrensis in responsione ad famosum libellum D. Antonii Weldeni, qui *Regis Jacobi I. Curia* inscribitur, pag. 19. M.S. In Bibliothecâ Bodleianâ Oxon. ex qua quicquid ad D. Camdenum spectat, meo rogatu perquam benevolè transcripsit Vir reverendus, mihiq; jam per triginta annos & quod excurrit, ab ineunte juvenute nostrâ amicissimus, D. Edwardus Bernardus, Astronomiæ Professor Savilianus, ingens Academici Oxoniensis decus, & omnigenæ eruditionis lumen.

Regiæ

Regiæ Scholæ in isthoc illustri Collegio à serenissimâ Reginâ Elisabethâ beatæ memoriæ fundatæ (è quâ, tanquam ex ingeniorum fœcundissimâ genitrice, innumeri Viri pietate, doctrina, & summis dignitatibus, tam Civilibus quàm Ecclesiasticis, maximè conspicui prodire) illum tanto muneri parem, Hypodidasalum, utpote linguarum Græcæ & Latinæ scientissimum, & qui omnes libros veteris ævi, florentibus Athenis & triumphante Româ scriptos, Poetas, Oratores, Historicos lectione penè infinitâ exhaustisset, constituit, jam extra omnem sinistræ sortis ictum lautè & splendide deinceps victurum. Hujus reverendi Viri, cujus auspiciis fortunarum suarum fundamenta adedò feliciter jecerat, humanitatem & benevolentiam justis debitisque laudibus prosecutus est Camdenus, tantorum beneficiorum memoriam non nisi cum vitâ depositurus, & clarissimum Benefactorem ^(h) hoc elogio in descriptione Ecclesiæ Westmonasteriensis decoravit.

^(h) Britan.
in Middle-
sexia,
p. 309.

Quibus omnibus Decanum prefecit [Regina,] quam dignitatem nuper summa cum laude gessit D. Gabriel Goodman, Vir optimus & integerrimus, de me & meis studiis optime meritus.

Interim non elanguit vigor, hisce quotidianis Scholasticis molestiis exercitus. Licet enim ingens iste labor, isque actus continuò in orbem rediens, prout officii ratio exigebat, in effingendis tenellis adolescentulorum animis, iisque literaturâ bonisque moribus imbuendis, impendendus esset, qui vires integras exhausturus videretur, omni tamen corporis curâ posthabitâ, rejectisque blandientis voluptatis illecebris, horis subsécivis, & quas somno abstulerit, quasi animus mutato labore denuò refocillaretur, severioribus studiis vacavit. Non sibi soli constare, aut intra angustos Scholæ limites indefessæ diligentix aut fructus aut laus contineri potuit. Hæc enim per utramque Academiam, latè propagante famâ, in quibusque suppa-

ris ætatis ingenuis, ad eandem metam pari laude quoque contendentibus, bonam, invidiæ expertem, amorisque conciliatricem peperit æmulationem: nemoque propè erat, qui paulò altius supra vulgus Academicorum sapuerat, quin illius amicitiam ambitiosè petierit, illamque debitæ humanitatis & observantiæ officiis colere sibi laudi & honori fore duxerit. Testor florentioris apud Oxonienses famæ viros, Thomam Savilium, quì in ipso quasi ætatis flore extinctus, dum munere Procuratorio fungeretur, modò longiorem vitæ usuram ipsi non invidissent Parcæ, magno fratri Henrico, quo elogio nihil fortè magnificentius dici poterit, par futurus esset, Thomam Allenum, Henricum Parraium, postea Episcopum Wigorniensè, Richardum Hakluytum, Milonem Smithum, postea Episcopum Glocestriensè, Henricum Cussium, cujus prodigiosum ingenium ipsi fatale erat, ingloriamque mortem induxit; in alterâ celeberrimâ Academiâ Joannem Beaumontium, Henricum Blaxtonum, Richardum Thomsonum, Gulielmum Allibastrum, aliosque optimæ existimationis ac notæ viros, præter exteros, qui huc aut religionis aut studiorum causâ confugerant, putà Albericum Gentilem Italum, Juris utriusque celeberrimum apud Oxonienses Professorem, J. Hottomannum, qui Roberto Leicestriæ Comiti erat à secretis, & post reditum in Patriam, sub Ludovico XIII. legatione in Germaniâ functus est, & Franciscum Pithœum, utrosque Gallos, & scriptis eruditis celebres; quibuscum Camdeno intercessit arcta familiaritas & necessitudo per totam vitam mansura.

Ille verò, ex prudentiæ, quâ pollebat, suggestionibus & dictatis satis gnarus, mentem variis studiis distractam, (quod desultorii ingenii, dum polymathiæ famam captat, vix in singulis mediocritatem attingentis vitium est) sensim cessante impetu flaccescere, nihilque magni aut præclari plerumque effectum dare posse, illam integram ad Historiæ

& Antiquitatis Britannicæ studium, ad quod sponte & potenti quodam impulsu naturæ ferebatur, seriò applicuit. Hoc enim in ipsâ pueritiâ, dum prima literarum rudimenta puer imbiberat, emicans, cum ipso annis adultioribus in Academiâ postea crevit: in hoc, si non unicè, saltem

maximè intentus, hortante (¹) nobilissimo D. Philippo Sidneio, juventutis Anglicanæ Principe, qui amicitiam ultro obtulit, ne tantis ausis, quæ in honorem & utilitatem Patriæ redundatura præviderat, excideret Vir, iis exequendis maximè omnium par & idoneus. Hic ergo laborum & vigiliarum præcipuus scopus & finis, quasi Spartam hanc sibi soli relinquere ornandam credidisset. Hic prudentissimorum Artificum exempla sibi ob oculos ponens, qui opus aliquod curiosum ac insigne, vel ipsis viventibus ab æquis iudicibus celebrandum, saltem extinctâ post cineres conditos invidiâ, posthumam perennemque famam pariturum, elaboraturi, postquam illius ideam in animo conceperint, in materiæ, qualicunque opus fuerit, apparatu aptisque instrumentis comparandis toti occupantur, probèque etiam conscius, industriam, ut ut magnam, idoneâ ac prudenti methodo destitutam lentè admodum progredi

parumque proficere, antequam ad opus istud, quod animo planè sublimi & heroico tandem aggressus est, sese accinxerit, tam de illis, quam de hac multa apud seolvebat. Cum ergo vix sperandum videretur, gentis Britannicæ Ori-

gines,

(¹) In initio responsionis ad Brooki calumnias. Elogium verò sequens, cum sit præclarissimum virtutis Sidneianæ & gratitudinis Camdenianæ testimonium, nolui omittere. PHILIPPUS mihi non sine piaculo tacendus, qui magnum huius familiæ fidus, magna spes hominum, expressissimum virtutis exemplum, & literati orbis amor, acriter ad Zutphenum Geldriæ cum hoste congressus, fortiter occubuit. Hic ille Sidneius est, quem ut Deus idè natum voluit, ut priscorum specimen nostro seculo ostenderet, ita ex improvisa ad se ut cælo quàm terris digniorem revocavit, & nobis subduxit. Eripit utique se ex oculis subito perfecta virtus, & optimi neutiquam diurnant. Placide, si fas sit loqui, Sidneie, quiescas, nos te non lachrymis, sed admiratione decorabimus. Quicquid in te (ut de optimo illo Britannicæ Præsidi optimus Scriptor loquitur) amavimus, quicquid mirati sumus, manet, mansurumque est in animis hominum, in æternitate temporum, in fama rerum. Multos velut inglorios & ignobiles obitio obruit, Sidneius posteritati narratus superstes erit. Agetur enim, ut canit ille Græcus, ἀπελθόντες εἰσι μέγας. Britan. in Cambr. pag. 233.

gines, mores, instituta, reconditasque Antiquitates è spissis tenebris, quibus per tot secula delituere, erui posse sine ope luminis, quod sermonis eorum, tum qui primæ hujus insulæ Incolæ & quasi Aborigines erant, tum qui, illis in Occidentalibus Angliæ plagis protrusis, illorum sedes occupârunt, cognitio earundem sedulo investigatori affundit, utriusque linguæ tam Britannicæ quam Saxonicæ usum sibi familiarem reddidit, & præter Authores omne genus Græcos & Latinos, qui ab omni ævo, ex quo hic quasi alter Orbis detectus fuerit, & quibus vetustas auctoritatem conciliavit, de Britannia quippiam vel ex industriâ vel obiter meminissent, excussos, Patrios Scriptores, aliosque, quos ex Archivis, Tabulariis, & Bibliothecarum penetralibus nondum cujusquam aut industria aut curiositas in publicam lucem protulissent, consuluit. Ante omnia verò, cum Chorographiam Britannia, in quâ urbes, montes, fluvios, promontoria, singularem regionum situm, & quicquid inibi memorabile exstat, quod antiquitati illustrandæ conducatur, esset descripturus, animo potissimum meditari cœpisset, (Genealogicis, quæ non ex professo sed ex accidenti tractavit, cæterisque ejusmodi *πρῆρυξ* & appendicis vice habendis) *Ptolemæi Geographica, Itinerarium Antonini, & utriusque Imperii Notitiam*, quatenus ad Britanniam spectant, diligenti manu versavit. Absque his subsidiis, opus istud difficile & intricatum vel levi cogitatione attentasse, intolerabilis audaciæ & vesaniæ fuisset argumentum. Denique, cum in vulgatis illius insignissimi *Itinerarii*, quo Urbium cæterarumque stationum nomina, earumque à se invicem distantia intervalla continentur, editionibus infinitos penè errores occurrisset deprehendisset, de variis lectionibus è codicibus MSS. ubi ubi delitescentibus, colligendis maximè sollicitus erat, eâque de causâ, amicos quotquot domi, vel in Gallia, Belgio, Germaniâ, aut alibi habuit, frequentibus literis consuluit, ut illorum ope, quod erat

præcipua instituti pars & quasi fundus, certior & exploratior Britanniarum notitia haberetur.

Camdenus non ex aliorum observationibus, ut quorundam mos est, sapere, & Angliam inter subsellia discipulorum, aut in Musæo circino metiri contentus, uti olim, postquam reliquisset Oxonium, cum incerti laris esset & magis sui juris, Amicorum beneficentiâ adjutus, ita quando pro more feriari licuerit, extra Urbem sese proripiens, Provincias petiit, Romanorum vias, mansionesque militares, castrorum oppidorumque rudera, & Antiquitatum, si quæ alicubi locorum superessent, vestigia diligentius & curiosius exploraturus, donec universam ferè Angliam, variis itineribus susceptis peragratam, maximo cum fructu & delectatione oculis pedibusque lustrasset. Omnes, quibus compertum erat (& nemini ferè id erat incompertum) Camdenum hoc opus moliri, laudatissimos hosce labores, longè antequam ederetur, in illustrandâ Patriâ impensos gratulati sunt: hoc erat omnium in votis, etiam exterorum, Mercatoris, & Ortelii præsertim, veteris Geographiæ maximi Instauratoris, qui, cum coràm Londini adesset, ut id faceret Camdenus, non tam ex affectu, quo illum complexus est, quam ex judicio suavit suâque autoritate obtinuit. Non votis, non consiliis, non monitis, non precibus, imo non convitiis amicorum, quasi tum sibi, tum dulci Patriæ aliter esset defuturus, erat obsistendum.

Ut de Camdeno apud suos, ita apud externos percrebuit fama; non proletarios dico Scriptores, qui in infimâ classe eruditæ cavæ subsidebant, sed qui primas tenentes, utpotè dignitate summâ & politioris literaturæ jurisque studiis felicissimè conjunctis maximè conspicui, publicis rebus administrandis admovebantur, quos amicos & fautores nactus est. E quibus non sine piaculo prætereundus est Vir præclarissimus, Barnabæ Brissonijs, Senatûs Parisiensis Princeps, eo quòd Camdenus ipse, tum in Memoriali, quam de
fe

se præcipuisque vitæ accidentibus reliquerat, chartâ, tum in additamentis, quæ Annalibus suis R. Elisabethæ, longè post tragicam & maximè deplorandam illius, eminentissimæ dignitatis, & longè meliore fato dignissimi viri mortem scriptis, & post diligentè revisis, propriâ manu inseruit, de ipsius amicitia meritò sibi visus est gloriari. Dum enim ab Henrico III. Galliarum Rege, ad consummandas, si fieri potuit, inter Reginam Elisabetham & Ducem Andinum fratrem ejus, qui præsens aderat, nuptias splendidissima legatio anno M. D. LXXXI. mitteretur, inter illustres Viros, ad id muneris summo cum utriusque gentis honore & decore exsequendum, qui Regalem Procum comitarentur, selectos, erat Brissonius, illis consultationibus prudentiâ suâ & gravitate morum non leve momentum additurus. At quis crederet, Virum tantâ dignitate constitutum, qui juri dicundo in augustâ Curiâ apud suos præfuit, tot maximi momenti negotiis, in quibus salus populorum continebatur, implicitum, Principum alloquiis assuetum, conviviiis & hastiludiis exceptum, vix per suos, vix per nobilissimos Angliæ Proceres sui juris manentem, relictis Aulicis honoribus & oblectamentis, umbratici viri & pulvere Scholastico obsiti, nondumque tricesimum ætatis annum egressi, qui ex humili vivendi genere tanti Hospitis pro dignitate ac merito excipiendi vix capax videretur, amicitiam velle expetere? At id mitissimum Brissonii, qui præclaras illas animi dotes, quas in se habuit, in aliis, ubicunque reperisset, ex innatâ bonitate & colere & admirari solebat, ingenium permisit; id quoque Camdeni virtus & eruditio promeruerunt. Ita inter sese, quis superiores partes laturus sit, ille humanitate, hic modestiâ, certantes, de re literariâ, quasi, licet statu vitæ maximè dissimili, ex similitudine tamen studiorum pares redditi, familiares miscuere sermones; nec dubitandum videtur, quin Brissonius

sonius hunc saltem fructum ex itinere suscepto, licet res, quarum de causâ in Angliam ventum fuisset, malè cesserint, se reportasse agnoverit, quòd Camdenum & nosse & de illo benè mereri licuisset.

Non hoc aucupio laudum, non favore Magnatum, non applausu elogiisque amicorum delinitus, ille sui maximè omnium severus iudex, in scenam prodire voluit; adhuc enim animi dubius, an expectationi de illo universim conceptæ aliquo saltem modo respondere, & Chorographi, si non summè perfecti, saltem boni & industrii personam, quod maximè proposuit, sustinere potuerit, Britannix suæ editionem neutiquam maturavit. In opere enim tam vario, & argumenti ferè infiniti, diù deliberandum: dum omnia acri, quo pollebat, iudicio versat, multa subindè occurrunt, quæ accuratiorem limam merentur, alia ex aliis eliciuntur, de quibus antea non erat cogitatum, quæ moram injecere. Igitur nova itinera subeunda, foruli Bibliothecarum denuò excutiendi, amici iterum iterumque consulendi, Munsterus, Ortelius, Lipsius, Surita, Opsopæus, Velscrus, aliique Antiquitatum & Geographiæ peritissimi, qui ut quæsitis per epistolas satisfaciat, pro eximio erga bonas literas, erga Camdenum amore, operam sedulam lubentes dedere.

Tandem exacto decennio, liber ab omnibus rei Antiquariæ studiosis expetitus, viro maximo D. Gulielmo Cecilio, Baroni Burghleio, cujus prudentissimis consiliis maximam felicitatis, quâ ad vicinarum usque gentium invidiam, frendentibus frustra que obnitentibus inimicis, per tot annos sub Elisabetha gavisa est, partem debuit Anglia, inscriptus, anno M. D. LXXXVI. prodit; nec iste sceneratricem expectationem, quam universi conceperant, quod non rarò accidit, fefellit. Quanto autem pretio habitus, quam amantissimis ulnis exceptus, quamque avidissimis oculis

oculis perlectus fuerit, nova editio anno sequenti, dein alia anno M. D. XCIV. M. DC. (præter eas semel iterumque in Germaniâ factas) & denique anno M. DC. VII. Londini, quæ totius operis perfectionem consummavit, satis indicant. Cum enim opus ejusmodi ex argumentorum, quæ in illo tractantur, varietate continui incrementi capax sit, & tam ingenti rerum hæctenus incognitarum, quarum origo aut obscura aut incerta, copiâ & apparatu referciatur, nemo, qui de hisce studiis rectè, & prout par est, judicandi facultate pollet, errores, si qui in primis editionibus reperirentur, non ex levitate & instantiâ mentis, non ex præcipiti insulas & nulli fundamento innixas conjecturas venditandi audaciâ aut inani pruritu, sed ex defectu debitæ authoritatis aut mentis non semper attentæ variisque cogitationibus distractæ lassitudine admissos, qui vel vigilantissimo obrepere possint, exprobrare, aut illud omnibus numeris nondum fuisse absolutum mistis querelis mirari debet. In hoc fecundi ingenii partu pulchra quidem lineamenta apparuere, & nullo vitio distorta compages, quibus novos colores integrumque vigorem inductura esset maturior ætas. Hoc nempe erat plurium annorum & cumulationis experientiæ negotium, ut lucubrationes istæ, sæpe repetitis curis recognitæ, limâque accuratiori perpolitæ, novis auctariis in justam decoramque molem demum crescerent. Omnes tamen Camdeni, quæ in quolibet doctrinæ genere, quaquaversum scientiarum artiumque circulus patet, sese explicavit, industriam, excelsum ingenium, methodum accuratam, elegantiam & puritatem sermonis, Historiæ abstrusioris enucleationem, felicissimam Antiquitatum indagationem, incomparabilem modestiam, ne minimâ quidem ostentationis labe deturpatam, potissimum vero solertiam & judicium nullibi desiderandum, quod totam molem instar animæ agitans, cæteris ornamentis gratiam, vires,

vires, vitamque infundit, obstupuere; ita ut præclarissimorum hujus & superioris sæculi virorum ore, tanquam Patriarum Antiquitatum & Britanniae Historiae optimus illustrator, elogiis planè invidendis, quæ tamen intra rectum verumque steterint, celebraretur. Hæc nimirum erat præcipua & quasi propria Camdeni laus, illum plus de Britannia, quam de illo Britanniam, scriptis in omne ævum victuris meruisse. Hoc in singulis ferè Epistolis, quas jam publici juris facio, elucet, seque vel maximè incuriosi Lectoris oculis ubique ingerit: è quibus unicum solum elogium, quod illustrissimus Thuanus, ipse quoque omnium seculorum memoriâ ac famâ longè dignissimus, quem incorrupta fides amplissimæque dignitatis apex à fordidæ adulationis vitio reddiderat alienissimum, non tam blando erga Amicum affectu, quam judicio & justissimâ meritorum æstimatione ductus, (i) protulit, hic describam & citabo.

(i) Epist.

LXXI.

Pag. 97.

Ad tuam Britanniam venio, opus omni meâ prædicatione majus, in quo fidem, diligentiam, judicium, & candorem simul licet admirari, quantum in nullo alio, qui simile opus aggressus est.

Cætèra, quæ in eruditissimorum Virorum scriptis exstant, elogia, ne Historicæ narrationis, illis hic loco non suo insertis; interrumpatur series, ad finem commodius reservabuntur.

Inter tot ingestas amicorum laudes & gratulationes, quasi iisdem pectus impervium habuisset, innatam animi modestiam retinuit Camdenus, minimè elatus, aut magna de se sentiens: parum verò honorum appetens, deque juventute Anglicanâ benè merendi cupidissimus, modicâ forte, quam in Scholâ Westmonasteriensi jam per multos annos obtinuerat, contentus, adhuc Pro-Magister mansit, ab isthoc laborioso munere neutiquam abstrahendus. Sed quid valent nuda & inania laudum præconia? Ille felicitatis

licitatis in isthoc secessu, quo, si per alios licuisset, erat consensendum, ex æquabilitate animi securus, nulloque aut ambitionis aut avaritiæ cestro percitus, sui plus æquo negligentior: Amici non item, ut seculum apud posteros absolvent, quasi optimè meritos, inter quos Camdenus jure recensendus, neglexisset. Biennio enim post primò editam Britanniam anno scil. M. D. LXXXVIII. illum admodum reverendus P. Joannes Piersius, tum temporis Sarisburiensis Episcopus, ^(k) ad Præbendam Ilfarcombæ in agro Devonienſi sitam, inque istâ Cathedrali Ecclesiâ fundatam, per Procuratorem 6. Februarii 1588. mox installandum, promovit, tum ut hoc reditu addito foverentur studia, tum ut nova hæc dignitas amplioris secururæ esset quasi præludium & arrha. Hanc verò dignitatem ad mortem usque retinuit Camdenus, authoritati spiritali ejusdem sedis per varias successiones Episcoporum paritèr subditus, ac si sacris ordinibus fuisset initiatus: unde cum ab admodum reverendo Patre Roberto Abboto Episcopo Sarisburiensi, istius Ecclesiæ generalem visitationem feriis Pentecostalibus anni M. DC. XVII. inceptaturo, unâ cum cæteris Canonicis ad comparendum juberetur, literis sancti obsequii plenissimis v. Maii datis, eò quòd per ingravescens ætatis (ferè enim erat septuagenarius) infirmitates iter illud aggredi sine maximo incommodo non liceret, facilè impetravit, ut Procurator ejus vice admitteretur.

Vergente ad finem anno M. D. XCII. animo studiis obstinatè intento, corpus tot laboribus & vigiliis impar, nocturnisque lucubrationibus fatigatum & penè obtritum, quæ hæctenus bona & integra constitisset, valetudo destituit, illudque febris quartana, longa & importuna comes, occupavit, quæ altè in medullis latens, non nisi post sesquiannum & quod excurrit penitus (sæpe enim pro natura ipsius alexipharmacis debilitata, vires remiserat) expelli & fugari potuisset. Ægrótante Camdeno,

quasi Reip. literariæ salus paritèr quoque periclitaretur, ingentemque jacturam passura esset Anglia, si illum in ipso ætatis vigore jam medio stadio, procul adhuc, uti sperandum erat, à metâ, laudabili & decoro gressu decurrentem mors stravisset, Amici metu perculsi, ne quid humanitûs accideret, doliuere, de illius salute, quam omnibus modis vellent redemptam, maximè solliciti, & verè *συνπράχοντες*; illumque hoc minaci morbo laborantem, Medici consiliis, etiam qui aberant, (nam illos quoque, præsertim celeberrimum Casum Oxoniensem hæc sollicitudo tetigit) omnes verò calidissimis votis importunisque precibus ad Deum Opt. Max. adhibitis, adjuverunt. Post, & Camdeno & Patriæ restitutam sanitatem exultantèr quidem, & tanquam communi beneficio accepto triumphantes, gratulati sunt.

V. Epist.
XLI. p. 49.

Mortuo viro doctissimo Edwardo Grantto, S. Theologiæ Doctore, qui Regiam Scholam Westmonasteriensem diu rexerat, mense Martio M. D. XCIII. in ejus locum successus est Camdenus, quo nemo dignior, si longæ per duodeviginti annos in eadem palæstrâ exercitationes ex æquo jus ad succedendum non dedissent, cui illius præfectura demandaretur. Hic metam & terminum laborum, hinc votorum summam attigisse visus est Vir modestissimus. Quid enim gloriosius ab ejusmodi moribus prædito, qui aliis benefaciendo publicisque commodis inserviando, se totum impenderat, mente concipi aut fingi potuit, quàm Nobilissimorum Adolescentium, qui prudentiâ, consiliis, fortitudine, ac domi forisque præclare gestis Patriæ gloriam essent propagaturi, mores & ingenia virtutum & doctrinæ præceptis formare, & isti Seminario, quod ipsius summâ curâ excultum, tot Præsules & Theologos in Ecclesiæ Anglicanæ bonum esset producturum, præesse? Interea temporis Amici longè majora optarunt voveruntque: inter hos reverendus admodum Pater &
Do.

Dominus, D. Tobias Matthæus Episcopus Dunelmensis, postea in Archiepiscopale provinciæ Eboracensis solium sub Jacobo I. assumptus, ⁽¹⁾ qui nuncio accepto, mox ^{(1) Epist. xlv. pag. 53.} gaudium, affectum, & amorem, quo erga Camdenum ferbatur, literis gratulatoriis perquam benevolè testatus est, dicens, *illum hoc longè antea, imò decies plus meruisse*, operâ quoque ultrò oblatâ, si usui quoquo modo esse posset; quod tamen timidè fecit, quasi retractaturus, cum ipsi in mentem venisset, maximæ apud Reginam authoritatis Viros, quibus Camdenus erat in deliciis, id longè melius & auspiciatius præstituros.

Anno M. D. XCVII. iterum ægrotavit Camdenus, & longè periculosius, non jam deinceps constanti & integrâ, sed planè incertâ, morbisque, iis quoque gravissimis, subindè interrompendâ valetudine fruiturus.

Grammatica Græca ab ipsius venerando Decessore, quocum per aliquammultos annos concorditè & amantissimè vixerat, olim composita, hæcenus in Scholâ Regiâ obtinuerat, cujus rudimenta, cum multâ ex parte laborarent deficerentque, neque satis facilem certumque ad penitiorē istius linguæ, sine quâ vel ipsa Roma *Βαφλαειζα*, & cujus ope prisca fides & religio, elaboratis Scholasticorum tricus horrendum in modum oppressa, offuciisque superstitionis deturpata, vindiciis secundum libertatem postulatis, pristinæ integritati & puritati restituitur, cognitionem adiutum sternerent, illa non tam reformanda, quàm de novo instituenda censens Camdenus, observationibus, quas ex Græcis omne genus Scriptoribus acri iudicio & longo usu collegerat, sub severum examen revocatis, Grammaticam novam, non soli Scholæ, cui præerat, sed universis per Angliam Scholis deinceps inservituram, eodem anno edidit, eamque facilem & compendiarîam, methodo optimâ regulisque; certis & necessariis adèd instructam, ut aliis subsidiis opus non habeant pueri, qui primis labris illius linguæ elementa

deguſtare cupiunt, & ἀμύνητοι, elaboratis iſtiusmodi inſtitutionibus, quales à quodam è literatiſſimis Succelloribus poſt aliquot annorum luſtra congeſtæ, in uſum Myſtarum relictis. Ita præſagâ mente, ſi Scholæ fortè, diſponente Deo, Amicisſque urgentibus, tandem aliquando valedicendum fuerit, iſtud egregium diligentia ſuæ in munere adminiſtrando monumentum, quod nulla delebit dies, relinquare voluit. Camdenus hâc ſorte, ut ipſi videbatur, ſatis felix, Magnatum benevolentiam artibus adulatoriis neutiquam captavit, illorumque limina frequenti itatione inter officioſos clientes non trivit, Deo, ſibi, & Muſis vacans, inque rem literariam poſteris profuturam maximè intentus, non domeſticam, licet illa præter exſpectatum creverit, in publicos quoque uſus demum impendenda; dignus tamen omnium præter ſui ipſius iudicio, qui in ſublimiori loco extra ludum, in quo tamdiu inclufus fuiſſet, ubi ingenii, ſolertiæ, & iudicii dotes in rebus fructuoſioris, ſi quod ſit, momenti enodandis explicaret, honorificum & nobile otium naſtus, collocaretur. Commodo autem non multo poſt ſeſe Amicis obtulit occaſio, quam à longo tempore expetiſſent, demonſtrandi, quanti illum & illius ſtudia fecerint. Mortuo enim V. Cl. Richardo Leigho, Rege Armorum titulo Clarentio, apud Reginam Eliſabetham, cujus gratiâ & favore in primis floruit, maturè aliis honorem prærepturus, interceſſit illuſtris Vir D. Fulco Grevillus, Claffis Regiæ Theſaurarius, ut Camdenus in illius locum adſciſcetur; ille interim † prorsùm inconfultus & planè inſciſus, qui ne vigilans per modeſtiam, neque per ſomnium quidem illud mente concépifſet. Regina, optima meritorum remuneratrix, quantum de ſe, quantum de Patriâ meritis fuerit Camdenus, & quod ſapientiſſima Fœmina in diſponendis conferendiſque, uti vocant, officiis, potiſſimùm ſpectabat, quam provinciæ, cui erat præſciendus,

Obiit
23 Sept.
1597.

† V. Epift.
EXCV.
P. 247.

ciendus, ornandæ omnino par esset, satis convicta, benignè annuit. Quod tamen primò illustrissimo Domino, D. Burleio, qui omnia in Aulâ potuit, (m) & quem sibi toties faventissimum antea expertus fuerat Camdenus, non parùm displicuit; non quòd Vir ille maximus Camdeno suo iratus, jam abalienatis affectibus illi hunc novum honorem invidisset, sed quòd, ope illius non prius petita, neglectus videretur. Extemplò enim acceptis à Camdeno, Aulicis artibus inassueto,

quibus ab hac spreti posthabituque patrocini, quasi diffusus illi, in aliorum se recepisset clientelam, suspicione sese purgavit, literis placatus, illum solito amore amplexus est.

Collegium Feccialium, in quod cooptandus erat Camdenus, juxta formam, quæ propemodum hodiè obtinet, instituit & literis patentibus secundo Martii die primo Regni anno Westmonasterii datis stabilivit Richardus Rex tertius, & postea R. R. Philippus & Maria novo diplomate apud honorem de Hampton-Court, decimo octavo Julii die annis regnorum suorum primo & tertio signato, ædibus Derbeienfibus ipsis & successoribus in illorum perpetuum usum assignatis, confirmârunt: quod constat ex tribus Regibus, sex Heraldis, & quatuor Prosecutoribus, quorum singuli propriis titulis insigniuntur hoc ordine; Garterius sive à periscelide, Clarentius, sive in Australibus Angliæ provinciis, & Norreyus, in Borealibus ultra Trentam regionibus, armorum Reges; Heraldus, Eboracensis, Lancastriensis, Windforiensis, Richmondiensis, Somerssettensis, & Cestriensis; *Poursuivants* sive Prosecutores, *Rouge-croix* sive à rubrà cruce, *Blew-mantle*, sive à cæruleo mantelio, *Rouge dragon*, sive à rubro dracone, & *Portcullis*, i. e. à catractâ sive à portâ demissoriâ nuncupati. Interdum

(m) Proximè hoc *Alteryannis aquis* quasi insula amnica circumfunditur, quæ antiqua sedes veteris & equestris familiæ *Sitfildorum* sive *Ceciliorum*, unde honoratissimus mihi Patronus, omnibus virtutis, prudentiæ, & nobilitatis ornamentis instructissimus, D. Gulielmus Cecilus, Baro Burleius, & summus Angliæ *Theaurarius*, stemma duxit. Britan. in Comitatu Herefordiensi. pag 470.

1484.

1555.

dum alii Heraldī & Prosecutores constituuntur extra vices ordinarias, suis quoque distinctis titulis insigniti, qui cæteros aut adjuvent, aut iis quoquo modo cedentibus succedant.

Hi verò omnes authoritati & mandatis Comitīs Mariscalci Angliæ subsunt. Quæ summa dignitas pro arbitrio Regum nostrorum olim collata, à Thomâ de Brothertonâ, in cujus hæredibus Rex Edwardus II. frater illam fixerat, jure successionis ad Thomam Moubraium Nottinghamiæ Comitem devoluta, à Moubraii in illustrissimam Howardorum familiam transibat. Thomas autem Howardus, Dux Norfolciæ, læsæ majestatis anno M. D. LXXII. postulatus, cum vitâ avitos honores & dignitates simul amisit: post cujus triste fatum ad dignitatem illam Georgium Talbottum Salopiæ Comitem, illustrissimis majoribus, quorum nomina in Annalibus Angliæ in omne ævum, quamdiu virtuti, sive morali, sive bellicæ, sive politicæ, debitus constabit honos, celebrabuntur, editum, sibi soli tenendam, (non enim fecerat hæreditariam) promovit Elisabètha, jam per Ducis Norfolciensis *attincturam* libera, & ex jure ad libitum disponendi potens. Talbotto versus finem anni M. D. XC. demortuo, hoc tempore auctoramento Regiæ potestatis per *commissionem*, uti loquuntur, magno Angliæ sigillo munitam delegatæ, istud munus administrantes illustrissimi Viri, D. Gulielmus Cecilius supradictus, Angliæ Thesaurarius, & Carolus Howardus, Nottinghamiæ Comes & Angliæ Admirallus, Camdenum primò Heraldum titulo Richmondiensem (pro more enim solenni nemo in supremum illius Collegii ordinem, nisi ex Heraldorum propriè sic dictorum numero, adscisci solet, uti quisque in venerabilem Judicum confessum admittendus, *Servientis ad legem* gradu, si illum nondum sit adeptus, in antecessum decoratur) in Palatio regio Westmonasteriensi Octobris xxii. deinde proximo die, qui erat Dominicus, viz. die xxiii. Anno Christi M. D. XCVII.

M. D. XCVII. anno xxxix. Elisabethæ R. exeunte, Clarentium constituerunt, sive, ut verbo forensi, licet parum Latino, quod supra feci, utar, creârunt; ritibus cæremoniisque solennibus ritè & pro more adhibitis: licet eodem tempore, ⁽ⁿ⁾ quod frustra objecerat malevolus quidem mox nominandus, literas patentes non acceperit; paucis diebus, quod non rarò hâc ipsâ in re fieri solet, necessario interpositis, antequam illæ sub formâ juris, quæ longiorem post se moram traxerit, expedirentur.

(n) Lib. 2.
Partitio-
num in
Archivis
Collegii
Heraldo-
rum.
fol. 116.

Hanc splendidam dignitatem omnes boni Camdeno gratulati sunt, qui jam ex umbrâ in apricum eductus, & inter Proceres Magnatesque Regni in Aulâ, festis sollemnioribus pro ratione muneris subinde visendus, idem tamen siueque similis perstabat: eadem mentis, nullis honoribus, blanditiis nullis corrumpendæ, modestia in moribus eluxit: animus quoque ad studia alacrior vegetiorque. Ex hoc enim novo vitæ genere ille ab ærumnis molestiisque Scholæ immunis, & libertate quasi donatus, maximè sibi in lucro posuit, quod jam in Musæo aut rure longiorem moram facere, jam horas usuramque temporis, prout lubebat, impendere, jam literario cum Amicis, sive in Angliâ sive alibi terrarum, commercio commodius uti, frui, jam Angliæ provincias diligenti pede remetiri, & curiosis oculis iterùm lustrare licuerit. Camdenianæ dignitatis fulgorem invidiâ, quæ est pusillorum ingeniorum pestis, & consummata virtutis assidua comes, percitus, limis suis oculis sustinere non potuit Radulphus Brookus, Heraldus titulo Eboracensis, qui magnificum & celebre illud munus, quod ex nimiâ sui æstimatione tanquam sibi debitum arrogaverat, obtinendi spe frustratus, invidiâ mox in rabiem & furorē conversâ, fictitium istud dedecus, quo se onustum perperam credidit, alienæ laudis jacturâ ulcisci in animum his malis affectibus exulceratum induxit. Non virtutis, non meritorum, non candoris Camdeniani, quem ipse quoque

que expertus est, fama ipsum emolliverat. Duobus enim annis in hoc ingratiſſimo opere, quod virum ingenuum & probum dedecebat, ne ſine ratione inſanire, aut abſque omni umbrâ & ſpecie veri calumniari videretur, impenſis, tandem librum vernaculo ſermone conſcriptum illiberalibus putidiſque convitiis refertiſſimum, linguâ vernaculâ, anno M. D. XCIX. h. e. tredecennio poſt primò editam Britanniam, nullâ imprimendi facultate impetratâ, ſuppreſſiſque in primâ paginâ Typographi & Bibliopolæ nominibus, furtim extrudit.

Iratus nimirum Camdeno, quod nondum in dignitate Heraldicâ conſtitutus, in Britannîâ ſuâ Genealogicis ſeſe immiſcuerit, quaſique ſacra hæc illotis profaniſque manibus temerâſſet, *errorum, qui proſapiis & antiquæ Nobilitatis hujus Regni ſucceſſionibus fraudi & præjudicio fuerint in valde celebratâ Britannîâ, detectionem*, (hic enim erat famoſi libelli titulus) in ſe ſuſcepit; nec hoc contentus, cum ipſe aliarum Antiquitatum extra ſuam artem eſſet imperitiſſimus, omniſque politioris literaturæ, imò & linguæ Latinæ rudis, Camdeno plagii dicam in reliquis Britannîæ partibus impingit, quaſi V. Cl. Johannis Lelandi ſcrinia ſacrilegâ manu compilaſſet. Cujus ſolius autoritate fultus, * Scriptor quidam ex noſtratibus, utinam ob mentis ſolertiam & judicium pariter ac ob ingenium & induſtriam commendandus, eandem calumniam credulè reque penitus inexploratâ arripit. Veruntamen bona Camdeni exiſtimatio ſolidioribus innixa erat fundamentis, quàm ut his machinis expugnari nedum lædi potuerit.

Ille vero Vir optimus & erudiſſimus, ne famæ, quàm probum decuit, negligentior eſſe haberetur, & ſe & innocentiam ſuam contra injuſtas huiusce egregii Calumniatoris criminationes, editâ in appendice ad finem quintæ editionis Britannîæ, Ann. Chriſti M. DC. quam ſereniſſimæ Reginæ Eliſabethæ, Patronæ indulgentiſſimæ, & felicitatis ſuæ

* In Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ Britannîæ, (hoc enim magnifico titulo iſtam Rhapsodiam inſignire placuit) libro 5. pag. 198.

suæ secundum Deum Authori, dedicavit, responsione tueri festinavit. Vindiciis sanè operosis, multiplicique eruditione refertis, origineſque & historias nobilissimarum familiarum è spissis tenebris novâ & exquisitori indagine erutas complectentibus, omnibus harum rerum studiosis adeò plenè erat satisfactum, ut sive occasionem hanc sive pensum, quod malo animo irrogaverit Adversarius, novas gazas ex Antiquitatis penetralibus explicandi Camdeno gratularentur. Ille enim, cum has de Principum Nobiliumque stirpibus & genealogiis, quæ ad illum, in Chorographiâ Britannix cæterisque ex Romanorum Historiis antiquitatibus illustrandis, ut supra dixi, maximè occupatum, minùs spectare viderentur, disquisitiones levi prorsus manu tetigisset, jam ex quo in supremum Feccialium ordinem adscitus fuerit, rem Heraldicam studiosius tractare officii sui & muneris esse duxit: quod ex hac Apologiâ aliisque Collectionibus magni momenti, jam in Archivis Collegii reperiendis, quas Successoribus suis utendas ultimis tabellis legavit, abundè constat.

Non opus est, ut multis agam, curiosum Lectorem ad illam Apologiam amandaturus; pauca tum indè, tum aliundè collecta, ad vindicandam Camdeni ab horum atrocium criminum reatu innocentiam, hic apponere satis & fortassè plus quàm satis erit.

In hisce vindiciis Camdenus à miti ingenio, quod à naturâ inditum suavissimi mores & religio consummaverant, non sibi discedendum esse, licet falsis obrectationibus irritatus, voluit, non quid meruerit procax æmulus, non alio nomine quàm *Antiphili* dignoscendus, utpote quem proprio cognomento dignari generosè recusavit, sed quid sibi suisque moribus conveniret, repositurus. Hallucinationes, si quæ fuerint admixtæ, quod in isthoc intricato & vario opere adeò proclive erat, & vix à quoquam vel oculatissimo effugiendum, meliora monitus, gratus

agnovit: paritèr *Antiphilum* multa malitiosè in alium sensum malè intelligendo detorsisse ostendit, insignem verò ejus oscitantiam & planè obstupescendam, nisi industriam prævenisset in Camdenum furor, qui menti tenebras solet offundere, non tam malevoli Censoris, quem alitèr silens contempsisset, quàm aliorum, quorum curiositati iverit consultum, causâ, nudè & verè, à convitiis retorquendis alienus, crebris exemplis representat; & quicquid erat ambiguum obscurumque ex Originalibus Chartis manuscriptis, quarum authoritati neutiquam erat refragandum, firmat & illustrat. Exprobravit quoque Brookus Camdenum quorundam Heraldorum scripta vidisse, illorumque operâ non parùm adjutum. Quid si? Num verò ille è spoliis alieno sudore partis triumphandi materiem surripuit? num illos, per quos profecerit, invidus & ingratus noluit profiteri? Hoc erat à Camdeni genio & moribus, si quod unquam flagitium, maximè alienum. Ubique enim per totam Britanniam suam Viros clarissimos, qui illum quoquo modo adjuverint, & qui sibi in Genealogiis indagandis lumen aliquod prætulerint, præcipuè

(*) In hac Comitum successione, ut ingenuè fatear, per quem profecerim, Thomam Talbottum in Chartophylacio Actuarium diligentissimum, & antiquitatis nostræ scientissimum, mihi magnum lumen prætulisse libens merito hic agnosco. Britan. de Tribunalibus Angliæ pag. 32.

(P) In defensione pag. 6.

(°) Thomam Talbottum in Chartophylacio Actuarium, & Robertum Gloverum Heraldum Somersettensem, stirpium Genealogicarum & successuum peritissimos, quos summo in honore habuit, debitis elogiis profecutus est. (P) Gloverum enim appellat *virum maximum & nunquam satis laudatum*

* In Comitatu Bercheriensi, pag. 209.

Heraldum; uti antea in * Britannia, *Artis Heraldicæ studiosissimum peritissimumque in Fecialium Collegio, qui Somersetti titulum gessit, Robertum Gloverum.* Huic elogio tanquam verissimo & Gloverianæ eruditioni ac virtutibus maximè debito suffragium quoque tulit vir summus, D. Gulielmus Dugdallus, primarius Armorum

Rex

Rex, titulo Garterius, sive à Periscelide ordinis S. Georgii denominatus, cujus memoria non tam ob amicitiam, quàm me à multis annis complecti, illamque epistolis subinde scriptis fovere dignatus est, quam ob indefessam industriam & solertiam, quæ tot ingentibus voluminibus Patriam imò & universam Remp. literariam ditavit, ob fidem difficillimis temporibus flagrante bello civili R. Carolo I. præstitam, egregiasque animi dotes, semper dum vixero, apud me chara & sacra erit; cui cum in familiari, quod de re Antiquariâ & Historicâ pro more habuimus, colloquio dixissem, me non potuisse satis mirari ne dicam indignari, neminem è Fecialibus historiam Collegii celebriumque virorum, qui à primis foundationis temporibus illic floruerant, vitas describendas in se suscipere velle, & sic, dum aliorum famam, multâ nocte adoptertam, quia novo egent Illustratore, in seram posteritatem propagando, suam immortalem reddere: (quod flagrantissimis votis millies optaverim, nec efflagitare adhuc desistam) ille sine morâ acriter, at serîò quidem, respondit, se in isthoc vegrandi numero duos tantum pro *verè magnis* habere, *Gloverum*, & *Camdenum*; cujus sententiam hac molli interpretatione explicare placuit, cæteros Feciales, ut ut illustres & merito suo æstimandos, quanti quanti tamen fuerint, ipso censente, duobus illis viris præstantissimis, quos admirari solitus erat, longè inferiores esse.

Gloverus sanè omnes, quotquot illum anteibant, in ejusmodi studiis diligentiam incredibilem & acri ingenio supergressus, præmaturâ verò morte extinctus, ingentes Collectaneorum acervos nondum in formam seriemque justam & perfectam digestos reliquerat, quos cum maximi faciendo illustrissimus G. Baro Burleius, qui Viro eruditissimo magnoperè favebat, comperisset, pecuniis numeratis redemit. Hos autem Camdeno benevolè communicavit, ut inde quod ornando operi, quod jam iteratâ vice vel ter-

tium edendum erat, usui esse posset, exciperetur. Hinc illæ querelæ, illæ vociferationes, calumniæ illæ impactæ, quasi laudes Gloverianæ industriæ debitas in se transcripsisset Camdenus : quod meram calumniam esse & purum putum mendacium, & novit D. Cecilius, & quotquot Gloveri chartas, quæ in Collegii Archivis postea erant repositæ, viderint, agnoverunt. Gloverus librum de *Nobilitate Anglorum stirpibus* linguâ Latinâ inchoaverat, quem (P) Camdeno iudice, misere corruptum interpolatumque suo nomine sub titulo *Catalogi Honoris* Anglicè edidit affinis ejus Thomas Mills Cantuariensis. Ad dignitatem Heraldici Somersætenensis, anno Chr. M. D. LXXI. 14. R. Elisabethæ eVectus, postquam XLV annos vixisset, diem suum obiit Londini 14. Aprilis M. D. LXXXVIII. & in templo S. Ægidii juxta Cripplegate sepultus jacet.

Eâdem facilitate profligata intercidit altera de chartis ineditis Lelandi deflorandis criminationis pars, quam sola calumniandi libido suggessit, à quâ omninò fuisset abstinendum, modò eas vel levi celerique oculo percurrisset iniquissimus iste Aristarchus. Sed hoc parum illi curæ fuit, modò putidis mendaciis calumniosisque fabulis in vulgus sparsis Camdeni fama, quod unicè volebat, laceraretur. Joannes Lelandus Londinensis, amore ergâ Patriam potentique naturæ genio impulsus, ad illius quoque Antiquitates illustrandas sese deditâ operâ accinxit ; cujus industriam perquam laudabilem, annuâ pensione è fisco Regio solutâ, favore suo fovit Rex Henricus VIII. illumque *Antiquarii*, quo meritò gloriatus est Lelandus, titulo insignivit. Munus istud, quod dolendum est, ab isto tempore omninò desiit : licet unus & alter (vix enim plures numerantur) superbum illud *Historiographi Regii*, nescio an satis pro dignitate, nomen sustinuerint. Lelandus autoritate Regiâ communitus, iter laboriosum suscipit, Angliæ provincias circumeundo lustraturus, ru-

(P) è Chartis apud D Sandfordum.

dera Antiquitatum ubi ubi sedulo investigat, Bibliothecasque Monasteriorum & Collegiorum, quas illi ubivis patere Rex jusserat, ingreditur, antiquorum Scriptorum, tum qui exteri, tum qui domestici fuerint, monumenta recensurus. In hoc itinere, quod bonas literas promovendi studio obierat, se integrum sexennium impendisse (⁹) in *strenâ* (ita enim supplicem libellum nuncupavit) quam Henrico VIII. anno regni ejus XXXVII. oblatam Joannes Balæus postea in lucem edidit. Heic sanè Vir minimè vanus & omni procul ostentatione profitetur, se multa & magna, (putà librum de *Topographiâ Britannia primæ*, in quo vetustas etiam locorum, quorum meminissent Scriptores Romani, appellationes spissâ caligine obsitas in lucem esset revocaturus, libros de *Antiquitate Britannicâ*, sive de *civili Historiâ* quinquaginta, juxta comitatum Angliæ & Walliæ, quæ tunc temporis obtinuerat, partitionem: item libros sex de *insulis Britannia adjacentibus*, denique libros tres de *nobilitate Britannicâ*) quæ infinitam illius industriam, solertiamque, & excelsæ mentis, ad maxima quæque aspirantis, præclarissimas cogitationes conatusque abundè testantur, moliri. Hoc sane libenter concedimus, Virum eruditissimum & maximè industrium in plerisque elaborandis, saltem pro captu suo & ratione istorum temporum, in quibus literarum lux è Scholasticæ Theologiæ tenebris & barbariæ emergere & exoriri primò cœperat, benè & feliciter processurum fuisse, si per otium, si per cetera vitæ commoda, si per Regis Procerumque munificentiam licuisset. Sed proh tristes rerum humanarum vices! proh Viri optimi deplorandam infelicissimamque sortem! Non enim multo postquam fidem quod suscepit præstandi quasi signatis tabellis obstrinxisset, sive operis promissi difficultatibus deterritus, sive immensis laboribus fatigatus fractusque, sive dolore nimio & melancholiâ, quod fructum industriæ justæque exspectationi parem

(⁹) V. 2.
Vol. Col-
lect. neo-
rum in
fol. MSS.
pag. 281.
in Biblio-
thecâ Bod-
leianâ
Oxon.

nondum percepisset, fortè oppressus, sive quacunque aliâ de causâ, abalienatæ mentis, nullis è Religione & Philosophiâ, nullis è Medicinâ petitis remediis ad pristinum sanumque statum revocandæ, ægritudinem perpessus est; vastâ interim observationum, quas in Adversaria sine ordine & properante calamo, prout ipsi occurrissent, congesterat, mole relictâ. Harum quatuor libros, ut loquuntur; in folio, & septem minoris formæ, manu Lelandi plerâque ex parte descriptos in perpetuam ipsius memoriam Bibliothecæ Bodl. Oxon. dono dedit V. Cl. Gulielmus Burtonus, famæ ob editam *Agri Leicestriensis descriptionem*, apud Antiquarios nostros notissimæ. Reperitur quoque aliud volumen Collectionum Lelandi * in Bibliothecâ Cottonianâ. Non irritabo Lelandi manes, si dixerò, totum opus, quod sæpè tractavi, mirè confusum, distractum, nulloque ordine digestum, limam ubique desiderare, & tanquam corpus exsuccum, exsanguè, animâque destitutum prostare. Collectanea hæc se vidisse spontè fassus est Camdenus, è quorum lectione si quid opis inde sibi accrevisset, illud gratus agnovit. Ille autem longè ante visos Lelandi codices, melioribus subsidiis, ne dicam acriori judicio & linguarum peritiâ, quâ eguit Lelandus, ad idem opus adornandum instructus, laboriosis quoque itineribus vias militares, vetera castra, urbium & oppidorum ruinas emensus, omnia Antiquitatis vestigia, cryptas, montes, convalles, fluviorum fontes, alveos, obliquosque cursus mæandrosque, maris sinus, locorum, Antonino duce, intervalla & situm, terræ dotes, incolarum mores, provinciarumque limites suo apte ingenio rimatus est, relictisque rivulis, ipsos fontes petit, pristini ævi Scriptores, Archiva & Tabularia Regni, præsertim quæ in Turre Londinensi reponuntur, & librum denique Censualem, (qui *Domesday Book* appellatur) bonamque indolem, industriam,

inge-

* Sub Julio C. 6.

ingenium, iudicium, sensum in profundiora rerum penetrantem, veritatis amorem, ejusque explorandæ exquisitum studium semper sibi subsidio habens, tandem post exantlatos xxx. annorum labores *Britanniam* suam absolvit.

Aliorum observationibus, si quæ fuerint, diffusus, oculis suis solum credidit: à quoquam suffurari éque alienis laboribus famam captare ipsum planè pudebat; non tali mente præditus opus illud arduum aggressus est; uti neminem insectatur, ita neminem debitâ laude fraudat, minimè verò omnium, Lelandum, quem non sine præfatione honoris sæpenuerò citat. Quantus verò fuerit Lelandus, si non ex editis opusculis & Collectaneis, saltem ex eximio opere (quod perfectum reliquit) de *Scriptoribus illustribus Britannicis*, quod in publicam lucem exeat, dignissimo, colligere licet. Ex quo Lectori curioso, uti spero, non displicebit, si quod ante quadriennium in gratiam reverendi, clarissimi, & eruditissimi Viri, D. Danielis Papebrochii S. J. id, cum Antuerpiæ adessem, rogatus, exscripserim, hîc apponam.

E Joannis Lelandi Collectaneorum, sive de Scriptoribus illustribus, tomo quarto, in Archivis Bibliotheca Bodleiana Oxoni.

‘Simonis Stochi inter Cantios honesto loco nati virtutes,
 ‘illustria facta, denique totam vitam multi quidem Carme-
 ‘litici nominis Professores posteritati diligentissimè tradi-
 ‘derunt. Me tamen nunquam pigebit aliquantulum la-
 ‘boris in eadem re impendere, & pauca ex multis tanquam
 ‘è copiæ cornu feligere. Simon igitur in ipsâ adolescentiâ
 ‘se totum solitudini & virtutibus consecravit, sylvestres illi
 ‘fructus ambrosiæ dapes erant, scaturiens ex horridis rupi-
 ‘bus aqua nectar, cavæ quercus & antra purpureus thorus.
 ‘Unde

‘ Unde etiam cognomen traxisse fertur, quod quamvis ego
 ‘ non omninò adfirmo, sic tamen Laurentius Burellus Divio-
 ‘ nensis de Stocho verba faciens in libro de illustribus Car-
 ‘ melitis scribit,

‘ Qui latuit quercu, celsò nunc vivit Olympo;
 ‘ Nam populi ductor, doctor & ipse fuit.

‘ Cumque jam longiusculè vastam coluisset heremum,
 ‘ accepit nuncium lætissimum, nempe Anglos paucos, at
 ‘ benè instructos, è Carmelo domum rediisse. Audiverat
 ‘ ille quidem antea multa de loci celebritate, & tacito ipsum
 ‘ apud se animo devenerabatur. Itaque maturavit, ut sui,
 ‘ id est, heremitici ordinis homines Alauni vadum colenteis
 ‘ non modò videret, verum etiam conveniret. Quid longâ
 ‘ opus est oratione! vidit, convenit, dexteram dextris con-
 ‘ junxit, denique se socium etiam crescenti, non sine Angli-
 ‘ ci orbis tunc applausu, religioni adjunxit. Casta certè
 ‘ & undecunque probata erat vita Anglorum è Carmelo ve-
 ‘ nientium, collata tamen cum Simonis claritate visâ planè
 ‘ subobscura. Illuxit hæc claritas usque adeò in sociorum
 ‘ suorum oculis, ut divinum aliquod lumen cœlitùs in ho-
 ‘ minem delapsum facilè & dicerent & crederent. O tem-
 ‘ pora! O mores! Ubi nunc sunt Ecclesiæ Anglicanæ lu-
 ‘ mina, quæ per totam latè insulam veluti cœlestia corusca-
 ‘ rent fulmina? Cognitâ autem tam manifestis signis ejus,
 ‘ si ita dicere liceret, divinitate, curatum est, quibus tamen
 ‘ nescio modis, ut toti Carmelitarum religioni meritò præ-
 ‘ esset. Tanta res est habere Antesignanum, qui radiantem
 ‘ faciem præferat. Jam senex fuit Stochus, nec puduit
 ‘ tamen colophonem literis, quas non mediocritèr juvenis
 ‘ hauserat, addere. Ergo Iſidis vadum, Academiam, ut
 ‘ hâc nostrâ ætate, ita & olim florentissimam, se contulit,
 ‘ nomenque decusque inter literatorum procures meruit.

‘ Sed

‘ Sed hinc res memoriâ digna occurrit. Nam quo tempore
 ‘ Stochus apud Iſiacos ſtudebat, nullus erat in urbe nec in
 ‘ ſuburbio locus Carmelitis designatus. Ubi vero nunc eſt
 ‘ Cœnobium Carmelitarum extra muros benè amplum, olim
 ‘ erat alta & magnifica Principum Regia, inque illa, ne ſis ig-
 ‘ narus, Lector, natus fuit Ricardus ejus appellationis primus
 ‘ Anglorum Rex. Sic etenim didici à Johanne Roſſo Vero-
 ‘ vicienſi in libello de Academiis Britannicis. Cavendum
 ‘ igitur, ne quemadmodum Reges aliquando palatiorum &
 ‘ antiquarum urbium uſum Monachis permiferint, ita rur-
 ‘ ſus viciffitudine quâdam pro palatiis & urbibus ipſa petant
 ‘ cœnobia. Sed ad Simonem redeo, qui reliſtis Iſiacis Alauni
 ‘ vadum & gregem ſibi commiſſum repetiit. Hic quoque
 ‘ aliquam nactus quietem, rem ſtudiis apprimè neceſſariam,
 ‘ calamo uſus eſt, at præcipuè in hymnis & canonibus Car-
 ‘ meliticæ profeſſioni convenientibus. Inter hæc ſenio gra-
 ‘ vatus erat, agebat enim annum vitæ ſuæ centeſimum, &
 ‘ communis cauſa religionis illius in Galliâ præſentiam mi-
 ‘ rum in modum deſiderabat. Quapropter Burdegalam,
 ‘ nobilem juxta ac antiquam Galliæ civitatem, ſe contulit,
 ‘ multaue ibidem in rem publicam ſui ordinis excogitavit,
 ‘ ſcripſit, edidit, ac non multò poſt obiit 16 die Julii an-
 ‘ no D. 1266. Burdegalenſes verò funus honorificè ſepelien-
 ‘ dum curaverunt. Porro non longo ab ejus morte tempore
 ‘ per Romanum Divorum numero adſcriptus eſt. Nunc ſicut
 ‘ fabula fabulam trudit, ita Simon Stochus alium longè re-
 ‘ centioris memoriæ Stochum, prænomine Petrum, à me lau-
 ‘ dandum evocat. Fuit hic Petrus Carmelita Hichienſis Col-
 ‘ legii, & tanto apud Iſiacos cum eruditionis tum ingenii no-
 ‘ mine in honore, ut proximum à ſupremo Academiæ magi-
 ‘ ſtratum geſſerit. Factus igitur Commiſſarius, ſic enim
 ‘ vocant, non modò ſummo ornamento, verum etiam com-
 ‘ modo Academicis erat. Nam eo ſeculo, quo ille fuit in
 (g) ‘ pretio

pretio Stochus, sparserat nova dogmata Wigoclivus, contra quæ acriter insurgibat, & collatis signis, ut ex edito libro apparet, pugnabat. Scripsit etiam contra Philippum Repingdunum Canonicum Oxonii hæreseos accusatum, anno Dom. 1382. quo tempore & Nicolaus Henoforthus, alias Henford, accusatus fuit. Sed an hic sit Repingdunus, qui *Omiliæ* in Evangelia Dominicalia scripsit, non possum certò pronuntiare. Extat præterea liber, in quo Stochus se clypeum hastamque pro Holchamo exhibet. Adde huc *præconia sacra Scripturæ*, opus non contemnendum. In summâ, multa alia scripsit, quæ seculo Sophistico valdè placuerunt. Tandem exuto magistratu, Hichiam reversus est, ubi diem clausit supremum, 28 die Julii anno D. 1399. Certè Joannis Stochi, nisi in tempore se mihi obtulisset, non meminissem. Erat ille Dominicanus, & literatus; sed quia parum candidè sentiebat de Carmelitæ, Joannes Cornutus, aliàs Horneby, edito libello illum perstrinxit. Plura de Joanne Stochi in præsentia non occurrunt.

De Lelando satis: sed non ita dimittendus est Brookus, vel potius * *Brooksmouthus*, quod verum ejus nomen erat, altero, utpote nobiliori, ementito. Ille sui plenus, nescio quâ intemperie & furoris æstu exagitatus, non soli Camdeno, sed cæteris ejusdem instituti sodalibus infensus, in illorum famam, commodum, & securitatem turpiculis fraudibus malisque artibus grassabatur: quod luculento hoc exemplo firmabo.

Simultate malevoleque affectu in inimicitiam odiumque erumpentibus, Brookus, ut Virum clarissimum, quem honoris

* Hoc tum ex Camdeni schedis, tum ex copiâ inrotulationis apud Clarissimum Virum D. Henricum San-Georgium Clarentium constat, quando ex Apprenticio, uti loquuntur, emancipatus fuerit in libertatem, & admissus in societatem Pictorum Londinensium vulgo dictorum *Painter-stainers*, tertio die Septembris anno regni Reginae Elisabethæ decimo octavo.

honoris causâ non nomino, N. N. pessundaret, famæ illius infidiaturus, hominem subornavit, qui arma gentilitia in quâdam, quam secum attulit, chartâ delineata, ad nobilem quendam Londinensem, Gregorium Brandonum, in Hispaniâ tunc degentem, navibus è portu jamjam soluturis illicò mittenda esse plausibili hoc commento asseverans, eadem esse gentis Brandonianæ insignia, & ad istum Gregorium jure pertinere illum nomine & officii sigillo appositis attestari petivit. Quod N. N. cui fraudem sibi fieri non suboluit, aureo accepto, libris inconsultis, reque penitus inexploratâ, incautus sine morâ fecit. Chartam hanc ita signatam in manus illustrissimi Viri Thomæ Comititis Arundeliæ, unius è Commissariis, qui munus Comitis Marescalli Angliæ tunc obibant, tradidit Brookus, suggerens, hæc esse Regni Arragoniæ insignia cum Cantone Brabantiæ, Brandonumque istum, cujus esse hoc solenni testimonio asseruerat N. N. ex plebe infimâ maximè infamem, utpote carnificem Londinensem, esse. Illustrissimus Comes pro ratione muneris Decembr. 27. M.DC.XVI. hæc, prout nuperrimè acceperat, Regi Jacobo narravit, qui iustâ in N. N. indignatione accensus, dixit, se illum non solum munere illo, cui impar videbatur, exuturum, sed etiam in *Cameram Stellatam*, re à severi illius Tribunalis Assessoriis, ipso præsentè, judicatâ, pro atrocitate criminis & ob infamiam Regi Hispaniæ inustam mulctandum puniendumque velle. Rege aliquantulum pacato, intercessit Comes Pembrochiæ, ut totum illud negotium à Commissariis, ad quos ejusmodi controversias & quicquid ad Nobilitatem spectat dirimendi jus & facultas competeat, excuteretur: quod tandem Rex concessit. Mox coram illustrissimis Viris, viz. Angliæ Thesaurario, privati sigilli Custode, Angliæ Admirallo, domûs Regiæ Seneschallo, ejusdem Camerario, & Arundeliæ Comite citati comparuere N. N. & Brookus, ille fraudem sibi fieri ab homine

falsario, ipsi ignoto, cujus operâ Brookum hostem professum, ut inde sibi ingens periculum, si non certa perniciēs immineret ac inferretur, abuti jam suspicatur, qui repetitis precibus iisque importunis efflagitavit, ut illam chartam, quam præ se manibus tulerat delineatam, cum res illa ne minimam quidem moram passura esset, utpote in Hispaniam illo die mittendam, in isto instanti signare vellet, passus, tantæ negligentiae veniam humillimè rogavit: hic vero amicum quendam, Racopolam Londinensem, jam extra Urbem res suas rure agentem, se submisisse protinùs agnovit, hunc in finem præcipuè, ut N. N. tum inscitiam tum avaritiam, qui lucelli spe delinitus in cujusque vel ignoti gratiam tale facinus perpetrare non reformidaverit, hoc insigni exemplo Viris Nobilissimis propalaret. Illi hominis audaciam mirati, vix sibi à risu temperare poterant, rei exquisitori examine ad diem Lunæ, 30. Decembr. dilatâ. Quo tempore, cæteris Heraldis ad comparandum quoque jussis, N. N. literas patentes, pro ut mandatum erat, D. D. Commissariis exhibuit, in quibus licet nulla facultatis conferendi firmandique jus Insignium expressa mentio fieret, tamen in istis generalibus vocibus, *cum omnibus præ eminentiis, juribus, proficiis, de antiquo eidem officio spectantibus* jure includi, tum *ex nigro codice Periscelidis*, tum *ex decreto Ducis Clarentiæ* constabat. Multo sermone ultro citroque habito, Domini sese in interius conclave receperunt, Regi hæc omnia enarraturi, qui in alterum ob improbitatem, in alterum verò ob vecordiam, qui tam fœdè sibi imponi passus fuerit, meritò animadvertendum esse censuit, ut horum poenis deterriti, alii ab ejusdem criminibus abstinerent. Interim in carcerem conjecti erant, donec quippiam de iis severiùs statueretur. Calendis Januarii N. N. Commissariis supplicem libellum porrexit, ut illis apud Regem intercedentibus, Regis gratiam ac clementiam, quam alii experti sunt, ipse quoque

quoque experiretur. Socii etiam è Collegio hanc tristem ipsius vicem alienâ fraude & malitiâ inductam miserati, illum, hoc unico errore dempto, in cæteris, prout decuit virum probum & vitæ integrum, se gessisse, subscriptis nominibus testati sunt. Brookus suos quoque reperit intercessores. Tandem Rex misericordiâ tactus, omni pœna relaxatâ, utrisque ignovit, quos in Aulam post quintiduum accitos, D. Camerarius monet, ut hâc levi pœnâ, alter sapientior, honestior alter redditi, sibi ipsis meliùs in futurum prospicerent.

Brookus immiti adhuc in Sodales, qui vel illum dignitate anteirent, vel ipsi imperium honorisque prærogativam in hisce studiis Genealogicis non detulissent, animo, ne existimationi propriæ deesse videretur, L. annorum opus publici juris fecit Anglicè, hoc titulo ornatum, *Catalogus Successionis Regum, Principum, Ducum, à temporibus Gulielmi primi cum illorum insignibus*: Londini fol. 1619.

Quis non crederet illum, qui contradicendi prurigine & calumniandi studio correptus, in aliorum lapsus calammum censorium acuiisset, sibi, ne justis eorundem censuris foret obnoxius, pro prudentiâ suâ quam maximè prospicere oportere, opusque, in quo ne Momus quidem quod vitio verteret, esset reperturus, in lucem exiisse. At iniquissimus Camdenianæ industriæ Censor, humanæque fragilitatis prorsus immemor, quam proclive sit in rebus ejusmodi, quas vetustas ævi nimia caligine obduxerit, evolvendis interdum cæcutire, & quam altè menti error iste, quo tamdiu sibi placuisset δ αὐδῶδες, infederit, jam suo exemplo ostendit. Nihil tanto dignum hiatu Promissorem hunc tulisse demonstrare suarum esse partium duxit Camdenus, qui insignes errores non tam ex oscitantia & festinatione quam crassa ignorantia & stupore natos passim scatentes (¹) in compendium redegerat. Sed cum Brookus vix dignus videretur,

(¹) In libro
Adversar.
apud Cl.
Virum
D. Franciscum Sandfordum.

Obiit A.
Ch. 1625.

deretur, qui tanti Herois manu caderet, cujus tanquam militis emeriti ætas (jam enim erat penè septuagenarius) rudem aque hoc laborioso pugnandi munere cessationem impetrasset, Camdeni & læsæ veritatis vindicias suscepit. Vir clarissimus, Augustinus Vincentius Prosecutor ad arma, à *rubrà cruce* nuncupatus, pòst Heraldus titulo Windsorienſis merito suo constitutus, & Archivorum Turris Londinenſis Custos, edito libro cum hâc epigraphe, *Detectio errorum, quos in Catalogo Nobilitatis publicavit Radulphus Brookus Heraldus Eboracensis*, Londini in folio 1622 Anglicè. Quam feliciter Vincentio hæ lucubrationes ceſſerint, ex V. V. Cl. Johannis Seldeni, D. Richardi San-Georgii, armorum Regis Borealis, aliorumque epistolis & elogiis, quæ præfiguntur, cuivis erit evictissimum. Meritas suæ temeritatis & ἀνθαδείας luebat Brookus, qui suo se metiri modulo tandem, licet perinvitus, didicerit, posteris hoc documentum relicturus, uti impietatis esse, in viros summos ex invidiâ & odio spurcis convitiis Scurrarum more invehi, ita paris quoque vecordix ulceribus oblitum in aliorum nævos & labeculas sæviſſe.

Jam ad Historicam vitæ Camdeni seriem, quam hæ digressiones, non inutiles, uti spero, nec injucundæ, interturbarunt, revertendum est.

Ut nobile istud otium, quod nactus est Camdenus, publico literarum commodo & Patriæ honori maximo cum fructu impenderetur, de Scriptoribus rerum Anglicanarum investigandis seridò meditari cœperat. Viderat enim vicinarum gentium eruditissimos quosque mirabili consensu, quasi idem genius eos simul afflâſſet, in veteris ævi Scriptoribus, præſertim iis, qui stylo licet non satis felici, optimâ tamen fide Majorum suorum gesta à primis originibus, quantum per edacitatem temporum licuit, memoriæ mandaverint, in lucem edendis, strenuam & laudabilem operam posuisse. Domestica quoque præstantissimorum

Virorum,

Virorum, potissimum reverendissimi D. Matthæi Parkeri Archiepiscopi Cantuariensis & D. Henrici Savillii, exempla, ad id aggrediendum stimularunt. Doluit sanè & questus est Camdenus, (hodieque querimur invicem) idoneos viros, qui nobilissimæ Gentis historiam pro dignitate argumenti juxta seriem temporum ex authenticis antiquorum seculorum tabulis in unum corpus digesserint, hæcenus non exstitisse. Ne vero ipsius industriam in tali opere, quod non unius hominis, vix unius ævi videtur, adjuvando quispiam desideraret, de fidissimis Authoribus suppeditandis, è quibus feliciter admodum adornari potuisset, cum per occupationes idem aggredi ipsi non liceret, sollicitus, gazas suas multo ære, sudore, vigiliis partas aperuit, easque orbi literario largâ manu impertivit. Ex ejus enim Bibliothecâ, si non omnes, plerique bonæ frugis, nec è trivio, Authores Francofurti MDCIII prodierunt, *Asserius Menevensis*, *Anonymus de vitâ Gulielmi Conquestoris*, *Thomas Walsinghamius*, *Thomas De la More*, *Gulielmus Gemeticensis*, & *Giraldus Cambrensis*, qui multam lucem rebus Anglicis, Normannicis, Hibernicis, Cambricisque fœnerantur, quos aut primus edidit, aut ad MSS. codicum fidem correctos accuratiori limâ perpolivit. Hoc eximium opus illustri Viro D. *Fulconi Grevillo*, *classis Regiæ Anglicæ Quæstori*, bonarum literarum ac. *literatorum fautori summo*, tum observantiæ tum gratitudinis ergò inscribit, cujus benevolentiam in procurandâ dignitate, de quâ minimè cogitasset, ne sibi vivo, ne morienti quidem ex animo excidere passus, ^(s) æternis ingenii monumentis deprædicat. Libellum verò Anglicano idiomate exaratum, *Disquisitiones*, seu *majoris magisque serii operis mantissam* continentem (sic enim in schedis, quas vidi propriâ manu descriptas,

^(s) Præclarum quoque hujus illustis Viri exstat elogium in Britann. in comitatu Warwicensi, pag. 426. Inferius ad Arrow positum est Beauchamps Court à Barone de Bellocampo de Pōwick denominatum, a quo per filiam unicam Edwardi Willoughbey filii Roberti Willoughbey Baronis Broke ad Fulconem Grevill, virum &

nomina.

Equeſtri dignitate & naturæ facilitatē clariffimum devenit, cujus unicus filius eodem itidem nomine, ita veræ virtuti & germanæ nobilitati ſe confecravit, ut animi nobilitate genus longè exſuperet, cujuſque in me maximis meritis etſi dignas gratias nec animus meus aperire nec illuſtrare poſſit, loquens tacenſque tamē gratias & agam & habebō.

nominarat) prius D. Grevillo deſtinatum, cum mentis erga Patronum optimum beneficiorum ſenſu quaſi obrutæ gratitudinem illuſtriori indicio ac ſpecimine nuperrime oſtendiſſet, illum ſub nomine *Reliquiarum de Britannia* nobiliſſimo viro D. Roberto Cottono Equiti Aurato & Baronetto

inſcriptum, finalibus nominis ſui literis M. N. tantum appoſitis, anno 1604. in lucem edi paſſus eſt.

Hoc vero inter juveniliū ſtudiorum oblectamenta poſuit Camdenus, uti ejuſmodi reliqua, quibus de mortuis quoque bene meritis, eorum memoriam ab interitu vindicavit. Ad quæcunque enim acceſſerit loca, ubi Magnatum cineres conditi, Epitaphia, & quicquid in cippis inſignium fuerit depiſtum, in commentarios retulit, præcipuè monumenta, (*), quæ in templis ſacelliſque Collegiorum Academia Oxoniensis, & in Baſilicâ S. Petri Weſtmonaſterienſis perſpexiſſet. Hanc cum omnes quotquot ex exteris regionibus Londinum petunt, harum rerum vel maximè incurioſi, tum ob ſplendorem & magnificentiam fabricæ, tum ob mauſolæa, quibus noſtri Reges, Regina, & nobiliſſimæ proſapiæ Heroes ſepulti jacent, ſoleant inviſere, in illorum, ne dicam noſtratium, gratiam, ut quod celeri oculo prælibaſſent, memoriæ altius infigeretur, inſcriptiones, quibus dilucida geſtorum epitome ſubindè continetur, non laureolam ex hoc muſtaceo, quod infra tanti viri dignitatem longè ſubſidebat, quaſiturus, ſed ſolo honeſto iis gratificandi ſtudio, ſuppreſſo nomine, A. C. M. DC. excudi fecit.

Qui partium ſtudio abrepti, foundationis Academia Oxoniensis antiquitati minùs favent, licet Camdeno læſæ & malæ fidei dicam non impegerint, tamen illum parum candidè & ingenuè egiſſe queruntur, illum nimirum in ſuâ

Aſſeri

(*) Fragmenta quædam exſtant apud V. Cl. D. Henricum San-Georgium Clarentium.

Aſſerii Menevenſis de vitâ & rebus geſtis Regis Ælfredi, quam adornaverat, editione, clauſulam ſatis longam de *diſſidio inter Grimbaldu & veteres illos Scholaſticos, quos Oxonii invenifſet, qui ejus adventu leges, modos, ac prælegendi formulas ab eodem Grimbaldo inſtitutas, omni ex parte amplecti recuſabant, exorto, quæ in editione Parkerianâ omninò aberat, inferuiſſe, ut hoc teſtimonio, cui, modò verum & prorsus genuinum ſit, refragari neutiquam licebit, bonarum literarum longè ante tempora Ælfredi ſtudium ibidem viguiſſe demonſtraret. Nolo jam huic controverſiæ, quæ à doctiſſimis Viris utriuſque partis pro ſuarum Academiarum antiquitate & præcedentiâ nimîâ cum acritate, ne dicam inutili diligentiâ, contendentibus agitur, me immiſcere : dum hi D. Parkerum ſectionem iſtam, quâ lis iſta intricata dirimitur, *veritatis aut charitatis odio omiſſe*, illi vero Camdenum nimio erga Academiam Oxoniensem affectu & quaſi cum animo fallendi præproperè nimis inferiſſe, inurbanis alterutrinque impactis convitiis, quæ ingenuos & veritatis eruendæ amantes & ſtudioſos procul à ſe habuiſſe decuit, cenſuere. In horum neutrum iſtiuſmodi malæ & injuſtæ ſuſpiciones cadere aut poſſunt aut debent : ambos ſanè codicum ſuorum fidem & authoritatem ſequi, quiſquis eorundem mores ſanctiſſimos, tanto aut diſſimulatæ veritatis aut meditatæ ſuppoſitionis crimine neutiquam commaculandos, animo perpendat, facile dabit. Non ita ineptire ſolitus eſt Camdenus, ut quicquam temerè effutire vellet, non ita in veritatem, cujus erat ſtudioſiſſimus, præfractè & deditâ quaſi operâ impingere, ut orbi literato fucum facere auderet : illud ſagaciſſimæ mentis ſolertia ſubactumque judicium, quod ubivis in ſcriptis ſuis elucet, hoc verò morum candor & vitæ probitas vetuere. Illud autem manuſcriptum Aſſerii exemplar, in quo narratio illa continuâ, ut videtur, ſerie continetur, ^(u) *optimum* appellat Camdenus ; adeo ut non poſſim ſatis mirari,*

(h)

unde

(u) Britan.
pag. 267,
263.

(*) DeBritannicarum Ecclesiarum antiquitatibus, Dublinii 1639. pag. 341, 342.

(v) V. Ep. CCLXXI. pag. 335.

unde reverendissimo & obstupescendæ eruditionis Viro, Jacobo Usserio Armachano, & quibus indiciis, id in mentem venerit, (*) ut *Camdenum exemplar ejusmodi nunquam vidisse, sed Relatoris, a quo accepit, (at quis ille?) secutum fidem, Francfurtensii Afferii de rebus gestis Ælfredi editioni inferendam curasse*, rotundè assereret, quod, inquit, à doctissimo viro factum nollem: cum ipse verbis proximè sequentibus, *exemplar penes H. Savilium Eboracensem aliquandò existisse, & Twinum illud in D. Lumlai Bibliothecâ repositum vidisse* concedat, & de elogio isto invidioso optimi, quo Camdenus illud ornaverat, ipsi litem præcipuè intentet: & cum Camdenus disceptatione cum eodem Twino, Antiquario Oxoniensi doctissimo, non longè ante mortem habitâ, *illam editionem ex manuscripto, licet non antiquissimo, nec quod ajunt διφθεράς ἀρχαῖοῦ χρόνου, satis antiquo tamen ac spectatæ fidei exemplari à se adornatam prædicaverit*. Optandum sanè est, quod Camdenus codicem, quo usus fuerat, unde accepisset, & quali characterum figurâ fuisset descriptus, quod factum oportuit, breviculâ commentatione annotasset, ut inde an fragmentum hoc (sic enim invidiosè, ne dicam iniquè, appellant) Afferium habuerit authorem, aut an chartis Afferianis post à quodam maleferiato Interpolatore ex aliorum Annalibus minus certæ fidei assutum fuerit, melius & certius judicaretur. Ista autem exceptio, quam Vir quidam eruditissimus interponit contra illius clausulæ, quod cum istorum temporum veritate Historicâ manifestò pugnet, *ἀνθεντικῶν*, cum Gildas, Melkinus, Ninnius, & Kentigernus non essent supparis cum S. Germano, *qui illorum ordines & instituta mirum in modum comprobasse* illic dicitur, ætatis, quos multis annis post obitum illius floruisse constat, faciliè submovebitur, si concedamus, quod quidem promptè concedimus, veteres illos Scholasticos malè subductis Chronologiæ calculis antiquitatem veritati parum congruam sibi ipsis arrogasse, arreptâ hinc

hinc jura sua tuendi contrâ novos Hospites & Advenas occasione, arrogaverint tamen: neque enim novum esse fictâ autoritate premi Adversarios, præsertim controversiis, in quibus veritas non adeò facilè dignoscitur, incaléscentibus, narrationes de Bruto & Josepho Arimathænsi, fabulis quàm vero propiores, à nostratibus Scriptoribus non sine ingenti ostentatione, cum ex hac falsò arrogatâ antiquitate non parum laudis & gloriæ Genti & Ecclesiæ inde accrescere putaverint, venditari solitæ testantur.

Postquam Rex Jacobus summo Populi Anglicani consensu ac applausu avitum majorum suorum folium, decedente serenissimâ Reginâ Elisabethâ, gloriosissimæ memoriæ, conscendisset, universos, prout communem benignissimumque decuit Patrem, subditos pari affectu excepit, ut quorum animos anteaactus rigor, istoc tempore ad contumaces immorigerosque in officio continendos necessarius, (neque aliter fieri maligni tum Pontificiorum tum Puritanorum, qui cætera maximè dissimiles, in oppugnandâ Ecclesiâ Anglicanâ erant conjunctissimi, mores siverint) offendisset, laxatis quodammodo imperii habenis, hac effusissimâ charitate sibi familiæque Regiæ perpetuo intemeratæ fidei nexu devinciret. At illi non hâc clementiâ deliniti, neque tantorum beneficiorum, quibus se quotidie auctos senserunt, sensu tacti, felicitatis propriæ & indulgentiæ Regiæ quasi pertæsi, rebusque novis studentes, horrendam de ipso è vitâ tollendo conspirationem, consiliis ultro citroque adhibitis, inierunt. Sed hoc penè nihili videbatur, nisi juxtà cum ipso Regia soboles totiusque regni Proceres minorisque Nobilitatis Primores extinguerentur. Quos omnes in solenni isto Conventu (quem Parlamentum nuncupamus) jam jam congregandos morti subito ac improvise displosi pulveris nitrati ictu infligendæ immisericorditer destinarunt. Quàm parum à miraculo abfuerit, quo minus in effectum darentur molitiones istæ, de quarum successu penè securi

erant, utpote religione juramenti & Eucharistiæ, ut horribile hoc arcanum imo pectore recondere, neque ut ab hoc incepto desisterent, obstricti, ex istorum temporum historiâ, quam nolo hîc retexere, satis liquet. Veruntamen non solius Angliæ, sed totius orbis Christiani maxime intererat, ut istud immane ac flagitiosum scelus, quod omnis posteritas obstupescet, quodque impii homines *falso præposteroque Catholica fidei propaganda zelo* accensi, nisi præter illorum spem, vota, & expectationem divina intercessisset providentia, fuissent perpetraturi, in æternam rei memoriam editis autoritate Regiâ libris quaquaversum per universas Europæ regiones patefieret, nec quispiam aptior Camdeno repertus, qui rem illam stylo facili & accurato, & argumentorum, quæ inibi tractanda erant, gravitati omninò pari, Latinè repræsentaret. Ex ejus enim versione prodibat celebris ille liber, *Actio in Henricum Garnetum Societatis Jesuiticæ in Angliâ Superiorem, & ceteros, &c.* inscriptus, in quo omnes istius facinoris juxta normam legum ex ore ac certissimis spontaneisque Confessorum confessionibus circumstantiæ, ac dogmata moresq; Sicariorum, qui in Regis optimi vitam horrendâ cæde intentatâ pietatis obtentu grassarentur, veris & nullâ arte eluendis nulloque pigmento obducendis coloribus depinguntur. Unde nemini videri debet, si scriptum hoc Pontificiis, quorum fraudes impiæque artes, Catholicæ fidei zelo obtectæ, illic deteguntur, maxime displiceret, & * in Indice Expurgatorio, sub nomine Camdeni tanquam *Authoris damnati* acri censurâ inustum, quo minus legi posset, omninò prohiberetur. Quod fatum ex parte quoque subiit ipsius *Britannia*, quæ cum

* *Actio in Henricum Garnetum Soc. Jes. &c. Versa in Latinum*

ab eodem Camdeno tota prohibetur. Index librorum prohibitorum & expurgandorum juxta exemplar excusum Madriti 1667. fol. Eiusdem Anglica, Normanica, &c. In primâ libri facie adhibe Camdeno notam Authoris damnati, & operis cum expurgatione permissi. Et præterea observa, non tam in antiquis Scriptoribus ponendum studium corrigendi aut expurgandi, quam in notatiunculis marginalibus ab ipso Camdeno adhibitis & parum sanâ doctrina infectis. Ibid. Ibi quoque Annales R. Elisabethæ censurâ notati.

numero penè infinitas observationes lectu & cognitu dignissimas contineat, ne easdem studiosis bonarum literarum Britannicarumque Antiquitatum indagatoribus invidisse Censores isti censerentur, pro assuetis artibus, ne ex minimo lumine immisso liberioris animi & ad veri cognitionem anhelantis Lectores diutius spissis ignorantiae superstitionisque tenebris involvi tæderet, librum expurgarunt.

Sub id temporis h. e. anno M. DC. VII. prodiit quoque ipsius *Britannia* ultimis curis plurimum adaucta, tabulisque Chorographicis, ac numismatum ectypis, figurisque monumentorum subindè interspersis illustrata. Quomodo verò hic foecundi & admirandi ingenii foetus à primis incunabulis, quo succo, quam lentis gradibus adoleverit, tandemque ad vegetam perfectamque ætatem maturuerit, cum de ipsius è cerebro obstetricante prelo exclusione continuatâ, ne hiulca videatur, serie supra dixerim, supervacanei prorsus & inficeti foret laboris hic denuò repetere. Tantum verbulo innuisse par erit, Camdenum hâc novâ editione, non solum amicorum suorum, quos in admirationem sui antea rapuisset, expectationem, sed se ipsum superasse: & jam consentiente omnium famâ, ipsâ quoque invidiâ, si non prorsus obmutescente, saltem non nisi in angulis inter obscuros homunciones obstrepere ausâ, hoc immortaliscripto, si cætera solertis ingenii acutissimique judicii monumenta non exstitissent, meruisse, ut inter maximos sui seculi viros recenseretur. Inde ille Varronis, Strabonis, & Pausaniæ Britannici nomen & titulum adeptus est: illud verò ditissimum & uberrimum Antiquitatum Britannicarum penu, non minore fide & judicio quam curâ & methodo digestum ordinatumque, omnes harum rerum studiosi bonique Judices agnoverunt, excepto unico (y) D. Simondsis Dewesio, qui nescio quo invidiæ œstro percitus, se in *magna Britannia*, quam molitus est,

(y) In literis ad Jac. Usser.
28 Sept. 1639. datis, quæ exstant
in Usserianarum Epistolarum sylloge.
pag. 496.

historiâ, vix unam in ipsius Camdeni toties celebratâ Britanniâ paginam suis carere erroribus ostensurum contendit. Sed hoc decantatum opus Historicum nec ipse nec alii post quinquaginta annos hæc tunc in lucem produxerunt; neque à telis istâ manu contortis, ne quid gravius aut asperius dicam, ullatenus metuendum est.

26 Augu-
sti. 1609.

Hoc magno opere post tantos tamque diuturnos labores bellè perfunctus Camdenus, honestum jam senectuti solatium quærens, Chesilhurstum, oppidum ad x lapidem Londino dissitum, quo non alius locus visus est amœnior, petit, conductis ibi ædibus, ut quo se reciperet, negotiorum molestiarumque, quæ in Urbe sese quotidie & importuniùs quidem ingesserint, pertæsus, haberet, præcipuè verò, ut valetudinem vigiliis studiisque immodicis afflictam & penè prostratam curaret, & ut Deo & sibi totus vacaret. Tantâ sicutem delectatione in hoc secessu suburbanis perfusus fuit, ut dum fœda anni tempestas, dum intermissi muneris ratio pateretur, moderato vivendi modo, absque numerosæ familiæ pompâ & molestiâ, & frugalitate philosophicâ contentus, nullis tamen fordibus maculatâ, à quibus paritèr ac luxu abhorruit, hîc quod reliquum erat vitæ transigere, hîc quoque, si Deo Opt. Max. visum, mori voluerit. Ab hoc placidissimo senectutis nido importunis amicorum precibus nequiquam posthac avellendus, ne ipsius quidem Savilii, qui ut apud se Ætonæ diverteret, non tanquam hospes, sed assiduus perpetuusque vitæ comes fortunarumque particeps, in mutuum utriusque solatium pro jure amicitie illum invitasset: heic enim aut in Heatheri sui, cujus probitatem, diligentiam, fidemque longo usu firmatam in re domesticâ administrandâ expertus fuerat, ædibus hæsit.

Ab hoc tempore, quod sequentes epistolæ demonstrabunt, ipsius amicitiam multo ambitiosius quam antehac expetebant, quotquot hic aut alibi terrarum eruditionis famâ

mâ inclaruerint. Nemo ferè aut cultiore ingenio, aut cui cordi erat literarum aut amor aut studium, huc in Angliam commeârat, quin Camdeni domicilium, tanquam sacras Apollinis ædes proprio pede adiret, ipsum quasi veneraturus, ac si universi censuissent, meliorem fructûs suscepti itineris partem periisse, nisi illum coram alloqui & avidissimis oculis intueri obtigisset. Quod cum quidam Aulici è familiâ illustrissimi Principis Frederici Electoris Palatini, qui nuptias cum Elisabethâ Regis Jacobi filiâ, heroicæ mentis fœminâ, consummandi causâ Londinum petierat, aliis rebus intenti, facere omisissent, tantæ negligentix manifestos aculeis quasi conviti-
 orum perstringens, illos honori parum consuluisse objecit
 (²) Gruterus, dum per tot menses longam in Angliâ moram fecerint, *neque consulissent ejus oraculum unicum, neque adspexissent ejus astrum primum.* Longè aliter imò meliùs sapiebant aut natalium splendore & dignitate illustres Viri, Franciscus Pithœus, Nicolaus Faber Peireskius, ejusque frater Valavesius, Bongarsius, Hottomannus, Noæus, filii Marchionis Mussæi in Britannia Aremoricanâ, alique, quos hic recensere longum esset, aut maximis muneribus conspicui, Comes Swartzenburgensis, & Marcus Antonius Columna, ille Imperatoris Germaniæ, hic Regis Hispaniarum nomine legationem obeuntes, qui quantum illum illiusque summam eruditionem fecerint, verbis benevoli affectûs plenissimis, astante magnâ Nobilium coronâ, depositâ quasi dignitate, testati sunt. Et licet Camdenus istâ animi tranquillitate, quam benè actæ vitæ conscientia dederat, intus gaudens, auram popularem minimè captaret, utpote diviniore affatus, nec famæ in circumfusæ plebis ac mediocris aut fortunæ aut captûs hominum circulis velificaretur, tamen affectibus humanis exutus, in Stoicum ob ferinos mores extra humanæ societatis pomœria in solitudines amandandum, ne dicam in lapidem, obduruisset,

(²) V. Ep.
 C. I. P. 141.

duruiſſet, ſi animum, utcunque non elatum, neque inani gloriâ turgeſcentem, lætitia ex ejuſmodi gratulationibus orta non pertentaſſet: ideo ipſi meritò condonabitur, quod nihil humani à ſe alienum putans, id partim ſui, partim illuſtriſſimorum Virorum, qui illum tanto honore dignati fuerint, cauſâ, in Diario reliquerit annotatum.

Inter exteros, quibuſcum Camdeno magna interceſſit familiaritas & neceſſitudo, præcipui fuère, Abrahamus Ortelius, Jacobus Auguſtus Thuanus, Peireskius, Hottomanus, M. F. Limerius, Petrus Puteanus, Janus Gruterus, & Andreas Schottus S. J. qui illum obſervantiâ & amore conſtanti & ſincero viciffim proſecuti ſunt. Illam ſummæ eruditionis contemplatio, hunc verò illorum pectoribus infudère ſuaviſſimi mores promptique illorum ſtudia adjuvandi conatus. Quod maxime ſenſit expertuſque eſt D. Peireskius, qui literis promovendis natus, cum eſſet tutelariſ Galliæ Genius, & omnium eruditorum, ubi ubi degiſſent, communis Fautor & Patronus, Camdeni opem in chartis antiquis codicibuſque manuſcriptis aut exſcribendis aut in Galliam mittendis, ex ipſius aut nobiliſſimi D. Cottoni aliorumque Bibliothecis crebris literis iſque importunis ſollicitavit, gratuſque agnovit V. Cl. Andreas Du Cheſnienus in præſatione ad *Hiſtoriæ Normannorum Scriptores antiquos*, ſe Peireskio procurante *Elogium Emma, Guillelmi Piſtavini ſcripta, & diverſos Nobilium Normannorum, qui tempore Guillelmi Conqueſtoris in Angliam proſecti ſunt, catalogos*, quibus iſtud eximium opus auctum ditęſcit, à Camdeno accepiſſe. De rebus verò Hiſtoricis Genealogicisque, quæ muneris ſui propriæ erant, tum à Viris nobiliſſimis noſtræ Gentis, tum aliundè è Galliâ, Hiſpaniâ, Italiâ, & Belgio ſubindè conſultus, operam ſuam nunquam fruſtra deſiderari paſſus eſt. Ex illius autem ſententiâ, tanquam ex oraculo pendebant, neminem ænigmata & nodos ex vetuſtate maximè intricatos ſolvere poſſe præter unicum
Camdenum

Camdenum rati : ad quem etiam, quoties quippiam dubii occurrisset, recurrebant V. V. V. Cl. in hisce studiis versatissimi, Theodorus Gothofredus, Adrianus de Meerbeck, primus Armorum in Flandriâ sub Archiducibus Austriæ & Burgundiæ Rex, & Daniel Molineuxius, eâdem dignitate apud Hibernos insignitus, titulo Ultoniensis.

Anno Ch. M. DC. IX. septimo Jacobi, Vir reverendus & doctissimus, Matthæus Sutclivius, Ecclesiæ Cathedralis Exoniensis Decanus, Collegium Chelseiæ in ripis Thamesinis prope Westmonasterium conditum opimis redditibus, ex quibus Theologi contra Romanorum errores & corruptelas scripturi alerentur, ditare apud se statuebat : quod cum maximi usûs fore, & in Religionis Reformatæ commodum optimè cessurum pro sapientiâ suâ judicaverit serenissimus Rex Jacobus I. sanctum illud propositum laudavit, & Regiâ autoritate promovit, literis patentibus emissis, ut ex totius Cleri Anglicani subsidiariis pecuniis tanto operi felix coronis imponeretur. Rex verò ipsum Sutclivium Præsidem, septemdecemque alios magni nominis Theologos, quos controversiis Theologicis tractandis maximè idoneos nosset, Socios * nominavit. Veruntamen cum multa in ejusmodi sacris pro Veritate & Religione concertationibus, quæ Historici argumenti essent, & ad rerum civilium cognitionem spectarent, subindè intercessura animo facile prævidisset, duos Historiæ Anglicanæ peritissimos, Camdenum & Joannem Haywardum Legum Doctorem, adscisci voluit. Quo autem malo fato res istæ in irritum ceciderint, à scopo, quem proposui, alienum est, ut edisseram, nec quidem hujus loci.

Anglorum gesta, regnante Elisabethâ, quæ ex tantis eluctata periculis, supremum gloriæ & felicitatis culmen attigerat, omnium seculorum memoriâ perquam dignissima, ut posteris transmitterentur, illorum pars magna pro prudentiâ suâ sibi esse curæ duxit Vir illustrissimus, quem to-

* Mali 8.
1610.

A. 1597.

(^a) V. Camdeni ad
Lectorem
Epistolam
Annalibus
præfixam.

ties dixi, Gulielmus Cecilius, Baro Burleius, qui jam senio planè confectus ac mundo valedicturus, fidem & obsequium erga R. Elisabetham, cujus immortalī famæ æque ac salutī iuerit consultum, non aliquo alio illustriori argumento absolvi posse, ut videtur, credidit. At inter millenos, qui hanc rem pro dignitate exequi posset, vix fortasse unus reperiebatur. Illicò occurrebat animo Camdenus, recens è schola dignitati Regis Armorum admotus, quem Historici personam optimè tueri probè nosset. (^a) Camdenum ergo accersens, ut Regni primordia brevi Historiæ compendio literis mandaret, suadet, hortatur, jubet, chartis, memoriis, epistolis, & quicquid in Tabulariis aut Regiis aut suis reconditum erat, quod illorum temporum illustrationi conducere, in medium productis. Facile quidem cessit Camdenus, cui sola obsequii gloriā relinquebatur, ne Patriæ, ne sibi, si præ modestiâ hac ex parte culpandâ recusasset, defuisse videretur, se bonum civem gratumque hominem pariter ostensurus. Anno sequente factis concessit D. Cecilius, operis instigator & patronus, indeque industriam suam multum remisisse fatetur Camdenus, onus istud quasi gravius, quam quod suis humeris ferri potuisset, depositurus. Post quinquennium R. Elisabethâ annorum & gloriæ saturâ quoque decedente, animi magis dubius hæsit, spe interim conceptâ, quempiam alium ex illorum, quos opimis redditibus splendidisque dignitatibus cumulasset Regina, numero in se, saltem ex sensu gratitudinis, hanc provinciam ornandam suscipere velle: quod cum diù frustra exspectasset, cæteris an ex socordiâ an ex metu viriumque suarum diffidentiâ detrectantibus incertum, filum illud Historiæ, quod orditus est, novo vigore, quem Elisabethæ, quem Cecili, quem veritatis amor infudisset, animatus, contexere forti & obfirmato animo denuò aggressus est: referatis iterum Archivis Regiis, diligenterque excussis Bibliothecæ Cottonianæ

nianæ forulis, Diariisque Parlamentariis, Cancellariæ, Scaccarii, aliarumque Curiarum Registris, Edictis Actisque publicis, & Chartis authenticis, in quibus Legatorum documenta & epistolæ, sacri Consistorii Assessorum consultationes, imperii arcana, & belli, pacis, aliorumque fœderum initorum rationes continebantur, inspectis, ut ex hac ingenti materiæ, quam comportaverat, mole cœlesti mente architectâ & artifice manu selectâ, & decore ordine dispositâ, pulcherrimum opus, quod jam serio molitus est, in perpetuum famæ Elisabethianæ monumentum tandem aliquando exurgeret.

Lentè tamen procedebatur, quod operis & dignitas & difficultas summo jure exigebant. In lucem tandem exeunt A. C. M. DC. XV. *Annales rerum Anglicanarum & Hibernicarum, regnante Elisabethâ, ad annum salutis M. D. LXXXIX.* in quibus quicquid memoratu dignum & momentosum, ex ipsis principiis petitum, debitisque circumstantiis vestitum, quod ad penitiorum rerum cognitionem Lectorem ducat, in Angliâ aut alibi, quatenus ad Angliam refertur, accidebat per triginta annorum intervallum, stylo facili & historiæ gravitati maximè congruo, omni affectatione elegantiarum aut intricatæ subtilitatis, quæ rerum majestatem aut minuunt aut obscurant, posthabitâ, & fide optimâ descriptum continetur. Quam verò inde Scriptoris sapientissimi civilisque prudentiæ Magistri laudem titulumque meruerit Camdenus, è magnorum Virorum elogiis, non ab adulatione aut nimia facilitate morum, sed à judicio & justâ illius admiratione profectis, quæ in hisce Epistolis exstant, quibus Historia illa fuerit excepta, abundè constabit. Quid etiam de illâ senserint nostrates, à Viro clarissimo Joanne Seldeno, acerrimo judice, discamus. (b) Ille enim, dum virorum indo-

—A V (2)
—epistolæ
—libro
—Augustini

(b) In Epistolâ præfixâ libro Augustini Vincentii.

corrasas & confarcinatas elevat, Historiam hanc nullâ in parte laborare, sed omnibus numeris perfectam esse innuit; *dicens, non aliquam Historiæ Anglicanæ partem, quæ aut veritatem aut uberem materiæ copiam, ex Archivis nostræ gentis parabilem, attingat, isthoc tempore apud nos existisse, modo Regina Elisabethæ Annales & Regis Henrici VII. vitam excellentissimis & exquisitissimæ eruditionis viris (Camdeno & Bacono) nuperrimè in publicam lucem emissæ excipiamus.*

At nuperus Scriptor, prosterndendi Adversarium quo jure quave injuriâ acri desiderio exagitatus, Camdenum mutatâ sententiâ longè aliter de rebus præsertim Scoticis in Annalibus sensisse, quàm olim in privatis ad Thuanum literis senserat, idque illi illustrem Virum quasi indignantem objecisse contendit: nullis interea argumentis, quibus aliquis color fidei hujus censuræ impactæ, ne dicam calumniæ, adstruendæ inducatur, prolatis. Sed ut omnis suspicio, quasi Camdenus malâ fide hac ex parte egisset, tollatur, rem totam paucis (neque enim commentarios aut grandem apologiam scribo, sed vitam compendiarium brevesque vindicias) confectam dabo.

A quo tempore amicitiam cum Thuano, literis per D. Insulanum seu Lisle, Virum doctissimum, linguæq; & antiquitatum Saxonicarum peritissimum anno M. DC. VI. missis iniisset Camdenus, non animo objurgandi, multo minus convitiandi, quod aberat à Viri candidissimi moribus, qui Thuanum summam eruditionem, probitatem, obstupefascendasque solertis animi dotes omni cum debito obsequio coluerat, & quem post mortem *Galliæ lumen & Historiarum nostri seculi Principem* meritò nuncupavit, sed pro amore veritatis & amicitiae jure, id quoque rogatus, monet quasdam rerum Scoticarum narrationes aut nullo aut debili prorsus fundamento niti, Buchananumque, à quo illas acceperat, omnes tum ingenii tum malitiæ nervos contendisse, ut

Mariæ

(*) V. Annal. apparatus ad An. 1617. pag. 25.

Mariæ Reginae famam spurcissimis convitiis læderet : qui non aliter sperare poterat, se perfidiam & flagitiosâ rebellium subditorum, qui vindicandæ religionis & legum Scotiæ violatarum specie & prætextu arma sumpsissent, facinora posse tueri. Hinc ista impia dogmata, *omne jus regnandi à populo, Reges in ordinem cogendos, si contra leges deliquerint, licere populo & inferioribus Magistratibus vi & armis religionem & rempublicam, invitis qui summo imperio potiuntur, reformare, & ejusmodi reliqua, quæ ipsam religionem tollunt, certamque humano generi perniciem inferunt* : hinc in rerum Scotticarum Historiâ, & potissimum in isto infami libello, qui *Detectio* inscribitur, calumniæ in R. Mariam enatæ. Se multum profecisse in rebus Anglicis, Scoticis, & Hibernicis ex hoc literarum commercio, non privatim tantum agnovit Thuanus, sed Camdeni nomine librorum suorum, qui istorum temporum gesta referunt, lemmatibus præfixo etiam testatus est, qui, eò quòd Buchananum nimis pressè secutus, illius calumniis fidem adhibuisset, se in R. Jacobi censuram & iram incurrisse serió dolet. Quantum verò in isthoc negotio erraverit Thuanus, ex animadversionibus, in appendice reperiendis, jussu Regio ad illum missis liquidò apparebit. Quod ne utiquam in summi Viri præjudicium apud æquos rerum æstimatores cessurum arbitror, cum ne cujusquam vel oculatissimi diligentia id cavere possit, quo minus in describendis alieni regni rebus, aut defectu instrumentorum, aut à Scriptoribus aliisque partium studio addictis familiari sermone malè informatus, quippiam, quod veritati dissonat, inferat admisceatque propemodùm necesse sit. Si hæc monita prius accepisset Thuanus, melius *servato temperamento*, in vitam & mores R. Mariæ non ita acriter animadvertisset : non ita à perfidiæ, exulcerati in Reginam sororem animi, & vindictæ, ambitionisque effrænata crimini- bus, quæ ille peritissimus dissimulandi Artifex religionis

velo

velo obtexerat, Moravium purgasset, nec postea ad istiusmodi excusationes, quæ vix quicquam ponderis in se habent, confugisset. Hæc serîo pensitanti non aliter Camdenum ad Thuanum, aut ab iis diversa, quæ post in Annalibus posuit, olim scripsisse, quicquid in contrarium fingitur, vero verius esse videbitur.

(^d) Orati-
one in
laudem
G. Camde-
ni habitâ
Oxonii.
x Julii.
1652.

Criminantur alii, inter quos (^d) Ludovicus Molinæus, in rebus Angliæ turbandis à primis impii belli civilis incendiis occupatissimus, tyrannidis Cromwellianæ strenuus assertor, & post auspiciatissimum R. Caroli II. reditum adversus Ecclesiæ Anglicanæ ritus & disciplinam Scriptor maledicentissimus, *aliam manum accessisse, præter haud dubiò mentem Authoris, unde opus fædè commaculatum fuit*, hisce corruptelis in Aula Regiæ adulatorès, ut ille pro solito candore & modestia loquitur, traductis derivatisque. Rex sanè Jacobus, quantum invidiæ & odii Parenti suæ & vivæ & mortuæ Buchanani, optimi quidem Poetæ, sed non optimi Historici aut Antiquarii, criminationes conflasset, non nescius, pro pietate, qua erga illam ferebatur, & pro veritatis amore, licet non illam ab omni quorumcunque criminum admissorum suspicione, ac si vitam innocentissimam egisset, ex integro excusaturus, hoc tantum quod justè potuit, fecit, ut à mendacissimis exaggerationibus, quibus ab infestissimis Reginæ Matris hostibus, qui post mille injuriâs illatas, illam tandem, pro sectæ Presbyterianæ instituto, è solio abdicassent, oppressa ac turpiter fœdata erat, historia illius tragicæ cædis, diffidiique, quod inter ipsam & maritum intercesserat, ac denique nuptiarum, quæ postea fuerant subsequutæ, liberaretur: nec id Regi aut Camdeno, qui quamplurima ex ipsius ore, æque tabulis authenticis firmata didicerat, à quoquam maleferiato homine exprobrari debet, si uterque serenissimæ Reginæ, affectibus fœmineis juvenili ætate nimis abreptæ (nam novercans fortuna seniores annis reddiderat prudentissimam) & Moravii fra-

tris nothi aliorumque malis artibus, ut multa præter decori & iusti leges ageret, inductæ famæ, quantum veritas passa est, velificaretur. Noluit Camdenus pro prudentiâ arreptis incertis falsisque rumusculis Regem offendere: noluit tamen pro pietate mendacio aut sceleribus in cuiusquam favorem patrocinium quærere: neque aliâ de causâ serenissimi Regis Jacobi, aut illius Nobilissimi Viri à Rege fortean deputati, ad quem scripsit (neque enim literas reticere aut suppressere aut potui aut debui, utpote, licet famæ Camdenianæ studiosus, veritatis tamen studiosior) censuræ Annalium supplementum, ut par est credere, subiecit, quam ut veritas magis magisque erueretur, & si quicquam ipsi minus intento, aut non probè edocto, subrepsisset, Regiis curis limatum emendaretur.

De chartis & instrumentis, quæ in condendis suis Annalibus collegerat Camdenus, ut post ipsius mortem salva integraque manerent, multi erant solliciti: inter alios Godofredus Goodmannus, postea Episcopus Glocestrensis, nomen certè tum Patruum tum Parentis causâ Camdeno nostro charum, qui, cum, uti ipse * refert, ut sibi in legatum relinquerentur, ab illo literis petiisset, hoc responsum tulit, quo minus id fieret, quod aliter in ipsius gratiam libentissimè facturus esset, re haud integrâ, hoc obstare, quod reverendissimus D. Richardus Bancroftus Archiepiscopus Cantuariensis id ipsum longè antea postulasset. Subiecit verò, mortuo Bancrofto jus illud in successorem illius Georgium Abbottum, qui ut publici juris tandem aliquando fierent, in se recepisset, Camdenum transcripsisse, chartasque illas, prout ab Archiepiscopo Laudo itidem acceperat, in camerâ, quæ portæ palatii Lambethani imminet, fuisse repositas. Hoc sanè ad chartas de religione sub primis Elisabethæ R. annis instaurandâ, cæterisque quoquo modo ad rem Ecclesiasticam spectantibus, quam parcè admodum & quasi carptim tractat Camdenus, civili istius regni

* In responsione
MS. prius
citatâ.
pag. 19.

regni Historiæ maximè intentus, sacram Ecclesiasticis Scriptoribus, quorum magis intererat, fusiùs enarrandam relinquens, haud dubiis argumentis inductus restringerem, (cum cæteræ in Bibliothecâ Cottonianâ supersunt) quas periisse aut iniquo prorsus fato adhæc-dum supprimi dolendum est. Neminem, nisi in rebus Anglicanis planè hospitem, latet, quo implacabili odio, erumpente civilis belli A. C. M. DC. XLI. incendio, in reverendissimum D. Archiepiscopum Laudum exardescerent Presbyteriani & Angli & Scoti, quibus spurcissimis mendacissimisque calumniis illius famam laceraverint, & quantâ denique vi, planè tyrannicâ, & contra omne jus fasque adhibitâ, in illum capitali supplicio sævierint. Non alitèr illorum vindictæ, avaritiæ, rerumque novarum studio, nisi ipsius, quem ingens Ecclesiæ Anglicanæ sub pientissimo Rege Carolo primo columen meritò dixerimus, cruenta morte, satisfieri potuisset. Illo autem in carcerem detruso, Gulielmus Prinnus, ob seditiosos libellos stigmatè inustus, in D. Archiepiscopi scrinia, tum ut si quicquam, quod fictis criminibus objectis aliqualem induceret colorem, occurrisset, inde exciperet, tum ut quantum erat documentorum, quod Viro innocentissimo iisdem diluendis, cum pro Tribunali sistendus esset, de capite dicturus, usui esse potuerit, quoque auferret, animo malevolo involavit. Postea, Thomas Scottus è Demagogis Parlamentariis, linguâ & manu promptus audaxque, & Hugo Petri, infamis & impurus homuncio, quorum uterque ob regicidium meritissimas suspendii pœnas vindice justitiâ post duodecennium luebat, Bibliothecam diripuerunt. Hinc libri expilati, chartæ aut laceratæ & combustæ, aut aliò amotæ, supellexque sacra sacrilegorum præda erat. De tantis ruinis reliquias perquam exiguas colligere licuit. Nam postquam Patriarchale Ecclesiarum Britannicarum folium jussu serenissimi R. Caroli II. conscendisset reverendissimus in Christo Pa-

ter & Dominus, D. Gulielmus Sandcroftus, Archiepiscopus Cantuariensis, pro impensissimo harum rerum studio, Bibliothecæ ac ædium suarum penetralia mox lustravit, quicquid uspiam relictum erat, quod in Ecclesiæ Anglicanæ aut Sedis Cantuariensis commodum cederet, aut Historiæ Gentis nostræ rei que literariæ illustrandæ conducere, sedulo investigaturus: tandemque in illam cameram supra memoratam eunti occurrebant ingentes instrumentorum acervi, ut Vir sanctissimus, ὁ μέγας καὶ ὁ καλὸς Ὁμολογητὴς, pro summâ suâ benignitate mihi referre dignatus est, quos cum in locum commodiorem amovendos curasset, singulis accuratè inspectis, ea ferè omnia ad prædiorum elocationem pertinuisse, Camdeni aliorumque argumenti Historici chartis ereptis deperditisque, reperit.

Quinquennio post emissam in dii luminis auram Historiam D. Mætellanus de Patris sui Baronis Lidingtoniæ, qui turbatissimis Scotiæ rebus, R.R. Mariâ & Jacobo regnantibus, multum momenti & ponderis autoritate suâ & consiliis addiderat, famâ sollicitus, Camdeno molestiam facessivit, ac si non motu proprio & ex se, sed ex aliorum invidiâ & in Parentem malignitate clausulis insititiis eam exagitasset. An illius postulatis satisfecerit Camdenus nec ne, cum in literas responsorias nondum inciderim, mihi hæctenus incòmpertum est: sed ex literis filii, nedum ex illorum temporum à Scotis adornatâ historiâ, an suspitionis adeo iniquæ de Camdeno aliisve alendæ justam inde arripuerit occasionem, æquus & prudens Lector apud se statuatur.

Amici interim, ingenti voluptate ac fructu ex hâc nobilissimæ Historiæ parte perceptis, ne Annales imperfecti relinquerentur, si mors inopina, quod non rarò accidit, senem oppressisset, veriti, ut, dum valerudo in istâ ingravescente ætate permiserit, dumque memoria firma, dum iudicium ab omni labe, quam ægritudo menti pro more

sæpiusculè inducit, integrum firmumque superesset, de iis complendis seriò cogitaret, importunis precibus monent, & tantum non adhibitis formulis adjurant. Nescio an id etiam non rogatus, antea non fecisset, nec de hoc multum videtur dubitandum, ut sibi constaret de absolvendo opere, quod ex Thuani literis, qui illum, ut primordia regni Jacobi, ad annum hujus sæculi decimum, quo Henricus magnus execrando parricidio sublatus, & ad quem ipse suam quoque historiam esset deducturus, serie historicâ describere vellet, amicè rogat, mihi veri quidem simile videtur, saltem operi coronidem impositam fuisse circa annum M.DC.XVII. ex epistolis ad V. Cl. Petrum Puteanum scriptis liquet. Cum verò molestiam, invidiam, obtretationem, & odium à quibusdam malevolis, fato cum cæteris Historiarum Scriptoribus, qui veritati litarunt, communi, inde sibi quoque ex vitio & malignitate sui sæculi creari offendisset, mentem contra alterius tomi, dum viveret, editionem, nullis machinis expugnandam obfirmavit; ut posteritati tamen, quæ absque affectu solet judicare, integer servaretur, nec incendio aut quocunque tristi casu deletus, aut malignorum hominum invidiâ suppressus intercideret, Apographum fidelissimè exscriptum (Archetypo, quod in Bibliothecâ Cottonianâ conservatur, apud se retento) tanquam sacrum depositum (*) Petri Puteani curæ & fidei concredidit, & eò quidem libentiùs, magni Thuani exemplum sibi ob oculos ponens, cujus historiarum reliqua pars ante mortem inedita, cum eam publicæ luci donare Curatoribus testamenti non liceret, forsitan periisset, nisi mens periculi præsaga, exemplari * apud Virum integerrimum nobilissimumque Georgium Michaellem Lingelsheimium relicto, istud damnum prudentissimè antevertisset. Sed vivit Camdeni genio munitus liber, extra omnem sortem positus, monumentum sanè ære & marmore longè perennius,

V. Epist.
CXLVII.
p. 186. &
Ep. CLV.
pag. 194.

(*) V. etiam V. Cl. Petri Puteani vitam à Rigaltio conscriptam. Parisiis. 1652. 4°. pag. 50. & Epist. CCXLVII pag. 310. * V. Epist. CCXLVI. pag. 310.

nus, nec interibit unquam, quamdiu humaniorum literarum studium, quamdiu veritatis amor, quamdiu in anteactorum seculorum gesta inquirendi cupido, quamdiu denique mundus ipse constabit. Ut verò hoc immortale opus perfectius, multisque additamentis, quæ Camdenus propriâ manu fecerat, auctum prodeat, ut publicis literarum commodis inserviam, tandem aliquando *ὅν Θεῶν* curabo.

Jam verò penè emenso vitæ stadio, quod applaudente cavēâ constanti ac firmo pede percucurrerat, quo à metâ propiùs aberat Camdenus, ut de Patriâ, de posteris, de literis per omnem seculorum memoriam benè mereri posset, eò acrius animum intendens, quo propositi feret compos, de instituendâ Historiarum in Academiâ Oxoniensi prælectione seriò cogitavit. En, quantum valet apud bonos sacra & maximè laudanda æmulatio: nuperrimè enim præverat exemplo suo illustri Savilius, cujus munificentiam in alendis promovendisque Oxonii scientiis Mathematicis optimè collocatam, quamdiu sidera cœlo micabunt, incolæque mundi aut numerorum aut circini retinebunt usum, & donec terra excussa basi incerto titubabit motu in pristinum revolvendâ chaos, mareque circumfluum æstu suo destitutum stagnabit, nec erit navibus amplius pervium, sicut præsens ætas gratantèr agnovit,

ita omnis ventura mirabitur: vel potius quantum (f) voti, quod piissimus divinæ erga ipsum benignitatis sensus, quod literarum amor, quod publici boni cura ante multos annos elicuerat, se nimirum *Deo Opt. Max. & venerandæ Antiquitati anathema consecraturum*, religio apud Senem optimum valuit! Cum ergo rem Academix acceptissimam fore comperisset, quasi impatiens moræ, illam maturari iussit,

(f) *Nihil aliud nunc restat, cum è tot cæcis Oceani vadis & asperis Antiquitatis cautibus eluctata tandem enavigarit oratio, quam ut Nautæ olim Neptuno vela lacera; aut tabulam votivam; sic ego etiam aliquid Deo Opt. Max. & venerandæ Antiquitati anathema consecrarem, quod libens merito nunc voveo, & suo tempore, Deo volente, vota solvam.* Camdenus in fine Britannicæ, pag. 860.

ut juxta strictissi-

mos municipalis nostri juris apices ipso vivente tota absol-
veretur.

Interea quisnam Cathedram jamjam erigendam primò
esset conscensurus, non illaudabili ambitione contendeba-
tur: ad hanc autem illustrissimi Cancellarii, Gulielmi Co-
mitis Pembrochiæ, reverendi Viri, D. Gulielmi Pierfii, De-
cani Ecclesiæ Cathedralis Petroburgensis & Vicecancella-
rii, Thomæ Claytoni Medicinæ Professoris Regii, Thomæ
Alleni, aliorumque literis commendatum V. Cl. Degore-
um Whearum, Collegii Exoniensis nuper Socium, mox
nominavit Camdenus, integrâ, ut par erat, alium etiam,
post Whearum, sufficiens apud se retentâ facultate; illi
& successoribus post tertium annum (nam primo tantum
xx libras, altero verò xl. erat percepturus) cxl. librarum
sterlingicarum salario in perpetuum assignato.

(^g) E Registro N. quod Acta
Convocationis ab anno 1615. ad
annum 1628. continet, fol. 144.
Hujus vero inspiciendi, ut & care-
torum, quæ in Archivis reponun-
tur, facultatem pro ingenti illâ hu-
manitate, & longâ eâque fidissimâ
amicitiâ, quâ me complexus est, con-
cessit Vir maximus, Joannes Walli-
sius, S. T. D. Mathematicorum hu-
jus seculi facilè princeps, Geometriæ
Savilianus Professor, & Academiæ
Oxonienfis Archivorum Custos me-
ritissimus.

(^h) Pix. n. 7. in abaco cameræ
turre Scholarum.

Tandem in magnâ & celebri(^g) Con-
vocatione xvii die Maii M.DC.XXII.
habitâ, Vice-Cancellarius declaravit
clarissimum & egregium Virum, Gu-
lielmum Camdenum Clarentium *le-*
cturam publicam de lectione Historiarum
fundantem, Historiæque Lectorem sti-
pendio admodum munifico dotantem,
hujus donationis & foundationis (^h)
chartam indentatam sub formâ juris
sigillo & propriæ manûs subscrip-
tione 5 Martii, xix Regis Jacobi
1621. munitam, & ab ipso coram
R. Richio Milite, in Cancellariâ Ma-

gistro, 14 Aprilis xx Jacobi 1622. recognitam, per
D. Heatherum misisse, in qua omne jus, quod acquisive-
rit, Prædii sive Manerii de Bexley in agro Cantiano cum
omnibus juribus, proficuis, &c. in Cancellarium, Magi-
stros & Scholares Universitatis Oxoniensis, & illorum in
perpetuum

perpetuum Successores post centesimum annum, à die mortis numerandum transferri curavit, hâc conditione, quam inviolabilem inque omne ævum mansuram statuit, ut pensio ista in duas æquales portiones divisa, pro solenni apud nostrates more, singulis sex mensibus solvatur. Usus autem fructus illius prædii, (quod ad valorem annuum cccc librarum præter propter assurrexit) in xcix annos à tempore mortis ipsius incepturos Gulielmo Heathero, uxori, & hæredibus percipiendum dederat, isto redditu cxi librarum in Prælectoris sui salarium sub firmissimâ cautione, nullâ arte, exceptionibus nullis, nullisve leguleiorum technis eludendâ reservato. Quia verò munificentissimus Fundator, nullis ordinationibus à se hac ex parte conditis, id totum Universitatis arbitrio permiserit, in eâdem Convocatione Delegati constituebantur, qui de statutis regulisque de loco, (v) tempore, Auditoribus, mulctis, reliquisque ad istud munus feliciter exequendum spectant, decernendis consulere. Eodem quoque tempore, Gulielmus Heatherus, (qui Camdenum loco Parentis & Patroni coluerat, & quem vicissim tanquam filium & inter amicos maximè familiares charissimum dilexerat Camdenus) Regi-

(v) Ordinationes istas longo post tempore factas è corpore Statutorum Universitatis Oxon. tit. iv. Sect. 1. §. 11. hic apponere forsân. non abs re erit.

De Prælectore Historices per clarissimum Virum Gulielmum Camdenum instituto:

Prælector Historices bis in qualibet septimanâ, diebus scil. Lunæ & Veneris, inter horas primam & secundam post meridiem in Scholâ Historiæ designatâ Lucium Florum aut alios quosvis antiquioris & melioris notæ Historicos prælegat: ejusque lectiones frequentare teneantur singuli Artium Baccalaurei, post quadragesimam immediatè sequentem primæ Præsentationis suæ diem, donec ad gradum Magisterii promoveantur: item Juris Civilis studiosi, quousque Baccalaurei Juris præsentati fuerint. Quia verò à doctissimo Viro Gulielmo Camdeno Clarencieux, munifico hujus Lecturæ Fundatore, nihil usquam provisum est, quin rem totam Universitatis arbitrio permisit, eo strictius & morosius esse oportet judicium Universitatis in eligendo Lectore secundum statuta (tit. x. sect. 11. §. 6.) ut honori & æstimationi tum Academiæ tum ipsius Benefactoris consulatur, qui de fide ac judicio Universitatis tam honorifice sensit, ut ipsis legem ponere non sustinuerit.

Regist. N.
fol. 144 b.

Jacobo in Capellâ Regiâ à Sacris Symphoniis, & Orlan-
dus Gibbonus, alter ex amicis Camdeni, artis Musicæ pe-
ritissimus, cum id Camdeno Benefactori gratum fore se
credere ultro dixerit Vice-Cancellarius, titulo, gradu, & dig-
nitate Doctorum in Musicâ aucti. Tantæ vero benevolen-
tiæ & dignationi parem gratiam rependit Heatherus, ipse
inter Benefactores Universitatis aliqualitèr numerandus,
utpotè qui lectionem Musicæ annuo 16. libr. 6. sol. 8. den.
reditu postea fundari curavit. Illico literis ad Camdenum
missis ipsius munificentiam, summumque hoc, quo affe-
cta fuerat, beneficium recognovit Academia: quas neque
inter chartas Camdenianas, neque in Registris in Archivio
Oxonienti repositis, licet diligenter quæstas, nondum,
quod dolenter dico, reperire potui, nisi quispiam in ani-
mum inducat suum, hoc muneris in se suscepisse Colle-
gium Ædi-Christianum, cujus literas gratulatorias ex-
hibeo.

Post, in gratiam D. Wheari, ne quispiam illi de jure
suo, ex nudâ & simplici nominatione minùs firmo, litem
moveret, schedulam indenturæ affigendam legitimè fir-
matam Academiae transmisit Camdenus sub hac verborum
formulâ.

OCTOBR. 16. 1622.

*Ego Gulielmus Camdenus Degorem Whear literis honoratissi-
mi Cancellarii, Vice-Cancellarii, & plurimorum doctissi-
morum commendatum, & postea usu & dissertationibus de
re Historicâ penitus mihi perspectum, Praelectorem primum
Historiarum constitui & constituo: & volo, ut L. Anna-
um Florum primum juventuti prelegat, quousque sibi vi-
sum fuerit.*

Gul. Camdenus.

Cum

Cum verò Delegati, ad quos condendi de lectione Historiarum statuta spectabat facultas, è re magis fore, si Prælector Camdenianus operam & studium in Historiâ Ecclesiasticâ excolendâ impenderet, judicaverint, indulto Prælectori justitio & ab ordinariis lectionibus cessatione, ut muneri aptior magisque idoneus redderetur, cumque Whearus hanc novam studiorum, quibus planè erat inasuetus, methodum & rationem inire adultiori vitæ ætate reformidaverit, Camdenus in illius favorem se istam professionem de solâ civili Historiâ instituisse literis 6 Januarii 162². scriptis testatus est. Nondum quispiam ex Ordine Sacro, quod maximè dolendum videtur, gloriam Camdeni æmulatus est: illa enim nobilissima Historiæ, quæ in rebus sacris & Ecclesiasticis recensendis versatur, pars adhuc eget Illustratore & Patrono. Licet enim è nostratibus Theologis quamplurimi, quod luce clarius est, in hoc genere studiorum, quibus ex vi canonum sedulo incumbere oportet, ab ipsis reformatæ Ecclesiæ initiis longè eminuerint, adhucque emineant, tamen hoc mihi æquus Lector facile dabit, non parum aut decoris & gloriæ in Academiam, aut utilitatis & adjumenti in harum literarum Candidatos redundaturum, si, quod flagrantissimis votis sæpè sapiùs optavi, ejusmodi munus professorium lauto, saltem modico, stipendio auctum institueretur. Sed ut ex hoc diverticulo in viam redeam. Ab æmulo, cui multum doluerat hanc Spartam ipsi ornandam non cessasse, magis metuere debuerat Whearus, artibus & versutiâ munere suo, ni opportunè cavisset, exuendus. Brianus enim Twinus, Antiquitatum Anglicanarum, quod ipsa fatebitur invidia, scientissimus, quem Camdenus, sive illius obsequio captus, sive affectu erga illum & studia, ne ille quasi neglectus fatisceret, illave quoque labascere, motus, Whearo, si quid illi humanitus contigisset, suffectum iri destinasset, importunis amicorum precibus, *Lectura Historiæ donationem, collationem, sive advocationem*, insertis hisce

hiscē verbis, *proximē post mortem Degorei Whear, resignationem, vel cessionem* in quodam instrumento 21 Martii 1623. signato sibi fieri procuravit, Whearo, si cederet, pecuniam numeraturus. Quod cum à quibusdam Aulicis, partiaris Twini Advocatis, rescivisset Camdenus, fraudem sibi factam fuisse ⁽ⁱ⁾ in literis

(ⁱ) V. Regist. © vel potius excerpta è Registris per Brianum Twinum & Doctorem Langbainum, Archivorum custodes eruditissimos, p. 418.

(^k) Reg. N. 172.

ad Whearum gravissimē conquestus est. Priores tamen indēbitā pressatione extortas revocare, licet offensus, noluit, quas post Camdeni mortem à Twino prolatas, & (^k) in Convocatione 8 Januarii 1624. perlectas ratas habuit Academia. Mortuo verò Twino, cui si fuisset superstes, jus ad succedendum Fundatoris literæ dederant, Academia jam sui juris, neque cuiquam alii obstricta, sibi omnibus futuris temporibus Prælectorem eligendi facultatem asseruit. Ut vero se diligentem gratumque ostenderet Whearus, primos conatus (^k) *de*

(^l) De ratione & methodo legendi Historias dissertatio habita in Scholâ Historicâ 12 Julii 1623. à D. W. 3º. 1623.

ratione & methodo legendi Historias Patrono & Benefactori suo inscriptos anno M. DC. XXIII. edidit, qui postea magnis accessionibus locupletati heic apud nos & alibi prodire. Liber sanè utilissimus, & dignissimus, qui juventutis Academicæ manibus teratur.

Jam deposita latifundiorum sarcina, divini Senis mens curis solutior ad cælum alacrius ardentiusq; anhelabat, & quasi in terris longiorem ætatem degere illum voti sui compotem nuperrimē redditum tæderet, morti se componit, quam penè instare tum ipsâ senectute, tum morbis quotidie ingravescentibus admonitus, totum se officiis pietatis, prout virum bonum & Christianum decuit, impendit; mentemque divinæ bonitatis, quam per integram vitam expertus fuerat, contemplatione, & jucundâ melioris vitæ beatitudinisque

dinisque per Christum consequendæ spe solatur: atque ne quippiam terrenum sanctis meditationibus intercederet, animamque avolaturam remoraretur, de tantillo, quod sibi reliquisset, disponendo paulò sollicitus, testamentum propriâ manu descriptum, nemine conscio, 21 Maii M. DC. XXIII. condidit; ⁽¹⁾ in cujus ipsis initiis, misericordiâ divinâ hac solenni verborum formulâ quasi titulo dilucido præfixâ, *Deus miserere mei peccatoris*, imploratâ, *totam suam spem in infinitâ Salvatoris & Redemptoris sui Jesu Christi misericordiâ repositam* cum fiduciâ, quâ decuit, profitetur; deinde pauca de corpore in loco, ubi mori contigerit, sepulturæ mandando, & pecuniis tum mediocris fortunæ viris, aliisque illum quâpiam cognatione attingentibus, tum in usum pauperum erogandis, subindè interponens, ne amicorum, quos summâ observantiâ & amore coluerat, jam in ultimo vitæ agone constitutus, oblivisci videretur, legata ceti tesseras immortalis amicitix, si id per factorum leges licuisset, relinquit: quæ si minutatim enumeravero, fortassè Lectori curioso illud non displicebit. Imprimis, D. Fulconi Grevillo, Baroni Brooko & Scaccarii Cancellario, *cujus gratuitâ benevolentia*, ipsius verba sunt, *ad officium & dignitatem Regis armorum promovebatur*; cantharum argenteum ad valorem x librarum obtulit: pecunias societatibus tum Pictorum Londinensium tum Calceariorum, quibus emerentur duo canthari suo nomine inscribendi, Thomæ Alleno ex Aula Glocestrensi Oxon. amico veterrimo, sedecim libras, Jano Grutero Bibliothecario Electoris Palatini Heidelbergæ quinque, D. Francisco Leigh & D. Petro Manwood quatuor, D. Gulielmo Pitt tres, Equestris dignitatis Viris, Joanni Seldenò è Societate interioris Templi quinque, ad annulos comparandos: singulis denique Heraldis quatuor, Prosecutoribus ad arma duas, in fraterni amoris & charitatis indicium, licet exile, legavit. Libros verò omnes tam

(1) Ex Testamento in Curiâ Prærogativa.

impressos quam manuscriptos, & quicquid erat suppellectilis librariæ, exceptis antiquis sigillis, codicibusque, quotquot ad rem Heraldicam & Genealogicam spectabant, quos Successoribus suis, ut ipsis forent subsidio, legaverat, nobilissimo Viro D. Roberto Cottono Equiti & Baronetto reliquit. Impressos verò urgente D. Joanne Williams, Ecclesiæ Westmonasteriensis Decano, Episcopo Lincolnensi, & magni sigilli Angliæ Custode, qui liticulæ movendæ ex homonymiâ vocabuli Anglicani, ut causabatur, in testamento Camdeniano, quod vir nobilissimus D. Joannes Cottonus Baronettus, Thomæ filius, & Roberti nepos, avitæ gloriæ illustrium majorum, & virtutum, quibus inclaruere, hæres, mihi narravit, occasionem captaturus esset, vel potius urgente ipsius erga bonas literas amore Bibliothecæ in Basilicâ Westmonasteriensi nuper conditæ idem Cottonus postea dono dedit. Quod solutis legatis reliquum foret, id quantum quantillumve, Gulielmo Heathero pleno jure possidendum voluit; quoque certiùs, quod in tabellis signatis faciendum ordinaverat, adimpleretur, ultimæ voluntatis Curatores, D. Rob. Cottonum & Joannem Wisæum, quorum fidem & amicitiam per multos annos fenserat, ex legato x librarum utrisque relicto, quo die justa funebria celebrarentur, pullatis vestibus induendos, constituit.

Tandem senio confectus, mortem, cui diù assueverat, fortiter admodum & Christianè opperiens, quasi illa cunctari æviternæ beatitudinis avidissimo videretur, Deo Opt.

Max. * septuagesimo tertio ætatis anno nondum expleto nono die Novembris M. DC. XXIII. in villâ suâ Chisilhurstanâ, quam tantoperè dilexerat, animam reddidit, ut in vitâ, sic quoque in morte ipsâ, placidissimus.

Curatores Testamenti pro amore erga defunctum, solâ hac ex parte, contra quam cavisset Camdenus, facturi, corpus

* Hinc error in Inscriptione Sepulchrali corrigendus: certò enim constat, illum solis duobus annis & dimidio, septuagenario majorem decessisse.

corpus ex rure Westmonasterium deferendum esse, ut in isthoc augustissimo Templo inter antecedentium seculorum Heroas conderetur, universis applaudentibus amicis, cum id etiam optimorum fuerit votum & expectatio, censuere. Hoc ipsius dignitas, hoc illorum pietas, ut publice parentaretur, exigebat.

Decimo nono die ejusdem mensis funus maximâ cum pompâ elatum. Primò viginti sex senes egeni togis talaribus amicti incedebant; deinde suo ordine Generosi penulati, Armigeri, Equites, D. Henricus Bouchierus, postea jure successionis Comes Bathoniæ, D. Franciscus Leighus, Balnei Eques, D. Robertus Cottonus, Eques & Baronetus; Heatherus artis Musicæ Doctor, quem *Executorem*, uti appellamus, Camdenus constituerat, Suttonus S. Theologiæ Doctor, & Ecclesiæ Westmonasteriensis Præbendarius, mox futurus concionator. ^(m) Vexillum gestabat Wiatus cognatus, quem excepere Philippus Hollandus à portâ demissoriâ, & Augustinus Vincentius à rubrâ cruce denominati Prosecutores, suis Paludamentis, sicut ceteri è Collegio Heraldorum, induti: galeam defuncti & cristam Joannes Philpottus

(^m) Ex Registro nuncupato *Funeral Certificates*, quod signatur I 22. fol. 90. in Archivis Collegii Heraldorum. Hæc consului, perquam benevolè id permittente Viro amplissimo & clarissimo, D. Henrico San-Georgio, Equestris dignitatis, Clarentio.

à rubro dracone nuncupatus, scutum verò, in quo arma ejus gentilitia depingebantur, Samuel Thomsonus Heraldus Windforiensis, manibus ferebant. Proximè corpus subsequeretur: supra sandapilam, quam instratum ex nigro velluto holoserico contextum obvolvebat, paludamento & coronâ, quâ caput in die inaugurationis erat redimitum, juxta appositis, ab utrisque lateribus bini instratum sustinebant, Sampsonus Leonardus à cæruleo mantelio, Henricus Chittingus Heraldus Cestriensis, Henricus San-Georgius Richmondiensis, & Gulielmus Penfsonus Lancastriensis. Post feretrum procedebat D. Gulielmus Segarus

Garterius, Principalis Armorum Rex, cujus latera D. Richardus San-Georgius, Rex Armorum Borealis, & Robertus Treswellus Somerssettensis stipârunt; splendido & pulcherrimo ordine quoque incedebant honoratissimus magni sigilli Custos, Officialibus, qui summæ dignitatis insignia gestârunt, præeuntibus, Comes Leicestriæ, Vice-Comes Grandisonus, Episcopi Londinensis, Wintoniensis, & Dunelmensis, quanti viri ! aliique Præsules venerandi, D. D. Pagettus & Carew, aliique nobilissimi Barones, quos quamplurimi Equestris dignitatis nobilisque prosapiæ Viri, magnificam hanc *περὲλδυσιν* claudentes, excepere. In Basilicæ vestibulo Canonici, Vicarii, & Choristæ, sacris vestibus induti, obviam euntes, corpus in navim deduxerunt, indeque concione, quam piissimam & elegantissimam habuit Suttonus, peractâ, ritu solenni in meridionali porticu versus Occidentem extra chorum prope Virum maximum Isaacum Casaubonum è regione tumuli Chauceriani, spe certâ felicitis resurrectionis terræ mandârunt. Concurrerat quoque densis agminibus numerosa plebs, tum in plateis, per quas itum erat, tum in Templo, quam dignitatis & virtutis Camdenianæ fama ad funebre hoc spectaculum allexerat. Nemo sanè aut integriori probitatis & eruditionis famâ vixit, aut majori sanctitatis laude decessit; nemo denique solennioribus exequiis sepultus. Amici hoc ultimo pietatis & amicitiae officio functi, Camdeno suo, Viro optimo & eruditissimo, de Patriâ, de literis optimè merito, jam jam longum vale dicturi, donec æternitatis aurora illucescere cœperit, non illum aut muliebribus lachrymis aut fletu indecoro, sed laudibus, sed admiratione prosequuntur, illum licet subductum oculis, è memoriâ nunquam excidere passuri.

Postquam Oxonienses Camdenum ad Beatorum sedes migrasse accepissent, suâ interesse non tantum dolere, (satis enim sibi, satis quoque ipsis vixerat) quantum testari, quâ venera-

veneratione erga Virum optimum virâ functum ferrentur,
 justo gratitudinis sensu tacti, censuere. Parvum enim vide-
 batur, Whearum Camdeni memoriam in Scholâ Histo-
 ricâ coram Auditoribus suis die secundo Decembris cele-
 brasse, cum id privati officii ratio exigere videretur; nisi
 quoque publico Academiae nomine fuerit manibus Camde-
 nianis parentatum. Id muneris elegantissimi ingenii Viro
 Zouchæo Townleio ex Æde Christi demandatum, conven-
 tusque solennis erat indictus, ad quem certatim confluxêre
 Doctores, Magistri, totaque juvenus Academica, nullius
 laudes aut avidioribus auribus aut sonantiore plausu excep-
 turi. Nec defuit aut Camdeno aut sibi facundissimus Ora-
 tor. Non vero se sic functum officio pro prudentiâ & pie-
 tate suâ sensit Academia, perennius famæ Camdenianæ
 monumentum consecratura. Inde paulò post jussu Supe-
 riorum versus à Musarum alumni in laudem Camdeni
 compositi, quos in librum collectos ineunte anno 1624.
 ibidem sub hoc titulo, *Insignia Camdeni*, in publicam lucem
 emittere placuit: tandemque ⁽ⁿ⁾ in magnâ & solenni Con-
 vocatione 18 die Decembris, vix post funus mense elapso,
 consentientibus omnium suffragiis, à Senatu Academico
 decretum erat, ut *propter summam suam in Academiam Oxo-
 niensem munificentiam*, in numerum Benefactorum adsci-
 tus Camdenus, statis solennitatibus, quas religiosissimè
 observat Academia, cum cæteris, i. e. cum serenissimis
 Regibus & Reginis, reverendissimis Archiepiscopis &
 Episcopis, illustrissimis Regni Proceribus Magnatibusque,
 unâ cum Savilio suo, quorum licet dispar ortus & fortuna,
 par virtus & eruditio, utraque summa, perpetuò futuris
 temporibus expresso nomine recenseretur. Viget apud
 Oxonienses Camdeni memoria, nec unquam abolebitur,
 imò apud omnes æternum vigebit, quousque literæ con-
 stabunt.

(n) Regist.
 N. fol. 170.

Corpore erat vegeto, staturâ justâ, & decorâ facie, quam gravitas insidebat, quod icones, quæ supersunt, ostendunt. Importunis enim Peireskii aliorumque Amicorum, qui ut illorum oculis imagine quòtidie obversante divinas mentis dotes melius contemplarentur, id expetiissent, precibus victus, se pingi tandem consentiebat. Potissimum verò ejusdem instituti Sodales sibi semper hac parte illius, licet maximè imperfectâ, adesse, suisque consultationibus interesse, ut quem imitarentur coram haberent, voluere. Idem Pictores, cum Camdenus è Pictore esset prognatus, ut artis suæ honori consulere, tabulam ad vivum expressam, hi & illi in conclavibus appensam habuere: ambæ igni perierunt. ¹⁰⁰⁰ Iovè verò, antequam fatale illud incendium maximè deplorandam Urbi stragem intulisset, amore & admiratione Camdeni captus Sylvanus Morganus, professione Pictor, at liberalibus disciplinis egregie excultus, genealogiarumq; admodum peritus, quod liber ejus *de Gnomonicâ*, & *Spherâ*, ut ita cum veniâ reddam, *Gentilitatis* ostendunt, quantum artifex manus exprimere poterat, curavit delineandum: nec isthoc contentus, aliud fieri jussit, quod multiplici & quidem curioso ornatu adauctum pro insigni præ foribus habet. Cæteras autem Camdeni originales, uti loquuntur, imagines melior fors manet: unam, ipso donante Camdeno, quam Marcus Gheetades pinxit, Whearus, cum sui esset peculii, ut omnium Academicorum oculis perpetuò pateret, Scholæ Historicæ, ne tanto ornatu destitueretur, solenni oratione 26. Novembris M. DC. XXVI. habitâ, præsentibus Academiæ Primoribus dedicavit, insignibus gentilitiis, cum symbolo, quo uti consueverat, *pondere, non numero*, ex adverso additis, & hisce versibus subtus positis:

*Hic oculos similes vultusque, hic ora tueri
 Poteris, nec ultra hæc artifex quivit manus.
 Annales ipsum celebrisque Britannia monstrant;
 Perenniora saxo & ære μνημεία.
 Quisquis & Historia cathedram conscenderit, esto
 Benignitatis usque monumentum loquax.
 Degoreus Whear primus Præ. P. E. posuit.*

HISTORIÆ ECCLESIE IUBAR LUX & præCLARA VETUSTÆ
 CLARENTIUS VITÆ SENEÆ.
 Nono NoVeMbris EXIIIt.

In alterâ parte tabulæ, *Gulielmus Camdenus Clarentius Præ-
 lectura Historiæ Fundator munificus.*

Supra Cathedram verò hæc verba in pariete descripta
 leguntur :

Schola Historica instituta

A N N O

HISTORIÆ VITAM sicut QUIs DonaVerIt HIC est.

Alteram, quâ pariter donatus, D. Rob. Cottonus in
 suâ Bibliothecâ, nobilissimo Antiquitatum Britannicarum
 sacrario & gazophylacio, tanquam in loco maxime idoneo,
 quam suis codicibus manuscriptis, chartis, cimeliisque
 moriens locupletaverat Camdenus, feris servandam nepo-
 tibus reposuit; juxta quam iconem titulo obversam repræ-
 sentandam curavi. Hanc quoque Camdeni, quod lubens
 addo, inter virorum hujus ævi maxime illustrium iconas
 non levi curâ & impendio collectas Vir illustrissimus,
 D. Edwardus Hide, Comes Clarendoniæ, & non ita pri-
 dem Angliæ & Academiæ Oxoniensis Cancellarius, ipse
 quoque

quoque inter Maximos jure meritissimo recensendus, ne-
tquam desiderari passus est. Dum verò Camdenus lan-
guesceret, & proximè expiraturus esse videretur, ab Ami-
cis clam immissus Pictor, qui vultum pallidum, genas de-
pressas, oculosque caligantes furtivâ manu depingeret, ut
illius, quem in vitâ, in morte imitandum proposuere, vi-
va quædam idea menti fortius infingeretur.

Sed vividior & longè expressior Camdeni imago ex vir-
tutibus, quas nulli colores exprimere poterant, effingenda
est. Ab ipsâ adolescentiâ, quamprimum menti sese lite-
rarum amor insinuaverat, eas pertinaci ac immodico stu-
dio excoluit, in aliis Vir rarissimæ moderationis; & ut ab
iis nequam avocaretur, Ortelii, Josephi Scaligeri, Ni-
colai Fabri, aliorumque, quorum fama meliùs scriptis ex
fœcundissimo cerebro prognatis quàm longâ nepotum série
in omne ævum propagabitur, exempla æmulatus, opulen-
tis matrimoniis, quæ multa studiorum impedimenta alla-
tura prævidisset, vitam prætulit cœlibem, sancti propositi
usque & usque retinētissimus. Vix intermissis labori-
bus fatigatum corpus succubuit, salute profligatâ, quam
aliter ex debitâ humorum crasi, quam dederat natura, in-
tegram conservasset. Hinc toties adultâ ætate febribus
vexatus, hinc morbi ex intensiori studiorum curâ sæpè re-
crudescentes. Amici, quibus id erat cognitissimum, ut
sibi parcens sapientiam ex modo retineret, consulere, quod
tamen acri & sublimi ingenio ad summa quæque enitenti
longè erat difficillimum. Solertia mentis in ratione &
methodo studiorum quàm maximè eluxit: neglectis enim
Poeseos amœnitatibus, quibus adolescentulorum animi ir-
retiuntur, ad solidam veramque eruditionem sese appli-
cuit, ipsum tamen à Musis, licet earundem non strenuum
cultorem, non prorsus abhorruisse, versus rogatu Amico-
rum, qui scripta elogiis Camdenianis honestari voluerint,
aut mentis relaxandæ causâ, subindè compositi, satis
ostendunt.

ostendunt. Incredibili & summâ diligentia in muniis publicis, quæ fortitus est, obeundis utebatur, pro piaculo habiturus, si quispiam ignaviae crimen ipsi objecisse jure potuisset. Munere Heraldico nemo majore aut fide aut curâ functus est. Librum, ut cætera taceam, attestor, in quo obitum & funera illustrium & nobilium Virorum debita cum pompâ celebrata, quam non sine detrimento & labe Nobilitatis hisce funebribus justis apud plebem olim servatæ omissam querimur & dolemus, recenseri curavit. Nemo in dignoscendis stirpibus Genealogicis aut studiosior aut felicior: quod MSS quoque monstrant: nemo in visitationibus suis & in insignibus Gentilitiis concedendis cautor; cum enim ignobiliori prosapia prognatis, aut virtute bellicâ, aut literarum studiis, aut qualicunque singulari industriâ inclarescere contigerit, Regibus armorum insignia tanquam meritorum præmia ad posteros transmittenda iisdem impertiri licet. Ejusmodi diplomata dilucidâ & eleganti verborum contexturâ Latinè confecit Camdenus; cum vero ad blasoniam seu insignium descriptionem ventum esset, sæpenumerò voces Gallicas, quæ sunt apud nos frequentissimi usus, inde enim ars ista ad nos emanavit, adhibuit. Hoc sanè Latino sermone aggressus est in *Britanniâ* suâ, in plerisque quidem feliciter & satis accuratè: licet in leviusculi momenti paucissimis, quod aliqui Sylvestri à Petrâ Sanctâ aliorumque lucubrationibus postmodum editis adjuti monent, fortassè non adeò exquisitam criticam adhibuerit.

Cum Collegis suis vixit amantissimè, ne D. Brooko quidem, cui ignoverat, infestus: nec immeritò. Brookus enim, si intra debitos fines sese continuisset, ob ingentes labores in Genealogiis indagandis diu impensos non parum fuisset laudandus. Tantum autem abest, ut quispiam illi tyrocinium in artis pictoriæ studio & professione exprobrare debeat, ut potius hoc in laudem cedat

quam maximè, quod ingenio & industriâ suâ dignitatem Heraldî tandem fuerit consecutus. Ita candidè pro innatâ bonitate erga omnes se gessit Camdenus, licet clarissimis Viris Joanni Philpotto & Augustino Vincentio, quos paterno amore complexus est, illorum vicariâ operâ in suis visitationibus adhibitâ, impendiò favere videretur: quod cum cæteri ejusdem sodalitii ægrè ferentes, supplices libellos D. D. Commissariis, muneris Comitîs Marecalli Angliæ Administratoribus, quasi ipsis hâc in re parum æquus fuisset Camdenus, exhibuissent, ille jus suum quemlibet Deputatum pro arbitrio & ad libitum constituendi literis responsoriis vindicavit. At lis ista, quæ salvis bonis moribus agitari inceperat, illasâ quoque amicitîâ brevi componebatur.

(°) Britan. in Comitatu Huntingdoniensi. pag. 368. — *David natus erat Henricus, Henrico David Comes Huntingdoniæ, per cuius alteram filiam Isabellam descendit Cunnington & alia latifundia jure conjugali ad Robertum Brus, à cujus primogenito filio Roberto, qui agnomine Nobilis, Jacobus Rex Magnæ Britannia rectâ lineâ genus ducit: A Bernardo filio juniore, cui hoc Cunnington cum Exton obigit, Robertus Cotton, Vir dignitate Equestri, qui præter cæteras virtutes bonarum artium admirator & indagator summus, conquestis undique monumentis veneranda antiquitatis, hic instituit Armarium, è quo mihi in his tenebris lumen pro singulari humanitate sæpenumero prætulit.*

Inter amicos maximè familiares habuit, (°) D. Robertum Cottonum, & D. Franciscum Godwinum, primò Episcopum Landavensem, postea Herefordiensem, hunc itineris 1590 in Walliam, illum in Cumbriam cæterasque Septentrionales Angliæ Provincias A. C. 1599. suscepti comitem, Matthæum Sutclivium D. Henricum Savilium, D. Henricum Wottonum, Jacobum Usserium Armachanum, D. Henricum Bourgchierum, D. Henricum Spelmannum, Joannem Selde-num, aliosque amplissimæ dignitatis, & stupendæ eruditionis Viros, quibus illum suavissimi mores reddiderant

longè charissimum; tantâ enim lenitate & mansuetudine præditus erat, ut apud omnes *bonus Camdenus* audiret: interim non artificiosis obsequiis aut callidâ simulandi arte famæ popularis captator. Nemo apud exteros, ut supra dixi,

dixi, eruditionis fama magis inclaruit, nemo ab ipsis magis consultus, aut majori in honore habitus: licet per negotiosam vitam Patrio solo adfixus, ne pedem quidem unquam extra Angliam movisset: quod adnotari maximè oportuit, ne quispiam D. Jobertii, ex lapsu memoriæ alium pro alio substituentis, literis deceptus, illum olim Patavii studuisse crederet.

V. Epist.
XCVII.
pag. 138.

Honorum minimè appetens, ne Equestris quidem dignitatis, quam præ modestiâ recusavit. Neminem aut sermone aut scriptis læsit: ut enim pectus habuit candidum, non invidiâ, non vindiçtâ, non malo æstu exagitatum, ita linguam ab omni petulantia calamumque à convitiis temperavit. Crebrâ experienciâ didicerat, studium veritatis eruendæ in Annalibus ipsi odium & obrectationem peperisse; ideò de parte alterâ in lucem publicam edendâ, quod supra monui, non sollicitus, vel potius ne ederetur, nisi post cineres conditos, maximè sollicitus, totum id Regiæ Majestatis arbitrio commisit, obnixè deprecans, ne, si ita statuisset Rex optimus, in vernaculum sermonem opus istud Historicum ipso vivente verteretur, satis gnarus, indoctos è vulgo Lectores iniquissimis censuris in Historiarum Scriptores, ut ut veritati ex integro litaverint, dum vitâ adhuc superest, pro fatuitate & malitiâ suâ ferri solere. At à Viris, quos ingenua educatio æquè ac natalium prærogativa supra vulgus evexerit, mitiùs & humaniùs exceptum iri meruit Camdenus. En! quo cæcus amor & injuriâ fictam ulciscendi impetus temerarium ferocis præcipitisq; ingenii juvenem rapiunt. Causatus enim ille, Camdenum familiæ suæ ignominia notam inuisse, eò quòd quandam cognatam, suppresso licet nomine, artibus amatoriis nobilissimi Viri, & ob fortitudinem & eruditionem postea meritò celeberrimi, qui illam tamen in Uxorem duxerat, plectam, suæ pudicitia non satis cavisse, quod per universam Aulam Regiam percrebuit, meminisset, in ipsius περ-

πρὸς in Basilicâ Westmonasteriensi super sepulchrale monimentum exstantem sæviens, extremam nasi partem amputavit, nescio an majori stultitiâ an vesaniâ; quod Vir splendidis natalibus, virtute & fide integrâ, suavissimis moribus, & eruditione eleganti ac solidâ verè nobilis, Carolus Hattonus Armiger mihi enarravit. Denique, erat Christianæ pietatis & religionis assiduus ac sincerus cultor, & Ecclesiæ Anglicanæ obsequentissimus filius, omni tum Pontificiæ superstitionis tum Puritanæ factionis fermento vacuus.

(P) V. Analesta de rebus Catholicorum in Hiberniâ. 8°.

1616.

pag. 113.

(q) V. Ep. CXCV.

p. 246.

(P) Cum verò Hibernus quidam Fraterculus in Analectis suis dixisset, *illum spe hujus sæculi delusum, & mundani honoris lenocinio illectum*, quasi dissimulatâ religione, istud fecisse, aliusmodi non inassuetus convitiis, (quippe quem (q) Personius & Possevinus Jesuitæ, alique pro pietate & charitate Catholicâ stigmatæ hæreseos notassent) mendacissimam calumniam, rectæ & integræ conscientiæ testimonio sultus, securè neglexit; nec elaboratâ apologiâ opus habuit, cum integritatem ac zelum asserendæ religionis, in Ecclesiâ Anglicanâ legibus stabilitæ, intimæ admissionis Amici, scripta, totiusque vitæ tenor id satis testarentur. In quâ fide vixit, in eâdem tranquillè & feliciter diem suum obiit, apud amicos magnum sui desiderium relinquens, apud posteros verò famam immortalem. Monimentum ex candido marmore, ctsi non valdè magnificum, satis tamen pro dignitate decorum, posuere Amici: cui superincumbit dimidiata ipsius, manibus librum, cujus foliis insculpitur BRITANNIA, sustinentis effigies.

A dextero latere insignia Muneris, quod gessit, cum Gentilitiis in eodem scuto à summo bipartito, à sinistro sola Insignia Gentilitia seorsim depinguntur: capiti impendet corona, Armorum Regibus propria, cum hac inscriptione:

QUI. FIDE. ANTIQUA. ET. OPERA. ASSIDUA.
BRITANNICAM. ANTIQUITATEM:

INDAGAVIT.

SIMPLICITATEM. INNATAM. HONESTIS.

STUDIIS. EXCOLUIT.

ANIMI. SOLERTIAM. CANDORE. ILLUSTRAVIT.

GUILIELMUS. CAMDENUS.

AB. ELIZABETHA. R. AD. REGIS. ARMORUM.

(CLARENTII. TITULO.) DIGNITATEM.

EVOCATUS.

HIC. SPE. CERTA. RESURGENDI. IN.

CHRISTO. S. E.

Q.

OBIIT. AN. DNI. 1623. 9 NOVEMBRIS.

ÆTATIS. SUÆ. 74.

G. CAMDENI Scripta hætenus edita.

Britannia, sive florentissimorum Regnorum Anglia, & Scotiæ, Hiberniæ, & Insularum adjacentium ex intimâ antiquitate Chorographica descriptio. Londini 1586. 1587. in 8°. 1590. ampliori octavo: eodem anno Francofurti apud Joannem Wechelum. Londini 1594. & 1600. in 4°, in cujus fine habetur responsio ad Antiphili calumnias: & 1607. folio, plurimis locis magnâ accessione adaucta, & chartis Chorographicis illustrata. Denique edita est in Atlante Janssonii (cujus quartam partem constituit) Amstelodami 1659. nitidissimis quidem characteribus, sed ordine planè diverso: multis omissis, multis quoque à Johannis Speedi aliorumque scriptis interpositis adjectisque, ut quid ipse Camdenus, quidve illi scripserint, meritò ambigatur. Opus hoc eximium omni laude majus, emendationibus & additamentis, ab ipso Camdeno factis, & limari & augeri potest, modò quispiam harum literarum peritus, Virorum Nobilium favore, & patrocinio adjutus, de novo edendum in se suscipere velit. Sed cum illud non nisi magnis sumptibus absolvi possit, nec hoc in præsentem expectandum est, ad tempora auspiciatiora necessariò reservabitur.

In epitomen redacta à Regnero Vitellio Zirizæo. Amstelodami 1616 & 1639. 8°.

Anglicè versâ à Philemone Hollando Coventrienfi, Medicinæ Doctore, qui sæpe in dubiis obscurisque locis de vero verborum sensu & significatione consuluit Authorem. fol. Londini 1611 & 1637.

Grammatices Græcæ institutio compendiaria, in usum Regiæ Scholæ Westmonasteriensis. Londini in 8°. 1597. centies ferè recusa.

Reges,

Reges, Regina, Nobiles, & alii in Ecclesiâ Collegiatâ B. Petri Westmonasterii sepulti, una cum ejusdem Ecclesiæ fundatione præfixâ, Londini 4°. 1600, 1603, postea cum additionibus ad annum 1606. ib.

Anglica, Normannica, Hibernica, Cambrica à Veteribus descripta: ex quibus Asser Menevensis, Anonymus de vitâ Guilielmi Conquestoris, Thomas Walsingham, Thomas de la More, Gulielmus Gemiticensis, Giraldus Cambrensis.

Plerique nunc in lucem editi ex Bibliothecâ Guilielmi Camdeni. Francofurti, folio. 1603.

Reliquiæ Britannicæ, sive de Britannicis incolis, & de eorundem linguis, nominibus, cognominibus, paronomasiis, anagrammatismis, insignibus, nummis, symbolis, vestitu, proverbiiis, epitaphiis, &c. Anglicè. Londini 1604, & 1614. 4°. Liber multoties postea recusus, cum additamentis Joannis Philpotti Heraldi titulo Somersettensis.

Actio in Henricum Garnetum, Societatis Jesuiticæ in Angliâ Superiorem, & ceteros, qui proditione longè immanissimâ serenissimum magnæ Britannicæ Regem & Regni Angliæ Ordines pulvere fulminali e medio tollere conjurârunt: una cum orationibus Dominorum Delegatorum.

Adjectum est supplicium de Henrico Garneto Londini sumptum.

Omnia ex Anglico à G. Camdeno Latine versa. Londini 1607. in 4°.

Excudebat Joannes Norton, serenissimæ Regiæ Majestatis in Latinis, Græcis, & Hebraicis Typographus.

Annales rerum Anglicarum & Hibernicarum regnante Elizabethâ ad annum salutis. M. D. LXXXIX. Londini 1615. fol. Francofurti 1616. in 8°. Annales ad obitum. R. Elisabethæ continuati. Lugd. Bat. 1625, & 1639. 8°. Lond. 1627. fol. & postea alibi. Bis terve Anglicana versio prodiiit Londini in folio. Prima pars Gallicè versa per Paulum de Belligent, Advocatum in Parlamento Parisiensi, Londini 1620, & postea integrum opus per eundem, Parisiis. 1627. 4°. Elogia

*Elogia & Testimonia CL. & doctissimorum Virorum
de G. CAMDENO.*

L IPSIUS in commentar. ad 12 libr. Annalium Taciti.

*Capio judicem te, Guilielme Camdene, qui Britannia tua
nebulas claro ingenii sole nuper illustrasti.*

Josephus Scaliger in animadversionibus in Chronologica Eusebii ad ann. M.M.CC.XIII. pag. 228. Amstelodami 1658.

*Præterea nuper effossum est in Britannia saxum, quod ab
erudito Gul. Camdeno in suo eximio opere producitur.*

Epistolâ ad Richardum Thomsonem ccxxxii. pag. 500. Lugduni Batav. 1627.

*Scripsi ad te antea, mi Thomson, & puto te literas eas una
cum libris, quos ad Camdenum nostrum mittebam, accepisse.
Tandem ad manus meas ipsius Camdeni Anglici opus
eximium ἡ πύλος φθός η̄πεῑτον pervenit. Quo nomine gratias
immortales illi ago. Neque nunc otium est illi testari,
quanti ego illud opus, quanti ejus in me benevolentiam faciam.*

P. Merula in præfatione ad Ennii fragmenta. Lugduni Batav. 1595.

*— ex Germania per Gallias & Angliam, ubi instar omnium
mihi fuit Gulielmus Camdenus, domum reversus —*

Cosmographiæ partis 2. lib. 3. pag. 323. Amstelod. apud Hondium 1621.

*Antiquorum Celtarum in Galliis vocabula cum idiomate
Britannico hoc etiam tempore consonantia sunt, indicio
CL. V. Gulielmi Camdeni, hac ferè.*

Thomas

Thomas Martinus in Historicâ descriptione vitæ & rerum gestarum Gulielmi Wiccami Winton. Episc. lib. i. cap. 3. Londini 1597. & nuperrimè recusâ Oxonii 1690.

Gulielmus Camdenus ob præclaram Britannię descriptionem perpetuò victurus.

D. Henricus Savilius in præfatione ad Thomam Bradwardinum de causâ Dei :

Attestante doctissimo & diligentissimo Camdeno nostro.

Seldenus in Jani Anglorum facie alterâ — de viis regalibus loquens.

Atqui à Romanis has autumat stratas eruditissimus ille nostras, & magnum Britannia lumen, G. Camdenus Clarentius, quod Tacitus, Beda, & alii suadent. Deinde, Quandoquidem verò initia dedit & incrementa horumce disciplinæ Britannia, remque tum Britannorum tum Gallorum publicam, mores, linguam, sacra, profana, omnia eadem pene aut paria fuisse jampridem à Gulielmo Camdeno est doctissimè ostensum, (quam te memorem Camdene !

*In freta dum fluvii current, dum montibus umbra
Lustrabunt convexa, ac dum Cynosura Britannos,
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.)*

Andreas du Chesniius in præfat. ad historiæ Normannorum Scriptores antiquos Lutet. Paris. fol. 1619.

— *Maximi vir nominis inter doctos, D. Gulielmus Camdenus Anglus exemplaria MSS. impetravit eaque transmissit ad V. I. & de literis bene meritum D. Nic. Fabricium de Petrisco, Regium in Aquisextiensî Provinciâ curiâ Senatorem, mihi summo amicitia vinculo charissimum.*

Nicolas Bergier-histoire des grands chemins del' Empire Romain. à Paris 1622. 4°.

Livre 1. chap. 30. pag. 109. *Camdenus, qui a si doctement & elegamment décrit son isle de la grand Bretagne, nous tesmoinge.*

Pag. 112. *Camdenus, qui est du país, & qui a curieusement recherché & considéré la forme de ces grands chemins, dit —*

D. Henricus Spelmannus in Glossario in *Heraldo*.

— *Nomen Clarencieux, quod non minus quam omnium Heraldorum, eximie adornavit vir eximius, Gulielmus Camdenus (Sol in nostrarum Antiquitatum Zodiaco) radiisque perpetuis illustravit. Creatus hic fuit è Richmondo prius Herald, Clarentius Rex Armorum à divâ Elizabethâ A. D. 1597. regni ejus 39. gestoque modestissime hoc officio, diem obiit literarum Reip. infelicem, 5. id Novemb. anno stili nostri 1623, & in celeberrimâ Ecclesiâ Westmonasteriensi sepelitur.*

Longè plura tum Nostratium tum Exterorum de G. Camdeno testimonia addidisse in animo habueram, quæ cum harum rerum studiosis inter legendum ubivis sese ingerant, ab hoc labore, qui planè supervacuum esse, & ostentationem redolere videatur, jure supersedendum censeo.

Oratio in memoriam Clarissimi Viri Gulielmi Camdeni, Lecturæ Historicæ apud Oxonienses Fundatoris, prolata per Zoucheum Townley ex Aede Christi, Oratorem publicum tunc temporis deputatum.

Ultimam solennitatis vestræ panegyrim redux occupavit CAROLUS; cum rarum illud profundi depositum, cum salutem nostram omnium erudita suscepimus lætitia. Inexpectato tamen fatorum ordine, vix limen patriæ fama reditûs salutavit, quin Camdenus vester expiraturus est. Restitutam scilicet adventu Principis Britanniam sentit, & fœlicitatem publicam suo funere aspiciatur. Quò properas Camdene? siste tam celerem gradum; CAROLUS te jubet, siste. Nescis adhuc certos Britannix limites; nescis spem victoriasque CAROLI; siste. Forsan trophæis numerosior, quàm fuerat periculis, æquor reviset, & peregrinas sedes iterum, triumphans, ambiet. Forsan interminus vigor Europæ deploret angustiam, & in ipsis Asiæ finibus tuam, quam quærat ætas proxima, colloceat Britanniam: nunquam deerit, salvo Principe, ampla fœlicitatis materies, quæ Scriptores provocet; deeritque semper, te mortuo, Camdene, qui scribat. Et utinam non deesset hodie, Auditores, qui vestrum vobis promeret Camdenum. Rerum certè magnitudini longè imparem verborum fidem noster agnoscit metus, & trepidantis animæ infœlicior oratio; erigit tamen labantem spiritum candor Academicus, meque penè invitum, & vellem Camdeni Genio plenior, vobis obtrudit. Non est autem ea argumenti sterilitas, ut longâ parentum serie Camdeni nomen deducèrem: quid deriva-

tum poscimus familiæ decus? Quid altiora stemmatum insignia, illo tantum accipienda nomine, quia Camdenus contulit? Neque hodierni instituti est, deviam verborum levitate, Camdeni patriam vobis proponere: Camdenus sibi ipse Patria est. Agnoscit tellus Britannica mira industriæ & gratitudinis pignora, agnoscit auræ tenuis æternum fœnus; & illum se genuisse gloriatur, per quem ipsa viveret. Quin video attentiores Auditorum animos, & Camdenum à me acrius poscentes; dum ipse æquâ vicissitudine vos à Camdeno postulo. Elaboratam Britannicæ paginam sagax peragravit calamus, & intra libri limites conventum prævidit Academicum; illic prius unumquemque vestrum inter legendum salutavimus. Hinc occurrit antiquioris nominis nobilior sedes; illinc non admodum ignoti benè culta possessio: hâc parte talis floret, & talis alterâ. Ita provido communioris operis artificio, vos & argumentum fecit & Judices. Chartam non inveniet consciam nepos profusior, dum hic piè historicus, famam vendi non admittit. Augustiora devoret patrimonia rapacior senex, & oppressione solâ cognitus, novo gloriæ privilegio, æternitati temporum possessor audiet, qui perdidit. Silebitur emptor inglorius, & hodiernus Camdeno hæres est, qui primus incoluit. Eodem etiam potentis ingenii radio, vobis pariter, totique mundo, vestram gloriam denudari voluit. Quid plus Columbus potuit? Imò quid planè potuit? Quid susceptum tot annorum exilium, dum perverso navigandi studio nativam patriæ suæ amittit dulcedinem, ut sterilitate potiatur alienâ? Camdenus terram ipsis incolis incognitam domi suæ patefecit. Testor vestræ Angliæ terminos, vix prius vestros; Testor illud ignorantia patriæ Ænigma, solumque quod eisdem antea & peregrinos habuit, & suos. Iterumque testor tenebras immortales, & vos vobis hodie obscuros, nisi Camdenus illustrasset. Placuit limiti Britannico diutius inhæsisse, sed dum devolvitur

devolvitur hujus Insulæ narratio, incidimus in descriptionem Wallingfordiæ, ubi Author Ædis Christi, nutricis suæ, memor est. Patiatur corona Academica Ædem Christi sibi gratulari, nec ultimis annumerare laudibus Camdenum: patiatur, si fieri possit, illo sine invidia frui, quem suum omnes desiderant. Nihil tamen honoris mutui diminuet plausus ille domesticus; literas hîc hausit Camdenus, literasque reddidit; omnia soliditatis fundamenta illic accepit, illuc contulit. Ecce ut festinat diffundere quod imbiberat, neque hîc se diutius immorari patitur activa virtus, & sui semper prodiga. Excepit dotes imperio dignas dominatus Scholasticus, & onerosa erudiendæ juventutis cura; excepit, inquam, non ignotus angulus, ubi secura delitesceret ignorantia, sed Schola Westmonasteriensis, & Camdenum habuit Protodidascalum. Ita dextro sydere vir in omnium bonum destinatus, benignitate non vulgari, thesauros animæ tunc impertiit, utramque Academiam literato nobilitavit germine, ut invitâ fortunâ scientiarum vel sic Fundator existeret.

— *Hic pandere doctus*

*Carmina Battiadæ, latebrasque Lycophronis atri,
Sophronaque implicitum, tenuisque arcana Corinna.*

Quot illustres rerum Anglicarum Præsides curiosâ excoluit indulgentiâ? Quot intellectu, quot animâ donavit? Mirantur omnes, eloquuntur omnes, & adhuc Camdeni numen sentiunt. Fœlix & in perpetuum duraturus labor fundamenta jecit Ecclesiæ, fundamenta posuit Reipublicæ, & ex illo Grammaticali ordine desumptum utraque proficitur lumen. Neque tamen pubes tantum apud suos tenerior inhiavit Camdeni studia; habuit alios ille inter Gentes exteras avidiores sui, & propè dixeram, discipulos. Hæret Opsopæus, Thuanus, Lipsius, à Scaligero dubitatur.

dubitatur. Quid fiet? Ubi tandem cognitionis spes resideat, si Scaliger hæsitet, si Lipsius ignoret? Transmittuntur literæ, & humili sciendi confidentiâ Europæ consulunt oraculum. Velata lugent Musarum capita; Camdenus velum detrahit. Occlusa stupent Artium mysteria; Camdenus aperit. Dignus unicè, qui cœlo à consiliis adoptetur, & sacer fiat scientiarum Arbiter.

— *sic ad opaca Sibyllæ*

Antra rogaturæ veniebant undique gentes.

O si liceret perfrui Musæi penetralibus, & arcana divinioris animæ miracula securè perscrutari: quàm omnia uno conspicerentur intuitu, cùm observâsse contigerit, quantum laboris seculo priori addidit, quantum imposuit suo! Demitte me *Camdene*; tenuitatem nostram tot virtutum gravamen longè deprimit; demitte, & humeros inefficaces desere. Frequens Historiæ tuæ lectura fias, & vivo meritum encomio clariora turgeant subsellia. Neque post *Florum* & *Paterculum* nuda facultatis tuæ irrepit recordatio. Recensete *Salustium*, *Livium*, *Tacitum*, iterumque *Tacitum*; aut si vobis placuerit, nova effingite fœlicioris Genii nomina, qualia *Camdenus* vester transcendisse dignatus est. Adeò præpotenti acumine, dum imitatur, supervolat, & expeditâ fruitur in ipso conamine victoriâ. Nec diu vacavit, quin perfectiorem hanc artis Historicæ fidem ipsa postulare scribingendi religio; postularunt, inquam, *ELIZABETHÆ* (quam nominâsse pietatis est) *Annales*: quos suscipit *Camdenus*, perficitque stylo tam plenè regio, tam undequaque & rei & sibi consono, quasi virginalem tantæ Majestatis splendorem libro suo maritare statuisset; ut pari famæ consortio posteris semper audiant, *ELIZABETHA* & *CAMDENUS*. Dum supererint, Academici, dicata Musimœnia, dum stent immoti patriæ statûsque termini, dum

virtutum

virtutum artiumque vestigia licuerit sperâsse, Eliza recensetur, & recenset Camdenus. Ascende cœlos fœlix Camdeni anima, ad latus tui numinis ELIZABETHÆ affide : illic aspicias nudata pectoris consilia, & innocentem conscientiae candorem ; intuere propius Reginam folio insidentem, & ecce quam similis Tuæ est. Confer, revise, quàm verè eadem. Castam aspicias, & intacta sanctitatis Ideam ; talis tua est : cernis verâ Majestate conspicuam, cæterisque fulgore cœlico prænitentem ; talis Tua est. Vides denique prudentiæ, pietatis, gloriæ compendiosam in una mixturam, & Tua certè talis est. Decore plena, atque onusta Gratiis, Tuo præluxit opere, nec minor illic emicuit Dea. Fruere cœlorum sedibus,

Consilia Heroum juxta Manesque beatos.

Dum nos benignitatis memores, unum hoc memoriæ tuæ tributum solvimus, Albo inscribêris Academico, neque illic ELIZABETHAM deferes. Et nunc gestit animus quotidiana repetere bonitatis exempla ; Savilium, Sidleium, Camdenum. Subtilis Matheos Pater, Savilius : Naturæ prope altera Natura, Sidleius : at quid tandem aut Savilius ille, aut alter Sidleius, nisi famam propagasset testis temporum, & vita æternitatis, Historia ? Ita Camdenus unicus eodem munere, & perpetuitati suæ consuluit, & universæ. Sed quid vos ulterius morabimur ? Benevolos Pausanias hic Britannicus non postulat ; abundè est, si non invenerit inhumanos. Nihil Camdeno nostro addi petimus, satis superque in gloriam fuerit, si Camdenum sibi non denegetis.

Ex libro, cui titulus, CAMDENI Insignia.

QUA parte Britonum ponis æternos lares,
 Tanti Cadaver nominis? Num quæ lavat
 Doctas Athenas Isis impatiens thori,
 Nomineque cedens nondum Osiridi suo?
 Vel quæ fluentis ditior conjux novis,
 Thamesis superbum pulsat imperii caput?
 Num quæ Sabrinam cautibus septam videt,
 Hinc Camber, atque hinc Saxo? Num potius placet,
 Ubi vela pandit (Fluvius, an Pontus magis)
 Regalis Humber? Neque etiam Caledon Tibi,
 Ferox feraxque Ierna sarcophagum negant.
 Te poscit omnis regio, & ereptum putant
 Funeris honorem. Quumque non nasci locis
 Possibile multis, conditum multis volunt.
 Infana pietas! viden' ut effero modo,
 Lacerum per urbes mille dum corpus jacet,
 Crudelis amor iste meritò, haud gratus fiet?
 Quâvis sepultum crede Camdenum plagâ,
 Quam consecravit vivus. Huic Cenotaphium
 Erunt columnæ quælibet, turres, agri,
 Muri, fenestræ: & in pias laudes strepent
 Fluvii susurrans murmur; & cannæ leves
 Simul & loquaces; porticus toties sonans;
 Vocale marmor; garrulus Batti lapis;
 Nihilque mutum fuerit. A scriptis suis
 Quicquid recepit nomen, & nomen dabit.
 Guilielmus ille, vera parietaria,
 Monumenta scribens monumen erit Ipsus magis:
 Historia fiet, dum sit Historiæ suæ
 Pater & Patronus; conferens libras, libros.

Digitis colossū struxit æternū suis ;
 Arcū triumphans posuit ; & solidam super
 Triangularis Insulæ basim, sibi
 Erigitur ingens Pyramis : cui non nocent
 Ignis, vel unda, vel fremens clamor poli.
 Benè est, abundè est. Qui sibi fuit Epigraphe,
 Aliis sepulchri ritibus facilis caret.
 Negat Lyceum par suæ quisquam ferat
 Patriæ aut Parenti. En, qui tamen meritis duas
 Matres superat, & Angliam, & Academiam ;
 Ænigma generis dum struit, castum licet :
 Hæc est Alumni Nata Bellositum sui :
 Hic est Parentis qui Pater Camden suæ.

G. Langton. S.T.D. C.M.P.

Magno Camdeno Reipub. literariæ Principi parentatio.

HE U gentis decus & dolor togatæ,
 Dum vixit, decus & perenne lumen,
 Doctrinæ genius politioris,
 Musarum moderator, artiumque
 Quæstor publicus, unicus Magister.
 Seu tentat Sophiæ vias vetustæ,
 Informes latebras reconditasque,
 Ut vivos doceat cinis sepultus,
 Ut marmor legat, & lapis loquatur :
 Seu fastos recitat, nepotibusque
 Seris Historiæ facem propinat :
 Seu terræ & maris exprimit tabellas,
 Ut prudens Ptolemæus, & Strabones :
 Seu versus facit, & ciet Camœnas :
 Seu Græcè meditatur aut Latine,

(o)

Musarum

Musarum moderator, artiumque
Quæstor publicus, unicus Magister.

Quis stragem hanc doleat? licentiamque
Parcarum fatis ecquis excretur?
Non deflet Niobe fatis, nec Argi
Si jungas oculos, nec Hippocrenes,
Aut fluctus Heliconis, aut Pirenes,
Si fiant lacrymæ, fatis parentant:
Heu gentis decus & dolor togatæ.

*Samuel Fell. S. T. P. Præb. Eccl.
Chr. Westmonasteriensis.*

*Nuncius Chronogrammaticus, de obitu V. C. Guil. Camdeni
Clarentii, ad Th. Cl. Reg. Prof. in Med. Aula Lat. P.*

L Atarum Præses Forium dignissime, quali
Me nuper arbitraris ægritudine
Maçtum, dum propero Camdenum visere, (alumnum
Vestræ inclytum Aulæ olim, meum clarissimum
Seu Benefactorem appellem, charumve Patronum,)
Diciturus illud HAVE ac VALE fortè ultimum?
Namque viâ in mediâ occurrit mihi nuncius iste,
CaMDenVs hIstorIæ patronVs, heV! fVit.
Obstupui primò attonitus, mox flebile carmen.
Erupit, atque his anxiis luxi modis.

CaMDenVs fVit? heU! patronVs ille
Noster, HIstorIæque Lux Britannæ
Camdenus fuit? ô sinistra, scæva,
O vox auribus execranda nostris!
Mendax nuncius ut fuisset iste,
Antiquum obtinisset utque fama,

Nostras

Nostras nec malè vulnerasset aures !
 Sed verax nimis est, nimisque verè
 Nostras (heu mala !) vulneravit aures.
 O Parca, (immeritò vocata Parca,
 Crudelis, fera, trux, scelestà, Parca
 Ne-Parca es meritissimò vocanda)
 Quanto cordolio me homuncionem
 Enecas miserum ? ilicet, liquefcit
 Pectus ; ilicet, intimè liquefcit
 Imum pectoris, ingemitque acerbum.
 Verùm sic decet ; atque sic liquefcit
 Imum pectoris, ingematque porro
 Imo pectore ab-usque & usque acerbum.
 Nec fat illud erit, fluat cerebri
 Uberrimùm humida vis, rigetque ocellos
 Mœstarum affiduo imbre lacrymarum.
 Nec sic unus ero satis dolendo
 Tantis Manibus : ergò quotquot estis
 Vos qui litterulas vetustiores,
 Priscasve Historias amatis, omnes
 Qui Musas colitis politiores,
 Artesque ingenuas docetis, omnes
 Vos mecum in lacrymas eatis, omnes
 Vos (inquam) hoc decus elegantioris
 Doctrinæ Historiæque lumen ingens
 Lugeatis ademptum : (ô eruditi
 Collegæ mihi plurimùm colendi)
 Dux Lapworthæ chori perire nostri,
 Naturæ Sophiæque magne Mystes ;
 Bainbridgæque cate, astricos meatus
 Qui calles ad amussim, eosque pandis ;
 Et tu quæ sapis Archimedis artem
 Virtus Briggia, vosque qui juventæ
 Vel linguas Academicæ politis,

Morésve, obsecro, adeste, adeste prompti
 Mecum plangere, naniisque mecum
 Funus exequier mei Patroni.
 Huc tristes elegos, graves Iambos,
 Et modos, quibus usâ sæpè Sappho est,
 Seu lugubre aliud genus modorum
 Nôstis, aut numeros severiores
 Affatim huc cumulate, ferte dignas
 Camdeno, Historiæ meoque dignas
 Patrono inferias. Sed heu! dolemus
 Incassum, querimurque, plangimusque.
 Lex olim rata, stat: mori necesse est,
 Quicquid nascitur hoc sub orbe Lunæ.
 Terra hæc hospitium est, homo viator,
 Supernè est patria, & beatus illuc
 Quisquis appulit ocyore cursu.
 Hæc tu jam frueris beatitate,
 Clarenti venerande, desinamus
 Ergò jam lacrymarum & ejulatûs:
 Et dehinc tibi, quòd novus colonus
 Cœli factus es, usque gratulemur.

*Aliud Chronosticon, diem indicans & annum,
 quo obiit Camdenus, viz. IX. Novemb.*

CLDCXXIII.

Historiæ eCCe IVbar LVX & præCLara BrItannæ
 CLarentIVs, VIItâ seneX
 Nono NoVeMbrIs eXIIt.

D. W. Histor. Prel.
 Camdenianus.

Dic mihi, Musa, virum feri post tempora mundi,
 Quis ille maximum artium miraculum,
 Qui nobis linguæ præcepta soluta Pelasgæ
 Constrinxit artis utili systemate?
 Ille, Britannorum terram qui vidit & urbes,
 Lustravit & descripsit orbem hunc alterum?
 Clarus qui officio tituloque ornavit utrumque:
 Insignis arbiter artifexque Insignium?
 Qui Historiam annalem scripsit, fecitque perennem,
 Patronus ejusdem fidelis & cliens?
 Is, quem Grammatici, Ptolemæi quem venerantur,
 Quem Feciales, simul & Historici colunt?
 Qui sibi demeruit, sibi qui devinxerit omnes,
 Græcos, Britannos, Aulicos, Academicos?
 Dic mihi, Musa, virum feri post tempora mundi,
 Quis ille? Guilielmus is Camdenus est.

Alexander Huisb Art. Mag. Col.
 Wad. Socius.

UT ominosa fronte livorem gerens
 Vidit profunda Juno Clarenti togam
 Pictam Britannis Gallicisque insignibus,
 En meta manibus digna, clamavit, meis,
 Uno jacebunt spiculo Gentes duæ.

Hic est, triumphos ille qui ludit meos,
 Seriemque longam nectit abavorum, rogo
 Superesse jactans: Ille, qui minii notis,
 Vano & papyri scutulo ingenuum inficit
 Busti colorem; quique numerando mea
 Minuit trophæa, mortis impulsu sciat
 Majora fieri, quæque non numerus capit.

Hic.

Hic ipse pueros acer inimicâ mihi
 Olim instruebat arte, dum numen meum
 Titulis prophanis rauca temeravit Schola,
 Crudivora mors, mors macra, deformis, rapax.

Hic ipse tumulos, fana, reliquias manu
 Nostrâ jacentes, garrulâ semper vetat
 Latere chartâ, spargit in apricum omnia
 Quæcunque feci, morti ut invidiam paret.

Hic deputatum muneri tempus meo
 Retro molestus urget Historiæ dolis,
 Calvumque ridens occiput sancti Senis,
 Comæ orbitatem supplet, ac revocans diem
 Imos nepotum tritavo reddit pares.

Esto, fruatur arte; quin moriens emat
 Huic institorem publicum; at moriens tamen.
 Nunc Chorographiæ nomen accedet suæ,
 Summamque trudet marginem appendix nova
 Camdeniana pulvis, & titulus rogi
 Olim legetur. Ecce nunc jaculum meum
 Hunc argumentum mandat Historico suo.

Dixit, manumque tetricâ intendens morâ,
 Telum usque summum traxit. Interea senex
 Maturus annis, gloriæ dudum satur,
 Jam sponte cecidit, sponte prævertit minas.

Vade umbra foelix, certa quam sequitur fides
 Æternitatis; sive ab historiâ petas,
 Sive ex Alumnis ore lactatis tuo,
 Caduceove, raro quo fruitur cinis,
 Musive Tami, sive monumentis tuo
 Calamo superbis, sive de Genio petas
 Patriæ Britannæ, (terque jam patriæ tuæ,
 Quæ Mater, Urna, Partus & cerebri fuit.)
 Promptum est tributum, parte quacunque exiges,
 Ævi perennis vena fit tibi jam frequens,
 Ut jam superflua vita mortalis foret.

Guil. Strode ex Æde Chr. Art. Bac.

INDEX

I N D E X

Eorum, quorum Epistolæ in sequenti sylloge
continentur.

Collegium *Ædis Christi* 330.
Thomas Allenus 315.

J. B. Ursinus Bayerius 157.

G. Becherus 89, 93, 98, 101, 120,
122, 124, 207, 209, 215, 230,
240, 248, 256.

Joannes Bellocæus 154.

Joannes Bellomontius 343.

Hieronymus Bignonius 296.

Henricus Blaxtonus 44, 344.

Edwardus Boltonus 188.

Gulielmus Boswellus 280.

Henricus Bourchierus 217, 283.

Thomas Brudnellus 273.

Joannes Buddenus 228, 239.

Georgius Carletonus 112.

Dudleius Carletonus 133.

G. Camdenus

Thomæ Comiti Arundelie 302.

Hieronymo Bignonio 299.

D. Edwardo Cecilio 350.

D. Roberto Cottono 347, 348, 349.

Jacobo Gothofredo 182.

Theodoro Gothofredo 181.

Jano Grutero 189.

Joanni Hottomano 108.

Iodoco Hondio 87.

Joanni de Laet 167.

M. F. Limerio 184, 300.

Iusto Lipsio 64.

Paulo Merula 88.

N. N. 351.

Abrahamo Ortelio 12.

Henrico Parraio 355.

Thomæ Rivio 245.

Thomæ Savilio 13.

G. Segaro & R. San-Georgio 354.

D. Edwardo Stradlingo 30.

D. Joanni Stradlingo 50.

Francisco Sweertio 71, 72, 87.

Joanni Wilsono 353.

Jacobo Usserio 246.

Nicolao de Thouars 313.

H. Wottono 69.

Richardus Carew 72.

Isaacus Casaubonus 60, 121, 126,
134.

Pancratius Castricomius 61.

Joannes Casus 49.

David Chytraeus 52.

D. Franciscus Cottingtonus 191.

Joannes Dee 47.

Caspar Dornavius 94, 151.

Janus Douša filius 33, 46.

Samuel Fellus 332.

J. Casperius Gevarius 259.

Milo Glocestrensis 189.

Jacobus Gothofredus 162, 169, 176,
178, 198.

Theodorus

- Theodorus Gotbtfredus* 179, 184, 194.
Janus Gruterus 34, 40, 42, 43, 47, 132, 134, 136, 138, 140, 141, 148, 159, 164, 170, 190, 198, 227, 265, 275, 289, 292, 303, 307.
Chriftophorus Heydonus 128, 130, 165.
J. Hottomannus 21, 99, 174, 187, 195, 201, 202, 264.
Claudius Jobertius 137.
Joannes Jonftonus 41, 75, 95, 123, 127.
Joannes de Laet 163.
Gulielmus Lambardus 28.
Francifcus Landavenfis 109, 308.
M. F. Limerius 142, 146, 150, 156, 158, 168, 171, 172, 173, 177, 180, 183, 192, 208, 214, 229, 235, 258, 268, 271, 285, 295, 302, 304.
Justus Lipsius 31, 67.
Fridericus Lindenbrogius 173, 298.
J. Martinus 342.
Tobias Matthæus 53.
Gerardus Mercator 1.
Paulus Merula 48, 58, 62.
J. Metellanus 305.
Collegium Novum 316.
N. N. 278.
Abrahamus Ortelius 2, 27, 31, 32, 35, 45.
Richardus Parkerus 110, 136.
Gul. Peirfius 327, 329.
Nicolaus Fabricius de Petrifco five Peirefcius 102, 176, 196, 203, 212, 216, 221, 222, 231, 241, 244, 252, 260, 266, 269, 281, 287, 290, 293, 297, 308, 318, 322, 324, 326, 332, 346, 347.
Joannes Ifacius Pontanus 90.
Petrus Puteanus 186, 193, 202, 211, 243, 263, 272, 277, 284, 293, 310.
Thomas Rivius 236, 257.
Nicolaus Rofcarroccus 91.
Heribertus Rofweydu 162.
Janus Rutgerfius 127.
Scævola & Ludovicus Sammarthani 276.
Henricus Savilius 219, 224, 313, 314.
Joannes Savilius 36.
Thomas Savilius 3, 4, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24.
Andreas Schottus 160, 225, 249, 270, 301.
Henricus Spelmannus 288.
Joannes Stradlingus 54.
Francifcus Sæcerius 147, 149, 160, 161, 165, 169, 224, 230, 255, 271, 301, 334.
Richardus Thomfonus 54.
Nicolaus de Tonars 311, 312.
Jacobus Auguftus Tbuannus 68, 73, 97, 139, 153.
Ludovicus Torrius 339, 340.
Joannes Tumerius 100.
Brianus Twinus 335.
Andreas Velleius 59, 152.
Jacobus Ufferius 76, 144, 237.
Degoreus Whearus 317, 328, 331, 335, 337, 338, 341.

exemplar scriptum anno Domini 1604. non in eorum scriptis.

ex impetris scriptis. ne in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

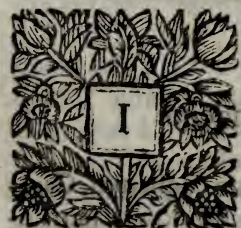
et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

et in collatione. et in collatione. et in collatione.

Gnosces, doctissime Camdene, tarditati meæ,
 & multiplici occupationi mihi donabis tam
 ferum ad tuam petitionem responsum. Nemi-
 nem habui, cui variam lectionem in *Antonini*
Itinerarium exscribendam committere auderem,
 quod sparsius illa & quodammodo tumultua-
 riè à me annotata esset; & vererer, ne mea
 corrumperendo, vitia vitis adderet. Scatent
 enim & ea quæ ex Cusani exemplari à cæteris variata inveni,
 mendis, magis Scribarum, ut videtur, quam Autographi culpa;
 nolui tamen quicquam eorum quæ inveni immutare aut relinque-
 re; sed quicquid ab Henrici Stephani editione recedere depre-
 hendi, qualecunque id esset, annotare, si fortè vel una litera in-
 esset, quæ veritatis inveniendæ argumentum præstare posset. Sæpe
 enim ex usu venit ex duobus depravatis verum nomen colligi,
 aut etiam tertiam lectionem confirmari. Mitto igitur ordine ex-
 scripam qualemcunque varietatem, quam ex Cardinalis Cusani
 exemplari

exemplari scripto, meo *Antonino*, quem Henricus Stephanus excudit, annotatam habeo. Titulos omnes, licet non integros semper, ex impresso ascripsi, ne in collatione multâ & vagâ disquisitione sit opus, sed statim idem utriusque ordo quæsitî nominis locum indicet; si quid tamen in titulis variatum sit, hoc in illis sum imitatus. Post titulos variatam lectionem subjunxi ordine, intermissis illis, quæ in utroque exemplari eadem erant. Opto, ut hæc laudatissimis tuis studiis aliquid adminiculi adferant. Mitto humanitati tuæ *tabularum Ptolemæ* a me editarum exemplar, si fortè in eo aliquid sit, quod tuis conatibus subservire possit, præcipuè in locorum situ, quem pro meo capta collatione aliquot librorum castigavi, adjectis etiam rationibus longitudinis latitudini suæ emendatæ. Si quod præterea est, in quo præstantissimis tuis laboribus commodare valeam, paratissimum me habebis. Benè vale, mi *Camdene* doctissime, & *Britanniam* tuam omni antiquitate exornâ, ut & tibi perpetuum nomen, & operi nostro, quod in *Veteri Geographia* moliemur, decus addas. Benè vale. *Duysburgi* pridie Cal. Februarii, 1579.

Tuus quantus est,

Gerardus Mercator.

Camdeno G. Mercator

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

NON potui non Te salutare per hunc meum cognatum, *Camdene* ornatissime, & aliquo levidenti munusculo veterem nostram amicitiam in mentem revocare. Itaque mitto ad Te hunc novorum librorum Catalogum: non dubito enim quin in eo nonnihil sis reperturus, quo postea tuum genium & tuam Bibliothecam recreaveris ornaverisque. Accipias etiam per eundem latrem ex *Britannicæ arcis* ruinis. Horum aliquot mihi ex *Lugduno Batavorum* missi fuere ab amico, qui eos, solo ejus arcis Oceani maximis æstibus nudato, inde sustulit. Ex iis tu unicum habes, *Britannus* ex loco, qui *Britannorum* nomen hæcenus suo nomine celebrat. Etsi namque ejus loci inscriptio *Armanentarium* vocet, apud vulgum tamen *Thuyr* te *Briten* indigitatur. Etymologiam à
Bri-

Britannis sortitam credunt incolæ; quid Becanis nosser de illâ sentiat, puto te quoque scire. Lapis non est nudus, literulas enim quasdam impressas habet, sed valdè indistinctas pro artificum ejus loci & ætatis conditione. Nos legionum nomina, quæ nostra conjectura, ex iis facimus. *Leg. prima aut secunda.* Sunt qui numeralibus ostendunt hoc modo, x. xx. xxx. His vale, suavissime Camdene, & boni consulas. *Antuerpiæ x. Octob. 1579.*

Abrahamus Ortelius, *tunc totus.*

Salutâ mea nomine D. Gudmannum quam officiosissimè.

III.

Thomas Savilius G. Camdeno.

HAve in Christo mi Camdene, V. Cl. E Brigantibus lætus lubensq; advolavi: fateor enim sine literis vitam acerbam mihi esse, quæ hic etiam fato dicam an ignaviâ nostrâ penè jam obmutescunt. Dictaturam perpetuam invalit barbara quædam Dialectica, cui ego, nisi citius causam probavero, poenas dabo. Tuum de me judicium in literis N. Witalki utinam à judicio potius quàm amicitia tuâ penderet. Sanè virum me putarem, (Plautum opinor agnoscis) jam verò mihi ipsi conscius ea nullo modo attribuo, quæ à Te profecta, tua sola sunt. Esto enim me laude duci, (quâ quis bonus præsertim juvenis non movetur?) noli tamen me adeò avidum existimare, ut ea etiam quæ tua sunt Tibi surripiam. Rure fallendi temporis gratiâ, antiquitates Anglicanas levitèr attingebam: libris & tabulis Cosmographicis instructus, exiguum quoddam, ut soleo, ad *Antoninum* tuum illustrandum fortasse conferrem. Commentarium à G. Lambardo collectum de nominibus modernis, ut loquitur, veris & sincerè Saxonice, Latinis, & Britannicis civitatum, fluminum, &c. apud fratrem meum vidi; exemplar si nactus fuero ad Te transmittendum curabo. *Ingulphi Abbat. Croylandensis* ex * V. L. exscripta apud me sunt, quin si vis, apud Te. Pono enim pro facto, quod proximè fieri debet, ut loquitur Maragonis de Maragonibus. Sed omittis jocos minuta hæc tui facio judicii, *Vedra, Quiæ, Ortelio Tweede* videtur eadem

* Veteri Libro.

Lucopibia λευκοπέβια Caerlill; ergo Twedæ ostia vi. aut vii. gradibus
 πρὸς Caerlill erunt australiora. Quàm sint hæc cum veritate adeo-
 que hodierno situ consentanea, Tu vide. Sanè ita turpiter sæpe
 errat Ortelius, ut eum diligentia, quàm doctrinæ, majoris omni-
 nò putem. Ignoscè mihi, Camdene, si in hominem tui amantissi-
 mum liberitùs quid dixerò: meum de illo iudiciù, nisi potiùs
 opinionem vocem, tua, si extiterint, scripta verissimùm ostendent.
 Urge igitur, ut & communi utilitati & tuæ gloriæ consulas. *Tal-*
botti in Antoninùm commentariòs si ad me miseris, plurimum me
 Tibi devinxeris, lectosque Tibi remittam. Aveo enim horas ali-
 quot è Philosophicis nostris studiis suffurari, quæ si Patriæ meæ
 illuminandæ aliquid faciant, laboris mei fructum opt. max. ero
 consecutus. In *Polyistoris* de Britannia cap. lectiones, quas vari-
 antes inveni, ad Te mitto, eas ut legas, vix erit operæ pretium.
 Promissum tamen servandum erat. Vale Vir Cl. & Savillum tui a-
 mantissimùm amare perge. Nocturnâ luce raptim exaratum.
 è Musæo meo Mertonensia. d. iv. Idus Septembri. ∞. D. xxc.

Tui amantissimus,

Thomas Savill.

IV.

Thomas Savilius G. Camdeno.

EXspirasse puto, non quidem, ne quid erres, super corpus viri
 pudicissimam uxorem Petronianam, sed super antiquitatem
 Anglicanam Cl. Camdenum, adeo his tribus mensibus nè μὴ Lu-
 cilianum. Atqui, inquis, idem in te. Age ergo, omitto contu-
 meliam, ne mihi quòque paranda sit apologia, non dico non re-
 spondisse te literis illiteratis, quas ira, haud scio an indignatio ex-
 presserit: hoc dico sitientibus oculis expectasse me rerum nova-
 rum volumina, quibus animi calorem Logicalibus oppressum pa-
 scerem, sed expectasse tantum. Neque vel à te vel ab Hackluito,
 vel ab alio quopiam literula saltem unica delata est. Sed enim
 ignosco tibi, Camdene, V. Cl. tibi, inquam, quem multis nomini-
 bus occupatissimùm scio; Hackluito non item, quem sola novi-
 tatis

tatis cupido Londinum pertraxit. Fluctus opinor sedatos jam omnes, & Halcyonios rediisse dies, quibus antiqua sine timore studia liceat repetere. Virum præsta te, Camdene, & antiquitates tuâ manu satis expolitas fac lucem aspiciant. Politiores ego literas amplius non tango: fuscillis me ex Heliconē jampridem musæ ejecerunt. Itaque quod ego quicquam hoc in genere præstem, non est quod speres: ita me barbariæ fluctus abripuerunt, ut nec terram tangam, nec cœlum adspiciam; quod solum reliquum est, id navitèr præsto, currenti tibi palmam precor victricem, musis barbaris quoties lito, ne tibi adsint, toties obtestor. Vide tamen quid ἄδης καὶ ἀσπῶν in alienum delatus orbem, hoc est, antiqua quasi per transfennam studia respiciens, apud ^a Apollonium legerim, vide, inquam, merum mendacium: Σκυῖν Θ' ὁ χιῖ Θ' ἔβρεψανικὴν νῆσον λέγει παδ' ὧν ἐστὶ τετρακοσίων τὸ ἀδείμετον. γίνεσθαι δ' ἐν αὐτῇ τὰ θρονήματα ἀπύρην, ὅς τις ἐλάττω πυρῆνας μὴ ἔχειν, μὴ δὲ βότρυς γράβρον, μὴ δὲ τὰ ἐμπερὶ τέτοις: sed quid vetat medicorum more antidota, hoc est, falsis vera subjicere? *Gilde sapientis* nomine circumfertur liber flebili titulo: lachrymas tamen neque Polydorus, neque Joselinus absterfit; haud scio, an ego. Bina ejus libelli MS. exemplaria antiquissima non diu est, à quo vidi, eorum fretus auctoritate titulum repono, *Gilde sapientis Querulus*; nisi mea me fallat animi mens, rectè. Libellus quantus quantus est, totus querulus. Quin & eodem titulo exstat comoedia, antiqua quidem illa, sed falsò hætenus Plauto attributa: ejus sententiæ judicem te capio vel arbitrum potius, clarissimè Camdene. Vides opinor quàm difficulter contineat me mea Dialectica; adeò lubenter ad solitas musas exsilio, ut parum abest, quin cum Theocrito pronunciet;

Εὐ' ἴσον γὰρ ὁ μὲν χιῖ Θ' ἐπ' ἀόνι κύματα μετρίειν, &c.

Χαιρέτω ὅστις τοῖ Θ'.

Utinam diceret, sed vereor, ne si fugitivum me retraxerit, flagris pellem distinguat. Tutâ ergo silentii fide ista sibi habe. Sunt qui putent Britanniam minorem, quam vocant, huic nostræ nomen dedisse. *Humfridus Luidus* in alia omnia discedit, pag. si benè memini 9. neque enim liber ad manus est; hæc apud illum sunt: Nec unquam aliquis antiquorum aut Britannorum aut Britonum in Galliâ, quod sciam, ante *Sidonium Apollinarium*, meminuit. Modestiam hominis à Sophistarum arrogantia remotissimam! Modestè igitur agamus. Nemo Britannorum in Galliâ, quod scias, *Luide*, ante *Sidonium* meminuit. Mihi aut *Eustathio* saltem, qui in *Dionysium* commentarios scripsit, secus videtur: vide num *Dionysio* etiam ver.

^a In *Sav-*
μασίαις
ισοείαις
editis à
Xylandro
1568. pag.
107.

Τῆς (i. ευρώπης) ἥτοι συμάτην μὲν ὑπο γλαχίνα νέμον)
 Αρχὴ σπλάων μεγαθύμων ἔθνη ἰσθίων,
 Μῆκ' ἔσ' ἡπειροῖο τετραμμένον, ἥχι βορείῃ
 Ωκεανὺν κέχυ' ψυχρὸς ῥόδος· ἔνθα βρεῖται
 Λευκάτε φύλα νέμον' ἀρειμανέων Γερμανῶν,
 Ερυνίης δ' ἐρμῶιο παρὰ δρώσκοντες ὀρέγκυες.

Illud enim ἔνθα βρεῖται μῆκ' ἔσ' ἡπειροῖο planè respicit, nisi fortè referas ad ὠκεανὺν ψυχρὸν ῥόδον: quo certè referri non possunt λευκάτε φύλα. Sed & audi Eustathium: οὗτος ὁ βρεῖται τῶν παρώ-
 νυμοι αἱ ἀντιπέραν βρεῖται δὲ νῆσοι. Vers. DLXVI.

Ἄλλαι δ' ὠκεανοῖο παρὰ βορείωνδας ἀκταί
 Διῶται νῆσοι ἑσσι βρεῖται δὲ, ἀντὶ Πόντου,
 Κεῖθι γ' ὀρύσσιν ἀπερύγῃ εἰς ἄλλα δύνει.
 Τῶν τοι μέγαθ' ὤκεισσι, ἑδὲ περ ἄλλῃ
 Νήσοις ἐν πάσῃ βρεῖται σιν ἰσοφαίει.

Διῶται νῆσοι, annon Britannia & Hibernia Eustathio quidem & Prisciano? qui quæ de Gagete apud Solinum in cap. de Brit. erant, hic pro more suo intexuit. At inventus est nescio quis, qui Zelandiam & Hollandiam diceret: Jovem licet lapidem juret, non credam. Versiculis hisce gemina sunt apud Auctorem libri *de mundo*, cap. iii. ἐν τέτρω, &c. Hæc ego meo Camdeno horâ subsecivâ, ne nomen meum ad iii. viros deferat. Sed ignosce paulisper, usque dum commentarios in Physicâ pro more confecerim. Magno anitho, quæ intermisi tamdiu, studia repetam; si par sequatur eventus, aliquid effectum dabo. Vale interim suavissime Camdene, & tibi à Fr. Pitheo, viro quidem certè non indocto, sed quod inter nos datum sit, in rep. alienâ nimis curioso, cave. Hodie à me Londinum discessit, & planè timeo, ne expiscetur te πολυπράγμων ille. Cum enim doctrinæ & humanitatis tuæ mentionem injecissem, non desistit, quousque nomen & stationem tuam à me impetraret, & curiosus, & nisi fallor, in amicos ingratus. Sed in pariete pictum puta, *cave, cave canem*. Raptim è musæo a. d. ii. Kal. Jun.

Totus tuus,

Thomas Savile.

V. Tho.

Tho. Savilius G. Camdeno.

ITane verò meam in scribendo celeritatem superavit hominis sagacitas? Atqui illud saltem bene se habet, quod meâ nullâ negligentia factum sit, quominus Antidotum tempore venisset. Totum enim hoc quantum quantum est, quod vel præsentî poenâ infectum vellem, aut pueri, cui literas ad Tabellarium deferendas tradidi, aut Tabellarii, quod potius puto, incuriâ factum oportuit. Ut ut sit, dispeream Hercules, nisi meo ipse nomini subiratus sim, quo ingratus, grâtus venerit. Tu quod solùm reliquum est, vide ne in eum inciderint miselli nullo suo meritò Historici..... unde negant redire quemquam. Sed absit omen, & ut impudens sit, ita enim apud me fuit, vulgatum tamen illud est, *cum Cretense*. In Gildâ titulo tenuis eram, neque enim ullo pretio ab animali Archipapicola exemplaria potui extorquere, imo ne introspiciendi quidem copia fuit, quamvis præter morem meum ab arte Tricasinâ, scis quam dico, parum abfuerim. Atqui caveat ille sibi, aliàs enim proprio mucrone jugulabo, quod sanè, nisi tu aliter censeas, in hoc hominum genere faciendum est. Interea videtis nomen Consulare in Bedâ capite xlii. Anno autem regni ejus xxxiii. Boetius vir illustris, qui & Patricius fuit, tertium cum Symmacho gessit consulatum. Gildæ Agitius, in editis Bedæ exemplaribus, quantum ex annotatione ad Gildam adjectâ licet colligere, *Ætius*. Antiquissimi Exemplaris Manuscripti lectionem ego representavi. Sed & illud testari possum, *Ætius*, longè recentiore & manu & atramento in Manuscripto apparere. Contra in Fastis Consularibus post Augustum anno Domini nostri 446. Consules nominantur, *Ætius* iii. Q. Aurelius Symmachus xli. Theodosii junioris & Valentiniani, non xxlii. ut apud Bedam est. Aliter Halleus, qui eos anno Domini nostri 448. Consules dicit, tu vide. De D. Garth quæ narras, non illa quidem ingrata sunt. Neque enim mihi cornea fibra est. Sed agnosco, suavissime Camdene, agnosco artificium, seu, ut Latine loquar, mendacium poeticum à tuâ officinâ profectum. Videre mihi videor senem in nos optimè antea animatum, tuis artibus in eam nunc opinionem deductum, quam vereor,

vereor, ut hi humeri sustineant: sed tu videfis; neque enim alium ego fidejussorem dabo. D. D. Albericum, qui has tibi dabit literas I. V. D. primarium olim in Italiâ Judicem, Christianæ religionis ergo nunc in Anglia exulem, Oxonii Professore publicum, & tuo & meo nomine dignum, qui in tuam familiaritatem veniat, oro, & nisi hoc inter nos jampridem esset antiquatum, rogo, ut humaniter excipias. Virum reperies non unum è multis, non unum è Tricassinis, sed ipsam humanitatem, merum candorem alterum denique Camdenum, qui & gratus esse novit, neque de, fugiet unquam. Eum tu non solum in Jurisprudentiâ suâ, in quâ regnum obtinet, sed in Livio exercitatum adeo videbis, ut haud scio an quisquam magis. Artes Tricassinæ omnes proximis literis benè longis explica quæso. Bosporo Ilicano, Idibus Julii. Raptim.

Totus tuus,

Thomas Savilius.

Dionem Philosophum, opinor Christianum, Græcè editum ab Aldo, si è manibus Herculis Francois, meâ causâ extorseris, pecuniam sequenti septimanâ lubentissimè numerabo. Nolle in Gallias cum Pythæo evolare. Literas tuas 6. Idus scriptas pridie recepi.

VI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

AΡ' ἐμαδὲς κείνην πικ' ἐνύπνια;
 'Οὐ σὲ δέλω τὸ μὲρ παντάμα! ὧ ἦ μοι ἀμοιβὴν χεῖρα non,
 dico, ut apud illum est, tibi enim, quale quale sit, ut superioribus proximis diebus, mittere decretum est.

Ὅν δ' ἔνικα ἤ καὶ τὸ νόον. αἶψ' αἶψ' ὦ

Ἔστιν ὀνειρεκέτας, ὃ διδύσκαλον ὄρεται παρ' ὧ νῆς.

Nostra enim quid aliud, quæso, quam παντάμα, veritati, vereor, μηδ' ὕμῃ, μηδ' ὄντι cogitata? Ut ut sint, tibi soli habeto; neque risus, quem tibi movent, collegam dabo. Ejus notæ plura

plura mitto, digniora quæ ad spurcos usus referrentur, quàm quæ in *κοιμηλίας* reponantur. De *Olenaco* propè est, ut assentiar, imo tuæ acquiesco auctoritati. *Notitidrum* enim librum diligenter apud Bibliopolas Bosporanos, & ni fallor, Londinenses conquisitum reperire non potui. D. Faustinae numum Olmondburiae, ut aiebat, repertum, vix tandem ab homine tenebrione, atque hisce in literis planè puero, exoravi: tibi mitto; tu quæso, quàm potes citissimè remittas, ut habeat homo *φορηκός* thesaurum suum. Meam de *Olicana* conjecturam vide, num adjuvet. Plura Ro. numismata levi, opinor, operâ inibi reperirentur, hæcenus pauca; regio enim montosa, neque culturæ idonea est. *Καλύβρακτόνιον κ. νη.* Ptol. Villonovanò, nisi fallat Ortelius, *Caërluill* non sine gravi errore. Talbotto *Catterike*, rectè. Bedæ *Catarractiam* puto; oppidum olim, ut ex Ptolemæo conjicio, celeberrimum, nomen ab aquarum *catarractis* traxisse videtur. Ad vicum enim *Caterik* hodiè etiamnum, ut ex plurimis accepi, aquarum catarractæ saxo coloris marmorei non ignobiles visuntur. Neque nomen sanè abhorret. *Καμελόδουνον* *ιν. δ. νζ.* Ptolemæo *Brigantum* urbs, Plinio, ut est apud Ortelium *Camalodunum*, ego in V. C. *Camaladunum* reperio, Antonino *Cambodunum*, ut tibi & Talbotto videtur. Peream, nisi à meipso malim dissentire, quàm ab ejusmodi viris. At tu vide quos in scopulos inpegerint majorum gentium DI, Liplius, inquam & Ortelius. *Camalodunum* Plinii, inquit Ortelius, *καμελόδουνον* *Ptolemæi* est. Sed *Camalodunum* Plinii, inquit Liplius, *Canalodunum* *Taciti* est, quod & *Colonia* *Victricensis*, atque Ptol. *Καμελόδουνον*. Ergo, concludo ego, *Camulodunum* *Brigantum* urbs, & *Camalodunum* * *Trinovantum* urbs una civitas videtur. Quâ in hæresi videtur fuisse *Hunfredus Louidis*. Sed externis ignosco facile, at non item *Marrucino* nostro, quem erudita posteritas numquam desinet convellere. *Camulodunum* in *Lardonîâ* à *Camilonæ*, nescio quo, *Pictorum*, ut ille vult, *Rege*, ad *Caronæ* amnis ripam, positum affirmare non erubescit. En *Lynceos Aretalogi* oculos, qui omnia pervidit, & sunt tamen, qui admirantur. At miseri sanè, qui sub tam ineptis mandunt maxillis. Plura de *Camuloduno* nostro præter auditum nihil habeo, quem tamen, cuicui modicè, te non celabo. Est apud Episcopum *Dunelmensem*, ut à Joanne fratre meo accepi, charta donationis, quâ patria de *Camuloduno*, continens *iii. leucas in latitudine*, atque *xv. in longitudine* (hæc enim verba sunt formalia) ab *Edwino Northanbumbroborum Rege* Episcopis *Dunelmensibus* conceditur. Hæc de chartâ, ad hunc usque diem, *North-Allerton*,

Antonino
Catarract.

Pag. 123.
Not. in
Tacit.

* Murotri-
gum Ho-
linshed.

unâ cum eodem ipso agri spatio ab Edwino assignato in possessione est Episcoporum Dunelmensium. Hinc levis conjectura *Camulodunum* vicum esse, qui hodiè *North-Allerton*. De Ortelio facilè adsentior; laus enim tribuenda, quod egit, venia danda, quod deliquit; Dili-gentiam laudo; iudicium tamen (quod detrectandi causâ dictum no-lim existimes) aliquando requiro. Interim si ejus laboribus & rem literariam, & meipsum præcipuè adjutum negem, impudenter ar-ro-gans essem. Editionem *Synonymorum* tertiam utinam adornaret; nollem enim studiosam juventutem hominis auctoritate à veritate ab-ducì. De centum aliquot erroribus, qui inibi latitant, ubi tempus erit, te monebo. Multa erant alia, quæ ad te scribere destinaveram: de pertinaciâ meâ me plurima remittere coegit frigus, ut cum Poetâ loquar, penetrabile, atque Tabellarii festinatio. E musæo meo Idib. Novemb. c15. 15. lxxx.

Totus tuus,

Thomas Savile.

VII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Literarium amoris nostri iter quod tanto tempore interruperit, grave aliquid exspectas, Camdene, & ponderosum, quod vul-gari orationis ambitu nequeat explicari. At ego aliud nihil prætexam, quam illa inhumana μαθήματα, quibus dum avidiùs inhio, imprudens abripior in illud circulare pelagus densissimis circumseptum tenebris; ἡλίθιο βεβήκον γὰρ εἰς ἄλλα πόνδε φαίνεις. Nunc ὅπῃ πρῶτα φαίνεις, quàm te lubentèr, quàm lætus saluto! Hoc enim superiore anno cum in luce humanitatis versarer, eras & tu perpetuò ante oculos meos, nempe qui familiam duceres, nunc abstractus, (ut est omnis μάθησις καὶ ἀφαιρέσις) à Sirene illâ, in ea deveni loca, unde cœlum suscipere nefas & ἀδύνατον. Oberrabat tamen ante oculos tua, atque cum δὲ καὶ minimum πυχὰ inter reliquos intercederent, οὐδ' οὐδ' ὁ μόνον νεῖθε ἐσθλὸν λίπὼν ἐμοί. Elaborarem ego hoc in loco ornatiùs aliquid & fucatiùs, nisi viderem amicitiam nostram εἰλικρινὴ splendi-dum orationis fucum non admittere. Quare utcumque successerit of-ficium

ficiū scribendi, ita obsecro de meā constanti erga te voluntate existimes, ut persuasum tibi habeas altioribus eam fundamentis niti, quā intercalari hoc scriptitandi officio. De *Buchanano* gratulor tibi illam segetem gloriæ; quamquam enim reverā non erat operæ magnæ senescentem Rhetorem exarmare, & præbere nobis *περὶ αἰτίας*: at certè hominem popularem nimis, & auctoritate, quam poematibus apud doctissimos sibi comparavit, feroculum coercere, video fore non inglorium. Quare si me beabis, Camdene, describes mihi saltem pagellam disputationum tuarum, quas hibernum hoc frigus acres peperit. Joannes Hicks juvenis probus est, & quem facillè Camdeni discipulum agnoscas. Fide & diligentia faciam, ut meum in te amorem perspiciat, quamquam in eo alucinatur, quod ea speret apud me reperire, quæ in solo Camdeno resident. *Jornandes Gothus* comparuit; cæterum, si ego quidquam intelligo, negligentissimè scriptus. Oscitantiam librarii in titulo licet perspicias, ubi *Jordanes*, non *Jornandes* concipitur; ut aliquando soleam ipse apud me dubitare, sit ne idem, quem Ortelius viderit: neque enim cum Pompeio conjunctus est. Cæterum, si exemplum miseris, nisi sint omnia corrupta, diligentiam meam non requires. Rogavit me Faucherius noster superioribus ad me literis, ut certior eum facerem *ἡ δὲ ἀρετὴ* de toto *Campiani* judicio: id quod quum ego non intelligam, (neque enim mearum curarum est) peto à te, ut in gratiam humanissimi juvenis id mihi officium præstes. Scripsit ille, si nescis, Papam D. N. sanxisse, ut preces vulgari lingua in posterum pronunciarentur, Thevetum res Anglicas scribere, (en tibi opimam offam) Scalligerum legatione fungi apud Occitanos. Ista si noris, indicta putabis. Vale, & me ama. E collegio Mertonensi, ii. Calend. Mart.

Totus tuus,

Tho. Savile.

VIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

ECquando erit, optime & humanissime Camdene, ut tibi, ut sapientissimo tuo amico Wiffo parem pro meritis gratiam rependam?

dam? Eorum enim mole mentem non ingratam oppressam sentio; meque adeò impotentem video, ut nisi vestra mihi adsit humanitas, succumbendum sit. Consolabor me interim grati animi memoriâ. Epiacum mihi invidit frater Henricus, qui Parisiis jam desidet; quem ego dum exspectarem, iter ad meos omisi, nullo meo incommodo. *Theodosium* enim *αὐτὸν ὡς τὸν ἡμεῶν* nactus Manuscriptum Latinè verti: indeque in Gallias secundo vento delatus, eas regiones perlustro. Tu si incideris in Gallum aliquem, qui idem in suis conatus est, quod tu in Angliâ, gratum feceris, si mihi ad mensum utendum dederis, fœnus accipies similes à nobis, nugas. Nunc humanissimi Chamberi discessu impeditus, tumultuariè ista ad te dedi. Is Aquædunum abijt, accensus dudum inter socios, ut vocamus, nobisque desiderium sui reliquit. Vale.

Totus tuus,

Thomas Savile.

IX.

G. Camdenus Abrahamo Ortelio.

Tuorum in me beneficiorum magnitudine, mi Domine Orтели, me victum & superatum fateor. Hinc est, quod rarius scribam; me enim nec in agendâ nec referendâ gratiâ parem video, & tamen pluribus & sæpius gratias agerem, si te eo officii genere delectari existimem, vel eo tantum nomine, ut offensam elucter. Sed scio te animum gratum aliis beneficiis quibuscumque præponderare. Mitto ad te Joannis Stow civis Londinensis Annales nuper editos & auctiores: hominem opinor nosti, ejus industriam laudant nostrates, sed judicium nonnunquam requirunt. Ejusmodi est hoc opus, ut inter nostros Chronographos non posteriores ferat. Tu quæso boni consule hoc munusculum. Si enim sui pretio vel tuis meritis æstimetur, planè nihil est; sin animo meo, aliquid videatur. D. Dee se *Iselandiæ* & *Japan* nescio quas exactas Chorographias habere asseverat, easque tibi impertiet, si usui sint: hoc me tibi significare jussit, fidem tamen non interponam: hominem verò, si placet, interpellabo, & promissum admonebo. De D. Rogerio valdè sumus hîc solliciti: quo tu ingenii nervos

nervos intendis, scire aveo. Vale. D. Decanus tibi plurimam salutem. *Westmonasterii* x. Cal. Decemb. 1580.

Tui studiosissimus.

G. Camdenus.

X.

G. Camdenus Tho. Savilio.

MAteriam mihi non aliam quàm gratias agendi suppeditat humanitas tua, tum de Solino, tum de versibus tuis: quas ego sanè nec verbis politioribus agere, nec pereleganti illo silentii genere, re scil. referre possum. De versibus illis sanè te amo, tersis, nitidis, politulis, nec iudicii oculos præstringit amor in Savillum meum. Nec Lucratium, nec aliud ad Statium habeo: habuit verò ille vir optimus Daniel Rogerius MS. quiddam ad illum Poetam ex Petri Danielis exemplari descriptum, Mythologicum, ni malè memini: sed indigna optimi viri captivitas nobis hujus usuram invidet. Accepisti, opinor, ut ille, cum nuper Regiæ Majestatis Orator ad Aulam Cæsaream per Belgium iter haberet, à Parmensis militibus abductus fuerit in Westphaliam, & jam tertium mensem detentus. Sed en tibi Statium MS. qui se timidius tibi offert, quod Solino tuo se minimè parem agnoscit. Vale, & D. Whitalko & Parraio, cujus literæ, cum jam his supremam manum imponerem, perlatæ sunt, à me salutem.

XI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

SEcurus de amicitia nostrâ, suavissime & optime Camdene, literis jamdudum elegantissimè à te scriptis nihil respondi: sed ne jam quidem responsionem accipies: jejunia & scholæ apud nos aguntur, Accipe quæstionem; Cæsar libro I. *Erant omnino itinera II. quibus itineri-*

itineribus domo exire possent Helvetii; unum per Sequanos angustum & difficile, inter montem Juram & flumen Rhodanum, quâ vix singuli carri ducerentur; mons autem altissimus impendebat, ut facile perpauci prohibere possent; alterum per Provinciam nostram multo facilius atque expeditius. Quâ iter futurum erat per Provinciam, clausit Cæsar, muro ducto à Lemano lacu, quâ in Rhodanum influit, ad Juram montem M. passuum XXX. Ergo & eâdem operâ, alteram iis interclusit viam, quæ per Sequanos erat; siquidem inter Rhodanum & Juram erat. At verò non interclusit: Dumnorigis enim Ædui operâ per angustias volentibus Sequanis transferant. Angustiæ ergo inter Rhodanum & Juram non fuerunt. Quinimo cum M. P. XIX. inter Rhodanum & Juram intercederent, quâ esse poterant angustiæ? Cur non universa carrorum turba unâ hâc duci poterat? An igitur Rhodanum apud Cæsarem suo loco positum non putabimus? An quid aliud? Doce me, mi Camdene, qui pro doctrinâ potes, pro humanitate soles. xi. Martii.

Totus tuus,

Thomas Savile.

XII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Comitiorum Procuratorialium æstu abreptus, mi suavissime Camdene, literis tuis ἡμεῖς respondere potui, atque haud scio an jam possim. Ita mihi eorum memoria vulnus, quod accepi, gravissimum facit recrudescere: parum abest quin exclamem, *O tempora! O mores!* ita squallet virtus, vera & genuina doctrina sordida obsolescit, fugit Astræa virgo jam nunc ab Academiis, pretium, ut ait ille, in pretio solum; virtus debito exuta honore languescit, & parum abest quin literarum studia in Insulam, non Angliam, sed novi orbis aliquam amandentur. Homo unus omnium, quot sunt, quotque fuere, quotque post aliis erunt in annis, moribus & doctrinâ ornatissimus, solâ honestatis nimiae, ut aiunt, causâ candidatus cecidit: & quod pessimum est nequissimorum animalium, Catholicos illos bullatos dico, fraude circumventus. Puritanum ἐν τῇ κατὰ φύσιν scilicet, odio

oso nimis apud vulgus nomine, aiebant eum homines impurissimi. Ejus casu gravius, fateor quàm sapientis erat, indolui: at enim homo sum, neque ferrea mihi præcordia sunt. At quid facerem? Præceptorem olim meum, popularem è Brigantibus, in Rhetoricâ, Poesi, Antiquitatis studio, Philosophiâ, Medicinâ, Mathematicis, Theologiâ scientissimum, & quod caput est, moribus ornatum suavissimis, virtute antiquâ, & quæ rarò senescentibus hisce sæculis exerit sese, commendatum, invidorum calumniis, Sophistarum fuco, Catholicorum fraude causâ excidisse non dolerem? Jubeat sapientia, cui vereor ut obediens sim futurus. Eumne ego qui tot tantisque nominibus tanto reliquos superavit competitores, quanto Luna minora sidera; Eumne inquam ego indictum præteream? Quas furialis illa Catholicorum turba fraudes cuderit, quo Catholico axiomate (perjurium dico & belluinum illud, *Fidem Hæretico datam non esse servandam*)

XL. minimum illi suffragia subtraxerint, certiore se faciet communis utriusque amicus N. Whitalkus: sed in his, mi Camdene, quid aliud quàm Lipsianum illud, *Valeant iniqui, & mali habeant magnum malum*? De *Menippæa Cl. V. Justi Lipsii* immortales ago tibi gratias: Lætitando penè jam contrivi, adeo ut mihi alio exemplari, si lectionem continuo, opus sit. Quid quæris? Homo, si quis alius, minimè ventosus, correcturam ego è sententia legis annariæ ante xxv. annos nec prensabo, nec petam, oblatam à te aliisque nonnullis amore occæcatis respuo. De Statio Manuscripto prope est, ut irascar tibi gravitèr, neque multâ non captâ, tecum in gratiam redibo. Ut ut sit, hoc certissimum erit, *κίνησει* tuum, *χρήσει*, si patiaris per menses aliquot, meum futurum. Interim, Vir Clarissime, acquiescamus in literis, & majores hosce tumultus omnes unius æstimemus assis. Valetudinem cura, & me ama. Salutem meo nomine Domino Whitalk, qui, si apud vos diutius morabitur, jube ut scribat. Nonis Aprilis.

Totus tuus

Thomas Savile.

XIII. Tho.

XIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

ET quæ tanta erat causâ, suavissime Camdene, ut præmium secus ac Aristoteles præcipit, secus ac Aristotele antiquior, utriusque nostrum in amicitia συμπεθεα patitur, superioribus literis cum curâ præponendum curares? Egone ut quicquam de Camdeno suspicer? docebit dies acerbam mihi prius vitam fore. Vide ergo, ne injuriam posthac vermiculatis hisce tessellis amicitiae nostræ facias. Sed enim, oro te, mi Camdene, an Hercules custos ita te fascinavit, ut me etiam custodem velis? an potius quod illi à natura est, mihi ab arte, multam, quam posuisti dico, cupis affingere? Dedisses saltem, ut quod re non possem, verbis ornarem. Atqui, cum ita vis, patior me ab humanitate tuâ captivum duci, cæ tamen lege, ut, si mereor aliquando, manumittar. Egit mecum non ita pridem Dominus Hotomanus, ut *Britanniam* nostram in mediò Cæsare incultam, intactam Antiquariis exteris in lucem è tenebris assererem; respondi id quod erat, ætatem, ingenium, judicium hoc meum tanto oneri impar, te unum esse in Angliâ, qui & ista pro doctrinâ posses, & pro humanitate velles illustrare: quod quamvis facile agnovisset, & ea de te palam prædicasset, quæ ne repetam, tua in causâ est modestia, noluit tamen in amoris vestri limine illud sibi licere, quod ego usucapione jam arripui. Excute ergo intelligentiam, Camdene, Insularum simul & Imperatorum Principem in dium ducas. Lib. v. cap. vii. vide mihi hos populos, "*Trinobantibus defensis atque ab omni militum injuriâ prohibitis, Cenimagni, Segontiaci, Ancalites* reliquos in præsentia missos facio. *Segontiaci* qui sint, quæro. Inurbanus Urbinas Leycestrenses auguratur. Næ ego Polydorum Auguræ vitio creatum Jovem lapidem juro. Cæsaris *Segontiaci* iidem mihi videntur, qui Ptolemæo *Atrebati*, hodiè, *Barksbyremen*, Civitatem mihi reperio *Segontium*, Antonino tuo, *Cæsar Segont* Britannis dictam. Hinc *Segontiaci*, ut à *Troynewith*, *Trinovantes* nomen traxerunt: è veteri enim Britannorum linguâ notationes certissimas credo. Polydoro, qui *Trinovantes Northamptonienses censuit*, Leycestrenses facile fuit accudere. De *Cenimagnis* qui sint, levis mihi suspicio est, à te ta-

men doceri malim. Eruditissimo Justi Lipsii ad Annales commentario admonitus, Tacitum evolvebam: Herthi *Anglorum* Deæ quæ notatio. An quod hodie in usu est *herth*, i. e. focum dicemus? At enim Terra Mater exponitur. An potius ut Græci ^a Ἑρθια, Latini Vestiam, & focum & terram Matrem dixerunt itidem Angli τὸ *Herth*? Non ablimile præfertim, cum terra adhuc τὸ *erth* detracta adspiratione adpelleretur. In amplis Germanorum ad Tacitum commentariis, qui non ita pridem, ut audio, prodierunt, si quid huic conjecturæ firmandæ faciat, mihi quæso describas. Ad *Campodunum* in Bedâ nihil adnotatum. Manuscriptos duos adii, in altero Campo Duno diffitis vocibus, in altero continuatis scriptum reperi. Sed enim tu vide, num quod Bedæ *Campodunum*, idem ^b Antonino *Cambodunum* sit lapsu librariorum, facili τὸ ^b ἀντὶ τὸ p & è contra. De Cæsare conditionem, quod absit, si non recipias, significa: mihi quàm nulli potius cedat. Variantes has ad *Plinii* caput de Britannia tibi habeo prisca fide è prisco libro expressas. Hæc tu expugnare monstra solus nosti, mihi neque otium neque animus fuit. Tuam de ultimo Bodini ^c capite censuram, si mittas, in acta referam; meam iste sustineo sententiam, ut tibi liberum sit iudicium. Vale amicorum ocellæ. cxc. xc. lxxxi. xiv Kal. Augusti.

Salvebis à Dominis Hotomano, Gentili, Whitalko.

Totus tuus,

Thomas Savilius.

XIV.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Eudoxi ἀκομή aberat, suavissime Camdene, ut pauci nuper natum hunc Canopum penitus perspexerint: plures creduli quidem illi nescio quàm longam comam perpexisse sibi visi sunt. Ἀπολέμα-
τα Gastrologis relinquo, qui ut coenas captitent, mirabiles nugas delirant, ἡμεῖς ὅθεν ἴσμεν τρυφῆς, ἀλλ' αἰλώμεθα, ut sapiens ille in Trægœdiâ Sophoclea, & ut cuique plus otii superest, sic ferè plura procedunt, quæ rarùm nascentia distortis oculis aspexerunt Musæ: à

Tacit. de
Moribus
Germano-
rum.
^a Euripides
ἡ γαῖα
μή τις ὄρε-
αν ὃ οἱ σῶ-
φοι καλε-
σιν.

^b Quod in
Geograph.
Ptolemæo
& Straboni
contigit.

^c Methodi
Histor.

quarum ego invidiâ plus mihi timendum esse video, quam à quovis Veneris & Martis aspectu, tetragonus sive sit sive trigonus. Quid velit, qui te reducem stitit incolumem, unus novit, reliquum arbitror neminem. De itinere per tibi credo jucundo herculè gaudeo : unum illud malè me habet, quod meos non respexeris. Utque ille Longus absuerit quàm longissime, at reperiisses certè apud nos nonnullos, qui & genio & ingenio tuo volunt optimè. Et, nisi ego fallor, horror procul pendentium rupium, quibus Savilius tuus innutritus olim, percussisset animum jucundâ amoris *συμπάθεια* : sed abduxere cohors comitesque invitum te, si artem divinam rectè novi. Nunc quod tibi faultum ac felix sit, *συνγίσιος* fructus videamus ; tuæ Britannix tardum jam nomen est, eamque nimium moratur Antuerpianum prælum. Rumor est apud nos Hackluiti nonnulla jamdudum prælo subjecta ; nec apparet quicquam, ut timor me ceperit iniquiùs pressa excessisse è vivis. Ergo non crediderunt se Deo & Patriæ ? quàm sint hæc nova, obstinata ! sed Musæ meliora. Nunc in Euclide omnis sum, qui Tacitum, Ptolemæum cum convitiis abegit è manibus meis, locumque postliminio sibi redditum egregiè tutatur. Quare rogandus es, ut jejunè suavibus demonstrationibus ipse *καθαρὰ γνώμη πειραμίν* & aspergas aliquid, quod te parentem referat. Hotomanus pridie quàm acceperam à te literas ad vos abierat, à Leycestrensi evocatus. Cujus suaviissimâ consuetudine te beatum prædicare non desino, meque eadem privatum infelicissimum. At æquum est, ut cui fata dicant eum, eidem mea quoque voluntas voceat. Quare habe tibi illum hominem, quo (*ψάδει ὁ πύξω λόγον, διὰ πηρὰ τοῦ βρωτῶν ἔλεγχον*) nemo hodiè tui meique vivit amantior. Vale, & ignosce ; somnus gravis Deus est, & cui velis nolis obtemperare necesse est, huic non mihi lituras lita. Raptim è collegio Mertonensi a. d. vi. Kal. Junii.

Totus tuus,

Thomas Savile.

Gulielmus Suttonus Ædis Christi Baccalaureus, optimus juvenis, qui has tibi tradit literas, enixè à me petiit, ut traderet, defixus admiratione tui, cujus veras laudes à plurimis decantatas audit quotidia.

XV. Tho.

XV.

Thomas Savilius G. Camdeno.

EGO vero, suavissime Camdene, statim rescripsi ad literas, quas Nonis Aprilis acceperam, & alteras etiam mense Maio addidi : sed cum illæ, ut res indicat, Cupidinum & cursorum Londinensium fraude aut negligentia perierint, hæ verò ab Henrico Cuffio meo, cui dederam, ut juveni eruditissimo aditum ad amicitiam tuam munirem, traditæ non sint, (aberas enim, quod illi mihi que perincommodum accidit, Cheswici) depone si quam contraxisti suspicionem è meo tam longo & pertinaci silentio. Habes enim, ut puto, justam excusationem, quam tamen dubito an tibi probari velim. Est enim non mediocris amoris indicium silentii excusationem non admittere, quamvis scias constare rationem. Ego tamen quasi defunctus hoc, quidquid est, molestiæ ἀπ' ἀλλης ἀρχῆς dicam. Euclides & Proculus Prætorio Mathematico præfecti ineunte ætate me honesta missione dimiserunt. Ego, quæ mea est fortasse inscitia, volui etiam externam militiam non urbanam solum experiri. Dedi nomen, atque adscitus sum in Legionem Logicam Rapacem σεληνῆς Ἀεισπύλλης, παξιδέρχων ὃ καὶ λοχαγῶν ὅς' λοιπῶν Ἑλλήνων. Rusticabar autem ad decimum à castris lapidem (vacationem enim Centurioni persolveram) cum tuæ ad me literæ præcipiti cursu feruntur. Quare accipies responsum tuum fortasse expectatione tardiores, imo, ut te rusticè accipiam, accipies non literas sed petitiones. Ruri inter alios Historiæ scriptores repertus est à me Tacitus. Hunc cum inter ludos & jocos legerem, hæsi fateor sæpius, sive quia militaribus ingeniis deest subtilitas, sive etiam quia Tacito solemne est lectoris impetum remorari. Sed tu qui hujusmodi obices jamdudum omnes submovisti, me doce. Pag. 26. editionis prioris, legimus, *Nec deerat Ptolemæus, jam & seeleris instigator, ad quod facillimè ab ejusmodi voto transitur.* Cujusmodi? aut cujus, quæso? Othonis an Ptolemæi? Paulo post, *Labores itinerum, inopia commeatuum, duritia Imperii atrocius accipiebantur, cum Campaniæ lacus & Achaïæ urbes classibus adire soliti, Pireneum & Alpes, & immensa viarum spatia egre sub armis eniterentur.* Qui isti soliti, &c? Prætoriani certè : at qui cum Galbâ Pireneum superârunt, legiona-

rii erant. Quî ergo hæc duo membra in unum & eundem militem cadunt? At si non cadunt, friget sententia. Nec est ut dicat aliquis *ἔειπὼς*, occurrisse Galbæ Prætorianos cum Legatis à Senatu missis. Namque & illud falsum est. Atque ut concedamus, cum Legati Galbæ ad Narbonem, authore Plutarcho, occurrunt, quid de Pirenæo fiet jam post tergum relicto? Pag. autem 34. quid sibi vult *καταλαίης* sententia ita concepta, *Cujus ultor est quisquis successit*? Namque ut aliquid possit à me excogitari ad hos nodos, tamen malo à te doceri. Institueram tuas observationes nugis aliquot meis elicere; sed hæc ægre inter strepitus foeminarum atque puerorum perscripsi, quibus, si quid peccatum sit, adscribe. Vale. Calirrhœ ad decimum ab Academiâ lapidem, ad diem ii. Kalend. Septemb. Ego tuas literas in procinctu exspectabo, quàm maturissimè potes; Oxoniam enim intra biduum cogito.

Totus tuus

Thomas Savile.

XVI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

NOLI putare, mi Camdene, me levi aliqua de causâ suspiciones in amicitiam solere admittere, cum sim ipse in hac externâ amicitie facie colendâ omnium negligentissimus. In te verò, Camdene, si in quemquam cadit, ut cum interiora illa, fidem & benevolentiam cum fide præstes, *ὅσα πληρώματα* etiam *ἐν φρεσίν* adhibeas. Quibus enim muneribus, quâ constantiâ me percoluisti? quibus ego me parem aliquando fore profectò sperare non possum: atque adeo jamdudum desii conari. Video enim te semper fortius *ἀντιστῆναι*. Quare abstrahendus mihi es aliquò ab illâ matre urbe, quæ tibi vires quotidie redintegrat. Si huc lubet, quamquam Mag. meis communè secum tibi voluit esse hospitium, nusquam tamen, opinor, lubentius eris quàm apud me, eritque tibi non communis sed tua ac privata domus, Domina tamen, ad quam communes nos exercemus amores. Quod ego tibi pertenuè officii genus malim multo præstare quàm polliceri. Peto à te, si Achillis Statii Lusitani Catullus sit in

Biblio-

Bibliothecâ tuâ, neque apud Andream nostrum, eâ enim de re ad ipsum scripsi, ut eo mihi per humanitatem tuam liceat uti ad hos aliquot dies. Utcunque miseris, remittam, ne tibi prædictum non dicas. Vale, suavissime mi Camdene. E Mertonensi Col. pridie Kal. Junii.

Totus tuus,

Thomas Savile.

XVII.

D. Hotmanus G. Camdeno.

EQuidem id ipsum metuebam, quod accidit; facinus indignum, horrendum, Hispanicum; cuius ultio gravis à Deo vindice iustissimo nobis exspectanda. Tu vero *Herodes sanguinolente time*: inquit Beza ad Carolum. Certè vide quàm parum opportunè pro Alenfonio res tota ceciderit: qui si crimine caret, suspicionem hercle vix ac ne vix quidem poterit unquam apud multos eluere. Scio quid superioribus literis scripserim. Malè metuo Belgis. Harioli certè nonnulli Australe spectrum illud in nubibus, *vastitatem Belgii* jam nominant. Meministi, quid Hannibal olim juvenis in quiete viderit; immani scilicet magnitudine belluam, circumplicatam serpentibus, ingentique strage omnia pervertentem, cui nomen erat, *Vastitas Italiae*. Adde omen illud pessimum, misificationis instaurationem in ipsa urbe Antuerpia. Adde rixas ac contentiones, quæ inter Gallos & Anglos nuper exortæ sunt. Adde cunctationem Regis Galliarum in Fratre juvando: ad quem ne legationem quidem congratulandi causa misit: denique, *Mediceas* dicam an *Medeas* artes perhorresco. Nos hic interea, mi Camdene, hac felicissimi huiusce regni tranquillitate fruamur, & Lucretianum illud usurpemus: *quàm suave mari in magno turbantibus æquora ventis*. Cætera nostri: ut & plurima alia ad hanc consolationem nostram pertinentia. Tu, ut spero, libelli memor eris. Deus fluctuantem Ecclesiæ suæ navem sospitem ad portum perducatur: & te, mi Camdene, servet incolumem. Vale. Oxon. 5. Kal. April. 1582.

Tui studiosissimus,

Hotman.

XVIII. Tho.

XVIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Mihi cum equo melius fuerat, quàm putaras, aderat unà jucundissimus comes Faucerus quidam Gallus non indoctus cisi loco, Lipsio notissimus, annum integrum assiduus ejus auditor. De *Buchanani oratione gratias, avrises* habe *Papirii Massoni Carolum Notum*, à Germano Laverna, & in Germania, nisi valdè fallor, editum. Musæ, quæ isto interregno Londiniensi aliò abierant, vixque mecum in gratiam redierant, statim atque salutes tuas acceperunt, depositâ contentione, eâ conditione pristinæ patientiæ restitutæ sunt, ut tu me earum assiduum cultorem fore in posterum sponderes. Cæterum cogitare te jubeo: etenim fluctuo adhuc, quiescendum-ne mihi sit, an repetendi Brigantes mei. Vereor enim nisi brevi invisam; ne compositis sarcinis pedibus eant in Scotiam, transferente Buchanano. Cui rei vide, num deserviat locus in panegyrico, *Ad hoc natio Britannia, etiam tunc rudis, & soli Britanni, Pictis modo & Hibernis assueta hostibus adhuc seminudis, &c.* Nam si ante Julium & *Θεδυ* Pictis Britannia assueta hostibus, Picti tunc in Britannia, cui obnunciat gens Cambrica; & sanè nomine non fuerunt. Imo verò & respondere possumus, non magis necessarium esse Pictis sedes assignare in Britannia quàm Hibernis. Ii cum nullas habuerint, nec habebunt illi. Sed utcumque deducat argumenta sua Buchananus, dabit hic locus vires adversus ineptissimas Hectoris nœnias; qui Scotos Pictosque Britannis auxilio venisse contra Julium impudentius nescio, an inscientius affirmat; nam si hi unà, non soli Britanni. Sed ad Brigantes redeo, in quibus si quid tibi prætermissum, perscriptis locorum nominibus, à me fortassè accipies. Interim vale, & ignosce scriptis negligentè scriptis. E Musæo Mertonensi v. Non. Quinctilis cio. id. lxxxii.

Totus tuus

Thomas Savile.

XIX. Tho.

XIX.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Hominum errata Divinæ mentes serò, sed serò vindicant, quin sæpe serò respiciunt. Eadem humana mens est coelestis, quanta quanta, alio atque alio gradu, suam æmulator ipsa originem, nisi quâ terreno septa vinculo terrena cogitur curare, eque corporis carcere odorem sibi contrahit parum jucundum. Exolescit tamen ille ἡ γὰρ πᾶν ἀγέρων νοσῶν obductus. Hoc ego cum è Philosophiâ habeam, quid ni à tuâ humanitate pro diuturno silentio veniam sperem? & sperabo sanè, præsertim cum nullâ meâ culpâ crimen ceciderit. Abductus enim è multis mansuetioribus, tum collegii publicis, quæ procul Oxonio, statim atque è portu in terram me recepissem, procurabam, tum etiam privatis negotiis præter opinionem, ab hoc studio alienis serò, nec nisi admonitus, literas tuas accepi. Cætera ubi otium, hæc hodie in inanum tuam victima, porricio, ut imposterum facilis sis, cruda sanè neque dum cocta exta. Sed ita mos est in sacrificiis, & eodem quo in liturarium relata impetu exscripta. a. d. ix. Kal. Decembris.

Totus tuus

Thomas Savile.

Iceni, qui Romanorum societatem spontè accefferant, disincti reliquerant, an iidem sint, cum iis qui duce Bunducâ iuvenibus Trinobantum copiis ^a LXX. civium & sociorum Romani nominis cæsis millibus; *Et hic tantus numerus ex ^b imbelli omnis erat multitudine, neque quisquam, credo, in validâ veteranorum manu, in legione ix. fusa ab iis, & fugata, fortis erat, & intrepidus, Adrastæ semper victrici litaverunt, nequiquam ego laboravi scire. Adeo me quærentem destituit illic aura, hic aqua. Nepotuno, igitur, quod infelices nautæ solent, pertusa vela libens merito devoveo, ut vere proximo, si merui, mitior aura navigantem mulceat.*

^a Xiphili-
nus ex Di-
one habet,
μυειδὲς
δὲ κτῶ.

^b Polyd.
pag. 85.
Gand. edit.

Polydorus

Polydorus, ne quid pro solita liberalitate indonatum relinquat, *Icenos* alios, alios *Igenos* statuit. *Igenos* Transhabrinos, *Icenos* Sabrinae Aestuarii accolae orientales: punctim Polydore. *Iceni* cur non potius, quod vulgus septentrionale Norc-folk dixit Barbaries? adeone tibi placuerunt coquinaria nostra, ut *Icenos* etiam in loco calido natos necessarium putes? Quin imo respondes, ordo, quem in debellandis gentibus secutus est Romanus miles, mihi placet, meae opinionis fundus est: & quis iste ordo, quis? Nimirum usus is in *Icenos* victoriâ, in Cangos duxit exercitum, quos interiori Walliae partem ad Occidentem coluisse constat. Constat, Polydore, ut tibi etiam nonnihil largiamur. An igitur necesse fuerit, *Icenos* Cangis propinquos esse? Adeone brutos censes & barbaros Romanos, ut semper in proximum quemque irruerent hostem, an socium, cicum non interduim? An quia post *Icenos*, Cangos continuo belli ardor proximus acceperit, locus ne accipiet proximus? ignosce Polydore, non cogit me hoc argumentum. Multa prudenti Imperatori cogitanda, curanda multa: sequendum, ut hostis vocat, non ut locus: ab *Icenis* ad Cangos, à Cangis retro ad Brigantes, quin fortè à Brigantibus ad Trinobantes eundem. Forvendi in itinere socii, erigendi, tutandi, neque ut è Brigantibus pedem tuleris, ita continuò in Trinobantes ventum existimabis. Neque etiam Cangi adèò sunt *Icenis* tuis propinqui, ut somnias; procul illi ab Occidentali Walliâ Monam spectant, ubi Ptolemæi *καρχινώνες*.

Reliqua temporis angustiae prohibent adscribere; accipies, si isthac satis tibi fastidii non creaverint.

 XX.

Tho. Savilius G. Camdeno.

FAno fortunæ natum me jam tandem video, suavissime Camdene; ejus me filium lubentèr agnosco. *Iceni* enim, quos ego egressos temerè meo malo revocatos cupieram, quàm me bearunt, quàm reddiderunt foelicem! Nolim tamen existimes eorum me laudibus, quas

quas tu iis sanè luculenter affingis, exultare juvenilitèr, iis memet
 foelicem judicare : humanitatis illæ sunt & amicitæ, inde profectæ
 eò revertantur. Ego verò Ἐγγασίαν illam, quam habes sanè in in-
 foelici materiâ foelicissimam, auro contra non mutarim. Eâ me fœ-
 licem sentio, totus in eâ acquiesco. Nam quod Icenos attinet, pa-
 lantes eos certè Romanus deprehendisses, Anglus autem cum vide-
 ris, etiam non vides. Quâ ego fretus conniventia, reliquos quamvis
 quadrati agminis inscientes adhuc itineri ausus sum committere ; ut
 saltem junctis viribus intrepidè occumbant. Chartam, quam ab An-
 dreâ nostro accepisti, è Mertonensi tabulâ in Adversaria transcripse-
 ram, inde à puero, cui id negotii dederam, exscripta tuâ est, pro-
 tractisque lineis, quantum conjecturâ & pueri quæstione assequi pos-
 sum, ommissa nomina, quæ ego proximo quoque tempore reponam.
 Interea ne sis inscius, descriptionem continebat locorum, quæ Leu-
 copibiam adjacent. Xenium literis tuis (redditæ enim sunt Kal.
 Januarii) ἀντιστορον tibi ex Hotomano commune, odam accipe; in
 Angliam & Græciam invitis penè musis deductam: tentaram Latine,
 sed his Natalitiis feriis musæ omnes Visimonasterium transvola-
 runt ; ter Heliconem pulsavi, ter inanis abii. Unicum ambobus ex-
 emplum mitto ; μίαν ὃν ἑνὶ τριβύτῃ tribus. Si quid uspiam occurrat quod
 Africam antiquam illustret, juva me quæso, jam enim xxv. diem
 Africam sitiens oberro. Vale. E Musæo Mertonensi A. D. V. Eid.
 Januarii, cio. io. lxxxii.

Παραλειπόμενα.

Neque etiam Cangi adeò sunt Icenis tuis vicini, ut somnias, pro-
 cul illi ab Occidentali Wallia Monam spectant, ubi & Καρχαίων ἀκρον
 habet Ptolemæus. Moti ergo à civitate suâ Icenii postliminii jure reitti-
 tuantur. Sed ecce revocatos nova jam excipit calamitas. Mortuo
 eorum rege Prasutago, regnum à Centurionibus, domus Regia à
 servis scinditur. Eosdem enim ego puto, quas duodecimo locios
 nominarat Tacitus, & quorum regem xiv. Prasutagum nominarat.
 Neque enim, præter nominis Romani socium, quisquam credo, Cæ-
 sarem hæredem scripsisset, etiam illud, ^a Longâ opulentiâ clarus, re-
 spicit, quod in xii. legimus. Icenii valida gens nec præliis concussa: sed
 & quod xiv. sequitur: Jam primum uxor Boadicia verberibus affecta, &
 filia stupro violata sunt, non vulgarem Icenorum conditionem arguit.
 Neque enim, si Romanos rectè novi, reliquis etiam Regiis verbera
 & stupra adeo erant insolentia.

^a Longè
 ingeniosè
 excogita-
 vit Lipsius;
 haud scio
 an verè.

Contra hanc sententiam facit nonnihil Vaticani & Farnesiani lectio, qui *Tigenos* posteriores, non *Icenos* referunt. *Tigeni* autem Venedotiae populi. Mihi verisimile non videtur, homines Monæ, ubi tum Romanus Imperator, proximos, à Trinobantibus, mirum quantum remotos, res novas molituros: quin potius existimarim ego *Igenos*, aut quod idem est, *Icenos* eosdem esse qui ^b & *Tigeni*:

^b Hæc adeo non different atque fugantes Annales. xii. & Brigantes hist. 3. qui tamen iidem sunt:

^c Polydoro favet, quod tamen ipse non animadvertit, locus in Oratione Galgaci; sed corruptus: obductis enim Brigantibus Trinobantas ratio restituit.

Tigenos autem alios Venedotiae, alios Ostroangliae incolae. Nam quod ^c Trans-Habrinus putat Polydorus, præter solitum nihil facit, qui nihil adeo videtur timere, quam ne aliquando imprudens & insciens in veritatem incidat. Attende Polydore, si Romanus Imperator è Monâ rediens Trinobantas, ut tu vis, non præterierit, *Igeni* autem Trans-habrinis sint, per medios hostes Londinium non perrexit, sed perrexit sanè, ipsiusque adeo constantiam laudavit nobilis Annalium scriptor. *Igeni* ergo aut à Trans-habrinis alii, aut per Trans-habrinos transit

Suetonius. Et sanè pulchrum faciet viae compendium; qui è Monâ Londinium cogitans, per Trans-habrinos ierit. Neque enim latum unguem è patriâ putat movisse *Igenos*, alioqui quâ fieri non potuit, ut Trinobantes etiam tui Londinium circumfunderint, quo minus tutum Paulino illuc fuisset iter? Hæc tibi, Polydore, ne cum multa dederis, nihil reciperes. Res autem ipsa ita se habet. Consenferant in Romanorum perniciem cum *Icenis* Trinobantes, qui ambo septentrionalem hodie Thamesis ripam tenent, & pervaserat jam huius belli ardor, à Coloniâ ad usque Municipium Verulamium, fortassè etiam ulterius, qua Romanorum Imperatori è Monâ redeunti transeundum erat; transit, Londinium abit, relinquit, redit, pugnat, vincit. Mوندendum autem, quod à nonnullis secus traditur, relictum ab Imperatore Londinium, captum à Britannis & spoliatum. Me docuit Tacitus xiv. Neque fletu & lacrymis, sed auxilium ejus orantium flexus est Suetonius, quin daret protectionis signum Londinio, & Comitantes in partem agminis acciperet. Si quos imbellis sexus, aut sessa ætas, vel loci dulcedo attinuerat, ab hoste oppressi sunt. Neque diversus, qui eos fortean in errorem impulit,

^a In Neronis p. 169.

^a Xiphilinus it: cum enim duas ille Civitates narrat expugnatas à Britannis, non plures, perinde est, ac si dixisset, Romanorum duas. Jam vero Londinium, etsi Negotiatorum copiâ, & commeatu maxime celebre fuerit, Romanorum civitas non fuit, neque municipii aut coloniae cognomento insigne, quod nimis febriculose adfirmarunt aliqui.

^e Luidus. fol. xvii.

Totus tuus Thomas Savile.
XXI. Abrahamus.

XXI.

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

ACcepi, ornatissime Camdene, munus tuum, Solinum nempe manu exaratum. Munus mihi sanè gratissimum & quovis thesauro charius. Juvat enim interdum vetustiores codices, cum in recentioribus hæsitamus, consulere. Sæpenumero quoque ex pluribus mendis veritatem erui, minimè iis ignotum est qui hujusmodi studiis se oblectant, mihi què idem aliquando contigisse memini. Quid ex hoc munere tibi debeam, scio, an solvendo sim, nescio. Tua profecto liberalitas facit ut hæctenus ex ære tuo me unquam liberare nequiverim. Magnoperè me exhilararunt literæ tuæ, quod ex iis intelligam Britanniam tuam te parturire; sed me obstetricem appellare videris, aut hallucinor. Imo Lucina certè non sum, mi Camdene: si opem tamen adferre viribus meis potero, habebis me paratissimum, & extra jocum. Cupis à me in eâ per Typographiam edendâ consilio juvari. Significa quæso latius quid velis. An fortasse à nostris eam velles editam? aut alibi locorum? non in ipsâ Britannîâ? Autographum typographo putas dono ne an pretio? Novi nostros minùs liberales: non solent emere copias, ut ipsi vocant. Adfui ego aliquando, cum ne gratis quidem accipiebant, sed addito munusculo. Sed aperi mentem tuam obsecro, reperies me tui amantissimum. Scio me aliquid posse apud nostrum Phiniam, si hunc delegeris. Si is eam suis typis excuderit, pro uno tuo exemplo facilè aliquot exemplaria ab eo obtinebis. Interim vale, amicorum integerrime. *Antwerpiæ* Kal. Ap. 1584. fastis correctis.

Tuus totus, tuo merito,

Ab. Ortelius.

Si visum fuerit, scribe ipse ad Plantinum, ego illi literas tuas hinc curabo. Lugdunum Batavorum enim transmigravit, & libros imprimit. Nihilominus & hic quoque apud nos typographica prela, ut solent, fervent.

XXII.

Gul. Lambardus G. Camdeno.

Pardon, I pray you, Mr. *Camden*, this breach of my promise, in that I have holden your books some few days above the time in which I promised to return them: the which I have done of no other mind, but only that I might send them safely unto you, as now I doubt not but I shall by the benefit of this an assured Messenger. In the reading of these your painful Topographies, I have been contrarily affected: one way taking singular delight and pleasure in the perusing of them; another way by sorrowing that I may not now, as I wönted, dwell in the meditation of the same things that you are occupied withal. And yet I must confess, That the delectation which I reaped by your Labours, recompensed the grief that I conceived of mine own bereaving from the like: notwithstanding that in times passed I have preferred the reading of Antiquities before any sort of Study that ever I frequented. I thank you therefore most heartily, good Mr. *Camden*, for the use of these books of yours, since they deliver many things that are no (so far as I do know) elsewhere to be had, and the same no less learnedly picked out, than delicately uttered and written. What praise you deserve in all, I can best tell by *Kent*, wherein (howsoever I have laboured my self) I learn many things by you, that I knew not before.

Your conjecture at the Etymon of the word *Cantium* is so probable; that you make me now doubt of mine own, which before I took to be most assured: you have so truly, as I think, traced out *Lenham*, *Chilham*, and *Newendene*, by the old *Durolenum*, *Jul-laber*, and *Anderida*, as I shall for ever hereafter rest in your opinion of them. To be plain, I seem to my self not to have known *Kent*, till I knew *Camden*. If you have in purpose to perform the rest, go on boldly, good Mr. *Camden*; wherein if you shall use the same dexterity that hitherto you have done, (as I fear not but you will) *Acesii & Heliconis opera dixerim*.

Howsoever you shall be minded to do, more or less, defraud not your Countrey-men of so great a pleasure, nor the Countrey it self
of

of so great an honour, by forbearing to imprint the same. If I had any thing that might further your Study, I would most willingly impart it : and whether I have or no, I will make your self the Judge, if it shall like you to come down into *Kent*, and look amongst my Papers. You may not think that I flatter you, good Mr. *Camden*, in that which I have spoken in commendation of your labour : for I am far from such clawing of any man : and in token of my sincere heart towards you, and to the end that nothing which I can espy may escape you by over-sight, I will note unto a trifle or twain that I have observed in your *Kent*, assuring my self that I shall not offend you thereby.

Pag. 2. *Darentum fluvium obvium habet, qui è Suffexia, &c.* I think that no Head of *Darent* ariseth in *Suffex*, but at the furthest in *Surrey*, about *Titsy* or *Tanridge* : unless you mean, under the name *Suffex*, to comprehend *Surrey*, as in the Heptarchy we do.

Warhamus, &c. ut cum H. VIII. commutare necesse habuerit. The exchange was not made with *Warham*, but with *Cranmer*, that succeeded him.

P. 3, & 7. The Shire has two Gaols, whereof the principal is that at *Canterbury-Cattle*.

P. 5. *Stowre fluvius, qui duobus, &c.* The Heads of *Stowre* are not in that part which is at this day called the *Wealde* : although the *Wealde* of old time was thirty miles broad, and then reached over the whole breadth of the Shire.

This is all that I can quarrel at ; and yet have I pried so far as I could : for I reckon not of those things that have escaped him that copied your book, knowing that you will revise that before it pass from you. Thus much I thought to write, as well for testification of my own thankfulness, as for your own encouragement ; praying you to bear with this hasty Letter of mine, written in the midst of our preparation for the Countrey-musters, and other Services, that withdraw my mind : the which also have made me forget one thing, that of all the rest I mislike ; I mean, the first five lines of your *Kent*, the which you must moderate or omit, if you will have me think that you deal so plainly with me, as I mean to do with you.

And

And so praying God to bless your good Studies, and eftsfoons wishing that you would spend a week at *Hallyng* with me, I heartily bid you well to fare. 29 July, 1585. from *Hallyng*.

Yours in the Lord.

William Lambard.

XXIII.

G. Camdenus D. Edwardo Stradling.

Quod rebus omnibus præoptavi, ut Britannia mea qualiscunque illa sit, bonis & doctis non displiceret, id mihi jampridem à plurimis accidisse non mediocritè lætabar; majoremque in modum nunc lætor, & mihi ipsi quasi congratulor, quod te etiam, ornatissime Stradlinge, & fautorem & defensorem invenerit. Ut enim ex nomine te illustri & vetustâ familiâ prognatum cognosco, ita etiam ex epistolâ te cum animo candido, tum judicio pererudito planissimè perspicio. Singulis etenim lineis, imo verbis gravitas tantâ familiâ digna, doctrina liberalis, judicium limatum, animusque officii plenissimus elucet. Utinam illum diem mihi optatissimum videam, cum tibi parem gratiam pro his maximis tuis officiis referre possim: verum quia hoc facultatis non est meæ, gratias habeo immortales, & debebo, ut magnus ille jubet Philosophus, semper, palam, & libentè. Quod me errati in pag. 365. admones, amicissimè facis: admonere enim & admoneri veræ est amicitie. Facile adducor tuâ fide & autoritate, ut amplissimum illum Equitem D. Edwardum Stradlingum libelli authorem fuisse credam. Exemplar tamen illud, in quod ante annos plures incidi, Edwardi Manuscelli nomen in titulo præ se tulit, & mihi credulo eò facilius imposuit, quod nobilem illum virum in genealogiis contexendis & re Antiquariâ plurimum defudasse acceperim: Plagiarium autem illum, quicumque fuerit, qui gloriam alieno labore partam in se transmovit, & librarium, qui mihi fucum fecit, tacito cogitationis convitio subindè verbero. De asterisco quod scribis, mihi novum est, nec à me est, nec à Typographo. Quum liber iterum edetur,

D. Edw.

D. Edw. Stradling nomen suo loco, ut sua cuique constet gloria, Deo favente reponetur. Interim ut optimus ille Eques mihi ignoscat, tua quæso intercedat humanitas. Si prius hoc erratum rescissem, jam emendassem; nam superiori mense alteram Britanniae meae editionem plurimis locis sparsim adauctam Typographi præcipitarunt. Vale, ornatissime Stradlinge, & à Camdeno tuo salve, qui te ex animo amat & æstimat. *Westmonasterii xvi. Februarii, 1586.*

Tuus tuo merito

Gul. Camdenus.

XXIV.

J. Lipsius Gul. Camdeno.

MUnus à te accepi, vir ornatissime, per mihi gratum, *Britanniam* tuam illustratam ingenii & industriæ clarâ face. Multum patria tibi debet, multum exteri nos, qui per Te videmus *Britanniam*; cum non videmus. Perge in hoc & simili studiorum genere, quod abesse non potest, quin tibi famam, posteris æternum ferat fructum. Salve ab eo, qui te ex animo æstimat & amat. *Lugduni Batavorum*.
iv. Kal. Sextil. ∞. id. lxxxvi.

XXV.

Abr. Ortelius G. Camdeno.

GRatias agis pro nostrâ *Synonymiâ*. Quid opus erat, suavissime Camdene? Cum enim benevolentiam animique tui erga me promptitudinem & officiosâ, ut sic liceat dicere, officia in me, cum apud te essem, collata, mente revolve; nihil me tibi non debere libens & meritò fateor. Utinam ego æquè tibi aliquâ meâ operâ, aut prodesse aut auxillio esse possim! Ante multos menses petieras per me copiam Itinerarii Antonini, item Theodosiani: sed valdè doleo, non

non tuo tantum sed & meo quoque nomine, me tibi ea hæcenus non potuisse præstare. *Antonini* itinerarii me aliquid manuscripti apud Brugeses vidisse memineram, sed dum istud ipsum ab iisdem postulo, nusquam posse reperiri rescribebant. Conqueruntur cum multis ejus generis libris ab iis clam aufugisse in Galliam *Stadium*. Fugientem benè currere dicebant, sed hoc est, malè currere stadium: & quod pejus est, tibi istiusmodi inutiles facit. Sordidæ pecuniolæ enim gratiâ, quam inde tibi corradit, talia à bonis viris aufert. De *Theodosiano*, dum *Spiræ* essem, etsi sedulò illud investigaverim, nihil potui intelligere. Sed hæc tibi ante annum ferè ex Italiâ significavi, literas autem ad tuas manus non pervenisse scio. Emanuel enim noster suas, quibus tuas injeceram, non recepit. Interceptas postea intellexi à Mauriberis hostibus, vias id temporis obsidentibus. De *Theodosiano* quidem meus amicus promisit se *Spiræ* denuò percuraturum: sed vereor ne frustra.

Tuos labores, quos in Patriâ Britannîâ illustrandâ præ manibus habes, avidè expecto. Scribis eos, qui in eâ palæstrâ versantur, lubrico esse in loco: verum te dicere non semel experior. In multis, ut verum dicam, quæ scribo, mihi minimè satisfacio: sed est, inquit ille, *aliquid prodire tenus, si non datur ultra; & in magnis voluisse sat est*. Sint nobis, mi Camdene, horum magnorum virorum sententiæ solatio. Gratiâ ago pro missis nummis, quos Constantinorum Imp. seculo percussos conjicio, & habeo, quod tam amicè de erroribus in meâ *Synonymiâ* commissis admon---

Cætera desunt.

XXVI.

Clarissimo Gulielmo Camdeno, *viro optimo & erudito*
Abrah. Ortelius.

DIU est, quod tibi non scripserim, Camdene charissime, non quod Te non amaverim, neque tu me, si rectè anguror. Tuas ad me in itinere periisse intellexi ante aliquot menses, amicitiam autem ante decennium inter nos initam non item. Ostendit hoc honorificâ mei in tuo luculento *Britanniæ* opere memoria, tum munus ejusdem tunc temporis ad me missum pro quibus gratias habeo. Agam quoque,

quoque, si quibus possem, verbulo ostenderis. Jacobus Colius fuit hic apud me aliquandiu. Interea temporis edidi *tabulam veteris Hispaniæ*, cujus exemplar idem à me accepit, eâ conditione ut ad te ferat, bonique consules. Idem Colius nepos meus dixit mihi, priusquam Londino discederet, te illi promississe exemplar *Geographiæ Baconis* ad exscribendum. Obsecro cum jam reversurus sit, illi ejusdem copiam facias, ut ejus exemplum descriptum ab eo habeam. Et si quid in me aut apud me sit, cujus opera tibi usui esse poterit, gratissimum facies, si significaveris. Salutem quæso ex me D. N. Gudmanno Decano, veteri meo Domino & amico. Si ævum hoc paulò à bellis alienius fieret, fortè vos semel inviserem. Interea temporis vale Amicorum optime. *Antuerpiæ* 25 Novemb. 1588.

Ex Emanuelis nostri literis ad me intelligo, D. Haclutum *Geographiæ Abyfildæ Ismaelis* editionis spem firmam ostendere. Putat enim eam ante annum in publicum venturam. Utinam.

XXVII.

Janus Doufa filius G. Camdeno.

Quoties literario alloquio te alloquor, mi Camdene, toties ex intervallo regustare videor consuetudinis nostræ suavitatem. Quam etiam nunc ruminans, non potui quin pennatis ad te advolans vocibus perferrem unâ libellum ad te meum recentem à prælo, & cui te tuique similes lectores opto. Quod superest, hunc novissimum ingenioli nostri foetum accipies eo animo, quo datur, & salvebis plurimùm à tuo

Jano Doufa filio.

E. XXVIII. Janus

XXVIII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

SAlve plurimum, Historicorum præstantissime. Ex quo hîc Vitebergam historicum ago professorem, bis te meis in vili literis, quibus addideram *Suspicionum* libellos. An receperis, nescio, arbitror tamen unas potuisse tibi venire ad manus. Et quidem primis memini me inclusisse exemplar ad me epistolæ Reineri Reineccii, quibus rogabat inscriptiones suas librorum, quos propediem edet, communicarem, ut si quid tu ei consilii auxiliivæ suppetere posses, id ipsi non gravatim faceres. Interea temporis aliquoties mecum egit de diplomate quodam præponendo iisdem libris, quo Bibliopola certior esset & securior, neminem fore, qui illos recuderet. Et quidem privilegium impetraverat ab Cæsare: spes etiam facta de Gallorum Rege. Cur non desperaret posse aliquid obtinere à vestrà, fuit cum aliud, tum recens exemplum de Bodini Republicâ: & ego quidem spem ejus auxeram, quod arbitrabar tale aliquid facile curari posse per communem amicum D. Rogerium; nunc autem, cum ille obierit, nescio quid dicam. Si tu aliquem habes in aula, qui istud negotiolum procuraret, faceres certè rem gratissimam optimo viro, utilissimam etiam omnibus Historicis. Inscriptiones ejus iterum habes, item epistolam Peuceri nostri, quâ vobis constet, quanti eum faciat. In nuperis suis ad me hæc adjunxerat:

Addendum putavi de operis parte tertiâ, me regna xxxvii. absolvisse, & modo Sarmaticum in manibus habere: quod proximè Britannicum sequetur. In hoc ea tui Camdeni à me mentio fiet; quæ exquisita eruditioni ejus, & Britannicæ historiæ, me judice, omnibus numeris absolutissimæ debetur.

Tu quæso unâ & eâdem fideliâ non duos modo parietes, me & Reineccium, sed omnes dealba, qui meliorum artium; quibus proculdubio ingens ex ejus scriptis utilitas. Pluribus hæc vellem, nisi te tua sponte nihil non moturum scirem. Ei rei si quid adjumenti ferre potest, ut potest, spero, D. noster V. & cum quæso molesta.

Obitèr

Obiter aliquid hujus rei ad ipsum scripsi, ipse ulteriora ex te requireret jussi. Quicquid hujus fiet, fac me brevi certiorum. Literarum reddendarum ratio constabit tibi, puto, ex illo, qui hasce tradet, D. Demetrio. Volui enim & in eo obsequi tuæ voluntati. Cuperem ulterius, sed hæc properanter admodum exarabam, negotiis aliis districtus & abeunte jam En tibi rescriptum quoddam contra Gothofredi stultas conjecturas. Plura exspectabis aliàs. Vale mi amice, & salve ab eo, qui est & erit perpetuum tuus,

Vitebergæ 2 Augusti cib. id. ix. c. properanter nimis, ut & character & stylus satis produnt: haud tamen præter morem meum.

Jano Grutero.

XXIX.

Abr. Ortelius G. Camdeno.

Ornatissime Camdenie, Consilium meum de *tabulis Britannicis* ad opus tuum adornandis hoc habet: Tabulas, quas petas, tibi sumas, & in iis expungas aut calamo aut alio instrumento, quæ ex iis deleta cupis: siue ea sint urbes, siue montes, aut flumina. Tabulam ita compositam cura ad Sculptorem, eidemque magnitudinem indica, quâ tuas formatas velis. Ipse sculptor ita ex magnâ tuâ missâ facillè omnia in parva, observatâ ubique distantiarum proportionem, redigere poterit. Is sculptor, qui hæc tibi præstabit, habitat in Bataviâ Harlemi. Nomen est aut Joannes aut Lucas Doetecum: Fuere duo fratres, alter obiit, Joannes vel Lucas ignoro. Hic multò elegantius tibi ista elaborabit, quàm ille, qui epitomen mei Theatri. Pretium singularum tabellarum fortè erit sex florenorum nostratium: si fuerint tabulæ ejus magnitudinis, ut universalis erat in primâ dictæ epitomes editione: sin autem minoris, ut in hac ultimâ, minoris quoque erunt pretii. Sculptor dictus ipse quoque laminas æreas addet de suo. Vide quid tibi consultum. De *Chirio Fortunatiano* quæris, hactenus cum frustra quæro: spes, quàm de eo in Italia conceperam, fefellit me. Quod *Britannos* in Belgio meo veteri locaverim, siue *Britannicianos* inde deductos, primus auctor mihi Plinius 4.

cap. 17. qui Britannos in Belgicâ habet; quod ad mare, quia Egimarthus hoc Belgicum littus Britannicum vocet; quod eo loco, quia ibidem hætenus Britannia nomen permanet, nempe in Romanorum armamentarii vestigiis, quæ vulgo *thuys te Britten*, quasi dicas *Britannorum domum*, vocant. Hos eodem putaverim *Britannicianos* à libro Notitiæ nominari. Si erravero, tu in viam reduc, mi Camdene, & gratias habebo. Opportunitate mittendi ad me oblatâ, expecto *Pseudo-Plauti* Aululariam, quam nepoti meo tradidisti. De laboribus tuis tibi gratulor, optime amicorum; quod videam tam ardentem amplecti ab omnibus, non miror, quia meritò. Apud me nihil est, quod non vidisti, quod non legisti, quia omnia perlustrasti ante te scripta. Si quid autem apud me sit, quo tibi aut studiis tuis gratificari queam, mi Camdene, impera tantum, obediam ego libens & meritò: debere enim me tibi scio, amicitia & officio non emo. Vale. *Antuerpiæ* 5 Octob. 1585.

Tuus ut suus,

Ab. Ortelius.

XXX.

Joannes Savilius G. Camdeno.

SO soon as I had leisure, I thought good to advertise you of certain things concerning your future (if not finished) Edition of your particular Description of this Realm, in which I refer my self to the pages of your last Edition.

Pag. 73. Justice Itinerant and the Justice of Assize never equal in authority; for the Commissioner in Eyre was higher, and not twice a year, but once, or seldomer. 75. Gersey and Garnesey Islands of Winchester Diocese, *Exm quæ ad Repillum fluvium spectat*, would be put out. By reason of the new erection of the See of Chester, Chester Diocese containeth, besides Cheshire, Lancashire, Richmond, other parts of Yorkshire, part of Cumberland and Westmerland. The Bishoprick of Man, called *Sodorenfis*, is by the Statute of . . . Henry 8. made of York Province. 81. During the Pope's Authority, the Bishop of Norwich and Archdeacon of Richmond had First-fruits of

of the Benefices in that Jurisdiction: and the Assizes be but kept once a year in Durham, Northumberland, Cumberland, and Westmerland. 93. St. Germans by the Statute of 32 H. 8. is a Suffragan See. 107. Molton, I take it, is a Suffragan See in Devon, by the Statute of 26 H. 8. chap. 14. Shaftsbury a Suffragan See. 124. *Alice Lacy* was taken by *Charles Warren* from Sandal in Yorkshire. 119. Taunton in Somersetshire a Suffragan See. Bridgewater is a Suffragan See, and had never but one Earl. 143. Marlborough a Suffragan. 148. Southampton a Suffragan. 174. Gilford a Suffragan. 192. Suffex *contermina Cantio*, as well as Surrey. 202. Christs Church in Canterbury hath twelve Prebends. *Quare* p. 219. The Customs, that Lands for Felony shall not escheat, extendeth but (as I take it) to Gloucestershire, Town only, and not to the County. *Vide Statutum.* 221. *Fitzherbert* was no Justice in the King's-bench, but in the Common-Pleas. 246. Oulney is lower of that River than Newport-Pannel. 247. Bedford a Suffragan. 450. *Quare*, Whether any Lay-men were Almoners by inheritance? 262. Middlesex is as well divided by Thames from Kent as from Surrey. 271. Thirleby was the first and last Bishop of Westminster. In your description of London, you omit the Antiquities of the Temple and the Rolls. 297. Ipswich is a Suffragan. 303. Thetford a Suffragan. 313. Royston in the Statute of H. 8. is recited to lie in five Parishes. 314. Cambridge is a Suffragan. 323. Huntingdon a Suffragan. 334. Leicestershire adjoineth upon Staffordshire. 336. Leicester a Suffragan. 343. Lincolnshire adjoineth upon Rutlandshire. 349. Grantham a Suffragan. 351. King Henry the eighth took the Bishoprick of Oxford out of Lincoln. 355. Nottingham a Suffragan. *Carbones fossiles non omnibus locis male olent, libera Sylva focum, non limpida Sylva.* 355. Bliche is not upon the River that goeth to Workenfop, but to Scrouby, the Archbishop's Town. 383. Wolverhampton hath a College annexed to the Dean and Canons of Windsor. 389. Shrewsbury a Suffragan. 431. Haverford-West est *Comitatus per se.* 435. *Rhesep Thomas*, it seemeth by *Polydore*, was in Henry 7.'s time. 443. The inhabitants of Merionethshire, accused of Felony, may be tried by Shropshire-men by Statute-Law: it seemeth, because the inhabitants of the Shire sometimes favoured Felony. 462. Yorkshire joineth upon Cheshire South-west; the West Riding whereof, in the scituation whereof Wharfe is, is to be placed between Ayre and Nydd, and not as North of Nydd. 463. *Ebor. Episcopum pro Archiepisc.*

episc. 465. Kirkley's Nunnery, in the Woods whereof Robin Hood's grave is, is between Hallifax and Wakefield upon Calder: and Etholt Nunnery and Kirkstall Abby is upon Aire, between Craven and Leeds. 467. Barnolswick is thirty miles direct West from Barwick in Elvet in Yorkshire, in the Confines of Lancashire, where it is reported Kirkstall Monastery was founded before the translation to Kirkstall. 468. Harwood Castle is upon Wharfe, between Otley and Wetherby. 476. The Council at York consisteth not of such a certain number. 477. Bishopthorpe was called *Thorpe Sancti Andree*, and by *Walter Gray* Archbishop of York, *tempore Henrici tertii* purchased, and assured to the Chapter, with intent, that they should lease the same to every Archbishop for life, and by that means they avoided the spoil of Escheators or others, that had the keeping of the Temporalities in the vacation. By which example, in *Edward the fourth's* time, Archbishop *Booth* assured *Bartrichsey* in Southrey. Note, Bishopthorpe is upon Ouse *inter Ebor. & Camood*. Selby was of later time a House of Regulars, and no College of Seculars: and note, the Abbot of St. Maries *Ebor.* and Selby were only Lords of the Parliament of all the Sovereigns of Monasteries in the North. 481. Hull, 45 *Ed.* 3. had a Corporation of Mayor and Burgesses, and is a Suffragan Town. 483. *Cliveland est terra viridis, non nigra.* 486. *Feoda Archiepiscopi Cantuar. & Episcopi Dunelm. excipiuntur, non Archiepisc. Ebor.* 488. That Rebellion grew, as I think, rather in Northumberland, because the granting of the Tax, or levying of the Fifteenth in that County, and in Durham, Westmerland, and Cumberland, is an innovation: and the Town of Newcastle being freed by Parliament from that charge. 489. Alstonmore is in Cumberland, and not in Richmondshire; and Richmondshire doth not adjoin to Lancashire. 499. The Bishop of Durham hath a fair house, and his best provision at *Stoston* upon Tees, and is Patron of a goodly Hospital not far from thence, called *Greteham*; founded upon a Mannor forfeited to the Bishop of Durham by the Treason of Mountfort Earl of Leicester. 502. The Hospital dissolved East of Durham, is called *Kepeyre*, and *Berepark* is the Dean of Durham's Park: the like liberty now no Dean hath in England. 506. No abundance of Wheat in Lancashire. 507. Grilly, not Grisley, were Lords of Manchester, and the College there is of her Majesties foundation. 509. The Parson of Wiggan is Lord of the Town, and hath a Corporation of Mayor and Burgesses, and a Court of Record. The South
branch

branch of Ribel is called *Calder*, and springeth in the same Hill that the Yorkshire *Calder* doth : the one going to the East Sea, and the Lancashire *Calder* to the West Sea ; and the same goeth by Burneley, *padiam altam*, and not far from Read, where the Dean of Pauls was born, and by Whalley-Abby, founded, or rather translated thither by the *Lacyes* from Stanlave in Cheshire, and not far below, where *Calder* falleth into Ribel. The North branch of Ribel is called *Hodder*, or *Odoris*, and springeth in hills of the Forest of Balland above Sladeburne, and falleth into Ribel, not far from Mitton. 514. Winandermere in Westmerland, and not in Lancashire. 515. *Lacyes* Lands, by the Records and Offices are found to be conveyed by the Earl of Lincoln, Father of *Alice Lacy*, in remainder to *Henry*, and not by *Alice's* gift : and especially for the Honour of Pontefract, being the first Honour of the *Lacyes*. I doubt that is not so certain of the Offices of the Dutchy of Lancaster. 517. Westmerland adjoineth upon the Bishoprick of Durham upon the East, 11 Ed. 3. *Com. Rous* and *Thwing* were Barons of Kendal. 519. Burg * under Stainmore. 522. *S. Bees natale solum Edmudi Grindal Archiepisc. Cant.* where he founded a School, & alia beneficia plura. 526. Docar is in Westmerland. 544. Belfey non Bolsey. 546. Ford-Castle is now the *Carrs*, and not the *Herrons* possession. 547. Barwick is a Suffragan See. 639. *Wight insula est, sedes Episcopi Suffraganei per Statut.* 26 Hen. 8. These few Notes, as my leisure served, I have sent you, of which some few perhaps be somewhat to the purpose. Thus ceasing from further writing, I commit you to the protection of the Almighty. From Bradley in Yorkshire, this xxv. of December 1589.

* Super
Stainmore

Your loving Friend,

Jo. Savile

XXXI. Janus

XXXI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

.....

JAM liberet pergere, nisi vererer molestiam majorem tibi creare, & viderim chartæ multum non superesse; restant autem totidem Epigrammata & Elegiæ aliquot. Quare hæc interim habe tanquam arrhabonem, imò pignus meæ erga te benevolentiae, amoris, atque observantiae; & hoc tibi polliceâre, te neminem habere in exteris regionibus positum, qui te supra Gruterum diligit & celebret. Et quia animorum nostrorum conciliatio tuo incilio exordium sumpsit, dabo operam, ut meis literis cumulata sæpè frequentetur. Tu itidem, si per otium vivi sermonis imaginem chartæ æquiori commendare non gravaberis, rem feceris mihi longè gratissimam. Debeo sanè multum excellentissimo V. cujus interventu conciliatrix tua Epistola mihi in manus venit; quem tanquam insuper hujus nostræ amicitiae pararium eo etiam impensius amo, & amabo dum vivam. Cæterum quoniam nihil mihi magis in votis, quàm probissimis ingeniis me agglutinare, quæso & obtestor per genii tui vivacitatem, & Britanniae tuæ æternitatem, ut quos isthic amicos habes, mihi itidem impertias, ut sic fiat scilicet Pythagoreum dogma, quos eâ de causâ invisos, ignotos, nec unquam fortassis videndos officiosissimè saluto, & precor ferventibus votis, ut hunc annum & deinceps felices, faustos, fortunatosque habeant; quod itidem tibi, mi amice Camdene, dictum velim. Epigramma illud meum non ingratum tibi fuisse gratulor mihi; nullius tamen rei est; itaque operam perdidisti, id dum extollis. *Periculis meis secundis* adjunxi, quæ jam eduntur Heidelbergæ; ita indigitavi Elegiarum & Epigrammatum aliquot libros, quos doctissimis quibusque viris per Europam, amicis meis, inscripsi, eo videlicet exemplo, quo *pericula prima*, quæ nollem lucem viderent; ita scatent mendis Typographicis, nec patientèr à quocumque legi possunt; verum hoc est cum Phrygibus sapere. Tu precor proximâ scriptione mecum communica, si quid novi habes, quid tu, quid cætera doctorum cohors meditetur, quam cessare non decet. Sed jam abrumpo. Vale & salve, mi delideratissime amice, cum tuis. *Dantisci*, die xvi. Januarii stilo Gregoriano

cib. id. xc.

cio. id. xc. properitèr, more meo, ut posthàc accuratius quid expectes.

Tuus tuo merito,

Janus Gruterus.

XXXII.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

S. P. Debet tibi plurimùm nostra Britannia, doctissime Camdene, cujus cum ego pars quantulacumque sim, quàm immunis esse queam? Tu eam illustrasti, ornaſti ornamentis ſuis: imo etiam amplificasti diligentiam tuam, ut eam non magis majores tui armis, quàm tu ſtylo tuo auxiſſe videare. Illi etſi viri illuſtres omni virtute & de patriâ benè meriti, tamen ea acquiſiverunt, quæ latere poterant, & paucis inſervire: tua ejuſmodi ſunt, quæ nec ipſa latere poſſunt, nec ut illa latere poſſint, permittunt. Omnibus autem, qua ſolis & literarum ſplendor lucet, inſerviunt; quibus tu hanc lucidiſſimam faciem prætulisti. Ut dubium ſanè ſit, an majores tecum de beneficio velint contendere: quibus cum Patria ſeiſſam debere agnoſcat, quantum obſecro Camdeno? Ita proſecto de eâ meritus es, (audebo dicere) ut tibi plus illa, quàm tu illi debeas. Illius ſint maxima erga te beneficia: tua majora; quo longius latiusque ſe diſfundunt. Scotia noſtra ab origine ſua tibi debet, & pænè ipſam originem, in quâ etſi nondum tibi aſſentior per omnia, lateantque quædam in iis ipſis, quæ promiſ, dubitationis argumenta: ita tamen ſentio, te altè, ſolertèr, bono magnoque animo iſta eruiſſe. In omnibus incredibilem induſtriam, ſolertiam, & acumen quis eſt omnium, qui non videat? & in rebus obſcuris & intricatis quis à quoquam tantum vel rerum vel orationis nitorem exſpectarit? Fidem & candorem in gente & erga gentem noſtram ſuſpicio & prædico. Quæ de eâ tractas, ſine dente & felle tractas: quæ rara virtus (noſtri) inter Scriptores noſtros, quos aliquis æmulationis (ut ſic dicam) æſtus an mavis affectus, tranſverſum nonnihil rapit; te verò minimè. Velim tamen altiùs in res noſtras te abiſſe, vel ſi ampliùs luſtrare cogitas, in poſterum abire. Sed tu memor Græci illius,

Ζεὺς ὦν ἀπαγγέλλων ἴδι : sed tales hospites & ferret & optaret multos. Rogo te, mi Camdene, quæ occurrunt de nostris, ea ne finas prætervolare : ferva, si nolis tibi, at nobis ; ne planè pereant : sed hortor, ut per te vivant. Sed hæc ipsa mihi obscura & ignota fuissent, nisi Henricus Wottonus juvenis nobilissimus, omnique virtute & liberali literatura instructissimus, è Britannia discedens, Britanniam tuam secum huc asportasset : quâ mihi oblatâ & perlectâ, ita sensi, ut scripsi : nec satis mihi scribere sensum meum videor sine tuâ suadâ : quam totam, opinor, tenes. Fateor me simul atque legi, in tui admirationem & amorem venisse, & nihil magis optasse quàm te semel coram complecti ; & animum meum fusè & confusè effundere. Id quod literis istis, quas obsides mei erga te amoris & observantiæ mitto, testari volui. Quod si radium aliquem ad me remiseris, recreabis & illustrabis. Si quid voles, potes per Wottonum mei amantissimum, vel rectâ, ad D. Junium, qui hîc hæret. Wottonus abit aliò : & ego, Deo fortunante, Genevam, etsi ea vix satis tuta ab hoste : tamen huc cupiditas videndi & proficiendi fert. Tu vale & vive optimè. *Heidelberge* iv. Eidus Aprilis cio. io. xc.

Joannes Jonstonus, *Aberdenensis Scotus*.

XXXIII.

Janus Gruterus G. Camdeno *salutem & amorem*.

MEmini me luculentissimæ tuæ Epistolæ respondisse xviii. Januarii, incluseramque adeo amicissimi utriusque nostrum Domini Vecherly literis. Interim etiam nescio quid scripti exaravi raptim. Quia tamen jam tanto tempore taces, & sciam recentem amicitiam debere affatim mutua scriptione tanquam succo vivifico frequentè irrigari, subit vereri, ne meæ tibi venerint ad manus ; eo quidem magis, quod & alias meas literas tuis adjunctas nec Londinum, nec Norwichium pervenisse certò mihi constet. Quare bonum facere putavi, si eas iterum describi curarem. Etsi enim nullius sint momenti, gratas nihilominus acceptasque fore pro tuâ excellenti humanitate suspicor. Hæc nunc scribo stans pede in uno occupatus rebus, quæ nihil minus spirant quam humaniorem literaturam, dum quædam

dam habeo expedienda in Angliam vestram, quæ ad lites nostras hæreditarias propriè spectant. Quia etiam subit suspicio Dominum V. posse alibi peregre profectum esse, has recta ad te ire iussi, ut saltem ne te diutius me amico privem. Ubi significaris locum, ad quem eas deinceps dirigam, securè & prolixè ad te ibo. Interea adnexas Domino V. trades, præstantissimo mehercules viro-juveni, quem cum antea propter amplissimum ingenium & eximias virtutes vehementèr amarem, nunc idem decuplo magis facio, quia is mihi ad optatissimam hanc tuam amicitiam viam & fecit & muniit. Vale mi clarissime & carissime Camdene, & saluta meo nomine præstantissimum virum, Dominum Danielem Rogersium, sed tuis potissimum verbis, hoc est, suadelæ secretiore nectare imbutis: doctrinæ & disciplinarum amantes, quos apud vos ex prædicatione Domini Doussæ restare scio, Alexandrum Noëllum, Hartwellium, Alexandrum Dixonum, Richardum Mulcasterum, & germanos Savillos, si meâ salute valentiores esse jusseris, eisdemque me qualemcumque insinuaveris, & mihi gratissimum feceris, & te dignum. Quid enim? non ambigam, illos ipsos tibi amicos; æquum arbitror eodem vinculo, ut ego iis, quo tu, obli-ger. Verum jam vale; nam cogor abrumpere. *Dantisci* die xxi. Junii Stilo novo cio. id. xc. prosperitèr admodum.

XXXIV.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Scriptio tua, cui dies xxiv. Aprilis, ultimo demum Augusti reddita mihi est, præstantissime Camdene, etsi omninò ferior, non ideo tamen minus grata aut jucunda. Sanè ne hilum quidem de colore suo vel odore deperdiderat: sed spirabat, quanta quanta erat, maximè ingenuam tenerrimi affectûs auram: candore autem certabat argento atque electro. Quare postulabat fateor illius defæcata elegantia, meusque incomparabilis amor, ut dignè rescriberem. Verum, ne id possim, facit profectiuncula, ad quam jam accinctus sum petasatusque. Malui nihilominus hoc qualecumque exarare quàm nihil; utique nactus præsentaneum hominem, cujus non ita frequens copia. Et non est quod virtutis tuæ & eruditionis præstantiam extenues, mi optime Camdene, quippe opinionem Doussi-

cam non imples tantum, sed superas. Superabis sanè facillimè, si quo pede cepisti, pergas, & Britannia tuæ selectissima quæque nobis ejus amatoribus impertiveris. Ego pro Britannia tuâ agerem, quas debeo & possum, gratias, si eam recepissem. Nunc tantum animum tuum, qui ejus mittendi auctor, plane amplector & exosculor. An exemplar apud vos fortè relictum sit, an minus rectè curatum, nescio: quicquid est, doleo profecto non levitè. Etli enim tandem aliquando fortè ea ad nos venalis importaretur, numquam tamen ita animo meo propriè accepta erit, atque tua; tua inquam, in quâ Typographica errata quin correxeris, nullus ambigo: quæ in aliis exemplaribus non ita proclive erit à veris distinguere. Infubidas versuum meorum struices quod laudas & æstimas, nã amori tuo plus debeo quàm judicio. Nam ego quales sint, plus nimis novi; tales videlicet, in quibus censendum nil nisi dantis amor. Doctissimos illos probissimosque viros quod salutare & meæ amicitiaæ adjungere recipis, multum tibi debeo. Eosdem iteratâ salutatione quàm officiosissimè saniores opto & spero. Vale & salve, mi omnium humanissime Camdene. *Dantisci*, die viii. Septemb. cib. ix. xc.

Tuus omni officio & fide,

Janus Gruterus.

XXXV.

Henricus Blaxtonus G. Camdeno.

FRegit me aliquandiu, Vir amicissime, metus infirmitatis meæ, adeo ut ardor ille tui per literas compellendi penè refrixisset. Fregit me denuo tua autoritas, & qui antè deferbuerat, scribendi ardor, idem, postquam novus candoris tui radius affulit, excaudit quodammodo, & novâ accessione est locupletatus. Vicit etenim me nuper crebra de me in tuis literis facta mentio, eaque tua humanitas, quæ modum nescit, modum tamen statuit taciturnitati meæ. Obsequere ergò naturæ tuæ, ut quæ mihi aditum fecit ad gratiam, ea tua humanitas spem mihi faciat ad impunitatem. Incredibili voluptatis sensu me perfudit singularis amor non vulgaris spei generosi Domini

Domini Ægidii Alingtoni, quem ad amicitiam cum homine de infima literatorum plebe jucundam et si divina sua indoles traxit, initam tamen inter nos ea, quam tu egregiam præstitisti, opera artius contraxit, ita ut qui neutram vestri gratiam percipere possim cum fructu retributionis, utrâque tamen fruam cum sensu immortalitatis. Ad quam immortalitatis speciem cum & natura vestra vos affabre effinxerit, & voluntas assidue exerceat, venia mihi erit, si vos, quibus pro vestris in me meritis pares numero gratias nequeam reponere; vos id vestrâ gratiâ meritos in immortalium numero reponam. Illi brutam terram salutare imbre alunt, vosque hominem terrestrem rore benignitatis vestræ utrique virtutis vestræ præmia, quæ non invenitis, contemnitis, utrique beneficentiæ vestræ testes, quos ipsi fecistis, beneficiis ornatis. Quo circa multum tibi debeo, mi Camdene, cujus aspectu perpetuum mihi in literis ver adfuturum spondeo, multum Ægidio meo, sub cujus Ægide diuturnum mihi in crescendo Favonium polliceor, multum denique utrique vestrum, quorum opera crevisse, virtuti atque laudi succrevisse me nunquam poenitebit. Vale. De Clavio num auctior in Euclidem prodierit ex te scire aveo; quæ me in Plauto foeliciter expediant adhuc requiro; in Martiale hæreo; rem Mathematicam urgere non desisto. Certum in hisce omnibus errandi periculum mihi impenderet, nisi ex tuâ limâ totus penderem. Vale iterum, & me tuis literis beare perge. E Collegio Sanctæ Trinitatis Cantabrigiæ 1590. 7. Kal. Decembris.

Tuus ex animo & interiore corpore,

Henricus Blaxton.

XXXVI.

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

S. P. Tabulam à me missam, ornatissime Camdene, tibi gratam accepisse libens intellexi. Si Commentariolus M. Velferi, qui ad hanc scriptus, hic venalis exstaret, apud te etiam esset. At nusquam hactenus apud nos visus publicè. Ego ante triduum accepi ejus exemplar ab ipso Auctore dono. Et ut etiam tu habeas, dedi J. Woudnellio Bibliopola:

Bibliopolæ vestro (qui hinc ad nundinas proficiscitur Francofordianas) mandatum, ut tibi inde exemplar adferat. Nam, aut valdè fallor, erunt ibidem hoc tempore venalia. Quod si non, meum legendum tunc ad te transmitti curabo, lubens merito. Interim vale, & me, ut facis, ama. *Antuerpiæ* 20 Martii, nostro Stylo novo 1591.

Tuus ut solet,

Ab. Ortelius.

XXXVII.

Janus Doufa *filius* G. Camdeno.

MEmini te, mi Camdene, ante pauculos annos carmen à Patre in Britanniam tuam petiisse, quod cum illi tum præstare per otium non liceret, me sibi velut succenturiatum adsciverat. Neque officio meo defui, quod in me fuit, scripsique statim Epigramma quoddam misique; sed ad manus tuas id non pervenisse faciliè suspicor; quod si ita est, nihil damni fecisti, erat enim rude, laxum, incompositum, minimèque tam luculento opere dignum. Idipsum tamen rursus tibi mitto, malens, ut elegantiam in carmine, quàm officium in amicitia nostrâ desiderares. Pater salutat te quàm officiosissimè, gratiasque maximas agit pro transmissis toties exemplaribus Britanniaë tuæ. Raptim. *Lugduni Batavorum* pridie Kal. Septembris, cio. io. xci.

In Britanniam G. Camdeni Jani Doufæ filii Epigramma.

INsula Romanis ignota Britannia primum
 Detecta est magni Cæsaris auspiciis;
 Tu vero quinam fuerint, Camdene, Britanni,
 In lucem spissis eruis è tenebris.
 Laus communis utrique; sed & major tibi laude
 Cæsaris, imo ipso Cæsare, surgit honos.
 Marte hic, tu ingenio rimatus es omnia & arte:
 Sed neque laus soli convenit illa Duci.

Partem

Partem etenim bona fors, partem quoque militis ardor,
 Quæ superest, partem, maxime Cæsar, habes.
 At tibi de Patriæ quæ gentis origine cascâ
 Ceditur, inventi gloria tota tui est.

XXXVIII.

Janus Gruterus G. Camdeno

S P. Virorum optime, amicorum indulgentissime. Scelus me-
 um sit, nisi occasione saltem nundinarum te adeam alatis
 verbis, vel ideo ne perdam consuetudinem. Si vales, benè valeo.
 Estque animus mihi intra annum alterum dare Inscriptionum edi-
 tionem. Ei si quid adhuc adferre potes præter ea, quæ jam ex-
 stant in incomparabili tuâ Britannîâ, haud invidebis scio. Idem mi-
 hi polliceor de musis ac gratiis D. Wottoni & D. Cottoni, quos uti
 à me officiosissimè salutes plurimum, te, mi Domine, quæso ob-
 secroque. Quod si etiam per occasiones officia mea inlinuaveris
 non novo amico sed plurium annorum, h. e. notæ melioris, D. Sa-
 villio, & D. Thomsono, erit id animo meo oppidò gratum. Inter-
 rim vota facio Deo opt. max. pro vestrà omnium singulorumque
 salute, talis scilicet diu diuque perseveret, qualem quisque sibi
 ex animi sententiâ optat. Valete itaque & salвете, viri eximii,

xiv. Aprilis, M. D. xcii.
 Francfurt. verè ex tem-
 pore.

à cultore vestro,

Jano Grutero.

XXXIX.

Joannes Dee G. Camdeno.

Worshipful Sir,

I Have here returned your Scholar unto your jurisdiction, be-
 seeching you to shew your charitable affection toward him. Of
 your

your great skill and faithful industry in your Function, it is most certain, to your great credit and merit. Of the wonderful diversity of childrens dispositions much you can say by experience : but of mine, this *Arthur*, I am to request you to conceive at my hand, that he is of an exceeding great and haughty mind, naturally ready to revenge rashly. The natural inclination is to me evident, as who hath ☉ in *Horoscopo* and ♂ in *Corde Leonis*. *Dictum sapienti sat esto*: for *vestrâ curaturâ* you may alter this natural Courage to true Fortitude, and not to frail rash fancies. *Socrates* did overcome by Grace Divine and his industry his untowardness, signified by the Art Physiognomical. You know the History. These spiritual Grammatical Concords of good manners I have spent care, that all my imps may be instructed in, to the more apt and skilful serving of our Creator. — God bless your Worship, and prosper you in all and ever.

Your true and faithful well-wisher,

May 22. 1592.

John Dee.

XL.

Paulus G. F. P. N. Merula *clarissimo viro* Gulielmo
Camdeno *salutem dico plurimam.*

USus sum in nostrâ Academiâ, vir clarissime, arctissimâ familiaritate & consuetudine trium vestræ regionis nobilium, Joannis Davis, Gulielmi Hetenrode, & Richardi Martini. Illis, qui meus mos, meusque erga externos animus, Aristodemocraticum Reipublicæ nostræ, quæ homini Politico non planè ignoranda, aperui statum, qui hodie, tam in Politia conservandâ, quam in administrandâ nostrarum regionum incolis justitiâ. Persuadebant enim sibi me in utroque aliquid scire, cum de priore membro scripta quædam methodicè concepta apud me servarem, de posteriore verò nonnulla in lucem emissem, & nostratium (nostrâ enim linguâ pleraque scripta) judiciis exposuisssem. Sic sæpe, nescio quo mei amore invitati, quâve opinione tracti, falluntur amici, qui meis viribus majora à me flagitant. Sanè huic nobili trium virorum collegio, quantum

tum in me fuit, & per breve admodum tempus, quo invicem inno-
ruimus, licuit, deesse nolui. Illi hinc in patriam redeuntēs hoc am-
plius voluerunt, ut ad te literarum quid darem. Exigunt, ego faci-
lis & hic parui, audita præcipuè tuâ erga nostrum ordinem humani-
tate: si quid peccatum, non meæ temeritati, sed tuorum isthæc in-
stigationi imputa. Saltem pauca hæc, quibus te occupatiorem forte
in seriis negotiis obtundo, boni consule, & quod lubens fecisti
Lipſio, Douſæ, Tunningo, aliisque, & Merulæ tuo amicitia fore, imo
penetrabilia, aperi. Utque studiosis hic sum in docendi munere Lipſius;
sic tibi ſim in amicorum matriculâ & amoris par. Disceſſit, quod
ſcis, Lipſius hinc, utinam cum ſua laude, per Germaniam Lovanium,
ubi hiſtorias profitetur, ſtipendio ioc. florenorum, modico præ quod à
noſtris Ordinibus illi adnumerabatur. Aiunt vocatum à magno
Etruriæ Duce, & cogitare eò, ſi annuat conjux. Quodſi initio fe-
ciſſet, ſolidius multo & melius fuiſſet ejus famæ & honori conſultum.
Reſ noſtræ publicæ ſunt in ſatis tranquillo & felici loco: aliquot hoc
anno hoſti à noſtro milite adempta oppida, quæ Friſiis cum infeſto &
prædante præſidio imminebant. Hæc ex tuorum relatu certiùs ac-
cipies, quàm à meâ manu; fuerunt illi in caſtris, & viderunt, quam
felicitèr revocata ſit antiqua illa & ſevera diſciplina militaris. In
Galliis omnia dubia. Hiſpanus Gallum cunctando frangit & cir-
cumducendo. Hiſ paucis vale, vir clariffime, & tuum Merulam
mutuitèr ama. Raptim. *Lugduni Batavorum* ex a. d. xi. Kalend.
Novembriſ cio. io. xcii.

Edam brevi Annales Q. Ennii, quos excuſos cum meis notis
quàm primùm ad te tranſmittam. Has interim literas, tanquam mei
in te amoris ſymbolam, accipe. Si quid tuo hic nomine, vir clariffi-
me, poſſum, jube, effectum dabo cum diligentiâ & fide.

XLI.

Joannes Caſus G. Camdeno.

SIdus bonarum literarum, doctiffime Camdene, poſtquam acce-
pi à Cottono tuo, digniſſimo viro, te inorbo periculoſè labo-
rare, illico percuſus animo, ut pars tui, idem quaſi vulnus &
G dolorem

dolorem sensi : nam quamvis inter nos haud magna intercessit familiaritas & consuetudo, cum tamen eadem mater utrumque peperit, aluit, educavit, natura suadet, ut fratres, Minerva jubet, ut amici simus. Quemadmodum ergo si chordam unius instrumenti tangas, aliam consonam alterius instrumenti moveri videas, ita quidem est idem ferè sensus & mirabilis quasi concentus inter eos, qui sese mutuo propter virtutem diligunt. Compatior ergo tecum, mi suavissime Camdene, & quantum sanitatis ardor febris à tuo corpore detrahit, tantum à me animo conceptus dolor auferet quietis, donec à tyrannide morbi te liberum & immunem audiam. Scio equidem, vir prudens, non deesse Æsculapios, qui & possunt & volunt oracula medicinæ consulere, tibi que omnia alexipharmaca, quibus acquiri potest sanitas tua, oportunè adhibere. Verum enim vero cum mater hæc tua & mea, Oxonium intelligo, cum Anglia, dulcissima utriusque Patria, præmaturâ tuâ morte aut diuturno morbo magnum naufragium facerent, en fratres fratri, & medici & amici viro amicissimo & doctissimo opem, artem, consilium, si opus sit, offerimus : sin verò, quod maximè in votis & optatis est, morbus vires suas amiserit, una omnes & singuli tibi pristinam sanitatem ex animo congratulamur. Raptim. Vale. viii. Novemb. 1592.

Virtutum tuarum studiosissimus,

Jo. Casus.

XLII.

D. J. Stradlingo G. Camdenus.

IGnosce, clarissime Stradlinge, si longis & amantissimis tuis literis pauculis respondero ; ut plura scribam, tua humanitas, tua benevolentia & muneris magnitudo suo quasi jure exigunt : sed Tribunitia potestate intercedunt jam negotiâ. Amorem tuum amo, etsi in judicio de me planè cæcutiat. Benevolentiam exosculor, & antiqua illa Romanorum numismata beneficium tuum gratissimo animo prosequor : plurimi enim suo pretio, sed longè pluris tuo munere & voluntate æstimo. Utinam aliquando remunerandi facultas

concedatur. Te in rebus tam obscuris tam Linceum & perspicacem esse non possum non admirari, præsertim cum optimorum Historicorum libris destitutus, & in his studiis jam primum versatus videaris. Foeliciissimè sanè veritatem in plerisque omnibus eruisti, conjecturisque tuis ipsa veritas ubique fere ancillatur. Liceat tamen pro nostro inter nos amore hæc liberius admonere. In Valeriani nummo legendum est, *Imperator Cæsar Publius Licinius Valerianus Pius Felix Augustus*. C. post Imper. denotat Imperator Cæsar. P. F. ante Aug. Pius Felix Augustus. Qui titulus honorarius cepit sub Gordianis. M. Aur. est Marcus Aurelius. Publ. Pinesus Tetricus fuit Pater. C. Pinesus Tetricus, Filius. Marii jam primum numisma vidi. Hunc ex fabro ferrario ad imperium evectum, statimque à milite quondam operario suo interfectum, triduo tantum regnasse scribit Trebellius Pollio in triginta Tyrannis. Miror nummos lignasse, cum triduum tantum imperaret, cum nulla ejus numismata in Galliâ & Italiâ eruuntur. Imperium in hac insulâ usurpasse conjectarim, & eundem ipsum esse, in cujus memoriam lapis olim visebatur Carleoli in Cumberlandiâ, *Marii Victorie* inscriptus: de quo in meâ Britanniâ. Quod in aversâ ejus nummi legitur, *Militum* substituenda est *concordiâ*: ejusmodi enim inscriptionem vidi cum dextris conjunctis in nummo Severi. *Sevelina* Augusta quænam fuerit, planè me latet, *Severinam* Aureliani conjugem fuisse alicubi legi. De inscriptionibus illis, quas à Bathoniâ accepisti, gratias habeo: sed in postrema editione Britanniæ meæ ante tres annos fuerunt insertæ, & jam quarta apparatur editio. Vale, vir optime, & mihi tumultuariæ hujus epistolæ veniam deprecetur tua humanitas. Clarissimum & eruditissimum virum D. Joannem David mihi officiosissime saluta:

Westmonasterii 13

Februarii 1593.

Qui verè tuus, & totus tuus,

Gulielmus Camdenus.

XLIII.

David Chytræus G. Camdeno.

S. D. Magnifice & ornatissime vir, Patrone colende. ἐκ ἑαυτῆς ἑαυτῶν
 γλυκερώτερον ἔτε μέλιτος ἀνδρα, quàm mihi gratæ & suaves tuæ
 literæ, superiori anno ad me datæ, fuerunt, in quarum exordio, cum
 pagellarum de ratione studiorum rectè instituenda mearum, quæ tibi
 puero olim præluxerint, mentionem facias, eundem libellum interea
 renatum huic epistolæ adjunxi, si forte tuo filio vel alteri deinceps
 usui esse posset. Halcyonios dies, quos Diva vestra Elisabetha, in-
 star solis, sapientiæ, justitiæ, & fælicitatis suæ radios in toto regno
 spargens, vobis illucescere facit, diuturnos vobis & perpetuos lucere
 ex animo opto. De Candisho vestro, quem superiori anno per fretum
 Magelanicum in Chinam navigationem instituissè scribis, an fœlici-
 tær confecto cursu redierit, & an non historicæ itinerum notationes
 de exploratis ab illo terris, portubus, regionibus, hominibus ex-
 stent, quæso ut me docere digneris. In Balthico hoc litore omnia
 Dei beneficio mediocritær tranquilla sunt. Christianus IV. Daniæ Rex,
 adolescens 17. ætatis annum ingressus, sequenti anno coronam regni
 accipiet. Defuncto Sueciæ regi Joanni, filius Sigismundus Poloniæ
 Rex succedet, nunc Comitæ cum Polonis celebrat, nec ante Septem-
 brem appulsurus in Sueciam existimatur. Turcici belli rumores in
 Germaniam paulatim confilescunt, & pacem certam sperari Pragâ
 scribitur, si occupata Turcis in Croatiâ Imperator relinquat, & tri-
 butum annum deinceps fidelitær solvat. Quam verò turpe est, Im-
 peratorem orbis Christiani supplicem fieri, & tributum pendere
 Turcico tyranno, hosti Christi, & vastatori orbis terrarum, & veræ
 pietatis ac disciplinæ everfiori? Deus nos regat & servet. Benè vale
 pridie Jan. anno 1593.

David Chytræus.

XLIV.

Tobias Matthæus G. Camdeno.

S. P. in Dom. Jesu.

SIR, Albeit I am as glad of your preferment to that Schoolmaster-ship (which you have deserved so long before you had, and ten times more than that) as any friend you have: so shall I be more willing to hear of your better advancement according to your merit, and wish I were one of those that might further you therein; of whom you are assured, that no speech or writing in your behalf should ever fail you. But, God be thanked, you have many better and greater means: howbeit, my love and good will is never the less.

I did once see in Dr. Wood's Study in *Westminster* a Work in two or three volumes in folio, which I did for a few days borrow of him, and would very gladly get the like, if it were possible. But I have forgotten the Author's name: only this I remember, it was a mix'd work of Divinity and Law Canon and Civil, somewhat as it were Common-place-wise, which in these parts upon occasion may do me much ease, and stand me in great stead. If either the Doctor, my good friend, would do me the favour to let me have them for my money; or you could procure them for me at any other hand, I should think my self greatly beholden.

To good Mr. Dean, and all such my very good friends of that Church and Chapter as you think I am acquainted with, I pray you make my hearty commendations. And so I betake you to the grace of God. From *Duresme* 22. April 1594.

Your very loving friend,

Tobie Matthew.

XLVI.

V. Cl. G. Camdeno Richardus Thomson.

Mitto ergo, ut convenerat, Vir Cl. pulicem Scaligeri, ovum Simmiae sive Theocriti, alia quæ potui: plura missurus, ubi res meæ omnes compositæ; nam modo mera mapalia. Tu quæso, quæ tua est humanitas, boni consules. Cæterum de Britannia tuâ & literis ad Scaligerum, ut promissisti, facito. Nihil scio sanè, quod ex totâ hac nostrâ Angliâ gratius Semoni isti accidere possit, quàm si intelligat amari se abs te viro clarissimo, idque eo magis, quo pluris ille te facit. Quare ita rem instituas velim. Exemplum doctissimi scripti tui & literas apud Signor Ascanio Renialmes deponere, ad quem ego missurus sum omnia illa, quæ Scaliger ex Angliâ mitti voluit, uti simul omnia transferantur. Et tamen de Saxonico illo libro nihil inaudio. Descripsit illum mihi Scaliger satis ambigüe, imagine Regis Anglo-Saxonis, quam aut præfixam aut insertam olim viderat. Amabo te V. Cl. si nosti, cura habeam; nam de pecuniâ bonâ inter nos & benè agetur. Statui enim, nisi quid impediât, statim à Comitibus ad vos venire: & præsentem te præsens amplecti, quem sanè solum in Angliâ Apollinem positus aris veneror. Cæterum hoc scibis proximè: interim non est quod rescribas. Vale, vir clarissime, doctissime, & humanissime, & vive, me ama, ego te dum ero. *Cantabrigiæ* Kal. Jul. anni cis. id. xciv. Salutem ascribi suo nomine plurimam Allibaster jussit.

XLVI.

Gulielmo Camdeno suo J. Stradlingus.

Britanniam nostram (politissime Camdene) post Germanicam editionem quartò adauctam & expolitam vehementer lætor, libensque video: ubi nummos antiquos Romano-Donatæos omni æruginis metu & invidia à te liberatos cerno: eoque nomine Donato nostro pariter

pariter ac tibi gratulor. Et quanquam hoc tempore tibi minimè molestus esse velim, ut maximè tamen sim, vereor. Ex quo enim primum mihi tecum per literas intercessit necessitudo, nescio quonam meo fato, an tuo, factum est, ut valles, montes, & fontes etiam mecum in tui gravamen conjurarint. Nam postquam ad te nummos illòs Romanos æreos tractu hoc maritimo erutos miseram; ecce carbonarius quidam (fortuna, cur nobis talia invides?) dum in montanis nostris carbonariam in usum ferri excoquendi fodit, ollam invenit Imperatoris Romani nummo argenteo refertam. Gallus ille gallinaceus granum hordei, atque hic noster Plutonis focius carbonēs, maluisset. Quà ratione ille distraxerit, adhuc incertum est. Quippe hominem ego nullo pacto convenire possum: ita lucem meticulosus fugit. Egit verò cum aliquibus Pater familias noster, Eques insignis, Dominus Edwardus Stradlingus, qui illum adirent, videret an quovis pretio posset monumentum illud redimere: at ille, umbra hominis, nobis nusquam apparet. Solummodo sex diversorum Imperatorum figuras perpulchras admodum difficulter hinc illic Eques nactus est: speramus alias, è quibus tibi gratam rem facere perlentèr velim. Quæ reperta erant numismata, ad pondus quinque Marcas (ut loquuntur) argenti nostri adæquasse audio. Ex quibus nos habemus *Domit.* (Domitium Neronem credimus; est enim alijs à Domitiano) *Vespasianum*, duos ejus filios, *Titum & Domitianum*, *Trajanum* insuper, & *Antoninum Pium*. Horum omnium effigies vivæ & immaculatæ; quas brevi spero post natalitia Domini tibi ostendam. Interea ne pigeat eorum titulos infra scriptos percurrere. Ubi mihi novum est, quod in Titi & Domitiani nummis ordo dictionum inversus omnino est, contra quàm in cæteris quos vidi omnibus. Sed de his satis superque. Nunc ad fontem sermonis nostri rivulos derivemus: siquidem res tuo judicio non indigna videtur. De quo cum aliqui scripserint, atque ad unum omnes nostrates circumcirca idem loquantur: quæ Musa nostra (inter alia) symphoniacè succinit, auribus percipere ne dedigneris.

Te Nova Villa fremens, odioso murmure Nympha
Inclamat Sabrina: sologoe inimica propinquo
Evomit infestas ructu violentèr arenas.
Damna pari sentit vicinia sorte: sed illa
Fonticulum causata tuum, quem virgo, legendo
Littus, ad amplexus vocitat: latet ille vocatus

Antro, & luctatur contra. Namque æstus utrique est
 Continuo motu refluus, tamen ordine dispar.
 Nympha fluit propius; Fons defluit. Illa recedit,
 Iste redit. Sic livor inest & pugna perennis.

Hæc non ad aniles fabellas stabiliendas (quas odi odio Vatiniano) multo minus ad inanem speciem (quid enim confarcinatum pallulam ostendet mendiculus?) sed ad veri fidem adstruendam scribo. Fons abhinc abest quinque milliaribus ad *Novam villam*, oppidulum ab occidua ripâ *Ogmo* fluvii, à Sabriniano littore centum ferè passus, in planitie arenosâ. Lympha nitidissima non est, sed satis pura, & usui apta: nunquam scaturit, sed descenditur in puteum nonnullis gradibus. In refluxu maris (æstivo tempore) vix disco aquam colligas; cum mox defluente freto eandem haultro capaci benè haurias. Instabilitas itidem hyeme manet: sed longè minus apparet, propter adventitias desuper ab imbribus & aliunde aquarum venas. Hæc mihi ex indigenis complures fide digni confidentèr asseverant. Atenim dum famam, avem sæpe garrulam, malè metuerem, ad sacras aquas semel atque iterum me nuper contuli; (modò enim animum invaserat desiderium hoc ad te scribendi.) Ubi primum ventum est ad locum, omnia lustrans & perlustrans, tertiam horæ partem illic commoratus (æstuante Sabrinâ nec quoquam ad hauriendum accedente) aqua defecit circa tres pollices. Discedo. Non ita multo post reversus, crevisse uno pede altius deprehendo. Fontis autem orbis inferior intra parietes propemodum sex pedes latus est. Sic elemento isti frigido usque ad mitiora anni tempora valedico; quando (favente Deo) excutiam subtilius omnes hydræ argutias; quoad effectus, inquam; nam de causis Stagiritis ille, si revivisceret, incertus, se præcipitem credo in puteum daret. Motus enim instabilis & suspiciendus proculdubio inest; quo facilius Giraldo de fonte apud Dimetas fidem habeamus. Duplicem istam narratiunculam à nobis utcumque accepisti. Jam pro Corollario habe tibi alterum par: si disparilitas inest, ipse videris: per me dispereat licet. Non possum tamen hic cum Stoicis non *παρρησιας* loqui, ut qui semel lineas transilierim, posillâ quousque progrediar parum referre arbitrer; forsitan è re tuâ fuerit *ἀντιδοξάζειν*. Omnino in profundum, quod jam trajecturus sum, timidè & contractis velis navigium immitto. Quid enim ego incautus adolescens, qui venerandæ antiquitati nondum litarim, ac vix sacris interfuerim (maximè cupio) de ejusdem arcanis
 verba

verba apud te faciam? liceat tamen, pace tuâ, alterius conjecturam interponere verisimilem & rationibus nixam. In quâ si erratur, profectò cum ratione erratur, quod humanum est. De *Bonio* iudicium tuum expendens Eques ille noster, ad *Boniarton* (*Boniurton* audaculus legerem) modò oppidulum animum adjecit; Nomen pervetustum apprimè consentiens; distantia ab *Isca* & *Nido* ipsissima est. Loco deest auctoritas tantum, quam ut adstruamus, hoc opus, hic labor est. *Lantwit* ferè contigua, frequens & populosa est. *Ædificiorum* præterea complurium fundamenta ostendit, vicos habuit antiquitùs divisos, inter quos maxime memoratur *Colbuestreate* ad portum duccens. Nundinas item duas annuatim, duosque dies mercatorios quavis hebdomada ante annos aliquot habuisse, Senecallus Comititis Penbrochiæ Domini ibidem è chartis antiquis mihi fidem fecit. Adhæc, portu satis commodo avorum memoriâ floruit. Conveni ipse homines grandævos spectatæ probitatis & fidei, qui navem frumento onustam ad ostium rivuli *Colbue* inter duos colles tutissimè religatam conspexerant. Hæc, inquires, de *Lantwit*, quid ad *Bonium*? Ausculta paucis. Quæ *Lhaniltid* ab *Ilido* sancto viro plus quingentis retro annis dici cœpit, unam eandemque cum *Bonio* nostrâ fuisse veritas ipsa suadet. Unum enim constituunt oppidum, unumque Dominium limitaneum (*Lordship mercher*) quod Dominium de *Boniarton* & *Lantwit* vocitatur. *Bonli* nomen illo altero antiquius & dignius semper fuisse è comperto est. Habuit etiam jura regalia *Boniarton*: Victor ille *Fitz-Haymo* inter membra domini Glamorganix sibi reservavit. Sunt & fossæ in collis apice ad portum illum, quas *Castle-dikes* vocant; si Romanorum opus fuerint, quod nonnulli contendunt, à nobis stat. Verùm mihi non elucet in illis Romanorum majestas, existimem potius ab Indigenis contra *Glyndoris* rabiem loco tutissimo exantlatas. Postremò ut nostra hæc *Boniurton* Antoniniano ab *Isca* & *Nido* intervallo distet, aut certè ad rem præsentem spectat, aut fatale quiddam est, quod mihi probabilem fucum faciat. Quo minus metuo, ne *Apelles* noster nos ad crepidam remittas. Neque enim unquam dubitavi, quin in veri vestigandi studio iudicii libertas quædam (præsertim *Camdeno* iudice) concedatur. Habes *Hecatomben* nostram ante aras venerande antiquitatis, tu *Augur* exta consule. Si nobis cana mater infensior non sit, nec sacris in posterum interdicat, omen minimè displicebit. Cautior posthæc atque circumspectior, feliciter initiatus, ipsi devovebo. Ad extremum liceat te admonere, quod si in *Britanniâ* peragrandâ, paulò antequam à Glamorgania

nostrâ ad Dimetas transis, inter juniores fratres, qui illic è sobole duodecim Equitum supersunt, unâ cum Turbervillis Flemingos etiam nominasses, non iniquè fecisses. Numerosi enim sunt ex legitimo semine; quorum duo melioris notæ: atque ex hiis præcipuus *Flemingeston* (contractius *Flimston*) viculum, prædium etiamnum sibi hæreditarium, suo nomine nonnullis retro seculis insignivit. Hæc sunt otii nostri negotia, mi Camdene. Quæ si forte inutile tibi negotium facessunt, procul facessant. Nihil jam restat, nisi ut à Stradlingo tuo iterum atque iterum salutatus, faustè atque feliciter valeas. E castro sancti Donati, postridie Idus Novembris 1594.

Tuus usque ad aras,
Joannes Stradlingus.

XLVII.

Paulus G. F. P. N. Merula *clarissimo viro* Gulielmo
Camdeno *salutem dico.*

E Manuele Demetrio, viro, qui ab rerum Belgicarum cognitione instructissimus, familiaritèr admodum hîc sum usus. Meretur viri candor, meretur eruditio. Ab his talibus utinam sæpe tetriciores Musæ & graviora studia interpellarentur; alacrius sanè & majore cum fructu ad officium refocillatæ redirent. Totus sum in concinnando centum annorum synchronismo ab anno cio. is. quo natus Karolus V. ad hæc usque tempora, advocatis & adnotatis omnibus, quæ variis in Regnis & Provinciis gesta. Fundamentum firmissimum dabunt, præter alia, Ephemerides Karoli V. Imperatoris, conscriptæ ab magno viro, qui Karolum ab anno ætatis ejus XIV. usque ad LII. passim sequutus, indicatis ad singulos diès, non modo quæ majoris momenti, sed minutissimis quibusque. Iti operi ornando, augendo, infinita undique conquire. Tu, vir magne, si quid tuum Merulam in rebus vestræ gentis, præcipuè quæ posteriorum temporum, juvare potes, quæso juva. Invenies hominem etiam minimi beneficii maximè memorem. Hanc Chronologiam vel Synchronismum sequentur Annales Belgici, in quibus quæ ad Belgas, & quibus etiam nunc immane quantum volvitur, tumultuum undæ clariùs

rius depingentur. Lipsii nostri militiam vidisti, scio, opus, si quid in me iudicii, verè Lipsianum, accuratissimæ limæ. Prodit hæc, nundinis Casauboni Suetonius, quanti futurus, alia summi viri scripta jam loquuntur. Tardiores sunt operæ in procudendo Scaligero de Emendatione temporum. Vidi exemplar, quod impressori datum; Dii boni, quam omnia mutata! nihil non ibi novum. Franciscus noster Junius cogitat Tertulliani editionem; alii alia: sic ubique hæc sudatur illustrandæ rei literariæ. Celtarum Rex suam in gratiam recepit, dilectus jam audit filius à Pontifice; & ferè est, ut magnorum Regum animi coierint. Aiunt enim venire, & jam in Sabaudiam venisse nunciatur princeps ille, qui quondam raptus Lovanio, decretâ illi Præfecturâ Hollandiæ, Zelandiæ, Ultrajecti. Quantum dabunt mutationem varia potentiorum stratagemata? Videat vestra, videant nostrates, ne quid (quod senatus ille Romanus in summo discrimine mandare solitus Consulibus) Respublica detrimenti capiat. Nostra res agitur, sed dabit Deus his quoque finem: Ille, si bonum, si salutare nobis, averruncabit pravorum consilia. Commentarius meus ad Ennium, quod gratus tibi, gaudeo. Sic enim mihi scribit vestras ille nobilis, cui ad te perferendum dederam. Vale vir magne. vii. Eid. Novembris cio. io. xcv.

XLVII.

Andreas Velleius G. Camdeno.

S. Popularis & affinis meus Lugonius Rip. mi Camdene, aliquot suis literis me urfit, ut tibi scriberem. At quid noto ignote? notum te mihi tua Britannia, tibi quid me faciat penè ignoro; nisi quod in illâ mei nominis reperiam mentionem honorificam. Credo optimi viri Danielis Rogerii relatu. Doleo parcas Angliæ eum diutius invidisse. Legi atque relegi tuam Britanniam, & ut te nihil celem, notavi in ea quædam. Misissem jam ad te quæ sita non pauca; sed veniam prius impetrare fas; ferenda tamen ventis & undis primo vere ad te committam. Id te avere pro tua humanitate autumo. Si votis possem, alloquerer coram. Quis novit? Erit forte occasio tui ad nos publico nomine legandi: sin secus, scripture adimpleto. Tenuit me multis annis terræ vestræ desiderium. Impedit ætas, quod

suadet antiquarius. Facis in Britannia vestra mentionem Comitum Orcadiorum & Monavia: obsecro ejus exemplum communices. Habeo ego eorundem telam prolixiorē tuā ex Norwegicā Historiā translātā. Scribendo tui crescit desiderium: cogito si nos binos Collegas haberet Angliā, haberet brevi historiam suā novā methodo, quā reperi, absolutā, cui nullum Europæ regnum parem: sed quō amens provehor? Vale, vale, vale, mi Camdene, & ignosce audaciæ ferventi. Ripis Phundusiorum 17 Kal. Novembris 1596.

Andreas Velleius.

XLIX.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno.

NON Anglos solum tuos, vir doctissime, opere illo tuo semper victuro tibi obstrinxisti, sed omnes, quotquot ubique sunt veteris historiæ amantes & cupidi. In quēis cum ego nomen profiteor meum, persuasum velim habeas, ut literarum, sic tui, qui tantum in literis potes, studiosissimum me esse. Omnia in tuis scriptis mirifice mihi placent, ingenium, diligentia, eruditio, & quod super omnia est, judicium. Ut scias me non temerē & *κατὰ τὴν οὐκ ἔχοντα* hæc scribere, sed planē *ἀφελῶς* & ex animi sententiā, indicabo tibi, quod mihi aliquando venit in mentem tecum loquenti, hoc est, librum tuum legenti. Scribis enim Britanniam dictā à *Brith* & *tania*. *Taniam* esse Græcis terram, regionem. Profers auctoritatem Glossariorum: quibus equidem sine locuplete teste fidem arbitrabor nunquam. Aut igitur doceat me aliquis, *τανία* apud scriptorem aliquem eā notione positum; aut mihi accredat, eam vocem non esse, nec quicquam significare. Non dubito autem fingendæ illi præbuisse occasionem dictionem *τανία*, quæ est, quando ponitur pro terræ lingulā vel orā. Eam meminī aliquoties apud Strabonem & alios etiam offendisse scriptam depravatē. Inde origo figmenti & somnii ejus, qui primus in Lexicon suum τὸ *τανία* annotavit. In eodem sermone quod ais præcisē adeò, tria sola, præter Britanniam majorem, regionum nomina, quæ in *Tania* terminentur, reperiri, *Mauritaniam*, *Lusitaniam*, *Aquitaniā*; causam non video, cur *Capetaniam* & *Occitaniam* omiseris.

omiseris. Hæc & pauca id genus alia annotabam, dum eximium illud opus percûrro : quæ etsi levia sint, tamen ut de iis te consulerem, pervicit amicissimi doctissimique & tui studiosissimi viri Richardi Thomsonis hortatio. Is mihi in sermonibus sæpius affirmavit, fore tibi pergratum, si de communibus studiis tecum per literas conferrem. Ut illi deinceps constet apud me fides, in te nunc situm. Ita enim intelligam gratas tibi meas fuisse, si pari munere me redhostiferis, & meorum errorum monueris. Sic mihi quicquid opto contingat, ut hoc gratius facere nihil mihi potes. Vale, vir doctissime.

Genevæ Non. Nov. cio. io. xcvi.

L.

Pancratius Castricomius G. Camdeno.

DI U est, doctissime Camdene, quod hoc audaciæ an temeritatis dicam nescio præsumere statuerim, ut te virum cum omnium literarum, tum patriarum antiquitatum, hoc sæculo rarum, callentissimum meis ineptis literis interpellarem, cum ut animum gratum ex tuâ Britannîâ aliquo modo eruditorem factum, tum tuæ humanitati humanissimisque studiis benevolentissimum ostenderem. Sed obstitit semper nimia imbecillitas, ex eaque credo perpetuus pudor, quæ cum alia, tum maximè perfringere fecere immensum illud rerum omnium naturalium penus D. Bernardus Paludanus, qui me superioribus annis Enchusanz urbis Syndicum, non credas juranti, quàm sæpe suavissimâ tui nominis mentione refecerit, indeque qui pridem colloquio (nam famâ ante multos annos) se mihi familiarem præstitit, D. Emanuel Demetrius, magnum nostræ historiæ lumen. Horum monitu atque hortatu victus, non potui, quin tandem frontem mihi perfricarem, tuæque quod spero amicitiz insinuarem, atque tuam humanitatem quam obnixissimè rogarem, hoc meum factum partim communi amoris bonarum literarum, partim gratitudini erga te de bonis literis benè meritum promptissimè ascribere digneris. Quod si feceris, doctissime Camdene, non possum quin meo sublimi feriam sidera vertice, atque perpetuo precer Pancratice valeas, Pancratii usque memor. Sin & hæc non ingrata intelligere possim, & plura & meliora cum Deo expectabis. Rap-
tim.

tim. Hagæ-Comitis die xxiv. Novembris anno Christi cio. id. xcvii.
 filo novo.

Tuæ humanitatis observantissimus,

Pancratius Castricomius Alcmarius.

LI.

Paulus G. F. P. N. Merula *Cl. Viro* Gulielmo Camdeno
s. dico.

ATtulit mihi tuas literas, vir ornatissime, Borsalius meus, nobilissimo loco natus apud Zelandos, reversus nuper ex Angliâ, quò cum legatione nostrorum ordinum iverat. Verbis suis & prolixiore sermone confirmavit, quæ literæ loquebantur de tuâ invale tudine. Ea sane nostræ classis hominum (nam vix aliter mecum agitur) solet esse conditio, ut plerumque conflictari cogantur molestiis gravium morborum, quibus plurimum fons ab obstinatio re diligentiâ, sessione nimiâ, indictoque quasi quotidianis exercitiis exilio. Parcamus nobis nonnihil, parcamus, & parcamus aliquando Medicorum placitis, qui, nisi moveantur nonnunquam aquæ, foedos & insuaves odores exspiraturas monent. Qui has tibi dabit, Gulielmus Ayerus, vestras quidem est ortu, nostras jam factus diuturnioris habitationis jure & linguæ Belgicæ peritiâ, meus autem per amicissimam annorum aliquot consuetudinem, cui fundamentum à pietate, probitate, morumque elegantia. Offeret ille (nisi onus ob itineris pericula & ambages, nam ante itum in Angliam cogitat Galliam, avorsetur) tibi meo nomine commentarium meum in Ennii Annales. Studiosum enim quendam Anglum fidem fefellisse in eo tibi à me reddendo ante biennium, nec te unquam vidisse, visus fui intelligere ex Borsalii mei relatione. Dari coepit à me prelo ante aliquot dies universalis Cosmographia, cujus jam aliquot folia impressa. Partitus sum totum opus in sex partes. Earum prima viam sternit ad amplam hanc mortalium sedem, tribus absolvenda libris, quorum i. de universo. ii. constantem ejus & æternam partem aperit in coelo & stellis. iii. vero partem inconstantem & perpetuis obnoxiam mutationibus in elementis. Secundam totius operis partem tribuo Eu ropæ,

ropæ, tertiam Asiæ, quartam Africæ, quintam Americæ, sextam terris omnibus, quæ extra partes has generales proximis annis novitèr detectæ. Ad hoc opus non solum conficiendum sed & ornandum non pauci, iique reip. literariæ Antistites suas contulerunt quasi symbolas, quas, ut decet, suis locis non sine gratâ Collatorum memoriâ & mentione, tanquam gemmulas quasdam, unde meis non parum conciliabitur decoris & venustatis, interferam. Te etiam atque etiam rogo, si quid in tuis scriniis (scio enim illa ab omnibus instructissima) quod vel huic labori (qui quàm sit immensus & operosus experior, nam prelo currente semper novi aliquid offertur addendum & conjungendum) sublevando vel foetui perpoliendo possit esse, communicare mihi non graveris. Non committam, ut quis meritò me ingratitudinis insimulet, & accuset tanquam immemorem tributorum mihi beneficiorum. Interim quanti pretii fiet mihi tua diligentia, quam ad Britanniam tuam delineandam contulisti, apparebit ex parte mei operis, quâ regnum illud ego descripturus. Specimen Hibernicæ linguæ suo charactere expressum, quod petis traderem Vulcanio nostro, nondum accepi. Borsalius negabat se vidisse. Alioquin ego aveo videre, si quid aliud. Nam varias illas linguas in meo opere singulis regnis & provinciis adscribere omnino est animus. Singularum specimen aliquod. Multas jam collegi, exceptis vestrarum insularum Hibernicæ, Orcadum, &c. Biblia in veterem linguam Britannicam translata pollicitus est se mihi adlaturum meus Ayerus. Non dicam plura præsertim apud illum, qui pro sua prudentiâ novisse facillè potest, quid susceptum à me laborem vel juvare queat vel ornare. Num quis sit, qui præter Lutherum, Aventinum, & Althamerum de Germanicis prænominibus eorumque significatione eruditè & cum iudicio scripserit, inquiram sedulò; in præsentia nemo occurrit, nisi qui notas ad Willeramum edidit, tale quid fuerit meditatus. Excellit enim in his talibus. Ad eum jam proficiscor Hagam, ubi membrum est Collegii Status Ordinum. Operam dabo, ut ipse tibi scribat. Vale, vir ornatissime, & quod facis, me ama. Avidè quid novi expectabo ad meam Cosmographiam per redeuntem Ayerum. Annales mei Gelrici brevi lucem videbunt. Placet mihi magis hoc scribendi genus, quam jejuna ille criseos campus. Juvat nihilominus semel, edito ad Ennium commentario, in illâ palestrâ insaniisse, ne viderer indignè susceptus magno Lipsio. Reliqua ejus generis, quæ infinita apud me, servo prolusionibus meorum filiorum. Iterum vale. *Lugduni Batavorum* iv. Nonas Junii cio. io. xciix.

LII.

Cl. V. Justo Lipsio Gul. Camdenus.

EX quo *Admiranda* illa tua, te dignissima, in lucem prodierunt, V. Cl. gestiit mihi animus tecum paucis de loco natali Constantini maximi agere; non altercandi vel calumniandi studio, (quod à nobis, qui musis & modestiæ litamus, susceptamque inter nos benevolentiam conservamus, procul absit) sed cupiditate quadam cognoscendi, & veritatem, si fieri possit, ab injuriâ vindicandi. Cumque jam mihi vacet scribere quæ subinde mecum hæc de re animo agitavi, utinam & tibi per operosa negotia liceat huic disquisitioni tantisper immorari: licet illa sanè levicula, & omninò supervacanea. *Non enim, inquit Vopiscus, summa sciendi est, ubi quisque magnorum Principum sit genitus, sed qualis in republicâ fuerit.*

Historici omnes, qui de loco natali Constantini Max. scripserunt, unâ voce, præter duos Græculos, Cedrenum & Nicephorum, in Britannia natum asserunt: & historiæ fides ut certa favenda, cum in idem plures ut testes consentiunt. Cedrenum, qui natum circa urbem Daciæ tradit, ut vanitatis manifestum ipse rejicis: nos itidem Nicephorum, qui Drepani Bithyniæ natum, cum ut vanum, tum ut ætate minorem ad testimonium perhibendum rejicimus. Præscriptoribus enim qui contrà eunt, nuperus ille & novitius; ab anno scilicet 1340. sub Andronico juniore. Cui (præter vitam Helenæ Anglo-Saxonice circa annum 940. scriptam) Henricum Huntingdonensem, Gulielmum Malmesburiensem, Joannem Sarisburiensem, ejusdem ævi, cum denso scriptorum agmine opponamus, qui Nicephoro judicio non inferiores, tempore antiquiores. Quo autem quisque tempore antiquior, & rei gestæ loco propior, majorem & potiorē fidem mereatur. Nec de loco audiendus, qui in modo genituræ aniliter ineptit, & temporis ratione omninò aberrat. Ait, patrem ejus Constantium Claudii ex filio nepotem (quod minimè verum docet Pollio) legatum ad Persas à Diocletiano missum, Drepani in Bithynia hospitem ei filiam suam prostituisse, cui pallium Regium purpurâ intextum (quid privato cum pallio Regio?) donavit; eademque nocte solem ex Occidente in somniis illuxisse. Deinde anno
Dio-

Diocletiani quarto Cæsarem fuisse designatum Constantinum ex hâc natum ; ostenso regio isto pallio patri innotuisse, qui eum in Galliâ (imò in Britannîâ) Cæsarem creavit.

At quando ille genitus ? cum Diocletianus bellum Persis minaretur : ad annum scilicet Domini 286. ut, hâc initâ ratione, tantum xx. fuerit annorum cum Imperium ceperit. Tricelimum tamen tunc attigisse annum Eusebius & Victor Schotti, qui tunc vixerunt, docent. Ad quod tempus ipse etiam proximè accedis, qui Nicephori fidem in hoc concidentem libenter statumines.

Ad Nicephori tamen fidem firmandam adhibetur testis vetus ab ipsius Constantini ævo, fide plenus & omni exceptione major, *Julius Firmicus*. Sed examinetur primùm tempus, quo Firmicus scripsit, deinde testimonium quod profert.

Quod Firmicus non sub Constantino Maximo scripsit, sed sub Constantio ejus filio, circa xviii. scilicet ab excessu Constantini Maximi annum, ipse restis fide dignus in præfatione, quâ Mavortio Lolliano jam Consuli ordinario designato librum inscripsit. Cujus Consulatum in annum xix. Constantii incidisse, ex Fastis manifestò constat. Nec quenquam ante tot annos Consulem ordinarium designatum me legere memini. Ad hæc de postremis annis Constantini Maximi ut tunc transactis loquitur, ubi meminit solaris deliquii, Optato & Paulino Coss. vix uno & altero anno ante mortem ipsius Constantini.

Quod ad testimonium : si adesset & audiret ipse Firmicus, ut corruptum & interpolatum, & non ut suum agnosceret ; & non de loco natali Constantini Maximi, sed Constantii ejus filii, sub quo Lolliano ordinario Consuli designato librum obtulit, se loqui clamitaret. At verba ipsa peniculatius examinemus, ex duobus manuscriptis, altero ex Bibliothecâ Collegii Lincolnienfis Oxoniæ, altero Thomæ Alani Mathematici Oxoniensis ; non ex illo impresso & mendoso, qui tibi imposuit, & in Tharso indagandâ negotium facessit. Ecce autem verba ipsa fide antiquâ ; parenthesi tantum à me interjectâ, & *Constantius* pro *Constantinus* criticâ licentiâ substituto.

Dominus & Augustus noster ac totius orbis Imperator Pius, Felix, & providus Princeps, Constantius scilicet Maximus, Divi Constantini filius augustæ & venerandæ memoriæ Principis (qui ad liberandum orbem à tyrannicis immoderationibus, & ad comprimenda domestica mala favore propitiæ majestatis electus, ut per ipsum servitutis squallore de-

terfo, securæ nobis libertatis munera redderentur ; ut captivitatis iuga fatigatis jam & oppressis cervicibus poneremus : quem pro nostrâ semper libertate pugnantem incertissima inter casus humanos nunquam belli fortuna decepit) apud Naïsum genitus, à primo ætatis gradu Imperii gubernacula retinens, quæ prosperis natus fuit auspiciis, Romanum orbem salubri gubernatoris moderatione sustentat.

Quæ parenthesi hic interclusa, ad Constantinum Maximum referenda videntur. Ille enim ad liberandum orbem à tyrannis, ad comprimenda domestica mala, &c. divinitus electus. Illico, inquit Panegyristes, atque pater terris fuerat exemptus, universus in te consedit exercitus, te omnium mentes oculique signarunt : & quanquam tu ad seniores de summâ Reipublicæ, quidnam fieri placeret, retulisses ; prævenērunt tamen studio, quod illi mox iudicio probaverunt. Purpuram statim tibi, cum primum copiam tui fecis egressus, milites militatæ Reipublicæ magis quàm tuis affectibus servientes injecere lacrimanti, &c.

Cætera autem quæ præcedunt & subsequuntur, parenthesi exclusa, perpendas quæso, an non appositè Constantio Constantini filio conveniant. Ille post fratres Constantinum & Constantem totius orbis Imperator, illè solus Imperator : Ille Maximi agnomen habuit, ut nos in ejus nummis vidimus, & tu apud Occonem videas. Ille Divi Constantini fuit filius. Ille à primo ætatis gradu, id est, à pueritiâ (ut ego capio ex Firmici præfatione) gubernacula retinuit : novennis enim vel octennis vicennialibus patris Cæsar fuit designatus, & Orientis imperio præpositus : cum pater gubernacula illa non suscepit ante annum tricesimum. Quod autem Constantius noster Naïso (ut libri nostri præ se ferunt) genitus fuerit, ipsius ætas probare videatur. Si enim ille obiit, ut habet Victor, anno ætatis quadragesimo quarto ; natus fuit anno salutis 317, Gallicano & Basso Coss. Quo quidem anno & subsequentibus in illis partibus egit Constantinus Maximus, ut rescripta Sirmio, Sardicâ, & etiam Naïso data demonstrant.

Hactenus secundo æstu provehi videor. Sed hic tu subridens avâ p̄v irruas, quod Firmicus Constantinum Maximum, & ejus invictissimos liberos Cæsares & Dominos appellat ; cum Constantius liberos habuerit nullos. Vela obliquo ; nec confugio ad Gallum vel Julianum, quos, cum Cæsares dixerit, in liberos adoptavit. Sed facio limatissimi tui iudicii, an illa Firmici verba satis commodo sensu intelligi non possint, illum precari erratica nomina, ut Constantinus

fit Maximus Princeps, liberosque habeat, qui sint *invictissimi Cæsares* & Domini, qui posterorum posteris imperent, &c.

Hæc qualiacumque me inhihent, quo minùs Constantinum Maximum Tarfi Bithyniæ natum credam; & ignoscas, si illum Firmici locum non facere ad patrium solum Maximi illius Constantini, donec solidiora proferantur, existimem. Interim fraudi nobis non sit, si Scriptoribus antiquis, patriis, vicinis, iisque pluribus, potiùs quàm uni eidemque novello, & eruditæ commentationi ex mendoso libro hæc in parte credamus, & pro nostrâ *Helenâ* & *Constantino* depugnemus, ut conjecturis eripi non patiamur. Nosti illud: *Aberranti conjecturæ qui non restitit, approbare videatur*. Vale, Vir Cl. & salve ab eo, qui te unicè colit & admiratur. *Londini xviii. Augusti, stilo veteri.* M. DC. IV.

LIII.

J. Lipsius Gulielmo Camdeno *V. C. S. D.*

LEgi quæ pro Constantini patriâ, & veteri de eâ sensu, scripsisti. Inquisitè & eruditè, non nego, sed in quibus parùm etiam comperti esse mihi videbatur. Vestri ita Britanni, scio: (quis aliorum adfentit?) Non Bedas: quod jure observas. Ille antiquus & fidus, an gloriæ gentis suæ non favit? Atqui ubi locus dicendi erat (*Hist. lib. I. cap. VIII.*) duntaxat ex Eutropio, *creatum in Britannia Imperatorem*, scripsit. Ceteri vestri quam fabulosa misceant, non nescis. Scribis Firmicum sub Constantio scripsisse eos libros. Edidisse, hoc fateor, scripsisse diu antè, & per partes, ipse in Præfatione fatis dicit. Neque nescis alloquia illa in ultimis solere adscribi. De *Nesso* etiam natali Constantii, pariter incertum: & illud *de liberis*, urgere & premere mihi videtur, quidquid ingeniosè, mi Camdene, excusas. Sed altercari non libet, (absit litigare) & hæc talia pro judicio suo quisque arbitrator.

Considerare te velim, quòd iterùm *Dominum atque Imperatorem Constantinum* appellet, initio libri: cur non *Divam*, si jam obierat? Nam ita tu legis in loco, quem ad Constantinum ducis. Et de *Lolliano Consule* non etiam palam scribit: sed *ordinarium Consulem designatum* fuisse. Potuit sub Constantino designatus esse, & causâ aliquâ dilatus.

latus. Sed & Fasti ejus ævi, quod te non fugit, obscuri aut defecti. Sed tui judicii res esto, non pertendo: nec meum est ingenium. Ego te jam olim amo, & præclarè meritum, cùm de aliâ antiquitate, tùm de patriæ tuæ, animo sentio & voce prædico. Redde mihi affectum: neque enim factio, plebeiorum ingeniorum venenum, imminuet aut tollet. Languor me habuit, atque is jam trimestris, cum hæc scripsi: is brevior me facit. Vale vir doctissime. *Lovanii*
x. Kal. Octobr. M. DC. IV.

LIV.

Jac. Aug. Thuanus *V. doctissimo* Gul. Camdeno *S. D.*

AGO tibi gratias, vir doctissime, pro tanta humanitate & egregiâ adeo mihi navatâ operâ. Vix speraveram, ut rogatus à me faceres, quod solâ D. Insulani amicissimi mihi viri commendatione fecisti. Quid enim sum, ut seria tua studia tantisper remorer? Camdenum in meis legendis jacturam bonarum horarum fecisse? tanto hominem sibi ignotum beneficio devinxisse? Verum age, quando ita officiosus es, voluisti pro humanitate me inhumanum amicum experieris? Velim idem præstes in Scoticis, nam potes, quod in patriâ historiâ fecisti: nam vereor, ut aliquâ in parte impegerim. Velim & ut mihi consilium des, quomodo Scotica anni * cio. io. lxi. (nam pars ea nostrarum historiarum jam sub prelo est) citra offensionem, & tamen verè, exequi possim. Hec hæreo, jam dudum invidiam & odium nostrorum in aliis expertus, nec committere volo, ut imprudentiæ apud vos arguar, aut quidquam denique fecisse dicar, quo se læsum is meritò queri possit, qui me nuper literis suis dignatus, & ad cætera, quæ pari candore & veritatis studio ad annum cio. io. xcvi. perduxî, edenda hortatus est. Acerbius hæc fortassè à Buchanano scripta, & audio discipulum præceptorî ob id succensere; & tamen quia gesta sunt, citra flagitium dissimulari non possunt. Scribe, & amico consilii inopi tuum ne denega. Innuere verbo potes, nec opus est, ut distinctius scribas. Quicquid scripseris, non solum pro consilio sed pro imperio erit. Proximâ partis jam editæ editione cognosces, quanti, uti debeo, monita tua fecerim. In Hibernicis vestris planè peregrinus sum, necdum qui viderit, aut fando quicquam de iis acceperit,

rit, adhuc conveni. Pauca de illis, ut scis, scripta, & præter Stan-
hurstum & tabulas insulæ nuper editas, & quod in tuâ ad omne æ-
vum victurâ Britannia adjecisti, nihil habui, unde me instruere pos-
sem. Ultimum verò bellum qui scripserit, adhuc vidi aut audi-
vi neminem. Scire cupio de his, quæ habes, & quæ à tuis sperare pos-
sum: de Tiroënæ Comite imprimis, cum quo vobis res fuit, quâ
gente, origine, quibus clientelis subnixus, quibus moribus & in-
genio fuerit, ut tantum bellum adversus Serenissimam Reginam
suscipere in animum induxerit, & quibus tandem conditionibus cum
eo fuerit decisum. Doleo neminem adhuc apud vos exstitisse, qui
res gestas tantæ Heroïnæ literis mandaverit. Sanè si scribendi facul-
tas & ingenium tam nobili argumento dignum mihi esset, si otium
& interior rerum vestrarum notitia, si documenta idonea ad id sup-
peterent, non alium quam me Præconem habuisset. Sed vereor, ne
id arrogantius tibi dictum videatur, quod potius eximio meo in eam
affectui condonandum est, qui tantam ex eo ad me redundaturam
gloriam non quidem sperare, sed optare ausus fuerim. Vide quam
familiaritè tecum loquar: verum id humanitati tuæ imputa. Vi-
cissim me tanquam tibi devinctissimo utere. Vale, mi Camdene, &
me porro, quod in præcipuâ sælicitatis parte pono, amare, & literis
ad me, cum per otium licebit, scriptis amorem tuum testari perge.
Vale iterum. *Lutetia Parisiorum* iv. Eid. Febr. cio. ioc. v.

LV.

D. Henrico Wottono, *Legato S. R. Britannia apud Venetos,*
G. Camdenus.

CAussam metuendi, mi Domine honoratissime, literis tuis mihi
suggeris, ne speculo illo Patavino ex hac epistolâ in mores me-
os ~~καταεικώς~~ introspecias: tantum tamen abest, ut hoc metuam, ut
velim me clathrato esse pectore, quo in omnes mei latebras & recess-
us penetres, nec tum sanè Camdenum alium esse quàm videri velit,
ipse videris: sc. candidum & apertum, quique amicos, te cum primis,
diligat, amplectitur, & amat.

Paranetica illa mediæ ævi quamprimum prodierunt mihi compara- Augusti
vi, ut id genus quæ possum: In illis nomina Tirolis sive Tiro regis 596.
Scotorum

Scotorum & filii ejus Fridebrant subinde demiratus. Pro comperto enim habui non esse è numero Regum Scotorum, è quo illi in Britanniam advenerint: opinatus igitur sum è Regibus Scotorum in Hiberniâ fuisse. Unde ad distinctionem Beda in libro Ecclesiasticæ Anglorum historiæ l. 1. cap. ultimo, *Edan rex Scotorum, qui Britanniam inhabitant*; quo innuit alios fuisse Reges Scotorum, qui Hiberniam incoluerunt. Hibernia enim propriè, ut inquit ille, *Scotorum patria*, quod Claudianus, Orosius, & Isidorus testantur, & ipse Beda passim. Reges habuit numerosos: unde in Hibernicorum Sanctorum vitâ quatuor, quinque, & octo simul Reges Scotis in Hiberniâ imperasse observavi, adeò ut proceres & regulos quosunque Regum nomine insigniverint. Hinc ex illorum numero Tirolim illum, licet nomen non occurrat, opinari licet. Parænesim illam Tiro dicti fuisse judicari, & à Scoto-Hibernico aliquo Monacho, quorum plurimi in Germaniæ Monasteriis eo ævo vixerunt, in linguam Germanicam fuisse traductam. Ex Hiberniâ enim & non aliunde Scoti Monachi illi Sancti, qui Northumbriam in Angliâ & Germaniam fide Christianâ imbuerunt, S. Aidanus, S. Columbanus, S. Gallus, &c. Unde Hibernia Mariano Scoto *Sanctorum patria*, & eidem in MS. meo exemplari ad annum 696, *Hibernia, insula Scotorum, Sanctis & mirabilibus per plurimis sublimiter plena* habetur. Quo tempore septentrionalis illa Britanniæ pars nondum in Scotorum nomen cesserat, qui ad Cluidæ ostia satis obscure egerunt, (tu tantum tibi inaudi) donec circa annum 858. Pictos debellassent.

In literis quod meditaris, ut planè quod sentiam dicam, mihi minimè adlubescit: nolim virum tantum & tam splendidum ingenium tam ignobili & invidioso argumento lassari, imo opprimi: nam quantum de ingenio & eloquentiâ addideris, tantum materiæ defuerit, & certò expectes virulentos statim calamos in te stringendos. Ejus etenim nunc apud nos adeò evilescit, ut quibus jam *Protestantium apologiæ pro Pontificiâ religione* (quo titulo liber nuper prodiit) onus respondendi imponitur, consultissimum videatur, Lutheri defensionem non suscipere, ubi Adversarii illum nec membrum fuisse ecclesiæ Anglicanæ, nec nostræ religionis professorem, convincere fatagunt. Verum hac in re tuo limato & polito utere judicio, persuadeas tibi tamen, quod ab omnibus invidiæ ventis apud Pontificios occultè circumflaberis, & ore incesto apertè laceraberis, non minus ac Lipsius apud nos, in quem habe hic una cum Hilli Philosophiâ stimulum, quo Scotus pædagogus è Britanniâ fodit.

Aidanus
Rex 603.
Columbanus & Gallus 611.
696. Hibernia Sanctis plena.
Picti superati
858.

Percommode accidit, ut Cl. V. M. Welferi in literis memineris : mihi enim nuper certum deliberatumque erat ab ipso petere, quod per te jam pro meo perpetuo in te studio ab ipso petendum. Prodiit anno superiori Lugduni Batavorum *Geographia universalis* Pauli Merulae, in cujus paginâ 452. codicem membraneum laudat Cl. Welferi, in quo *notitia utriusque Imperii, itinerarium Antonini, & alia* continentur. Si tua humanitas à tanto viro mihi impetret, ut variantes ab impressis Guidonis Pancirolli & Andreae Schotti lectiones in iis, quæ ad Britanniam spectant, describantur, & ad me transmittantur, mihi longè gratissimum feceris, & Cl. Welferus, cui universa Antiquariorum natio plurimum *ob tabulam Peutingerianam, Augustana, & Boica* debet, in omnibus rebus me sibi & suis in perpetuum affixum habebit. Vale, vir honoratissime. 10. Febr. 1606.

LVI.

G. Camdenus Francisco Sweetio.

Prodiit hisce diebus apud nos libellus contra Cl. V. Justum Lipsium, cujus unum & alterum exemplar tibi mitto. Censuram de eo à me nolum expectes, nec interponere libet. Author sanè literatè eruditus, sed à Scoticis illis Ministris eductus, quos *sulphureo esse ingenio* Rex noster dictitare solet, & tu facile videris. An bono Lipsio communicabis, tui esto judicii. Malè nos habet, qui ejus gloriæ favemus, videre illum optimum virum ab omnibus invidiæ ventis ita circumfari, & incesso ore à calumniatoribus passim lacerari, quod tamen fore Virgo vestra Hallensis prædixit. Sed hoc tu tibi tantum in aurem inaudi, & literatissimo illi viro à me salutem quam plurimam : quocum de Constantino Magno non lubet digladiari, etli habeam quod opponam. Cum libellis illis habes hic etiam *orationem Regis nostri & seriem nuperæ conjurationis* Latine, in quâ videas, dolentèr dico, quanta sit hujus sæculi labes, & gentis nostræ macula. Vale, Vir Cl. Londini Febr. 18. 1606.

LVII. G. Camdenus

LVII.

G. Camdenus Francisco Sweertio.

A Pud vos agit, ut accepi, Cl. V. Andreas Schottus è Societate Jesu, cui universa Antiquariorum natio plurimum debet ob *Antonini itinerarium* jampridem editum. Illum, si non audaculus videar, velim meo nomine salutes, & percuncteris, si unquam Cl. Welserus ei communicaverit, quod audio, variantes ad Antoninum lectiones è codice suo membraneo, quem Paulus Merula universalis Geographiæ pagina 452. laudat: quas si acceperit, quantum ad Britanniam spectat, sua humanitas mihi impetret, ut auctior *Britannia* nostra prodeat. Vale.

LVIII.

Richardus Carevius G. Camdeno.

SIR,

I Make bold to use my thanks for your kind remembring me by Sir *Anthony Rouse*, as a shoeing-horn to draw on a request; and this it is. I learn, that Master Sollicitor hath compiled a Treatise of our *Cornish* Dutchy, and dedicated it to the Prince: this I much long to see, and heartily pray by your means to obtain a Copy thereof. The first publishing of my *Survey* was voluntary: the second, which I now purpose, is of necessity, not so much for the enlarging it, as the correcting mine and the Printer's over-sights: and amongst these, the Arms not the least, touching which mine order, fuitable to your direction, was not observed; and so my self made an Instrument, but not the Author of wrong and error. I imagine that I may cull out of Master Sollicitor's garden many flowers to adorn this other Edition; and if I wist where to find Mr. *Norden*, I would also fain have his Map of our Shire: for perfecting of which he took a journey into these parts.

parts. You see, Sir, how shameless my idleness waxeth to importune your business; but I end these lines, and extend mine entirest love to rest

at your disposition,

From *Antony*, this
13th of May, 1606.

Ri. Carew of *Antony*.

LIX.

V. doctiss. Gul. Camdeno J. Aug. Thuanus S. D.

POST longum silentium. V. doctiss. mitto ad te, five excusationis loco, five ad purgandam moram, secundum historiarum nostrarum tomum; sed valde vereor, ut temperamentum illud, de quo monueras, in rerum Scoticarum narratione ubique servaverim. Rem in omnium ore positam omninò præterire, quod libentissime fecissem, si licuisset, magnâ me invidiam apud vos deprecandi molestiâ nunc levatum sentirem. Verum in opere suscepto, nisi officio deesse vellem, æquè mihi flagitiosum silentium, quàm mendacium ipsum fuit vitandum. Quod si igitur id scribi oportuit, quomodo aliter scribi potuerit, sanè non video. Nam criminis, quod ipse palam admiseras, culpam in alium ex suspitione rejicere, quid aliud est, quam reo periclitanti per calumniosas exceptiones patrociniû parare? in reo, in incipitis causæ defensore, quippe omnis expediendæ salutis honesta ratio, id excusationem fortasse mereat: at veritatem professo, ut alium culpâ liberes; alium infamiâ onerare nefas. Res ipsa loquitur. Nam demus, quod ab diversa tradentibus jactatur, Moravium ambitione ardentem sceleratè regnum appetiisse: quod tamen constanter negant omnes fide digni Scoti, quoscumque mihi alloqui contigit; etiam ii, quibus alioqui Moravius ob religionis causam summè invisus erat; nam virum fuisse aiebant extra religionis causam ab omni ambitione, avaritiâ, & in quenquam injuriâ alienum; virtute, comitate, beneficentiâ, vitæque innocentia præstantem, & qui nisi fuisset, eos, qui tantoperè mortuum exagitant, hodiè minimè rerum potituros fuisse. Sed demus illum calcatâ omni divini humanique juris religione tantum animo scelus concepisse, quo tandem consultore & adjutore ad rem exequendam usus est? Primum

omnium constat, nunquam ulla capitaliores inimicitias, quàm inter Moravium & Botuelium exarsisse. At quis sibi persuadeat, inter tam infestos de tanto scelere, qualis in Regem conjuratio fuit, consilia agitari potuisse, aut sperari, ut secretum, quod ad illam requirebatur, inter eos servaretur? Deinde, quis credat, Moravium tantas cum Botuelio inimicitias exercentem, post patratum scelus, sorori parricidæ in virum ducendi auctorem fuisse? aut Reginam tam ingenio supino fingi posse, ut fratri infames juxta & periculosas nuptias suadenti aures præbuerit? Denique, cur Moravius post hæc omnia sponte in Galliam secessit, si ex his turbis commodum aliquod sperare præsentiam suam potuit, aut cur postea revocatus tantâ fide, Rege infante, regnum administravit, & adversus Hamiltonios imbecillam ejus ætatem tutatus est, si per Regis calamitatem regni occupandi spem conceperat? Nam minus invidiosum & periculosum illi erat cum Hamiltoniis, si rem perfecissent, perduellibus de imperio decertare, quam sororis filium à matre regnique ordinibus tutelæ suæ commissum opprimere. Postremo, quid aliud quæso in causâ fuisse putas, cur Hamiltonii, qui tyrannidem affectabant, in Moravii necem conspiraverint, quàm quod superflite tam strenuo Regis infantis regnique vindice de successu desperarent? Ex adverso apud animum tuum reputa familiarem plusquam oportuit Reginæ etiam ante parricidium cum Botuelio consuetudinem, Regis miseri apertum post Rizii cædem odium, & ex eo contemptum; deinde post parricidium annitente Reginâ festinatum de Botuelii, qui non solum facti suspectus, sed omnium opinione quasi convictus habebatur, innocentiam judicium; moxque dissolutas turpiter Botuelii cum Gordonia uxore nuptias, ut alias mox turpiores contraheret. Nam raptum illum quis non rideat? aut non potius ex iis, quæ memoravimus, necessario colligat, ingentis animi foeminam, nisi suoapte ingenio & præoccupatâ diu antè voluntate ad id fuisset inducta, nunquam tam facile in illas nuptias fuisse consensuram, aut eas postea tam artificiosis literis apud nos excusaturam? verùm hæc tecum, & semotis arbitris. Nam quenquam accusare, aut ullius defensionem suscipere, neque his brevibus literis neque toto opere nostro instituerim. Nam ab omni infectione & obrectatione, ut mens, sic stilus abest: & me plurima orationis lenitate mollivisse, quæ alii acerbis scripserant, ipsâ lectione comperies. Rem, ut ex Scotorum, qui interfuerant, sermonibus didici, ita literis mandavi; & ad eorum fidem scripta à Buchananò expendi. De cætero nigrum in candidum in cujusquam gratiam

gratiam convertere, neque animus ab initio fuit, neque nunc esse debuit. Itaque enixis precibus, quantum possum, pro jure amicitiae nostrae à te contendo, ut quoties in Aulâ vestrâ inter Proceres, & in amicorum colloquiis, de me deque fide nostrâ in scribendâ Historiâ mentio erit, toties horum argumentorum recorderis; efficiasque, ut omnes intelligant, me solâ muneris impositi necessitate coactum, quæ de eâ re scripsi, scripsisse; nam alioqui famæ gloriæque Anglo-Scotici nominis ex animo favere, & hæc ipsa, quæ scripsi, seculum maluisse, nisi jam ante publicâ famâ & aliorum scriptis innotuissent. Interim tibi summas gratias ago pro Hibernicarum rerum fragmento ad me misso, quod suo loco insertum videbis. Et quoniam te tam officiosum expertus sum, rogare non dubitabo, ut eandem diligentiam, quam antea non rogatus adhibuisti, in his recensendis adhibeas; & me per literas, quantum tibi à Britannia tuâ, quam avidissimè expectamus, otii supererit, amice ut fecisti moneas. Vale, mi Camdene, & me amare perge. *Intetia Parisiorum* pridie Kal. Vitil. cio. dcc. vi.

LX.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

S. D. Literas tuas humanissimè scriptas superiori anno, Vir clarissime, me, legi cum summâ voluptate, quod & constans tui amoris erga me studium testarentur, & simul de progressu studii tui in ornandâ nostrâ Britannia, quæ tibi plus debet quàm aliis plurimis. Eas literas, sicut petisti, communicavi cum doctissimo D. Melvino, quem nunc præsentem habiturus es, unum instar omnium, qui possit postulatis tuis per epistolam plenissimè satisfacere: in cujus comitatu cum hic adolescens Petrus natione Danus, bonarum literarum studiosus, pararet ad vos iter, hæc dare ad te visum est, quæ & cessationis superioris veniam apud te deprecentur, testenturque tui memoriam cum observantiâ apud nos vigere. In illustrandâ Britannia nostrâ felices tibi successus ex animo opto, petoque civium meorum nomine, ut *Scotiae* nostræ operam des aliquam. Si qua mihi occurrent ex usu tuo, ea per valetudinem conquilita, volente Domino, ad te transmittam. Interea mitto ad te *Urbes Britanniae* nostræ carmine à me

delineatas, ceu tesseram & pignus observantiæ & amoris erga te mei, quas juris facias tui, ut de iis statuas pro arbitrato tuo: & sicubi à me erratum est, pro humanitate tuâ ignoscas & corrigas. Non utar pluribus hoc in tempore, quia habes D. Melvinum, h. e. meipsum, vivæ epistolæ loco. Hunc adolescentem tuæ humanitati commendo. Salutem amantèr & officiosè D. Lanceloto Brunio medico Regio, amico veteri honorando, si in vivis est, item reverendo D. Overallo, Decano ad D. Pauli. Benè ac feliciter vale, vir doctissime, in Domino Jesu. *Andreapoli in Scotiâ, iii. Eid. August. cis. id. cvi.*

Tuus in Christo Domino.

Joannes Jonstonus S. Th. Professor.

LXI.

Jacobus Ufferius G. Camdeno.

SIR,

THE 10th of October I received your Letter, which brought unto me the welcom-news of your pains lately taken in adorning this poor Country. I am sorry I understood no sooner of your purpose: but seeing the forwardness of your Press is such, as cannot afford any longer time of deliberation, I will endeavour to give some slender satisfaction unto those points, which you have propounded.

And first, for *Ninius*, (whom I find also in the Manuscripts to be named *Ninnius* and *Nennius* among the books bestowed upon the publick Library of the University of Cambridge by *Mat. Parker*) there is one, which in the beginning hath these Treatises following:

I. *Gildas de excidio Britanniae, glossis passim insertis*: in the end whereof these verses are added.

Historiam Gyldæ, Cormac sic perlege scriptam

Doctōris digitis, sensu cultuque redactam,

Hæc tenues superat multos, carpitque superbos.

II. *Historia Britonum per Nennium*, wherein there is a Preface of *Nennius* (which is wanting in both the Copies of Bennet-College) beginning thus: *Humilis servorum Christi minister & servus, Nennius*

D. gratiâ

D. gratiâ S. Elboti discipulus, cunctis veritatis obauditoribus, salutem. Vestræ sit notum caritati, &c. Item, *Versus Nennii ad Samuelem filium magistri sui Benlani Presbyteri, viri religiosi, ad quem historiam istam scripsit.* Here it is said, that Nennius writ this history 858° anno Dominicæ incarnationis, 24 verò Mervini Regis Britonum.

III. *Gesta Britonum à Gildâ sapiente composita*; which is the same work with the former: but that the Prefaces of Nennius, and the Chapter wherein mention is made of *Ida* the first King of Northumb. are not here to be found. In an ancient book of Winchester Library, (alleged by Leland, comment. in Cygn. cant. voc. Dunelmens.) in *Will. Malmesbury* of the antiquity of *Glastenbury* in Mr. Allen's Library, in the Golden History written by *Joannes Anglicus*, in the second Chapter of *Ranulphus* his Polychronicon, &c. this work is cited by the name of *Gildas*: as also in *Henry Huntingdon*, set out by Sir *Henry Savil*. But where it is there (in the narration of *Arthur*) *hec autem bella & loca bellorum narrat Gildas Historiographus*: Leland. in assert. *Arthurii* hath, *Narrat quidam Historiographus*: and thereupon addeth, *Videtur hic Venantodunensis incidisse in Nennii historiolum, cujus nomen exemplari, ut videtur, non erat adscriptum.*

The copies of *Ninius* have oftentimes some additions, which are wanting in the books which bear the name of *Gildas*: and these are they which in one of the Manuscripts of Bennet-College are commonly referred unto the margin, *tanquam glossemata*. As for example, cap. 8. after these words, *Novissimè venit Ilam Hæctor*, (or, as other copies have, *Clam Hæctor*, or *Clamoctor*) & *ibi habitavit cum omnigente suâ usque bodiè*: there followeth in the common copies of *Nennius*: *Nulla tamen certa historia originis Scottorum continetur*: which clause wanting in *Gildas* in the Bennet-copy of *Nennius*, is written as a gloss in the margin, in another hand. So a little after, *Filii autem Liethan obtinuerunt regionem Dimetorum* (*ubi civitas est, quæ vocatur Minen*) those latter words, which are wanting in *Gildas*, are in that copy of *Nennius* written over the head, as an interlinear gloss. So likewise in the next chapter, this sentence, *Iste gener Pharaonis erat, id est, mas Scottæ filia*, which is wanting in *Gildas*, is here written in the margin with another hand, as a gloss.

In setting out of *Ninius* it were not amiss, that whatsoever is there more than in *Gildas*, should be printed in a distinct character from the rest: for so both works (if we may count them to be two) should be represented unto us, and the glosses often distinguished from the text, as in the Bennet-copy. At

At the end of *Ninius* in Bennet-College-Library, there is the life of *Gildas* differing from that which is printed in *Bibliotheca Floriacensi*; but the same with that, which I think you have. You may do well to set it out with your *Gildas* and *Nennius*; and either there, or rather at the end of your *Hibernia*, find some place or other for the parcel of the Irish history, which is in my Lord *Howard's* Library. At leastwise, I would wish, that the little Treatise, *De moribus Hibern.* which you told me was written by *Good* the Jesuit, should be printed entirely without any alteration, and that in his own name; for so it will be far better taken by his Countrey-men, and the envy wholly derived from you unto him, to whom it more properly belongeth.

Concerning the situation of *Ardmaghe*, I find little in *Jocelinus*, but that he saith, cap. 166. *Civitatem itaque egregiam situ, formâ, quantitate, ambitu, angelicis indicibus designatam fundavit Patrius & extruxit*: and cap. 164. that *Dairus* gave to *S. Patrick* *Drumsailech*, post, *Armagham vocatam*.

The Prophecy which *S. Patrick* is said to have pronounced of *Fergusus* son to the Lord of *Dalreda*, he propoundeth cap. 138. in these words: *Licet hodiè videaris humilis & despectus in conspectu fratrum tuorum, eris in brevi princeps & dominus omnium illorum. De te optimi Reges egredientur, qui non solum in propria terrâ, sed etiam in regione peregrinâ principabuntur.* And then he adjoineth the complement; *Elapso non magni temporis spatio, Fergusus juxta vaticinium sancti viri principatum in totâ terrâ illâ obtinuit, semenque illius per multas generationes in eâ regnavit. Ex ejus stirpe processit strenuissimus Edanus filius Gabrani, qui Scotiam, quæ dicitur Albania, subegit, & alias insulas: cujus in ea regnat adhuc successiva posteritas.* This *Edanus* is he, who in the catalogue of Scottish Kings is called *Aidanus filius Gorani*: and by *Bede*, lib. 1. hist. cap. 34. *Edan Rex Scottorum*, who was discomfited by *K. Edelfred*, anno Domini 603. as is there noted.

In *Sir Thomas Bodley* his Library at *Oxford*, I found MS. *De miraculis S. Germani, quæ in ejus vitâ omissa sunt*, lib. 2. which I gather to have been written by *Henricus Antisiodorensis*, both by the time wherein he lived (*Adalricum enim quendam anno incarnati Domini 869. & Adalsidum anno 873. beneficio S. Germani sanitati restitutos, adhuc superstitem agere vitam scribit*) and by the Preface before his fix books written in verse of the life of *S. German* unto *Carolus Calvus*: where he saith, *Confeci præterea ex miraculis præcellentissimi Germani opusculum aliud*
geminis

geminis districtum libris ; in quo quia vestri tum nominis tum temporis mentio frequentius agitur, vestræ nihilominus illud malui celsitudini dedicandum. In the first of these books there is, succincta mentio Patricii, per beatum Germanum in Hiberniam destinati.

Quoniam gloria patris in suorū clarescit moderamine filiorū, è multis quos in Christo filios, in religione creditur habuisse discipulos ; unius tantum ejusdemque famosissimi castigata brevitate sufficiet inseri mentionem. Patricius, ut gestorum illius series prodit, Hibernicæ peculiaris Apostolus regionis, sanctissimo ejus discipulatu octodecim addictus annis, non mediocrem è tanti venâ fontis in scripturis cælestibus haurire eruditionem. Quemque in religione magnanimum, in virtutibus excellentem, in doctrinâ strenuum divinitissimum considerans Pontifex ; ineptumque ducens robustissimum Agricolam in Dominiæ segetis torpere culturâ ; ad sanctum Celestinum urbis Romæ Papam per Segetium Presbyterum suum eum direxit, qui viro præstantissimo probitatis Ecclesiasticæ testimonium apud sedem ferret Apostolicam. Cujus judicio approbatus, auctoritate fultus, benedictione denique roboratus, Hiberniæ partes expetiit : gentique illius datus propriè Apostolus, tum quidem ex doctrinâ & miraculis, nunc quoque & in perpetuum mirificis Apostolatus sui illustrat privilegiis.

The last chapter of this first book has this title, *De Britannii Sancto Germano speciali cultu obnoxiiis, deque subulci hospitio & rege abjecto.* Where the Author signifieth, that this narration was delivered unto him by one Marcus a British Bishop : *Qui natione Britto, (saith he) educatus verò in Hibernia, post longa Pontificalis sanctitatis exercitia, ultroneam sibi peregrinationem indixit. Sic traductus in Franciam, piissimique Regis Karoli munificentia illectus, apud Beatorum Medardi & Sebastiani cœnobium, anachoriticam exercet vitam ; singularis nostro tempore unicæ philosophus sanctitatis.* It may be enquired, whether this be not Rice-Marchus the Britton, who writ the life of S. David of Wales, wherein he writeth also thus of our Patrick,

Patricius Romanis linguis eruditus ac disciplinis, comitantibus virtutum turmis Pontifex effectus gentem, quam exulaverat, petivit. In quâ fructuosi operis lucernam oleo genuinæ charitatis infatigabili reficiens labore, non sub modio, sed super candelabrum imponere volens, ut cunctis glorificato omnium patre roraret, Cereticæ gentis regionem adiit. In quâ per aliquantulum temporis conversatus, Demetica intravit rura. Ibi per lustrans tandem ad locum, qui Vallis Rosina nominabatur, pervenit, & gratum agnoscens locum, devovit ibi Deo feliciter deservire, &c. Upon this occasion (I take it) Vallis Rosina is accounted by some S. Patrick's countrey,
(as

(as you have noted in *Pembrocksbire*, pag. 582:) whereas it appeareth he was born in *Clyddesdale*, ^a by the place which is now called *Kirk-Patrick*. *John Harding*, in his description of *Scotland*, maketh *Dunbritton* (as I remember) the place of his birth. That it was not far from *Dunbritton*, may be gathered by *Joscelinus* writing thus, cap. 1. *Exiit vir quidam Calpurnius nomine, filius Potici presbyteri, Brito natione, in pago Taburniâ vocato, hoc est, Tabernaculorum campo (eo quod Romanus exercitus tabernacula ibidem fixerit) secus oppidum Emptorum degens, mari Hibernico collimitans habitatione.* And cap. 10. *Erat in quodam promontorio supereminenti præfato oppido Emptorum munitio quedam extructa, cujus adhuc murorum apparent ruinosa vestigia, &c. Est autem locus celebris in valle Clud situs, lingua gentis illius Dunbretan, id est, mons Britonum nuncupatus.* *Probus* an Irish-man in his first book of the life of *S. Patrick*, which he wrote unto *Paulinus*, hath these words of this matter: *Hic in Britannis natus est à patre Calpurnio Diacono, qui fuit filius Potiti Presbyteri; & matre Concessâ nomine, de vico Bannanæ, Tyburniæ regionis; quem vicum indubitanter comperimus esse Nentriæ Provinciæ, in quâ olim gigantes habitasse dicuntur.*

^b *Guil. Neubrigenfis* lib. 2. rer. Angl. cap. 20. *Dirvelinum urbs maritima totius Hiberniæ Metropolis, portuque celeberrimo, commercii, & commeatibus nostrarum æmula Londoniarum.*

^c In *K. John's Charter* it is called *Aqua de Avenelyth*; but the name of *Avenlyf*, which *Giraldus* and *Necham* use, cometh nigher to the name of the *Liffye*, whereby it is now commonly called.

I come now to *Dublin* (the City of mine own birth) *Urbem nobilem populo, situ amenissimam, concurrentibus mari & flumine piscibus opulentam, commerciis famosam, planitie viridante affectuosam, glandiferis nemoribus consitam, ferarum lustris circumvallatam*; for thus ^b *Jocelinus* commendeth it, *De vitâ Patricii* cap. 98. And indeed for the situation, (seeing you desire to have a Topographical description thereof set down in mine own words) I may say, *Situm habet amœnum imprimis & salubrem: ad Austrum enim surgunt montana, ab Occidente patent campestria, ad ortum mare propinquum cernitur: c* *Liffius fluvius ad Boream decurrens navibus stationem præbet securam. Ad flumen positi sunt Kaii, quos nostri vocant, hoc est, Cancelli (sic enim in vetustis glossis, quæ Isidori nomine circumferuntur, vocabulum hoc expolitum legimus) sive crepidines, quarum objectu aquarum impetus cohiberi possit; (cxiare enim apud veteres erat cohibere, coërcere, compefcere, quemadmodum à doctissimo Scaligero notatum est, Aufonianarum lectionum lib. 2. cap. 22.) Mœnia hinc firmissima è lapide structili protenduntur (aggeribus etiam ad Austrum munita)*

munita) quæ sex portis patent, longioribus inde procurrentibus suburbiiis. Ad ortum porta est Dammenlis, prope quam Castrum eminet Regium, fossis, turribus, armamentario munitissimum, ab Henrico Loundreo Dublinienti Archiepiscopo (circa an. 1220.) constructum. In Orientali suburbio, juxta Ecclesiam S. Andreæ Apostoli Henricus II. Anglorum Rex (ut refert Hovedenus) ^d Palatium sibi Regium curavit erigendum miro artificio, de virgis levigatis ad modum patriæ hujus constructum; in quo ipse cum Regibus & Principibus Hiberniæ festum solemne tenuit die natalis Domini.

An. 1172.
^d Ejus hodie nulla cernuntur vestigia.
^e All-hallows.

Collegium hinc pulcherrimum è regione prospectat (quo loco olim ^e Omnium Sanctorum Monasterium visebatur) sanctæ & individue Trinitatis nomini consecratum: ^f quod à felicissimæ memoriæ Elizabethâ Reginâ Academicis donatum privilegiis, insignique nuper instructum Bibliotheca, spem ostendit non exiguam, ad Hiberniâ (quo veluti ad mercaturam bonarum artium confluerunt aliquando exteri) & religionem & cultiores omnes disciplinas tanquam ad avitum hospitium postliminio reversuras.

^f Anno 1591. 13 Martii jacta sunt illius fundamenta: 9 Januarii anni 1593. literarum studiosos hospitio excepit.

Borealis porta ad pontem aperitur, opere arcuato è vivo saxo constructum, qui *Oastmantown*, id est, *Ostmannorum* oppidum cum urbe conjungit. Hic enim Ostmannos, quos de Norwegiâ & insularum Borealiū partibus advenisse author est Giraldus (ego *Estones* esse putarim, Livoniæ incolas, ab Eginharto *Aistos* vocatos) circa annum salutis 1050 sedes posuisse nostri produnt Annales. In hoc suburbio celebris olim fuit ecclesia S. Mariæ de *Houftmanby*, (sic enim in Chartâ Regis Johannis appellatur) domus etiam fratribus Prædicatoribus fundata, (^g *Black-friers* ab illis dicta) ad quam fora regni judiciaria, quibus juris lites componuntur, nuper translata sunt. Ad Occidentalem urbis plagam sitæ sunt duæ portæ,

^g Now commonly called *The Inns*.

^h Ormonds-gate & New-gate, seu nova porta, (quod publicum est ergastulum) quæ ad longissimum suburbium ducunt, quod Sancti Thomæ dicitur, ejusdemque nominis magnificum cœnobium (*Thomas-court* dictum) amplissimis olim redditibus locupletatum. Ad Austrum porta patet Paulina; & quæ à Sancto Nicolao nomen habet, ad Patricianum suburbium præbens aditum; in quo sanctum sepulchrum situm, Dubliniensis Archiepiscopi palatium, templumque amplissimum, quod S. Patricii nomen obtinet, opere intestino, pavementis lithæstrotis, testudine è saxo

^h Or Gurmunds-gate: whether from some Earl of Ormond, or from *Gormo* the *Dane*. Hard by the City there is *Grange Gorman*, and other-where *Gormans Town*, named from the same *Gormo*, as it may seem.

concameratâ turrique præelsâ conspicuum. Quo primum tempore condita fuerit hæc ecclesia, incertum planè est: Gregorium Scotorum Regem circa annum 890. ad eam accessisse, Scotica refert historia. Eandem postea à Johanne Anglorum Rege plurimum amplificatam, Præbendam primum instituit Johannes Comynus Dublinensis Archiepiscopus (anno 1191 confirmante illud Celestino III. Romano Pontifice) Henricus deinde Loundreus ejusdem in Dublinensi Episcopatu successor personatum dignitatibus (liceat enim hic Fundatoris verba usurpare) auxit, & ad Sarisburiensis Ecclesiæ immunitates, instituta, & consuetudines approbatas conformavit. Nostris verò temporibus, Decanum, Præcentorem, Cancellarium, Thesaurarium, Archidiaconos duos, & Præbendarios XXII. sustentat: *Unica quidammodo* (ut amplissimum testimonium quod à publica regni Comitibus illi perhibent, non dissimulem) *pie omnis & Ecclesiasticæ discipline atque ordinis in Hiberniâ lucerna ac lampas.*

Est & altera Cathedralis Ecclesia in Urbis medietullo posita, quæ Sanctæ Trinitati consecrata *Templum Christi* communiter dicitur. De ejus constructione in Ecclesiæ Archivis ita legimus. *Sitruic Rex Dublin filius Ableb Comitibus Dublin dedit Sanctæ Trinitati & Donato primo Episcopo Dublin locum ad edificandam Ecclesiam Sanctæ Trinitati, nec non aurum & argentum sufficienter ad edificandam Ecclesiam cum totâ curiâ contulit.* Factum hoc circa annum salutis 1012. quo Sutricum Abloici filium (sic enim appellat) claruisse confirmat Carradocus Lancarvanensis. Opus à Donato inceptum Laurentius Dublinensis Archiepiscopus, Richardus Strangbous Strigulienfis Comes (cujus monumentum ab Hénrico Sidneio restauratum hic cernitur) Robertus Stephanides & Reimundus Giraldus perfecerunt. Ad Australem Ecclesiæ partem Prætorium è saxo quadrato confurgit, *Telestale* dictum; ubi causæ à Prætoribus Urbano cognoscuntur, frequentesque civium aguntur conventus, &c.

Upon the antiquity of the City I cannot now stand; only that note of time is to be corrected, where you say (*Eo sanè tempore, quo Ptolemæus floruit, ab Avellano conditam cives produnt,*) for it is only found in my Uncle Staniburst his description of Ireland, where by error he referreth the arrival of the three Easterlings to the year of our Lord 155. which, upon better advice, in his ^k Latin Book he hath cast toward the 900th year, (about which time it appeareth by Giraldus, that they came hither) and that of Harald, out of the Life of Griffith ap Conan, would be more largely set down, that it might appear about

Statut.
Parliam.
an. 28 H.
3. cap. 15.

† Pag. 23.

about what time, and upon what occasion he should be said to have builded *Dublin*. Neither were it unworthy also to be added, that *Dublin* is a Colony of the *Bristolians*, upon whom this City by King *Henry* the second was bestowed. For thus go the words of his Charter, (the ancientest of any which the City hath :) *Sciatis me dedisse, concessisse, & presenti chartâ meâ confirmasse hominibus meis de Bristowâ civitatem meam de Duvelinâ ad inhabitandam. Quare volo & firmiter præcipio quod ipsi eam inhabitent, & teneant illam de me & hæredibus meis bene & in pace, liberè & quietè; integrè & plenariè & honorificè, cum omnibus libertatibus & liberis consuetudinibus, quas homines de Bristowa habent apud Bristowam & per totam terram meam.*

From *Dublin* it is now time to proceed to *Mell*, where the Provincial Council was held by *Johannes Paparo*. That this is *Mellifont*, I gather by that which I find in a nameless Author, the same (if I be not deceived) whom *Philip Flatsbury* followeth in his Chronicle. Anno 1152. (saith my Author) *Christianus Episcopus Lismorensis totius Hiberniæ Legatus in Mell concilium celeberrimum celebravit; quo concilio interfuerunt Episcopi, Abbates, Reges, Duces, & Majores natu Hiberniæ; in quo auctoritate Apostolicâ & consilio Cardinalium, consensuque Episcoporum, Abbatum; & aliorum ibidem consistentium, quatuor Archiepiscopatus in Hiberniâ constituit, quatuorque pallia quatuor Ecclesiis eorum Archiepiscopatum distribuit, &c.* Anno 1157, *Ecclesia Mell dedicatur: in cujus dedicatione fuerunt isti venerabiles patres, Christianus Episcopus Lismorensis totius Hiberniæ Legatus, qui fuit primus Abbas ejusdem Ecclesiæ.* Now that *Christianus* was Abbot of *Mellifont*, both *Bernard* witnesseth in *vitâ Malachie*, and this same Author writing thus: Anno 1142. *fundatur Abbatia Mellifontis, Donato Rege Urgalliæ terras & possessiones donante, Malachia Episcopo procurante, ad quam regendam Bernardus Abbas Clarevallensis misit conventum de illis, quos Malachias in Clarevalle ad addiscendum ordinem reliquerat; & postea miserat, dato eis in patrem fratre Christiano, &c.*

The Abbey of *Magio*, mentioned by *Bede*, I took always to be the Monastery of *Mayo* in ¹ *Connaught*; but if you find in the Records there, that there was any Abbey in the Isle of *Magie*, near *Knock-fergus*, I should rather incline unto that part; and think the other *Magio* to be of a far later foundation, viz. that whereof my nameless Author thus writeth, Anno 1151. *fundate sunt Abbatia de Beatinidine, de Buellio, de Migio, & de Valle salutis.*

¹ In the County of Mayo.

*m Johannis
de Kowrcy
Ulidiæ
principis,
qui & il-
lam debel-
lavit, faith
he.*

Beside your *Fourness* in Lancashire, we have another Abbey of *Fourness* in Meath. *Joscelinus*, who writ the life of S. Patrick at the request of Thomas Archbishop of Ardmaghe, Malachias Bishop of Downe, and John Comwrcie Prince of Ulster (for ^m so he calleth him) was a Monk of *Fourness*, (and so he is also called by *Job. Fordon* in *Scotichronic. lib. 6. cap. 2.*) but to whether of both Abbeyes he belonged, I cannot certainly determine; neither yet what these *filie Fournessi* are, which you mention. *Domum fratrum minorum de Carrick* I find in the County of *Waterford*: *Capellam de Caldragh Wallaghe* in the County of *Roscommon*. The Abbey of *Fermoy* is in the County of *Cork*, belonging to the Lord *Roche* (aliàs, *de Rupe*) who is also called Lord of *Fermoy*. The first we find so called, is *David fil. Alexandri de Roch, Dominus de Fermoy*, in a plea anno 39 *Edw. 3.* In another Plea anno 8 *Edw. 3.* there is mention made of an Instrument of this *Alexander Roch* to this effect: *Notum sit omnibus, quod ego Alexander filius Hugonis de Rupe, dedi & concessi Deo, & Monasterio S. Mariæ de Ponte de Fermoy & Canonicis sub regulâ beati Augustini ibidem deservientibus pro salute Domini Johannis Regis Angliæ, &c. locum ipsum ad Monasterium construendum assignatum & ipsam villam de Ponte & ⁿ castellum & ipsum pontem cum octo Carrucatis terræ arabilis, &c. Monasterium de Ines & de Korkumrow in the County of Clare. Monasterium de Enesnelaugh in Tipperary.* These I guess to be the same that are mentioned in the Register of *Fourness-Abbey*. But where *Galanga* or *Mons S. Dominici* was, I can by no means learn, unless it should be *Knockdonoghe* in the County of *Wexford*; which as I dare not affirm, (especially because it is a little too far in the land, whereas *Giraldus* saith, it does *imminere mari*) so I may be bold to say, that it took the name, not à *Dominico Calaguritano*, (who lived after *Giraldus*) but à *S. Dominico Offyriensi*, of whom *Giraldus* speaketh other-where: (in *Topograph. Hibern. distinct. 1. cap. 5.*)

*n See whe-
ther this
be your
Castrum
Dei.*

The first in whom I find mention of *Congellus*, is *Jonas*, who writ about the year of our Lord 626. for thus writeth he of *Columbanus*, in his life: *Dedit deinde operam, ut Monachorum necleretur societati, ac Monasterium, cujus vocabulum est Benchor, petiit: in quo Præsul virtutum. ubertate cluebat beatus Congellus, (al. Commogellus) egregius inter suos Monachorum pater, quique & religionis studio, & regularis disciplinæ cultu præcipuus habebatur. Joscelinus, cap. 97. bringeth in S. Patrick prophesying of him in this manner: Divertit (saith he) ad quandam monticulum non longè situm à valle, in quâ postea constructum est Benchorense Canobium: Et, annorum*
sex-

sexaginta, inquit, circulo completo nascetur quidam filius vitæ nomine Congellus, quod interpretatur, pulchrum pignus. Erit enim dilectus Deo & hominibus, atque ob morum meritumque plenitudinem intendens prosperè procedet & regnabit cum Christo inter ipsius pignora computandus. Ipse in loco luce præstentso Ecclesiam Sanctorum edificabit, in quâ innumera filiorum lucis & vitæ agmina Christi servitio mancipanda coadunabit. Then, after a relation of Benchor, (taken in a manner verbatim out of Bernard) he concludeth ; Antiqua Benchorensis Ecclesiæ nobilitas luculenter descripta est in sanctorum actibus, Congelli primi Abbatis illius loci, & Malachiæ Pontificis, & Apostolicæ sedis Legati in Hibernia. My nameless Author addeth further touching this Monastery of Benchor, (the ruins whereof yet remain in the Ardes in Ulster :) Hoc olim destructum à Piratis, qui ferè omnes Ecclesias & libros totius Hiberniæ destruxerunt & combusserunt, Malachius reedificavit. Ferunt namque nongentos Monachos simul unâ die à Piratis in eodem occisos. Non est autem putandum, ut quidam estimant, propter aliqualem similitudinem nominum & rerum gestarum, hoc esse quod Beda dicit in 2 lib. de Gestis Anglorum, & Henricus Lincolnienfis Archidiaconus de conversione gentis Anglorum, nam illi Monachierant de Monasterio Bangorensi in Britannia, isti de Monasterio Benghorensi in Hibernia ; illi interfecti ab Ethelredo Rege Northumbrorum juxta Leicestriam, isti in Monasterio suo à Piratis in Ultonia, illi mille ducenti, isti nongenti. Hæc ibi.

And thus having said somewhat unto those matters which you propounded : I have little else at hand worthy the advertisement, unless you would take notice of the new County of *Wicklow*, and the new City of *Derrie* (by *Loughfald*) lately erected by his Majesty. Other news come not at the present to my mind : and matters of Antiquity the suddenness of this warning, together with the multiplicity of the business, wherewith at this present I am encumbered, will not permit me to search after. Only for the place of *Eginhardus* (pag. 761. of your Book) I thought good to signify, that in the Author I find it not : But in another Author of the life of *Carolus M.* set out by *Pithæus* we read : *Classis Normannorum Hiberniam Scottorum insulam aggressa, commisso prælio cum Scotis, innumerabilis multitudo Normannorum extincta est, & turpiter fugiendo reversi sunt.* So likewise Author *Annalium Fuldensium* anno 812. *Classis Danorum Hiberniam aggressa, à Scotis prælio superatur.* Regino anno 812. *Classis Normannorum Hiberniam insulam aggressa ; commissoque cum Scotis prælio, multi ex eis interfecti, ceteri fugâ lapsi sunt.* And before all, *Adelmus Benedictinus*, the Author of the Annals of the Kings of France, (falsely

Deniand
Normanni
the same.

counted.

• Hinc
transcrip-
tum (ut re-
liqua au-
thoris hu-
jus om-
nia) in ap-
pendice
Aimoini
lib. 4. cap.
100.

counted by *Andreas Velleius* to be *Adhemarus*) ° *Classis Normannorum Hiberniam Scotorum insulam aggressa; commissoque cum Scotis praelio, parte non modicâ Nordmannorum interfectâ, turpiter fugiendo domum reversa est.*

I send you here a breviatè of the getting of Ireland by Englishmen, and of the decay of the same; to the end that I may learn of you, whether it be the same that *Patrick Finglas* wrote, or no.

I would also desire a note of the Constitutions of the Irish Synod, whereof you spoke unto me; and a supply of the sixth chapter of the second book of the Conquest of Ireland, written by *Giraldus*; for in your edition the Bull of *Adrian III.* is wanting, which I have seen in *Johannes Rossus de Coronis regno Angliæ annexis* (in Mr. *Thomas Allen's* Library, whose kindness in these matters I can never forget) cited out of *Giraldus*. Sir *Robert Cotton* made half a promise of some Manuscripts unto our Library: if he would be pleased to spare *Wickliffe's Homilies* and his *Lanthorn of Light*, with another Volume, wherein the examination of *Thorpe* is, it should very gratefully be accepted. But of the copy of two Epistles, which concern the consecration of the Archbishop of *Dublin*, I challenge to my self an absolute promise: whereof I pray you put that worthy Knight in mind. When I shall hear further from you both, I purpose to take some order for the conveyance of my *Boston* unto you. Your letter (if at your leisure you will write any thing hither) may be left with Mr. *Cutts* at the sign of the Frying-pan in *Cheapside*. And thus, remembring the commendations of your friends here, especially Capt. *Leonel Ghest* (some time your scholar) and my Cousin *Molyneux* (who hath sent you here enclosed the note of a Record of the Earldom of *Ulster*) I rest

From the College at
Dublin, Octob. 30. 1606.

Yours in all kind affection,

James Usher.

In *Dundalk* you may note, that *Richardus Armachanus* (who in the Country is commonly called *S. Richard of Dundalk*) was there both born and buried: his Monument there was not long ago by the unruly Soldiers defaced.

LXII.

G. Camdenus Francisco Sweertio.

Effigiem Lipsianam, quam misisti, clarissime Swerti, accepi, inter ceimelia reposui, & subinde non sine acerbissimi doloris sensu intueor, ex quo illum literarum damno denatum audiui. In simulacro enim illo vultûs imbecillo mentis Lipsianæ formam æternam, suis ipsius moribus expressè signatam, videre videor. Sed optimum virum hujus vitæ scopulos, lyrtas, & vada prætervectum, ex hoc miseriarum oceano in portum delatum, sacro cœlestique coetu exceptum, laude & admiratione non lachrymis prosequamur. De hâc effigie, ut tuæ humanitati multum debeo, ita longè plurimum de propensâ & prolixâ illâ tuâ in me benevolentîâ, qui ambabus quasi manibus de me & meis studiis benè merendi occasionem arripueris, datis in meo negotio ad Cl. Velferum literis: cujus benevola in me voluntas & magnum mihi gaudii cumulum attulit, & in perpetuum ita devinxit, ut nihil mihi fuerit antiquius, quam ut gratissimus erga ipsum cognoscar. Interim cum Paulo Merulâ de Geographico illo Velferi codice agam. Petrum Manlium de *antiquitatibus Basilicæ S. Petri* nondum vidi, & jam primum audio. Solummodò memini quædam antiqua Epigrammata è Basilicâ S. Petri descripta, & Comitibus Palatini bibliothecâ reperta, Gruterum vestrum in *Antiquarum Inscriptionum* appendice nuper edidisse, & ex illis Baronium unum & alterum protulisse.

LXIII.

G. Camdenus Jodoco Hondio.

Mi optime Hondi,

Literis, quas jampridem ad me dedisti, inuisti Joannem Speed, virum in Chronographicis, apud nos summè industrium, novas tabulas Comitatum Angliæ moliri: & te Sculptore usurum.

Hoc

Hoc idem jam ipse mihi significavit, & tabellas, quas tibi missurus est, sanè graphice descriptas ostendit, simul ut ipsum tibi commendarem, obnixè rogavit. Quod & facio, & ita tibi commendo, ut quanquam minimè diffidat, quin suâ ipsius causâ omnia sis facturus, abs te tamen hoc peto, si quid in te superest amoris erga me, id in ipsius negotio ostendas, opulque tam boni viri arte tuâ & cælo, quo excellis, promoveas; quod tibi de his studiis optimè merito honori sanè cedat permagno. Ego verò ipsi, quantum potero, nec consilio nec auxilio deero; nomine meo an utatur, ipse viderit, ego honori non velifico. Vale, mi optime Hondi, & à Camdeno tuo salve, qui te amat & æstimat. *Londini xxvii. Aprilis.*

LXIV.

G. Camdenus P. Merulæ.

UNiversalis *Cosmographiæ* tuæ libros, Cl. Merula, eruditâ varietate conditos, te dignissimos, & qui perpetuò futuri sunt tui, magno cum fructu serio evolvi, & jam lubens de illis & honorificâ mei subinde mentione merito tibi, quas possum, gratias ago maximas. Ut cumulationes autem habeam, à te non dubito petere, quod mihi petendum pro Britannia meâ, quæ jam denuc prelum subitura. In libro iii. partis secundæ & cap. xix. *Universalis tuæ Cosmographiæ*, pag. 482. laudas codicem membraneum Cl. V. Marci Velferi, in quo *notitia utriusque Imperii, Itinerarium Antonini*, & alia quædam conjuncta. Egi cum illo Cl. Patricio Augustano per amicum, ut variantes ad Notitiam & Antoninum lectiones, quantum ad Britanniam spectat, mihi adnotaret. Rescripsit ille, *Membraneus apud me Antonini nullus codex est. Tabulam Itinerarii Camdenum vidisse nullus dubito. Præterea, libellum quendam Geographicum misi ad P. Merulam, cujus usum Camdenus facili negotio impetrabit.* Impetret ergo mihi tua humanitas variantes illas lectiones, si in illo sint Geographicæ, quem à Velfero accepisti, Antoninus & Notitia, vel si quid aliud, quod ad Spartam meam ornandam faciat, tibi plurima legenti obiter occurrat: & ego hoc tuum beneficium, quod solum possum, remunerando cumulandoque illustrare conabor. Vale, Vir Cl. & salve à Camdeno tuo, cujus in te omnia necessitudinis officia perpetuò constabunt.

LXV. Gulielmi

LXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

S I R,

I Would have written to you long since, if I had any thing worthy the sending you. I was advised to put you in mind of a letter which M. *de Thou* wrote you, when he sent you the last volume of his Book, whereof he did never yet receive any answer. He desired, as I remember, to have your advice in some points of our English History. If you received not, or have lost the letter, you were best to write him of it, or else if you write to me, I will tell him of it.

Monfieur *Casaubon* hath two pieces coming forth, but neither of them yet finished, *Polybius*, and another *de libertate Ecclesiasticâ*, at the instance of the *Venetian* Ambassador: and although their difference be compounded, yet it goeth forwards, and there is great expectation of it.

Here is not any news stirring, save of the severe research of those who have had the King's money in handling, out of whom it seemeth, that the King purposeth to draw as great a confiscation, as they say here, that the King of *Spain* had lately of those who had the disposing of his Revenue: which hapning both thus immediately after one the other, confirm the opinion of the power of the stars, as if some malignant Planét for this kind of people were now in domination. I send you herewith divers little books, whereof one is sent you by Mr. *Hottoman*, that was heretofore Secretary to the Earl of *Leicester*.

Thus for the present I commit you unto the protection of the Almighty, with the offer of my ready service in any thing you shall have occasion to employ it.

Paris 4 June, 1607.

Your assured friend to command,

Will. Becher.

LXVI.

Joannes Ifacius Pontanus G. Camdeno.

JAmdiu est, Clarissime Camdene, cum me animus movet, ut te literis meis ex intervallo compellarem. Facio ergo, idque duplici modo oblatâ occasione. Prior latorem harum tangit, eruditum ac nobilem adolescentem, Ernestum Brinchium Hardevicenum, amicum & familiarem meum, qui perlustratis variis Germaniæ, Galliæ, ac Belgii oris atque Academiis, Angliam etiam nunc vestram videndi, virosque in eâ doctos & claros conveniendi novo & honesto igne accensus, non videbatur mihi inter cæteros idoneori, sive in omni studiorum genere doctrinam, sive exinde ingenii claritudinem ac dignitatem spectem, posse quam ipsi tibi commendari. Tu, vir maxime, vel causæ nomine favebis & amplecteris juvenem tibi omnibusque bonis singularitèr deditum. Hæc prior; altera scribendi occasio me spectat, & hoc, quod addidi, literarium munusculum. Est illud, ut indicat titulus, *Iter Galliæ*, & maximè Galliæ Narbonensis. Quod dum carmine mihi & Musis cecinissem, nescio quo porro impetu raptus, addidi locorum urbiumque illustrationem aliquam Chorographicam, emblematis Philologicis variè interstinctam, idque potissimum, sicubi, post priores, locus offerebatur aliquid censendi amplius: dumque id ipsum ago, facere nequii, quin aliquid de linguâ simul Gallorum veteri sparsim intercurrerit, quo factum, ut seorsim & ultimo loco uberius ac certius nonnihil de eâdem, additâ *Glossarii Prisco-Gallici* diatribâ, prodere tentaverimus. Quæ cum ejusmodi sint, quæ tuum præcipuè tribunal spectent, meritò etiam ad te veniunt, tuamque sententiam poscunt. Sed eam dixi, inquires; fateor, & si quam aliorum, eam quam proximè accedo; sed ita, ut cum Tacito quidem omninò censeam, Britannorum Gallorumque sermonem haud multo olim fuisse diversum, modo concedatur vicissim, teste eodem Tacito, Britannorum eorundem sermonem olim etiam (sicut hodièque) dialecto tantummodo deviasse ab Æstiorum, id est, Germanorum ipsorum idiomate. Taciti ipsius verba prolata sunt in prolegomenis Glossarii, ubi & illorum obitèr sententiam tetigi, qui Aremoricorum & Cambro-Britannicorum idioma peculiare, & novam
habere

habere matricem, præter rationem, augurati sunt. Quod ut ostenderem, etiam retexere eorundem Aremoricorum orationem Dominicam, eandemque cum Cambro-Britannicâ contendere, atque utriusque cum Theutonibus, tam in phrasibus quam ipsis voculis, manifestam analogiam atque affinitatem ponere ob oculos omnibus annisum sum. Nec Scaligeri nostri censuram tacui, qui licet disertis olim verbis Gallorum idioma vetus Theutoniæ proximum asseruit, ut patet Itinerarii nostri pag. 87. nunc tamen abire & vacillare videtur eâ, quam præfiximus itinerario, epistolâ. Verum obviat ibidem, sed obiter, nostra ad lectorem præfatiuncula. Causam vacillationis postmodum utcunque odoratus sum, sed alibi, quàm hoc loco, commodius referendam. Ne itaque nimius videar, & gravioribus etiam occupationibus tuis intempestivè obstreperus, vela contraho, unicum hoc adjiciens, tuum si judicium hac occasione communicaveris, meque in album etiam tuorum arctius arctiusque receperis, magni beneficii loco habiturum. Datum *Hardevici Sicambrorum*, xii. Julii
 ∞. io. c. vii.

Tibi addictissimus,

Johannes Isacius Pontanus.

LXVII.

Nicolaus Roscarroccus G. Camdeno.

U Nderstanding, good Mr. Clarenceulx, that your *Britayne* is at this present in printing, and ready to come forth, I thought fit, in a small shew of our ancient love, to give you notice of two escapes in the last edition. The one in *Cornwall*, where you make *S. Columbanus*, a man, to give name unto *S. Columbes*: whereas in truth it taketh name of *Columba*, a woman-Saint, who was a Virgin and Martyr, whose life I have in my hands translated out of Cornish; besides, the day of her Feast differeth from the Feast of *S. Columbanus*, or *S. Columba*, the Scottish or Irish. The second is an Inscription, which you have of the two *Philips*, which you had at *Thoresby* in *Cumberland*, in which you were misinformed both for the fashion and form of the stone, being four times as long as broad, tho' my

Lord William, who hath it now, with a great many more, in his garden-wall at *Naward*, where he would be glad to see you to read them, has made it shorter: as also for the lines and letters, which I have sent you here enclosed, drawn out by our good Lord's hands; and would have sent you some more, but that we think it too late, and that you mean not to over-charge your book with too many of that kind. I also send you here an Inscription, which my Lord found out in a Cross in a Green before the Abbey-Church of *Lanner-coast*; which tho' it be since the Conquest, yet it is for the rareness of it not to be contemned, if you have any occasion to speak of the Cross of *Brechtel*. I assure my self, the inscription of one side is, *Hubert de Vaux*; the rather, for that the checky-coat is above that on the same side; and on the other side the name of the Ermit that made it: and I can in no sort be brought to think it *Eborax*, as I perceive you have been advertised. And now that you would give me leave from Crosses to fall across you, I beseech you consider, whether you in *Staffordshire*, p. 519. or *Capgrave* in the life of *S. Bertelme*, be more extreme; You in terming him *minorum gentium Divum*, or He in making a King's son so great a Saint and Miracle-worker. In this kind I could be longer, but it needeth not, for that you, out of your love and friendship, will, I hope, pardon me, and make use of it. Commend me, I beseech you, most heartily to your good self, and remember my service to the good Knight *Sir Robert Cotton*, when you chance to see him, and request him to conceive no unkindness of my boldness, upon his own offer, to take his *Capgrave*, *Joceline*, and another written book of that argument, with me unto *Naward*. If he would have them, I will most willingly send them whensoever he pleaseth. If you chance to see our old friend *Mr. Henry Ferrers*, I beseech you tell him, that I live, remember, and love him. And thus, craving pardon for my boldness, I commit you to God's protection, and do so rest.

Naward Aug. 7. 1607.

Yours,

Nicolas Roscarrock.

LXVIII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

IT is some time since I received yours of the 30th of June, and accordingly I spake with Monsieur de Thou, and told him the occasion of your not writing, which he accepted of. He and M. Hottoman attend both impatiently to see your *Britannia*. M. de Thou hath published another little piece of his History, which I would have sent you by this bearer, but that M. de Thou hath given order to send you one himself. The books of Garnet, which you gave Mr. Norton for my Lord, M. Hottoman, and me, were not received. I have seen one of them in *Latin* here, which bore your name. We expect here shortly to come forth a *Tacitus* in folio, very fair, with all the Comments that were written upon him of any value.

The worst news that we have here is the extreme failing of the Vintage this year, almost beyond example, expected in all their quarters hereabout. And yet the flux doth exceedingly reign, which useth to be a misfortune of years abundant in fruit.

The King hath been sick of it this summer, and the Queen very lately escaped a dangerous sickness of it. My Lord Ambassador hath had a little touch of this disease: and there is dead of it lately one Monsieur Maiffe, one who was once Ambassador in *England* extraordinary, and a very worthy Councillor of this Estate.

The old Chancellor, Monsieur de Believre, is dead lately, and M. de Sillery in his place, who was more than half possessed thereof by that of *Gard de Seaux*, which he had before.

This year, tho it hath proved troublesome to the King in gout, and incommodities, yet he is likely to be fruitful in children, as in times past. For besides the Queen, who is with child, he hath at this present very great Madam des Effars, who was in *England* with Madam de Beaumont, and the Countess of Moret.

Of foreign matters, we hear out of *Spain*, that the Queen is brought to bed of a Son at eight months, and that the *India Fleet* is come home.

Thus

Thus for this present I commit you to the protection of the Almighty, being able only to pay you with my wishes of long life and happiness unto you for so many real obligations. From *Paris* this 9th of October S. N.

Your most assured friend to do you service,

Will. Becher.

LXIX.

Casp. Dornavius G. Camdeno.

Clarissime & generose Domine Camdene, Fautor & Amice officiosissime colende,

QUI è Platonis convivio abscedunt, altero quoque die redire expetunt. Ego-è tui alloquii & amicitiae commercio dimissus, ita teneor illis tuis doctrinae virtutisque cupediis, ut tecum aetatem agere & extremum senectae spiritum velim. At obsint murus ille maris infidus, & quae alia retinacula. Verum enim verò sumus una mentibus, dum corporeâ mole non licet: ascendamus mutuiter Pegasus hunc literarium, & solemur nos gratis hisce confederationibus. Ego tecum paria faciam sedulitate, promptitudine, & quod palmarium est, amore. Statum meum in tranquillo esse scias. Postquam enim aequor aliquoties enavimus, devoratis viae tædiis, ad meos me recepi; & ne nescias, in bellae nunc uxoris gremio, quando placet, requiesco. Ac ne dubites, hem tibi *μεμλία* nostra musica, quibus sacrum meum nuptiale honorarunt amici, diverso genio & ingenio. Nihil nunc est prae manibus aliud quod mittam. Si quaeris amplius de vitae conditione, en accipe. Invitabat me Aula Caesarea plenius bullis ad suum splendorem. At Deus, siste, inquit, te; & in umbrâ hâc scholasticâ te exerce. Quid faciam? Refragari Deo sic vocanti blasphemia est. Ideoque ut nunc sunt in aulis undique parietes caduci, huic Reipublicae Gorlicianae in Lusatiâ operam meam condixi; & in illustri Gymnasio doceo Ethicam & Historias, loco stipendioque honestissimo, meo Aesculapio interea suas quo..... Nunc in istâ umbrâ aliquid moliemur; & secuturo sub ocio, Galliae itinerarium

itinerarium dabimus in spem frugis ususque nostrorum Germanorum :
 deinde & vestræ Angliæ, Belgique. Opus hic erit Camdeno. In syl-
 labo Francofurtensi nondum vidi *Angliam tuam*. Sed heus, mi Cam-
 dene ! Ausimne ego fronte apud te commasculatâ quidquam petere ?
Angliam tuam ad me mitti, tuâ cum nominis inscriptione, sed manu
 propriâ, quam ego loco *κειμήλιον*, monumentum nostræ amicitiae, ser-
 vabo in Bibliothecâ meâ. Nolim hoc dono accipere, sed retaliabo
 vicissim alio modo, ne quidquam facias dispendii. Illud mittere
 digneris per Bibliopolam vestram Francofurtum, deponique apud
 Ludovicum Konig ibidem, Bibliopolam Basiliensem. Eâdem viâ
 possumus unâ literas commutare singulis semestribus, nundinis Fran-
 cofurticis ; uti nunc rationem tibi indigitavi. Fiet hoc sine multo
 tum sumtu, tum temporis impendio : atque hic esto terminus. Deus
 tibi, mi Camdene, servet crudam viridemque senectam ; mihi vero
 tui amorem, quem ego tibi æternum. V. Gorlici Eid. Martias st. Gr.
 an. civ. ioc. iix.

Tui observantissimus,

Caspar Dornavius, *Philosophus & Medicus.*

LXX.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

Petrus Hiennius Danus Londino rediens superiore anno reddidit
 literas tuas mihi multo jucundissimas, Vir clarissime, in quibus
 claras præfers notas constantis animi studiique erga me tui : quo
 nomine gratiam tibi habeo, deque me idem tibi per omnia persuade-
 re potes. *Urbes Britanniae*, quas amicitiae pignus tibi dicatas miseram,
 placuisse tibi gaudeo, qui unicè & penè unus queas de iis judicare, qui
 illis ipse vitam quodam modo, certè lucem nitidissimum contuleris.
Britanniam tuam doctissimi quique apud nos videre eo magis nunc
 expetunt, quod intelligant te in *Scotiâ* nostrâ illustrandâ diligentius
 elaboravisse. Scripsit ad me amicus quidam Londinensis, *Britanniam*
tuam excusam typis esse ; addit quoque idem de Urbibus nostris,
 sed quâ formâ & modo illæ editæ sint, non declarat. Sed neque
Britanniam tuam videre hæcenus licuit, quanquam diligentèr eam
 per-

pervestigari apud bibliopolas nostros curaverim, qui mihi editionem anno 94. quam antea dudum habueram, miserunt. Quare à te ipso de Britannia tuâ & Urbibus nostris certiora expecto per hunc egregium & probum adolescentem, Alexandrum Melvinum, affinem meum charissimum; atque peto abs te, ut tuâ operâ exemplar Britanniae tuæ, si fortè adhuc non profect publicè vñum, mihi per eam procuraretur mittendum, qui solutionem meo nomine præstabit. Urbes nostras nostri quoque homines in lucem dari optant: sed cum earum dominium (ut loquuntur Jureconsulti) in te transtulerim, & tui sint juris, tuum erit pro arbitrato tuo de iis statuere, tibi que jus novum facio pro judicio tuo mutare, quod tibi videbitur in illis, præcipuè in Angliâ vestrà: nam profiteor ego in illis te ducem me sequutum fuisse, ac proindè ultro patior me amplius duci abs te & dirigi. Quod si visum erit tibi eas in publicum dare, optarim eas formâ & caractere augustiore procudi, ut quam gratiam à me exspectare non poterant, à typis & tuâ curâ mereantur. Vide quàm te familiaritèr utor, fretus humanitate erga me tuâ atque amicitiae jure, ad quam ipse aditum facillè & benignè mihi fecisti. De me deque meâ valetudine cognosces ex hoc nostro: cum eâ enim mihi perpetua lucta fuit ex eo tempore, quo literas ad te dedi per Petrum illum Danum, adedò ut non semel mihi mors ob oculos posita fuerit; ex quâ visum est Domino miraculo præter omnium exspectationem me eripere, & hætenus conservare. Benedictum sit sanctum Dei nomen in secula. Jam causam intelligis nimis justam diuturnæ cessationis meæ in scribendo, & facillè ignosces. Benè ac feliciter vale, Vir clarissime, in Christo Domino. Ex Academia Andreamâ iv. Eidus Aprilis, anno cio. is. cviii. Porro exemplar alterum harum literarum ad te dederam per civem quendam nostrum Londinum proficiscentem, quem audio tamen aliorsum vertisse iter. Iterum vale.

Tibi in Christo addictissimus,

Johan. Jonstonus.

LXXI.

V. Doctissimo Gul. Camdeno Jac. Aug. Thuanus S. D.

HAS per manus D. Bongarsii accipies, viri mihi amicissimi, cujus nec opinata ad vos profectio effecit, ut in respondendo ad tuas Novembri præterito datas sim brevior. Eæ mihi seriùs redditæ fuerunt, quod excusationis loco dico, si citiùs ad te non scripserim. Ago gratias pro animadversionibus in nostras historias ad me missis, quæ fidem faciunt, te legendis iis tempus impendere, inter tot meliores occupationes, minimè grave duxisse. Quod ad locum de lapide Indico attinet, amicè facis, qui me de eo tam clementèr admonuisti; & in bonam partem semper accipiam, quicquid à te huiusmodi proficietur. Id jam ex eo ipso Fernelii loco, quem innuis, animadverteram, ut ex editione tertiæ primæ partis ante annum publicatâ tibi constare poterit, in quâ totum hoc omissum est: postea rescivi, literas, ex quibus narrationem illam desumpseram, à Pipino Fernelii ipsius Archiatri tunc regni suggestionem in castris ad Bononiam scriptas, ut Mizaldo, qui *de occultis naturæ miraculis*, collectâ ex famâ & rumusculis undique materiâ, incautiùs, ut ipsi videbatur, scripturiebat, per eas imponeret: quod tamen exitu caruit. Nam Mizaldus in complusculis eâ de re tractatibus nihil tale scriptis mandavit. Ad tuam Britanniam venio, opus omni meâ prædicatione majus, in quo fidem, diligentiam, iudicium, & candorem simul licet admirari, quantum in nullo alio, qui simile opus aggressus sit. In Hibernicis jam multum profeci, & porrò me profecturum sentio, si quando novissima nostra edentur; quod per horum temporum, hoc est, hominum, qui nunc ubique rerum potiuntur, iniquitatem vix spero. Utinam quæ vestra sunt, & ad universam Britanniam spectant, pari compendio & simplicitate scripisses. Sic enim factum esset, ut temperamentum, quod in Scoticis à me quidam fortassè sunt desideraturi, tuis vestigiis insilens, faciliùs secutus essem, & in vestratium Magnatum offensionem, quam vitatam cupiebam, non incurrissem. Sed cum neminem haberem præter Buchananum, necesse mihi omninò fuit seriem illius tragicæ narrationis, per alios eosque religioni Protestantium minimè addictos antea

adprobatae, petere: cæterum omni insectatione omiffa. Quanquam valdè vereor, ne vel solâ ac nudâ mentione tam indignæ cædis si exacerbentur, qui aded Buchananò infesti sunt. Cæterum ita sibi potentiores persuadere debent, si omnia sibi licere putant, licere quoque omnibus de ipsorum dictis factisque liberè loqui & scribere. Et verè generosè Maximilianus II. Imperator, cui cum literæ Lazari Schuendii & Joannis Cratonis, qui in ejus commeatu in summâ auctoritate erant, ab Augusto Saxone Septemviro interceptæ ostenderentur, quibus illi mirâ libertate de ipsius moribus ac totius Aulæ Cæsareæ ingenio loquebantur, pensitatis diu illis hoc unum respondit, *ut vivimus, ita de nobis præsens ac futura ætas sentit ac loquitur.* Nimirum dura est provincia, quam sibi historiam scripturus imponit, si fide incorruptâ officio defungi cupit, quippe qui lege historiæ obligetur, non solum, ut nihil falsi dicat, sed etiam ut verum audeat dicere. Verum hæc missa facio, quæ tute scis ipse melius; & iterum promisso ad me tam egregio munere gratias ago. Nova editio nostrarum Historiarum sub prælo est, cui XXIII. libri accedent, ut omnino XXX. efficiantur; reliqui XLV. qui superant, alia tempora, alios mores postulant. Vale, & me, quod facis, ama, & cum otium erit, rescribe. *Lutetie Parisiorum Eidib. April. cio. ioc. viii. stilo novo.*

LXXII.

D. Guil. Becherus G. Camdeno.

SIR,

.....

YOUR books are now some time since arrived, God be thanked: the cause of the long stay thereof hath been, that the River was frozen. I have delivered them all, with your letters, for which they mean to give you thanks in their own answers.

I have given Mons. Bongars this letter, to serve only for an address to find out your lodging: for since you are acquainted, as I understand by him, I know there needs no other commendation than his own worth, to dispose you to do him any kindness that you may: yet if you please to let him understand, that the kind offices, he hath done me, have in part obliged you, you shall do me much credit and favour. He maketh a Platonical Voyage, whereof the chief occasion

is.

is to see the Universities, and search our Libraries. I have sent you herewith a book made by Monsieur *Casaubon*, toward the latter end of the stirs between the Pope and the *Venetians*: but the impression of it was stopt at that place where you find it abruptly break off, by command from the King.

Paris 13 April, 1608.

Yours most assured to do you service,

Will. Beecher.

LXXIII.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur,

J'Estime grandement le present que vous m'avez fait, tant pour l'excellence de l'ouvrier & de l'ouvrage, que pour ce que c'est un tésmoignage de l'amitié qu'il vous plaist de me continuer: laquelle je prise encore plus que tout, & m'en sens vôtre obligé; marri de n'avoir rien ici pour maintenant, qui puisse non pas vous éгалer, mais approcher le merite du don, que vous me faites. Je l'ay fait voir à Monsieur le Fevre (Nicolaus Faber) Precepteur de Monseigneur le Prince de Condé, à Josias Mercerus, & autres personages très doctes de ce lieu, qui tous en font pareille estime, disans, que vous vous estes surmonté vous mesmes en cette dernière édition: laquelle *les tables & cartes Geographiques* ont infiniment embellié. Aussi M. Casaubon l'a voulu voir, & m'a prié vous saluer de sa part; & vous prier, qu'il puisse avoir part en vôtre amitié. Je ne di rien de Messieurs de Thou & de Boissise, lesquels vous escriront, comme je m'assure. Et d'autant, Monsieur, que le porteur de la présente est Monsieur Bongars, l'un de plus rares hommes en scavoir, expérience, & pieté, que nous ayons aujourd'huy en nôtre France, & qu'il à delibéré de vous voir & communiquer avec vous, n'allant par dela que pour le sujet des bonnes lettres; je ne me veux estendre d'avantage pour vous conter des nouvelles de ces quartiers, desquelles vous fera part. Seulement je vous offre mon très affectionné service; &

vous supplie de croire, que parmi tous les admirateurs de vôtre vertu, vous n'avez aucun plus affectionné ami, que

Monfieur,

Paris xiv. Avril,
1608.

*Vôtre plus humble & ancien serviteur, qui vous
baise humblement les mains,*

Hotman.

LXXIV.

Jo. Tumerius *ornatissimo & doctissimo Viro*, D. Gul.
Camdeno S. D.

Britannia tua novum exemplar unà cum literis tuis amantissimè scriptis reddidit mihi ill. Legati vestri Amanuensis. Munus cum propter opus ipsum variâ doctrinâ refertum, tum ob singularem benevolentia tua significationem longè jucundissimum. Magni siquidem facio, doctissime Camdene, quod ego homo alienus, nullo merito nec beneficio tibi commendatus, animo tuo non exciderim. Me quoque juvat, ut scribis, meminisse vitæ apud vos perquam suaviter actæ, dum convictu & familiaritate virorum, cum civili prudentiâ, tum bellicâ virtute, tum etiam literis præstantissimorum, frui licuit. Nulla verò dies augustissimam & optimam Reginam è pectore meo delebit, sed ejus eximias virtutes perpetuâ admiratione reverebor: cujus genio non minus ac ingenio tuo præclarum hoc monumentum debere puto. De quo & tibi & patriæ tuæ gratulor, quæ suum Varronem nacta, non est, quod Romanis origines suas invidere debeat. Hoc utinam exemplo foecunda, quæ hic habemus, ingenia in evolvendis antiquitatibus nostris operam navare vellent, quam multa eruerent, quæ nos scire non parum refert! Sed quod unum mihi nunc in promptu humanissime Camdene, gratias ago tibi quas possum amplissimas, tuæque voluntatis in me testimonium lætus amplector, cui me bonâ fide responsurum spondeo, & sicubi dabitur occasio, nullum erga te amicissimi hominis officium prætermittam. Valé, & nos amare perge. *Lutetia* Calend. Maii, cis. isc. viii.

LXXV. D. Gul.

LXXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

THE King is now at *Fountainbleau*, where he expecteth the Queens delivery, who is upon the time of her accompt. Here is some preparation for the expressing of joy, if she bring a Duke of *Anjou*: but it is here generally believed, that it will be a daughter, which I think hapneth, because they do not desire so earnestly another son, as they did the last: for you know the Proverb doth not say, that it is good to have three strings, but *to have two strings to the bow*. After the Queens delivery, the King doth very greatly threaten a voyage to *Provence*; but he hath talked of it so many years together, that now no body believes him: if he go, we shall be driven to follow him, which I am afraid will prove a troublesom journey, for they say he means to be a twelve-month out. This last week my Lord of *Essex* was invited by the King to *Fountainbleau*; whither he went to pass the time in hunting. I hear, that the King hath made him great demonstration of respect and kindness: from thence he goeth to the South-parts of *France*, and so returns back by *Geneva* and *Germany* to the *Hagbe*; and, as I understand, purposeth to be in *England* about *Michaelmas* next.

Here is lately departed hence Don *John de Medicis*, the Queens Uncle, and, as it is said, upon very slight occasions: which is so much more to be wondred at, because he forsook a pension of almost thirty thousand crowns the year. He was entred some time since into great terms of despight with one *Concini*, an *Italian*, much favoured by the Queen, having married her most confident servant. During the time of their quarrel, *Concini* made some use of the Queens favour, whereat the other took great indignation: and tho they were afterwards reconciled, yet he seeing the other greatly supported, and namely, that the King and the Queen did him the honour to assist at the christning of his child at his house, he in great choler took his leave that evening.

LXXVI.

*Doctissimo, ornatissimoque Viro, D. Guillelmo Camdeno
Nic. Fabricius de Petrisco S. D.*

Malo fato, vir doctissime, factum est, ut epistolæ meæ sæpius ad te missæ perierint, haud magnâ alioqui jacturâ, nisi testimonium cultûs mei & affectûs erga te & nobilissimum Cottonum retardatum esset, (opprimi enim nequaquam poterat) & nummi quidam antiqui ad res Britannicas præcipuè spectantes, vobis fortasse nondum visi, quorum ectypos & plerumque etiam archetypos ipsis incluseram, intercepti fuissent, ut suspicari me cogit vestrum tam diuturnum silentium. Quod in vobis mirari satis non possem, quorum singularem in omnes benevolentiam atque eximiam tot in me collatis Londini beneficiis expertus sum, si meas ad vos literas non pervenisse, vel penitus intercidisse non crederem: quamvis D. Edmundi regni vestri ad Archiduces Legati, & notissimorum mercatorum operâ usus sim, per quos fidelissimè ut plurimum perferri soleant epistolæ. Sed hos adversæ fortunæ casus non semel subii.

Nunc autem, cum Palamedem Fabricium de Vallavenfi fratrem meum germanum Parisiis commorantem de profectione in Britannias cogitare intellexissem, tenens quam optabam occasionem remittere nolui, nec eo ipsum sine literis meis trajicere permisi, quibus tibi præsertim constantissimum in me studium innotesceret, simulque illa tui admiratio, in quam ego jamdudum allectus sum, tum ex suavissimis lectissimisque sermonibus, quibus me Londini sæpius dignatus es; tum etiam eruditissimis ingenii tui monumentis, tuam non communium literarum politiorisque literaturæ experientiam atque in omni genere virtutis & ἐγκύκλιος παιδεία præstantiam mente complexus. Velim itaque credas me nemini mortalium in tui observantiâ cedere. Sed si meam hanc voluntatem faventiâ tuâ complecti non dedigneris, idque non pigeat (ut te non rogo solum, verum etiam obsecro) literulis tuis pennâ illâ tuâ perpolitâ exaratis mihi indicare, sublimi feriam sidera vertice. Quod me jam impetraturum non dubito, maximè prædicti fratris mei præsentibus adjunctis precibus.

Cæterum

Cæterum prodiit nuperrimè elegantissimum perfectissimumque opus illud tuum *de Britannia*, pervenitque tandem ad nos exemplar unicum, maximâ præ cæteris numorum antiquorum vi auctum, doctissimisque tuis notis illustratum. In quo visis ambitiosis illis præconiis *doctissimi & perspicacissimi*, quibus non delector, quia meo me pede metior, & scio quam tenuis & arcta sit supellex mea literaria, cum doctis viris neutiquam conferenda: erratum in nomine fuisse magnopere gavisus sum, quod ex eo vix me quenquam agniturum sperem. Verum amorem erga me tuum hæc tibi quidvis aliud medianti extorsisse ut libentè agnosco, ita & gratissimo animo gratias agens immensas, etsi me tanto non dignor honore, hunc tamen studio colam sempiterno.

Porro cum silentio tuo jam diutius cruciarer, teque ad respondendum quodammodo provocare decrevissem, non opportuniùs id me facere posse judicavi, quam si hæc paucula, quæ mihi *de Britannicis tuis nummis* observare cursum licuit, ad te scriberem. Quod tamèn exequi vix ausus sum: nam ob summam quam justè habes à me venerationem, difficillimum sanè fuit præ timore, ne quid imprudenti mihi excideret, quod tibi minus gratum foret. Sed tandem fretus illa, quæ semper eruditionis comes est, comitate & humanitate tuâ, reticere hæc minimè potui, animi gratiâ dicturus potius, quàm quod à te unquam dissentire possim, cujus sententiæ in his omnibus libentissimè semper accedam. Quæso igitur à te, ut hanc mihi des veniam, & patiaris, ut quæ de his sentiam tibi, quam brevius potero, aperiam.

Et primo quidem de *Tasciâ* frequenti illo in antiquioribus nummis vocabulo, conjecturæ D. Davidis Powel mirum in modum placuerunt, quoniam & *Tasca* vernaculâ hâc nostrâ Provinciali idem ferè significat: portionem scilicet fructuum feudorum Dominis ab Emphyteutis quotannis persolvendam: sed conjecturis quia parcè indulgendum esse scio, probare omnino non auderem. Quod enim de numismate censûs tradunt Baronius & alii, nullum in totâ antiquitate, quod sciam, habet firmamentum; quin potius repugnant ipsi antiqua numismata, quotquot ex Oriente alportantur, in quibus facillimè distinguuntur ea, quæ, Romæ cusa, in eas regiones invecta fuerant, ab his quæ in singulis Palæstinæ & Syriæ civitatibus cusa sunt, Græcis Latinisque interdum literis inscripta, ipsisque adeo Impp. vultibus insignita, diversâ quidem formâ diversoque pondere, sed tamen eodem quo civitates ipsæ utebantur, antequam in Romanorum ditionem

ditionem venissent. Quod ex multis adhuc nummis Orientalibus, quos habeo, quosque passim vidi, comprobari facile potest. Unde nullam unquam tributorum in his pecuniis signandis rationem habitam fuisse constat. Maximè cum inter tot varias inscriptiones, quæ in ipsis leguntur, nullam unquam Tributi notam nec in literis nec in symbolis ipsis invenire potuerim: quamvis monetæ varia nomina ΔΙΑΡΜΟΝ, ΑCÇΑΡΙΟΝ, & similia quandoque præferant. Quamobrem nec Britannos quoque tributi tantum causâ ullos signasse nummos opinor, sed pro publicâ monetâ, quæ in promiscuo usu inter ipsos foret, non secus ac Græcorum civitates liberæ, cæterique omnes populi, qui plenâ libertate ante Romani imperii magnitudinem fruebantur. Quos propriis monetis usos, satis superque testantur antiquiores Scriptores, ingensque nummorum copia, qui adhuc exstant, in quibus maximam symbolorum varietatem etiam in ejusdem civitatis nummis cernere licet, quod & à Regibus similiter factitatum est, quemadmodum apud Romanos. Adeo ut mirum videri non debeat, si varia symbola à Britannis Principibus populisque usurpata fuisse videamus. Quæ quidem ad tributa spectare non posse colligere licet, tum ex *Pegaso*, *Sphinge*, *aquilâ*, & *semilunulâ*, tum ex simulacris *Victoriæ*, *Apollinis*, *Jani*, aliorumque Deorum Dearumque, quibus cum tributo nihil prorsus commune intercedit. De Equestribus vero figuris, de *equo*, *tauro*, *apro*, atque etiam de *spicâ* & *arbore*, nil vetat, quin ad insignia peculiaria referri possint; cum his omnibus ad agri fertilitatem personarumque generositatem denotandam tota serè Græcia maximâ gaudens libertate usa sit. Et de apro quidem certum est, quarundam Galliæ gentium proprium symbolum extitisse, atque ab ipsis in signis militaribus prælatum, quales plusquam triginta cernere licet in antiquis hujus Provinciæ monumentis, in quibus arma Gallica in varia trophæa congesta sunt: eademque *apri* insignia retinuisse sub Gallieno Legionem Italicam, quæ sæpius cum Gallicâ confunditur, ex ejusdem nummo argenteo, quem à D. Cottono accepi, videre est. Quemadmodum & inclinante imperio BATAVOS, JOVIOS, ASCARIOS, JUNIORES testatur Notitia Imperii Occidentalis, quos omnes Gallorum Celtarumque nomine censi notum est. At aprum potius quàm porcum Britannicis Gallicisque nummis referri satis ex horrentibus setis apparet, multoque magis ex alio nummo argenteo, quem habeo, quique equestri figurâ belluam insectante venationem apri distinctè repræsentat. Verum utcunque sit, ægrè semper moleste-

que

que admodum fero, Sculptorem tuum monetariorum mentem nullo pene modo adsecutum fuisse, parumque nimis felicitatis adhibuisse, adeò ut longè alia quàm quæ in nummis continentur expresserit. Nam difficillimè profecto Imperatorum imagines agnoscì possent, si nomen adscriptum non fuisset, ut de picturæ infantia narrat *Ælianus*. Idque magis me angit, quod timeam, ne tibi ipsi indoctis his suis picturis imposuerit, virili capite in secundo *Cunobellini* nummo delineato, cum ex eclypi comparatione muliebri esse crinibus in nodum tortis, quemadmodum & in septimo nummo, videatur: vel saltem si virile, *Belini* tantum seu *Apollinis* esse posse, quem muliebri interdum habitu fingere consueverunt.

In octavo ut & in sexto non rotas sed clypea insculpta esse crederem.

In nono & decimo C. VERATIC & COME potius quam CEARATIC & COM legi videtur. *Comii* autem *Airebatenfis* varios nummos argenteos conquisivi cum perspicuâ inscriptione COMIOS. ANDARTÆ Vocontiorum inscriptiones duæ visuntur in agro Deensi, sed *Victoriæ* nullum omnino vestigium habent.

Decimi quarti nummi caput virile esse arbitror, non muliebre, fragmentum solummodo continere inscriptionis SEQUANO. quæ planè ad *Sequanos* nostros pertinet. Decimus nonus, in quo *Pegasus* cum CAMU, victoriæ alatæ figuram stantem aversâ referre potius videtur, quàm virilem inter segetes.

In BRITANNICI nummo cum Græcè inscriptus sit, non facilè adsequor, quâ ratione ad *Etiminium* pertinere possit; quod si egmagma videre mihi liceret, genuinam fortè nummi inscriptionem inventurum me sperarem. Interea tamen videas quæso, an scriptum esset ΜΕΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ Β. ΝΕΟΚΟΡΩΝ: quæ civitas *ratis* symbolo pecuniam sæpissimè signavit. Habeo namque Britannici nummum æreum Alabandæ cûsum: non longè à Smyrnâ, cujus eclypon mitto, cum inscriptione circa puerile caput, ΚΛΑΤΔΙΟΣ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΣ ΚΑΙΣ· ex aversâ verò parte Alabandi simulacrum cum literis ΑΛΑΒΑΝΔ. De *Æliano* similiter aliud sentio, nimirum cum eodem loco sit apud Trebellium Pollionem & alios *Lollius*, qui apud Victorem & Eutropium *Ælianus*, non duos Cæsares aut Tyrannos, sed unum solum, nec *Ælianus* nec *Lollianus* sit nuncupatus sed *Lelianus*, ut ex æreo nummo nobilissimi Cottoni didici, in quo legerem ego Imperator Cæsar ULPius CORNELIUS LAELIANUS. O Vides

Vides itaque, Vir doctissime, quousque nimia hæc mea dicendi libertas (si non potius impudentia dicenda sit) progrediatur. Invito certè mihi extorsit hæc summum, quo teneor, tecum differendi desiderium, cui ignoscere velis vehementèr postulo.

Potuissem alia multa de plerisque meis Gallorum nummis adjungere, præsertim REMORUM, SANTONUM, SEQUANORUM, ARECOMICORUM, VOLCARUM, EBURONUM, &c. sed ne ultimos epistolæ terminos excederem, differre malui. Addidi tamen ectypos quosdam, unius nempe argentei cum inscriptione CALEDU. Quem Tu *Caledonum* esse, ni fallor, judicabis; sed cum juxta oppidum CALADIUS in hac provinciâ sit erutus, adsentire non potero. Alterius item argentei cum equestri figurâ, æresque cum apro & literis EBUR O, quæ ad *Eburones* & *Eburodunos* nostros proculdubio refero; Tu vero fortassis ad *Eboracenses* tuos. Præterea duos alios ex argenteis nummis galeato capite & literis BR præcipuè insignes, quos tu ad *Britannos* forte, ego ad *Brigantiones* pertinere malo. Duos iterum ex argenteis cum literis CAL. quæ varias ferre poterunt interpretationes. Duos tandem ex nummis æreis cum leone & literis VER C, de quibus quis scit an *Vercingentorigem* denotare possent? Quæ si tibi grata fuisse intellexero, summo gaudio afficiar.

Supereſt, ut prædictum fratrem, qui ad te venit, tibi commendem, amicitiaque nostræ fiduciâ petam à te, ut nullum studii officique munus in eo prætermittas, nec in his petitionibus, quas tibi meo nomine facturum est. Quod eo studiosius facies, quo mihi es charior. Rogabit autem, I. Ut te pingi patiaris, tuique vultus iconem ad me deferri in musæolo meo inter illustriores hujus seculi viros collocandam. II. Ut ignotam nobis inscriptionem in hoc nostro litore positam, si fieri possit, nobis interpretari cures; adhibitâ, si opus sit, ope D. Tati & D. Davidis Powel, de quo avidè scire cupio, an unquam Wallensis aut Britannicæ linguæ glossarium aggressus sit. III. Ut indices ipsi Monasterium Almesburiense, ubi sepulta est Eleonora Henrici tertii uxor, Raymundi Comitis Provinciæ filia, cujus imaginem avidè expeterem, si reperiri posset. Quemadmodum & Sanciæ sororis ejus, quæ Richardo Cornwalliæ Comiti nupserat, quæque fortè in eodem Monasterio de Hales una cum Marito requiescit. Quod si non faciliè haberi possent ipsarum imagines, inscriptiones saltem sepulchrorum optarem. IV. & ultimo, Ut de tribus illustribus Galliæ familiis, quas in Britannijs claruisse fertur, doceas

quæſo

quæso quodcunque de ipsarum nomine, antiquitate, nobilitate, dignitate, ditione, insigniis, &c. poterit comperiri. De *Malherba* quidem aliqua à te Londini habuisse memini, sed quoniam nullam de eâ mentionem in novâ Britanniae tuæ editione reperi, etiamsi Boctonum describas, scire vellem, si placet, de ipsa quid tandem didiceris, quidque præsertim in Bedfordiensi comitatu olim possederit. Gallicam sanè stirpem fuisse in Normanniâ nobilissimam certum est, ejusque insignia inter Primates, qui Guillelmum Ducem in Anglicâ expeditione comitati sunt, in Monasterio S. Stephani ad Quentum civitatem multos ante annos depicta cernuntur. Rubrae nimirum sex rosæ in argenteo scuto nigris Arminiis, ut dicunt, pleno. Vigetque adhuc hæc familia in doctissimo celeberrimoque Viro D. Francisco de Malherb, Francorum Regi à cubiculis secretioribus, qui carminibus Francicò idiomate scriptis cæteros omnes in Galliâ longè antecellit. Secunda *Vairorum* seu *Verorum*, qui munitissimo castro de Tornemir in Alvernix montibus jam diutius potiuntur, ubi etiam post Anglos totâ ferè Galliâ pulsos plusquam annis XL. resisterunt. Ex his descendit nobilissimum illud non hujus solum Provinciæ, sed totius etiam Galliæ decus, D. Guillelmus du Vair, hujus regii Senatûs Princeps, cujus opera doctiorum omnium manibus quotidie tractantur.

Quia verò ex Britannis originem trahunt, ubi & arcem ejusdem nominis eadem familia tenuerit, scirem utique libentissimè, si qui adhuc supersint, qui eodem nomine iisdemque insigniis utantur; tribus scilicet argenteis lunulis, aurea fascia in cæruleo clypeo distinctis: cui lemniscum seu lambellum rubeum differentix causâ ab ipsius majoribus fuit additum. Vidi in Cantabrigiensi tuo comitatu *Veros* Oxoniæ Comites, quos eisdem esse nondum dixerim; vellem tamen scire, quæ fuerint ipsorum insignia gentilitia.

Tertia familia *Fourbinorum* est, quæ in quatuor stirpes divisa, tam amplam in hac Provinciâ ditionem affecuta est, ut castrorum feudorumque redditus annui viginti quinque millia Scutatorum aureorum superent, tertiumque jam inter Primates ordinem teneat.

A Britannis autem oriundos se prædicant, voluntque per Burgundiam huc transmigrasse, mutatâ tantisper nominis pronuntiatione, ex illâ familiâ, quæ Thomam Frowike protulit, primum Angliæ Justitiarium sub Henrico VI. de quo Joannes Nordenus meminit in suo Britannix speculo v. 60. (Elinge & Finchley) quæ diversa fortè non est à familiâ Baronum de Wentworth, de quâ tu ipse in Britannia

tuâ, cum iisdem ferè insigniis utantur, ut & Fourbini nostri, inverso tantum colorum ordine. De his quæso inquire, & si vacat, expedi. Venturas à te jussiones ut eliciam, ecce jam rogationibus te onero. Sed de tantâ tamque inutili prolixitate quid dices? Annon difficiles esse nugas, quas ago? Fateor revera, meque nihilominus ita excuses velim, ut majorem culpam in te transferas, cujus benignitas tam facilem ad se aditum præbet. Parce vir doctissime & vale. Aquis-
sextiis. 5 Nonas Maii 1608.

LXXVII.

Cl. Viro Joanni Hotmanno Gul. Camdeno.

Quem misisti amplissimi Puteani tumulum Puteanorum nomine accepi, meque in tuo & ipsorum ære esse lubens agnosco, & seorsim Christophoro Puteano, cujus industriæ & Cl. Casauboni editioni eximium illud *Herodianum monumentum* antiquitatis cultores debemus. Ut Casaubono & tibi plus debeam, Joannem Porium nobilem Anglum, cujus probitatem mente colo, hisce literis, quas tibi defert, commendo: tibi enim innotescere admodum expetit, necnon optimo illi Casaubono: in sacrarium igitur amicitiae tuæ me mystagogo, & in illius te mystâ quæso admittatur. Certè meus est, & te tuoque amore dignus, quique, si nostra Anglica, quod soles, aves, de unione Britannicâ, &c. plenè, si quis alius, edocere possit. Profectus est ex Angliâ cum Waltero Copo ordinis Equestris, qui Comiti Sarisburiae destinæ alteri regni nostri intimus, in Hollandiam, ut interesset tractationi pacis inter Hispanum & Ordines, eo consilio, ut per Archiducis Aulam, vestram adeat, & Lutetiam invisat, teque & Casaubonum salutet. Majorem in modum mihi gratum erit, si ipsum tibi tuâ humanitate obliges, quem hominem gratum faciliè cognosces. Vale Vir Cl. & saluta mihi, cum commodum poteris, amplissimum D. Thuanum, ad quem priusquam gratiam pro libris reponam, scribere dispuadet.

LXXVIII.

D. Franc. Landavenfis Gul. Camdeno.

I Send you here enclosed the copy of an old Charter, which my self long since writ out of the *Autographum* remaining in the Archives of the Church of *Wells*. It seemeth to me, that you have not hitherto light upon it: and I perswade my self, that *Leland's* conceit of naming *Wells Theodorodunum* had his ground here. For as *Theodoric* by corruption of speech became *Tidder*, so he might happily think *Tiddington* to be derived of *Theodorici dunum*. This name of *Theodoricus* putteth me in mind of *S. Theodoricus Rex & Martyr*, that lieth entombed here in our Church of *Marlbern*, and gave unto the place the name of *Merthir Tendric*, that is, the Martyrdom of *Tendric*. His tomb partly ruinated I have repaired, and added a Memorial or Epitaph, the copy whereof I send you also enclosed. My Author for what I have there set down, is our book of *Landaff*, called *St. Teylo's book*, which I perceive you have not seen. It is a very venerable antiquity; and if ever I come to *London* again, I will bring it with me, that you may peruse it, if you please. The Church of *Exeter* hath divers Charters of Saxon Kings, which methinks it were good you did see. If ever you travel that way, you shall do well to make means for a sight of them. Otherwise I do not think, but by the means of my friends I could in time get them copied for you. If you advise me so to do, I will do my endeavour. You see how easily I take any occasion to talk with you, nay rather to you, I should say. For how often I provoke you to talk to me in that your incomparable work, no man knoweth, that seeth not how much time I spend in reading, again and again reading of the same. For it and many other undeserved kindneses, I rest much beholden unto you, which I wish I may one day have means but in part to requite. In the meantime, with my heartiest salutation, I make an end, committing you to God. *Marlbern*, May 27. 1608.

In all old evidences not above 1000 years, I find it called *Marlbern*; but before that *Merthir Tendrick*.
 Your very assured,
 Fr. Landavenf.
 LXXIX. Richardus

LXXIX.

Richardus Parkerus G. Camdeno.

Quid vero vos agitis, antiquitatum Antistites, tu verò imprimis, clarissime Clarentii, in quo tota hæc domus inclinata recumbit? an adhuc languidus? quam doleo! an potius convalescens? quam gaudeo! Nescio enim quomodo sit, ut ad minimum infirmitatis tuæ rumusculum totus palleam, ut qui Te nostro sole adempto, crassam ignorantiae noctem ingruentem præsentiscam, & tuâ nive solutâ multum luti futurum prævideam. Sed te ipsum collige. Neque enim dubito quin cum magnis ingeniis magni genii tutelares assideant, etiam tuam vitæ *Agm* quàm diutissime prohibebunt. Licet enim in Britannia tuâ viri verè doctissimi & antiquarii undique quadrati effigiem agnoscimus; nihilque in ea imperfecti legimus, quale Rodolphus Gualterus de Cardinalis ædibus apud Oxonienfes, *instituit Collegium, absolvit popinam*: te tamen diutius superstitem optamus, non quo cum hujus sæculi miseris amplius collucteris, sed ut huic tuo operi plus ultra adjicias, quia ars inveniendi cum inventis adolescit. Vereor enim, ne si alterius cerebelli adjectitium sit, facile sit Aristarchum agere, & coturnicem inter psittacos deprehendere. Adeo enim iniquè nobis Britannis provisum est, ut vix una ætas unum perfectum proferat Antiquarium. Eduardi tertii tempora forsan viderunt unum Froisardum: Henrici sexti unum *Uptonum*: Henrici 8^{vi} unum *Lelandum*: Mariana unum *Gloverum*: nec deficit alter aureus, & simili frondescit virga metallo, dum Elizabethiaca jactitent unum *Camdenum*, qui mihi tanti est, ut si votis cætera responderent, auro cibarem & balsamo potarem, ut olim Bernardus de altero Timotheo. Scilicet hisce vocibus si hujus artis studiosos magnus noster Jacobus animaret, & præmiorum spem erigeret, non adeo hæc studia neglecta jacerent, sed in suorum amplexum plurimos raperent. Utcunque enim mercenaria non sunt, tamen sine mercede esse non debent. Eo enim impendi laborem & periculum, unde emolumentum & honos speretur: nihil non aggressuros homines, si magnis conatibus magna præmia proponantur. Verum hæc lætiora secula viderunt majores nostrum nos infelices nepotuli succedimus, qui tantis patronis destituti, nobismet

nobismet ipsis deesse non debemus, quo minus radios exhortatorios invicem reflectamus. Verè etenim dico ipsum me, licèt hujus studii pulchritudine satis abreptum, incitatori cursu ferri, postquam amicitiae tuae vinculis irretiri feliciter coeperim. Quare perge, ornatissime Camdene, sicut soles, mihi aliisque, qui hoc fidere Heraldico nati sumus, favoris tui oleum porrigere, & animosiores in hoc cursu reddere. Inter alios obsecro, ut hunc literarum mearum tabellarium benignè respicias, qui plurimum temporis in his nostris studiis insumpserit, non more hominis circumforanei, sed verè periti & honesti. Neque quidem, licet sit optimus Protonotarius publicus, ideo pejor Feccialis; ut olim Archidamus dixit cuidam, qui pro scito medico etiam & poëta, etsi malus, haberi voluit. Certè applaudo Basilii dictionem cuidam aulico, scripturas pervertenti ad Arrianam hæresim: *Tuum est pulmenta Cæsari preparare, non Evangelium exponere*: spero tamen te huic non vitio vertere, si in alterâ arte cum sit exercitatus, ad istam Insignium cognitionem totus propendeat, in quâ tantos progressus fecit, ut Cantabrigiensium nemini, ne dicam Londinensium, hac in parte sit inferior. Liceat ergo à te hoc beneficii impetrare, ut hic Johannes Scotus solus à te potestatem habeat, qui funebria generosorum Cantabrigiensis agri insignia, si modo vestri Collegii nullus intersit, depingat. Non potes homini aut melioris famæ, aut fidei sincerioris hoc beneficium conferre, adeo ut quicquid in hoc genere concedas, mihi concessum putem. Sed obtinere me hoc posse spero, dummodo in Societatis vestræ fraudem non petam. Plura scripserim, sed vides chartam me interpellare, & ut Bernardi verbo utar, finem ante finem facere conatus sum, urgente jam flatu hypocondriaco, quo morbo à Paschate dolorum plenus laboravi. Vale igitur, dignissime Vir, ab eo qui pro humanitate tuâ in me summâ gratias agit maximas, per quas utcumque solvo quod debebam, tamen adhuc debeo quod solvam. E Coll. Caii-Gonevilenfi Maii 31. 1608.

Tuus ex animo,

Richardus Parker

Per hunc nuntium misi chartulas quasdam, quas pro otio tuo vellem ut relegeres, in quarum alterâ apparebit *Richardum Berners* non fuisse Baronem: altera ostendit *Thomam Berners* fratrem

trem Richardi duxisse, ut auguror, filiam & hæredem Rog. Clarendon militis : sed è duabus alteris constare poterit cujus filia fuit Rogeri illius uxor. Tuam de his per hunc nuntium censuram exspecto ; etiam rogo impetrotque, ut revolvās iterum, num illa Hugonis Windefori filia, quæ in familiam Bernersianam elocata Westhorstleiam attulit, fuit hæres necne ; atque ut rescribas genealogiam illam à matrimonio illo cum Windefora ad Richardum Berners dictum Baronem, quæsumus.

LXXX.

G. Camdeno Georgius Carleton *salutem.*

DUM nuper, mi Camdene, *Britanniam* tuam, hoc est, ut ego æstimare soleo, reconditos antiquitatis nostræ thesauros relegerim, dubitatiunculam mihi iniecit locus ille, quo de Ulyssis peregrinatione ad hanc usque insulam dubitantem inducis Brodæum. Et quis est, qui de re tam incertâ non dubitaret ? mihi vero non tam de re ipsâ, quàm de Homeri testimonio quærendum videtur. Adierit ne Britanniam Ulysses non contendo : illud vero ab Homero vel historicè dictum, vel poeticè fictum, facilè mihi patior persuaderi. Ad eam rem demonstrandam quædam præmittenda sunt tanquam postulata, quæ apud omnès in confesso sunt. Antiquos habitatores hujus insulæ *Cimmerios* dictos fuisse, hoc tu nobis luculentissimè confirmatum dedisti ex antiquissimis Scriptoribus : pauca, si placet, addamüs ad ea, quæ sunt à te doctissimè observata. Herodotus pluribus locis testatur Scythas rejecisse à sedibus suis *Cimmerios* & regionem,

ἥ γὰρ νῦν νέμεον ὁ Σκυ-
θαὶ τὸ παλαιὸν ἦν Κιμ-
μερίων. Her. Melpom.
ἡ νῦν ὅτι μὲν ἐν Σκυ-
θικῇ Κιμμέρια τέχεται
ὅτι ὁ πορθμήια Κιμμέρια
ὅτι ὁ χώρη ἔνομα Κιμ-
μερίη ὅτι ἡ Βόσπορος
Κιμμέριος καλεόμενος.
Ibid.

quam Herodoti ætate Scythæ incoluerunt, olim *Cimmeriam* dictam fuisse ; extare etiam ad ipsius tempora in Scythiâ muros *Cimmerios* & portoria *Cimmeria*, tum regi-
oni cuidam nomen *Cimmeriæ* esse ; & Bosphorum, qui *Cimmerius* appe latur. Hæc observat Herodotus de Scy-
this Europæis, qui quum ex Asiâ pellerentur à Massagetis, in Europam transgressi, *Cimmerios* ex antiquis suis
sedibus ejecerunt. Scythæ verò inundatione suâ irrum-
pentes, omnem Sarmatiam & Germaniam tenuerunt
usque ad Oceanum Germanicum. Post hanc Scytharum

rum irruptionem (sicut multis post seculis ad Saxonum in hâc insulâ irruptionem veteres Britanni) in extremis tantum angulis veteres *Cimmerii* permanserunt. In uno angulo prope Mæotium & Bosphorum, in alio angulo prope mare Germanicum, quam regionem in Germaniâ sitam Ptolernæus etiam *Cimbris* assignat. Nam regio illa, quam inter Scythas Europæos Herodotus testatur, *Cimbros* retinuisse, alibi inveniri non potest quàm apud Germanos. Quum ergo *Cimbri* olim ante Scytharum in istas regiones irruptionem à Bosphoro Mæotico usque ad occiduum Oceanum omnia tenuerint: necesse est etiam Britanniam insulam ab istis *Cimmeriis* primò occupatam fuisse. Hoc primum esto postulatum, antiquissimos Britanniae habitatores *Cimmerios* dictos vel contractè *Cimbros*.

Secundum postulatum esto, *Cimmerios* nostros Britannicos artes magicas supra reliquas gentes exercuisse. Postulatum hoc confirmat Plinius & Cæsar. Plinius enim sic habet, *Britannia hodieque magiam attonite celebrat tantis cæimoniis, ut dedisse Persis videre possint.* In hanc sententiam Cæsar de Druidum disciplinâ sic dissert, *Disciplina in Britannia reperta atque inde in Galliam translata esse existimatur; & nunc qui eam rem diligentius cognoscere volunt, plerumque illò discendi causâ profisciscuntur: pro victimis homines immolant.* Hæc mihi postulata sunt; redeamus jam ad Homericum Ulysssem.

Homerus, qui in gentium moribus cognoscendis, in naturæ, artium, atque humanarum rerum omnium cognitione supra reliquos mortales principem locum tenebat, in Ulyssis peregrinatione variarum gentium mores exprimere voluit. Quum verò illum etiam ad inferos amandandum statuisset, nulla gens aptior occurrebat, apud quam tam grande negotium susceptum conficere potuisset Ulysses, quàm apud *Cimmerios*, qui propter magiæ studium maxime tunc celebrabantur. Itaque Circe, quum primum Ulysssem de hac profectioe ad inferos admonuit, docet eum quomodo navigare oportuit ad Oceanum, quis cursus tenendus, quo vento ferendus eò fuisse, nempe Boreâ. Nam ab Italiæ finibus ad Herculis fretum navigantibus opportunissimus est Boreas, maxime si proprium Boreæ statum intelligas, sicut à Vitruvio describitur libro 1º. *Nam inter Septentrionem & Solanum medius est Aquilo, dextra & sinistra circa Aquilonem supernus & Boreas: ita Boreas prior est ad Solanum, quàm ad Septentrionem, atque huic itineri maxime conveniens.* Hæc vero sic explicat Circe.

— πῶν δ' καὶ τοὶ πνοιῇ βορέαο πέσσειν
 'Αλλ' ὅπου' ἂν δὴ γῆ δὲ ὠκεανοῖο ἀρήσῃς.

Id est,

— *Illa autem Boreæ pelletur ab aurâ,
 Quumquæ per Oceani tandem transmiseris æstus.*

Ergo Ulyssæm videmus ad oceanum provectum, & per oceanum navigasse, δὲ ὠκεανοῖο, per oceanum pervenisse ad Cimmerios. Audiamus reliqua. Libro proximo narrat Poeta, quomodo navis Ulyssis per fines oceani pervecta, tandem ad Cimmerios accesserit : sed ipsum audiamus Homerum, Ὀδυσ. λ.

'Ηδ' εἰς πείραδ' ἴκανε βαθυρροῦ ὠκεανοῖο,
 'Εὐθαδὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμοσε πόλιν
 'Ηεὶ καὶ νεφέων καλυμμενοί, ἔδεπον αὐτὸς
 'Ηελὶ φαιδαν ἐπιδέξατο ἀκλινέσσιν.
 'Οὐδ' ὅπου' ἂν εἴχῃσι πρὸς ἑρᾶνδ' ἀσερέντα,
 'Οὐδ' ὅταν ἀπ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' ἑρανόθεν περὶ ἑσπέρῃ,
 'Αλλ' ἐπὶ νύξ' ὕλοϊ τέτατο δειλοῖσι βροτοῖσιν.

Id est,

*Illa per oceani fines volat alta fluentis :
 Urbs ubi Cimbrorum est, & gens antiqua virorum.
 Nubibus assiduus tectos, non aureus illos
 Sol, radiis quamvis penetrantibus omnia, cernit,
 Nec quando astriferum cæli consurgit in orbem,
 Nec quando occiduo procumbit in æquore prouus.
 Nox illic miseras condit caligine gentes.*

Quærimus ubinam gentium siti fuerint Cimmerii isti, ad quos per occiduum oceanum Ulyssæm pervenisse autor est Homerus. Dices, omnes gentes ad occasum Cimmerios dictos, antequam in istas regiones proruperint Scythæ, ita ut non facillè constare possit, quam potissimum gentem designet Poeta ; & Germaniam & Galliam occupatas à Cimmeriis non minùs quàm Britanniam. Esto. Sic ergò progrediamur. Cimmerii isti, ad quos penetraverat Ulysses, vel Hispani erant, vel Galli, vel Germani, vel nostri Britanni. Nescio enim quam gentem aliam excogitare quis possit ? quæ & Cimmerios tulerat, & ad quam per oceanum navigandum fuerat. Si Gallos dixeris aut Hispanos : respondeo, non opus fuisse, ut ab Italiâ per oceanum ad illas

illas gentes navigaret, ad quas per Mediterraneum mare sapissime commeare solebant Græci. At Ulysses videmus non errore aliquo aut tempestate adductum, sed consilio certo huc delatum, à Circe edoctum & monitum, ut per oceanum ad *Cimmerios* naviget. Non ergò *Cimmerii* isti fuerunt in Galliâ aut Hispaniâ: si Germanos dixeris, respondeo, Ulysses non potuisse ex mari Mediterraneo per oceanum ad Germanos penetrare, nisi per Britannos. Ergo facilius Ulysses & prius ad *Cimmerios* Britannicos accessit. Deinde, duo sunt in Poetæ verbis, quæ evincunt, *Cimmerios* istos fuisse Britannos. Primum est, quod eorum situm; alterum, quod cœli habitudinem demonstret. Sitos esse *Cimmerios* istos ait *ἐν πτελέσσι ὠκεανῶν*, ad extremos Oceani fines. Navigantium respectu loquitur Poeta: nam navigatores sibi metas statuebant, ultra quas nemo tunc temporis navigare solebat: de extremis istis finibus expressius loquitur Poeta, quum *Cimmerios* ad extremos oceani fines statuatur. Itaque hæc meta ad Occidentem ultima erat, ultra Hispanos Gallosque; nec potuit Germanicum aut Gallicum littus hoc nomine appellari, quum Britannicum littus ulterius fuerat. Qui igitur populi ab Homero statuuntur, *ἐν πτελέσσι ὠκεανῶν*, iidem ab Herodoto eodem sensu dicuntur *ἐξ ὧν ὁ ὠκεὸς ἀναβαίνει*, sicut mox ostendemus. Notat etiam doctissimus Poeta cœli qualitatem, quæ facile alteri genti convenire non potest. Narrat enim Homerus, *Cimmerios* istos ita obteatos fuisse nubibus, atque aëre caliginoso, ut lucidissimus solis conspectus plerumque non appareret illis, sicut aliis gentibus solebat. Hæc aeris temperies Britannis hujus insulæ incolis usque ad hunc diem est peculiaris: sæpius enim fit, ut per plures dies solis conspectus ita caliginoso aëre nubibusque obtegatur, ut qui peregrinandi studio huc commeant, mirari soleant, se per aliquot dies, aliquando per aliquot septimanas in quibusdam locis non posse solem aspicere, sicut in aliis gentibus aspici solet. Hæc aeris temperies observata est ab ingeniosissimo Poetâ, quam per Mercatores didicerat ille. Itaque dicterium illud de *tenebris Cimmeriis* hinc sine dubio originem traxit: cujus originem nos tamen alibi querere solebamus propter hujus loci ignorantiam. Neque vero est, quod hinc nos læsos existimemus, quum & verum agnoscamus, quod de aeris temperie narrat Poeta, & nubosum hoc cœli tegumentum velut gratissimum quoddam umbraculum, magnum secum beneficium adferat ex divinâ providentiâ, quia & soli fertilitatem longævam conservat; quo fit, ut nimio solis ardore terra hæc non sit exhausta, sicut in multis gentibus videmus fieri; & corpora

incolarum eodem beneficio, quo fervores nimii arcentur, saniora, salubriora, magisque solida reddantur; ita ut in hac re peculiaris quædam Dei benedictio sese nostri soli incolis prodatur. Confirmant hanc sententiam, qui ex antiquis de Britannæ nostræ temperie quicquam prodiderunt. Minucius Felix dialogo, qui inscribitur Octavius: *Britannia, inquit, sole deficitur, sed circumfluentis maris tepore recreatur; quod dicat Britanniam sole defici, videtur interpretari Homeri verba illa,*

ἔπειτ' αὐτὰς
ἦελι & φάειν ὅππῃ δέ κε ἀκλινέσσιν.

Non enim lux aut dies tollitur, sed visus quandoque solis: quod verò Poeta de nocte incubante addit, auxelis poetica est; non dicit hic solem non oriri, sed propter nubes aliquando non videri solis radios. Hæc ergo, quæ de situ regionis atque aeris temperie ex recondita eruditione refert Poeta, probant Cimmerios istos non esse alibi quærendos quàm apud Britannos. Itaque vetus Scholiastes, ab Eustathio antiquitatis nomine celebratus, in istum Homeri locum hæc habet, *ἔθνη & παροικῶν τ' ὠκεανὸν οἱ Κιμμέριοι.* Quæ verba Britannos nostros expressius demonstrant, quàm ullam aliam gentem. Eustathius in locorum descriptione aberrasse Homerum existimat, quia statuerat Cimmerios in Occidente, cum ipsius iudicio ad Boream fuissent: itaque censurâ istius notatur Homerus, *Ἐκτοπίζων μὲν ὡς ὅτι Κιμμεῖους τὸ ἀληθὲς Βόρειον ἔθνη & εἰς τὰς ἑσπερίας τόπους.*

Eustathius solummodò illam Cimmerianam partem respexit, quam suo seculo longe post Scytharum irruptionem ad Bosphorum Cimmerium restare intelligebat, nec considerabat quis locus Homeri seculo à Cimmeriis fuerat occupatus. Itaque hæc non erat Poetæ ignorantia, sed Eustathii. Illud rectè observatum est ab Eustathio, expeditionem hanc Ulysseam ad Occidentem fuisse confectam. Jam fidi erat interpretis sequi ducentem Poetam, & Cimmerios in occiduo oceano indagare, quanquam idem Eustathius hoc ipsum inscius confirmat; refert enim ex antiquis Historicis, *ἔθνη & Ἑυρωπαϊὸν τὰς Κιμμερίας ἐπέκεινα Ἰταλίας οἰκῶν ὑπὸ γῆ.* Græci, qui quidquid terrarum ultra Italiam fuisset in Europâ, Cimmerios occupasse produnt, quid aliud volunt, nisi fuisse eos ad Occasum? quod autem eosdem dixerint fuisse ὑπὸ γῆ, nihil aliud significare videntur, quàm populis ad Orientem sitis Cimmerios fuisse sub horizonte; hoc enim illis videbatur fuisse sub terram. Videmus ergo ex his alterum necessario sequi, vel ignorantiam Geographiæ

graphiæ imputandam Poetæ, etiam ad miraculum docto, quem vocabat Strabo, Ἀρχήτην τῆς Γεωγραφικῆς ἐμπειρίας: vel *Cimmerios*, ad quos penetraverit Ulysses, in occiduo fuisse litos oceano; quos, si terrarum orbem lustraveris, nunquam reperies, nisi *Britannicos Cimmerios* fuisse dixeris. Si placet, pergamus. Ulysses apud *Cimmerios* nostros edoctus de reditu suo, evocatâ nempe per artes magicas animâ Terefiæ Thebani, quæ omnia illi quæsitâ aperuit, hinc tandem revertitur: sed in recessu ab hac insulâ, quædam sunt ab Homero dicta, quæ alios maxime verò Herodotum excruciarunt: tentabimus, si forte nos lucem aliquam istis adferre possimus, & ex istis, antiquitati nostræ. Regressum ejusdem navis sic describit Homerus ὁδὸς. λ.

Τὴν δ' κατ' ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε χῦμα ἑὸιο.

Id est,

Inde per oceanum flumen delata recessit.

Atque iterum ὁδὸς. μ.

Ἄντ' ἐπὶ ποταμοῖο λίπεν ἑὸν ὠκεανοῖο,
Νηὺς ὅππ' ἔκλετο χῦμα θαλάσσης εὐρυποροῖο.

Id est,

*Fluminis oceani cursu refluxente relicto,
Navis ubi pelagi latas recurrit in undas.*

Hæc torquent Herodotum. Neque enim ego ullum novi fluvium, qui sit *Oceanus*, (inquit Herodotus) sed hoc nomen opinor *Homerum* aut aliquem *priscorum Poetarum*, cum invenisset, in poeticum intulisse. Idem alibi de Oceano hæc habet. *Oceanum* ab ortu solis incipientem circumfluere terram, verbis quidem affirmant, sed re tamen non demonstrant; hæc ille. Atqui *Atlanticum* mare extra columnas agnoscit Herodotus: sic enim scribit, *Nam & illud quod Græci omne pernavigant, & id quod extra columnas est, Atlanticum dictum, & rubrum, idem est mare*; hæc Herodotus. Sed quid sit, quod Homerus vocaverit ὠκεανὸν ποταμὸν, id Herodotum vehementer torserat. Ad hanc rem aperiendam aliud præterea postulat mihi sumendum est, quod æquus Lector & antiquitatis peritus facile concedet: regiones nempe istas priscis temporibus non aliter ad hominum notitiam pervenisse, quàm per mercatores. Græci mer-

catores

catores industriâ improbâ & indefessâ universum mare pertentant, & colonias deduxerunt in Galliam & in Hispaniam. Quidquid ergo Homero vel Herodoto innotescere de istis regionibus potuit, illud omne à mercatorum narrationibus hausierunt. Mercatores autem etiam extra columnas per stata emporia Britanniam usque provecti sunt, ita tamen ut littus ferè legerent; illa enim prisca navigandi ratio erat per littora, ante inventum pixidis usum. Qui igitur Britanniam adierunt, vel ab Itio Promontorio, vel à Gessoriaci navali, vel ab aliquo alio loco finitimo huc transfretare solebant. Nam quænam alia via in Britanniam tunc temporis cognita esse potuit? Itaque emporia in Cantio antiquis prius & celebrius nota esse oportet. Hic Herodoti locus aperiendus nobis occurrit, cujus verba sic se habent. *Celtæ sunt extra cippos Herculis, Cynesii finitimi, omnium in Europâ ad occasum habitantium ultimi*: sed hæc Latina verba, non ingenue referunt Herodoti sensum. Lector enim istis verbis colliget, non *Cynesios* sed *Celtas* ultimos esse ad occasum in Europâ. At Herodotus expressius posuit *Cynesios* ultimos ad occasum, sic enim scribit.

Οἱ δὲ Κελτοὶ εἰσι ἔξω Ἑρкулῆων σολέων· ὁμυρεῖται δὲ Κυνησίοισι, οἱ ἔσχατοι πρὸς δυσμῶν ὁπότερος ὅς ἐστι τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἡμετέραν.

Vides hic *Cynesios*, non *Celtas*, extremos esse ad Occasum in Europâ. Querimus jam, quinam sunt isti *Cynesii*; nam alium fuisse à *Celtis* populum ex Herodoti verbis constat; quia *Cynesios* non dicit *Celtas*, sed *Celtis finitimos* fuisse, uno veluti communi fluente separatos, & ad Occasum ultimos. Si mihi Criticorum animus ad audendum adfuisset, contendere possem, *Κυνησίοις*, Librariorum incuriâ aut incitiâ, pro *Κιμμερίοις* irreplisse; & quid ni? quam facilis mutatio! & quænam potest esse gens aliâ ad Occasum *Celtis finitima*? aut quis mihi proferre potest ex antiquis Scriptoribus quicquam de gente *Cynesii* proditum? si enim Ptolemæum, Strabonem, Plinium, Melanem, reliquosque quotquot sunt Geographos percurras, nusquam *Cynesios* populos invenies. Quis ergo me reprehendet, si pro *Cynesiiis*, qui nusquam apparent, *Cimmerios* substituam? Verum tantam in conjectando audaciam mihi non assumo. Illud tamen non dubitanter affirmare ausim, quos Herodotus *Cynesios* vocat, vel fuisse antiquos nostros *Cimmerios*, vel saltem aliquam *Cimmeriorum* nostrorum regionem: aut

ita sentiam, impulit me alius Herodoti locus. Verba ejus accipe ;
Celtæ, qui omnium in Europâ extremi sunt post Cynetas. Græca sic ha-
bent.

ῥέει γὰρ διὰ τὰς πάσης τῆς Ἑυρώπης ὁ Ἰσθμὸς, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν ὁ
 ἔρχεται πρὸς ἡλίας δυσμῶν, καὶ Κύνητας ὑπερβαίνει ἐν τῇ Ἑυρώπῃ.

Herodot.
 Melpom.
 379.
 Euterp.
 162.

Certum est, hic Herodotum eandem gentem notare, quam prius *Cynesios* vocaverat. Liceat mihi cum bonâ bonorum veniâ gentis nostræ antiquitatem fugientem ad lucem revocare. Non dubito, quin quos Cæsar *Cantios*, nostri *Kentishmen* appellant, iidem sint, quos Herodotus vocabulo ad Græcorum ora inflexo, *Κύνητας* appellarit. Nam *Cantios* multo magis & prius exteris nationibus innotuisse, quam reliquos Britannos, locuples nobis auctor est Cæsar : *Non enim temerè* (inquit Cæsar) *præter mercatores adit ad illos (Britannos) quisquam* : neque iis ipsis quicquam præter oram maritimam, atque eas regiones, quæ sunt contra Galliam, notum est : hæc ille. Non est ergo mirum, si de eâ tantum parte hujus Insulæ audiverit Herodotus, ad quam solam mercatores commeare solitos refert Cæsar, id est, ad *Cantios* nostros : sin verò neget mihi quisquam, *Κύνητας Cantios* fuisse, illum libenter rogaverim, ut duos illos Herodoti locos explicare dignetur ; ostendatque nobis, quinam sunt isti *Κύνη* ad Occasum in Europâ ultra Celtas. Neque tamen criticum supercilium assumere libet, aut gloriari *Cantios* nostros antiquitatem mihi debere suam. Hæc ego (nescio quod natus nugandi tempus) mitto tibi in ignes ad censuram tuam rejicienda. Utere tuo judicio, quicquid enim feceris, placebit, quia tu places.

Lib. 4. de
 Bell. Gall.

Jam huc usque proVecti sumus nugando, quid si redeamus ad Homericum illud *ὠκεανὸν πρὸς ἡμῶν*, quod Herodotum tantoperè turbaverat ? Illud supra docuimus, veteres notitiam nostrarum gentium tantum ex mercatorum commeantium relatu habuisse. Mercatores autem referre potuerunt, fuisse inter Celtas & Cimmerios nostros oceani angustias tantas, ut eas fluminis latitudo nonnullis in locis superaret : angustias autem istas prisca illis temporibus magis fuisse coarctatas, atque oceanum longinqui temporis intervallo latius se postea dilataste, non negabunt, qui ad istas oras plura oppida atque agros ab oceano penitus absorpta monstrare possunt. Has igitur angustias ad fluminis latitudinem conferendas, quid si dicamus ab Homero

Homero eleganter dici ὠκεανὸν ποταμὸν ; non enim dicit Homerus oceanum fuisse flumen, nusquam illud : sed tantum, quum Ulyssis reditum à *Cimmeriis* describat, affirmat illum ὠκεανὸν ποταμὸν transiisse ; quod cum elegantia poeticâ ipsum dicere potuisse quis negat ? Hanc sententiam confirmant ea, quæ à Strabone observata sunt ex Homero. Nam ex Homero fufius probat Strabo, oceanum orbem terrarum circumfluere, omnesque ferè oceani partes fuisse Homero notas, & ad occasum & ad austrum ultra *Æthiopes* ; & ad septentrionem, atque ad orientem, ex disertis Poetæ verbis probat. Quum igitur sapius de oceano differat Homerus, omnesque orbis partes oceano coerceri confirmet ; quis non videt, hæc quæ de ὠκεανῶ ποταμῶ hoc tantum loco refert. intelligenda necessario esse de his angustiiis, quibus qui huc navigabant, oceanum hoc tantum loco tanquam flumen quoddam suis ripis coerceri videbant ? sed tandem ne te penitus legendo enecem, finem istis imponam. Tu censoriâ virgulâ pro arbitrio statue de istis, quæ mihi propensus in te meus extorsit amor. Vale.

LXXXI.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Received very lately a letter from you by *Constans*, and one of your books for Mr. *Casaubon*, and a letter, both which I have delivered. I am sure he purposeth to send you an answer, which as soon as I receive, I shall not fail to send unto you. Mr. *Hottoman* doth very affectionately salute you. You shall receive by the Bearer, Mr. *Holcraft*, from him all that hath been published touching the house of the *Courtneyes*, according to your desire ; and I think it will be so much the more welcom, that it is translated into Latin.

The King sendeth very instantly his son *de Vandosme* into *Britany*, to be received Governour by the Estates of that Province : and Monsieur de *Boiffise* your old acquaintance goeth with him to counsel and direct him ; which confidence and charge destinates him, in the opinion of the Astronomers of State here, to some great and eminent place in this Realm, if he live unto it.

There

There hapned a great quarrel in this Court a while since between the Duke *d'Aiguillon* and one Monsieur *de Balagni*, who challenged the Duke, which is thought by many a very great presumption, and without example, that a private Gentleman should challenge a Prince, tho' the other had said unto him, that he would answer him in any fashion the other would require, laying aside his rank and quality. The Duke *d'Aiguillon* was apprehended and brought back before they met: but the other keepeth out still.

We hear, that *Tyrconnel* is dead at *Rome*, and hath been buried in the Church of *S. Peter* with great solemnity.

I thank you very kindly for the *Encomium Jacobi*, which you sent me: it is marvel, that the Author dares set his name to it, lest he should be punished for censuring great men with that liberty.

We hope in time to return into *England*: and we hear, tho not very certainly, that *Sir Tho. Hollis* is designed to succeed us. Thus for the present I commend my service and humble affections to you, and rest,

Paris Sept. 2. 1608.

Yours, very desirous to do you service,

Will. Becher.

LXXXII.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno *V. Cl. S. D.*

ACcepi, Præstantissime Vir, & epistolam tuam, & quod illi fuit adjunctum, munus à te longè pretiosissimum. Eram tibi dum illâ communi obligatione obstrictus, quâ omnes literarum amantes, & veteris historiæ cupidos (in quibus ego quoque nomen profiteor meum) immortalis cum tuâ laude tibi devinxisti: sed tu præter hanc obligationem, quæ mihi cum cæteris erat communis, novo hoc insuper captum vinculo me tibi privatim asseruisti. Ego verò, mi Camdene, in ære tuo esse non recuso; et si expungendi hujus nominis apud te contracti non magnam, ne quid dissimulem, spem habeo. Quid enim mea tenuitas munificæ liberalitati

Q

tua

tuae ἀντάξιον potest rependere? Istud ego non magis sperare debeo, quam præstare aliquid in literis valeo, cum absolutissimo & numeris omnibus perfecto opere tuo dignum componi. Sed benè est, quod cum eo mihi creditore est, cui gratâ voluntate magis quàm lance & librâ possum satisfacere. Hâc fiduciâ Polybium meum post aliquot menses, si Deus dabit, tibi mittere non verebor. Si rem spectes, χροστὸν χαλλεῖα, ad laborem quidem meum quod attinet; sin vires meas, quod poteram, maximum munus, ut ab ingrati animi vitio me vindicem. Est jam Dei beneficio ad umbilicum perducta contextûs Polybiani cum nostrâ versione editio: sed restat adhuc longè difficillima pars operis; nostras dico in illum incomparabilem & Πολιτικῆς & Ἐστρατηγικῆς Doctorem observationes; quibus utramque illarum disciplinarum sumus conati illustrare. Itaque procul adhuc à metâ absumus: quam det consequi ὁ θεὸς πάσι: qui te, vir clarissime, servet, atque omni bonorum genere cumulet. Vale. Lutetia Parisiorum pridie Non. Sept. cio. isc. viii.

LXXXIII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Writ unto you but very lately by one Mr. Holcroft, at which time I sent you lately a book in Lattin of the *Courtneyes*, which Mr. *Hottoman* gave for you: and tho I have not heard from you since, yet I would not omit this good opportunity of writing by Mr. *Ailesbury*, the rather to convey this letter from Mr. *Casauhon*, who doth with all affection salute you, and thank you of your present: but of that I refer my self to his letter.

The Duke of *Nevers* is setting forward within a day or two out of this town towards his great Ambassage of *Rome*, to offer this King's obedience to the Pope: he goeth to *Marseilles*, and from thence upon the King's galleys, near unto *Rome*. He hath two hundred Gentlemen in his Troop, whereof some are of the Religion: among others the Vidame of *Chartres*, son to Monsieur de *Beauvoir*, who was so long Ambassador in *England*. Which voyage of his many here interpret, as if he meant to turn his Religion with more reputation.

We

We expected here by this time the Duke of *Mantua*, and sundry Governours of the frontier Towns to *Flanders* had made great provision by the King's commandment to entertain him: but very lately we have a report here from *Holland*, that he is gone, or upon the point of going into *England*. This day there is arrived in this town an Ambassador from *Venice*, who goeth into *England* to succeed Signor *Justiniano*. We are here told, that the discontents between that State and the Pope continually fester inwards by many petty accidents, and that they are entred into a very settled distrust, the one of the other. And it is very certain, that there hath of late been sent great store of books of our Religion thither, and very thirstily bought up. Sir, I pray God to keep you in perfect health and contentment: and so I rest

Paris 21 Sept.
1608.

Yours, very desirous to do you service,

Will. Becher.

I write you nothing of Don *Pedro*, who altho he be here still, is as if he were not here: it being now a month since he either did see the King, or scarce stirred out of doors.

LXXXIV.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

R Eddidit mihi hoc ipso die affinis meus à te rediens, Vir Clarissime, Amice perpetuum observande, literas amoris plenissimas, & *Britanniam tuam* eleganter adornatam, munus magnum, sive ab amicissimi viri spectetur affectu, sive ab operis ipsius perfectione. Habeo de utroque gratias, quantas animus meus concipere potest, maximas, habebitque instar pulcherrimæ gemmæ bibliotheca mea opus tuum verè magnum, & memoriâ posteritatis dignissimum. Quid dicam de amoris tui erga me constantiâ, quæ me recreavit incredibili voluptate? Tantopere gaudes de læto nuncio, Jonstonum revixisse

tuum. Certè diu multumque conflictatus sum non tam cum morbo quam cum morte, toties hoc toto biennio capiti meo minitante. Sed visum est clementissimo Deo me ab ipsis leti & sepulchri faucibus ereptum, præter meam & spem omnium, hucusque conservare non sine quodam miraculo. Benedictum sit nomen Dei nostri benignissimi in æternum. De *Urbibus nostris* nihil statuerim, priusquam censuræ rursus tuæ subjiciantur. Odoratus aliquâ in parte judicium tuum, mutavi in vestris pauca, nostris addidi quædam, quæ abs me habebis proximâ occasione, volente Domino. Vide quam valentè valeam, qui has summâ cum voluptate, molestiâ nullâ, meâ manu ad te exaravi, pleniores, per Dei gratiam, per affinem meum daturus, qui humanitatem & suavitatem illam tuam, veluti propriam tibi inter tuos, miris prædicat laudibus. Æternum vale, V. Cl. perpetuâ fide mihi observande in Domino nostro Jesu, qui tibi vitæque tuæ cunctis actionibus prolixè benedicat ex alto. *Andreapoli xxv. Sept.*
A. ∞. ioc. viii.

Totus ille tuus,

Johannes Jonstonus rediviuus.

LXXXV.

D. G. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Have received yours of the 22d of December, and I am exceedingly sorry, that you should have so reasonable an excuse, that I had not heard from you of a long time; as the indisposition of your body: but I trust in God, that it will not hold you long, especially if you do exempt your self, not only from these superfluous offices of writing letters, but chiefly from your own indefatigable studies, which in my time were the greatest ruin of your health.

Mr. de Thou and Monsieur Hottoman do exceedingly thank you for their books; and I think the former will send you some other part of his History ere it be long: for I understand it will shortly be finished,

ed, tho I think it will not be published till this next Mart at *Frankford*.

Here hath been likewise great expectation of a Masque to be presented by the Queen, and sundry days have been appointed for it already; but it hath been prolonged on Monsieur de *Sullies* being sick, in whose house it is to be chiefly shewed; and then it goeth afterwards to the Queen *Margarets*; which kind of going up and down the streets with a Masque, I am sure you will think very strange for a Queen; but such is the custom of the place. My Lord Ambassador hath been bidden to this Masque, but with somewhat a strange clause, of bringing but four with him; which is so much the more unwelcom now, for that there are at this time many English of great quality in town, who will expect to have the sight thereof by his means. For besides my Lord of *Cranbourne* and his two brothers in law, here is my Lord *Windsor*, and two sons of my Lord *Shesfield*, and sundry other Gentlemen of quality.

Here is come to this town lately the Earl of *Angus* out of *England*; and from *Italy* Sir *Robert Basset*, who professeth openly, as they say, that he had rather be a Gentleman in *England*, well at his ease, than a wandering Prince in imagination.

Here is lately come to the Court Monsieur le *Daulphin*, to shew his doublet and breeches to his good people of *Paris*: and by consequence his women are now rid of him, whom he used (as they say) to scratch and kick unmercifully.

My Lord Ambassador should have visited him the other day; but the time being appointed, his Governour sent word to excuse the matter, that this young *Astianax* would not be ruled, but would go abroad whether he would or no, and so desired him to appoint another time. They report many of these *indicia naturæ*.

There is much speech here of marrying the young Prince of *Conde* to the Constable's daughter; and it is thought it will be, ere it be long: but that Prince hath had very crofs fortune in his love hitherto, having been frustrated already in four marriage-designs: since our coming into *France*; and for his Mistresses of love, they say, they have been too easie to him.

I send

I send you herewithal the relation of the Duke de Nevers entry into Rome. And so for this present I rest

Paris this 28th of January
1609. stilo novo.

Tours, very affectionate
to love and serve you,

Will. Becher.

I send you herewithal certain Verses of Monsieur de Thon, which he sends unto you: but bethinking my self, I will keep them, to send them by a friend, because the Post peradventure will think, that it is some great matter, and look to be paid as for letters; and this is not new.

LXXXVI.

Isaacus Casaubonus Gulielmo Camdeno S. D.

ENTibi, vir præstantissime, promissum ante aliquot menses *Polybium*, qui simul ac fuit absolutus, habui nihil antiquius, quam ut tui memorem me probarem. Nolo in solum munusculum hoc accipias: quod non esse idoneum agnosco, ut cum tuo munere comparetur. De iis loquor, quæ sunt à me profecta: nam ipsum quidem *Polybium*, non dubito magni à te fieri. Adjecimus *Polybio* comitem *Æneam*, scriptorem, ut nostra opinio est, vetustissimum. Qui si alicubi in Britanniae vestrae bibliothecis posset reperiri, rogarem te, ut vestrum exemplar cum mea editione curares conferendum. Multa enim pessimè affecta erant in eo libro, quo sumus usi: uti mirari nemo debeat, non omnia esse nos asssecutos. Restat operis à nobis suscepti pars altera, commentarii in *Polybium*; quos sperabamus unâ cum ipso Auctore nos daturus: sed ea intervenerunt, quæ studia nostra non mediocriter inturbant. Verum hæc *Θεὸς ἐν γέρας κείνῳ*. Te oro me constanter ames, qui te nunquam non colam, dum ero. Vale. *Lutetiae Parisiorum* Nonis Sept. cjb. ioc. ix. raptim.

LXXIX. Joannes

LXXIX.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

SCriperam ad te nuperrimè, Vir Clarissime, cum nullum mihi esset serium argumentum, tantum ut scires, Jonstonum tuum vivere, & per Dei gratiam valere, simulque cognosceres ipsum tui memoriam cum observantiâ colere. Sæpè habeo præ manibus aureum tuum librum, quem proh dolor multis in locis fœdavit typographus vester. Britannia longè plus debuit Camdeni laboribus & felicissimæ industriæ, & cives Britannix longè etiam plus Britannix Camdeni. Sed istæ operæ manuariæ imperitorum hominum nihil derogabunt divino merito & monumentis doctissimi Camdeni. Nostri homines postquam viderunt *Urbes* nostras in tuâ Britannia, non desinunt efflagitare earum editionem seorsim, quod non omnes capere aut coemere possint tuam Britanniam. Qui has literas ad te deferret, Petrus Petreius Cimber, juvenis eruditus, probæ indolis & felicitis ingenii, vixit apud nos totum triennium & ampliùs, mihi familiarissimus, & merito carissimus, & quod mireris, diligens indagator rerum nostrarum; adeo ut ipse possit tibi omnia, quæ ad nos & circa nos, non inscientè referre. Eum tibi, Vir amicissime, de meliori notâ commendo, non tam ob amicitiam nostram, sed etiam ob virtutis studium, cui ipse est addictissimus. Vale & salve felicissimè

*Andreapoli Scotorum**à tuo*

postrid. Nonar. ixbris

1609.

Jonstono, qui hæc meâ manu apposui.

LXXXVIII.

Janus Rutgerfius G. Camdeno.

PRidem est, Vir Clarissime, dum notitiæ tuæ inferi arsit mihi animus; sed hæcenus aut pudor calamum repressit, aut occasio scri-

scribendi defuit: quam commodum jam sese offerentem arripere jam placuit, ni nunc neglectam frustra fortassis aliàs quærerem. Mitto igitur cratiunculam Cl. Baudii, cujus editionem & facundissimi scripti elegantia & quotidianæ amicorum flagitationes à nobis expresse-
runt. Quod munusculum eo animi candore à te accipi velim, quo à nobis offertur tibi. Vale, Vir Clarissime, & si nos posthac tuorum numero accensere dignaberis, nunquam mittam, ut ullum officii genus in me desideres. Scribebam *Lugduni Batavorum* tertio Aprilis cjo. ioc. x. qui erat ἀπὸ τῆς χριστογνίας xii. supra M. DC. Si D. T. rescribere non gravabitur, ὁ γράμμασι φέρῃς εἰς propediem huc reversurus est.

Tui studiofissimus,

Janus Rutgerius.

LXXXIX.

D. Christophorus Heydonus G. Camdeno.

Good Mr. Clarentius,

HE, whom for his Platonical beard you call *Ευπώγων*, was not the man you took him for, who being long since dead, liveth nevertheless beloved in the honest memory of his friends: but a Brother of his, as far from his conditions, as otherwise near in nature: and tho he were indeed *Βαδυννέτης*, as *Socrates* calleth *Julian*, yet did that Apostate by his oppressions never give the *Antiochians* more just cause to bid him *κείρειν πώγωνα καὶ χρίνια πλέον* ἢ *αὐτῷ*, than by his late perfidiousness this Deserter hath given me in my particular, for ever after to be *μισοπώγων* for his sake. But I will not weary your ears with his villanies lately offered me.

My writing is chiefly to give you unfeigned thanks for the double kindness by this bearer, making further bold withal to challenge your promise for the Prognostication of *Paris*, for which you shall still more and more indebt me to you.

Tho

Tho you allow my collection out of *Livie*, yet you requite me pleasantly with that of *Seneca*, *Patere aliquando Mathematicos vera dicere*, as if *Brossius* had chanced upon the exact time of this tragical accident to the French King, as the blind man hits the Crow, rather at all adventures, than by art. But, Sir, however these Mathematicians, that did *omnibus annis, omnibus mensibus efferre Claudium*, gave *Seneca* in that place the opportunity of a jest, yet he not meaning thereby to deride the Art, addeth the reason of their error: *non est mirum, si errant; horam ejus nemo novit*. Behold then their excuse! for, as you have read in *Tacitus* his Annals, *Primo cujusque ortu ventura destinantur, sed quedam secus quam dicta sunt cadere, fallacis ignara dicentium. Ita corrumpi fidem artis, cujus clara documenta antiqua ætas & nostra tulerit, &c.* Surely if the moment of the nativity be exquisitely observed, the directions artificially calculated, and the true measure of time applied, (which but to few hath hitherto been known, tho now it be common to every one that hath learned of *Tycho* and *Maginus* to understand *Ptolemie* rightly) if he be withal judicial in the rules of his Profession, he shall not need to fear boldly to assign the time and kind of any event whatsoever. And I am of opinion, that *Brossius* will be as famous for this King, as ever *Spurina* was for the death of *Cæsar*, *Thrasyllus* for *Tiberius*, *Ascleptarion* for *Domitian*. Former ages are full of memorable predictions; ours have not been barren, as ^a that of the B. of *Vienna* to the Duke of *Burgundy*, of ^b *Gauricus* to King *Henry* the II. of *Brossius* unto *Henry* of that name the IV. (with infinite others to be remembred, if I had leisure) do testify. But I shall not need to weary you with tedious particularities; seeing however you concur here with the humour of your Author, yet both of you in your graver writings testify sufficiently for Astrology. He by profession was a Stoick, and as you know ascribeth all events to fatal necessity, and this to the stars: *ex horum levissimis motibus*, ^c saith he, *fortunæ populorum dependent, & maxima ac minima perinde formantur, prout æquum iniquumque sidus incescit*. And how much you attribute to Astrology, amongst other places, may appear by your own observation of the same effect of the conjunction and opposition of the two superior Planets in *Scorpio*, annis 1485, 1518, & 1551. Therefore certainly Mathematicians never err, but when they are abused by false information. I have read *Galileus*, and, to be short, do concur with him in opinion. For his reasons are demonstrative: and of my own experience,

R

with

a Phil. Co-
min. 1. 7.
c. 4. & 1.
5. c. 3.
b Garceus,
Junctine,
&c.

Ad Marti-
am c. 18.

with one of our ordinary Trunks I have told eleven stars in the *Pleiades*, whereas no age ever remembers above seven, and one of these, as *Virgil* testifieth, not always to be seen. I never ascribed any thing to the Prophecy I sent you : but finding such a Knight of my own name, as I never heard of before, I thought fit to have your opinion. And so craving pardon for this tediousness, I rest

6 July 1610.

Your poor friend ever faithfully assured,

Christopher Heydon.

XC.

D. Christophorus Heydonus G. Camdeno.

SIR,

I Never doubted your good opinion of Astrology ; your own famous Monuments will testifie for you so long as the Sun and Moon endureth : yet I was glad also to see it confirm'd under your hand-writing.

But if now *la Brosse* denies the designment of the very day, assuming no further to himself than a cautelous prediction about that time, he leaveth a prize to a *Milanois*, who (as I have seen in a letter from Sir *W. Godolphin* to Sir *H. Sidney* of our countrey) advertised the Queen long since, that the King should beware of the 14th of *May* this year : and besides, both in my opinion, and in the judgment of others more skilful than my self, he should rather bewray diffidence in his own profession, than deserve the commendation of modesty. For admit he had prescribed the very day, do not the precepts of art require it at his hands? doth not *Ptolemy*, lib. 4. cap. 11. teach him how to define the time of the event by directions, revolutions, transitions annual, mensural, diurnal, and horary progressions? do not *Regiomontan*, *Magine*, and, to be short, all other Astrologers prescribe the same? But surely all these had bestow'd their cost in vain, if it were more modesty for the Astrologer to stick about the mark rather than to hit it. Suppose moreover, that *la Brosse* had withal fail'd in the article of time, yet had this in my judgment been

been no sin against modesty : for the Physician doth not always cure, nor the Orator persuade. It sufficeth in all professions, to perform that which art requireth, tho we do not always attain the end. I remember *Paris Cæzarius* assign'd to *Paulus III.* (before *Alexander Farneze*) twenty three days later to be Pope than his advancement to the Papal dignity fell out ; yet *Cardan* in his discourse upon the Nativity of *Paulus III.* doth no less for all that commend *Paris Cæzarius* for descending expressly to the day, than he doth sharply reprehend all circumstantial, indirect, and doubtful predictions. *Vide*, says he, *quàm expressè loquatur, non quemadmodum nostræ ætatis syco-phanta, forsan, fieri potest, existimo, astra videntur polliceri, & tales mere nuge. At ipse dilucidè, & quod successurum non erat negavit, & quod successurum erat pollicitus est, nullâ adjectâ ambage : & adjecit annum, & diem, ne fortuitò prædixisse videatur : nam nisi addideris, quæ ars erit ?* I concur therefore with *Cardan*, that in designing the article of time, he did shew his conjecture to be artificial ; if since he be not constant to himself, it is his own weakness.

That of *Soissons* I never heard before ; but I remember he that writeth *Histoire de la paix entre les Roys de France & d'Espagne*, among his Memoirs of the year 1602. fol. 320. in the 2d Edit. reporteth, that *la Brosse* told Duke *Biron* he should lose his head, for which *Biron* rewarded him soundly with a bastinado, leaving *la Brosse* half dead in his garret ; for *Biron* had lock'd him in, and carried the key away. If therefore *la Brosse* have divined so unhappily of the King and *Biron*, there is the more probability that *Soissons* may succeed in his expectation : for the King being taken away, he is one step nearer, and his security in contemning and scorning these admonitions, whereof you write, was a manifest argument, that he was nearer the danger. *Nimis confidens incautus est.* But I crave pardon for this troublesome reply, and give you a thousand thanks for your kind remembrances, which you shall ever find me ready to requite with all faithful love. So wishing to your self all health and happiness, Sir,

27 Jul. 1610.

Your assured poor friend,

Christopher Heydon:

XCI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Salve plurimum virorum præstantissime. Et literas tuas binas, & librum *de lingua Anglo-Saxonum*, uti etiam *Floribelli proverbialia Italica*, necnon *Ælfrici nomenclaturam*, denique *selectiora Britanniae adagia* recepi nunc primum in nundinis: pro quibus omnibus & singulis plurimas tibi memini gratias. Utinam etiam occasio esset redhostiendi! Librum Anglo-Saxonicum tradidi Frehero hîc in manus; Ælfricum ei tradam Heidelbergæ; jam enim hinc decesserat, ut eum nanciscebar. Nisi me memoria fallit, fere idem est, quem *Beda* nomine insignitum nobis ante communicarat Petrus Pithœus. Libens intellexi te in altissimo illo otio minime otiari; ita enim ingenio tuo dexterrimo, ita judicio solertissimo, ita vitâ tuâ & scriptis præteritis dignum est. Perge igitur felici augurio contexere nobis rerum Anglicarum & Hibernicarum Annales ex ipsis Archivis: quæ enim auxilia aliunde petuntur, minus habent non modò veritatis, sed & autoritatis. Non dubito multa incursum, quæ pro his temporum imo & hominum moribus, uti & ipse prudenter animadvertis, nigrum sint exceptura calculum: sed quis unquam omnibus satisfecit? Nec primus hanc viam ingrederis; stravit eam tibi egregie amicus meus summus Jacobus Thuanus, & quidam nomine Commînæus assiduus est in numerandis vitiis erratisque, tam Regum Galliarum suarum, quam Ducis Burgundiæ: quare non est, mi Domine, quod te remoretur ullum obstaculum. Ut enim in Britanniam non excudantur, at inveniam certè in Germaniam Typographos idoneos; sanè operam Commelinianorum ut & Aubrianorum tibi spondere ausim. Miratus sum sæpè *Meterani* nostri historiam tolerari apud vos, adeo sine ullo velamento omnibus exposuit, quæ jam antea sparsim prodierant apud Gallos, apud Anglos: & certè si ejus scripta feruntur, non est quod monumentis tuis metuas, de quibus tamen magis ex vero censebit posteritas, ad quam animi oculos directurum te scio, neglecto ævo præsentis, ævo ingrato, ævo invidio, ævo vanissimo. Arbitrabar me tibi, antidori loco, missurum Historiæ Augustæ tomos binos; sed enim cum Corrector Indicem non absolvisset, morte præventus, opus illud

illud jacet; exemplar tamen, cum Deo, submittam nundinis sequentibus, unà cum alterâ parte *Florilegii*, ei adjuncturus *Britannica tua*. Quod si tuâ industriâ impetrare possem ab R. V. Episcopo Eliensi grandem illum numerum *vetustissimorum Proverbiorum veterum Britanno- rum*, unà cum interpretatione vernaculâ, rem faceres animo meo acceptissimam, plurimumque tibi devincires literas literatosque. Illorum mihi modo indicium facit Dominus Richardus Thompsonus, rectè curarentur per Dominum Marinum inscripta Commelinianis suis, ut porro mihi destinarentur. Gratulor Britannicæ vestræ suæ Halcyonia, nos è portu delati sumus in tempestuosissimum mare, utinam expertes naufragii, quod faxit Deus opt. max. cui tuam, mi D. amicorumque communium salutem commendo; hoc est, D. Cottoni, D. Savilli, D. Meterani; adjungo his quoque D. Drummondi, cujus literis dudum respondi viâ Castellanâ, uti volebat. Scribebam verè ex tempore, *Francfurti* xxiv. Septem. M. c. cx.

XCII.

XCII.

D. Dudleius Carletonus G. Camdeno.

SIR,

I Gladly lay hold on any occasion of writing to you, as being desirous to recommend unto you that love and affection, which you may challenge of me, as a due, ever since my first knowing of *Westminster*. And first I must thank you for the Arms, which I received from you by Mr. *Chamberlayne*, which were much desired by some Gentlemen in the Kingdom of *Naples*, who claim a kindred with the Earl of *Marre*: and by their friends, I am further solicited to procure his pedigree, with knowledge, if it may be had, whether any of his house hath not come in time past to settle in that Kingdom. In this I shall intreat you to give me the best means you can, without much trouble, to satisfy them.

Here is another Gentleman of this State, who desiring to have particular Genealogical Tables of some of the chief Houses of *England*, hath intreated my mediation to you in this behalf; which if they

they may be had in several tables, (as the use he hath of them is the ornament of a fair room, where he hath the chief Genealogies of Europe). I desire to understand so much from you, and to what sum the charge may arise, for each one to be conveniently done in colours; and orders shall be accordingly sent by the Gentleman for disbursing of the money.

Thus desiring you to command me with the like liberty in these parts, as you see I am bold to use with you, I leave you to God's protection, and rest

From Venice this
17 January 1611.

Yours most assuredly to dispose of,

Dudley Carleton.

XCIII.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno.

Vir clarissime,

EGO vero tuas ex fide curabo, & magni Thuani causâ, & tuâ etiam. Atque utinam aliud tuâ gratiâ possem. Doleo vicem meam, qui Londini habitem, & te non videam. Sed hoc contingit ex eo, quia totius ferè urbis longitudine sumus invicem sejuncti. Ne cessemus tamen obsecro invicem amare. Ego te semper & amabo & colam. Vale, vir optime. Statim post tuas acceptas.

Tuus ex animo, I. Casaubonus.

XCIV.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Multum tibi debeo, mi Domine, ob sollicitudinem, quam suscipere te video in persequendis Proverbiis Britannicis; & vero si excusa

excusa sunt, bonâ sum in spe exemplar aliquod adhuc reperiri posse indagatone D. Marii, quem quæso ut obteſteris per rem animo suo chariſſimam alicunde id exemplar vel vi vel prece vel precario extorqueat, dummodo pretio obtinere nequeat: quod illico alioqui ei reſtituetur per Commelinianos. Nihil mihi contingere poſſit gratius, nihil acceptius, & me ſibi obſtrinxerit vinculo indiſſolubili. Aveo enim ardentiffimè adſpicere grandem illum numerum, ut ſcribis, Adagiorum. Habes hic benignitatis qualecunque ſœnuſculum, *Florilegii* nimirum partem alteram, una cum ſubnexis variarum linguarum Veriverbiis; quorum *Britannica* & *Italica* tota, mi Camdene, tua ſunt. Illud volumen recipies per Nortonianos: at Commelinianiſ commiſi exemplar unum *Hiſtoriæ Auguſtæ* ante annum quidem editum à me, ſed publicatum demum hac panegyri. Tu de eo cenſebis, uti & D. Caſaubonus, cui itidem miſi exemplar. Petes autem à Bibliothecâ Mario. Certè immenſos exantlavi labores in Hiſtoriâ miſcellâ & libellis ſequentibus. Parum præſtiti in reliquis ſcio, ſed quis exquiſiti aliquid exſpectet ab exſule, ab viduo, qui hæret, an diutius iſtis locis manere debeat? Diſtrahor enim inter Britanniam veſtram, (in quâ pueritia mea & pars adoleſcentiæ tranſacta) & Bataviam, ubi infinita hominum turma mihi ſtudiisſque meis ſaventium. Quo lanx deliberationis meæ verget, exitus docebit, niſi mox novis implicer matrimonii vinculis: quod jamdiu diuque, ſed incaſſum, opto. Cæterum tu, mi Domine, vale atque ſalve, idemque ut per opportunitatem, meo nomine, verum tuiſ verbis à gratiis & muſis fictis, nunties viris nobiliſſ. ampliſſimiſque D. Cottono, D. Wottono, D. Leſieurio, D. Savillo, D. Eatono, D. Thompſono, D. Meterano, plurimum te rogo, amicorum ut veterriſimum, ita & optimum maximum. Iterum vale ac ſalve ab omnibus modis, tuo Jano Grutero hæc præcipitante verè extemplò, die ipſo Paſchatis. cio. io. cxi.

Si circa vos verſatur D. Robertus Swayle, velim mille aliquot ſalutibus meis mactes: fuit enim mihi Tutor in Collegio Gunwelli ac Caii Cantabrigiæ.

XCV.

Richardus Parkerus G. Camdeno.

Vides, clarissime Clarenti, quàm incipit inolescere amicitia nostra, quæ etiam iterum audet Te de eadem re compellare. Sed novi quem jam alloquor, virum candidum aurei sæculi & priscæ fidei, quæ singula me animarunt, ut Te circa res nostras Cantianas denuo tentem. Quare per Academici nomen, quod te movere solet, aut per antiquitatis studium, quod tibi dulcius sonat, obsecro & obtestor, ut celeberrimum militem D. Petrum Manwood seriò convenias. Agnosco nihil me posse stricto jure vindicare, sed tamen à jure soli provoco ad jus poli ac conscientiæ, quod in ejus pectore jam altas radices egerit, ut ad ejus candoris tribunal audeam appellare. Tanta enim integritate nobis Cantabrigiensibus innotescit, ut paucos pares, superiores nullos habeat; adeoque Collegio nostro munificus, ut inter Bibliothecæ Benefactores nuper retulerim. Tu quæso, dignissime vir, Equitem aggredere, ac solidè tenta, & quid rerum agitur ante Michaelis festum, si placet, audiamus. Ego interim venerandam tuam canitiem adorabundus salutis tuæ genio sacrifico, id veritus, ne nive tuâ solutâ multum sit luti apud Antiquarios. Feliciter vale à Parkero tuo. E Collegio de Gonevill & Caius Cantabrigiæ, Julii 30. 1611.

Tuæ humanitati deditissimus,

Richardus Parker.

XCVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

GUIL. Camdeno J. Gruterus S. P. Imo nullâ opus erat gratiarum actione, optime virorum. Pulchrè mecum agitur, si ejusmodi munus non abhorreatis velut catharma. Ecquid enim aliud proficisci queat

queat ab homine semper exule, ter viduo, & cui nihil non adest largitèr curarum atque molestiarum? Nimirum studiis me involvo potissimùm, ut sensus meos avertam à calamitatis meæ amaris. Quare plurimum tibi debeo, mi Domine, ob singularem erga me benevolentiam, quæ de muscâ elephantum facit, & me ponit in orchestrâ, cum ne quidem sedeam in popularibus. Interim non incurvabo cervicem jam senex, sed contra erectior ibo, uti constet toti orbi, me ipsum me resculasque meas ferè universas impendisse studio literarum, conscientiæ unius causâ, non honorum, non opum: cum à nullo unquam ullo adfectus fuerim honorario; & heic consequar, quid? alimenta carceris: quod non dico exprobrandi causâ: nancisci enim possem plura, si peterem: sed sum tam superbæ humilitatis, uti arbitrer satis eum petere, qui benè servit. Accingo me modò ad tertiam *Florilegii* partem; non intermissurus interim magnum illud opus Politicum, quod exorsus sum in Livio & Tacito. Quod si vobis placuerit, affectu non effectû, voluntate non facultate adsecutus sum quod debui. At tu, mi Domine, licet sexagenarius, perge porro felici auspicio, & repræsentâ nobis ævum *Elizabethum*. Ut nonnulli intercurrent navi; quid tum? nemo fuit unquam ab omni parte beatus, & optimè cum eo agitur, vitiis qui minimis urgetur. De *Cambro-Britannicis* plurimum te amo, mi Domine, plus etiam debeo. Etsi enim ea adsecutus non sum, tam obligor illo tuo animo, quam si nactus. Nec enim exitu obligamur sed voluntate, quam in te agnosco fraternam, imo paternam. Eam porro, uti perseveres, non rogo, ne videar naturæ tuæ bonitati injurius nimium in me pronæ. Vale igitur & salve, flos Britannicæ tuæ. Scribebam *Francfurti* 21 Septemb. 1611. rapidissimè.

XCVII.

Nobilissimo & literatissimo Camdeno Claudius Jobertius S.

Dicam liberè mi Camdene, αὐτὸν κέρωνας ἢ βατῆρα ἢ. Νίκα, tam verè & gravitèr quidquid est Anglicæ Historiæ enodasti, ut te antiquiores pudere debeat, tot ab illis aut non agnita aut omissa. Certè quoties eam perlego, & perlegisse millies multum juvit, toties diligentiam tuam demiror, & potentioris ingenii magnitudinem;

non quod hîc juvet ἀπαρτῆν νεγμίδας, sed quia mei planè genii est laudatissima quæque admirari & laudare, eo maximè, quia Patavino quondam in otio non semel tecum convixi, & Lunellum apud nostrum simul & sæpius de re literariâ & literatis collocuti sumus: quod ut sæpius per literas faciamus, obnixè expostulo, meque censeas tui medullitùs amantissimum. Vale. *Divione Burgundiorum* v. Kal. Febr. cio. ioc. xii.

XCVIII.

Gul. Camdeno Janus Gruterus S. P.

SI modo optare cui licet, quo ipsemet caret. Sum enim nunc fessus maximè à morte obsequentissimæ conjugis, quicum solummodo vixi menses, cheu! quatuor. Itaque vides, qualis iterum inflet studiis meis vastities. Sed humana ferenda humanitùs. Pro *inscriptione Cambro-Britannicâ* plurimas tibi ago habeoque gratias. Ut rem Francfurtanam video procedere inter Magistratum & cives, etiam tota hieme feriabuntur prela Typographica. Itaque de opere illo nostro magno polliceri nihil possum: præcipuè cum Bibliopolæ omnes conquerantur de frigore hominum circa literas & literatos. *D. Savilii Clorystomum* avidè omnes expectamus, imprimis ego. Ipsi à me officiosam salutem uti nuncios velim, dummodo mei adhuc existimas memorem. Nam ex quo librariis ejus ea Heidelbergæ præstiti, quæ potui, quæ debui, nihil ab eodem recepi, non literarum aliquid, ne quidem salutis. Bongarsii notæ & pars altera operis sacri planè, ut cum Plauto loquar, decollarunt. In eo amisi ut amicum veterrimum, ita certissimum: in ejus locum, quem constituam hac sæculi vanitate, invenio neminem: itaque ei perpetuò erit vacuum in corde meo. Freherus *Palatinis suis & Germanicis* adhuc incumbit, & te salutat. Tu quoque & à me animatùs salve, virorum præstantissime, & nisi grave est, salutes meas similiter communica D. Wottono, D. Cottono, D. Eatono, D. Thompsono, imo & D. Overallio, quem inaudio Londini agere in S. Pauli. *Florilegii* partem hanc tertiam uti æqui bonique consulas, ne rogo quidem; adeo benignior es in mea omnia. Scrib. verè ex templò die xx. Septemb. cio. ioc. xii. *Francfurti.*

XCIX.

Jac. Aug. Thuanus *V. C.* Gul. Camdeno *S. D.*

Quod serius ad tuas respondeam, noli succensere. D. Casaubonum, ut me apud te excusaret, semel atque iterum per literas rogavi, occasionem scilicet opperiens, quâ tibi per otium pro literis amantissimis & studio erga me tuo gratias agerem. Molestiam negotiorum ego naturâ meâ semper averfatus sum, nescio quo fatô, cum minus volebam, ab iis abreptus, quæ me plerumque officii oblivisci, aut tardius sive sepius in eo versari cogunt. Alacritatem illam pristinam in persequendâ Historiâ nostrâ, de quâ lætari te dicis, multa, quæ ab eo tempore inciderunt, valdè imminuerunt; sparsi de me à me meoque ingenio alieni apud vos rumores, & agitata super eâ re consilia, quæ benevolam antea optimi Principis vestri erga me animum non parum labefactarunt, tum quod ipse extremis tuis addis. His accessit nunquam non mihi deplorandus viri amplissimi Georgii Carew immaturus obitus, cujus in amicitia, cum magnum ornamentum & ad ea quæ parabam non parvum subsidium, tum ad removendas calumnias summum mihi in Aulâ vestrâ præsidium repositum putabam. A D. Votono, Ex-legato apud Venetos vestro, etiam adjumenti me aliquid habiturum sperabam. Ante sexennium meo hortatu R. P. Paulus Venetus dissidii illius inter Pontificem & serenissimam Remp. cujus ipse magna pars fuit, narrationem contexuerat ad me transmittendam, cujus quia exemplum D. Votono Venetiis dederat, causatus itineris periculum, illud ut mihi communicaret, eum per literas rogaverat: quibus & meas junxeram, sed irritò successu: nam post longas protelationes D. Casaubonus, qui ei literas reddiderat, nullum aliud ab ipso responsum tulit, (nam illi ad me rescribere non vacavit) quam se idem opus moliri. Quod si verum est, benè vortat; expectabimus id ab eo commune beneficium. Ad commentarios D. Cottoni quod attinet, scito duabus vicibus eos ad me jussu serenissimi Regis missos, qui res vestras pertexunt usque ad annum præteriti seculi LXXXII: nam reliqua usque ad excessum *μακροῦς & πρυθάνης*, quorum is, qui mihi ultimam partem attulit, spem certam fecerat, quodque unice cupiebam, ad me missa non sunt.

sunt. In iis te præcipuam partem vindicare tunc nesciebam, & habeo gratias pro tam honorificâ in eâ re in me voluntate, quæ utinam suum sortita esset effectum, neque ex occasione, quam scribis, mutasset. Interim iis usus sum, & pleraque in jam editis ex illis supplevi, multa correxi, & ad annos suos revocavi; sicuti ex proximâ editione apparebit; in iis, quæ supersunt, idem facturum, si à D. Cottono commendatione tuâ impetrare possum, ut eodem candore, quo superiora, mecum illa communicare non gravetur. Auget desiderium, quod nunc sciam eâ te profecta esse, hoc est, fide certâ & accuratâ diligentia scripta, ut ut male à librario descripta: quod te observasse dicis, & ego itidem notavi; sed ita ut non Auctori, quem tunc ignorabam, aut alium putabam, id imputandum existimarem. Reliquum est, ut te iterum rogem, ut me excusatum habeas, si tam tardè ad tuas rescripserim, tibi que sic persuadeas, neminem humanitate tuâ illâ obviâ te demereri potuisse, qui tantæ gratiæ memoriam religiosius colat, & libentius, si facultas suppeteret, beneficium pari sit beneficio repensurus. Vale dilectum caput, & me in opere suscepto quantum potes juva. E *Villabonio* nostro per ferias Paschales rebus prolatis A. C. cio. ioc. xiii.

C.

Janus Gruterus G. Camdeno.

NON imitabor exemplum tuum, Virorum amicissime, qui tot cives tuos ad nos permisisti absque ullo tuo epistolio. Arbitraber enim inter tot unum alterumque futurum, quem mihi commendares, eoque haberem materiam ostendendi quanti tua imperia ac desideria faciam. Sanè nihil mihi accidere potuisset jucundius, quàm aliquem alloqui amplectique, qui probaretur Camdeno, flori illi indelibato optimorum virorum. Si quæris quo solatio viduitatem sustineam, recepi in me editionem *Ciceronis Guilielmi*: quid de eo sperare debeat Respublica literaria, colligatis licet ex Thuani historiâ sine anni 1585. Haud tamen incidit meas in manus liber ille, quem ipse præparasse videbatur ad prelum: sed is, in quo enotavit variantes variarum Bibliothecarum lectiones: adeo ut ipsius ingenio iudicioque uti frui nequeam, sed solummodo labore. Quo ipso vides,
quantum

quantum negotii susceperim, & quam sim laboraturus in Charybdi tempestuosâ. Verum cum natus sim asinus, semper feram oportet clitellas, & in quo opere desinam honorificentius quàm *Tulliano*? Nullus igitur dubito, quin jam nunc vota facias pro valetudine meâ. Prodire debebat proximo autumno *Florilegii* pars IV. sed noluit *Typographus*, qui me verbis lactavit vanis: verum vere proximo junctim edetur cum parte V. sive vixero, sive non. Jam enim omnia sunt perfecta; si modo perfectum dici potest res rudis & minimè deasciata. Sed hoc alius curet, mihi satis est eruisse è latebris tot gemmas tamdiu sepultas. Tu quoque Vir & Amice eximie, ut historix, cui jam incumbis, diu diuque sanus validusque superesse possis, vota facio ad divinam providentiam. Scribebam 24 Julii 1613. *Heidelbergæ.*

CI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Virorum optime. Libens manum tuam agnovi, quâ certior fierem de valetudine tuâ: nam quod nihil tui secum adferrent Administri Principis aut nostri aut tuæ, ambiguum me reddebat: tanto quidem magis, quod nemo nostrorum te allocutus fuisset, magno suo, uti ego censeo, pudore ac dedecore, insedisse tot menses Britanniam, neque consuluisse ejus oraculum unicum, non adspexisse ejus astrum primum? Aggregassem me eidem comitatui, nisi paulo ante uxor mihi ante IV. menses prius ducta obiisset. Ergo in luctu constitutus, facio quod solitus sum, ac literis me involvi: nuncque adeò incumbo editioni *Ciceronis Jani Gulielmi*, de quâ quid sperare habeatis, videbitis ex *Thuani* historiâ fine anni LXXXV. Non incidi quidem in opus illud adornatum editioni, quod vidit Præses ille, sed in id, ad cujus margines exstant variantes omnes MSS. lectiones, ex quibus editionem illam concinnarat. Vides quale & quantum opus habeam præ manibus, vastum scilicet ac longinquum. Requiro igitur vota tua pro sanitate constanti. Si tu quoque, mi Domine, loca habes, quæ Auctori illi honestamento esse possent, candidus imperti. Quin imo si in Britannia tales esse putas, excita obsecro: fiet id non sine eorum mentione honorificâ. Gaudeo te saltem capi

Florilegio

Florilegio nostro : hic nullus adfcitur : itaque non possum impetrate à Typographo, ut excudat partem IV. & ultimam. Pro Usserii libro multum tibi debeo. Antidorum nullum occurret ante editum Ciceronem. D. Savillii salutes meis ubertim remuneror. Nondum vidi *Chrysostomum* ejus, quamvis præsto sit inter sarcinas Principales. Eum ab eodem turpe sit expectare, cum tanti sit pretii. Vale & salve, vir excellentissime, & per occasionem D. Wottono, D. Cottono salutem. *Francofurti* verè extemplò 20 Septemb. 1613.

Tuus totus,

J. Gruterus.

CII.

Viro clarissimo & doctissimo, D. Gul. Camdeno M. F.
Limerius S. P.

RUS profecto à D. Bellocæo communi nostro missæ mihi literæ tuæ, V. C. & doctissime, quas eò lubentius admisi, quod claro tuo nomine insignitæ, candoris & benevolentia jam olim tuæ, mihi præsentî testatæ, absenti fidem faciunt. O humanitatem ! non enim negem, V. Cl. à tanto tantillus literas elicere vix speraveram : quid enim pro gemmis tuis nisi vitrum, pro auro præter plumbum rependam ? Quicquid sit tamen, si non in doctrinâ & eruditione, (in quibus tu mihi summus inter summos) certè qui in amicitia paria tecum faciat, Limerium habebis : & hoc (ò si detur reipsa !) verbis meis coram ipsâ fide lubens testor. Cæterum rerum vestrarum quod me ex epistolâ tuâ abundè participem volueris, arctiori vinculo me tibi devinciisti ; & merito vobis est, quod invideamus nos Franci ; dum enim nuptiis Aula vestra & festis gaudiis persfrepit, nos hic belli metus, & quod abominor, non vanus exagitat. Magnates nostri (jam audiisti) in causâ, quæ rerum nunc statum emendare præ se ferunt. Sed apage mihi medicos illos, quorum remedia morbos exasperant, non tollunt. Id misera plebs, nata Principum peccata luere, jam plectitur :

plectitur : Campania enim , nondum in bello , tanquam in bello à copiis Regiis (multa millia jam sub signis) miserè devastata , præteritorum bellorum memoriam & faciem renovat. Interea de rebus tranquillandis multus sermo , & conventus in Sueffionibus nunc indictus , quo Regina Cardinalem de Joyeuse , Ducem Ventadurii , Boissilium olim apud vos à nostro Rege Legatum , Jac. Thuanum , Janninum , pacis omnes amantissimos & cordatissimos viros allegavit , qui cum Principibus unitis (sic eos vocitant) de rebus controversis agant. Querelarum causas prætexunt illi nuptias Regis immaturas , se , quorum jus est & interest , ab rerum administratione remotos : nec nisi duobus aut tribus ad summum Arbitris secretiora consilia agitari & concludi. Quibus malis ut medicina fiat , Comitia convocari more majorum , & interim Regis nuptias , donec an è Rep. sint amplius consulatur , protrahi volunt ; quin quod caput est , Consilium Regi novum institui , quo præcipue Principi Condæo suus locus & dignatio restituantur. Illa quidem primâ specie non iniqua in bonum Regni vertere possunt , nisi quod utrinque exacerbati animi nihil boni portendant. Provinciæ omnes tamen , civitates , oppida , plebs adhuc in officio ; nec facilè in partes trahentur. Sic & animati nostri Protestantes , magnum rei momentum addituri , quoquo se vertant , nec à pace dimovebuntur , si clementèr , ut hæctenus , cum illis agatur. In Britannia quædam oppida Ducem Vindocinium Provinciæ illius Prætorem intercepisse rumor est , sed adhuc à Nævoles , & inter illa Blavetum munire totius illius oræ maritime commodissimum portum. Certè jam est , quorum poeniteat in laxiori custodiâ juvenem efferum habuisse , quem non exacerbatum aut saltem arctius detentum oportuit. Reip. nostræ statûs hic summam habes , quem meliorem Deus opt. max. votis & conjunctione bonorum omnium faxit , & te V. Cl. æternum mihi servet. Ruri nostro .xx. ab urbe lapide , Non. Aprilis. 1614. stilo nostrate , i. Gregoriano.

CIII.

D. Jacobus Usserius G. Camdeno.

Worthy Sir,

THis Gentleman, Mr. *John Brereton*, (a kinsman of mine) having occasion to repair unto the Court, hath earnestly intreated me to bring him acquainted with your self. He is an antient Scholar, descended of a good house, and one that hath carried himself honestly in the whole course of his life. I know your disposition to be such, that men of his quality without any great suit may find easie access unto you; (which gentleness and sweet nature is none of the least ornaments wherewith God hath endued you) yet I pray let him understand, that he is somewhat the more welcom unto you, because he hath been recommended from one, who (I dare say it) doth as much love and honour you, as any in your own Countrey whatsoever. And if I might presume to be so troublesome unto you, I would request you to send back with him some animadversions upon my treatise *de Christianarum Ecclesiarum successionē & statu*: together with any thing that may give further illustration to the things there set down, or the *history of Wiccliffe's followers*; whereof I am to intreat in the next part. Nothing would more please me, than to be informed by my friends where I have done amiss: for of mine adversaries I am assured I shall hear of it with reproachful outcries. Yet by God's mercy I trust even they shall find me so ingenuous, that where I can be justly reprov'd, there will I be ready to acknowledge and amend mine error.

I know it will be accounted a great disgrace unto the work, that forbearing (as much as might be) mine own style, I have set down the words of mine Authors in that barbarous kind of speech, which in their age was esteemed very elegant. But I could not help it: my Lord of *Canterbury* would have it so, that by that means all occasion of quarrelling might be taken from the Adversary. And in very truth, where the matter is meerly Historical, and the dispute of that nature, where I have no liberty to use mine own invention, but simply to produce what I find delivered by them that went before me, (as in
this

this argument it fell out to be my case) I do not see how the matter would be better carried otherwise; and herein I am right of *Velferus* his judgment. *Næ ego tam delicatus nunquam fui, ut ut de cætero ab aliquâ orationis munditiâ non abhorreo, ut Scriptores historiæ vetustos, corruptos & horridos, addeetiam barbaros, politis aliis nuperis, qui cum à verbis discessum ad res ventum est, priores illos sequi necesse habent, postposuerim; frequentibus nimirum exemplis doctus, id præsentissimo veritatis periculo fieri.*

I have been as careful as possibly I could in viewing the places of Authors by me alleged, and, as much as might be, would trust no man's eyes but mine own. Yet in some Manuscripts, which were to be had only beyond-seas, I have been forced to give credit unto others: and by that means in one place of my book a great error hath been committed. Pag. 28, & 29. I cited two testimonies out of *Hincmarus Rhemensis* upon the credit of *Goldastus*, (as you may see there noted) thinking verily, that he had seen the MS. copy. But since I have found, that he followed *Illyricus in catalogo testium veritatis*: and so in the latter testimony (pag. 29.) took those to be the words of *Hincmarus*, which are indeed the words of *Illyricus* himself, continuing the narration of his Author. Wherein tho I have freed mine own credit, in declaring whence I had my allegation; and the mistake was such, that the most vigilant writer that is might have been deceived in: yet I doubt not but I shall have *Gretser* come upon me with open mouth, and charge me with notorious falsification, if I do not prevent him (as I hope I shall) by amending the fault my self.

You told me once, that you had seen somewhere *Epistles to the Monks of Glastenbury*, attributed to *S. Patrick*: which if by any means you could help me unto, it might be an inducement unto me to publish *Magno Patricio adscripta opuscula*: for I have been somewhat curious in gathering together treatises, whether truly or falsely, fathered upon him.

You see how bold I make with you: but I know you will accept any thing in good worth from

From my house in *Dublin* this 28th of *April* 1614. *Your entire and hearty friend,*

James Usher.

CIV.

*V. Cl. & eruditissimo, & amico mihi semper colendissimo,
D. Guil. Camdeno, M. F. Limerius s. dico.*

Scripsi ad te ante mensem, V. Cl. sed cum ego huc me negotiorum causâ contulissem, & scribendi segetem Resp. subministraret, id è re amicitiae nostrae existimavi, si paucula hæc iterum ad te. Pacem inter R. R. & Magnates nostros diu est cum audivisti, leges legisti, Comititia regni in X. Septembris apud Senonum urbem indicta, Regis nuptias, donec major annis de se ipse statuatur, prolatas. Sed audi quæ iterum nos multum turbent. Pictaviensium animi cum in diversa traherentur, & nonnulli ex illis, Episcopus maximè, Regis partes, quidam Principis sequerentur, supervenit, quæ illos conciliare debuit, renata tranquillitas. Verum cum Pictavium quendam ex suis la Trie nomine Princeps Condæus allegasset cum literis ad civitatem ipsam, quæ suam erga cives benevolentiam exponerent, ita malè ab Episcopo, & qui ab Episcopo stabant, la Trie acceptus fuit, ut gravitèr vulneratus, & uno ex comitibus ejus occiso in Majoris ædes se receperit. Quæ cum ægrè Principem haberent, & exiguo comitatu rem resciscendi & amicum liberandi animo Pictavium ingredi statueret, non fuit admittus. Excanduit exinde nobilissimus Princeps, & ab Reginâ, ut tantam injuriam & seditiosos ulcisceretur, efflagitavit. Proinde in quendam San-Georgium Episcopi ex sorore nepotem, prædivitem virum, eum tanti mali causam prætexens, sibi ut animadvertere liceret, enixè petiit. Itaque San-Georgium, cum in quoddam castellum suum se recepisset, adgredi Princeps omninò decrevit. San-Georgius clam fugâ sibi consuluit. Princeps castellum expugnâvit, devastavit. Nunc cum ego hæc scriberem, adfuit nuncius à San-Germano, ubi nunc divertebat Regina, qui dicit certo certius bellum adversus Principem conclusum: sed vix est, ut illa certâ esse adhuc credam. Deus opt. maxime miserere nobis. Adversus Francisci Suárez Jesuitæ librum, quod latum est, Senatusconsultum mitto ecce tibi, incredibili bonorum omnium & Senatus hujus consensu natum, quod eo magis miror, quod pedibus & manibus quod aiunt optimi Jesuitæ, ne promulgaretur, intercesserint. Sed bonorum sententia obtinuit.

obtenuit. In mundo certè sunt, qui Regicidarum adhuc partibus fa-
veant ; sed mihi crede valdè pauci. Vale, Vir Cl. & eruditissime, &
amantem redama. *Lutet. Paris. Kal. Jul. 1614.*

CV.

D. G. Camdeno Franc. Sweertius *F. S. D.*

Gavisus sum visis tuis literis : ut liberè scribam & loquar, certè
putabam Camdenum ad reliquos abiisse. Ut valet Sweertius,
quæris? Pancraticè valet, tuus ô Camdene æternùm. Brevi daturus
flores Lipsianos, hoc est, sententias & similitudines ex omnibus operibus
per locos communes. Inter primos exemplar habebis. Venit ad vos
Franciscus Colmoer, qui duxit in uxorem uxoris meæ sororem : per
hunc accipies *Originem ordinis Cisterciensium*, auctore D. Miræo, qui te
ex animo salutatur, desideratque sibi mitti catalogum sive nomina
Abbatiarum Regni Angliæ, &c. Tradidit inclusam epistolam sive
schedam Heribertus Rosweyduus Soc. Jesu, Ultrajectinus, vir certè
doctissimus, & maximus antiquitatis venerandæ indagator, quâ se
excusat de non remissis Sanctorum vitis. Salutem D. Casaubono, cu-
jus vicem deploro : utinam in *Polybio* emendando & illustrando re-
liquum vitæ insumpsisset. Tractent fabrilis fabri, vetus Proverbium
est. Quotquot sunt de Societate Jesu stilum contra illum acuent :
omitto ineptos multos Theologos, qui lætabuntur se jam materiam
habere scribendi, aut ut melius dicam, convitiandi. Legistine scriptum
quoddam Ingolstadii impressum contra Præsidentem Thuanum ? Ego sum
in eâ opinione Gretserum Jesuitam auctorem. Si quis est nostrâ æta-
te, qui absque affectu scribat, is est *Camdenus* : perge Magne Vir,
nomenque transfer ad nepotes, & natos natorum, & qui nascentur
ab illis. Vale & salve à tuo Sweertio. Ex oculo urbium Kal. Julii
cis. id. xiv. Optarem mitti poemata omnia *Oweni*, pretium reponam.
Incredibile quanto sint in honore & æstimatione apud omnes Poetas.

T. 2

CVI. *Am*

CVI.

*Amplissimo Viro, D. Gulielmo Camdeno, Janus Gruterus
S. P.*

NON frustra quæris, ut valeam, Camdene optime; vero enim pretio æstimas labores meos, scisque longè esse ærumnosiores quàm vulgus autumat: ideoque ob molem quasi calamitatum mihi ultro accitarum, quotidianis expositum morborum periculis: sed Deo laus, adhuc valeo. Ita quippe incumbo Tulliano pistrino, ut colla subinde subducam jugo: & alioquin quotidie me recreo in hortis suburbanis, ubi & habeo domicilium. Imo ut noris quàm altum adhuc longumque spirem, ædifico jam modo porticum pedes XL. excipiendis saluatoribus meis. Casauboni obitum juxta tecum doleo: tanto quidem magis, quod juvenes, qui in morientium loca succrescunt omnes ferè sint notæ deterioris. Hac æstate etiam amissimus & Freherum & Vellserum, duo Germaniæ sidera magnitudinis primæ. Cum oculos animi circumfero, neminem ferè habeo superstitem amicum me senioreni nisi te, charum Musis ac Gratiis caput, ac Vulcanium, itemque Ubbonem Emmium: nam Thuanus, Hæschelius, Gentilis, ejusdem ferè mecum sunt ætatis. Quare quanto rarior es amicus, mi Domine, tanto jure etiam mihi es erisque charior: ut autem diu sis, vota facio ad divinam providentiam. Nomen Nebulonis, qui in Thuanum scripsit, ignoro, sed est proculdubio aliquis ex eâ chorte, quam tangis. Vidi Prætoris Parisiensis programma, quo libellus ille proscribitur tanquam famosus: non malè, sed tanto magis legetur. Nec est, quod ideo tu absterrearis ab edendis divæ Elizabethæ gestis: es enim auctor ad illam rem unicus, si que tu ei defueris, nemo erit, qui tibi succedat. Viventes magis amamus honoramusque quàm morte functos. Typographum tibi destinavi Wechelianos hæredes, Aubrios nomine, qui vel totum vel per partes edent, quæ eis submiseris. Spondeo ipsorum nomine. Sed meo judicio prius publicabis, quæ non tangunt illud ulcus, quod nosti, & inoffensis oculis à vestratibus omnibus legi audiri queant: etiam à nostris. Nam & infamia quoque ad hanc domum jam spectat.

spectat. Utinam firmâ sis valetudine, ex animi mei, hoc est, tui sententiâ, dum totum illud opus deducas ad exodium. Votis tibi nec ego nec boni deerunt. Vive igitur ac salve, vir rarissime, animoque meo acceptissime. Scribebam 22 Septembris 1614. *Heidelberga.*

Ut specimen tibi dem Ciceronis futuri, videsis quæso libri II. de Officiis finem: *quid tertium? vitire*: ita passim editur, at Palatinus optimus: *quid tertium? malè pascere*, quod ipsa est veritas: alluditque, imo vero disertè respicit ad istum locum Columellæ libro VI. præfatione. Communica quæso hanc emendationem cum amicis communibus, viris longè honoratissimis, ubi te fortè invisent, D. Cottono, D. Wottono, D. Savilio, ad quem ecce ab Hæschelio literas, D. Overallio, D. Barclaiio, D. Aitonio, quos perofficiosè saluto. Valet Proceres reipublicæ literariæ longum longum.

CVII.

D. Guil. Camdeno Franc. Sweertius S. D.

E *Pigrammata Oweni & Iconem Barclaii* accepi: quid dicam? gratias ago immortales pro re mortali. Certè doctissimum est Barclaii scriptum, & ita mecum sentiunt, quibus est mica iudicii. Habes hic *Heriberti Rosweydi* librum contra Casaubonum; item *Franciscum Monceum de Ecclesiæ Anglicanæ incunabulis Regiis*. Sunt sub prælo *Iusti Lipsii flores*: specimen hic vides, exemplar habebis inter primos. Vale, vir doctissime, & Sweertium ama, qui te æternum. D. Miræus salutem adscribi voluit, ut & bonus P. And. Schottus. *Antuerpiæ* xxii. Octob. cio. ioc. xiv. Hæc scripsi pede stans in uno, accinctus itineri Bruxellensi, quò vocatus sum ab Archiduce.

CVIII. V. CL

CVIII.

V. Cl. & eruditissimo D. Guil. Camdeno, amico suo observandissimo M. F. Limerius S.

Ultimæ tuæ, V. C. 23. Novembr. datæ, silentii tui causam aperiunt, & amorem erga me tuum eundem, quem semper existimavi, affatim exerunt. Id unum remordet, paria non præstare. Quis enim sum, quem sic amantè amplexeris, ad quem sic humanè scribas, tu tuæ Britanniz lumen, tu rei vestræ literariæ decus? Sed quod in me erit tamen, quod ad amicitiam nostram fovendam, id pro virili præstiturum planissimè recipio. Quod verò quid rerum apud nos agatur scire aveas, V. C. id jamdudum tu à me, nisi negotia me hos duos integros menses Lutetiâ absentem habuissent, idque cur seriùs tuis responderim, præcipuam causam scito. Interea tot turbellæ, tot Aulici & incerti animorum motus, ut quid potissimum scriberem non esset ad manum: quæ omnia cum jam rumor ad te pertulerit, paucis tantum percurrisse juvabit.

Cum inter cætera, capita de fidelitate Regibus præstandâ in acta referri oportere, queis Regum vita in posterum facta tectaque adversus Regicidas haberetur, & contra quam in Reges & regna temporalem potestatem usurpat Pontifex Romanus, prospiceretur, relatum à populo foret, intercessit Clerus, & de suo corpore quosdam ad Nobiles & Populum allegavit, & inter illos Perronium Cardinalem, qui apud utrumque tres horas integras pro Papæ utrâque potestate concionans, tandem conclusit, se cæterosque Episcopos, (nonnulli etiam ab eo dissiderunt) potius martyrium quam capitis sui Romani potestatem & jus minutum iri passuros. Quæ cum inter Ordines agitari audiisset Senatus Parisiensis, Senatusconsulto suo præcedentia sua omnia SC. quæ adversus Bellarminum, Marianam, Becanum, Suarez sanciverat, iterum sancivit, & publicanda in omnibus suæ jurisdictionis locis edixit. Quod factum cum accepissent Ordines, Clerum præcipuè pessime habuit, Senatum se rebus inter Ordines solos agitandis immiscere; & super hoc, qui apud Regem expostularent, quosdam delegavere. Res verò in consilium Regis relata variè ani-

mos affecit. Fuerunt enim (& inter illos Princeps Condæus) qui pro Populo adversus Clerum manifestè starent; fuerunt etiam, qui pro Clero adversus Populum. Tandem verò post multa ultro citroque allegata, in hæc verba conclusum est, Regem rem integram ad suam personam evocare, & Ordinibus omninò illà quæstione interdicere: missusque tandem ad Populum, qui nomine Regis articulum illum de suis actis rescindere juberet. Habes hic paucis, quæ de *juramento fidelitatis* vobis nunciata. Cæterum rumor de Regis nostri nuptiis propediem celebrandis increbuit, quas cum nimium festinas dixisset D. de Villeröi, & procrastinandas adhuc obtenderet, ita malè acceptus ab Regina, Marchione Anchorano, ejusque fuscâ uxore fuit, ut penè res sibi suas habere jussus, nonnihil ab rerum administratione remotus fuerit. Hæc in nostris rebus solennia. Nunc tu, vir prudentissime, quo in salo jactemur, & quàm Gallia non amplius Gallia, dijudica. Vale, & frequentiores, si non limatiores, à me literas expecta. Hæc bene festinans. *Lutet. Paris. viii. Kal. Febr. 1615.*

CIX.

Caspar Dornavius G. Camdeno.

Generose & Clarissime D. Camdene, fautor plurimum colende, Non ita sum animatus, ut quos mihi virtus conjunxerit ac necessitudo, in eos amor meus intepeſcat & observantia. Atque hujus quidem velim esse indicium tibi ac pignus hoc epistolium; quod ultra maris terminos constantiam meam repræsentet qualique obſignet. Sat autem scio perinde te mei esse memorem: & signum evidens opinionis meæ capio, quod crudum meum Epigramma, nullâ vènere excultum, retuleris in eorum numerum; quorum amico plausu *Britannia* tua ornata fuit. Submitto porrò tibi unum atque alterum ingenii mei foetum; quem ut benigno vultu excipias etiam atque etiam rogo; paulo post missurus *Menenium Agrippam* meum, qui nunc sub prelo; exhibiturus perpetuam quandam comparationem corporis humani cum republicâ; & si quid præterea ex ingenii nostri officinâ prodire poterit. Scripta est atque etiam typis exscripta ab ingeniosissimo Barclaio vestro *Ingeniorum Iton*; cujus exem-

plar

plar ad manus pervenit meas, sed duobus locis mutilum, pagellis aliquot per incuriam Amanuensis amissis. Te verò vehementer rogo, & per communes gratias, quanquam eæ tibi sunt amiciores, ut vel integrum exemplar mihi mittas, vel si speratum hoc beneficium impetrare nequeo, describi cures, quæ desidero, capitum videlicet elenchum usque ad ipsum textum : deinde quæcunque à paginâ 352. sequuntur : omniâ quippe desunt. Ero vicissim in eo, ut, quâ potero ratione, gratus in te atque officiosus esse queam ; utinam etiam in Barclaium, virum excellentissimum, cui si mereor studia mea commendabis. Deus pro salute vestrâ & totius Regni invigilet, tam lubricâ tempestate, quæ nescio quid communi nostræ patriæ portendere videtur.

Exspectant Bohemi, promissa à Cæsare atque etiam indicta celebrari Comiticia cum Provinciis Unitis. Interea miles, eques, pedes conscribitur hinc inde in Austriâ & Bohemiâ, Cæsaris quidem nomine, sed Hispano stipendia soluturo : id enim manifestè prætenditur. Sed Domini est salus, & super populum suum benedictio : cujus manibus tutelaribus te plurimum commendo. Vale. *Gorlici* in *Lusatias* v. Maii. An. cio. ioc. xv.

Tui observantissimus,

Caspar Dornavius.

CX.

Andreas Velleius G. Camdeno.

VENIT ad vos filius meus hic Severinus Andreas, qui ut incolumis te, mi optime Camdene, saluum atque incolumem reperiat, Deum ardentè rogo. Nomen ac studia mea, tibi nota esse excrebrâ relatione viri illustris memoriæ Danielis Rogerii comperi ex primo tuæ *Britanniæ* partu, cui me inseruisse dignatus es. Et certe ut cum partum in manus meas recepî, ardentissimo perlegi desiderio, atque inde memorabilia multa enotavi. Habui enim in percurrendo obvia, quorum te statim monuissim in proemio rerum Orcadicarum, quarum te documentis destitutum statim cognovi : sed partim pudor, partim occupationum moles me retraxit. Verum in his te, filius meus

meus abunde instruet, & ego te aliàs monebo, ubi postremam tuam videro Britanniam, quam filius remittat.

Interim non dubito, ubi mores & ingenium hujus exploraveris, quin prompto ac benevolo animo eum in Aulâ & apud Primores regni promoveas, pro tuâ autoritate, quâ plurimum apud omnes bonos vales. Quod pluribus à te contenderem, si ullum de tuâ humanitate in me hæeret dubium. Deum toto pectore oro, ut te quàm diutissimè conservet saluum in nominis sui & patriæ tuæ laudem. Amen.
Ripis Phundusiorum 12 Junii A. C. 1615.

T. T.

Andreas Severinus Velleius.

CXI.

Jac. Aug. Thuanus *V. Cl. Gul. Camdeno S. D.*

Literæ tuæ xi. mensis proximè præcedentis datæ, quas loquaces dicis, perbreves mihi visæ sunt; adeò elegantes & candoris ac verè generosi spiritus plenæ me legendo inexplebili gaudio perfuderunt, atque insuper consolatione, sed non eâ, quâ fruuntur illi, qui eminus in alto mari jactatas naves ipsi in tuto collocati conspiciantur, qui non tam lactantur labore aliorum, quam se extra periculum positos esse magnâ cum voluptate sentiunt. Nam hos in eodem luctamur Ægæo; eadem nos maligna astra aspiciunt; iidem æstus, eadem procellæ susque deque in scopulos & brevia impellunt. Quid igitur me solatur? quod videlicet de miseris dici solet, iis pro solatio esse, in calamitatibus socios & pares habere: quanquam quo minus te meve miserum existimem, prohibent gravia, & ad externas injurias propulsandas seu ferendas ex veris sapientiæ præceptis petita præsidia, quibus animum ad constantiam obfirmas. Quam eandem constantiam olim in *Jobo* expressi, & mihi jam tum, quæ ab ingrati & infesti seculi malignitate impenderent, animo providens, adversus importunos è fimetis quæ dicis scaturientium vesparum aculeos seposui, ut ejus beneficio aliquando uti possem. Nunc tempus venit, ut uterque nostrum eâ strenuè utamur, & contemptu contumelias
U
illatas

illatas ulciscamur, ad posteritatem ultro provocantes, ad quam potius quàm ad præsens seculum semper respexerunt, quicunque graviter & cum publicâ utilitate inscribendâ Historiâ laborarunt. Perge ergo & communis astri salutarem aspectum pro solatio mecum accipe, quod ita Deo placuit, ut eadem coeli facies utriusque natalem quamvis diversis annis temperaverit. Quæ sequuntur ad Elisabethæ *margaretæ* obitum, ut reliqua, quæ ad me misisti, fac brevi à te habeamus, & si fieri potest, etiam serenissimi & optimi vestri Principis initia usque ad annum hujus seculi X. quo nobis ereptus Henricus magnus: nam ad eum usque annum decrevi, si Deus vitam & otium dederit, Annales nostros, quos intermiseram, superflite illo minimè ultra perrecturus, continuatâ narratione persequi, ut cui Viro tantum Christianus orbis debuit, etiam mortuo justa persolvantur. Ad quæ non parum vestra me juvabunt, quod & cum rebus nostris conjuncta & ad universæ Historiæ ornamentum ea summoperè pertineant. Scio te minimè ab his cessare, & diligentia tuâ effici, ne rerum apud vos gestarum memoria interciderit; quæ si lucem publicam aspicere nondum sinet is, qui jubere potest, at potes ea cum amicis communicare, ad gloriam ipsius eadem fide universo operi inferenda; quod ut facere velis, enixè te rogo. Vale & viriliter age, ac me ama. *Lutetia Parisiorum Nonis Vtilibus cio. ioc. xv.*

CXII.

J. Bellocæus G. Camdeno.

SIR,

I Do not know for what merit in my self, or desert toward you, you should have held me worthy of so worthy a present, as that which you have been pleased to bestow upon me, of your own exquisite working. For as I find my self utterly destitute of any such mark, so I am sure you could never find it in me, but by the character of your own favour and election, which has so much honoured me, as to make me partaker, with your worthiest friends, of one of the best tokens of your good opinion. For the which, Sir, I have nothing to return you with my
most

most affectionate thanks, but the very heart and affection which does deliver them; which being long since, tho unknown, devoted to your merit and reputation, is now by this kind and liberal communication of your favour purchased particularly to your person. And so I must entreat you to believe, and to dispose of me. My judgment is too low to reach to the height and merit of your book, and to contribute any part of the commendation which it deserveth. That office I must leave to the President *de Thou*, (from whom you shall herewith receive a letter in answer of your gift) and to such other learned and judicious friends of yours, who may by the exquisiteness and authority of their judgments afford you that honour which is due unto your work. For my part, I can only clap hands with them, and acknowledge my self, which I will ever thankfully do, for this particular testimony of your favour,

From *Paris* the
2° of July 1615.

Your obliged and most affectionate servant,

J. Beaulieu.

Sir, My Lord Ambassador will not fail also to thank you for his book, that you have sent him, but desireth you to forbear him a little longer, by reason of his many present distractions.

We are now here upon the Crisis of our affairs. The Queen being resolved without any further delay to set forward the next week on her journey; and the Prince of *Conde* on the other side has resolved, with the other Princes his associates, not to stir from these parts; who she feareth may hatch some new broils in her absence, by the assistance of those of the Religion, who are now assembled at *Grenoble*.

CXIII.

*V. doctissimo & observandissimo, D. Gul. Camdeno, amico
suo charissimo, M. F. Limerius S.*

Quod tibi citius de munere mihi misso gratias non dixerim, humanissime & doctissime Camdene, absentia in causâ fuit, sed absentia tot negotiis implicita, ut penè nostri ipsius meminisse negatum sit. Igitur de cessatione gratiam fac; invitissimus enim peccavi, qui contra jus amicitiae à tanto Viro tantum munus datum hactenus non agnoverim. Itane Camdenum, quem in re literariâ terra Anglia facilè principem habet, unum ex vulgo literatorum tanto munere beasse? ô humanitatem! Quid etiam, quod Elisabethæ vestrae omnium Principum facilè Principis vitæ primordia continet! ô nos beatos, si tu & manum in cætera porrigas. Deus bone, quæ exempla, quæ facta! Fallor si ipsius Antiquitatis variores casus Historia comprehenderit. Bene tibi, V. doctissime, qui salivam moveris; sed melius, si quo bono pede coepisti, eò pergas. Certè in hac priori parte, quam perlegi, nihil magis quàm Scotorum Reginae fatum sum miratus; aliter enim scripserant & senserant hactenus quos legi omnes: sed veritas non te latuit, cui omnia Regni acta palam & ad manum. Perge, inquam, vir doctissime, nec posteris tantum fructum, ipsique adeo Principi olim vestrae, tantum decus invideas. Illa enim si superstes, jubeat, & ut ille à solo Apelle, sic ab unico Camdeno depingi ferat. Quod ad me attinet, tanto muneri imparem me molestissimè fero: si quid tamen quod te minimè indignum judicem, participabo.

De rebus vero nostris quid scribam, apprimè ambigo. Fluctuamur incerti pacis an belli: sunt tamen, qui de hoc ægro desperent, ni Deus ipse medicus adsit. Dum enim sibi quisque studet, non est, qui malis publicis medeatur. De R.R. versus Burdigalam profectioe multus sermo, sed varius, prout quisque conjugio Hispanico aut benè aut malè vult. Profecturos tamen eos propediem autumant. Condæus interim, quanquam sæpius admonitus, Regi se comitem negat, priusquam Ordinibus satisfiat, & Consilium reformetur. Quod quosdam sic malè habet, ut jamjam fremant, & læsæ Majestatis crimen
ei

ei intentent. Inter tantos tumultus, mi Camdene, periculum est de naufragio. Qui verò ad Gratianopolim Protestantes convenerunt, si se de compacto Principi jungant, ingens momentum addant, nec dubium est, quin malè tunc cum conjugio Hispanico futurum sit. Sed adhuc deliberant. Hæc in rebus nostris quæ novi omnia, quæ sigillatim enarrare nec tutum nec pro honore Gentis. Vale colendissime & doctissime Domine, & me amore tuo semper, ut facis, beatum habe.

Cum ego hæc exarâram, consilium de rebus inter R. R. & Condæum componendis heri habitum nunciatum, ubi nisi quatuor armis agendum censuere, & quatuordecim, inter quos dux Guisus, pacem quovis bello potiozem, Condæumque audiendum senserunt. Iterum vale. xiv. Kal. Sept. 1615.

R. R. hodiè Lutetiâ discesserunt, tandemque ferro flammaque agendum potius quàm à conjugio incepto recedendum optimi Consiliarii obtinuerunt. Quò vero res deveniat, Deus videbit.

CXIV.

J. B. Urfinus G. Camdeno.

SAlve nobilissime & clarissime D. Camdene. Britannia, quam scriptis orbi reddidisti, prima jam olim mei in te adfectûs causa extitit: hunc ut incoram tibi vel officioso saltem adfatu probem, eadem, sed quam à Rege sibi ipsi tandem redditam nunc pedibus tero, invitat Britannia. Quid enim post Regium jubar majoraque illa Procerum lumina, in hoc orbe Britannico vel adspectu illustrius vel effectû vividiûs, atque benefica ista eruditorum sidera, quos mens coelo, fama terris consecravît? Tibi tu Camdene magis proprium hoc fecisti elogium, qui quâ pietate patriam, eâ orbem omnem meliorem, tibi devinxisti: nec tam gaudet divisa non amplius toto orbe Britannia. per te audire, quàm orbis penitiorè Britannia notitiâ per te frui. Unâ eâdemque operâ tu Britanniam orbi, nos, quotquot literis nomen dedimus, tibi junxisti: superest, ut præsentî nunc quoque alloquio (pro me jam verba facio) jungamur. Nimirum eruditionis tuæ jamdudum certo, tandem etiam humanitatem experiri libet; non.

non quod hic de eâ diffidam, sed quod hinc propriam corculorum virtutem apud te quoque vel degustare adlubescat. Ut palatum, ita & mens peregrinantium diversimodè adficitur, nec tantum soli quantum ingeniorum morumque varietate delectamur, quicumque majus quid & quod supra vulgus sapiat, in peregrinationibus quærimus. Tu quoque, Camdene clarissime, non invidabis hunc animo esurienti passum, sed potius re ipsa demonstrabis, jure merito ἢ χα-
elev 10 & humani nomen doctrinæ simul morumque suavitati à Græci Latiique sermonis Venere usu promiscuo esse copulatum. Id quominus cum aliquo tuo tuorumque negotiorum incommodo fiat, hisce literis earumque latore Romanorum peregrè redeuntium more imitari volui, qui adventûs sui nuncios ad suos præmittebant. Itaque primum humanitatis tuæ erga me beneficium erit, tempus tui conveniendi mihi indicare: cui beneficio si forè officium meæ salutatio-
 nis minus respondebit, vel Cl. Paludani auctoritas, qui hunc salu-
 tandi tui honorem verbis amplissimis mihi detulit, pondus addet.
 Vale. *Londini* pridie Kal. Sept. st. Jul. cio. ioc. xv.

Tui studiosissimus, —

Janus Balthasar Ursinus Bayerius.

CXV.

D. G. Camdeno V. N. & doctissimo M. F. Limerius.

CUM me hic negotia opprefferint V. N. & humanissime, & de propiori quasi loco verba tecum facere detur, haud æquum, si sine meis ad te literis discedam, putavi. Scripsi ante mensem; & de munere tuo gratias egi: quin quicquid rerum tum apud nos, nunciavi. R. R. ni fallor, Lutetiâ discefferant Burdigalam iter facturi, & ita festini, ut noctem nisi unam singulis hospitii pernoctarint. Aulam nunc Piclavium habet, unde variolis detentam Regis sororem vix hoc toto mense posse discedere nunciant. Interea qui ad Gratianopolim conveniunt Protestantes, illuc bis ex suis quosdam miserunt, itidemque dux Rohanus & Rupellanorum civitas privatim allega-
 runt, qui junctis precibus Regis itineri remoram quasi injiciant.
 Quid

Quid profecerint adhuc non in comperto : sed quod est Regni hujus fatum, ne cum surdis agatur, maximè metuunt. At Princeps & qui ejus partium copias undique colligunt, nec desunt ei maximi & strenui fautores & adjutores. Favet itidem magnam partem populus ; sed nomen & veneranda semper Gallis autoritas Regia adversantur. Enimverò ut ejus progressibus obviam iretur, Diploma *verificandum* ad Senatum miserunt R. R. quo majestatis reum fieri & proscribi volunt Principem & qui ab illo stant : scilicet ut quem videre, ne quid detrimenti Regnum caperet, antea Senatus monuit, eundem illa ipsa molientem perduellionis damnet. Eo tamen jam ventum est, ut Procurator & Advocati Regii Catholici pedibus in R. R. ita dicam, voluntatem iverint, & nonnulli etiam Senatores suffragati sint : major tamen pars refragatur : cæteri adhuc deliberant. Quid verò futurum sit, non est quod ambigam ; eò enim socordix devenimus, ut incendium hoc nisi ruinâ restinguendum existimemus, ita ut jam nunc nos periisse censeas. Deus meliora, & te V.N. & doctissime, sanum sospitemque servet. Vale. 23. Septemb. 1615. S. N. Rotomagi.

CXVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Optime virorum, & ignosce, si tribus rescribo verbis optatissimis tuis. Sum Francfurti in nundinis, ubi à mille hominibus interpellor, unde centum minimum rescribendum epistolis. Bilius nullos Annales huc attulit, nedum ut ab eo exambirem exemplar tuum. Gratias tamen tibi ago immensas pro prothymia tam eximia ; neque quid ei reponam invenio, nisi Ciceronem meum, qui necdum prodiit ; seriò tamen ipsum pollicetur Typographus Hamburgensis. Diu est, quod isthæc adjecta receperim Gorlicio à Dornavio nostro : huc usque retinui, ne oneri tibi esset, si obvenisset per tabellarium : literas tamen adjectas tradidit famulus meus filio Buxtorfii, qui erat in comitatu Legati Veneti ad Regem vestrum. Valdè gratulor Reip. vestræ Christianæ, quod seriò manus admoveris *Analibus Britannicis*. Tu ad eam provinciam unus & unicus, qui possit idem, quod omnes velint & optent. Itaque Deus opt. max. tibi vires

tibi vires atque mentem integrè servet, ô columen patriæ tuæ. Vale, inquam, ac salve, mi Domine, ex voto tuo, hoc est, bonorum doctorumque omnium; imprimis verò à Grutero hæc scribillante. 25. Septembris 1615.

CXVII.

D. Gulielmo Camdeno Franciscus Sweertius *S. felixque anni auspiciū precatur.*

Certè non possum satis mirari literas meas ad te non pervenisse, amicâ manu missas: quibus significavi me accepisse gratissimum munus, Annales rerum vestrarum regnante Elizabethâ ad annum cis. io. lxxxix. Legi & relegi; perplacuerunt, quod viderim omnia ex ingenuo veritatis studio & conscientiâ integrâ profecta: licet aliter judicent *fatui nova numina mundi*; apud quos Rex vester non benè audit: relinquiendi isti, & nos invicem amemus. Jam duo menses sunt, quod parens meus ætat. lxxv. abierit ad vitam meliorem: præcessit, & nos paulatim sequemur, cum Deo opt. max. visum. Amœnitates illas, vulgò Land-schappen, avidissimè te expectasse video, sed frustrâ: eâ de re scripsi Colio nostro indicaret longitudinem, & latitudinem, & numerum; statim tuis parebo jussis. *Flores Lipsii* iterum sub prelo, sed auctiores. Vale, mi Camdene suavissime, cis. ioc. xvi. vii Januarii. Salutat te ex animo bonus pater Schottus.

CXVIII.

G. Camdeno A. Schottus.

Habebam equidem plura in *Antonini itinerarium*, sed quæ mihi in hac ~~studia~~ perière, ut alia, utque Sibyllæ folia, quæ ventî dissiparunt. Fuerit aliquid fortasse servasse & edidisse *Suria* diligentiam, quæ absque me esset, periisset; ut & *Steph. Pighii annales Rom.* nuper hic evulgati, & antea *Q. Horatii Lævini Torrentii*. Chr. Longolii

golii editio longè optima, & Simleri Basileæ: nam in Aldinâ editione folium deprehendi tractum, ut monui præfando. Si in Regiâ sit bibliothecâ equidem nescio. Scribe ad Rigaltium, vel Car. Labbæum I. C. viros doctissimos Lutetiæ, vel ad amplissimum Aug. Thuanum: & fortè Heribertus Roswey suppeditare quid potest. Vale, & rem, quod facis, promove literariam, nosque ama. *Antuerpiæ* idibus Martiis cio. ioc. xvi.

CXIX.

Gulielmo Camdeno Franc. Sweertius S. D. P.

A Nnalès rerum Britannicarum avidissimè hic leguntur, exemplar (quod tibi debeo) unicum in Urbe nostrâ, quod certè dolendum: rarò in meâ Bibliothecâ est, ambulat & obambulat. Quidam non infimæ fortis Societatis Jesu Pater legit & perlegit, & mirum in modum laudavit. Perge pede quo cœpisti, mi Camdene, æternam tibi polliceor famam. Prostant hic venales regiunculæ aut amoenitates, mirâ arte elaboratæ, sex numero sunt. Pretium singularum flor. octodecim; si pretium istud displicer, non desunt hic artifices manus, quales fieri peroptas, curabimus, & pretio inferiori. Resatulat te ex animo P. Andreas Schottus, à quo hoc epistolum. Conveni similiter P. Heribertum Roswey, egregium Antiquarium & benè doctum; dicit se habere Antonini itinerarium MS. & collata duo exemplaria. Prodeunt iterum *Flores Lipsiani* auctiores & meliores, unum exemplar inscripti D. Colio, amico opt. alterum tibi, si tanti videtur: locum habeat rogo in tuâ Bibliothecâ. Vale, & Sweertium tuum solito amore prosequere. *Antuerpiæ* cio. ioc. xvi. xvi Martiis.

Est in Flandriâ Vir nobilis Adrianus Scribeckius, qui scripsit *Europam redivivam*, in quâ tui honorifica mentio; adfuit nuper mihi, & pollicitus est te exemplar inter primos habiturum.

CXX. He-

CXX.

Heribertus Rosweyda G. Camdeno.

J. H. S.

Amicissime Domine, Antonini itinerarium contuli ipse ad exemplar MS. B. Mariæ Atrebatî, quod probæ notæ erat, & à vettustâ manu. Habeo & duo alia exemplaria collata ad MSS. si quæ loca consulenda, lubens trium codicum varietatem transcribam. Valde optarem in Anglicis bibliothecis inquiri Martyrologium Bedæ, Ussuardi, vel similiū veterum.

T. T.

H. R.

CXXI.

Cl. V. Gulielmo Camdeno Jacobus Gothofredus S. D.

Mitto ad te, summe vir, primos ingenii mei foetus: etsi toto orbe divisus, nominis tui celebritati tamen assiduus testis & superstes. Sic enim habemus omnes, qui literarum desiderio tene-mur, unum habere Galliam, qui Historici nomen & numeros expleat, Thuanum: unum habere Britanniam, Camdenum: neque videmus, qui hodiè vobis non dico potiores, sed pares adjungantur. Ita enim veritatem in omnibus ducem secuti estis, ut tamen eloquentiam non sperneretis: rarâ hoc sæculo ingenii benignitate, ut non tantum Historicæ veritati detrahatur, quantum decoris & ornatus accedit. Et fidenter tamen hic labor meus ad te properat, observantiæ in te meæ argumentum. Cui si tibi placeat, comites alios & potiores huic ego mox adjungam: *Annales* inquam *Francicos*, ad exemplar Britannicæ tuæ formatos i. à mediæ ætatis næniis & fabulis repurgatos: dein & *Codicem Theodosianum*, illustrissimum omnium, quantum existimo, totius antiquitatis monumentum. De quo pluribus ego apud te olim acturus, si me in tui observantissimorum nu-

merum

merum admittis : & hoc deinceps literarum commercium pro summa felicitate ambienti indulges. Datum *Frankfurto* xxv Martii A. 1616.

CXXII.

Amplissimo Doctissimoque Viro D. Gulielmo Camdeno
J. de Laet.

Quod nuper sum pollicitus, V. humanissime, nunc præsto, remitto tibi Evangelia linguâ Anglo-Saxonica conscripta, & pro illius libri, sicuti & alterius, usurâ summas gratias ago tuæ humanitati & patientiæ, rogoque ut diuturniori in detinendo moræ ignoscas. Mitto unâ Historiæ compendium *Constantini Manassis*, dudum Latine, nunc etiam Græcè editum; *Historiam Palladii Lusiæ* : & commentarium J. Meursii de populis Atticæ. Si aliâ sese obtulissent jam, quæ sperarem tibi gratiora futura, libens misissem : & posthac ubi sese offerent mittam. De republicâ parum habeo quod tibi narrem. Hispanus cum quinque millibus peditum, & mille ducentis equitibus (alii majorem; alii minorem numerum produnt) Rhenum transierat ponte è navibus juncto; & in transitu juxta Wesaliam aliquot tormenta inde eduxit, & secum rapuit in Marchæ comitatum : quæ res in illis partibus longè latèque terrorem sparsit, & nobis non levem suspicionem movit hostem aliquid præmaturè moliri instituisse, unde jam omnia hic ad obviam eundum comparabantur; verum aliquot oppidulis occupatis, & præsidio ibidem relicto, dicuntur ad stationes suas reverti : & omnis illa suspicio pro tempore evanuit : aliis sub ætatem magnam belli molem incubituram metuentibus; aliis contra pacata fore omnia sperantibus; prout varia sunt nostrorum de hoste judicia. De Gallia utpote vobis viciniore nihil addo; sed finem faciens, Deum precor, ut te Reipub. literariæ diu incolumem servet. Salve, V. præstantissime, & vale. *Lugd. Batav.* cjb. ioc. xvi. xx. April. Gregoriani.

CXXIII.

Janus Gruterus *V. Cl. G. Camdeno salutem pl.*

EXcurrente ad vos, Principissæ nostræ qui est à sacris concionibus, D. Doctore Chapmano, scelus meum putabam dimittere cum sine meis ad te, carum musis ac gratis caput: tanto quidem magis, quod rediturus sit ad nos paulo post, eaque propter tuas fortè mihi etiam elicere posset. Arbitrabar futurum, ut à nundinis vernis submitterem tibi Tullium nostrum: sed fefellit me typographus. Habebimus tamen autumnalibus, Billioque exemplar tradam nòmini tuo meritò inscriptum. Nam etsi is nondum Historiam tuam mihi communicavit, æquè tamen eam tibi debeo, atque si ab ipso accepissem. Interim aliundè sumptam legi, neque potui satis mirari discrepantiam aliorum scriptorum à tuis. Ergo ut per annos quadraginta amplius orbi imposuerit calumnia! Verum hæc & similia vivæ voci magis concredi amant quam papyro. Et gratulor sanè tibi, mi Camdene, quod operi illi postremam imposuisti manum, pro eâ quâ es inexhausti ingenii ubertate; dabis nobis deinceps adhuc te digna, quod ut cæteris tuis monumentis respondeat, imo ea ipsa anteeat, opto tibi voveoque diu diuque mentem sanam in corpore sano. Ego jam sesquiannum ferior; neque facilè videor ad alium laborem ultrò adducendus; præcipuè cum me hortulus & mane & vespere teneat adsiduum. Videbo tamen, uti sensim perficiam *Discursus seu dissertationes politicas* in Tacitum ac Livium; quorum hic continebit spectantia ad Remp. ille ad Imperium. Subsecivis horis emendo augeoque xxx. *Suspicionum* libros toties promissos: sed parum proficio, destitutus vel socio, vel instigatore, vel adjutore laborum, vel quod dicam nescio: adeo otium mihi jucundum est, degeneratque in ignaviam mirè desidem. Verum istud in me utcunque ferendum, qui Brabantus sum, hoc est, quo senior, fiam etiam stultior; ne degenerem à proverbio scilicet. Hæc habebam, quæ tecum viro & amico optatissimo garrirem: tu quoque si à me salutaveris D. Cottonum, D. Aitonum, rem feceris animo meo gratissimam, ô germen reliquum aurei seculi ferè unicum. Scrib. raptim 16 Maii 1616. *Heidelbergæ.*

CXXIV.

Gulielmo Camdeno Franc. Sweertius S. D.

SI quid rectè curatum velis, mihi mandes velim. Habes in hac chartâ complicatâ variantes lectiones à P. Heriberto Roswëy transcriptas ; item epistolium ad me P. Andreæ Schotti. Spero erunt quædam, quæ tuo servient palato. Quid noster Colius ? vivitne adhuc ? jam seculum est, quod nihil ab eo viderim literarum. Est apud nos Rubenius celeberrimus Pictor, toto orbe notus, & benè doctus ; audivit apud vos extare libellum, cui titulus *Icon Animorum*, quem videre desiderat : certè beabis me & illum uno exemplari. Vale, & plurimum salve, ab eo qui te amat medullitus. In Galliâ omnia pacata. *Antuerpiæ* cis. inc. xvi. Kal. Junii.

CXXV.

D. Christophorus Heydonus G. Camdeno.

SIR,

Yesterday I was idle, and therefore content the rather to listen to our new *Scipio*, while he reported his dream, than to sit still, and do nothing : tho I must confess, had it not been at your request, I should hardly have endured the penance to persist, and hear him out with patience. For who that has saluted the demonstrative principles of the Opticks at the threshold, or that believes the infallible observations of our modern Astronomers, can abide his dream of a watry Sphere, when *Alhazen* and *Vitellio* have so long since banished *Aristotle's* Element of the Fire ? For by how much Water is grosser than Fire, so much would the refraction caused thereby deceive the sight more grossly ; so as all Astronomy must be rejected as impossible to be attain'd, if we admit divers *Diaphana* in Heaven. It was *Tycho's* purgatory to wade through the refractions of our vaporous Aër ; but should we entertain his immense Sphere of

of Water, all Astronomers should be condemned to the pains of Hell it self. I have read in St. *Austin* of this watry Sphere, to which he imputed the cold influence of *Saturn*, by reason of his proximity to the same. But I did never know before, that those presumptuous Spirits were thrown out of Heaven for their disdain at God's workmanship in placing this watry Sphere so near them. Nor do I think it will stand well with the Metaphysics or Natural Philosophy, that for the passage of these disobedient Spirits to transmit the light from the *primum mobile* (which this dreamer calleth *the Sphere of Light*) it was necessary for God to bore this window, which his fancy so sweetly apprehendeth in a vision; considering, that Spirits and Light be incorporeal substances, whose essence neither condenseth nor attenuateth the Elementary or Heavenly bodies, as it pierceth the same; nor can be defined any where *tanquam in loco*, but rather, as *Scaliger* in his exercises saith, *tanquam in suo ubi*. And as paradoxical it is to me, that Motion begets Light, when the Scripture it self testifies, that Light was the creature of God, before he made the Heavens, or gave motion unto them; nay, when all Philosophy rather makes Light the cause of Motion; and he himself, unconstant to himself, supposeth the stream of light, flowing through his fantastical window, to drive the Spheres of the Planets and Stars about, as water doth a mill, when certainly also we see motion in the darkeſt night, when there is no light.

I will not insist upon his false assumption out of S. *Peter*; that both Heaven and Earth were of Water, when rather quite contrary *Peter* saith, Heaven was first, and the Earth consisted of the water, and by water. Nor have I time to shew, how absurdly he is driven to make his Window in his Watry Sphere always to be in perfect conjunction with the Sun, and thereby to make a new libration of the whole Sphere, or rather a particular, incomprehensible, and irregular motion, or rather floting of that Hole to attend the Sun's annual and diurnal motion, quite contrary to the motion of the whole Orb of Water; which he feigneth only to be carried with the motion of the *primum mobile*: lest making his window fixed in one place, we should suffer many Eclipses of the Sun every year, nay every day, as often as the Hole and the Sun were not *in eadem lineâ rectâ*.

Nor was it ever before understood, that *Galaxia* was caused by the oblique reflection of the direct light, which descends from the *primum mobile* to the Sun's body. For these and many other myste-

ries never before revealed, all posterity is bound to offer a thousand Hecatombs to this dreamer. But I am afraid, if *Esay*, *Justin*, and *Basil* were alive, they would be very much offended with him for abusing and detorting their authority to his fanlies, to make them patronise his dream.

For these reasons I will not deprive you long of the Author, but do return him with many thanks, having no news to requite you withal, but that it seems strange to me, which one for certain told me yesterday, that *Somerſet* wears his George and Garter in the Tower ſtill. So rather ſhewing, that I have ſatiſhed your request in reading *Scipio*, than for that I have held him worthy theſe lines, I recommend me to your love, and reſt

Raptim 16 June 1616.

Your ever aſſured in true thankfulneſs,

Christopher Heydon.

CXXVI.

Joanni de Laet G. Camdenus.

ACcepi, Vir clariffime, meos quos remiſiſti libros, & eodem ſaculo tres à te, ut ego iſthoc beneficium mihi pulchrè ſœneratum dicam, & gratias tibi habeam maximas, qui rem meam ita multiplicasti, dum tu vir gratiſſimus fertiles agros imitatus, plura reddidiſti quàm accepisti. Donec verò parem reponam gratiam, habe à me hos *Annales*, quos Rex noſter præter exſpectationem edi juſſit, cui parendum; eth ex veritatis ſtudio odii lolium mihi inde ſuccreſcere præviderim. Quicquid ſit, bonæ conſcientiæ & patientiæ clypeo excipiam, & nihil præter Deum timebo, qui te diutiſſimè ſoſpitet. *Cheſilburſi* Junii 18. 1616.

CXXVII. Erudiſſimo.

CXXVII.

*Eruditissimo & humanissimo Viro, D. Gul. Camdeno M. F.
Limerius S. D.*

Nimium, bis nimium ab officio cessavi, Camdene carissime. At publicæ privatæque agitationes optatum literarum nostrarum ad te cursum inturbârunt. Sed cum Lutetia jam nos habeat in aliquot menses, & in privatis nostris rebus aliqua quies appareat, tu inter primos Britannicæ vestræ amicos meos occurris, quem ego salutem, cui studium erga te semper præservidum deferam. Duplici nomine id tibi debeo, vir eruditissime, cum propter humanitatem erga me tuam, tum ob complures literas tuas, quibus à discessu nostro me quamvis immeritum amantissimè dignatus es. Certè tamdiu nihil audiisse de te grave admodum, cujus literarum suave & lucrosum mihi (sic dicam) commercium auro contra non æstimem. Has igitur pauculas à me habere amoris & observantiæ meæ indices lineas, ut si quæ amicitie flammæ cordato pectori tuo adhuc insident, denuò eliciam, quæ te non solum valere, sed & me amare nuncient. Quod ad publica verò attinet, pax nobis illucere cœpit, sed (si mihi credis) adhuc malignâ luce. Apud Bituriges se derinet Princeps Condæus, stabilendis illic rebus suis: interea hæc navis nauclero indiget. Ancoranus majori quàm olim gratiâ flagrat. Picardiæ tamen administatione cedit in gratiam Longovillæi Ducis. Qui ad clavum nuper sedebant, plerique remoti, & novi adsciti aut certe adsciscendi; & Villaregium etiam sunt qui nutare autument. Protestantes, qui Rupellæ convenerant, conventum solverunt maturiori, quàm eis dicta dies, discessu; sed sic illis visum, ut omnem de se suspensionem amoverent. Quid autem perfecerint, jamdiu est, cum nosti. Equidem illorum consilia & intemeratam fidem pacem regno reddidisse non est dubium: sicque cum multa de suo jure in pacis gratiam remiserint, jus suum stabilisse videntur. Certè in firmiori quàm olim statu versantur Ecclesiæ nostræ, nec temerè quis nunc illas concutiat. Sed illa à Deo sunt, cui semper cordi sua Sion. Illum, ut te incolumem patriæ & amicis servet, supplicans veneror. Vale,
vir

vir eruditissime & humanissime, & uti facis nos ama. viii. Kal. Jul.
1616. S. N. Lut. Parisf.

CXXVIII.

*Nob. & Amplissimo Viro, D. Gulielmo Camdeno, Jacobus
Gothofredus S. D.*

R Edeo ad Te, Vir maxime, majore quam nuper admodum fiducia: non ambitiosus jam amicitiae tuæ candidatus, sed in eam humanissime receptus. Et instas verò mihi serio, ut promissam *Codicis Theodosiani* v&ar endon missis aliis urgere seu festinare velim. Pareo ecce Consultori tibi tam efficaci vel hoc specimine; tu modo videris, an tanti fuerit consuluisse. Coepi nunc ab Ecclesiasticis, velut potioribus, & fortè compellendus mihi brevi è Primatibus vestris aliquis, cui ego Ecclesiasticæ Historiæ ἀποκρίσειν non poenitendum destino. Sic enim est; Britanni vos Pontificium hodiè horum studiorum obtinetis: & qui olim fidei propagatores è Gallia recepistis, cum foenore refundere nunc potestis. Sine quæso te, in illustrissimi Cantuariensis & Eliensis Episcoporum manus & conspectum veniant adjuncta exemplaria. Ego futuris nundinis videro, an in *Francicis* ad nuperi etiam Scriptoris diligentiam labore meo addi quid possit. Vale, V. maxime, meque tui nominis cultorem porro habeto. Dat. *Francofurti* 18 Septembr. 1616.

CXXIX.

D. Gul. Camdeno Franc. Sweertius S. D.

S I vales, benè est, ego ex animi sententiâ, quæ Dei opt. max. est benignitas, valeo. Dum nuper supellectilem nostram literariam perlustro, incidi nescio quo casu in *Itinerarium Provinciarum Antonini Augusti* editionis Lugdunensis, cujus editionem an videris nescio: spero usui tibi futuram. Boni consule, & si quid est præterea, quo tibi possim prodesse,

——— tuus, ô Camdene, quod optes
Explorare labor, mihi iussa capessere fas est.

Audio Barclaium Romæ agere, & singulis annis à Pontifice Paulo V. mille aureos, ejusque filium 300 accipere.

Sint Mecænates, non deerunt, crede, Marones.

Vale amicorum optime, & me amare perge; ego te æternùm.
Antuerpiæ civ. idc. xvi. xxv Septemb.

CXXX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum clarissime. Undique me tuis beneficiis circumcingis, neque est adhuc, unde me expediam: per D. Chapmanum recepi munus luculentum Annalium tuorum; sed & ecce alterum exemplar ingerit mihi D. Billius, caussatus moram, &c. ea propter sanè plurimas tibi ago, mi Domine, habeoque gratias maximas. Antidorum destinaram Tullium meum: sed is adhuc hæret inter typographorum manus; habebis tamen vere proximo. Dornavio mihi quæ volebas, is ante tres septimanas decumbebat periculosè nimis è duplici febre. Si preces nostræ & utilitas publica quid potest apud divinam clementiam, ereptus jam est ex orci cancris. At Lingelshemius ille meus tuusque sepultus est Heidelbergæ, ante dies octo vix redux ex peregrinatione Italicâ, quo concefferat cum Legato vestri Regis D. Wottono. O spes mortalium falsas! jam nuptias ei circumspiciebat pater, & ego ei fortè meam adplicassẽ. Verum aliter placuit Patri coelesti, per quem translatus est ad meliora; nosque relictî in luctu. Erat sanè adolescens supra ætatem doctus, supra seculum modestus. Itaque plurimum periit Palatinatui, cui paucæ sunt ejus commatis gemmæ. Plura volebam, debebam etiam: sed Francfurti in panegyri quàm non sim meus, diu est quod nosti. Salve itaque ac vale, carum mihi ac musis caput, ac me favore tuo solito porrò fovere persevera Janum Gruterum hæc præcipitantem. 26 Septembr. 1616.

CXXXI.

Virò doctissimo & observandissimo, D. Guil. Camdeno, Armorum Regi, M. F. Limerius S.

INter privata & publica præcipuè mala, quamvis à scribendo sepiculè deterrear, V. N. & eruditissime, in totum tacere magna mihi religio est. Sed quod scribam præcipuè non est: Acervatim enim occurrunt multa, quæ si digna tuis auribus, difficilia tamen & periculosa Scriptori his difficillimis temporibus futura sint. Uno verbo dicam, iterum atque iterum nos in mare novi fluctus, quos per Lodunensem tractatum nonnihil pacatos, Condæi Principis infelix casus denuò excitat. Quamquam autem maximè pacem præ se ferant qui ad clavum, & absentes ab Aulâ proceres nihil moveant, Deus innocentiae vindex adversus fœdifragos ipse ab alto moveat, quî perjuratorum capita ultum eat. Protestantibus interim aliquid suboluit: conveniunt enim ad Montem Pessulanum in Occitaniâ ad X. hujus mensis, rebus & capitibus suis prospecturi.

Enimverò V. prudens & erudite, quis non videat in eos cusam hanc fabam? Româ itidem & Hispaniâ nobiscum consilia & conatus miscentibus, unde bonis nisi à Deo auxilium & spes? Ecce autem magni vestri Regis ad vos regreditur Legatus, re, sicuti autumant, (& credimus) planè infectâ, nec omninò bonorum ingratiis, quibus Christo cum Belial convenire ut impossibile est, sic omninò illicitum. Sed plurâ à vestratibus ipsis furorum nostrorum oculatis testibus resciveris. Tu vale, V. N. & eruditissime, & me amare perge. *Lut. Paris. iiii. Non. Octob. 1616. S. N.*

CXXXII.

V. N. & amicissimo, D. Guil. Camdeno, M. F. Limerico
S. P.

CUM has ego obsignassem, & qui perferret conquirerem, ecce mihi tuas 20 Julii datas reddidit Bellocæus communis noster, quæ ubi tamdiu delituerint, planè nescio; nisi quod, cum ipse Bellocæus morbo detentus in Pictonibus sex ad minimum menses hæserit, qui illi inscriptas hic acceperat, mittere neglexerit. Quicquid sit, gratissimæ mihi fuerunt, cum in iis Te totum viderim amore & desiderio nostri flagrantem. Outinam, vir eruditissime, ut quod nostra sæpius tibi epistola nunciat me tuum esse, effecta repræsentent! Sommersetto & uxori de crimine condonatum nunciare gratum fecisti. Certe M. B. Regem, quo est ingenio, quem tantâ gratiâ olim persecutus erat, suspendio vitam finire passurum nunquam credidi. Præterea foeminam prænobilem ejus uxorem formâ, natalibus, nobilissimo Parente præstantem, servili supplicio affici, pro monstro sit. Sed tamen non parum in illo judicio præstitum in favorem legum, sceleribus, in quocunque reperiuntur, apud vos suas poenas assignari. Cocom vero παρρησίαν honorum jacturâ luisse minus mirum sit illis, qui *μαδῆ* Judicem semper voluerunt: Judex enim, qui ultrô noxiorum crimina verborum atrocitate nimium exaggerat, vicem quasi carnificis fungitur, & miseriam miseriæ animosè addit. De rebus nostris nihil est quod addam; in luto sunt, nec qui nos inde expediat, adhuc apparet. Hiemem fortassè nonnihil placidam acturi sumus, dum quisque sibi arma, vires, & amicos parat in novum annum. Fatum huic Regno ingruit, V. C. nec confusionem rerum majorem viderunt plura antè secula: sed modò aliquot justī reperiantur, de rep. non despero. Deus fac salvam Sionem tuam, & Camdenum meum serva incolumem. Vale, optime & humanissime Domine. Lut. Paris. Non. Octob. S. N. 1616.

CXXXIII.

Fridericus Lindenbrogius D. G. Camdeno.

VIR clarissime, Insignis tua humanitas valdè me cepit. Itaque cujus fructu magnâ cum voluptate usus sum, cum una essemus, ejusdem nunc absens quoque suavitatem recolo : neque in præsentiârum aliud scriptionis argumentum, quam ut sincero affectu me tui cultorem agnoscas. De Geographis nostris quid fiet, necdum quidquam certi adseverare possum : typographi enim nostri *Ciceronis* operibus & *Procli* Theologicis excudendis valdè nunc sunt occupati : iis absolutis videbimus, quid serus vesper feret. De Historiâ tua quæso quid sperandum sit, ad me perscribas : permulti enim id à me quærunt : & certè quam seriò indoctis doctisque simul prioris partis editio placuerit, vel me tacente nosti. Vale, vir clarissime, & me ama. Datum *Hamburgi* Kal. Novembr. A. Ch. cio. ioc. xvi.

Frideric. Lindenbrogius.

CXXXIV.

*V. N. doctiss. & observandissimo, D. G. Camdeno,
M. F. Limerius S.*

SI parum commodus interpellator tibi sum, V. doctissime, amoris & observantiæ nostræ tui culpa est, qui me, ubi vires suas exerit, silentem non patitur. Sed quid tandem proferet dignum te, dignum amore tuo ? hoc solum, redamare. Nam quod ad Remp. attinet, tantus nos invasit stupor, ut jam quid simus, & quid scribamus, planissimè ignoremus. Vis major invaluit ; pacem præ se ferunt tamen : sed, Deus bone ! quæ pax illa esse potest inter circumstrepentia ubique arma ? Rupellanorum cum *Espernonio* Duce dissidium recruduit. Uterque arma parant, quibus ni obviam temporieatur,

catur, Regno ab iis malè metuo. Hoc ut anteverterent Protestantes, conventum Rupellam indixerant, de rebus tantis deliberaturi; sed Delegatos cum huc misissent, qui querelas suas exponerent, non sunt auditi; imo pessimis verbis accepti, re infectâ ad suos rediêre. Absentes Proceres nihil adhuc movent. Condæus Bastillâ & arctiori quam olim custodiâ detinetur. Ancoranus, in Ducem nuper creatus, Reip. nostræ nunc solus arbiter leges figit & refigit, in eoque solo vis principatus remanet; cæteri ejus potentiæ fasces submitunt. Ver novum quid novi feret, pacem an bellum, adhuc ambigitur. Pacem præoptant omnes; sed si quid moveant potentiores, à torrente rapiuntur. Deus videbit, & te tuasque res salvas habebit. Vale,
14. Kal. Decemb. 1616. S.N.

CXXXV.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur,

ME sentant detraqué de l'usage de la langue Latine, je vous écris cette lettre en François, pour renouveler avec vous nôtre ancienne amitié & correspondance. J'ay esté cinque ou six ans en Allemagne, ou il ne s'est point présenté de sujet de vous écrire, sinon que je leusse recherché. Maintenant il s'en offre une occasion, en laquelle vous pouvez obliger le public, & vos amis en particulier, desquels vous avez icy bon nombre, qui aiment vôtre candeur, & admirent vôtre sçavoir, & entre autres Messieurs de Thou, Dupuis, Rigault, & L'Abbé. Et ce dernier pour n'avoir encore assez d'accez à vôtre amitié m'a prié de vous envoyer ce memoire inclus, afin que s'il est possible, il puisse avoir par vôtre moyen, & de vos amis de dela, le contenu au dit memoire. Il a ja recouvré plusieurs actes & pieces semblables du côté de deça. Son dessein est de penetrer & mettre au jour *le mystere d'iniquité de Messieurs les Loyolites* touchant la doctrine des Assassins. Il a aussi déjà donné au public ses *Canons, Decrets, Arrests, & Sentences*, qu'il a peu recouvrer contre cette maudite race de gens. Il y a aussi un autre personnage Monsieur Gothefroy, fils de ce grand Jurisconsulte Gothofredus, lequel ayant naguere

guerres publié les vies de nostre Charles sixieme, & Louis douzieme, & de ce renommé Chevalier Bayard, s'est rencontré à toucher de la preſeance de France & d'Eſpagne, laquelle matiere il voudroit traiter plus ample-ment, s'il eſtoit aydé des memoires, que vous & autres hommes curieux & ſçavans pouvez avoir entre vos mains ; ayant remarqué que ce n'eſt la France ſeule, laquelle a toujours diſputé cette prerogative contre les Eſpagnols, ains auſſi l'Angleterre. Il deſireroit auſſi qu'il vous pleuſt luy aider de la Genealogie & Antiquité, voire de la vraye origine & premiere extraction de la maiſon de Courteney, qui a fleuri en Angleterre depuis quelques ſiecles ; d'autant qu'il ne ſe peut contenter de ce peu que nos Meſſieurs de Courtenay de France en ont publié. Obligez donc ces deux bons perſonnages, pour leur merite & le deſir qu'ils ont de bien faire, & encore pour la priere, que vous en fait mondit Sieur de Thou, lequel me fait ſouvent mention de vous avec honneur & affection. Jay leus vôtre Elizabeth de tant plus avide-ment, que j'avois ſouvenance de bonne partie des choſes que vous obſerviez ; & des vertus de cette grande Reyne, ayant bien fait mon profit des lieux, eſquels vous parlés de Legato, ainſi que vous verrez en la quatrieme edition de mon traité de l'ambaffadeur, auquel je fay mention de vous conforme à vôtre merité. Et ſur ce apres vous avoir bien humblement baiſé les mains, & prié Dieu pour vôtre ſante, je demeure juſqu'au tombeau,

Monſieur,

Vôtre plus affectionné &
humble ſerviteur,

à Paris 20. No-
vembre 1616.

Hotman.

Monſieur, ſi vous avez la Genealogie & deſcente bien exacte de la tres-illuſtre Maiſon des *Stuarts*, Meſſieurs de Sainte Marthe la voudroient inferer en leur grande ouvrage.

CXXXVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

LA presse que me donne Monsieur Pory, tout à cheval, ne scauroit estre plus grande qu'elle est, mais si ne m'empêchera elle pas de vous saluer & vous assurer de mon tres humble service. J'avois quelques petits livrets sur ma table, que je me suis dispensé de vous envoyer, puis que la commodité en estoit si belle ; je regrette que ce ne soit chose plus nouvelle & plus digne de vous, mais nous n'avons rien de meilleur pour à cette heure. Sir Robert Cotton vous fera voir une inscription antique qu'on estime le plus ancien monument de l'estat de Rome ; & quelques fragments de vieilles poësies nouvellement trouvées, dont je serois bien aise d'apprendre vôtre avis. Vous aurez vû ce Fragment, qu'on a imprimé de Tite Live : On m'a voulu assurer de bon lieu, que la seconde Decade s'est fraichement trouvée depuis peu, & que l'on la pourra imprimer bientôt. Je vous supplie de me continuer l'honneur de vôtre bien vueillance, & me tenir à jamais,

Monsieur,

De Paris ce 20 Janvier,
1617.

*pour vôtre tres humble & tres
obligé serviteur,*

Peiresc.

CXXXVII.

*Incomparabili Viro, D. Gulielmo Camdeno, Jacobo
Gothofredus.*

INter eximia benevolentiae in me tuae argumenta, Vir summâ mihi observantiâ colende, haud postremum illud reputo, quod solennem nundinarum comœatum scribendi maturitate antevertere dignatus

es :

es: nam & ita munitam mihi viam in sinu gaudeo, quâ frequentiori deinceps hoc in officio esse liceat. At pro oblatiis meo nomine summo Antistitu pari exemplaribus parem calculum qui reponebam? Erit fors & huic beneficio saltem profutendo locus aliquando. Illud præterire non possum, nimiam me lætitiâ perfusum, ubi leviusculam de *Vicario quinque Provinciarum* conjecturam non insubidam tibi visam comperi, cui uni probare eam in votis unicè habueram. Erit istud mihi non parvum deinceps ad eruendas Antiquitatum vestrarum stricturas incentivum: sanè post incomparabilem eâ in re industriam tuam oppido rarissimas. Et ecce commodum tale aliquid sub manum jam nascitur. Ad Carausium vestrum & Bagaudarum in Galliâ tumultum; legem primam, Codice Justiniano, tit. *ut rusticani ad nullam obsequium devocentur*, an rectè referam, censendi jus unus tu habes: cui omnis hæc Carausii historia pertractata cap. *Romani in Britannia* pag. 50, & 51. Si per te licet, frequens in his deinceps ero, deque his à te consultus abibo. Sed quid Britanni vos hoc Galliæ pro dolor excidio? Perit, perit impetu præcipiti patria, etiam aliquando vestra: nisi magnus Rex vester in tempore subvenit: hic enim unus tanto incendio restinguendo, bonorum iudicio, par est: si non & Deo jam vis facta peccatis nostris. Vale, vir summe, & diatribam de *Suburbicariis Regionibus & Ecclesiis* proximâ cataplo, nisi Typographi fallunt, exspecta. *Heidelbergâ* xix. Februarii 1617.

CXXXVIII.

Eruditissimo & humanissimo Viro, amico imprimis observando,
D. Wil. Camdene, M. F. Limerius S. D.

TUÆ, quas a. d. 29 Novemb. datas nuper accepi, observande D. novam & gratias agendi tibi & salutandi tui materiem suggerunt. At enim læta tu mittis, inaugurationem vestri Principis. Sed quid ego tibi? certe, mi Camdene, nil nisi tristitia. Mala nobis non vitabilia impendent, quibus nisi maturè obviâ, ventis proculdubio debemus ludibrium. Enimvero à nobis ipsis nulla spes;

sup

Z

utrin-

utrinque etenim ad arma concurritur, nec nisi sanguine civium placeatur ista Erinnyes, & quod pejus est, vicini furores nostros vident & rident. Malorum præludium nuper fuit Diploma emissum sub nomine Regis, quo Vindocinus, Mayennensis, Bullionæus Duces, Marchio de Cœuvre & Jayus hujus Senatûs Præses Majestatis rei declarantur: quoque majori impetu torqueantur tanta fulmina, mittitur in Campaniam Guisus adversus nuper amicos: & super hoc de Guisio varii sermones. Rhemos iturum Regem fama etiam erat sed mutatum consilium, & haud e re partium visum, si Lutetiâ rerum capite discedat. Rupellanorum cum Espernonio nonnihil composita lis his diebus reerudit, Espernonio pacti leges non implente. Itaque conventus, qui sex Provinciarum nomine Rupellam convenerat, & dissolutus nuper fuerat, iterum à Rupellanis ipsis advocatur; & ne reliquæ Protestantium Provinciæ illuc advolent, metus est. Si id faciant, de consiliis Hispanicis & Romanis adversus se initis aliquid illis suboluit. Verum quicquid agunt, spero in fide & officio erga Regem perstituros: *arma etenim Protestantes meliora sua esse preces & vota non raro sunt experti.* Interim tu, humanissime & doctissime Domine, sub feliciori cœlo longùm vive, & quanquam nos intervalla locorum distitos habeant, & hæc tempora silentes fortasse faciant, ama, qui te observat & colit, tuum Limerium. *Lut. Paris. 1° Februarii 1617.*

CXXXIX.

*Magno Magne Britannia luxurini, D. G. Camdeno,
J. Gothofredus S. P.*

Quando per Typographorum morositatem dissertationes ipsas necdum licet, ecçam tibi brevem interea de *Suburbicariis Regionibus & Ecclesiis* causæ conjectionem. Rem oculis & hic subjeci, nempe quod in omni finium regundorum judicio tralatitium id & solemne: causis quas tute dispicis omnium optimè. Cæterum hæc sunt, Cl. Camdene, potissimum studia, quæ me nunc occupatum tenent, & tenebunt, cum bono Deo, deinceps. Id enim malo: nam quæ

quæ malum isthæc infania, quâ optimi quique scriptores vel ad verbum hodiè exscribuntur, vel dum contrahuntur, posteritati subtrahuntur? Omitto retrosiora, immane dictu, quantum me moverit hesterni Corruptoris audacia, cui in mentem venit *Britanniam tuam* arrodere: verum ita evenit, ut quibus de suo nihil est, in alienis ingeniosi dum esse volunt, imperitiam orbi suam detegant. Quæ adjeci duo Exemplaria, duobus è clarissimis Britannæ vestræ Antistitibus à me cum debitâ animi submissione destinata quidem: verum tu quæso videris, an eorum oculis subjici mereantur. Vale, Vir summe, meque nominis tui observantissimum solito favore complectere. Dabam *Francofurti ad Manum* xiii. April. 1617.

CXL.

Theodorus Gothofredus G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quelque temps, que je vous ay escript par Monf. Villiers Hotman, & vous priois tant de ce qui concerne la dignité & prestance des Roys d'Angleterre sur d'autres Rois, qu'aussi ce qui touche la genealogie de la maison des *Stuarts*, pource qu'il me semble, que celle de l'Evesque de Rossen est manquée, à ce qu'il vous pleust prendre la peine de m'en aider en ce que vous pourriez. Je desirois pareillement estre informé de vous des Histoires & Memoires concernant la France, que je croy estre en grand nombre en Angleterre, & comme je les pourrois recouvrer. Mais je ne scay, si les miennes l'auront point esté esgarées, par adventure à cause du peu de seureté, qu'il y a sur les chemins: ce qui me faict derechef vous prier de m'obliger de tant de m'en vouloir mander un mot. J'ay cela à cœur, & ne le demande en vain, mais c'est pour en servir le public. Je tiens, que vous m'y pouvez autant instruire, que pas un. Et ne doute aucune-ment de vostre courtoisie, sçachant assez, que vous gratifiez à

que vous pouvez. Priant. Dieu, Monsieur, vous donner en santé longue & heureuse vie. De Paris le 20 Avril, 1617.

Vostre bien humble & tres affectionné pour vous servir,

Theodore de Godefroy.

CXLI.

V. N. & doctissimo, D. G. Camdeno M. F. Limerius.

QUOD vetuit nuper tyrannis, mi Camdene, eloqui recuperata libertas jubet. De quâ conclamatum erat, patria vivit, & à suo capite vitam habet. Mira narro, quem puerum olim existimabamus, Vir repentè & Rex fortis evasit, tyrannidem oppressit, pacem, libertatem Regno reddidit. Certè jamdudum fuit, cum illi corperacuit. Videbat, sentiebat nihili tyrannum cervicibus suis incubantem; subjectos magnam partem idolum illud adorare; nos eo usque ignaviæ, usque insanix processisse, ut obviam tantis malis non iremus; mutuis vulneribus sanguine nostro illi bellux faceremus. Tandem malum non ultra progredi est passus noster David; in nomine Jehovah Goliath feriri jussit; sistitur igitur per Præfectum Prætorio Tyrannus; & cum manum machæræ admoveret, vim repulsurus, tribus globulis plumbeis confossus occubuit. Percussores fuere Vitrii fratres & Prætoriani aliquot. Dein cum se factum imperasse afferuisset Rex, limen Reginæ matris obsideri, & Prætorianos ejus milites removeri præcipuum visum. Insuper uno tenore Patris Consiliarios advocari voluit Rex, illos super tantis rebus consulturus. Jacuit intereà Tyranni cadaver cuilibet conspiciendum fermè in mediam noctem; deinde ad B. Germani prope Luparam inhumari jussum. Quod cum mane sequenti rescivisset plebes, templum ingressi sunt, & quanquam rem divina facientibus & renitentibus Sacrificulis, tumulum effoderunt, corpus patibulo proximo suspenderunt. Nasus illi, aures, pudenda excissa, & quod abomineris, ad palum alligata, duas integras horas vicatim circumlata; deinde ante ipsam Henrici IV. æneam statuam publicè cremata; accla-

acclamante plebe, & adversus non adclamantes minas & verbera intendente. Sed plebis tamen furor nondum deferbuerat: cadaver enim patibulo refixerunt, per vicos traxerunt, & singulis civitatis furcis suspenderunt; & sic in multam noctem, donec miser tantum restaret truncus, quem tandem combusserunt, & cineres flumini merferunt. Interea scribit ad Præfectos Provinciæ Rex, & suo jussu consilium initum & impletum laudat: populos in officio contineri, exercitus ab armis cessare imperat. Cum verò ad Proceres unitos nuncius allatus fuisset, arma ponunt, ad Regem gratulabundi gestunt. Hic autem de exactione Reginæ matris in consilio agebatur: aliqui rebus Regni adhuc illam præesse cupiunt, refragatur maxima pars, nec è Rep. esse sapienter opinantur, & in eorum sententiam descensum. Igitur illam Blesas amandari optimum visum, ubi privata degat, & Regni administratio soli Regi remaneat. Quod autem mireris, virum agit Rex adolescentulus, quin per totum rei cursum tantâ prudentiâ, constantiâ, & fortitudine egit, ut ultra virum sapuisse iudices. Sed quid tandem consequutum? Blesas concessit Regina, absentes Principes sequenti die, Vindocinus, Mayennensis, Nivernensis Duces ad Regem imperata facturi accesserunt. De Condæi Principis liberatione adhuc deliberant. Hæc te scire oportere censui. Vale, V. N. & doctissime, & nos quod facis ama. *Lut. Paris.*
4 Kal. Maias 1617. S. N.

CXLII.

Theodoro Godofredo G. Camdenus.

Clarissime Godofrede, Quæsitis per tuas & Hottomanni literas, satisfeci quàm potui plenissimè, seriùs forsan quàm expectâras, quod Legatus noster D. Thomas Edmundus, per cujus famulum mittere destinavi, diutius hic detentus fuerit. Itaque publico tabellioni sub finem Martii stylo nostro fasciculum tradidi tibi in viâ Bourti-bourg, ut præscripsisti, inscriptum, in quem literulas pro D. Puteano & Hottomanno conjeci. Ad manus tuas jam pervenisse spero, & ex temporis ratione sub id tempus, quo invisum & piacularè illud caput apud vos cecidit. Sin minus, in memoriam revocabo & rescribam, & nihil esse tibi persuadeas, quod tuâ, patris eruditissimi, & fratris, quem

quem inter charissimos habeo, causâ, non lubentissimo animo faciam: ejusmodi enim luminibus applicare gaudeo. D. Hottomanum & D. Puteanum mihi quæso officiosissime salutes, & imprimis amplissimum D. Thuanum, cui quod promisi de rebus Moscoviticis plenè præstabit Guil. Becherus, ei non ignotus, qui Regis nomine in Russiâ egit, & jam apud vos acturus est, donec de Legato Ordinario Rex viderit. Vale. *Cbesilbursti* 13 Maii 1617.

CXLIII.

Jacobo Godofredo G. Camdenus.

Binas à te accepi literas, eruditissime Godofrede, & benevolentiam & variam eruditionem suave spirantes, quibus si uno & altero raptim respondeam verbo, ignoscas rogo. Arripienda enim est occasio, quæ mihi ab Urbe secedenti rarò se offert: etsi plures ex nostratibus Heidelbergam invitant. Cum autem ingenuus hic & eruditus juvenis Lushingtonus jam itineri accinctus sit, non potui, imo nec debui te non salutare, & iterum de *V. Provinciarum Vicario* restituto, politulâ illâ ex Justiniano codice ad Bagaudas relatione, & pulchrâ de *Suburbicariis Ecclesiis* observatione non gratias agere. Docuisti sanè de Primatibus, quæ mihi hactenus ignota, & amplecti incipio; quod de ratione nominum, *Lugdunensis prima*, *Belgica prima*, *Aquitania prima*, a libi legi. Britanniam meam arrolam fuisse te indice primus accepi, ne & abrodatur verendum: sed hoc mihi commune cum aliis fatum, & ideo ferendum. Vale. *Cbesilbursti* 13 Maii 1617.

CXLIV.

V. N. & observando, D. G. Camdeno, M. F. Lime-
rius S.

Supplicium Ancorani, & quæ circa illud erant, nuper scribe-
bamus, mi Camdene. Quæ secuta sunt, amicitia nostra nunciare jubet. Ex discessu Reginae matris Reip. administratio tota penes Regem, ad quem Principes advolarunt, mandata facturi. De pacificandis turbis consilium initum. Programma emissum, quo perduellionis postulati Principes vitæ, famæ, honoribus restituantur, quod hic habes: arma ubique dimissa. Condæus tamen adhuc detinetur, sed quo consilio, qui rebus Imperii præfunt, ipsi viderint; arcana non rimor. De restituendâ Reginâ matre etiamnum multitant artibus Cleri, sed multa repugnant. Dies iras mitigabit, & si sapimus pacem firmam reddet. Conciniæ negotium Parlamento traditum, commissique duo è supremâ (quam magnâ vocant) Camera, de Grieus & Courtin, qui illi cognitioni præfint. In locum Cottoni Jesuitæ, qui Regi à confessione auriculari erat, Doctorem quendam Sorbonicum suspectum esse aiunt. Uno verbo, si quo modo res procedere incipiunt, peragant, Hispani res suas sibi habeant. Inter publica gaudia fatum obiit Aug. Thuanius, dignus certè qui majori & firmiori etiam gaudio frueretur. Causam mortis referunt ægritudinem ex morte uxoris & publicis diffidiis, quæ probum virum non minùs quam privata jactura affecerant. Sic vixerat, sic obiit in Domino. Vale, Vir observandissime, & nos amare perge. Lut. Paris. postridie Idus Maias, 1617. S.N.

CXLV. M.F.

CXLV.

M. F. Limerio G. Camdenus.

EXtremum actum tragoediae Concinianae tam graphicè historicâ serie mihi descripsisti, ut praesens tetrum spectaculum vidisse videar; & jam tractatuli eâ de re apud nos plerique editi sordeant. Nihil ego hactenus magis miratus sum, quam Gallos, quorum consilia subita & repentina, ejusmodi Typhæum, Galliae exitium anhelantem, eo usque pertulisse. Niveam libertatem jam vobis desuper in sinum delatam, eamque diuturnam fore, spero. Prudentiam vestri Regis tenelli supra ætatem gratulor, qui virum se tam constantem exhibuit, & Regiam potestatem exeruit, comprecor quo cœpit pede feliciter pergat, & non usurpetur illud,

Regnorum sub Rege novo mitissima sors est.

Eoque ardentius hoc in votis habeo, quod Reges tenellâ ætate ubique difficultatibus conflictentur, quod ambitio præceps, qui proximi successioni destinati semper suspecti: & ut nemo scelerum vias doceat, subrepent tamen dominationis magistri, qui facillè docebunt, & quod fribuscula sint inter Religionem & Rempublicam, & maxime quod communis quasi morbus hoc nostrum seculum invasit, ut Proceres & plebs à Principibus diffideant. *Londini 19 Maii, 1617.*

CXLVI.

Theodorus Gothofredus G. Camdeno.

Monsieur,

J'Ay reçu la vostre du vingtsixieme Mars depuis quinze jours, ensemble les memoires, qu'avez pris la peine de m'envoyer, dont je vous remercie tres affectueusement, & vous suis obligé de tant de courtoisie. J'ay par même moyen reçu celles pour Messieurs Hor-

man

man & Dupuy avec quelques papiers, ainsi que pourrez sçavoir par celles, qu'ils vous escriront.

Je trouve le memoire du debat de la Preseance à Vervins, entre les Deputez de France & d'Espagne, faire à nostredavantage ; car il n'y a nulle doubte, que c'est une chose tenue pour constante en Allemagne, Italie, Espagne, & autre part, que le premier lieu à main gauche est plus honorable que n'est le second à main droite. D'avantage nostre premier Deputé estoit plus proche du Legat, que non pas le premier Deputé d'Espagne. Et cest expedient trouvé que les Deputéz pour le Roy d'Espagne seroient subdeleguez de l'Archeduc, montre que le Roy d'Espagne reconnoissoit qu'il falloit, qu'il nous quittast ; puis qu'en cest acte ses Deputez, & qui traictoient pour luy, empruntoient le nom de l'Archeduc. Et en cette occasion il n'y a nulle doubte, que le Roy d'Espagne ne nous ait cédé : ainsi qu'il fit au Concile de Trente, quand ses Ambassadeurs furent assis hors le rang des Ambassadeurs, & que les nostres demeurèrent en leur lieu accoustumé proche de celuy de l'Empereur. Et comme encores il fait tous les jours à Rome, ou ses Ambassadeurs s'absentent lors qu'il est question de quelque ceremonie ou assemblée publique. Et que le quitté le perd.

Je doute, que au Concile de Constance la nation d'Espagnolle ait esté comprise sous la nation Italienne. Au contraire dans le livre de *gestis Basiliensis Concilii d'Æneas Sylvius*, il se trouve que la Concile de Constance fust distingué en quatre Nations. Que la premiere feût Italienne, comme premiere Chrétienne, la seconde la Gallicane, la troisieme la Germanique, & la quatrieme l'Espagnolle.

Pour le regard du Concile de Basle les Historiens Espagnols escrivent, entre autres *Saribay & Mariana*, que l'Ambassadeur de Castille emporta la preseance sur ceux d'Angleterre & sont si osez, que d'user de ces mots, *Anglorum audaciam fregit*. Sur quoy je vous prie me mander ce que vous en trouvez en Chronique d'Angleterre. Je desirerois aussi volontiers sçavoir, comme les Roys d'Angleterre s'accommodent pour la seance avec les Roys de Dannemarc, de Pologne, & de Suede ; car je fais un recueil des rangs des Roys, Princes, & Estats.

Ce qu'il vous à pleu m'envoyer touchant la *Genealogie des Stuarts* me fait souhaite, que quelque jour vostre loisir vous permiet d'en faire une *Histoire Genealogique* : et pourrez estre aydé de deça de plusieurs bons memoires. Il n'y a grande maison qui n'ait sa Genealogie Hi-

storique imprimée, entre autres celle d'Austriche a *Guillimannus* & de *Roo*.

Et sur ce je prieray Dieu, Monsieur, vous donner en santé longue & heureuse vie. De *Paris* le 27 May, 1617.

Vostre bien humble & tres affectionné
pour vous servir,

Theodore Godefroy.

Nous avons perdu Monsieur de Thou, qui est une grande perte. Il a continué son Histoire jusques en l'an 1607. & vouloit venir jusques a la mort du feu Roy. Il vous honnoroit & vous estimoit grandement. Et luy ay ouy desirer par plusieurs fois, que vous puissiez continuer vôtre Histoire.

CXLVII.

Petrus Puteanus Guil. Camdeno S. D.

I Gnosce quæso, V. Cl. tardo scriptori, & responsionis tam seræ & brevissimæ causam accipe : mors illustris viri Jac. Aug. Thuani, quæ me ita oppressit, ut nil nisi in solitudine solatium quæro, ut libentius dolori tanto indulgeam. Obiit, obiit, Vir amicissime, lumen Gallix, vel potius Europæ; candor ipse, probitas, & eruditio, & si verum dicere libet, nunc nil nisi mera barbaries, præcipuè apud nos, ubi specie recti ducimur, solidam virtutem negligimus, imo contemnimus. Clarissimus Hotmannus amicus noster ad te misit, ut audio, *Testamentum* illius magni viri; pietas non fucata in eo mirè elucet, probitas item non vulgaris, & amor summus in literas & literatos cum honorificâ nostri mentione : sed hæc tristitia omitto. Gratias tibi ago quam possum maximas pro levidensibus tuis, ut vocas; talium rerum apprimè sum curiosus. Brevi ex me scies, an exemplar *Itinerarii Antonini* exstet in Bibliothecâ Regiâ. *Vitam Elizabethæ Reginæ* integram à te exspectamus. Fridericus enim Lindenbrogius Hamburgensis ad me nuper scripsit, se integram vidisse, & si benè memini, legisse, non sine magno fructu & gaudio. Raphaelem Thorium præ-

præstantissimum Medicum & eruditum à me, nisi grave est, salutes velim : ab eo omnes boni & eruditi versus in obitum illustris Thuani exspectant, & à te, si te musæ delectant. Interim, V. Cl. vale, & me ama. *Lutetie Parisiorum* iv Kal. Junii 1617.

CXLVIII.

J. Hotmannus V. Cl. G. Camdeno.

QUO tempore postremæ mihi literæ tuæ peramanter scriptæ reddebantur, unâ cum aliis tuis ad Godofredum nostrum literis, & præstantium aliquot Angliæ vestræ hominum effigiebus, quas Putcano & aliis communibus amicis abs te prius salutatis ostendi : ambiguo, ut ita dicam, adfectu, ob interitum Ancræi Tyranni nostri lætabamur, & summi illius ac nunquam satis laudati viri D. Thuani mortem lugebamus ; & certè ob lumen hoc Galliæ nostræ, audebo etiam dicere, Reip. Christianæ maturè nimis, & prius quam operi egregio & utilissimo supremam manum imponeret, extinctum perpetuo lugebimus. Mortalitatibus igitur memores optamus, ne tibi, Vir clarissime, idem eveniat, & *Elizabetham* tuam imperfectam relinquo, veremur ; quam Gallus quidam, vir honestus, non tamen mihi satis notus, in Gallicum, ut audio, sermonem vertendam suscepit, si modò à Cancellario nostro privilegium impetrare possit : de quo te monendum censui, ut si quid vel addere vel mutare voles, id opportunè facias. Carolus Labbæus, vir eruditissimus atque diligentissimus, amantè te resalutat, ac vehementè abs te petit, ut petitioni suæ, si fieri possit, satisfiat, non tamen aliâ lege quàm commodo tuo, hoc est, sine tuo sumptu ac molestiâ. Existimat nuspiam *Nebulonum* istorum arcana melius pervestigari aut intelligi posse, quàm in Angliâ, ubi tot & tam insignes eorum conjurationes tam feliciter patefactæ sunt & oppressæ. Reliqua ex Putecani & Godofredi literis intelliges, quas fidei meæ tibi curandas commiserunt. Vale, Vir humanissime, & amice summâ observantiâ colende. Deus te *Britanniæ* ac proinde orbi Christiano diu sospitem servet. *Lutetie Parisiorum* ix. Junii cio. idc. xvii.

Tuus ex animo, & merito tuo tibi addictissimus,

Joan. Hotman. Franc. F.

CXLIX.

E. Boltonus G. Camdeno.

Right worthy Sir,

TH O your brother Kings have outgone you in the honour of Knighthood; they shall ever come behind you very far in the greater honour of immortal Fame. Some ascribe it to ambition in you, that you are not a Knight, (for you know how preposterously witty the Wits of our time are in other mens actions and abstinences) as thinking the neglect thereof an higher point, than the acceptance; others to pusillanimity; and we, your friends, to your modesty: which I am angry with notwithstanding, because it hath deprived us of some splendor and comfort in our friend's advancement. But the wearing of Spurs and a Sword are insolent to you, and no dignity can make you wiser, or better, or healthier than you are; other it might make you, which I would not see. Could dubbing increase heroick resolution and virtue, it were the rather worth the money many give to have it. That you may receive my gratulations to you, for that you have pleased your self, by missing and forbearing, with the more assurance, and worthier circumstances, I have intreated my Wife coming into those parts to be the bearer of my letter so far. Thus, with many thanks for your noble courtesies towards me, and my friends for my sake, I immortally rest

19 June, 1617.

Yours,

E. Bol.

CL.

Milo Glocestrensis G. Camdeno.

GOOD Master Clarenceux, I honour you for your worth, and have done so a very great while, even almost half an age; for so long hath been our acquaintance. At the first, I presaged what help in time you would afford to the furtherance of Learning, and what an ornament you would prove to our Countrey: and I thank God I was not deceived. You have satisfied my expectation and hope to the full. Sir, I must entreat of you a cast of your office: I am importuned by our friends at *Christ-Church* to bestow my Picture upon them; and with the same, and in the same, the Arms of the Bishoprick, and mine own Arms, if I had any. I pray let me request your skilful good will; and in part of recompence thereof, I have sent to your servant a double Sovereign. I am altogether unskilful in this matter: if more be due, or to be expected, I will send it upon the first intimation, I promise. And so, with my very respective salutations, I commend you to God at this time.

Mynehead near Gloucester
26 June 1617.

Your very affectionate and sure friend,

Miles Gloucester.

CLI.

Jano Grutero G. Camdenus.

EX quo per Dominam Harringtoniam scripsi, nihil à te literarum vidi, nec superioribus Francofurti nundinis interfuisse accepi. Superesse tamen & vitali vescier aurâ spero: & juvat: rideas forsân hoc te percontari; etsi te studiis sterilibus immersum & chartis impallescentem videre videor, quibus ego examblyopiâ nuper nuncium remisi; & tu si sapias, tempestivè feceris.

ceris. Nosti quot & quanti ploravêre, suis non respondisse favorem speratum meritis. Vale.

CLII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Binis tuis debeo responsum, virorum eximie; Harintonia quas attulit, eis non rescripsi, quod desitueretur Antonini Itinerario Bibliotheca nostra: alias plus libens annotassem variantes lectiones, quâ meminerat Britannia vestra. Sed nec postremis tuis aliquid licuit reponere quam nunc modò, etsi refertissimis saccharo charitum ac musarum. Et sic est; non excurri ad solennes nundinas Francfurti, quod pluvia atque frigus me manciparent hypocausto, quod eo tempore intensissimum erat, cum perpetuo imbre. Quid quod pudebat ferè comparere Francfurtum, veluti subleste fidei denotandus ab omnibus, qui jam triennium expectant nostra in Tullium: certò tamen prodibit autumnio isto proximo. Submisit enim mihi omnia Typographus præter indices ac notas. Debeo tibi exemplar, quod Billiis dabo, nisi alium præscripseris. Laudare debebitis meos conatus: nam si pro dignitate tractandus fuisset ille Auctor, duo, tria insumissem annorum lustra; quod non permisit festinatio Frobenii. Scio me non satisfacturum expectationi, quam de Guilielmio excitavit Thuanus noster sine historiae suae: sed quid faciam? plura illius in manus nostras non venêre. Scriptorem tamen sæpius nobis quoque obligavimus, subsidio codicum Palatinorum. Exempli causâ, fine libri II. de officiis, legitur ferè, *quid tertium? bene vitire*; & pro eâ mirificè pugnat Aldus nepos, at enim mea editio præfert, *malè pascere*: ita sanè erat in membranarum nostris Palatinis, & cur non admitterem, cum esset mihi in memoriâ idem colloquium scriptis suis hortensibus immixtum, præfatione libri VI. ab Columella? Ut tamen verum fatear, plures voces, plures clausulas Ciceroni detraxi quam addidi: & vel illud aliquid inveniet laudis apud vos, candida pectora, à quibus exulat livor atque suspicio. Humanitèr tu, mi Domine, mones, nuncium ut remittam chartis sterilibus: sed quæ quæso valeam? iisdem sum innutritus à puero, cum iis sum dies noctesque; & ut rem non faciant auctiorem, ita tamen avêrunt

tunt animum à tot exillii luctûsque malis, quibus circumfundor. Multum tamen deferbui, nam furor alius invalit jecur meum. Bulbos versò & flores, circa eos assiduus sum, imò & accubus manè ac vesperi; etiam meridie, ubi sub nube aliqua sol. Hinc manus habeo callosas ut arator, cutem fuscâ ut nauta. Interim, Deo laus, valetudine sum optimâ, expers senectutis incommodis omnibus. Sic est, cheu! amissimus magnum illum Gallix Varronem; cujus obitu valde fui externatus; post Pithæos, Petavios, Bongarsios, in eo uno unicoque acquiescebam: nunc orbus sum omnium ferè amicorum: si te, si Ubbonem Emmium, duosque præterea ac tres excipiam, nullus superest præceptorum, aut me ætate seniorum: omnes præmisi. Carmen tibi inscriptum super mortem Thuani expressit pius luctus, cujus exemplar tecum jam modò communicarem, nisi virisste, magni Patris filius, majoris Avi Nepos eadem ferè horâ abitum suum indicaret, quâ navem intrat. Quare expectabis aliàs: cupio enim in poematis meis exstare memoriam amicitix nostræ mutux. Sweetius à te tres menses submisit mihi tuâ manu antiquissimam illam inscriptionem, &c. quid? an habes à manu bonâ, an vult nobis imponere, ut Muretus olim Scaligero, ut nuper mihi ferè Rob. Titius? ita ferè suspicor, aut cedo locum, ubi marmor illud videndum adorandumque propius. Vale ac salve, amicorum sincerissime, ab omnibus modis tuo Jano Grutero hæc festinante. 9 Julii, 1617. *Heidelbergæ.*

CLIII.

D. Franciscus Cottingtonus G. Camdeno.

SIR,

MY ill fortune in never having done you any service, might very well discourage me from expecting the favour from you, which I am to entreat in this letter: but the importunity of the party whom it concerns, enforceth me to it.

A Gentleman in this Court, whose name is *Sigler*, pretends, that in former times very anciently some of his predecessors of that name passed into those parts, and seated themselves either in *England*, *Scotland*, or *Ireland*, or in all three; and that the knowledge and proof hereof.

hereof is very available for him; and hath therefore for many months together much importuned me to assist him in the obtaining of this his desire. If therefore you shall please to command some search to be made, whether in those Kingdoms there are any Gentlemen of that name, and to cause both their Pedigree and Arms to be sent to me in Latine, authenticated, if it be possible, you shall do me an especial favour: and more, if you shall also be pleased to command me something in your service; so shall you find, that no man is or can be more ready to serve you than my self. So wishing you much happiness, I rest

Madrid, July
S. V. 1617.

Your assured friend to be commanded,

Fra. Cottington.

CLIV.

*V. Cl. & eruditissimo D. Gul. Camdeno, M. F. Limerius
S. P. D.*

Dutius ad te scribere desii, Vir eruditissime, quàm spes erat, aut certè votum. Domestica & publica etiam nonnulla mala remoram injecerant: sed cessantem excitat epistola tua, Deus bone, gratissima, quam D. Bellocæus communis noster nuper tradidit, & eo nomine ingentes tibi debeo gratias, qui nostri solum non memineris, sed amicitia tuâ bees, sed literis tuis dites. Illæ enim, mi Camdene, mihi putum purum aurum, quod ego non minus vigilantè, quam Pici suum, asservo. At quid rependam, nugæ verborum nostrorum? certè nostrarum rerum pondera. Ex quo enim ad te scripsi, de vitâ deturbata est Concinia quorundam certè ingratiis, qui etiamnum obgannunt, sed publico bonorum omnium voto, qui è rep. viderunt esse, scelus illud mulieris eradicari. Et illa magis olim obfirmato adversus fortuita animo, quam constanter & christianè decessit. Contra illam SC. latum hic habes. Quid tamen tandem secuturum sit, nondum apparet. Boni sperant pacem, mali metuunt, ut inde discas per illam phlebotomiam nondum nobis restitutam valetudinem. Certè qui Protestantium ruinam (Cle-

rus præcipuè) per Tyrannum avidis animis hauserant, sibi ereptum tantum bolum è faucibus, & disturbata hæctenus machinamenta sua ægrè ferunt; & turbas voce, scriptis, artibus suis ferunt, ut ex concionibus apud Regem habitis, quarum exemplaria mitto tibi, videre licet. Quin seditionis venenum in plebis aures & animos subinde instillant, viz. *nunquam bene, nisi perditis & exterminatis Reformatis, Regno fore.* Quin unus è Sociis Jesu, si Deo placet, Arnoldus nomine, eò nuper impudentiæ venit, ut coram ipso Rege asseverare & scripto consignare ausus sit, *omnes Scripturæ locos ad marginem confessionis nostræ adscriptos falsos esse.* At vero responderunt illi scripto Pastores hujus Ecclesiæ, & epistolâ, quam libello præfixerunt, ad Regem luculentissimâ, culpam purgârunt, innocentiam probaverunt, *Fidem & beneficia erga Reges, etiam Persecutores suos commemorârunt, inimicos nostri ordinis cædis Regum, tumultuum, & seditionis detulerunt.* Quod illis ita grave, ut non prius obmurmurari & minas intendere desierint, quàm Ministris coram Regis consilio vocatis silentium in talibus in posterum indictum foret. Apud Pedemontanos res admodum fervent, & Vercellæ nuper inopiâ pulveris tormentarii Hispano deditæ. Illi bello undiquaque accingitur nostra juvenus; nec dubium, quin Lesciguierii auxiliariis nostris copiis præfecti nomen multos accersat, animo sub tanto Ducè militandi. Cæterum quædam hîc habes, quæ in Conciniarum fata nonnulli lusêre, si tanti erit legere. Tuam ante mensẽ Theodoro Gothofredo inscriptam ipsi in manus tradidi. Vale, Vir doctissime & colende, & nos amare perge. *Parisius Non. Aug. 1617. S. N.*

CLV.

G. Camdeno P. Puteanus S. D.

Patricius Junius, vir eruditus, utriusque nostrum amicissimus, has tibi tradet, quibus tandem adjunxi varias lectiones *Itinerarii Antonini* ex codice Regio pervetusto, sed qui non multum variat ab editis, ut tute videre potes. Thorii medici præstantissimi versus in obitum ill. Thuani exspecto. Ille ipse est D. Thumerius Bossissius à Thuano tutor liberis datus, qui diu apud vos summâ cum laude regnante Elizabethâ legationem obiit: est sanè vir maximæ probi-

tatis, nec hujus seculi; eum parentis loco colo & veneror, eoque libentius, quod olim parentis mei amicus intimus, & quod pro me in sacro lavacro fidejussit: eum tuo nomine salutavi. Reliqua *Elizabethæ* avidè expectant omnes, qui primum partem viderunt. Audio absolutum opus, sed quare non evulgatur? opus sanè plenum alexæ historiam sui temporis scriptis mandare. Patricium Junium vidi libentissimè, & quantum in me fuit, illi favi; patuit illi Bibliotheca ill. Thuani, ut & talibus Philologis eruditis & doctis. Est quidam apud vos, qui librum *de Diis Syris* publicavit, unum exemplar à te enixè, quantum possum, peto: nam frustra à Librariis nostris, ut video, expecto. Libri vestri hic non comparent nisi post triennium aut fortè nunquam. Vale, Vir clarissime, & me ama. *Lutetia Paris.* iii. KL. VIIbris cio. ioc. xvii.

CLVI.

Theodorus Gothofredus G. Camdeno.

Monsieur,

LES vôtres m'ont esté rendues par Monsieur Patricius Junius, homme de merite & pour tel reconnu par ceux qui l'ont veu de deça & comme vous l'avez décrit. Je ne peux assez vous remercier de tant d'amitié qu'il vous plait me porter, & du soin exact, que prenez de me repondre à ce dont je vous requiers. La protestation des Ambassadeurs d'Angleterre au Concile de Basle sur ce que ceux de Castille vouloient debatre avec eux pour le premier lieu du côté gauche, est un piece notable, & qui fait grandement pour repondre aux Escrivains Espagnols. Je souhaiterois, que votre loisir vous peust permettre de la faire imprimer quelque jour, avec d'autres pieces en un volume, qui seroit des *Harangues, Traitez, Histoires, Entreveues, Sollemnitez,* & autres pieces pour l'Angleterre depuis l'an 1300. jusques à 1500. & plus bas. Car l'histoire n'est bien connue de ce tems là. Et en avez l'exemple en ce qu'en a fait feu Monsieur Freher pour l'Allemagne du tems des Empereurs Frideric III. Maximilian, & Charles V. Et si manquez de personne, qui voulust entreprendre l'impression en Angleterre, vous pouvez avoir de deça le libraire Pacart, ou à Geneve un nommé Rovièr, personnes propres à
enterprendre

entreprendre tels ouvrages. Je vous suis obligé de l'avis, que me donnez des rangs entre les Roys de Pologne, Dannemarc, & Suede: combien que j'eusse creu, que Dannemarc precedast Pologne, & aurois bien desir d'en avoir la dessus quelques memoires, & même comment les Roys d'Angleterre se gouvernent pour le rang avec eux, & notamment comme au dernier traite de des pays bas les Ambassadeurs d'Angleterre s'accommoderent pour ce regard avec ceux de Dannemarc. Je pense, que le thresor des *Chartres d'Angleterre* vous y peut servir, parce que j'en vois par deça au thresor des *Chartres de France*, ou je travaille depuis plus de deux ans a en faire l'inventaire avec Monsieur Dupuy. Priant Dieu, Monsieur, vous avoir en sa sainte & digne garde.

Paris le 30. Aoust
1617.

Votre tres humble & tres affectionné
pour vous servir,

THEODORE

Theodore Godefroy.

Monsieur, J'oublois de vous dire, que j'ay salue de votre part Monsieur Peiresc, Conseiller au Parlement de Provence, qui m'a dit vous avoir rescrit, & veu Monsieur Junius. C'est un personnage grandement curieux, & qui s'entend aux anciens Memoires, il est d'ordinaire avec Monsieur du Vair Garde des sceaux, duquel il est bien voulu.

CLVII.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur,

L'Offre de mon service est aussi bonne en une langue comme en l'autre à vous, qui entendez le François, & qui estes assure de mon amitié & affection entiere & sincere envers vous, comme Je ne doute nullement de la vôtre; joint que ce n'est que pour vous remercier de vos dernieres lettres, desquelles J'ay fait part a Monsieur l'Abbé, lequel aussi vous escrira par cette voye, come je croy, ainsi que

font Messieurs Dupuy & Gothesfroyd. J'ay esté très aisé, que par cette occasion j'ay prins connoissance avec Mon^s. Junius, gentil-homme d'un rare vertu & erudition. C'est encore une obligation, que je vous ay avec toutes les precedentes, me recommandant très affectieusement a vos bonnes graces, & priant Dieu pour vôtre santé & prospérité, comme

Mon^{sieur},

Paris 2. Septemb.

Votre plus humble &
affectionné serviteur,

Hotman.

CLVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Mon^{sieur},

DEsque j'eus reçu la vôtre du 7 du mois de Juillet passé, je m'en allay voir Mon^s. Junius, & lui offris mon service très-humble. Je suis bien marri, qu'il ne s'en soit prevalu, & que je n'en aye eu plus de moyen: car j'eusse bien souhaité de pouvoir me revancher en sa personne d'une partie de ce que je vous dois, puisque la distance des lieux me prive des occasions de vous servir vous mesmes. J'ay prins cette occasion pour vous envoyer deux ou trois petites pieces, qui seront possible de vôtre goust. Et si je ne crains de trop charger les coffres, possible y adjousteray-je le *Zonare*, qui est quasi achevé d'imprimer. Vous aurez entre autres choses la *genealogie de Poictou*, qui est fort exacte, & qui est l'avantcoureur d'une histoire, qui sera des plus belles & plus curieuses de ce Royaulme. Le *Joinville* est restabli en son langage ancien: l'*Eustachius* n'estoit pas encore achevé d'imprimer, mais pour ne perdre la commodité, j'ay mieux aimé l'envoyer tel qu'il est, & aprez je vous enverray le supplement de l'epistre & notes dans le premier paquet de lettres.

Estant bien marry, que ce ne soit chose digne de vous ne comparable a ce qu'il vous pleut m'envoyer dernièrement, dont je vous remerciay

merciay aussi tost, que j'en ay receu le paquet, m'assurant, que ma lettre vous aura depuis esté rendue avec les vers, qui y estoient joints sur la mort du Marechal d'Ancre. Au surplus l'edition de vôtre *Elisabeth* a esté trouvée si belle par Monseigneur le Garde des Sceaux du Vair, qu'il voulut que je la luy donnasse, de sorte qu'il fault, que je vous importune encores d'un exemplaire de mesme forme, s'il ne vous est trop incommode. Et vous supplie d'y adjouster ce qui s'est donné en mesme temps *rerum sub Henrico VIII. Edoardo VI. & Mariâ*, s'il s'en trouvé d'imprimé en mesme forme, & en mesme papier pour les assembler. Le livre de *Dius Syris* à esté grandement estimé par nos curieux, & d'autant qu'il n'en avoit poinct esté apporté d'autre exemplaire que celui-la, j'ay esté contraint de le laisser passer par tant de bonnes mains, que je n'ay presque pas eu le moyen de le voir. Je vous en ay bien de l'obligation, & a Monsi. Seldenus, à qui je tascherais de rendre en revanche tous les services, dont je me pourrai adviser. Et si je pouvois avoir le loisir de revoir mes anticailles, je m'assure, que je trouverois de fort jolies curiositez pour son dessein, que je luy communiqueray trez volontiers, aussi tost que j'en pourray trouver la commodité. J'ay desia escript de celivre en Italie aux S. S. Laurentius Pignoria & Hieronymus Aleander, les quels s'attendent en grand impatience, d'en avoir la veüe, dont je leur ferai passer l'envie, Dieu aidant, aussitost que les livres de la foire de Francfort seront venus, m'assurant, que les libraires n'auront pas manqué d'en apporter.

Et d'autant que vous aviez tant tardé de recevoir mes lettres dernières en responce des vostres, de crainte, qu'elles ne se soient esgarées, & par mesme moyen les vers qui y estoient joints, j'ay creu, qu'il vaudroit mieux en toute adventure vous en envoyer de-rechef, & a Monsi. le Chevallier Cotton, a qui je suis le plus obligé serviteur, que sa courtoisie luy ait jamais acquis, bien marri de luy estre si inutile, comme je suis. Et sur ce je demeureray, Monsieur,

De Paris ce 1. Septemb.

1617.

Votre trez humble & trez-obligé

Serviteur,

Peiresc.

Je voudrois bien sçavoir, si Monsieur Colius a receu mes lettres, ou non.

CLIX.

*Nobilissimo V. D. G. Camdeno Jacobus Gothofredus
S. P.*

Solemne mihi est jam aliquamdiu, & erit cum bono Deo deinceps, foetus meos iudicio tuo submittere : sed cumprimis obsequia mea Nobilitati tuæ substernere. Immane dictu, quo quantoque desiderio tenear incoram hoc agendi. Sed quia nondum licet, vel ita absentem colere per summam humanitatem tuam quæso liceat. Præmiseram nuper *Episcopatus Romani σύννομον*, & en tibi Diatribas ipsas, Grammaticæ fermè velitationis argumentum, nisi magnarum rerum momenta secum traheret, idque faterentur diversarum etiam partium Scriptores, nempe dum illi tantopere fucum facere nituntur. Educam posthac aliquando, si opus, maiorem harumce rerum aciem : sed hoc interim Catone contentus esse volui, imò debui. Fors fuit, ut Gallicana quoque studia hæc Britannicis vestris ut conspirant, ita probentur. Nisi improbum est, quæso obnixè videant & summi per Britanniam vestram Antifites hoc majoris operis specimen. Ego te multos annos perennare ex animo opto. Vale, V. Cl. seculi hujus lumen. *Francofurto* 13 Septemb. 1617.

CLX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

CAmdene, magnæ gemma Britannix,
Supra uniones atque adamantas, &
Carbunculos; seu censearis
Ingenii geniive dote :

Seu viva virtutum effigia, ac mera
Morum aureorum regula, Pallada
Consumque puro corde gestes,
Seu Venerem atque Charin palato ;

Nunc

Nunc, nunc cupressi termitibus caput
Et collum in umbra ; tempora nunc nigrâ

Obnube taxo : nunc querelas,
Nunc lachrymas meditare mecum.

Noster Thuanus morte jacet, jacet
Sol Galliarum, flos Heliconidum,
Europæ ocellus, cor leporum,
Lingua Dices, cerebrum Themistos.

Noster Thuanus occidit, occidit,
Mens Gratiarum, Mercurii nitor,
Suadæque ocellus, at cerebrum
Eusebies, columeque Famæ.

O quàm ipsè tecum vivere nunc velim
Ultra nivaleis Cimmerios, ubi
Sex mensium nox durat una,
Absque aliquo radio diei !

Lucum perennem perpetui decet
Furoris horror : vesteque sub nigrâ
Bellè admodum in cæcis tenebris
Voce Thuanum agili fleamus ;

Cycnus senescens qualiter avio
In fonte ; ædon qualiter arboris
Sub fronde canescente densum
Præcipitat melos ore & alis.

Verum impotentis principium quod est
Camdene, questus ? quod meditullium ?
Quæ meta ? pontus atque cælum est,
Undique qua ferimur vagantes.

Ah ! plus dolemus, prodere quàm audeat
Vox ulla ! damni plus ferimus, queant
Æquare quam verba ! ah profundo
Navisfragi Oceano perimus !

Sed nec Thuanum pro merito satis
Laudet lyrarum ulla harmonia, etsi ei.
Se dila jungat lingua Homeri,
Osve Poetifici Maronis.

Augusta quin heic Mnemosidum parum
Possit propago ; Pleiade quin parum

Possit creatus; quin Apollo
 Heic fileat titubante labro.
 Ergo tacere nos quoque verius
 Camdene, de more Harpocratis. Satis
 Summam approbant devotionem
 Qui gravius subiêre pondus
 Quàm ferre possunt; sicut & exhibet
 Majorem honorem Coelitibus, mero
 Silentio hos qui adorât, oris
 Quàm tumido petulantis orsu.

Vides, mi Domine, quibus te conveniam: sed sic est, ita Thuani dolor omnes fibras meas invasit sacro quodam igne, ut de eo loquar, scribam, cogitem semper. Jacturam ejus ostendit dies. Cicero noster tandem prodit: exemplar ejus unum recipies à Billio, cui dedi de manu in manum: censébisque munusculum non à se, verum ab animo meo, virtutibus tuis ac doctrinis devotissimo. Oportet autem editionem istam nostram passim prædices. Istud dico, quod Typographus mihi indicaverit, ipsum Billium bina tantum operis exemplaria emisse; tanquam scilicet suffectura Angliæ universæ. Equidem licet non tam benè agatur cum genere humano, ut peioribus meliora placeant aut adeò pluribus: at tamen fuerit Britanniæ vestræ summum dedecus non posse discernere æs Lambinianum aliorumque ab nostro auro obryzo. Itaque tu vir egregie, voce seculo nostro præi ad meliorem mentem. Francfurteneses omnino conspirant in ruinam famæ meæ & bonorum Typographi: ante semestrem indicaturi novam editionem Ciceronis, insignierunt Auctorem tribus duntaxat literis M. T. C. at nunc vero nec Frobenii, nec Gulielmi, nec mei meminerunt. Vides ergo non de nihilo me poscere subsidium tuum, quod mihi adfuturum cum nullus dubitem, vota facio pro vitâ tuâ longiore: quei sit tibi mens sana in corpore sano. *Francfurti* xxi. Septemb. cis. ioc. xvii.

Tuæ famæ gloriæque dicatissimus,

J. Gruterus.

CLXI.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

Quand je vous ecrivis dernièrement, j'oubliai de vous dire, que cét honête homme, qui avoit entrepris la traduction de vôtre hïstoire touchant *la vie de la Reine Elizabeth*, ayant demandé permission, ne la sçeu obtenir pour quelques particularités qui regardent la France; mesmement à cause de ce qui y est recité de Monsieur de Chasteauneuf l'Aubespine. Neantmoins il ne se départ point de sa premiere resolution d'en faire la Version, lors que vous l'aurez corrigée & augmentée, & se hazardera, dit il, d'en demander encore une fois la permission, & y trouvera possible le tems plus favorable: Vous suppliant quand ladite Hïstoire, laquelle est excellente & necessaire, sera parachevée de nous en vouloir faire part, estant tout ce qui vient de vôtre main tres-agreable & recommandé. Messieurs Dupuy, Godefroy, l'Abbé, & Rigauld Gardien de la Librairie du Roy m'ont prié de vous baiser les mains de leur part, comme je fais de la mienne avec toute affection; & apres avoir prié Dieu pour vôtre santé, je demeure.

De Paris ce

2. Octobre

1617.

Monsieur,

*Votre plus affectionné & humble
serviteur,*

Hotman.

CLXII.

P. Puteanus Gul. Camdeno V. C.

DUM in procinctu esset generosus Legatus vester, hæc pauca & raptim exaravi. Tuas accepi, Vir amicissime, cum Seldeni libro *de Diis Syris*, doctissimo sanè & eruditionis multiplicis. Sed epicedium illustris J. A. Thuani à Thorio nostro vulgatum nullus vidi: fac quæso ut compareat, nihil in hoc genere mihi gratius evenire potest. Gruterus utriusque nostrum amicus, & illustris Thuani virtutum admirator summus his nundinis Francofurtensibus ad me misit plura Epigrammata, à se in hoc summo literatorum dolore fusa, non sine honorificâ tui mentione, quæ omnia, cum Deus volet, lucem videbunt: sed hoc sine Thorii versibus fieri non potest. Si apud Typographum vestrum exstat adhuc exemplar *Elizabethæ* tuæ in folio, ad me transmittas quæso; Bibliopolarum vestrorum incuriam mirum in modum acculo, qui tales libros isthic non adportant. D. Bechero, qui serenissimi Regis vestri negotia apud nos curat, fasciculum mittere poteris primâ commodâ occasione; res in tuto erit. Velle aurem quæso Patricio Junio, eruditissimo viro, de collatione antiquissimi *Græci codicis MS. Evangeliorum*, & ut flet promissis urge. Nam conjicio ex epistolis D. Pauli planè antiquis, quæ penes me sunt, Th. Bezam negligentèr librum hunc venerandæ antiquitatis vidisse; non vanus erit ejus labor, nec induitria nostra. Vale, Vir clarissime, & me ut facis ama. Datum *Lutetiæ Paris.* v. id. Novemb. cio. ioc. xvii.

CLXIII.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

J'Ay rendu à Monsieur de Limery les lettres, qui s'adressoient à luy de vôtre part; & quant à Monf. Becher, estant de long tems mon

mon intime ami, vous pouvez juger de quelle affection je le serviray & assisteray, & de tant plus volontiers, que ses merites m'y obligent, & l'amitié qu'il vous porte. J'espère que son comportement fera tel, qu'il augmentera le nombre de ses amis & sa reputation.

Au reste ce jeune homme, qui a fait la Version de vôtre Elizabeth, a reçu par mes mains les corrections, que luy avez envoyées, & ne passera point outre, qu'il n'ait l'œuvre entier, que vous nous promettez. Messieurs l'Abbé & Godefroy vous baissent les mains, & moy bien humblement, qui suis & demeure à jamais,

Paris xii. Novemb.
1617.

Monsieur,

*Votre plus affectionné &
humble serviteur,*

Hotman.

CLXIV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quelque tems que je receus un paquet vôtre avec un autre exemplaire de vos Annales, & deux de l'œuvre de Monsieur Seldenus, dont j'en baillay un a Monsieur Dupuy avec la lettre que vous luy escriviez; lequel se sentit grandement obligé de la faveur que vous luy faisiez. Et avions deliberé de vous écrire ensemble par la premiere commodité; mais deux ou trois affaires importunes qui me survindrent, & le voyage de la Cour en cette Province de Normandie m'en osterent le moyen à mon tres grand regret. Maintenant Monsieur Pori m'a rendu encore un autre vôtre lettre, qui me fait rougir de honte, de voir reiterer tant d'effets de vôtre bienveillance en mon endroit, & de me voir prevenir de la sorte, sans que je me fusse acquitté de mon devoir en vôtre endroit. Je vous supplie de m'en excuser, & ne le point imputer à manquement de bonne volonté: car je vous suis dédié de cœur & d'affection entière. Vous le pouvez croire, je le dis en toute sincerité, ne trouvant point de

termes assez suffisans à mon gré pour vous rendre les remerciements que je crois vous devoir de tant d'honneteté, & de tant des rares presens, qu'il vous plait m'envoyer en revanche de nos bagatelles. L'exemplaire du livre de Monsieur Seldenus, que je receus en dernier lieu, fit le chemin de Rome, ou je l'envoyay par la poste au Sieur Hieronymus Aleander, & en ayant recouvré deux autres des libraires de la foire, j'en envoyay un à Padoüe au Sieur Laurentius Pignoria; & l'autre a un autre de mes amis fort curieux. Je vous nomme ceux là, parce que leurs noms sont connus entre les gens de lettres: tous lesquels en ayant euy des nouvelles estoient en grande impatience de le voir. J'en attends bientôt la réponce, dont je vous fairay participant. Monsieur Colius me pardonnera s'il luy plait, & Monsieur Gruterus aussi, ils sont un peu trop scrupuleux, s'ils doutent de la fidelité de l'inscription de L. Scipio, apres qu'elle à esté examinée dans Rome par des personnes si exactes, comme sont le P. Sirmond & ledit Sieur Aleandro. On a reimprime a Rome le discours dudit P. Sirmond avec un petit appendice dudit Aleandro, & une copie de ladite inscription suivant la vraye forme des lettres, qui sont sur l'original un peu plus exacte que celle de Paris; mais je n'en ay encores peu avoir un exemplaire pour le vous envoyer. Les officiers de ladite ville sont grande instance pour avoir l'original de la pierre, afin de la loger dans leur *Capitole* auprès des *Fastes*, & des fragmens de la *Colonne de Duillius*. Mais celuy qui en est le maître, le leur veut vendre bien cher. Quand aux Anagrammes de Monsieur Billon, puis que vous ne les desestimes pas, j'ay pris la hardiesse de vous en envoyer une douzaine, qu'il a faits sur le nom du Roy de la Grand Bretagne, ou il trouve tout ce qu'il y veut chercher. C'est une ame fort pieusé & fort timorée, qui parle tout a fait selon son sens. Je vous supplie de vouloir excuser son zele, & de ne prendre rien en mauvaise part; & de m'en vouloir dire votre avis & celuy de Monsieur Cotton. Car pour entreprendre de les faire voir au Roy, comme vous verrez qu'il desireroit, je n'oseroit vous en avoir supplié, de crainte qu'il ne s'en offencest. Il a fait encores de nouveaux Anagrammes sur le sujet de cette assemblée, qui sont aussi merveilleux qu'aucun des precedents. C'est dommage, que son labeur ne soit en chose plus utile; car il y reussit a souhait. Je vous en feray transcrire trois ou quatre de ces derniers, que vous recevrez avec un petit avis composé par Monsieur de Belesbat Maître des Requestes, petit fils du Chancelier de l'Hôpital, dont en a fait.

fait quelque cas en cette assemblée, si nous avions quelque chose de meilleur, nous ne vous payerions pas de si legere monnoye, mais considerez le lieu ou nous sommes. Je viens de recevoir d'Italie un exemplaire de *Calendrier Constantinien*, que j'ay delibéré de vous envoyer, estimant que si ne l'avez deja veu, c'est une des plus jolies pieces que je vous scaurois envoyer. Et si par hazard vous pouviez prendre le tems d'examiner quelques lieux d'iceluy, qui sont veritablement fort difficiles à dechiffrer, & nous en envoyer vos observations, je vous assure, que vous obligerez grandement ledit Sieur Alcandro, qui est si galant homme, qu'il vous en rendroit toute sorte de temoignage d'honneur public & particulier, encores qu'il soit dans Rome. Il y a deja un peu travaillé & crois-je qu'il pourra faire imprimer ses observations environ Pasques ; & cependant, il y auroit encore quelque peu de tems pour avoir vostre réponce, si vous l'avez agreable, & principalement, sur ce [N. chartis. *Jovi cultori. CANNA INTRAT. Arbor intrat ; Initium Cajani, Zenzianus, Marcellus resumat Annae sacrum. Lignapsia. Ternovena. Ludi. Lancionici.*] & sur tant de diverses festes *Natalium Constantini*. Il interprete les caracteres C. M. XXIV. qui y sont si souvent repetez, *Circenses Miffum XXIV.* en quoy il semble n'avoir pas mal rencontré. Je seray bien aise d'en voir votre avis. Il me reste a vous dire que j'ay bien eu du regret du voir, que Monsieur le Chevalier Cotton ne fust pas bien gaillard, j'en ay une grande apprehension, & prie à Dieu de bon cœur, qu'il luy vueille donner autant & plus de bonne santé que j'en pourrais souhaiter à moi même. Je voudrois bien voir quelque echantillon de ce qu'il a commence de faire imprimer de ses monnoyes *Anglo-Saxonum*. Il faut que je vous die encores, qu'un a trouvé un Manuscrit fort ancien, qui contient une partie de la *Bible Grecque* escrete en caractere majuscule, de si excellente marque d'antiquité, qu'au bout de l'une des pieces qui y sont, il est attesté que ladite piece avoit esté fidelement transcrite & corrigée sur une copie corrigée de la propre main du grand *Origene*. Et au bout d'une autre piece de ladite Bible, est attesté qu'elle avoit esté conferée & corrigée sur les anciens *Tetraples de la Bible*. Il y a bien d'avantage, car tout le texte escrit en Majuscule est distingue par divers Asterisques, qui designent les mots, qui sont de la version de *Symmachus*, & les distinguent d'avec ceux, qui sont de celles d'*Aquila* & de *Theodotion*. Et à la marge sont les diverses leçons desdits *Symmachus, Aquila, & Theodotion* ; le tout en majuscule de la plus ancienne figure, qui je trouve dans

dans les plus vieux Manuscrits. Mais c'est grand dommage que la Bible n'y est pas entiere. On veut neantmoins imprimer ces fragmens à Paris tels qu'ils sont, & pour ne faire la Bible imparfaite, on se veut servir de divers Manuscrits de la *Bible Grecque*, qui sont dans la Bibliotheque du Roy, & ailleurs, pour en faire une nouvelle edition bien exacte avec l'assistance de quelques Docteurs de Sorbonne & du P. Fronton Jesuit. Or parceque je scay que Monsieur Cotton a une *Bible Grecque* fort ancienne, avec laquelle on pourroit rendre beaucoup plus complete l'edition de Paris : & qu'en ces matieres la si jalouses, il ne se faut gueres attendre, qu'il s'en puisse faire une edition en Angleterre, parce qu'il ne seroit pas aisé d'oster les soupçons qui s'en prendroient en Italie, j'ay creu vous en devoir avertir ; à celle fin que vous rendies encore ce bon office au public d'interceder envers ledit Sieur Cotton pour le disposer à nous vouloir prester son exemplaire à la charge, qu'on luy en rendra en l'edition tout l'honneur, qu'il s'appartient tout de même comme si c'estoit en Angleterre ; & qu'on luy donra toutes telles assurances, obligations, & cautions, tant des Bibliothequaires du Roy, que de tels Marchands & telles sommes qu'il desirera, ou d'autres personnes, pour luy rendre & restituer son original en dñe forme aussi tot après l'edition, laquelle ne pourra pas trainer plus d'un an, d'autant qu'on a deja commencé d'y travailler sur les pieces du susdit ancien fragment, au defaut duquel on employera ceux de la Bibliotheque du Roy, si celuy dudit Sieur Cotton n'en a la preference par son Antiquité. Je vous supplie d'y vouloir contribuer ce qui est de vòtre credit, m'assurant que vòtre seule consideration y operera plus que toute autre, & au cas que vous l'obteniez, de me mander, s'il vous plait, la forme des chargemens, obligations, & cautions, qu'il desirera, soit de moy ou d'autres personnes, affin que nous luy procurions toute la satisfaction & securité qu'il nous sera possible, & qu'il aye cet honneur d'avoir sacrifié au public une piece si precieuse comme celle la, sans neant-moins la perdre. Je luy en écris un mot, & vous supplie l'accompagner de vòtre favorable intercession, & me tenir toujours,

Monsieur,

De Rouan ce xi Decemb.

1617.

pour vòtre tres humble &
fidele serviteur,

Peiresc.

Je

Je vous prie d'avoir agreable que je baise les mains à Monsieur Colius: Je voudrois bien voir les doutes, qu'il fait sur l'inscription de L. Scipio, & ses motifs, ensemble ceux de Monsieur Gruter pour les en éclaircir.

CLXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

YOur letter, which was most welcom to me in all other respects, was in one unwelcom, that it made me ashamed that I was prevented by you. And I do assure you, that I did many times plain my ill hap, that coming so suddenly out of *England*, you were not in Town, after I had received commandment to come hither. One thing I would have entreated at your hands, to have had an address to your friends here from you: which I know not how it is come to pass, that I am grown into acquaintance with most of them, Mr. *Hottoman*, Mr. *du Puis*, M. *de Peiresk*, M. *Limery*; which I do let you know, to the end you would make me the conveyance betwixt you; which you may do with assurance, by sending your letter to Mr. *Quester*, or else to my cousin *Wardour*.

This Town of *Rouen* doth not afford me the commodity of answering your remembrances with the like: only I send you a book newly printed, but not published, containing the proceedings that have been held in the business in *Bearn*. The book is imperfect, and besides it is full of tedious passages of their legal proceedings; which if you have patience to digest, you shall find in it the condition of those of the Religion in this Countrey; better than by any discourse that I know of. The business it self is a matter of great weight, being one of the points whereof the Chancellor now, at the overture of this Assembly, did vaunt of in this new Government, that the King had restored the Bishops of that Province to their revenues; which had been so long detained from them.

It is true, that there is an Arrest given in this Council for their restitution; but when it shall come to execution, it will, I think,

be

be found of great difficulty. This Assembly began about eight days since, whereof six passed in a contestation between the Gentry and the Presidents for their rank. There are appointed by the King to preside at it, Monsieur his Brother, the Cardinals of *Perron* and *Roche-foucault*, the Duke of *Montbason*, and Marechal of *Brissac*. The Queen continues still at *Paris*, sick of an uncertain Fever, or else of discontent, that she sees the King not willing to have her come hither. Monsieur *Peiresk* shewed me some pretty particularities, which he meant to send you: but I believe they are gone already; if not, I will send to him to send them along with this.

Sir, I beseech you to believe, that there is no man in *England*, who hath impressed in him a greater sense of the obligation that I have to have been bred under you, or that would more strive to express it: and therefore I pray command me, as

Rouen 11 Decemb.
S. N.

*Yours most affectionate to
honour and serve you,*

Will. Becher.

CLXVI.

D. Gul. Camdeno, V. Cl. & eruditissimo, M. F. Limerius S.

EX rare nostro reducem cum primum *Lutetia* me habuit, mi *Camdene*, quàm te salutare nihil mihi antiquius fuit; absit enim, ut quem inter *vestrates* colo maximè, minimè ei studium & obsequium meum quàm officiosissimè & sèpissimè deferam. Sed nunc quid tibi inter *seria* tua nostræ hæ nugæ molestæ erunt! Quid enim nunciem? *litibus domesticis* æternùm involvor. O rem molestam, ab ipso orco natam! sed tamèn, ut qui mari feruntur, *jactationes* & *nauseam*, sic nos, qui his domesticis malis, ferimus tamen: præcipuè cum *Remp.* aura felicior adspiret. Sic enim est, humanissime mi *Camdene*, ab *Concini* istius supplicio paulùm respiravit illa; & sunt nunc ad clavum, qui ejus bono invigilant. Specimen certè præbet sublatum *Jus illud annuum*, quod munera publica & magistratus hæreditarios

reditarios pessimè fecerat ; hincque magna omnibus bonis spes fore brevi, ut pristino splendori restituamur. De re tantâ autem à Rege Diploma latum hîc habes, cui de morbo Franciæ & consilium ad confessum *Notabilium* tractatulos adjunxi, ut bonis benè de Rep. sentire & scribere etiamnum licere videas & gaudeas. Quòd si tanta sunt juvenis hujus Principis primordia, quos tandem illius progressus speres ? Certè de *Magistratum fœdâ nundinatione* tollendâ spem omninò facit. Infrendunt, magnam partem, illi, qui illos nunc tibi magno pretio emptos possident ; sed vel medii crepent, dummodò honos huic Genti & justitiæ dignitas sua reddatur. De bello Pedemontano adhuc mustitant. Pactis non stetit Hispanus, nec Vercellæ ex fœdere Sabaudò redditæ. Misit igitur Mediolanum Rex, qui expostulet, & auxilium grande Sabaudò offerat, ni leges pacti Mediolanensis Præfectus Mendoza brevi impleat. Si ita res est, trahimur in partes, & cum focero nostro proculdubiò nobis res erit. Vos autem, ut audio, indefinentèr procamini. At, quomodo Christo cum Belial ? sed Principibus sua sibi secreta sint. Cæterum D. Comitem Palatinum alterâ prole masculâ auctum gratulor Ecclesiæ, Angliæ, bonis omnibus. *Non enim classes, ait prudens Scriptor, non legiones, perinde firma imperii munimenta, quàm numerus liberorum.* Vestros illos Dominus quam diutissimè servet, teque, mi colendissime Camdene, beatum sospitemque habeat. Vale. viii. Kl. novi anni, quem tibi faustum, felicem, fortunatumque precor.

CLXVII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Pray excuse me, that I have been so long in taking notice to you of the receipt of your book for M. *du Puis*, which I forbore, because I was then at *Rome*, and I did desire to convey back his letters with mine answer. But finding now in this Town, that he delayeth to write, until he can send you the *Analec̃ta Hibernica*, which you write for, I am now sorry, that I have kept you in suspense so long. I find, that you make scruple and doubt, that by sending it

D d

you

you do trouble me : but once for all, I pray rest assured, that nothing can trouble me, that either cometh from you, or to him. When hereafter you shall send any thing of bulk, I pray set some easie port upon it ; for though I can pay the Posts at mine own discretion, yet I had rather it should be easily taxed, and I will observe the like course with you.

Here is printed within these few days a discourse of *China*, the most exact by far that ever was on that subject, by *Nicholas Trigault*, a Jesuit ; and I had once resolved to send it you, but I find it translated out of Latin, and therefore I think you have seen it before ; send me word therefore whether you desire it in French. The censure, which they of the *Sorbonne* have made of the *Archbishop of Spalatto's* book, hath wrought a contrary effect, and wonderfully recommended it to the world ; and I do assure you, that there are very many learned men in this Town, by profession Catholics, that do highly extoll it.

I send you enclosed a declaration of the taking away of the *Droit annuel*, which is a matter in this Kingdom of extraordinary importance, and which was highly controverted, before it could be resolved on. The Count of *Candale* is suddenly returned Papist again ; whereat his father doth triumph with joy. If in any thing here I may serve you, I pray command me as freely as if I were a *Westminster-scholar* again : and so I pray God have you in his holy keeping.

From *Paris* this
10th of Jan. S. V.

Your affectionate friend to do
you service,

Will Becher.

Mr. *Hottoman* is here with me, and we are ready to go to dinner, where we will drink your health.

CLXVIII.

Petrus Puteanus Guil. Camdeno S. P.

BInis tuis ultimis hâc unicâ satisfacio, Vir clarissime. Variantes Itinerarii Antonini vel potius Ethici te recepisse significas, quæ certè, ut tibi indicâveram, parvi erant ponderis. Apud nos, ut audio, est quidam Remensis nomine Bergerius, qui hoc opus adornat, homo mihi planè ignotus, illi tamen scribam, ut de re totâ certior sim. Vereor, ne destitutus sit rebus ad hanc rem necessariis, manuscriptis & virorum doctorum congressu & colloquio. Effigies illustrium virorum & doctrinâ præstantium valdè mihi perplacent. Exemplar Annalium tuorum una cum Catalogo Oxoniensis Bibliothecæ tradidit mihi nobilis Becherus cum usurâ, lautissimo scilicet convivio. Quare gratias habeo tibi quidem quam, ut debeo, maximas & gratissimas. Graphicè historiam manuscripti IV Evangeliorum Theodori Bezæ describis. Hanc certè mihi intererat scire, qui epistolas D. Pauli Græco-Latin. MS. omnium antiquissimas habeo. His tamen usus est Beza ita negligenter, ut ex hâc sacrâ illâ messe non parvum spicelegium posteris reliquerit. Junii tamen nostri iterum diligentiam requiro in perquirendis istis Evangeliiis. Præfationem legum Saxonum cum his accipies. Hic liber & propter leges & propter verba antiqua Saxonica, quæ isthic explicantur, non contemnendus. *Analecta Hibernica* apud Cramoisy non comparent. Auctor pauca tantum exemplaria edi curabat impensis suis, quæ ita brevi foris distracta sunt, ut ne unicum quidem exemplar in Bibliothecis nostris reperiatur. Opus tamen iterum sub prelo est, ut mihi significavit Typographus: itaque brevi exemplar habebis. Vale, Vir clarissime. Raptim *Lutet. Paris. Januarii xxvi. cio. ioc. xviii.*

CLXIX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay reçu votre lettre du 23. du mois passé par les mains de Monsieur du Puy, ensemble le dessein de la figure antique trouvée a Bukingham, dont je fis faire incontinent deux copies, que j'ay envoyées au Sieur Aleandro & au Sieur Pignoria. Je vous en fairay sçavoir leur avis au premier jour ; cependant je vous dois une infinité de remerciements du soin, que vous avez de m'obliger tous les jours de telles singularitez ; mais sur tous de la grace, que pour nous avez obtenue de Monsieur le Chevalier Cotton, concernant la *Genese* manuscrite, dont le P. Fronton & les autres, qui ont la direction de cette edition, tressaillent de joye, esperants d'en retirer un grand secours & un grand ornement à cet ouvrage. Qui est la cause, que voyants que c'estoit la *Genese*, ils ont supplanté le cours de l'edition, attendants de voir cette piece, puisque c'est par la qu'il faut commencer le volume, afin de n'omettre rien de consequence. C'est pourquoy ils l'attendront avec grande impatience, & en auront bien plus d'obligation, si c'est bientôt, parce qu'ils ont leurs ouvriers sur les bras, & des belles fontes qu'ils ont fait faire expres, afin que la beauté des caracteres responde à la bonté & autorité de la piece. Il faut, que je vous supplie de faire encore un effort pour accomplir ce bon dessein. J'en ecris derechef audit Sieur Cotton, & ne doute pas que vous n'en veniez a bout honorablement. Je ne suis en peyne que du chargement, puis que la surabondance de la courtoisie veut se contenter de ma parole, je tascheray de faire, en sorte qu'il en demeure satisfait : & cependant ma lettre luy pourra toujours servir de chargement. Et si le livre m'est rendu par personne de connoissance, je luy en delivreray un recepisse en due forme avec l'expression de la qualité du livre, laquelle si je n'eusse ignorée, j'aurois des maintenant envoyé ledit recepisse. Au surplus je vous diray, que j'ay esté infiniment aise des observations, que vous me promettez sur le *Kalendarium Constantinianum* tant de votre part que de celle Monsieur Seldenus : & d'entendre qu'il travaille sur l'histoire des *Decimes* ; espe-

rant

rant encores, que je n'entende rien au langage Anglois, que je ne laisseray pas d'en apprendre beaucoup avec l'ayde de mes amis, qui ont connoissance de cette langue la ; & qu'il ne sera pas long tems sans traducteur, affin que chacun en profite, ne venant rien de ce personnage, qui ne soit grandement bien receu. Monsieur Aleandro m'écrit de Rome du 28 Decembre qu'il venoit de recevoir l'exemplaire, que je luy ay envoyé de *Diis Syris*, qu'il en avoit desja devoré une partie, & que Monsieur le Cardinal Cobellucio, qui est un grand homme de lettres, le luy avoit ravy des mains ; & que tous deux en faisoient une grandissime estime, se remettant à la premiere occasion, pour m'en dire le surplus que vous sçavez aussi tôt. Il se peut faire, que les Anagrammes de Monsieur Billon sur le nom du Roy de la Grand Bretagne eussent esté deja vettes en vos quartiers. Il n'est pas neantmoins trop facile, parce que ce n'est pas chose qui se soit vendüe, & ce ne pourra estre que par hazard qu'elle sera parvenue jusques la. Si par le moyen de quelqu'un de ceux, qui ont charge de luy faire voire les livres, dont il veut avoir la vetüe, on pouvoit sçavoir du Roy sous main, s'il a veu cette piece ou non, ce seroit une grande satisfaction à l'auteur ; mais pourveu que ce soit sans vous incommoder ou interesser en façon quelconque. Pour le regard de la figure antique, je trouve vos conjectures fort convainquantes ; & principalement vôtre observation des rivières d'Isis me semble excellente. Mais le peintre en a fait le dessein un peu negligemment, pour y pouvoir asseoir fondement. Il faudroit avoir designé exactement, ce que la figure tient en chaque main, sa coiffure de tête, & sur tout le forme de l'animal : autrement il est bien difficile d'en pouvoir rien affirmer. Il n'est pas que vous n'ayez veu les commentaires de Monsieur Pignorius sur la table *Ægyptienne de Bembo*, ou il y a une infinité de figures d'Isis, pas une desquelles n'a aucune des marques de celle cy. Les Britons comme les Gaulois & toutes autres nations avoient des Deitez Minorum Gentium, bien bigearres & bien diversifiés des ordinaires : & qu'il est bien difficile de reconnoître à faute d'Historiens de leur nation. Nous en verrons l'avis de Messieurs Pignoria & Aleandro ; cependant je demeureray,

Monsieur,

Votre tres humble serviteur,

De Peiresc.

De Paris ce 29
Janvier 1618.

Si ce messager se veut charger d'un paquet un peu plus gros que des lettres, je vous enverray deux-ou trois petites pieces, qui ne seront possible pas hors de votre gout.

J'escris à Monsieur Seldenus pour le remercier des beaux livres, que vous m'avez envoyé, & promis de sa part ; je vous prie de suppléer à mon défaut, attendant que je le puisse servir comme je desire. J'escris aussi à Messieurs Cotton & Colius, vous leur ferez, s'il vous plait rendre mes lettres.

CLXX.

*Verè eruditissimo & humanissimo D. Gul. Camdeno,
M. F. Limerius S. P.*

DEcimus dies est, ex quo scripsi tibi, mi Camdene, & ecce accipio tuas eodem ferè tempore scriptas, quæ iterum, ut ad scribendum accingar, instigant. O acrem in me amorem tuum, qui tantus tantillum literis tuis humanissimis colas, bees ! Quid autem rependam ? obsequium, studium, (si tanti sunt) & cultum meum, De rebus verò nostris, quæ in illis solennia erant, scripsi nudiustertius : *Jus illud annuum*, quod magistratus hæreditarios fecerat, planè sublatum ; nunc autem *Notabiles*, quos vocarunt, à Rege dismissos nuncio : quæ verò secundum eorum consilia ipse statuerit, ex Edictis, quæ indies ad Parlamenta missum iri demum expectant, porrò nosces. Hinc tamen in omni sexu & conditione Reformationem jam animo occupant. Sed quid nobis cum illâ Reformatione, si *Jesuitæ* etiamnum regnant ? Etenim ut mireris, mi Camdene, XXVI. præteriti mensis sententia secundum illos in consilio Regis lata, quâ illis ludum hic in Collegio Claramontano aperire omninò licet. Illud quidem non sine bonorum omnium in contrarium nifu, sed factum tamen. Protestantium nunc res circa Bearnense negotium tota volvitur. Bearnensium ordines novissimè, (consilia junxère Pontificii) ne quid novi contra se expediatur, totis viribus conniti omninò statuerunt : Regique simul misere, qui quanti momenti res esset, monerent ; quibus etiam Provinciæ tres aut quatuor finitimæ Delegatos suos junxère, ut vi majori obniterentur, ne quid novetur. Sed
furdis

furdīs auribus canitur : qui etenim ad clavum, ne consilium irritum cadat, & maximè Episcopi, junctis viribus obtendunt. Ex illis verò ingentia mala quis non prospiciat ? sed suis Deus providebit. At vobis gratulor, beatissimi Angli, qui solidā pace jam diu fruimini. Verum apage mihi Arminianam illam luem, mi Camdene, etiamnum vos afflavit illa Ate ? De nuptiis autem vestris Hispanicis jam ferè transactum hic nunciabant, cum accepi tuas, quibus rem in falo versari adhuc cognovi. Quid vero ultra ambiatis, qui vos manifesto despectui habet ? Certè, ni fallor, mi Camdene, grandia jamdudum agitat Gens illa, & ni advertant Principes, video imperium Hispanis à Jesuitis portendi. Sed nonne tibi nimis sapere videor ? Taceo igitur, & vela contraho. Vestrīs ad honores evectis gratulor. Sic in rebus humanis fortuna, *præsens vel imo tollere de gradu mortale corpus ; vel superbos (exempla vidimus) vertere funeribus triumphos.* Plura non addo. Vale mi observandissime Camdene. Adsit tibi Dominus Deus, teque quàm diutissimè servet. Postridiè Kal. Feb. 1618. Lutet. Parisiorum.

CLXXI.

D. Gul. Becherus G. Camdenus.

SIR,

I Would not omit to make an answer by the opportunity of this Bearer to your last Letter, which though it bare no date, yet the Contents of it did assure me, that it was very lately written. I do greatly please my self in your kind acceptance of my Letters. I can at this time return you but little news from hence, by reason, that all things are suspended upon the expectation of the war of *Italy*. They make account here to have a speedy resolution from their late Ambassadour sent thither, one Monsieur *de Modene*, of war or peace. I do assure you the judgment seemeth to me yet very uncertain : but it will quickly come to a period.

The Jesuits have lately forced themselves to obtain a permission to open their Schools, notwithstanding that they were in a sort rejected in the Court of Parliament four or five years since. And they have now by another course obtained their desire, by a Decree of the Pri-

vy Council, not without some contestation; but it will be much more, before it be brought to effect: for both the University and the Court of Parliament do much complain of it. I send you here enclosed the Oration of the Rector of the University, upon the occasion of the Ceremony of presenting a Candle, as also the Speech of Monsieur *Servin*, newly published upon this Subject; tho' it were made, when the matter was in question in the Parliament; which is in it self exceeding sharp, tho' it seem but to point at matters, and is now published to express their sense of this business.

We have here the *Cavalier Gabaleon*, who is going to reside in *England* from the Duke of *Savoy*: but he attendeth here a while, till he understand what ply his Master's affairs will take.

The accidents of the *Levant*, and particularly the disgrace lately done to the *French* Ambassadour at *Constantinople*, which this Bearer Mr. *Pory* will deliver at large, maketh them cry here upon a *bellum piraticum*: but they want wings, and therefore in the end they will be much troubled how to resent themselves. I cannot forbear to smile at this adventure, hapning so just in a time, when they would fain persuade themselves, that they had reason to think themselves wronged, that their Ambassadour was not invited to our mask: for instead of a supposed one, they have now a true one offered them.

I beseech the Almighty to preserve you in health. From *Paris* this 2d of Febr. 1617.

Yours most affectionately to do you service,

Will. Becher.

CLXXII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL n'y a que douze ou quinze jours que je vous ay envoyé un paquet, ou il y avoit des lettres pour Monsieur Cotton, & pour Messieurs Seldenus & Colius avec quelques petits livrets, ce fut par la voye ordinaire de la poste. Maintens que Monsieur Pori s'est pre-

présenté, je serois bien marry d'avoir manqué de vous écrire derechef, & de vous assurer de mon service, & de la memoire que je conserveray inviolable des obligations que je vous ay. Nous attendons bien impatiemment la *Genese* manuscrite de Monsieur Cotton, pour entamer ce grand ouvrage, qui est accroché par cette attente, je ne doute point que vous n'y contribuiez tout ce que vous pourrez pour le bien du public. On a mis sur la presse un volume in Folio *Rerum Normannicarum*, ou il y a plusieurs livres d'*Ordericus Vitalis* & autres, qui n'ont jamais esté imprimés tant Latins que François; ou vous trouverez de belles choses pour votre nation; si vous avez rien, que jugiez y devoir estre inseré, nous luy serons donner la plus honorable place qu'il se pourra. Vous verrez des commencemens des observations de Monsieur Gevartius, que vous trouverez bien gentiles; il a mis sur la presse des notes sur *Manilius*, dont on a fait grand cas; je vous en enverray aussi tost qu'elles seront achevées. Il soutient qu'il vivoit, non comme dit Scaliger, du temps d'Auguste, mais sur la fin de l'Empire d'Occident. Conservez moy je vous supplie l'honneur de vos bonnes graces, & celles de Messieurs Cotton, Seldenus, & Colius avec la qualité

Monsieur

De Paris ce 10. Fevrier

De votre tres humble serviteur,

1618.

Peiresc.

Si Monsieur Pori se veut charger du *Statius* nouveau, vous l'aurez avec la presente, & quelques autres brouilleries.

CLXXIII.

D. Hencicus Bouchierus G. Camdeno.

VVorthy Sir,

BEing now at length arrived in this Kingdom, where my private affairs will detain me for a time, I have since my coming sought a fit opportunity to salute my Friends on that side. The

E e

difficulties

difficulties of my journey (which were few or none) I will not report: the occurrences of this place I cannot, the shortness and quietness of the time conspiring to deprive me of matter. Our kind friend Dr. *Usher*, whom I often see, as often remembers you: he hath some works ready for the Press, which will shortly be printed: the third part of his book of *the succession of the Church*, and an *Answer to a Challenge* made here lately by one of our Jesuits. Here was lately taken a Cistercian Monk, one *Paul Ragget*, born in *Kilkenny*, and Provincial of his Order in the three Kingdoms: he is banished by the State, on pain of death not to return.

I have sent my Lord *Carew* the life of *Fulke Fitz-Warren*, collected by John Leland, which I promised his Lordship at my last being at *London*: If you desire to see it, I am sure his Lordship will communicate it with you.

There was an *Irish Story* begun by one *Hammer*, a Doctor of Divinity, which some here have undertaken to make perfect and publick, with a continuation to this time. It will be the best that we have. If your assistance be desired, I doubt not but you will afford it.

This Nation is generally much displeased with the Judgment, which his Majesty hath lately pronounced on the behalf of my kinswoman, the Lady *Dingwell*, especially the friends and allies of the Earl of *Ormond*. I hope the next Term to see you at *London*: in the mean time my letters shall often visit you, and my self will ever remain

Dublin the 15th of
Febr. 1618.

Your true affectionate friend,
while I am

Henry Bourghcier.

CLXXIII.

D. Henricus Bourghcierus G. Camdeno.

CLXXIV. D.

CLXXIV.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

SIR,

I Have received the Preface you saw, and added somewhat out of the story of *Durham*, and some more certainty of the times out of Records : for so I take your two first Notes to be out of the Tower. The two other, whence had you them? For his death, I take it to be the more truly set down 1349. than as *Walsingham* hath, 1350. I pray, Sir, also to take the pains to give Mr. *Bill* the form of an Inscription to the King, (for I mean to make no other Dedication) such as I have seen in some of your books, as *Serenissimo & potentissimo Principi, Jacobo Magnæ Britannia, &c. Regi, hoc Thomæ Bradwardini Archiepiscopi quondam Cantuariensis opus* H. S. D. D. D. or in some such fashion, as you better know. Let me, Sir, intreat you to undergo so much pains for me, and to deliver it to Mr. *Bill*. But, I pray you, Sir, what is your reason, that upon so just and necessary occasion had to name you, you should dislike to be named by me in that Preface? would you have no testimony to the world extant in any of our writings, that we lived in one time, as kind friends together, but rather that posterity should think we stood, as one writes of *Aristotle* and *Isocrates*, as I remember, *quorum uterque suos delectatus contempsit alterum*? Pardon me, I will give no such occasion. And so with remembrance of my best love unto you, I take my leave, remaining ever

26 Febr. 1617.

Your assured loving friend,

Henry Savile.

Sir, I find in the Bishop of *Hereford*'s book of *Bishops* a babble of one *William Sever* Bishop of *Duresme*, Son, as he saith, of a Sieve-maker, Warden of *Merton* College, and Provost of *Eton*, made Bishop of *Carlisle* 1496. and translated to *Durham* (ut videtur)

1502. and died anno 1505. True it is, that *Henry Sever* was first Provost, and so named in the Act of Parliament of *Eton* foundation; and the same man was afterward Warden of *Merton* College, where he had his breeding, as kinsman to our Founder; and, as our Register says, *pene alter Fundator*. He lies buried in that Church as Warden there, and never Bishop, as I remember; though he had twelve or fourteen Ecclesiastical promotions, as by a pardon in *Edward IV's* time to the College, I find him styled. Besides, the times cannot agree: *Eton*-College was founded 1440. so that to 1505. he must live 65 years afterward, to the latter end of *Henry VII.* whereas in *Merton* College we had two or three Wardens in the mean time, *Gigur* and *Fitz-James*. I pray you advise with Mr. *Linsay*, the Bishop of *Durham's* Chaplain with you, what he findeth in *Historia Dunelmensi* touching that man, and at your leisure let me understand from you.

Sir, In these idle times of mine, it may be I shall have a mind to set out our Founder *Walter Merton's* life, at least to make a collection of it for the use of me and my friends: I pray you afford me your best assistance. It seems you have made an abridge of the *Tower-Records* from almost the beginning of *Henry III's* time, till 6 or 7 of *Edward I.* when he died. I presume there are many things in the Records, that will give great light to that purpose. In perusing our Evidences of *Merton* College, I find many good things: and in *Eton*-College-evidence I found by chance a piece, whereby it is evident he was Chancellor in King *Edward I's* absence, till his return from the Holy-land; but no doubt you may have seen much more. Excute *scrinia*, I pray you; or rather, *scrinium pectoris*, and help us out of your store.

H.S.

CLXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay reçu la vôtre du quatrième du mois passé avec une cassette, dans laquelle s'est trouve la *Genesis* Manuscrite Grecque de Monsieur Cotton fort bien conditionnée ; je luy escris pour luy donner avis de la reception, & pour le remercier de la faveur, qu'il nous en a voulu faire, dont je luy ay bien de l'obligation, & à vous aussy par même moyen. Je tiens cette piece pour estre fort ancienne, & le P. Fronton aussy, qui ne se peut sçavoir de la recommander. Mais c'est grand dommage, qu'il n'y reste aucun vestige des Asterisques, qui sont en son autre Manuscrit. Il fera toute la diligence possible pour en tirer viteement ce qu'il pourra, & la vous renvoyer par voye assurée. Au reste vous ne vous estes pas contenté de faire la faveur d'envoyer le livre, vous y avez voulu ajoûter le payement de la voiture à l'advance, qui est trop d'honnêteté veritablement & trop de ceremonie. Les Courriers ayment bien mieux estre payez à leur arrivée, qu'en allant ; & sont plus soigneux d'aller rendre leurs paquets, sous l'esperance du payement, que quand ils ne s'attendent plus de rien avoir. Leur taxe est réglée pour tels sàgots à raison de vingt sols la livre pesant : & quand il se presentera d'autres semblables occasions, il ne faut que marquer sur le paquet, que ce qui y est contenu est un livre, afin qu'ils ne puissent pretendre de le faire payer à raison de seize sols ou bien un quart d'écu l'once, comme ils font des paquets des lettres. Je vous marque toutes ces petites particularitez, parce que je voy, que vous estes en peyne de sçavoir le jargon desdits Courriers pour n'estre trompé à l'avenir. J'ay bien du regret, que l'on ayt interrompu l'edition du livre de *Decimis* de Monsieur Selden : & desire bien qu'il en aye bientost la main levée, & que je puisse vous servir en quelque digne occasion.

Monsieur, comme

Paris ce 4 Mars

1618.

Vostre tres humble serviteur,

De Peiresc.

CLXXVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

A Pres vous avoir escrit hier au matin, je receus un autre paquet vostre du 22. du mois passé, & ensemble une lettre de Monsieur Seldenus du sixieme. Je luy ay fait reponce sur les doutes, qu'il a de la fidelité *du Kalendrier*, vous verrez ce que c'est ; car véritablement, encores qu'il y ayt des nombres Arabiques au lieu des Latins, & quelques autres manquements, puis qu'ils peuvent proceder de la fantaisie des Copistes ou Imprimeurs, je ne voudrois pas pourtant negliger une si belle piece, qui peut servir à l'eclaircissement de tant de belles choses, qui n'ont esté quasi que touchées par les Autheurs anciens. J'ay receu l'*Encomium* de votre Reyne Emme, que nous ferons imprimer en son rang & ordre dans le recueil des *Historiens de Normandie*. C'est bien la verité, qu'il appartient plus à l'Angleterre, qu'à la Normandie ; mais il ne sera pas tant mal seant entre ceux de Normandie, puis qu'elle estoit Normande ; & que son alliance fust la premiere planche aux conquetes de Guillaume son neveu. Il se trouve si peu d'Ecrivains de ce siecle la, que je n'en scaurois point negliger.

L'autre fragment de Monsieur Cotton est certainement de *Guillelmus Pictavinus*, car il se dit contemporain de Hugues Evêque de Lisieux, sous lequel il estoit Archidiacre de Lisieux, & fait mention de son bannissement de Poitiers. Feu Monsr. Pithou en avoit un exemplaire tout entier, lequel on m'a promis ; si je ne le puis recouvrer, nous ne laisserons pas de faire imprimer vostre fragment entré le *Dudo* & le *Gemeticensis*. Mais parce qu'il est si mal correct, si nous n'avons l'exemplaire de Monsieur Pithou, possible prieray-je Monsieur Cotton de nous envoyer son original, pour le conserer, & juger l'ancienneté de l'écriture d'iceluy. Et apres ou mettra l'*Ordericus Vitalis*, qui vivoit en 1140 seulement, de qui nous avons l'histoire toute entiere.

J'ay fait vos complimens envers Monsieur du Puy, lequel m'a dit, qu'il vous avoit escrit depuis peu, & avoit satisfait à ce que vous desiries de luy, & qu'il en attendoit réponce. Il m'a cependant prie, de vous saluer bien humblement de sa part. Je fairay vos autres

re-

recommandations à la premiere vüe. J'avois deja deliberé de renvoyer à Monsieur Cotton la lettre du Roy d'Arms des Pays bas, que je jugeay bien estre demeurée par megarde au commencement du livre Manuscrit. Et parce que j'y avois trouvé mention d'un petit livre de ces quartiers en matiere de Blasons, & que je m'imaginois, qu'il pouvoit estre du goult, sinon dudit Sieur Cotton, de quelqu'un de ses amis de cette profession, j'en envoyay aussi tost chercher un, que je joindray avec cette lettre la, attendant que l'œuvre, que Monsieur *Favin* fait imprimer touchant la matiere d'*Armoiries*, soit achevé pour vous en envoyer incontinent. Cependant cela m'a fait ressouvenir, que lors que mon frere Vallavez fit le voyage d'Angleterre, il y vit par vostre moyen, si je ne me trompe, entre les mains de Monsieur Segar Roy de la Jarretiere, un vieux livre Manuscrit en parchemin contenant la description du pais de *Caux en Normandie*, & des Abbayes & Farnilles de Gentilhommes dudit Pais: qui seroit bien propre pour estre inseré dans le recueil des Histoires dudit pais: si ledit Sieur Segar vouloit nous communiquer, ou l'original ou une Copie. Cela seroit cause, qu'on rechercheroit d'autres pareilles descriptions des autres contrées dudit pais, ou qu'on verroit de les supplier. Je vous prie d'essayer, si sous vôtre credit ou de Monsieur Cotton il voudroit faire ce bon office au public; car c'est dommage, que ces choses la se perdent, & difficilement se souciera til jamais de faire imprimer cela en Angleterre. J'en enverray l'inscription separement, comme elle estoit en l'original, & si vous rencontrez quelque chose de même etoffe, vous nous obligerez grandement de nous les procurer, pour les empecher de perir. Vous aurez avec la presente le livret, que vous desiriez, de *Joannes Majoris Monasterii Monachus*, auquel j'eusse joint le *Gregoire de Tours*, qui a esté imprimé avec, parce qu'il y a quelques bonnes corrections des editions plus anciennes, sans que je craignois que le paquet fust trop gros. Ce sera par la premiere commodité. Et quand vous vous aviserz de quelque autre livre, que vous desiriez avoir, je vous supplie de disposer de moy absolument; car vous avez tout pouvoir sur moy, & ne vous arrestez point à toutes ces ceremonies, que vous dicte vostre courtoisie; ne vous pouvant repondre autre chose sur le sujet, si ce n'est que je vous serviray de tout mon cœur en toutes les occasions qu'il me sera possible, Monsieur, comme

Votre tres humble serviteur,

De Peiresc.

De Paris ce 5 Mars 1618.

CLXXVII. D.

CLXXVII.

D. Guil. Camdeno Franc. Sweertius S. D.

Amicissime Camdene;

L Iteras tuas cum munere accepi, & gratias immortales ago: tuis jam non respondeo, negotia Mercurialia non permittunt. Mitto *Europam redivivam*, Auctore amico nostro Scrickeio, folio 59. invenies nomen Camdeni: item *encomium* Historicum Henrici IV. Galliarum Regis, & carmen in-ejus statuam, quod ab Auctore accepi. Videbis iudicium quoque super Isidis statuâ Petri Pauli Rubenii, Antiquarii, & seculi nostri Apellis. Vale. Plura non scribo, alias longius. *Antwerpæ 1618. x Mart.*

CLXXVIII.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

S I R,

FOR your note out of the book of *Durham*, I thank you much: but I had caused it to be transcribed before by Mr. *Linsey*, and have inserted it *ad verbum* almost in my Preface, as now it is to be printed. The Inscription printed I have received from Mr. *Bill*: I thank you much for it, and have sent it to him back again, reformed according to your note sent to me, which I perceive was not in the copy he followed. For the Bishop of *Durham*, whose name and qualities the Bishop of *Landaff* mistook, I perceive my conjecture is confirmed, that it could no way be *Sever* our Provost here, and Warden afterward of *Merton* College, whose name was *Henry Sever*, in the Monuments of both the Colleges. He was Provost here from *an. 19 H. 6.* the year of our foundation, some two or three years at most, when, as I do probably guess, the King finding his Chaplain, Mr. *William Wainfleet*, a fitter man for his purpose of founding a
double

double College (for that *Wainfleet* had been brought up in *Wickham's* foundation, and, as they say, School-master of *Winchester*; which foundation it is plain our Founder set for his pattern) the King removed *Sever* to better livings, and yet no Bishoprick, for he had thirteen or fourteen good livings beside; and in the time of the foundation and building, as you may think, the Provostship was but a simple benefice: and almost twenty years after, *Sever* was made Warden of *Merton* College. So remembring my best love to you, I take my leave.

Martii 11. 1617.

Your assured loving friend,

Henry Savile.

CLXXIX.

Andreas Schottus G. Camdeno.

S. D. Lectis tuis, Clarissime Camdene, quas nuper ad Sweertium nostrum dederas, vidi & requirere te meum & H. R. judicium de statuâ nuper repertâ in Britannia, quam Iſidis esse opinaris. Equidem Sacerdotis esse profani agnosco, cum vitulâ in sinu & cum paterâ frugum turisque vasculo ac velut simpuvio; sed cujus Dei vel Deæ non facillè dixerò. Animal sacrificio est destinatum: unde Maro, cum faciam vitulâ pro frugibus. — Requirere etiam panegyricum carmen Gasp. Gevartii nostri in equum Henrici IV. quo cum careret Sweertius, mitto quod ad me ille Lutetiâ miserat, quem & in Galliâ emerfurum puto, cum quòd & mores respondeant indolesque, tum etiam ob ingenium. Habeitaque hoc carmen, quod merito etiam pro eo ac meretur facis permagni.

De meis fortasse studiis quæres, quando meas esse aliquid nugas arbitraris. Edito Latinè *Basilio magno*, nunc etiam *Cyrilli* πὲ γλαφυρῶν in *Pentateuchon* his nundinis Græcè & Latinè extrudimus, ut nos pro vitæ instituto sacra tractare senes credas, nihilque nunc ago legoque libentius, tanquam in longâ vitæ jactatione terram aspiciens, portumque anhelans æternæ beatitudinis, ubi beati ævo perfruuntur sempiterno. Narro tibi, incidisse me in codicem pervetustum in

membranis scriptum, allatum, quantum conjicio, è Britannia olim, non dubiis argumentis, *de mundi contemptu, seu de paupertatis bono*. Quia verò lectus integrè, mirè se mihi probavit, ut excudi exoptem in his terris: sed quia nomen Auctor tacet, modestiæ credo causâ, cogor in Angliâ nomen investigare ab eo, qui & *Annales Britannicos* singulari tomo plurimos eruit, & in Patriæ suæ Annalibus nobis verum indicavit Auctorem poematii, quod *Daretem Phrygium* convertit heroico metro, ut illa ferebant tempora, non vulgari, & hîc typis Trognosii nuper editum est. Ejus pii libelli hoc est principium: *Optatus mihi dies advenerat, in quo visitante me divinâ clementiâ, exoneratus sum ab Ecclesiastici regiminis gravissimâ curâ: tanto eâ de causâ animo letior effectus, quanto levior atque liberior factus, depositâ pastoralis curæ sarcinâ grandî, quam invitus portaveram*. Divisiones, ut nominat, seu capita continet duo & viginti, numero Hebraicarum literarum. Stylus est placidus, minimeque rusticus. Si mihi patrem natalesque, doctissime Camdene, ostendere placet, eris mihi magnus Apollo, & amabo te plurimum. Exstabat hic liber in Bibliothecâ Collegii Lincolniensis Oxoniæ, ut ex indice didici *manuscriptorum Oxonio-Cantabrigiensis* Londini anno 1600. à Thomâ Jame edito pag. 39. cod. 22. num. 21, in quo codice multa sunt Anselmi. Est fortasse & alibi. Typographo jam Coloniae meum exemplar descriptum tradidi ad excudendum nomine addito *Philothei*: quod sine nomine edi hic quidquam nefas habeatur. Talia quæ ihic & affluunt & pereunt, si beneficio consequar tuo, acceptum equidem referam, & proferam cum grati animi testificatione non vulgari. Est enim ingenui agnoscere cui debeas, & plurimam eidem velle debere.

Illud etiam, nisi molestum est, ex te aveo cognoscere, exhibetne hoc mercatu Lutetiæ *Basilius* verè magnus Græco-latinus, interprete Richardo Montacurio: qui amplius cccc epistolas repperit *divinorum*: quas optarim sanè typis editas legere: nec Montacutius cum illustri viro Henrico Savillio nobis id invident. Parisienses verò nullam-dum nobis spem faciunt, ut lentæ sunt operæ. Vale, mi Camdene. in Domino, nosque amare perge. *Antuerpiæ* Annuntiæ Virginis festo, cl. bc. xviii.

CLXXX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

CLXXX

S. P. Amicorum primicerie, amicorum antiquissime, ideoque etiam certissime, *Imperatorem stantem mori oportere*, Vespasiani sententia est. Idem & mihi forsan fiet, qui parasyranche graviter angustatus, adhuc tamen scribo, & loquor animo. Ita certe decet militem bonum, semper scilicet esse in procinctu, semper expectare sonitum classici: & quod Deo meo visum fuerit, fiat. Ducet is me, non trahet. Myrothecium charitum musarumque fuerunt postremæ tuæ, quibus oratorem prorsus agis, sive mavis Sophistam. Muneribus tuis tantum non obrutus cum fuerim aliquoties, ac levi quasi apophoreto indicare voluerim, non esse mihi animi mentem ingrata, illud ipsum supra astrata cœli asarota extollis. Quo ipso tamen agnosco fortitudinem amoris erga me tui: sic porro maneat. Nam quod & me nimium fuisse vis in odâ super obitu Thuani, valdè requiro iudicium tuum. Tu ergo solus es, qui teipsum non nôris. Imo tam grande nihil dici poterat, quod non superaret & doctrina tua & virtus. Et pudor meus sit atque infamia, si quid humiliter sensissem de indole humanitatis tuæ, de dote literaria. Indices Ciceronis conficit Typographus, quales sint futuri, nescio: hoc scio sine eis nihil deesse tanto auctori. Contagem vicinam transmigrasse ad vos, quid mirum? afflat & Germaniam nostram, neque diu immunis erit Gallia, nisi fallor, ad eam novitas ubivis invenit assertores suos. Mi Camdene, quæso te & obtestor per genii tui perennitatem, proxima occasione mihi indices, ubinam locorum, & quo die atque anno natus fueris. Cupio enim tam faustum fidus, inferi *Chronico Chronicorum* Aubrianorum, qui alteram mox meditabuntur editionem. Quod si amplissimus D. Cottonus idem de se testatus fuerit, rem mihi fecerit gratissimam: cujus salutes gratissimas millenis aliquot meis remuneror. Literis amabilissimis D. Chamberlani nequeo rescribere, aliàs districtissimus. Sciât tamen filium ejus mihi commendatissimum, quamvis non

utatur domo mensâque, quæis ego. Vale tu quoque diu diuque,
mi venerande senex, & salve ab animitus tuo

Hæc scrib. xxx Martii
Heidelbergæ.

J. Grutero.

CLXXXI.

Jo. Buddenus. Gul. Camdeno.

O Rnatissime Amice Guilielme Camdene, salve. Efflagitarunt à me nuper antiquæ necessitudinis & familiaritatis vinculo tibi conjunctissimi, Michael Dormerus Eques, & Thomas Allenus, vir doctissimus, ut elogium aliquod Ambrosii patris sui, & defunctæ uxoris sçæ Dorotheæ, tum & tumulo Michaelis ipsius inscribendum colligerem. Feci, ne non in omnibus viris optimis, de me præclare meritis, obsecutus viderer: & feci etiam, quia necessario, libenter. Quamquam hoc (inquies) quid ad edictum Prætoris? tui nunc arbitrii facio, ut aut expungas, aut adjicias, aut innoves. Porro etiam magnoperè à nobis rogandus es, ut ubi per otium licuerit, fidem & diligentiam statuarii in formandis sculpendisque characteribus inspicias; nam in hujusmodi operibus (quemadmodum tu probe nosti) non licebit bis peccare. Copiam utriusque hic tibi exhibeo, tu quantum voles castiga, & illum vicissim ama, qui te colit observatque plurimum.

Ascotti in festo Paschatis

1618. pridie Non. April.

Jo. Budden.

Salutat te meis verbis amantissimè uterque, ille, quem dixi, Eques ornatissimus, & familiaris tuus Tho. Allenus.

CLXXXII. V. Cl.

CLXXXII.

V. Cl. & Opt. D. Gul. Camdeno, M. F. Limerius S.

INterrupt ad te literarum cursum in privatis curis nostris assiduitas : nec publicarum in horas mutatio aliquid certi quod scriberem subministrabat. Verùm hoc diuturnum filere nostrum ampliùs non patitur noster amor. Flagitat literas meas observantia tui & cultus. Res verò nostræ quo in statu sint, ex aliis audieris. Quamquam maximè regnum non turbat, senio tamen laborat, cui medendo non sumus. Jesuitas ludum hîc aperuisse audis, & ut confido, ingemis. Regnant illi, nec mutire audent qui adversantur. Sorbona tamen & Facultas Artium decretis, quorum exemplaria mitto tibi, libertatem suam adhuc testatæ sunt. Bearnense negotium nunc fervet ; & mittitur brevi, qui Episcopos secundum Senatus consultum in possessionem Ecclesiasticorum bonorum mittat. Bearnenses totis viribus refragantur, & prius ruinas & incendia, quàm sua sibi ereptum iri passuros palam profitentur : & inde fax fortassè toti regno. Interim Condæus arctiori custodiâ tenetur quàm olim. Basillâ, qui eam Vitrii nomine gubernabat, expulerunt, illaque nunc per secundum ex Luinensibus fratribus administratur. Inter Luparam & Blesas nondum ita bellè convenit, ut odia & suspiciones procul habeant. Sabaudix res compositas & Vercellas ex fœdere redditas dicebant. Redemptores Palatium litigatorum incendio ante mensem sublatum restituere receperunt. Urget Senatus, & rem mali ominis aiunt, si negligatur. Sunt tamen qui aliquid sinistra portendere dicant tantum casum. Certè illum jam olim præviderat Vir N. & Opt. Challengos nomine in hoc ipso Senatu Senator, ut quinque infra versibus ante annos quinquaginta testatum reliquit, dictante Angelo, ut ipse vir probus & prudens apud amicos sapissimè professus est. Equidem illos ipsos versus ante annos xx. à sene pio & probò autoris quondam amico habui & asservavi. Vide, mirare, & vale. *Lutet. Paris. Idib. April. 1618. S. N.*

Estinas

*Festinat propero cursu jam temporis ordo,
 Quo locus & Franci majestas prisca Senatus,
 Papa, Sacerdotes, Missæ, simulachra, Diique
 Fictitii, atque omnis superos exosa potestas,
 Judicio Domini justo sublata peribunt.*

CLXXXIII.

D. Gulielmo Camdeno Franc. Sweertius S. D.

JAM mensis est ni fallor, quod miserim *Europam rediivam*, item *encomium historicum Henrici IV. Galliarum Regis*, cum carmine *Ge-vartii nostri in ejus statuam*, item *Petri Pauli Rubenii judicium super statuâ inventâ* : nunc habes R. P. Schotti epistolam, & *Chronicon Cisterciensis Ordinis*. An videris, nescio; interim boni consules, & Sweertium amare perge, & salutem amicam D. Jacobo Colio : quem fortassis hâc æstate Antuerpia videbit ; utinam Camdenum ! Vale. Ex nostro musæolo, citius quàm coquantur asparagi. cio. ioc. xviii. xiv Aprilis.

CLXXXIV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Received some time since from Monsieur *du Puis* a book for you, called *Analecta Hibernica*, which I have kept by me, attending a convenient messenger to send it by. For finding that some book, which I sent to you heretofore, was so strictly over-viewed, I thought fit to send this by this bearer, Mr. *Bargrave*, Chaplain to my Lord Ambassador at *Venice*. The book it self, if I could speak with the Author, and that he would hearken to me, I would wish him to suppress

suppress it : but I cannot find, that he hath treated this subject with so scandalous terms, as if I should complain of it, I might hope to have redress. But, as you may perceive, he taketh advantage of the vehemency of our Statutes in points of Religion, to render our proceedings odious among strangers, but mentioneth not with what remission they are executed. Peradventure if the sharpness of them were mitigated, and the execution quickned, they would be of more use at home, and less offence abroad.

All the news that we have here, is the present expectation had of the accomplishment of the peace of *Piemont*, and the rendring of *Vercelli*, which by this Estate is certainly hoped for, and their desire of it increaseth their belief. There was lately a Priest apprehended, who frankly confessed, that he had *a purpose to kill the King*: I think he is crazed in his wits; but it is very strange, that they are fallen to such *impious dogmata* in this kingdom, that no man almost inclines to be mad, but presently he falls into a conceit to kill the King. Thus for this present, with my best prayers for your health and happiness, I rest

From Paris this 24. of
April S. N. 1618.

Your assured friend to command,

Will. Becher.

CLXXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE viens de recevoir tout maintenant votre paquet du deuxieme de ce mois, ensemble l'autographe du fragment de *Guillelmus Pictavinus* bien conditionné, dont j'ay voulu aussi tot vous donner avis, de peur que vous n'en fussiez en peine. J'ay pris fort grand plaisir de le voir, & crois veritablement qu'il soit escrit du tems meme de l'auteur; car le caractere n'est point plus moderne que cela. Esperant qu'il s'en tirera encore quelque correction á mesure qu'il s'imprimera. On a deja bien avancé le volume *Reverum Normannicarum*, dont

dont je vous envoye le premier cayer, affin que vous voyiez de quelle forme on le fait. On travaille sur le *Dudo*, & crois-jé qu'on insérera bien tost l'*Encomium de votre Reine Emma*. Et apres on viendra au *Guillelmus Pictavinus*, à l'*Ordericus*, & autres de suite ; & mêmes aux François, dont il y en a de fort curieux tant en vers anciens que en prose : & finalement aux Ecrivains des *gestes des Normands en Italie*, tant Latins que François. Dont on en a plusieurs, qui n'avoient jamais esté imprimés, & notamment le *Romualdus Archiepiscopus Salernitanus*, qui est tout plein de grandes singularitez. J'avois attendu jusques à cette heure l'exemplaire de Monsieur Pithou du *Pictavinus*, mais voyant tant de retardement à le trouver, nous ferons mettre cependant vôtre fragment, & si l'autre vient avant l'Edition achevée, nous le mettrons à la fin.

Je suis bien marry qu'on ne sçache ce que peut estre devenu le vieux livre de la description du Pais de *Caux*. Lorsque mon frere de Vallevéz fut en Angleterre, on le luy fist voir par occasion, pour luy montrer quelques armoiries dont il s'estoit rendu curieux de la maison de Malherbe, en faveur du sieur François de Malherbe, celebre en cette Cour icy, à qui il en apporte un memoire ; duquel vous aurez la copie cy jointe, à celle fin que Monsieur Segar Roy de la Jarretierre aye plus de moyen de rappeler sa memoire, & se ressouvenir quel livre c'estoit. Car audit memoire il y a de deux sortes d'instructions de la maison de Malherbe, l'une concernant la genealogie de Geofroy Malherbe d'Angleterre, qu'il dit avoir transcrite d'un livre appartenant à Monsieur Segar : l'autre concernant les Armoiries des Malherbes de Normandie, qu'il dit avoir tiré d'un vieux livre manuscrit en parchemin ; sans dire à qui il appartenoit, de sorte que nous estions imaginez, qu'il pouvoit bien appartenir audit sieur Segar. Toutes fois je pense l'avoir veu moy même en Angleterre, & suis bien assuré que ce ne fust pas chez ledit Segar ; car je n'eus jamais l'honneur de sa connoissance. Mais je fus mené (si je ne me trompe, par Monsieur Pory ou par Monsieur du Torval) chez un bon homme fort vieil, qui avoit eu autrefois la même charge que Monsieur Segar, ou quelque autre Royauté d'armes : lequel avoit plusieurs livres d'Armoiries & Chevaleries : entre lesquels, je pense que celuy la estoit. Si j'estois en Provence j'en trouverois le nom ; car je l'avois marqué lors parmy mes papiers ; mais vous ne laisserez pas possible de conjecturer qui c'estoit. Nous avons trois ou quatre exemplaires de la compilation des Armoiries de Normandie,

die, en tous lesquels sont les mêmes blasons d'armoiries des Sieurs Malherbe, qui sont dans ledit manuscrit de Caux ; mais ils ne sont point de si bonne marque comme estoit celui la : & ne contiennent point tout plein d'autres particularitez bien curieuses qui sont aussi en celui la. C'est pourquoy nous voudrions bien le voir : si non, il faudra employer les nôtres. Il y avoit encore tout plein de beaux livres à Richmont, qui appartenoient au Roy, entre lesquels il pourroit bien estre aussi.

Au surplus, nous faisons imprimer un grand recueil des *Ceremonies* faites en France aux sacres, entrées, mariages, baptêmes, & enterremens des Rois & Reines ; ensemble de celles des assemblées des Estats & autres grands actes memorables, dont il y aura trois volumes, & un quatrième volume des ceremonies des Princes estrangers, tant Empereurs que Roys d'Angleterre, d'Espagne, & d'ailleurs. Dont nous avons de tres belles pieces faites de tems en tems par les Roys d'armes, ou par les Secretaires d'Estat, ou autres personnes bien dignes de foy. Voyez si vous voulez, que nous y mettions quelque chose du vostre outre ce qui se trouve d'imprimé : Ou bien si vous n'auriez rien du nostre de par deça pour assortir nos suites. On commence deja l'edition de l'un des volumes ; & c'est Monsieur Godefroy, qui en prend la direction.

Mais nous allons faire mettre sur la presse un autre ouvrage, qui ne sera pas moins curieux. C'est un grand volume *de la forme des Tournoys & grandes Joustes* composé par nôtre bon Roy René de Sicile, qui introduit pour combattans le Duc de Bretagne & le Duc de Bourbon, avec leurs portraits representez au naturel. Il y aura une trentaine de grandes figures en taille douce qu'un envoyé graver, partie en pais bas & partie en Allemagne, à celle fin d'avoir quelque chose de bien fait : & de digne de l'ouvrage d'un Roy. Nos Estats de Provence feront une partie des frais. Et pour grossir un peu le volume, nous y mettrons derriere l'institution de l'ordre des Chevaliers *Du Croissant*, faite par le même Roy René en l'année 1448, le xi Aoust, avec les statuts & Office de l'ordre : & les noms des Chevaliers, avec leurs habits, ornemens, seances, armoires, cris, & cimiers ; ensemble le livre *du gaige de bataille du Sieur de la Faille* desdié à son petit fils. Ce Prince fait mention en son Epistre liminaire d'avoir compilé son livre, sur trois autres livres des Tournoys, pratiquez anciennement en France, en Allemagne, & en Pais bas, tous lesquels nous voudrions bien avoir veus. Car nous en avons

celuy de Flandres fait en l'an 1392, entre les Seigneurs de Gruthuse & de Ghistelle, assistez de cinquante Chevaliers chacun, lesquels sont representez à l'antique; & ont des cimiers merveilleusement rares & extravagants. Nous les faisons inserer au même volume, & y mettrions les autres, si nous les avions, ou quelque autre piece de cette même matiere. Je ne doute point, que vous n'en ayiez en vos quartiers, & si elles sont dans le Bibliotheque du Roy, ou en autre lieu, d'où il y ait quelque moyen d'en avoir communication, nous leur faisons l'honneur, qui leur appartient, & les empecherons de plus courir fortune de le perdre. L'accident que nous avons veu arriver le mois passé en l'embrasement de nostre Palais, ou toutes les statues des Roys ont esté brullées & calcinées, & ou tous les titres de la Couronne faillirent à se perdre, nous anime d'avantage à doaner au public les pieces rares, de peur que tels evenemens n'en privent la posterité. Si vous n'estiez si prompt à obliger vos amis, nous ne tenterions pas si souvent vostre courtoisie; mais pour le moins vous pouvez vous assurer, que vous n'obligerez jamais personne, qui vous soit plus acquisé,

Monseigneur,

Paris ce 29 Avril.
1618.

Que vôtres tres humble serviteur,

De Peiresc.

On me vient d'apporter un livre tout frais, dont je n'ay encore veu que le titre. Je ne sçay si ce sera chose qui meritaist de paroître devant vous; mais j'ay mieux aimé l'envoyer que d'en perdre la commodité. Monsieur Gevartius sera bien glorieux d'un grand Eloge d'honneur qu'il vous plait luy bailler; je le luy fairay voier bien volontiers; & vous enverray avec un peu plus de loisir mon avis sur les medailles de Constantin. Vous aurez l'avis de Monsieur Aleandro sur votre Ihs.

CLXXXVI.

Eruditissimo & Cl. V. D. G. Camdeno M. F.
Limerius S.

Tertius dies agitur, mi suavissime Camdene, ex quo accepi tuas, in quibus quæ de tuâ valetudine erant, me gravitèr tetigerunt; sed ut spero jam nunc gallum Æsculapio facis. Nos in privatis nostris rebus nimium quàm turbidis hoc temporis suffuramur, quo de tuis literis amorem erga me spirantibus immortales gratias agam, & me pro virili paria facere nunciem. De publicis quid scribam non suppetunt valdè multa. Scripsi enim ante pauculos dies per D. Wallerum, Thomæ F. (qui Venetiis rediens huc pertransierat) & quæ tunc in hac scenâ agitabantur, ut potui, enarravi. Hæc autem supersunt: Helvetios milites Blesas missos, qui Regis nomine loca illa à factionibus tuta habeant; Florentinum Legatum, res suas sibi habere & discedere intra biduum jussum, paruisse; qui Ducis Andium educationi præerat (ei de Breves nomen est) ab Aulâ remotum, & Comiti Ludensi illam curam demandatam. Quod ad Protestantes verò, res Bearnensis jam fervet; ad Regem allegarant, qui vim sibi afferri, & se innoxios & inauditos plecti conquererentur: sed non sunt auditi: & jamjam discedit Commissarius, qui Episcopos in possessionem mittat. At videntur obviam suis malis ire velle Bearnenses; indictus enim est quinque Provinciarum Conventus ad Castrum-gelidum in Aquitaniâ super tantis rebus consulturus. Et quanquam maximè infrëndant qui ad clavum, jusserintque, diplomate ad Senatum Burdigalensem ad id misso, in Delegatos tanquam majestatis reos inquiri, pergunt tamen, & ni Deus pro suâ in hoc Regnum solitâ misericordiâ prospiciat, scintillæ illæ, ut vereor, in magnum exardescant incendium. Cæterùm quæ de connubio vestro Hispanico nunciant, mirum quàm arrideant omnibus bonis. Quid enim vobis Christianis cum illâ *Gente fallaci* res est? At supersedeo philosophari. Vos videritis, Deus & Rex M. B. prospexerint. Vale cum Deo, mi optime & cordatissime Camdene, & his pro tuâ prudentiâ utere. Kal. Ma. 1618. S. N. Lut. Par.

CLXXXVII.

Thomas Rivius G. Camdeno.

Right worthy Sir,

A S a man that has better occasion to know you than to be known unto you, I make bold at this time to trouble you with these few lines, the occasion whereof is this : There is a certain book published of late in *Ireland*, entitled *Analeſta*, wherein the Author taketh occasion to allege your learned writings, eſpecially in one place, which is pag. 113. where he ſaith, that you, *deſuſus ſpe hujus ſeculi & mundani honoris lenocinio illeſtus*, ſpeak many things ; and give an ample teſtimony of their *Iriſh S. Patric* and his Miracles out of *Henricus Antiſſodoreſis*. Now it hath pleaſed the State here to command me to answer it, by reaſon of many foul imputations which it caſteth upon the Government of the *Engliſh*, and even toucheth to the title of the Crown it ſelf : but forasmuch as he is very copious in ſetting forth the dignity of that Saint, and of his Miracles, I have thought good to crave your opinion concerning him and them : for his time falling in or near upon *S. Auguſtin's* days, if it be true, that he was a Scholar unto *S. German*, and Succeſſor unto *Palladius*, to my underſtanding thoſe times would not bear them. We know how ſparefully *S. Auguſtine* ſpeaketh of them in his books *De civitate Dei*, blaming them that looked after them, reckoning them for Monſters, which require Miracles, *which are not for thoſe which believe, but for thoſe which believe not*. Now what prodigious and ridiculous miracles are reported of *S. Patric* by *Jofelinus* and others of that age, and lately by one Doctor *Terry* an *Iriſh* man, no man knoweth better than your ſelf, who paſs all men in curious ſearching out of all antiquities. Moreover I do a little doubt of *Antiſſodoreſis* his authority concerning *S. Patric*, in that he maketh him Succeſſor unto *Palladius* : my reaſon is, for that *Platina* reporteth, that Pope *Caeſtine* as he ſent *S. German* into *England*, ſo he ſent *Palladius* into *Scotland*, and made him Biſhop there : neither doth he either in the life of *Caeſtine*, or of any other Pope, make mention of *S. Patricius* ; whereas you know his manner is to reckon up the names of all the learned men,

which

which flourished in their several times: and some particular reasons I have to think, that either *S. Patric* lived not at all in those days, or that it was some other *Patric*, who in latter times gave occasion to those fabulous reports, which are cast abroad in the name of the other. I shall therefore humbly entreat you, Sir, to let me understand your opinion concerning them, and whom you have observed to have been the first author and reporter of them. And now, Sir, craving pardon for this my boldness, and assuring you, that if you should have occasion to use the pains of so mean a man as my self in these parts, where I now reside, you shall find me no less ready to be serviceable, than I am now troublesome unto you; I commit you to God, and rest

*Your very loving friend, and by you always
to be commanded,*

T. Ryves.

CLXXXVIII.

D. Jacobus Usserius G. Camdeno.

My dear and worthy friend,

I Have been earnestly entreated by Doctor *Rives* to send this enclosed letter unto you. He hath had his education in New-College in the University of *Oxford*, where he took his Degree of Doctor in the Civil-Law. He is now one of the Masters of the Chancery with us, and Judge of the Faculties and Prerogative-Court. Two things, he told, he was very desirous to be certified of from you: the one, in what sort you would have him answer that calumny of our Irish Libeller, where he intimateth, that you dissemble your Religion, and write otherwise than you think; *delusus spe hujus seculi, & mundani honoris lenocinio illectus*. The other, what you think of our great *St. Patrick*, and of his Miracles.

Touching the former, I assured him of my own knowledge, that you were wronged most shamefully: what you did, you did out of judgment,

judgment, and not led by any such base respect, as you were charged withal: and that I knew for certain, that with your heart you embraced the Religion which by Authority is maintained in the Church of *England*. For the latter, I gave him good leave to discredit as much as he list that pack of ridiculous Miracles, which later Writers had fastned upon *St. Patrick*; but wished him in no wise to touch the credit of that worthy man himself, nor to question his succession to *Palladius*, nor to cast him into lower times, contrary to the consent of all Writers that ever make mention of him. And to this end, I shewed unto him what I had gathered together to this purpose in a Treatise which I lately wrote at the request of Doctor *Hampton*, Lord Archbishop of *Armagh*, of the first Planters of the Christian Faith in *Ireland*, and specially of *St. Patrick* and his Successors in the See of *Armagh*: but one word from you will satisfie him more than an hundred from me; and therefore let me entreat you, that you would here *erranti comiter monstrare viam*. You easily may see what little credit the testimony (or the silence rather) of so late an Author as *Platina* is, may carry to bear down the constant agreement of all our own Writers. The objection would be far more specious, if it were drawn from the silence of Venerable *Bede*, who making expresse mention, both in his History and his Chronicle, of *Palladius*, speaketh nothing at all of *Patricius*. Yet have I seen in Sir *Robert Cotton's* Library an ancient fragment, written before the time of *Bede*, wherein *S. Patrick* is not only mentioned, but also made to be as ancient in time as hitherto we have still believed him to have been. It was found among *M. Josceline's* papers, and is now bound up in blue leather, with other Antiquities. If you can come by the book, and will be pleased to transcribe that place of it, where the tradition of the Liturgy from man to man is described; (for there this mention of *S. Patrick* is to be found) either that or nothing will give full satisfaction to our Doctor.

The Company of Stationers in *London* are now erecting a Factory for Books, and a Press among us here: *M. Felix Kingston* and some others are sent over for that purpose. They begin with the printing of the Statutes of the Realm; afterwards they purpose to fall in hand with my collections *de Christianarum Ecclesiarum Successione, & statu*. I do intreat you of all love to look over the first edition; and what you find I have mistaken, or what you think may be further added out of the Antiquities which you have met withal, signifie unto

unto me. I wrote unto you to this purpose about four years since, by a kinsman of mine, *M. John Brereton*: at which time also I desired to understand from you, whether it were possible to get the copy of the *Epistles to the Monks of Glasterbury*, attributed to *S. Patrick*, which I remember you told me you had sometimes seen. But since that time I have heard nothing from you. If you will be pleased at this time to write unto me, or to *Dr. Rives*, who earnestly expecteth your answer; you may leave your letters at my Lord *Knevett's* house in *Westminster*, there to be delivered unto *Sir Henry Docwra*, our Treasurer at War, who will take order, that they shall be safely conveyed unto me. And thus craving pardon for my boldness in troubling you thus far, I take my leave for this time, resting always

Dublin June 8.

Your most loving and firm friend,

1618.

James Usher.

CLXXXIX.

Joannes Buddenus G. Camdeno.

ORnatissime Camdene, salve. Sine quæso, ut exorem abs te hoc unicum beneficium, ut consultis sacri *Ærarii* monumentis respondeas mihi per literas, quinam illi fuerint, qui in *Jurisprudentiâ* *Medicinâ*que hic *Regio* salario primi sunt *Professores* instituti: nam *Cantabrigiæ* *Wigginus* *Theologiæ*, *Smithus* *Jurisprudentiæ*, *Blitus* *Medicinæ*, *Wakefeldius* *Hebraicæ*, *Checus* linguæ *Græcæ* cathedras occuparunt. Audivi sæpenumero *Gulielmum Petreum*, qui ab epistolis fuit, & à sanctioribus consiliis tribus *Regibus*, professorio hoc munere, in jure *Civili* docendo, functum esse. Præmunire tibi potest in hoc negotio viam *Alexander Gloverus*, quem ubi meis verbis salutaveris, promptè tibi nullum officium denegabit. Habitat in arca illâ amplâ *Palatii Westminsteriensis*, & non semel promisit mihi id spontè se effecturum, sed per occupationes hæcenus non satisfecit voto: puto id illi accidere quod vulgo solet, bonum nomen, nisi subindè interpelles, fit malum. Dum hæc scribo, salutat te amantissime

par

par amicorum tuorum nobile, D. Doctor. Langton, Præses Collegii Magdal. & pervetus ille amicus tuus & familiaris, Tho. Allenus. Caput voti mei est, ut diu quàm felicissimè valeas.

Ex hospitio novo
17 Junii 1618.
Oxonii.

Tuissimus,

Jo. Budden.

CXC.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Pray excuse me, that I have been so long in making answer to yours of the 2d of *April*, which was somewhat long ere it came to my hands. I am sorry, that there is not oftener occasion for you to use my service. It falleth out, as I think I have written to you heretofore, that most of those who hold correspondence with you, are of my particular acquaintance, and I would be glad to be the conveyer of your letters. I send you here inclosed some new Discourses, among the rest I was intreated by the Author to send that little one *de Regionibus Suburbicariis*, and therefore I pray deliver me your opinion upon it.

I have lighted into a time of very great quiet in this Kingdom, and such as for any thing I can see, is likely to last: those that govern having their chief bent unto it. The late news of the rendring of *Vercelli* hath put us out of fear of having of our repose interrupted: the Queen eclipsed, the Prince imprisoned, and all our Great Ones dispersed by affected pretences; only those of the Religion do now and then alarm us by the apprehensions, which they take and give; and there are at this time many complaints in question on their part, and some on the King's. The Duke of *Guise* is yesterday departed from this Court towards *Provence*, and from thence he is shortly to go to Sea against the Pirates. The Duke of *Longueville* hath entangled himself in an inexplicable dispute with the Canton of *Bearne*, about a question concerning the County of *Nenf-Chastel*, wherein they contest with him about certain points of the Sovereignty.

ty. The Duke of *Nevers* hath been long hatching of some magnificent enterprife against the *Turk*, or some other remote Monarchy; for the execution whereof, their intencion is to institute a *new Chevalerie*, and to strengthen it by an invitation from the Pope in nature of a *Croisade*. But it hath long been hindred in the birth, so as the form of it is not yet to be distinguished, and is likely, as most commonly such designs do, to vanish in the end into smoke. Thus I beseech the Almighty to have you in his holy keeping From *Paris* this 13th of June S. V.

Your assured friend to command,

Will. Becher.

CXCI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quatre ou cinque jours, que j'ay receu vostre paquet du 18 du mois passé, ou j'ay trouvé la copie de la description du *Pais de Caux*, dont je me sens fort vostre obligé; car c'est une tres belle piece pour ce tems là. N'estant marry que de la peine & despence, que vous y avez contribué, qui ne peut estre que grande, veu le grand nombre, qu'il y a de ces Armoiries principales avec leurs alliances, par le moyen desquelles j'espere, que nous trouverons le tems, que c'est oeuvre fust composé. C'est grand dommage, que l'original n'ait esté un peu mieux achevé. Mais tel qu'il est, ce sera toujours un grand ornement à nostre compilation, ou nous le ferons mettre avec les mêmes armoiries, que nous tascherons de faire suppléer & deschiffrer le mieux que nous pourrons. Au surplus il faut bien, qu'au même volume il y eust des autres remarques concernant la Noblesse de Normandie, puis que par l'extrait, que je vous ay envoyé, il est fait mention des familles de Malherbe & de leurs armes, ce qui n'est point dans l'oeuvre que vous m'avez envoyé en dernier lieu du pais de Caux; c'estoit quelque autre petit ouvrage inseré dans le même volume, dont je vous supplie de me vouloir éclaircir. Mais parce que ces extraits ne se peuvent pas faire avec

H h

tant

tant d'enlumineures sans grande despence, je vous supplie de me faire sçavoir ce que vous y avez desboursé, pour vous en rembourser s'il vous plait, vous demeurant assez obligé de la faveur & de la communication, que j'en ay par vostre moyen, sans vous apporter tant de despence. Monsieur de Malherbe, pour qui vous prinstes la peine de me donner quelque instruction de ceux de sa famille, qui autrefois avoient habits en Angleterre, desire infiniment de sçavoir, d'où vous les avez prises, & m'en a baillé un memoire, qui sera cy joint. Si vous daignez l'en obliger, vous obligerez un personnage de tres grand merite en cette cour; & j'auray une grande part a son obligation. Vous verrez, qu'il voudroit bien voir le rolle de ceux, qui suivirent Guillaume, pour sçavoir s'il n'y avoit aucun Malherbe. Il est fait mention d'un Manuscrit de Cambrige au College S. Benoit, ou ils sont enrollez. Je vous supplie de le faire voir, ensemble les autres, que j'ay marquez en un papier a part, à celle fin que si vous les trouvez propres pour estre inferez dans nostre compilation, & s'il y a moyen de les voir, que nous les fassions imprimer; auquel cas il faut se haster un petit, autrement ils ne pourront pas estre inferez en leur rang & ordre; car on est deja parvenu jusques à vostre *Guillelmus Pictavinus*, qui est maintenant sous la presse: & s'ils viennent plus tard, on sera contraint de les mettre à la fin de l'ouvrage hors de leur rang. Quant aux Ceremonies Royales, je voudrois bien sçavoir le nom & la qualité de celui qui y travaille de par dela; & s'il se pouvoit avoir rolle des pieces, qu'il veut publier, possible luy en pourrions nous bailler quelqu'une qui luy manque; & toujours tascherons nous de ne point faire icy celles qu'on luy devoit bailler la, autrement on baillera icy tout ce qu'on aura. Mais pour les Tournois en particulier, nous voudrions bien sçavoir, si Monsieur Cotton n'a rien de bien remarquable, parce que nous imprimons en grandes taille douce les grands formulaires des anciens Tournoys, composé par nostre Roy René de Sicile, & y ajoûtons plusieurs belles relations des Tournoys faits en France, en Flandres, & ailleurs: ensemble les plus celebres duels qui se sont peu trouver. C'est pourquoy, si vous y pouvez ayder de quelque piece curieuse, vous enrichirez à vostre accoustumée tous nos ouvrages, de ce qu'il y a de plus rare & de plus curieux. Ce sera un grand livre in folio, fort recherché de la Noblesse à mon avis. On m'a dit, que vous reimprimez vostre grande *Britannia*; je seray bien aise de le sçavoir & si vous y estes bien avancé, & si les monnoyes Saxonnnes de Monsieur Cotton

n'y seront pas inferées ; & quand c'est que nous pourrons esperer de les voir. J'ay eu un grand desplaitir d'entendre le mauvais succez de la navigation de my Lord Rallé, parce que c'est un personnage, dont la valeur & le mérite sont en grande recommandation. S'il se fait aucune relation de son voyage, je seray bien aise de la voir, sur quoy je finiray demeurant,

Monfieur,

Paris ce 17 Juin
1618.

Votre tres humble &
tres obligé serviteur,

De Peirese.

Je vous supplie de saluer Monfieur Cotton de ma part, & de l'asseur de mon tres humble service ; nous luy renverrons au premier jour tous les beaux livres, qu'il nous a prestés.

CXCII.

P. Puteanus *Cl. V. Guil. Camdeno S. D.*

NON tanti erant variantes lectiones *Antonini*, ut iterum gratias pro illis ageres ; majora à me expectare debes, & præstare possum, qui amplissimâ illustri Thuani Bibliothecâ utor, optimis & antiquis libris refertâ. Scripsit Bertius Batavus habere se sub prelo *Ptolemæi Geographica, tabulam Peutingeri, & Itinerarium Antonini* cum observationibus suis : multum potest in talibus, ut ex conatibus suis conijcere possum. Est sanè vir doctus, & apprime diligens. Scio Bergerium Remensem propè absolvisse commentarium suum in *Antonini Itinerarium* summo cum labore ; linguâ tamen Gallicâ, quod miror ; scribit patriæ, ut ait, non aliis : sed opus suum, ut audio, omnium hominum est. Propediem illi scribam, ut de re torâ certior sim. Est hic nobilis disputatio inter doctos de *Suburbicariis Regionibus*, quæ diu plures torfit ; libri sunt sub prelo. Mittam, si ad gustum. Illustrem V. R. Cottonum meo nomine salutes velim. Nomina Regum compilationis legum Saxonicarum hæc sunt, decreta Cnuti Regis, emendationes legis, quas Willelmus fecit in Angliâ,

leges Edwardi, quas Willelmus postea confirmavit in Angliâ. Nescio quomodo Junius noster leges illas ab Archidiacono fuisse collectas annotaverit, cum ne verbum quidem appareat. Thuani auctarium videbis, εἴ ποτε Ἰαλιδὲς κερὲν ἐκ εἴη. Interim vale, & me tui amantissimum redama. *Lut. Par.* Kl Julii, anno Ch. cis. inc. xviii.

Qui tibi has tradet est D. Noëus, vir optimus, & mihi amicissimus : is Angliam visere cogitavit, ut curiositati suæ, quæ sanè maxima est, satisfaciat, ut denique tibi & cæteris magnis viris innotescat. Oro te, Vir Cl. ut sentiat me à te amari. Ita pristina tua erga me studia, magna quidem, majore cumulo adauxeris. Iterum vale.

CXCIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

A Pres avoir escrit & envoyé mes lettres à Monsieur des Noeuds, je me suis apperceu, que mon homme en faisant vostre paquet avoit oublié d'y mettre la premiere feuille de l'edition des deux pieces Normandes, que nous avons eu de vous. Et me suis ressouvenu, que j'avois oublié de vous dire, qu'on nous a fait grande envie de voir ce qui restoit de vos anciennes loix Normandes & Saxonnes, & particulièrement de celles, qui sont imprimées in 4° moitié Latin, moitié Anglois, en un livre de vieille edition intitulé *Archeonomia*. Si c'est chose qui se puisse recouvrer, vous nous obligerez fort de nous en faire part : & si c'est chose si rare, nous les vous renverrons soigneusement comme les Manuscrits. J'ay honte de vous donner tant d'importunité, je vous supplie de m'en excuser, & me croire,

De Paris ce 5 Juillet
1618.

Monsieur,

Vostre tres humble serviteur,

De Peiresc.

CXCIV. G. Cam-

CXCIV.

G. Camdenus Thomæ Rivio.

Worthy Master Doctor,

WHereas upon a passage in the *Analeſta*, pag. 113. I am alleged by the Author, as ſpeaking many things, and giving an ample testimony of St. *Patric* and his Miracles out of *Henricus Antiſſiodorensis*, and you are commanded by the State there to answer it, you crave my opinion concerning Him and Them. This is your request ſummarily, and in your own words.

The things, which I allege out of *Henricus*, are not many, and his testimony not ſo ample as your letter to me. Let him and his antiquity answer for himſelf, and weigh, as it may: you know, *quo quis temporis, de quo ſcribit, propior, eo fide potior.*

Concerning him, I ſee no cauſe as yet, why I ſhould recall that which I have written of the Conversion of the Iriſh out of *Proſper Aquitanus* and *Ninnius*, who lived in the year 830. or why I ſhould not rely rather upon *Probus* nearer to thoſe times, and *Sigebertus Gemblacenſis*, than upon *Platina's* ſilence, who lived ſo lately: when in *re hiſtoricâ plus uni affirmanti credendum quàm pluribus reticentibus*: and cannot but think, that he lived ſo near the time of S. *Auguſtine* and S. *Hierome*, as they have teſtified, and therefore with a reverend opinion to be held of him.

As for his Miracles, I verily think that fabulous Writers in ſucceeding ages amplified them, and forged others; yea, and might in that ignorant and credulous age affix upon him thoſe of *Patric* of *Bulgaria*, and therefore think of them as of Poets, *quæ ſit nulla fides, ægentibus omnia muſis*: judging thoſe which they call *pia mendacia*, to be *impietatis pleniffima*, as thoſe of detractors, and both to proceed from the Father of lies. Whether that age could bear Miracles; and whether they were for them that believe or believe not, is neither for a Civilian nor an Herald to determine. I wiſh you therefore to conſider deliberately with M. Doctor *Uſher* and other learned Divines, theſe paſſages of S. *Hierome*, *Signa ſunt per electos Dei apud barbaras nationes, ut unius Dei cultus ac vera religio prædicetur*; and againſt

Sigeb. floruit 1130.

S. Hieron. obiit 420.

S. Auguſt. obiit 430.

S. Patricius venit in Hibern.

431.

Vigilantius,

Vigilantius, *Esto, signa sint infidelium, qui, quoniam sermoni & doctrina credere noluerunt, signis adducantur ad fidem*; and to look also into *Epiphanius Heresi 77.* whether *Arius* and *Vigilantius* were not condemned of Heresie for denying Miracles in their times: likewise where *S. Augustine lib. 22. de civitate Dei* writeth, *Quisquis adhuc prodigia querit, magnum est ipse prodigium*, how he is to be understood, when in the same chapter he acknowledgeth, *etiam tunc fieri miracula, etsi non tantâ claritate illustrantur*, and doth particulate divers. These I refer to your consideration, and that of learned Divines; I being now banished from my books by reason of infirmities accompanying old age, and never but *obiter* looked into these matters.

As for the aspersion by your *Analectist*, it is common to me with the most reverend and learned Prelates of our Church, from Papists and others: and as they, even so I, *rectæ conscientie clypeo tutus*, smile at it, as having received excess of injuries, traduced as an Heretick by *Parsons*, *Possevinus*, the *Index Expurgatorius* of *Spain*, and divers others: but *transcant*. This kind of Devil is not cast out but with contempt. My life and my writings shall apologize for me. And so wishing you happy success in your charge imposed, I rest

Oxford July 3.
1618.

Yours in what I may,

W. Camden.

CXCV.

G. Camdenus D. Jacobo Usserio.

My most esteemed good Mr. Doctor,

Y Our loving letter of the 8th of *June* I received the 4th of *July*, being retired into the Countrey for the recovery of my tender health, where *portum anhelans beatitudinis*, I purposed to sequester myself from worldly business and cogitations; yet being somewhat recovered, I could not but answer your love, and Mr. Dr. *Rive's* letter for your sake, with the few lines herein enclosed, which I submit to your censure.

I thank

I thank God, my life hath been such among men, as I am neither ashamed to live, nor fear to die, being secure in Christ my Saviour, in whose true Religion I was born and bred in the time of King *Edward VI.* and have continued firm therein. And to make you my Confessor, *sub sigillo confessionis*, I took my Oath thereunto at my matriculation in the University of *Oxon*, (when Popery was predominant) and for defending the Religion established, I lost a Fellowship in *All-souls*, as Sir *Daniel Dun* could testifie, and often would relate, how I was there opposed by the Popish Faction. At my coming to *Westminster* I took the like Oath, where (*absit jactantia*) God so blessed my labours, that the now Bishops of *London*, *Durham*, and *S. Asaph*, to say nothing of persons employed now in eminent place abroad, and many of especial note at home of all degrees, do acknowledge themselves to have been my Scholars; yea, I brought there to Church divers Gentlemen of *Ireland*, as *Walshes*, *Nugents*, *O-Raily*, *Shees*, the eldest Son of the Archbishop of *Cassiler*; *Peter Lombard*, a Merchant's Son of *Waterford*, a youth of admirable docility, and others bred Popishly, and so affected.

I know not who may justly say, that I was ambitious, who contented my self in *Westminster-School*, when I writ my *Britannia*, and XI years afterwards; who refused a Mastership of Requests offered, and then had the place of a King of Arms, without any suit, cast upon me. I did never set sail after present preferments, or desired to soar higher by others. I never made suit to any man, no not to his Majesty, but for a matter of course incident to my place; neither, God be praised, I needed, having gathered a contented sufficiency by my long labours in the School. Why the *Analectist* should so censure me, I know not, but that men of all humours repair unto me in respect of my place; and rest content to be belied by him, who is not ashamed to bely the Lords Deputies of *Ireland*, and others of honourable rank. *Sed hæc Tibi uni & soli.*

That I might give you better satisfaction, I have sent my servant with directions to my study at *Westminster*, who found this, which I have herein enclosed; which if they may stead you, I shall be right glad. As my health will permit, I will look over your learned Treatise *de Christianarum Ecclesiarum Successione*: but such hath been your happy industry therein, that I have little hope to add any thing, and less to observe any mistaking. Thus with
my

my salutations to your good self, and my respectful love remembered to Sir *Arthur Savage*, I rest

Chefilhurst 10 July
1618.

Your true and devoted friend,

William Camden.

CXCVI.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

THE only unwelcome part of your letter is, that it beareth testimony of your indisposition, which it seemeth continueth still: but I trust the freer air of the Countrey, where yours is dated, will deliver you from that. I am exceeding beholden to you for the good hope which you bid me take; for I do much more believe your judgment than mine own, tho therein you are not also without interest, by reason of the many ties which you have upon me: nor is there any quality, wherein I do more willingly glory, than to have been your Disciple, which doth serve me for a commendation to many persons of worth.

Your noble friend *M. de Boissise* is within these eight days gone into *Holland*, *M. du Puis* with him. The chief scope of his going is to countenance the Arminian party by this King's name, if it be able with that help to subsist. We have here every day some new prisoners taken upon jealousy of the Queen-mother: and now we hear, that there is Commission gone to take some Woman of her Chamber. The affairs of *Bearne* do still portend trouble; the Parliament of that Province hath of late opposed the execution of the Arrest of this Privy-Council, which doth greatly animate them there, and despight those here: yet from hence they do hitherto proceed but by the ordinary forms, which are long remedies; and it is therefore hoped that they will embrace some occasion to accommodate the matter. There is nothing here at this present so much spoken of, as the commandment given to *Dr. Mayerne* to retire hence, upon pretence

pretence, that he should hold intelligence with some of the Religion to the prejudice of this King's service.

And that which is more strange is, that altho it be but four days since the commandment was given, yet I am certainly informed, that they do already repent what they have done; this State is subject at this time to such sudden *paroxysms*. How much more happy are we in *England*! which I pray God to continue, and to confirm you in your health: and so I humbly take leave. From *Paris* this 21 July, S. V.

*Your most affectionate friend
and servant,*

VVill. Becher.

CXCVII.

And. Schottus G. Camdeno *scripsit.*

Immortales debeo vobis gratias, doctissime Camdene, quod me nec opinantem cohonestaris librorum munere, etiam in membranis veterum. Quid verò reponam, non habeo, nisi tu exigas, ne ingratus omninò moriar. Postula itaque per Swertium nostrum pro tuo jure: equidem connitari, ut tuæ erga me beneficentiæ aliquâ ex parte faciam satis.

Quando tuos apud illum magnæ Britanniae Annales vidimus longè auctiores, venit in mentem rogare te, qui omnes familias ad unguem tenes, ut *Schottorum* cognomen hîc, si tantum est ab re tuâ otii, nobis ostendas, ac veluti peregrinantes nos demum deducas. Potes enim ex Archivis nullo negotio. Ecquis enim aut melius aut libentius? nemo herclè, nemo. Rogo itaque victus Gentilium nostrorum agnatorumque cum precibus tum molestis interpellationibus, ut quantum hic à tergo apposui, tantundem vel plura melioraque reponas. Alioqui me fœnem delirare quis compellat, nisi importunæ aliorum preces? Merit hoc per mihi gratum officium tuum, agnoscamque ingenuè, per quem profecerim. Ricardo Montacutio bis mihi scripsi, responsumque exspecto indies *cuñ dñs*, qui te saluum

incolumemque diu servet nobis ac Reip. literariæ. Vale, & nos amare ne desine. *Antuerpiæ* pridie S. Laurentii Mart. cio. ioc. xliix.

In nomine Domini.

EST Antuerpiæ in Belgio illustris & clara familia Schottorum cognomento, opibus etiam florens & honoribus: quorum maiores credunt è Scotiâ prognatos, indeque cognomentum induisse: sed tempus originis, quod quærent, nondum reppererunt, nisi quod pro insignibus rosas utuntur rubeis in campo inaurato. Quæ etiam insignia fuisse secundi fratris Ducis Duglasti ferunt, qui rosas matrum insigne tulit.

Nec ignorant Placentiæ in Italiâ claros & illustres viros militares è Scotiâ substituisse, Gibellinorum & Guelphiorum tempestatibus, ejusque urbis dominatum tenuisse, qui Scotti cognomento clari à stirpe jam indè à Caroli magni temporibus: & quidam doctrinâ juris illustres, ut Federicus Scottus Jureconsultus, Andreæ Alciati Mediolan. summi Juris Professoris auditor: qui & consilia, Jureconsultorum more, Venetiis evulgavit tomis duobus, in quibus & de genere Scottorum familiâque Placentiæ perillustri agit copiosè ac disertè.

Genuæ quoque apud Ligures clari Scotti sunt, sunt & Mediolani. Item Argentorati seu Argentiniæ clari hodieque Schotti cognomento, ut Joannes Senator ibi & Typographus, ejusque olim filius Petrus Schottus, Juris utriusque Doctor & Canonicus, editis epistolis suis ac poematis.

Lugduni hodieque in Galliâ clarus eruditione literarum Alexander Schott, Scotus etiam patriâ & cognomine; Venetiis quoque Schottus Typographus Hieronymus multa typis evulgavit olim, Philosophica & sacra.

Optant itaque & rogant Antuerpienses Schotti de suâ stirpe informari, si fieri potest, in Britannîâ majore & Scotiâ, & in consortium assumi. Item si aliqua de origine, stirpe, & genealogiâ possint haberi in Angliâ, cum illis communicari rogant humanitèr, & in societatem etiam apud exteros capi, cum de insignibus, tum de honoribus participando, sine damno cujusquam. Offerunt vicissim societatem

societatem benevolentiae atque amoris mutui & hospitalem tesseram sine cuiusquam molestia, ac jus deferunt, &c.

Petrus & Cornelius Schotti fratres Antuerpiae 1618.

Franc. J. C. Senator Antuerp. & Andreas Schotti fratres.

*De stirpe Schottorum in Angliâ & Scotiâ per G. Camdenum.
Clypei gentilitii familiarum insigniorum, qui cognomine
Scott in Scotiâ & Angliâ inclaruerunt.*

Scott de Buccugh in limitibus mediis Angliæ & Scotiæ, familia bellicosa, è quâ Jacobus VI. Rex Scotorum creavit J. Baronem Parlamentarium regni Scotiæ.

Scott de Scotts-hall in Cantio, è quibus Marefcalli & Capitanei Calisii in Picardiâ effloruerunt.

Johannes Scottus Prætor five Major Civitatis London. 1458.

Thomas Scottus Cancellarius Angliæ 1474. & Archiepiscopus Eboracensis nomen mutavit, & à loco natali in comitatu Eboracensi se Rotheram appellavit: ubi nomini *Jesu* Collegium fundavit. Obiit 1500.

Scott de Leyfom in comit. Suffolciæ, & de Stapleford de Effexiâ, è quâ familia J. Sacerdos supplicio affectus, regnante Jacobo, quod fidelitatis juramentum recusavit.

Scott de Camerwell in comitatu Surriæ, ex quibus Joannes Baro fuit Fiscalis, & obiit 1532.

Scott de Congerhust in comitatu Cantii.

Scott de cujus sede non constat.

Scott de Halden in comitatu Cantii.

2 Decemb. 1618.

CXCVIII.

N. Fabr. Peireskii. G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté quelque jours aux champs, pendant lesquels votre paquet du 4. Juillet fut rendu à Monsieur Cramoisy, de qui je l'ay recouvré à mon retour ; & ay reçu tost après le dernier du 28. du même mois, avec les vieux registres en parchemin *de la description du pais de Caux*, fort bien conditionné. Lequel je vous renvoyeray fidelement, s'il plait à Dieu dans le tems de la St. Michel, qu'il vous plait me prescrire, & tascheray de me comporter avec vous en sorte, que vous n'ayez jamais de reproche à mon occasion. J'ay pris un grand plaisir de le voir, & principalement pour le mention, que vous avez remarquée de Charles d'Anjou, après le Duc d'Anjou, qui me fait juger du tems à peu près que peut avoir esté faite cette compilation, outre la forme du caractère, qui s'y accorde aussi, c'est à sçavoir environ l'an 1440. que vivoit Charles d'Anjou, Comte du Mayne; frere puîné de René, Duc d'Anjou, Roy de Sicile: ensemble Philippe le Bon, Duc de Bourgogne, & Charles Comte de Charolois son fils. Nous avons trouvé en cette ville deux piéces de Tapisserie de laine & de soye d'or & d'argent, où est représentée la reception faite à Nancy en l'an 1444. des Embassadeurs d'Angleterre, qui vinrent querir Marguerite fille de nôtre René d'Anjou, Roy de Sicile, Comte de Provence, en présence du Roy Charles VII. du Dauphin, de Charles d'Anjou, & autres grands Seigneurs, qui y sont tous representez au naturel, avec les habillements de ce tems-là, ayants la plus part leurs noms escrits en lettre de fil d'or, les Anglois qui semblent estre conduits par ledit Charles d'Anjou, sont qualifiez [le Conte de Blavot, le Conte de Suffort, Messire Robert de Roz le Chancelier d'Angleterre] l'espousée, qui est aupres des Reines de France & de Sicile, n'a point d'autre nom que **LA PLUS DU MONDE**. Je les fairay portraire, & vous en enverray le dessein. Monstrelet & les vigiles de Charles VII. en font mention ; si vous en sçavez d'avantage, vous nous ferez plaisir de nous en faire part. Je ne sçay, si le Registre des Heraulx ne
pourroit

pourroit point lors avoir esté emporté en Angleterre, & transcrit sur quelque autre qui fust de pardeça : car la cour du Roy René estoit toute pleine de ces curiolitez de Chevaleries & Armoiries. C'est grand dommage que les armoiries n'ayent esté peintes par tout le livre, en même tems qu'il fust escrit. Nous en avons rencontré un Exemplaire de celles de Normandie seulement, ou tous les écussons se trouvent representez à la plume sans couleur, & entre autres celles de Malherbe, avec les mêmes mots, qui sont en vostre registre. Nous avons fait estat de le joindre a la fin de nôtre edition, mais nous le confererons avec le vôtre en cet endroit la de la Noblesse de Normandie, avant que le faire imprimer.

J'ay reçu avec ce registre un Exemplaire de vos seaux & monnoyes d'Angleterre, que vous envoyez à Monsieur du Puy, lequel est allé en Hollande depuis un mois, en compagnie de Monsieur de Boissile; mais je le rendray en cette ville à Monsieur son frere, ayant pris cependant un grand plaisir d'y jeter les yeux : tandis que nous attendons l'exemplaire que vous me promettez pour moy, estant tres marry que le libraire en ait si peu tiré. Car je m'attendois bien d'en pouvoir faire part à quelqu'un de mes amis, si j'en eusse eu plus d'un. Nous attendons vostre grande Histoire Britannique : m'assure que nous les trouverons. Il semble que vous dites que vous m'envoyez par même moyen *l'Archaionomia* ; Mais je ne l'ay pas trouvée dans le paquet, il faut que vôtre homme l'ait laissée sur votre table par mégarde. Nous ne faillirons point de mettre en nôtre edition de *l'histoire de Normandie* les rolles, que vous nous avez envoyez des Normands, qui furent en Angleterre tant auparavant la Conquete, que avec le Conquerant, dont nous vous avons de l'obligation, & voudrions bien sçavoir de quel Manuscrit sont tirez les noms de ceux, quy y fleurirent devant la conquete. En second lieu si *l'histoire de Jornal de Jean Brampton* est écrite en Latin, ou en Norman, ou en Anglois, & si elle est imprimée ou non. Et finalement qui est ce Guillaume Tailleux, qui a fait le rolle de la Noblesse Normande, inseré devant celui de l'Abbaye de Bello. Et s'il s'y peut ajoûter foy, & si ce que vous nous en avez envoyé est complet, ou non. Par ce que les noms propres des Seigneurs, qui y sont desnommes, le rendent bien recommandable. Ce n'est que la page du livre cottée par le nombre 139. Et commence par [le Sire de Tony] finissant par [Almary de Touaers.]

Monsieur

Monsieur de Malherbe vous remercie infiniment du soin, que vous avez eu de ce qu'il desiroit, & je vous en demeure particulièrement obligé, par ce qu'il est fort de mes amis.

L'Epistre de l'Archeveque de Lyon sera inserée en nôtre compilation: ensemble ce petit passage, que vous avez extrait de la fin du supplement de Robertus Montensis. Mais on voudroit bien sçavoir le catalogue, qu'y y est mentionné des Abbayes de Normandie. Voire si on trouvoit un bon Manuscrit dudit Robertus Montensis, on seroit bien aise de l'imprimer de par deca, parceque celui qui se trouve est fort mal correct.

Nous tascherons de faire refaire la feuille ou est mentionné Monsieur Cotton, pour y ajouter le mot Anglus, qui s'est oublié par inadvertance, en suivant les mots propres de vos oeuvres: mais en toute façon en faisant l'indice des pieces contenues en cette compilation apres la preface on le réiterera. Et mêmes desireroit on d'y ajouter un eloge en sa recommandation, pour lequel je vous avois prié de nous envoyer un peu d'instruction tant de ses qualitez que des affaires, ou il peut avoir esté employé pour le public, affin d'en faire la plus honorable mention que nous pourrons. Vous l'avez oublié, mais je vous supplie de ne l'oublier plus. Entre les livres, que Monsieur du Chesne a recouvez pour la compilation Normande, il y a un vieil auteur des gestes d'Estienne Roy d'Angleterre, qui contient de tres belles choses. Mais il voudroit bien sçavoir le nom de cet Autheurs, & s'il est complet ou non en la forme qu'il la. Il vous en envoie un peu de relation, sur laquelle vous jugerez facilement, si c'est chose que vous ayez déjà veu. Il desire bien aussi que vous n'oubliez pas de continuer la recherche de ce livre de Cambridge; & que vous preniez la peine de le refoudre des doutes cottez en une feuille cy jointe concernant un CAULTHIER D'EVREUX, ou pour mieux dire DEDREUX. Je vous envoie une piece de Chiffetius, qui ne vous sera pas desagréable. Ensemble une de *Suburbicariis Regionibus*, & une des contentions de Bearn, & possible y aurez vous les rivières de Papyr Massonus, si elles sont du tout achevées. Bien marry de me revancher si mal de vos honnetetez: sur quoy je demeureray,

Monsieur,

Votre tres humble Serviteur,

Paris. 21 Aoust.

1618.

De Peiresc.

J'oubliois

J'oublois de vous dire, que je baillay autrefois à Monsieur Cotton l'empreinte d'un seau du Roy Offa ; j'avois tirée de St. Denys, ou estoit son visage bien représenté ; le seau estoit grand comme un Jacobus d'or environ, la visage estoit sans barbe, & ressembloit aucunement a l'Empereur Trajan. Je ne sçay pas, comment il l'a oublié.

Le grand Conseil travaille au procez de Barbin, qui fust mis sur le bureau depuis hier au matin, nous ne sçavons encore quelle en fera l'issue, je vous en donneray avis en son tems.

CXCIX.

*Cl. V. D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius
S. D.*

POST suavissimum vitæ meæ solatium ademptum, languo, mi Camdene. Magnus hic dolor est, quia à magno vulnere: sed solatium à necessitate, non à verbis sumendum est. Illam cogito, & simul hanc omnium conditionem esse, mori. Interim homines sumus. Jam sum accinctus itineri Parisiensi, brevi reverfurus; sit mihi Deus duxque comesque viæ. Gratias immortales agimus pro libris MSS. & genealogiâ Ducum Brabantæ, quam nondum licuit perlustrare. Commendavit inclusas bonus ille Scottus, qui nocte dieque in libris. Spero, modò Deus vitam concedat, quod me mense Julio anni cío ioc xix. Londini videbis. Salutem Jacobo Colio. Vale, & nos ama. *Antuerpiæ cío iocxyiii. primâ Septembr.*

CC. D. Gul.

CC.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

S I R,

I Have lately received yours of the 20th of *August*, for which I acknowledge my self infinitely beholden to you.

I thank you heartily for the good description, which you made unto me of the *French Agent* : but to have made it more perfect, I would you had had the occasion to have dined or supped with him. I should much wonder at Sir *Walter Raleigh's* foolish escape, if the whole tenour of the Voyage, continually pursued with misfortunes, did not prove to the world, that God did take pleasure to confound the wisdom of men. This King is now at *Lesigny*, and from thence he goeth to *Monceaux*, and from thence afterwards to *Soissons*, the government of *M. De Luynes*. The Duke of *Monteleon* is going from hence, and hath taken leave of this King already in great parade : he goeth first into *Flanders* to the Archdukes, and leaves here only a Secretary, till a Successor do come, who by this Court is thought will be the Count of *Gondomar*, late Ambassadour in *England*. To me he made strange of it : but others tell me, that to them he made no scruple to acknowledge it. Here is looked for shortly the Prince Cardinal of *Savoy*, of whose journey the speech hath been a great while : but I think now it will be effected.

Monfieur *de la Noüe* is lately dead ; being unfortunately cut of the stone : so likewise is the Cardinal of *Perron*, who died of the like disease, tho not cut.

The Duke of *Nevers* is shortly going hence into *Germany* with a brave Troop of Gentlemen with him, wherewith he intends to serve the Emperor against the *Bohemians*.

The Duke of *Guise* doth make so great a noise of his embarkment at *Marseille*, as both the Duke of *Savoy*, and the *Genouësi*, and divers other petty States thereabout have taken the alarm at it ; but without any great subject : for that his Sea-forces, when all come together, are not great ; and yet he wanteth two Ships, which he bought with all their furniture in *Holland*, which are the chief strength

strength of his fleet. The Princess of Conde was very lately delivered before her time of two Sons dead, which is a great encrease of affliction to their imprisonment.

Thus for this present, beseeching the Almighty to have you in his holy keeping, I rest

Your most affectionate friend to do you service,

From Paris this
5 Sept. S. V.

Will. Becher.

CCI.

Tho. Rivius G. Camdeno.

Tuum, Cl. Camdene, de Patricio nostro judicium quale sit, ex tuis ad me literis, non illis doctrinæ magis quàm humanitatis plenius intellexi: quibus me non solum in re præsentis doctiorem, sed etiam ad cætera in futurum æstimanda prudentiorem factum esse sentio. De quo quidem Patricio cum mihi quædam pro re dicenda essent, ita rem temperavi, ut eum virum. pium magis quàm doctum suo tempore fuisse non negem; veramque ejus laudem à fictis quibusdam fabulis injuriam pati doceam. Atque utinam, eruditissime Camdene, liber ille meus, priusquam in forum prodeat, te domi tuæ consulere, doctissimæque plumæ tuæ unam aut alteram lituram mereri posset: nullius enim ille censuram postea formidaret, si tuum judicium tutus semel subiisset. Neque verò ego, si Londinum nunc invisere liceret, hanc tibi in tam provectâ ætate & incommodâ valetudine tuâ molestiam facere impudens dubitarem; quod quia non datur, idèò Jacobum Usserium nostrum, virum, ut nōsti, hujus gentis longè doctissimum, & cum summis per universam Europam viris comparandum, sedulus oravi, ut si libri illius mei, qui aliquot menses in Rev. Archiepisc. manibus jam fuit, copiam quoquo modo habere possit, eum tibi, si quid mihi apud te preces valent, perlegendum tradat; nec ego, quam sit hoc audax & inverecondum postulatam, nescio; sed tua me humanitas toto orbe notissima audacem fecit. Vale, vir Cl. & me doctissimos tuos libros non segnitèr legere, te vero ipsum unice colere & semper coluisse scias. Iterum vale. Dat. *Dublinii.* 1. Cal. Oct.

Tui amantissimus,

T. Rivius.
CCII. Hu-

CCII.

*Humanissimo & eruditissimo V. D. Gul. Camdeno,
M. F. Limerius S.*

A Bsit, humanissime mi Camdene, ut hic communis noster ad vos sine meis ad te literis: id cultus tui, meum officium & studium haud siverint. Equidem in morâ fui: diu enim est, cùm responsum ad ultimas tuas meditabar; sed hæc militia litigatoria, quæ missionem hæctenus nullam habuit, ita me distinuit, ut ne hora quidem nobis ab illis molestiis superfuerit. Nunc iustitio indicto paulum respiramus, & ad officia amicitiae læti lubentesque redimus: Hoc igitur primum dicam, mi colendissime Camdene, tuas literas, ut purum putum aurum me semper amplexari, & velut testimonia amicitiae tuæ luculentissima revereri: mihi verò quod rependam ad manum esse nihil, apprime est quod remordet. Nam quod ad Remp. nostram attinet, nescio quo modo fit, ut de illâ scribere & loqui juxta sit periculosum. Quod omnes norunt, quod boni lugent, dicam tamen, Jesuitæ regnant, diruunt, ædificant ad nutum: Qui Regi & Reip. assident, nescio quo fato, quanquam illos maxime metuant, ferunt tamen & laudant: cæteri non hiscunt. Rex apud Sueffionem urbem aliquandiu diversatus est, ut Luineo præfectura illorum locorum facilius demandaretur. Interea de reditu R. Matris multus sermo, nec opinor, vanus. Itidem de Cancellarii & Sigilli Custodis abdicatione mussitabant; multæ præterea innovationes in Aulâ sperabantur sive metuebantur ad nutum Loyolitarum. At quod ad Protestantes attinet, res Bearnensis omnium oculos & animos, suspensos habet. Illic enim, ni Deus respiciat, incendium toti regno. Ecclesiæ fermè omnes conventum ad Orthezium in Bearnensi agro indixerunt, consilia communicaturæ. Quod ad statum verò totius Regni attinet, Proceres ab aulâ absunt ferè omnes. Resp. nec ægrotat, nec valet, ægrotanti tamen propior, ut omnia senilia corpora. Hæc te scire fas fuit. Vale, V. Cl. & à Limerio tui cultore summo æternùm salve. 10 Octob. 1618. S. N.

CCIII.

J. Casperius Gevartius G. Camdeno.

VIR Clarissime, Cum jamdudum præstantissima ingenii tui monumenta me in singularem tui amorem atque observantiam rapuissent, dici profecto non potest, quanta huic meo in te affectui accessio facta fuerit ex nuperis tuis ad clarissimum virum Nic. Fabricium Peiresium literis, cum in iis adeò honorificum de *Electorum* nostrorum commentariis, (quorum *Συναγωγή* ille ad te miserat) itemque de nostris in statuam Regiam versibus judicium legi. Non contentus enim Poetices palmam nobis tribuisse, etiam Critices dictaturam nobis velut assignas. Quod quidem judicium à singulari domesticæ virtutis nimis in me meaque pronæ affectu dictatum, quamvis salvâ fronte nullâ ratione admittere queam; fateor tamen nec levitèr me eo visò exultasse, ac planè mihi persuasisse, æternum mihi, ex hoc tam illustri de opusculis nostris testimonio, & lumen ad gloriam, & calcar accessisse ad virtutem. Quocirca cum nuper mihi idem D. Peiresius sese ad te scripturum indicasset, committere non potui, quin literis illius hæc nostras comites adjungerem, quibus immortales tibi pro summâ tuâ in me benevolentia gratias agerem, perpetuamque meam in te observantiam declararem. Mitto etiam tibi de literaria nostrâ supellectile alios versiculos, quibus novam dignitatem nuper gratulatus sum illustri viro, Erri o Memmio, Prætori Parisiensi, in cujus contubernio hic ago. Videtur huic familiæ penè fatalitèr datum, ut literas & literatos summâ humanitate complectatur. Nota sunt Err. Memmii senioris, hujus in Passeratium, Turnebum, Lambinum, aliosque officia. Electa meâ his nundinis autumnalibus prodire gestiebant: sed cum in hoc scriptionis genere aliis aliisque observatiunculis quotidie subnascentibus vix finis unquam appareat, factum est, ut res longius protracta sit. Abrumpam tamen hoc filum, & spero intra mensem atque alterum absoluta fore omnia: & tum exemplar exactissimo castigatissimoque judicio tuo censendum transmittam.

Manilii Astronomicon notulis meis illustratum spero etiam sequentibus nundinis proditurum. Audio illius Poetæ exemplar manuscriptum asservari in Bibliothecâ vestrâ Oxoniensi. Beabis me, si beneficio tuo variantes lectiones illius codicis habere possim. Jamdiu est, quod Auctorem illum familiarem habeam, & in ætate illius & seculo quo floruit immane quantum à Josepho Scaligero aliisque eruditibus abeam, qui omnes hactenus illum Auctorem ad Augusti ævum retulerunt : at ego irrefragabilibus argumentis in notis meis monstravi, eum vixisse demum seculo Theodosiano & filiorum ejus Arcadii & Honorii : eundemque esse, qui *Manlius Theodorus* appellatur à Claudiano in eâ Panegyri, quam de Consulatu ejus edidit, ubi & *Astronomici* illius mentionem facit. Rationes meas hic non adscribo, quod epistolares limites excederent, & quod brevi (volente Deo) lucem visuræ sint. Vale immortalitate digne Senex, & de Gevartio tuo sic statuas velim, eum perpetuum fore clarissimarum virtutum tuarum admiratorem & præconem. Scribebam *Lutetie Parisiorum* v. Novembr. cio. ioc. xviii.

*Dominationis tuæ observantissimus
& studiosissimus cultor,*

J. Casperius Gevartius.

Clarissimis viris, Patricio Junio & Gul. Bosvello officiosam salutem meis verbis dicas, rogo.

CCIV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

EN revenant du voyage de Soissons, il m'en a fallu faire encore un autre petit en mon particulier, au retour duquel j'ay trouvé en cette ville Monsieur des Noeuds, qui m'a rendu vostre *Archaionomia*, & les monnoyes & seaux de vos Roys avec une douzaine de belles medailles Egyptiennes. Et en même tems Monsieur Cramoisy

moisy m'a rendu vôtre paquet du 5 du mois passé, avec les papiers y contenus tant de l'estat des feifs du Roy Guillaume, que de la genealogie d'Evreux. Dont je vous suis infiniment redevable, & à Monsieur Cotton, & sur tout des faveurs, que ledit Sieur des Noeuds a receu tant de l'un que de l'autre. Je tascheray de m'en revancher de tout mon pouvoir. Ces voyages me surprindrent avant que j'eusse achevé de tirer tout ce que je desirois de vôtre livre du pais de Caux, je laissay charge à un mien intime amy de l'achever, & apres vous renvoyer vôtre livre par le même voye ordinaire, par laquelle il estoit venu ; afin qu'il fust la avant le terme expiré. Mais il luy survint une maladie, qui interrompit le tout, de sorte que j'ay esté bien honteux de trouver à mon arrivée, que le livre fust encore icy, je ne sçay comment vous me pardonneriez cette faute. Je le vous envoie maintenant bien & deuement conditionné, & vous remercie par un million de fois de la communication, qu'il vous a plu m'en faire, dont nous nous prevaudrons, non seulement pour le pais de Caux, mais aussi pour quelque autre chose concernant nôtre recueil des Tournoy & Chevaleries. Recevez seulement, je vous supplie, mon excuse de ce retardement.

Quant à la *Genese* Manuscrite, je ne la renvoyeray point sans l'accompagner du jugement du P. Fronton sur l'antiquité de l'exemplaire. Je commence bien à avoir beaucoup de regret de le garder si long tems, & aurois pressé d'avantage le bon homme du P. Fronton, si je n'estois bien assuré de la surabondante courtoisie de Monsieur Cotton, & que le bon homme n'a pas encore bien achevé tout ce qu'il en veut tirer, encore qu'il eût promis d'en estre hors long tems y a. Je tiendray la main à le retirer au plustot & à le faire seurement rapporter en vos quartiers. Nous vous renverrons aussi seurement avec l'ayde de Dieu vôtre Cayer des feifs de Guillaume, & vôtre *Archaionomia* aussi tost que nous en aurons pris ce qu'ils nous faut. Cependant nous attendrons ce que vous aurez peu apprendre de l'auteur de l'histoire du Roy Estienne, du Manuscrit de Cambridge de jure *Gulielmi Bastardi*, & du *Robertus Montensis*. Que si vous jugés à propos, que nous puissions inserer en nôtre compilation Normande cette portion de l'histoire de vôtre *Abbas Jornallensis*, (puis qu'elle est en Latin) laquelle concerne les Normands, ou les choses arrivées depuis leur passage d'outremer jusques au tems qu'il ecrivait; nous le ferions volontiers, en cas que Monsieur Cotton l'eust agreable.

agreable. Voire si le reste de la premiere partie de son histoire estoit chose bien bonne, & qu'elle ne fust pas trop longue, nous mettrions la piece toute entiere pour l'empêcher de perir, puis qu'elle n'a jamais esté imprimée, & qu'il ny en a que cet exemplaire tout seul. Sur le sujet de nos Chevaleries & Tournoy, quelqu'un m'a fait fesse de vieilles Armoiries des Chevaliers de la Table ronde, peintes en une veille Tour de Greenwich ou de Gravesin. Je vous supplie de me dire, si c'est rien qui vaille, & de quel tems vous pensez, que cela ayt esté peint, & s'il meriteroit qu'on en eust la copie. Je suis bien aisé, que les livrets, que je vous ay envoyez, ayent esté de vôtre goust; vous en recevrez maintenant quelques autres, & ensemble des nouveaux vers de Monsieur Gevartius avec une sienne lettre. C'est un tres gallant homme, & qui vous honore infiniment; & a une extreme passion, que vous le mettiez au nombre de vos serviteurs. Je vous en supplie & de me tenir, pour,

Monfieur,

De Paris ce 12. Novemb.
1618.

Vôtre trez humble & trez-obligé
serviteur,

De Peiresc.

Je n'ay point trouvé de mention en vôtre catalogue des Fiefs de Guillaume d'aucun du nom de Malerbe; je ne scay, s'il est échappé à celui, qui en a fait la collection, ou si Malopra n'y appartiendroit point, par transposition corrompue & abusive, puis que les catalogues de Bello & de Jornal n'ont aucun Malobra.

Mais j'y ay trouvé un *Albericus de Ver*, sous les nombres 79. 132. 137. 234. & 260. dont je voudrois bien avoir les actes, si ce n'estoit chose trop difficile: & apprendre encore de vous ce qui se pourroit sçavoir tant des armoiries que de la genealogie de cette famille de Ver, & de la famille de Courtenay d'Angleterre.

Je desirerois sçavoir aussi, si ce *liber Censualis* de Guillaume est en langue Latin ou Angloise, & s'il s'en pourroit avoir le titre & prefaces du Registre pour les joindre à vôtre catalogue.

On me presse tant, que je ne pense pas pouvoir écrire pour ce coup à Monsieur Cotton, ny à Monsieur Seldenus, comme j'avois delivré;

libéré ; ce fera pour le prochain ordinaire ; si vous les voyez, cependant je vous supplie de leur faire mes excuses & mes recommandations très humbles.

CCV.

Petrus Puteanus *Cl. V. Gul. Camdeno S. P.*

Numos antiquos Anglo-Saxonum & Regum vestrorum figilla accepi lubens, eoque nomine & tibi & nobilissimo D. Cottono grates habeo gratissimas : opus sanè accuratum & vobis dignum. Absolvit scriptum suum Jacobus Sirmundus adversus Jac. Gothofredum, sed nondum publicavit ; propediem & Sirmundi & Guterii & Leschasserii scripta hâc de re ad te mittam. Disputatio est sanè nobilis, sed implexa & obscura nimis, quippe Geographica. Aveo videre Historiam Anglicam, cum illis nummis & sigillis tam elegantè & curiosè delineatis : sed vereor ne Anglicè scripta nullo usui mihi esse possit ; vestram enim linguam penitus ignoro. Quid in adversariis tuis de Corteniacâ familiâ tam Anglicâ quàm nostrâ habeas, oro te & obtestor, ut mihi brevi communices : seorsim habes petitiones meas, quibus si satisfacis, ut potes, & confido, multum me beabis. D. Peiresc. utriusque nostrum amicissimus tuas mihi tradet. D. Cottonum, nisi grave est, meo nomine salutes velim. Vale, vir clarissime, & me ama, qui te plurimùm colo. *Lut. Paris.* xvi Kl. xbris, cio. idc. xviii.

CCVI.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a long tems, qu'il ne m'estoit arrivé un deplaisir semblable a la perte, que nous faisons d'un si digne gentilhomme que Monsieur Becher, lequel nous est non révoqué, mais comme ravy inopinément. Il a rendu par deçà tant de preuves de sa probité, prudence, & modestie, qu'il en a acquis de la louange beaucoup, & laissé aux gens de bien un regret extreme de son depart, & un souhait de le revoir bien tôt, si le Roy son Maistre nous le veut rendre icy en la même qualité. Même la plupart des Seigneurs de ce conseil ont conceu une si bonne opinion de luy, qu'ils apprehendent d'en voir un autre, qui ne luy soit semblable de mœurs & de retenue. Vous voyez, que plusieurs sages patissent pour l'indiscrétion d'un seul, & bien souvent par telles fautes les Princes & les Estats viennent à une rupture. Dieu vueille, qu'elle n'arrive jamais entre ces deux Couronnes, qui depuis cinquante ans ont esté liées d'un respect & amitié mutuelle; & malheur à ceux, qui mettent noise entre les freres. Ce sujet est trop peu agreable pour vous en entretenir trop longuement, & le porteur trop suffisant & bien informé des occurrences presentes de cest estat, pour le vouloir charger de d'avantage d'écriture. Seulement je vous prie me continuer l'honneur de votre amitié, & me mander, quand vous voudres donner au public le reste de la vie de ceste grande & incomparable Princesse votre Reine *Elizabeth*; vous avez donné tel goust de ce que vous en avez fait voir, que chacun desire de vous y voir mettre la dernière main. Je croy, que Messieurs du Puy, l'Abbé, & Godefroy vous ecriront: du moins je vous fais les recommandations de Monsieur l'Abbé, & les miennes bien humbles, avec priere à Dieu pour votre santé, en qualité,

Monsieur,

Paris 17 Novemb.
1618.

*De vostre plus humble & tres affectionné
ancien amy & serviteur,*

Hotman.

CCVII. Janus

CCVII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

BOne Deus! quanta est literas perferentium negligētia. Amabilissimas tuas, quibus additus dies xx Julii, hinc demum Decembris recepi, jam à nundinis Francfurtensibus redux. Absque eo, statim tibi, mi Domine, rescripsissem per Billianos. Et verò ut invitus legi te non longè fuisse ab Orci cancellis, ita libens intellexi sanitatem tecum rediisse in gratiam: quā uti adhuc diu utaris fruarisque, Deum opt. maxim. animitus precor. Quod dum facio, non tam tibi faveo & mihi quàm publico, cujus es solidum decus. De odario in obitum Thuani amo exosculorque affectus tui teneritudinem: cæterum nihil ibi erat, quod ullam mereretur laudem, nisi amicitiae ac pietatis. Interim plurimum tibi debeo ob communicatum natalem tuum, atque amplissimi D. Cottoni. Junior es quàm putaram annis aliquot septem; quos, ut & plures alios, vives sanus corpore ac mente, si votis nostris divina faverit prudentia. De excudendis aliquot pagellis seorsim, ita ut publicari non debeant, conveni typographum illustrissimi nostri: quid responderit habes heic in schedā insertā. Si ego vel heic vel aliis locis studium meum operamque locare possum, impera tantum quod vis & impetras. Adeo enim de me meisque studiis publicè privatimque meritus es, ut nihil non tibi debeam. Itaque hac in re, si lubet, fac periculum: approbabo fidem & diligentiam modis omnibus. Vale & salve, virorum amicorumque præstantissime. Sed & per occasionem officiosas meas salutes nobilissimo D. Cottono, uti insinuare ne graveris, plurimum te quæso. Idem si præstiteris erga D. Savilium, rem feceris animo meo acceptissimam. At vester D. Gul. Lake aulicis immerfus fluctibus non potest puto amplius meminisse mei: si tamen, me omnia ei fausta ac felicia optare sciat. Scrib. festinantèr xx Novembris cio. idc. xviii. *Heidelbergæ.*

Omni officio atque obsequio vester,

Janus Gruterus.

CCVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

Votre lettre du 8 du passé m'a tenu en grand peine jusques à ce que le Commis du Bureau des Courriers d'Angleterre m'a osté l'opinion, que j'avois conceüe du retardement, qu'ils avoient faict de vous rendre mes paquets ; & par consequent le Manuscrit de Caux, dont je vois que vous avez un si juste regret, lequel est enfagotté avec certains autres livrets pour le bien conserver, & lequel fut assigné avec un autre paquet plus gros (du Themistius & de l'Origene) au même Commis, qui se chargea il y a plus d'un mois de le vous faire seulement rendre dans huit jours au plus tard. Et pensant mieux faire, je luy en payay le port en cette ville pour vous decharger d'autant, de sorte qu'à cette heure je craignois que le payement de la voiture n'eust rendu les courriers plus negligents de vous rendre le tout. Mais ce Commis m'a asseuré, que le manquement vient d'une autre chose. C'est, dit il, que suivant leur ordre, ayant envoyé mes paquets à Rouen, au courier qui y est domicilié pour les vous porter, ledit courier fit difficulté de s'en charger, disant qu'il ne vouloit pas repondre, qu'ils ne fussent ouverts par les officiers du Roy d'Angleterre en ce tems là, que les ports y avoient esté fermez, & qu'il s'y estoit usé de quelques pareilles rigueurs, surquoy il se resolut de differer la voiture d'iceux jusques à son prochain voyage, pour attendre que la saison en fust plus propre & plus libre. Que maintenant qu'il avoit esté asseuré du retablissement du commerce, il avoit donné charge à un courier, qui partit la semaine passée nommé Isaac Vacandare, de les prendre en passant par Rouen : & m'assure qu'infalliblement il les aura prins, & vous les aura rendus avant l'arrivée du present courier nommé Marguerin de Mathieu, avec lequel j'ay fait un pache, qu'il portera toujours mes sagots de livres pour quinze sols la livre pesant, & pour commencer l'execution de nostre traité je luy ay baillé un exemplaire de l'edition, que le P. Caussin a fait de l'*Orus Apollo*, & autres de même matiere, avec ce qu'il y a ajouté du sien ; delibérant de ne le laisser point retourner

ner de pardela sans le charger toujours de quelque livre nouveau, puis qu'il s'accommode si bien à la raison. Et s'il se présente occasion de quelque livre que vous me veuillez communiquer, comme pourroit estre ce *Robertus Montensis* Manuscrit, ou ce *Jornallensis*, ou autre, je crois que ce porteur les m'apportera soigneusement, & les vous rapportera par apres à vous aussi fidelement que les autres, Dieu aydant. Et je seray assure de ne luy payer icy aucun plus grand port que de quinze sols la livre, qui sera un grand soulagement: car sans cela, ces gens nous rançonnoient bien souvent; & je n'osois vous envoyer des livres aussi souvent que j'eusse fait crainte, qu'ils ne vous rançonnassent vous aussi de pardela. Celuy ci fait un voyage tous les mois, de sorte que par cette voye nous aurons bonne commodité de nous communiquer aisement tout ce que nous voudrons.

Quant à la *Genese* Manuscrite, vous verres par mes precedentes ce qui me la fait retenir, depuis que le Pere Fronton me la restituée. Si Monsieur Cotton en a du regret, je l'enverray aussi tost sans laisser achever la copie des figures, laquelle ne se peut faire que bien lentement en ce tems d'hyver, que le froid ne laisse pas travailler le peintre à son aise; & que les jours sont si petits, qu'on n'a quasi point de tems à y employer. Car la nuit ces vielles choses paroissent beaucoup moins & autrement que le jour.

Le P. Fronton avance fort son travail sur la Bible, & attend en bonne devotion une copie, que Monsieur Patricius Junius luy a promis pour cet effet du Theodoret sur les Pseaumes. Je vous supplie de l'en faire souvenir pour acclereler un si bon œuvre. Et s'il se trouvoit de pardela aucun exemplaire du Theodoret sur *Esaie*, ce qui luy seroit un grand secours pour l'entiere restitution du Texte Grec de la Bible: car on luy en a promis un de Rome, qui tarde deja trop à venir, & arreste quasi par force tout l'ouvrage, qui seroit desja bien avancé.

Le P. Sirmond fait imprimer les *Chroniques d'Idacius*, de *Prosper*, & de plusieurs autres pareils; il desireroit grandement quelque exemplaire Manuscrit du *Marcellinus*. Si Monsieur Cotton en avoit point, ou quelque autre de vos amis, obligez ce grand personnage en cette occasion de le luy faire voir. Je vous en supplie de tout mon cœur, & de me tenir aux bonnes graces dudit Sieur Cotton & aux vôtres, Monsieur, comme
Vôtre tres humble & tres obligé serviteur,
De Paris ce 14 Decemb.

De Peiresc.

Vôtre

Vôtre bon amy, dont vous esties en peine, vous aura veu des dela, Vous aurez encor de beaux vers de Monsieur Gevartius, sur le deces de feu Monsieur du Thou. Monsieur du Hajan, qui avoit le maniment de toutes les plus grandes affaires de ce Royaume, a eslé depuis peu en quelque petit mauvais menage, qui la en fin reculé d'une grande partie de ce grand employ, qu'il avoit. Ce sont des vicissitudes bien ordinaires aux courts des grands Princes.

CCIX.

V. Cl. & eruditissimo D. G. Camdeno, M. F. Limerius S.

V. Cl. D. Hotmannus communis noster me novissimè literis tuis participavit, humanissime mi Camdene; in iis, quæ de me erant, amorem & memoriam nostri lætus annotavi. Utrumque gratissimum; nonnihil tamen remordet, quod de tuarum ad me interceptione significas. Illa enim, mi Camdene, quæ à te tanto viro, ipsi auro prætulerim. Nubila hæc temporum silentium quoque mihi indixerant; rem duram, ita me Deus, inter sic amantes: sed quid vetat tamen, modò ne in Principum consilia & facta curiosulè inquiremus, amicitiam literulis excolere? Faciam igitur, & nisi quæ norunt Mauri atque Indi, abstinebo scribere. Nos autem vobiscum reconciliatum iri, cum hæc scriberem, fama erat. Fiat, fiat, mi Camdene; non etenim è re utriusque Regni, si inter se Reges iras gerant. Certè si benè novi nostrum, vellet infecta quæ facta: sed pluribus superfedeo. Nostræ Protestantium res semper in salo; nec enim adhuc de æ Bearnenfi transactum. Conventus, qui ad Orthezium in Bearnenfibus, Rupellam se contulit; & inde varii & sinistri adversus nostros rumores quatuor integros dies invaluerunt; sed jam videntur remississe, eorum, qui ad clavum, curâ, qui nihil ad nos talia spectare obfirmatissimè adseverant. Plura non addo. Vale, V. humanissime & eruditissime, & a tuo Limerio plurimum salve. III idus novi anni 1619. quem tibi faustum, felicem, fortunatumque ex animo precor.

CCX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

A Cette heure même qu'on me vient de rendre votre lettre du 23. du passé, on me vient d'avertir aussy, qu'il y avoit moyen de vous rescrire en envoyant mes lettres tout présentement. Je n'ay donc pas voulu faillir de vous remercier de l'avis, que vous me donnez de la reception du livre de Caux, dont j'estois déjà bien en peyne pour la longueur du tems, qu'il a esté en chemin, mêmes ayant reçu la vôtre du 12 du passé, portant que vous ne l'aviez pas reçu. Je suis bien aise qu'il soit allé a bon port. Je ne vous diray autre chose avec cette haste, si ce n'est que je vous supplie de nous envoyer, s'il y a moyen, quelque fragment de *la Genealogie* de vos Messieurs de *Courtenay* d'Angleterre, dont nous ne vous alleguerons point, si vous ne voulez, affin que n'y ayez aucun regret. Je suis bien marry, que les papiers de Monsieur Bongars ne soient en estat & en bon ordre ; car nous y ferions chercher ce que vous luy en aviez envoyé. Il faudra s'il vous plaît, que vous ayez encore cette courvé, pour l'amour de nous, & nous vous servirons en revanche, si nous pouvons.

Je donneray bonne esperance au P. Fronton de Theodoret sur les Pseaumes, que Monsieur Junius luy a promis & à vous. Mais puis que Monsieur Cotton a de la satisfaction de son jugement sur la Genèse, je vous supplie de moyenner en toute façon, que ledit sieur Cotton prenne la peyne decrire un mot de reponce audit P. Fronton pour l'amour de moy, quand il n'y auroit que trois lignes. Sa lettre ne fera point montrée à personne, s'il ne le veut. J'attendray avec quelque impatience le dessein que vous me promettes du Mars de bronze avec l'inscription MARTI NODONTI : ensemble la monomachie antique de Monsieur Seldenus, a qui je dois escrire long tems y a, & en suis bien honteux. Si Margarin de Mathieu Courrier, avec qui j'ay accordé du port de mes paquets, estoit icy, je luy en donnois un ou, vous auries les Commentaires de Monsieur Saumaïse sur les *Inscriptions Grecques d'Herodes*, & autres pieces gen-
tiles.

tiles ; ensemble les *Chroniques & Fastes d'Idacius*, & de *Marcellinus Comes* , que le P. Sirmond a fait imprimer tout fraichement : car de les laisser a discretion des Courriers, je crains qu'ils vous rançonnent de pardela, comme il nous font a nous. Au surplus on nous fait à croire, que lors des retraites des Anglois de France en Angleterre ils ont emporte quant & eux afforce titres & chartres anciennes tant des Eglises que des Seigneurs, & que dans la Tour des Londres il s'en est conservé tout plein jusques à present. Je desirerois bien de sçavoir si cela est vray ou non ; & en cas qu'il y en eust, de sçavoir s'il y auroit rien, qui concernast l'Eveque ou l'Eglise de Lisieux en Normandie. Excusez moy de tant de peyne, que je vous donne, & me tenez,

Monseigneur,

Pour vôtre tres humble & tres-obligé serviteur,

De Peiresec.

Si dans le *Jornallensis* il y a de si belles & anciennes loix, nous nous en prevaudrions bien peut estre mieux que de l'*Archæionomia*.

De Paris ce 17 Janvier.

1619.

CCXI.

Andreas Schottus G. Camdeno *ælipeur*.

Quam Schottis nostris gratum munus tuum, doctissime Camdene, dici vix potest, eritque testis Sweertius noster, cui tradidimus ad te vicissim perferendum in tapetibus, ut aiebat, in Britanniam mittendis opus nostrum, quando meas esse aliquid solebas existimare nugas, *Observationum humanarum*, honestè compactum ; etsi juveniles eæ sint vigilæ, quas tamen intercidere Schotti iidem, quibus inscribuntur, noluerunt. Optant iidem tuos *Annales Britannicæ* venales videre, ut legant, qui sunt, quam in Francofurtensi editione, quam possideo,

possideo, longè facti copiosiores. Nos quoque, tuâ si non indignos amicitîâ existimabis, magis magisque tenebis obstrictos. Vale in Domino, annosque ineunte anno apprecor plurimos faustosque. *Antuerpiæ* xx. Januarii. cio ioc xix.

CCXII.

D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius. S. D.

SI vales, bene est, ego quoque jam valeo, laus superis. Male dicta febris aliquot septimanas me vexavit. Rotulum R. P. Andree Schotto tradidi cum epistola, cui respondit. Thomas Fienus Antuerpiensis, alter Æsculapius, scripsit *de cometâ* dissertationes, quas tibi nunc mitto, & iudicium tuum expectabo. Primo latius, nunc occupatissimus in Mercurio. Bruxellâ ad nos Imperatorem Matthiam abiisse ad meliores sedes, item Reginam vestram. Vale mi Camdene, & Sweertium tuum ama. *Antuerpiæ* cio ioc xix. xxx. Martii.

CCXIII.

D. G. Camdeno, *amico suo colendissimo*, M. F. Limerius S.

JAmdiu est, doctissime & humanissime Camdene, ex quo accepi tuas mense Decembri scriptas; necnon, qui circa miserum Raleghum & Cometem, libellos, pro quibus ingentes ago gratias. Invaletudo, quæ hos duos integros fermè menses me exercuit, & à charissimi avunculi mei fato nuper inflictum vulnus responsum interceperant, certè distulerant. Nunc cum ab utroque respirare incipiam, ad amicitiae munia redeo; tuque inprimis occurris, cui meum maximè officium & cultum delatum cupiam, & in cuius fidum pectus tam privatæ quàm publicæ rei cœdia nostra egeram. Certè etiam nunc publica me magis tangunt, cum videam ventos & maria conspirasse videri in hujus cymbæ interitum. Iterum etenim nos in altum novi eoque periculosiores fluctus referunt, quo sub specie

specie officii erga Regem & Patriam arma induimus, dum omnes hoc unum satagunt, ut privatæ rei studeant. Tamen cum hæc scriberem, his motibus componendis missitabantur à Rege ad Reginam matrem; sed quinam illi? Sacrifici, si Deo placet, & Jesuitis addictissimi: ut inde inferas, in speciem illa omnia, dum paulò vires obfirmant, ut majori impetu quisque adversarium petant. Quod si inter se tandem convenerint, quâ fini nisi ut in misellos Protestantés faba cudatur? Certè quanquam Regi obsequium, quod debent, novissimè unanimi obtulerint, tantum abest, ut inde aliquid gratiæ à Gubernatoribus reportarint, quin obfirmatori animo iusta & olim illis à Regibus concessa denegent. Quo consilio ipsi viderint. Cæterum nobis vobiscum tandem convenisse gaudeo ex animo; hucque præcipuè destinatum Legatum, nobilem virum, Edwardum Herbertum, quem Doveri me vidisse olim memini: prudentem virum, & nostrarum rerum callentem; quem hanc provinciam è re utriusque Regni administraturum non dubito. Vobis itidem de D. Calvertii in Secretarium supremum electione apprime gratulor: virum acris ingenii & juxta prudentem, quem, si fortè intervistas, à me salutes, mi Camdene: illum etenim Londini visitasse, & me amicitia suâ ornasse memini. Vale humanissime virorum, & à tuo Limerio æternum salve. *Lut. Paris. x. Kal. Maias. 1619. N. S.*

CCXIV.

P. Puteanus Gul. Camdeno. *V. Cl.*

A Ccepi literas tuas, vir amicissime, quæ mihi fuerunt jucundissimæ, cum propter usum necessitudinis nostræ, tum quia quid sentis de *Corteniacis*, tam nostris quam Anglis, diligenter perscribis: vera certè tua cum Titio nostro de utrisque est opinio. Sed in hoc non hæremus: sunt enim hæc *inægesta*. Hoc opus, hic labor, ut probetur narratio Titii, cum de his agitur post tempus S. Ludovici: multis enim non immeritò suspecta est. Becheri vestri reditum ad suos dolui, sed ut spero redibit, nam ut vides, omnia sunt composita. Mirum quantum apud nos agitur etiamnum quæstio de *Suburbicariis*: tot capita, tot sensus. *Censuram Sirmondi* vidisti in *conje-*
cturam

Eturam Godofredi, accuratum sanè opus & castigatè scriptum ; sed non sine acerbitate verborum. His nundinis prodierunt *vindiciæ Godofredi* adversus censuram, eas nondum vidi : sed nunc habes *epistolam censoriam*, quæ perbellè Censorem nostrum excipit ; hujus auctor Cl. Salmasius Divionensis, vir magni judicii. Audio M. Ant. de Dominis Archiepiscopum Spalatensem scripsisse *Historiam Concilii Tridentini*. Si tuo beneficio hoc opusculum habere possum, humanitati tuæ plurimum debebo. Historia sat paucis nota. Si penes te sint *Jos. Scaligeri epistolæ*, ad te vel ad alios scriptæ, nondum editæ, quæso apographa ad me mittas : talium rerum sum curiosulus, certè non mediocritèr me obligabis. Vellèrus, Freherus, Lingelsheimius, Gruterus, alii, suas libentissimè communicarunt. Habeo autographa earum, quæ ad Casaubonum scripsit, numero cxx. est sanè thesaurus. Intereà vale, & me ama, V. CL. *Lutet. Paris.* April. xxvii. cio ioc xix.

CCXV.

D. Tho. Brudnellus Gul. Camdeno.

VIS tibi ut scribam, perperite Camdene, vel certiore te faciendi, vel in visceribus *Margiduni* tui scrutandi causâ, quam curam mihi commendasti. Materiam, non modum, laborem, non linguam præscripsisti : ideoque sicut te scientèr agnosco non vulgè eruditum, ita tibi linguam vulgarem scribendo decentèr effugi. Sed ad rem. Quare in postremâ Britannicæ tuæ editione *Margiduniam* prætermittis, cum in eâ A. 1600. impressâ optimo jure insertum esse video, nescire possim ; consilio enim fui tam aliquibus incolis quam obtuitu meo, à quibus nummos hos denariosve recepi ; (quos tanquam signa veritatis insignis una cum chartâ meâ tibi recomendo.) In locis atque duobus quasi rudera oppidi tempore & aratro diruti planè perspexi, quorum unus non procul à *Marget-Overton* in agri septentrionali parte videtur, alter ad ortum inter *Marget-Overton* prædictam & *Tisletonam* meam (sic antiquissimè scriptam) in collimitio cernitur, ille major, hic minor, ille propior, hic longior à *Marget-Overton* ; nec restat quicquid aliud quod vicinitate vivacis, propinquitate probabili, vel similitudine signata cum Anto-

nino consentire potest. Scriptum hoc inclusum, (à quo ad me transmissum ignorans) ut tuum tibi reddo, omnia omnesque in ea tam argumenta quàm inductiones quasi præstantissima & efficaces mecum ratè teneo. Jam enimvero cum licentia deflectam, quia persuasum habeo, (nisi me fragilis mea traducat opinio) nec malum nec dedecus tibi velim, cum precor à te alteram post postremam Britanniarum editionem emittere. Voluminibus enim ipsis auctoritatem quandam & pulchritudinem adjicit magnitudo, ut Plinius, & plenitudo, ut ego inquam: cujusmodi decorationem, etsi non necesse, attamen (quia nil tuis indigere velim) ut rem commodè consentaneam consuadeo. Nec aliud me magis movet, quàm quia recentissima Britanniarum non tui ut Authoris, sed alterius ut Interpretis esse videtur; & quid citius famam laboremque debitè tibi digneque arrogatum cæternatè dilacerat, quàm meritum tuum per eclipsin alterius promulgationem caliginosè lustrare. Britannia dum tua, & Britanniarum gloria & Europæ opes, quin Anglicè traducta vulgus solummodo nostros salutat, & alterum quasi agnoscit Authorem, cui merito exiguum honoris attribui, aut nullum decoris vendicari potest. Ni me fallit augurium, vel ut filium auguror eandem mundanè esse immortalem: etenim nunc ut filiam & hæredem tantummodo in familiam Hollandorum enuptam esse censetur: sed hæc mea est. Ego tibi, tu orbi scripsisti; optimè scis aliud Historiam, aliud amico scribere: hoc uni, illud omnibus apertum. Veruntamen ignoscat mihi amplitudo tua, etsi talem dem tibi lineam, vel additioni addam, qualem aut tuam aut inter tuas non recontare dedigneris: quocirca utinam felicitate meâ & amicitia tuâ diu maximeque gauderes. Melius est enim ex Regulo, quàm ex Milite vel Baronetto progerminari; idcirco hanc peragam in Proseuchâ precans, quod Jacobus, ut Rex supra nos, & Camdenus, ut Regulus inter nos, longævè regnetis. Vale. Has cape à me amico, & virtutis tuæ servo,

Deene pridie fest. S. Barnabæ
Apostoli. 1619.

Tho. Brudenel.

CCXVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

QUÆ illa humanitas ! in limine mortis constitutus , adhuc curam habes decori ; excusasque quod non scripseris superioribus nundinis Francfurtenſibus. At tantum abest, ut tale quid merear, ut contra erubeam ad hanc insignem naturæ tuæ bonitatem ; quâ utinam diu uti fruique queat Europa cultior. Votis sanè meis si locus esset , serissimus reviseres locum, unde nobis mutuatus es. Imo vel usurpem versum animo,

De nostris annis tibi Jupiter augeat annos.

Non scribis, an receperis meas ad te, quibus indicâram tibi rationem aliquid hisce locis privativè excudendi : arbitror tamen tibi traditas. Transmiseram enim super eâ re ipsam Vogellini manum, & si quippiam possumus, quod tibi usui esse queat aut voluptati, impetra & impetras. Quantum enim licet colligere ex dexteræ tuæ firmitudine, tam constanti calamo omnes literas exprimentis, non obibis ex illo morbo ; revidebisque lætus amplissimum D. Wottonum, quem ne semel quidem vidi aut salutavi, perosus pompam illam aulicam, cui se heic commendare debet. Et alioquin Alexander magnus ad Diogenem accessit, non hic ad ipsum. Cur autem sperem sanitatem tecum redituram in gratiam, est & inter alia, quia id merentur labores tui exantlati in re literariâ. Diutius ergo intereris famæ tuæ ac gloriæ, hoc est, immortalitati. Quod si sequius fuerit, ac ne sic quidem tecum malè agetur, qui à caducis istis transfereris ad solida illa & perennia : ad quæ anhelantem voce ac plausu prosequor ; faxitque Deus, ut eâdem mentis fiduciâ ac constantiâ paulò post te sequar ! Interim vale ac salve, carum mihi, carum Minervæ atque Mnemes caput, ab omnibus modis tuo Jano Grutero hæc præcipitante. xxi. Junii Juliani cjo. ioc. xix. *Heidelbergæ.*

CCXVII.

Scævola & Ludovicus Sammarthani G. Camdeno.

Monsieur,

Tant de beaux ouvrages, dont vous avez obligé le public, & le bon recit, que nous avons souvent ouy faire de votre merite à defunct Monsieur de Thou, à Messieurs de Peiresc, Godefroy, & plusieurs autres personnes d'honneur, nous ont fait desirer l'heur de votre connoissance, & qu'il se presentast quelque occasion de vous offrir nôtre service, comme nous faisons à present avec humble supplication, de recevoir, s'il vous plait, de bonne part cette *Histoire Genealogique de la maison de France*. Si vous perdez quelques heures de votre loisir en la lecture, vous acquererez sur nous une étroite obligation, qui sera augmentée, en prenant la peine de remarquer & nous donner avis des fautes, si non de toutes (car nous reconnoissons, que le nombre en est grand) pour le moins des plus importantes; mesmément de ce que concerne l'Angleterre & l'Ecosse, & la descente des illustres familles par Princesses du sang de France: afin que par une seconde impression nous puissions suppleer les defauts de la premiere. Dans la fin de l'année prochaine nous esperons, Dieu aydant, mettre aussi au jour le second volume. Par même moyen nous vous envoyons *les oeuvres Latines de Monsieur de Sainte Marthe*, Thresorier de France nôtre pere, lesquelles ont esté assez bien receuës tant par deçà qu'aux pays estrangers. On nous a fait entendre, que dans peu de tems vous acheveriez de publier *la vie de la Reine Elizabeth*. Ce que vous en avez déjà donné à esté trouvé si excellent, qu'il fait desirer impatiemment le reste, singulierement par nous, qui desirons demeurer toute notre vie,

Monsieur,

A Paris ce 7. jour
de Juillet. 1619.

Vos tres-humbles & tres-affectionnés serviteurs,

Scævole & Louys de S. Marthe.

CCXVIII. P.

CCXVIII.

P. Puteanus *Cl. Viro* Guil. Camdeno S. P.

ACcepi unâ cum literis tuis *Historiam Concilii Tridentini*, Cl. Camdene, donum eximium ab eximio profectum amico, proque tam insigni munere, si tibi gratias agere seriùs videar, hoc ipso quod eas in hoc tempus distuli, accipe auctiores. Librum avidè legi summa cum voluptate, & maximo cum fructu : narratio dilucida, elegans, nec minus jucunda. Utinam, utinam abesset Præfatio, & etiâ pars ultima tituli. Præjudicia apud nos multùm valent, omnia possunt. Tam mihi certum est, Archiepiscopum Spalatensem auctorem non esse hujus historiæ, quàm certum illam scribere non potuisse sine frequentibus digressionibus in Pontificem & ritus Ecclesiæ, quæ plerumque narrationem turbant, involvunt, & quod caput est, librum utilem è manibus multorum excutiant. Præfatio tamen, si non eadem planè efficiet, inutilem tamen & nullius ferè momenti librum apud multos reddet. Bergerii conatus in *Antonini Itinerarium* non sunt ita absoluti, ut tam citò publicari possint : audio hominem angustia rei familiaris valdè premi, & in patriâ latere obscurissimè. *Corteniacorum* negotium adhuc in incerto est ; nihil usque adhuc probaverunt. Desines aliquando mirari, cur Titii fides hac in re nobis sit suspecta. Nondum vidi D. Herbertum ; in comitatu Regis est. D. Hotmanus te salutât. D. Cottono quæso verbis salutem impertias. Sirmundus scribit in Salmasium, & in authorem vindictiarum. Interèa vale, V. Cl. & me ama. *Lutetiæ-Parisiarum.*
iii. Id. Julii cio. inc. xix.

CCXIX. *Cl.*

CCXIX.

N. N. Clarissimo Viro Gulielmo Camdeno suo.

AD serena sapientiæ ex turbidis vitæ jam diu contendens, hos duos cursus in bonæ mentis stadio pertentatos qualitercumque expedivi. Tibi autem, cui abundè est gloriæ ex *Britanniâ* descriptâ & assertâ è situ & rudetis suis, gratos futuros persuasissimum habeo, primùm bonæ mentis nomine, deinde meo; cui toties benefeceris. Joannes Sarisburiensis è nostris penè solus est, qui rimatus arcana Ethices & Philologiæ puriora, monumentum reliquit mentis Philosophicæ in libris *de nugis Curialium*; nuperrimè verò magnus ille Franciscus Baconus in tentamentis suis Ethico-politicis, quæ ex Anglico sermone ad correctissimum, Italicè editum, exemplar, in Latinum transtuli. Ut autem summa gloria est rectè sapere, ita ad instar magnitudinis gloriæ, arduum est, & ultrà. Morum certè ea esse cura debet cunctis, ut in illis excolendis multi simus, cum non excultis illis laus omnis reliqua sordeat. Paratur nomen literis, paratur rebus gestis, sed vera gloria non nisi ex virtute solâ. Omnes tuam eruditionem, mi. Camdene, industriam, & judicium admirantur, nec quidem immeritò, at quod ego in te amo, mores tui sunt, quos habes candidissimos, tuam verò cultricem sapientiæ mentem medullitùs suspicio venerorque. Morum probitas ubique audit honorificè apud Christianos, apud Judæos, apud Turcas, apud omnes; & habent suum decus literæ pro usuum qualitate. *Eruditus est Moyses omni sapientiâ Ægyptiorum.* Nec abhorruit beatus Paulus ab Ethnicorum lectione. Imo eorum antiquitates & superstitiones haud contempsit, qui Aræ inscriptionem ansam concionis arripuit Athenis. In Phalero autem, uno è portubus urbis, aræ illæ erant, quæ *Θεῶν ἀγνώτων* vocabantur, docet Pausanias. Propterea si sapientiæ & scientiarum in Britannia nondum coelitus edocta lineamenta enucleatius exposuero in Historiis meis, qualia apud priscos cum Druydes, tum Saxones (parentes nostros) ea extitisse comperero, haud perperam ego aut inutilitèr bonas horas trivisse judicer, utpotè quæ ad bonam mentem suo more fecerint. Sed cur hæc ego apud te quasi rationem consilii

consilii redditurus, qui vel maximè laudabis atque promovebis illud ? Te verò Philosophiæ antistitem & vitâ Philosophum, quâ philosophor, destino defensorem: quem semper expertus sum amicissimum. Cum enim potentium amicitiae (non tamen eorum culpâ perpetuò, sed infelicitate potius) tam ardua & operosa captatio sit, tam lubrica ejusdem, & malè fida plerumque statio, ut nihil ferè propius absit ab extremâ insaniâ, quàm tuta diligentibus ultrò ambire eam; ad hoc, cum ipsi etiâ, qui *clausi* dicuntur, non adeo claudantur fluvio suo Sabbatico, *Judæi*, ac viri magni à suis undique ambaectis & familiaribus, quorum in studiis atque votis hoc summum est, aut ut soli gaudeant Domino suo, aut ut eo nisi per illos nemo;apidâ mortalium libertate, dignitate perditâ, ad mentis bona festinus convolavi, illorum ope (duce & auctore Deo) instauraturus in me quicquid res extrâ positæ labefactaverant. Et sanè fausta hora. Protinus enim didici captivos mortales ductos, secundum illud Esaiæ capite quarto, *Captivos ductus est populus meus, quia non habuit scientiam, & fortunæ plus æquo obnoxios & sequaces dignitatis humanæ decus prodidisse.* In literis porrò, quæ ad sapientiam non ducunt, nescio quid infantilis inesse perspexi, ut impurus ille Petronius haud inscitè dixerit, *Ego adolescentulos existimo in* * *scholis stultissimos fieri, quia nihil* * *Intelligit ex iis, quæ in usu habeamus, aut audiunt, aut vident: adeo (quod declamatoriis. proximè observaram) ut cùm in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos.* Nec injuriâ querimoniam instituit postea, quod *umbraticus doctor ingenia deleverat.* Nequicquam tamen à Petronio aut ejus similibus mens bona petitur. Tu (Domine, cui maturavit senectutem bono patriæ impenus labor) securus de immortalitate nominis maximè curas meliorem illam animæ. Quippe qui Philosophiæ peritissimus, scias quærì in nostrâ (quod Tertullianus doctissimè notavit) non vitæ solum regulam, sed salutem. Vale. Londini xiv Julii Anglorum Cl. DC. XIX.

CCXX.

Gul. Boswellus G. Camdeno.

S I R,

THE other day Messieurs *du Puy* and *Limery* acquainted me, how it pleased you to honour me in your letters to them : and be assured, that howsoever I was theirs before, yet your recommendation trebleth my devotion and study to serve them in whatsoever they shall command. I have sent you two packets of books by *Margram* the Post from *Monf. du Puy*, and would accept it as a favour and especial argument of your love, to be employed unto him, or in any other kind by you ; for no man living more religiously respecteth your admirable worth, nor can with greater ambition desire to be accounted one of yours ; with which and my prayers for continuance of your perfect health, I remain,

At your command,

Will. Boswell.

My Lord Ambassador, with his brother Mr. *Henry Herbert*, willed me to remember their best affections to you.

From *Paris*,
July $\frac{25}{17}$. 1619.

CCXXI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE me rejouis infiniment à la reception de vostre paquet du mois passé, pour les bonnes nouvelles qu'il vous pleust me donner de vostre reconvalescence, apres un si long silence, dont j'estois deja bien en peine; & apres une grande maladie comme a esté celle que vous me dites, dont Dieu vous a fait la grace d'échapper: lequel je prie vous vouloir confirmer en aussi bonne santé & aussi longue & heureuse vie, que tous vos amis & serviteurs vous souhaitent. Je receus veritablement un paquet vôtres il y a bien quatre mois, avec un livret d'*Armoiries*, & des *portraits* en taille douce fort curieux, dont je vous remerciay très humblement à l'heure mêmes, comme de chose, dont je me sentoís grandement vôtre obligé. Et suis bien marry maintenant de voir, que mes lettres & tout plein de petits livrets du tems que j'y avois joint, ayent esté perduës, ne sçachant à quoy l'attribuer, si ce n'est, que le bruit de vostre maladie ayt fait que quelqu'un se soit licentié de retenir vôtre paquet. Ce ne fut pas Margarin, qui le me rendit, ains un autre, & plus de deux mois & demi après la datte d'iceluy, dont je me plaignoís à vous, & en fis tant de reproche à celui qui me le rendit, que j'entre en soupçon que ce n'ayt esté possible l'occasion de faire perdre ma response. Tant y qu'il ny a pas grande perte Dieu mercy, & qui ne se puisse aisement reparer, & de fait je vous renvoye un autre recueil, un peu plus ample, que celui qui s'est perdu, & assorty de ce qui est arrivé depuis. Je ny ay pas remis l'épistre de Monsieur Saumaisé de *Suburbicarius*, parce que Monsieur du Puy m'a dit vous en avoir envoyé un exemplaire: je ne sçay, s'il aura esté plus fortuné que le mien à vous tomber en main. Il s'en imprime un autre du Sieur Aleander, que je vous enverray aussi tost, qu'il sera achevé. Il ne me souvient plus des autres livres, que j'y pouvois avoir mis pour les remplacer; mais ce ne peut pas estre chose, qui importe beaucoup. En revanche je vous envoie maintenant *Le Ceremonial de Monsieur Godefroy*, avec son *Bayard* refait & melioré. Et comme j'achetois le livre de Monsieur de S. Marthe pour le vous envoyer, aussi tost qu'ils

s'en apperceurent; ils me prièrent de le vous envoyer à leur nom, & le voulurent accompagner de la lettre qui sera cy jointe tellement, que c'est à eux & non à moy, que vous en pouvez sçavoir le gré.

Au surplus, si tost que j'eus vôtres paquet, j'envoyay à Monsieur du Puy son exemplaire de l'*Historia Tridentina*. C'est à dire, celui qui estoit le mieux relié, dont il fust bien aise, & vous en fait reponce. Et garday l'autre pour moy, dont veritablement je vous suis infiniment redevable; car sur le bruit qui en estoit desja icy, j'en avois grandissime envie, & vous assure que j'ay bien pris du plaisir à le voir, & ne pense pas, que le nom de l'Auteur soit fidele, ains incline fort à croire ce qu'aucuns disent, qu'il est de *Fra. Paulo Servita*.

C'est une tres belle piece, & laquelle estoit capable d'un grand effet, & d'avoir un grand cours, si celui qui l'a fait imprimer, eust peu se contenir dans la même moderation de l'Auteur, & s'abstenir non seulement de l'arraisonnement qu'il a ajouté au titre, & des mots piquants & partiiaux, qu'il a entrelassez en l'indice des matieres: mais aussi de son epitre liminaire, & de son nom tout a fait; puis qu'il est deja si descrié parmy ceux, qui ne sont pas de son avis, qu'il décreditera ce grand ouvrage icy, & l'empêchera d'avoir cours, comme il eust possible eu entre les mains des Catholiques mêmes, voire jusques dans l'Italie. On a eu grand tort sous correction de n'avoir cet égard à la premiere edition. Car il estoit bien aise par après à une seconde d'y adjoûter ce qu'il eust voulu pour s'accommoder à ceux de son partie. Et cependant l'ouvrage eust esté beaucoup mieux receu deçà la mer.

Ce fust Monsieur du Chefne, qui vous envoya les deux exemplaires *Rerum Normannicarum*, & qui les avoit accompagnez d'une lettre, qui s'est perdue dans mon paquet. L'un estoit pour vous, & l'autre pour Monsieur Cotton; & pour les cayers du commencement & de la fin, vous les aurez eu depuis par la même voye que les livres. Ils estoient en grand papier tous deux, & l'assortiment des premiers & derniers cayers est de même grandeur de papier. Monsieur du Chefne sera bien marry de la perte de sa lettre, & du retardement des cayers, & m'assure, qu'il vous rescrira si tost, qu'il sera de retour d'un petit voyage, qu'il est allé faire en Champagne. Sur quoy je finiray aprez avoir renouvelé mes tres humbles prieres à Dieu pour votre santé & longue vie, & vous avoir supplié de m'entretenir aux bonnes graces de Monsieur Cotton, à qui j'espère renvoyer sa *Genese*

au premier jour : mais ce ne fera pas que je ne sois bien assuré de la feurté de celuy, qui s'en chargera. Car j'ay cela trop a cœur, demeurant,

Monfieur,

De *Paris* ce 15:
Juillet 1619.

Votre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peirefc.

Le P. Fronton attend bien impatiemment pour l'edition de sa Bible, que ce Monsieur Patricius Junius luy a promis long tems y a des *commentaires de Theodoret sur les Pseaumes*, seulement depuis le Pseaume XLIV. jusques au LIV. & depuis le centiesme jusques au CXXXVI. qui est ce qui luy defaut en son exemplaire, ayant d'ailleurs tout le reste. Je vous supplie de l'en faire souvenir.

Ce paquet doit aller par voye d'un de vos amys de chez Monsieur vostre Ambassadeur, que vous avez recommandé à Monsieur du Puy, & qui se charge d'en faire retirer votre réponce, & de la nous faire tenir.

N'oubliez pas, jè vous supplie, la recherche des *titres de Lisieux*, dont je vous ay prié si souvent.

Il y aura deux paquets séparés pour la commodité des porteurs.

CCXXII.

D. Henricus Bourgchierus G. Camdeno.

Worthy Sir,

I N the time of my being in *Devonshire* with my honourable kinsman, the Earl of *Bath*, I was sometimes by my letters troublesome unto you, as I was often by my self when I was there with you. Once since my coming into this Kingdom I saluted you, and would oftner, if this place had afforded me ought to write of worthy your knowledge. Whatsoever falls out here memorable, flows from that fountain, and we have it but as a stream. Our kind friend Master Dr. *Usher*, the Phoenix of this kingdom, is so wholly employed in

exercising his function by preaching and reading, that he hath not one spare hour to apply himself to write in, which he much desireth. Here are many, that desire much to see their Countrey story more exactly written than it hath hitherto been : but none dare adventure to undertake it. There will something shortly be published concerning *the antient Religion of Ireland*, and the *Succession of the Bishops* thereof. If you have any thing concerning the first erection of Bishopricks here, or the succession of Bishops, I pray you, according to your wonted candor and favour to Antiquities, communicate it with your friends. We envy the glory of *England* in that kind, and will attempt somewhat in our own. I hope you shall shortly see a volume of *Irish Writers*, which yet never saw light. I hope towards Winter to see you in *England* : I am now going into *Munster* about some of my private affairs. How outrageous the element of Fire hath been in some Towns of that Province, cannot be news to you. In *Limerick* 800 houses consumed with fire about the 10th of *May* last ; in *Kilkenny* about the same time 200 ; in *Clonmel*, *Corke*, and *Fedarte* not a few. God send you many and happy days, that your friends may long enjoy you ; and among the rest

Dublin 15 July
1619.

Your true affectionate friend,

Will. Bourghier.

I pray you present my love and service to my Lord *Carew* in your next visitation. *Iterum vale.*

CCXXIII.

P. Puteanus G. Camdeno.

Monsieur,

Puis que vous trouverez dans ce paquet quelque discours en nostre langue, j'ay pensé vous devoir encor faire celle cy en François en continuant, sçachant bien, que vous l'entendez sans peine. Je vous envoie donc un extraict de la Preface du livre de Monsieur Berger avec la lettre, qu'il m'a escrit sur ce sujet, ou vous verrez son dessein.

sein. Je croy qu'il fera bien, & le jugerez ainsi par l'eschantillon de ce que je vous envoie; il m'a envoyé sa Preface entiere, mais j'ay creu estre superflu de la vous envoyer. Je vous ay fait tenir deux gros paquets, que Monsieur de Perese nostre commun amy m'avoit baillé pour vous faire tenir. Monsieur Boswel Secretaire de vôtre Ambassadeur, qui est de mes amis, s'en est chargé tres volontiers; vous l'en remercerez, s'il vous plait, prenant plaisir de vous servir. Vale, Vir clarissime & amicissime, & me ama, qui te plurimum colo. Datum Lut. Paris. 2. Augusti cis. idc. xix.

Tuus,

P. Puteanus.

Mes recommandations, s'il vous plait, à Monsieur le Chevalier Cotton.

CCXXIV.

*V. Cl. & optimo, D. Guil. Camdeno, M. F. Lime-
rius S.*

COMMODUM è prædiolo nostro revertēbar, mi Camdene, cum ego accepi tuas, solitā tuā benevolentīā & humanitate plenissimas, eoque gratissimas, quod de restauratā valetudine tuā abundē nunciabant. In domesticis nostris tricis etiamnum versamur, vixque illigatum huic triformi Pegasus aliquis me expediet Chimæra. Ferro tamen, & Deum sic de me statuentem volens sequor. At resp. sollicitum habet me magis. In novos identidem fluctus revolvitur hæc navis, & inter partes subnascentia suspicionum germina fidem interturbant, nec scissuram animorum coalescere sinunt. Hæc tamen cum scriberem, venturam in aulam Reginam matrem sperabant. Quin ut illi præparator & gratior præiretur via, Deageantium Luinii præcipuum consiliarium, hominem Reginæ maximè invisum, ab aulâ & negotiis Jesuitarum maximè artibus summotum dicebant. Cæterum Picardiâ se abdicat Longavillæ Dux in gratiam Luinii, eique

eique compensationis ergo Neustria regenda demandatur, & CCCC. M. librarum Turonensium numerantur: quin & acceptis aureorum C. M. Villarsius Hodeneus Diepæ præfecturam eidem Longavillano tradit. Rex post longas & Parisiensibus nimium molestas moras huc tandem reversurus creditur: nisi quæ hîc incipit grassari contagiosa lues iter præpediat, & in Fontebellaquense secretum compellat. In re Bearnensi jam altum silentium, & nisi quid Jesuitæ & id genus homines turbent, ad pacem inclinat. Cæterum D. Edvardum Herbertum Legatum M. B. Regis, & Bosvillium ejus Secretarium invisi, & utrumque tuo nomine, sicut jusseras, quam officiosissimè salutavi; te resalutant. Quod autem ad Avunculorum meorum olim in Angliâ legationes attinet, mi Camdene, humanissimè facis, qui illas summâ fide & integritate ab optimis viris initas silentio minimè prætermittendas duxeris, ideoque me tibi devinctissimum libens profiteor. Antonius & Franciscus Moreti Reavii fratres fuere, amore & moribus integerrimis inter se conjunctissimi. Ille quidem, qui missus ad R. Elizabetham ab Henrico IV. de auxiliis summittendis acturus, anno M. D. XC. aut sequentibus fuit, qui & biennio post in Carnutibus vivere desiit. Hic, qui apud eandem Reginam eidem Regi anno M. D. XCVI. Legatus assiduus, fidelem & strenuam operam præstitit: quem & novissimè fatum expleffe audiisti. Si quid autem in utriusque schedis, quas plurimas reliquerunt, lucubrationibus tuis dignum occurrit, mi humanissime Camdene, non negligam mittere. Vale interea, candidorum & doctorum candidissime & doctissime, & me & te & tua suspicientem amore quo soles prosequere. *Lut. Paris. III eid. Vtiles.* 1619.

CCXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay fait à Monsieur Spelman les offres que je devois de m'en faire. Et vice, en suite de ce qu'il vous pleut m'en écrire par luy. Et luy ay baillé neuf ou dix lettres d'Adresse, à cez Messieurs de nôtre Province, qui portent les armes & le nom si semblables à vos Frowics d'Angleterre, lesquels luy feront je m'assure aussi favorable accueil, & autant de caresses & de bon traitement, comme ils doivent à un personnage de sa qualité & de son mérite. Vous en pouvez asseurer Monsieur Spelman son pere. Il me bailla un cayer d'épreuve d'un excellent ouvrage de Monsieur son pere, intitulé *Glossarium Archaiologicum*, & me dit que bien que l'ouvrage fut achevé de composer, ce neantmoins Monsieur son pere estoit fort irresolu, sçavoir s'il le laisseroit imprimer ou non; si ce n'est qu'il apprist, que les curieux de pardeça l'en trouvasent digne: qui est une modestie merveilleusement grande, apres un si grand travail que celui la. Je le fis donc voir à Messieurs Rigault, Bignon, Maussac, & Gaulmin, comme gens qui avoient esté curieux de Glossaires, lesquels furent scandalisez de voir le scrupule de l'Auteur, & m'en envoyèrent leur avis par escrit, dont je fus tres aise pour les pouvoir faire tomber en main. Monsieur Spelman mêmes, & luy donner le courage de ne point frustrer le public du fruit, qu'il doit attendre de l'usage d'une si belle oeuvre. Je vous envoie leurs lettres pour les luy montrer, si le trouvez à propos; & ne puis que vous conjurer d'y aider de vostre coté, pour animer ce personnage à publier ce beau recueil. Vous verrez entre autres particularitez, l'ingenuité de Monsieur Bignon à avouer une faute qui luy estoit échappée en son Marculse, & les jolies observations dont il me faisoit part à propos de celles de Monsieur Spelman: ensemble les lieux difficiles, dont il desireroit avoir l'avis de M. Spelman. Je vous supplie de se rendre son intercesseur, pour luy faire obtenir cette gratification par avance en attendant l'édition de l'oeuvre entiere. Vous l'obligerez infiniment & moy quant & quant luy, qui participeray aussi bien au plaisir de voir l'éclaircissement des choses.

choses si curieuses & si difficiles, comme à l'obligation. J'en escrïs moy même un mot à Monsieur Spelman, que je vous supplie accompagner de la recommandation, qu'il luy faut pour le faire recevoir en bonne part, comme d'une personne, qui a un grandissime desir de le servir luy & tous les siens, ainsin que j'ay commencé de le témoigner à Monsieur son fils. Et crois qu'il ne tardera pas d'en ressentir des effets, puis qu'il s'en va droit en Provence, comme il m'a dit, ou je m'assure que mes parens & amis le serviront possible mieux, que je n'ay peu faire icy. Au surplus je suis bien aise, qu'avez receu les sagots de livres, que je vous avois envoyé. J'en ay appresté deux autres long tems y a, mais l'absence de Monsieur Boswel en a retardé le partement. Il y a entre autres un recueil des *seaux & monnoyes de France* depuis St. Louys, comme celuy que vous envoyastes l'année passée de celles d'Angleterre. Vous aurez le tout au premier jour, Dieu aidant, & je demeureray,

De Paris ce 11. Septembre.
1618.

Monsieur,

Vostre tres humble serviteur,

De Peiresc.

Vous aurez sçeu l'entrevüe du Roy & de la Reine mere, & comme toutes choses se vont, Dieu mercy, r'habillant petit à petit.

CCXXVI.

D. Henricus Spelmannus G. Camdeno.

S I R,

THough I thanked you before for your letters in behalf of my son into *France*, yet I must now double them; for he hath found singular courtesie at the hands of the Gentleman, to whom you commended him, and hath received from him nine letters of commendation to the Gentlemen in *Provence*, that enquire after the race of our *Fromicks* in *England*. I pray take notice of it, that if your occasion be to write again to that Gentleman, you pass it not un-

unremembred ; though I purpose, God willing, to signify my own thankfulness also by my own letters, when I have received a note from him, which, as my Son informeth me, he enclosed in some letters directed to you. If any such either be, or come to your hand, I pray direct it to be left for me at *M. Heathers in Westminster*, whither I will send to enquire after it : for I would gladly receive it before *Monday* come sevensnight, being then to take my journey into *Norfolk*.

My Son also writeth to me, that he found much courtesie at the hand of my Lord Embassadour's Secretary, *Mr. Boswell*. I thank him heartily for it, and would willingly requite it either by my self or by my friends. So not expecting to see you before my return, I commend you to the chiefeſt protection, resting

Your ancient and assured Friend,

Henry Spelman.

CCXXVII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum amicorumque candidissime ! Exilui gaudio visis tuis datis vii. Augusti ; etsi non omnino indices restitutæ valetudinis, at quæ eam spem mihi facerent, paulò post fieri posse quiete & diætâ. Certè precor supremam Providentiam te diu tibi, tuis, nobis, Britannix toti, imò adeò Reip. literariæ sospitet mente sanâ in corpore sano : quandoquidem juxta proverbium, *non est vivere sed valere vita*. Fetherstonum tuum non vidi quidem, sed rectè tuas curavit. Accutum veritatis non nostro demum seculo nimium dolet ulceribus eorum, quibus adhibetur, sed idem omnis ætas vidit ; quare non est, quod ideò desistas à proposito. Posteritas judicabit sine odio, sine studio : ea tibi sit, mi Domine, ante oculos animi. Nescio an meas receperis, quâ Vogelinius typographus rationem modumque præscribebat, si aliquid apud nos edere velles, receptis ad te exemplaribus omnibus. Hac in re aut aliâ quavis, si tibi aut usui esse possum aut voluptati, tanquam pater impera filio : nulla in re deerimus deside-

rio tuo. Electore nostro electo in Bohemiæ Regem, heic omnia fluctuant: quo res evasura sit, Dei est in manu. Nos interim quieti & solitudini nos involventes, suetâ reverentiâ musas prosequemur ac gratias: quorum & contubernium scip animo tuo acceptissimum. Plura volebam, debebam etiam: sed Francfurti in nundinis nullius minus sum quàm mei ipsius. Itaque ignoscas, Vir summe, brevitati; nosque habebis porro pro eis, qui virtuti, doctrinæ, famæque tuæ devotissimè favent. Salve igitur diu, ac vale à Grutero tuo.
23 Septemb. 1619.

CCXXVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'avois le pied à l'étrier pour m'en aller voir Monsieur le Garde des seaux à trois lieues d'icy, quand le sieur Cramoisy m'a apporté vostre lettre du 24. Aoust avec le livre des *oeuvres du Roy de la grand Bretagne* en grand papier, disant que l'on demandoit la réponse dans demain. J'ay esté bien marry d'estre surpris en si mauvaise commodité, parceque je vous eusse envoyé un petit fagot de livres, qui est tout prest long tems y a, si j'eusse peu parler au porteur: mais il faudra attendre mon retour. Cependant je vous remercie par un million de fois de cette rare piece, qui est grandement précieuse & digne d'un si grand Autheur; nous avions en icy par le commis du sieur Bill, mais ils n'estoient qu'en petit papier, plus court de trois doigts. De sorte que je seray bien jaloux de cet exemplaire, n'en estant venu aucun autre en cette ville de si beau que cela. Je ne regrette que l'incommodité que ce vous est, & que je ne vous scaurois envoyer rien qui vaille. Je vous remercie encore tres-humblement de la recherche, que vous avez faite, des *titres de Normandie*, & vous renvoye l'inventaire, que vous m'en aviez envoyé, lequel j'ay fort heureusement rencontré, nonobstant la presse, où je suis presentement. Monsieur Seldenus a grande raison de se plaindre de moy, s'il n'a point eu de mes lettres depuis les siennes dernières; car je luy ay écrit par deux fois, & à mon retour luy écriray derechef, & vous prieray de les luy faire rendre vous même, pour
eviter.

eviter, qu'elles ne s'egarent. Je laisseray à Monsieur Cramoisy le fagot, pour voir s'il le pourroit faire prendre à Marguerin, qui me fuit, & n'ose se venir presenter à moy, parce qu'il n'a pas bien tenu sa promesse. S'il le porte, vous y trouverez quelques pieces, que j'ay remplacées au lieu de celles du fagot, qui s'egara le carême dernier, & avec icelles un exemplaire des monnoyes de France recueillies par feu Monsieur l'Autier, General des Monnoyes, que je vous supplie faire bailler de ma part à Monsieur Cotton avec mes tres humbles recommandations : & luy dire que si tost que le mal cessera un peu en cette ville, & que Monsieur Vostre Ambassadeur, qui s'est retiré aux champs, y reviendra, je tacheray d'apprendre de Monsieur son secretaire quelque commodité bien assurée pour luy renvoyer sa Genese. Car je ne la veux hazarder legerement par simples Courriers, qui ne soient de connoissance. J'estois apres à recouvrer un autre exemplaire des mesmes monnoyes pour vous ; mais Monsieur du Puy veut, que vous ayez le sien : & m'a assuré, qu'il le vous enverroit, s'il ne la desja fait. C'est Monsieur Aurin Conseiller au Chastelet de cette ville, qui les a fait imprimer seulement pour luy & pour quelqu'un de ses plus familiers, n'en ayant fait tirer qu'une ventaine d'exemplaires, qui luy sont presque aussi tost echappez des mains. Il auroit grande envie de recouvrer un Exemplaire des votres d'Angleterre, pareil à celuy que vous m'envoyastes l'année dernière, s'il s'en pouvoit avoir. Mais je luy ay dit, que n'ayants esté tirées que pour l'usage particulier de Monsieur Cotton, difficilement s'en trouvera t'il d'avantage ; toutesfois il me luy a fallu promettre de vous en écrire un mot : excusez m'en s'il vous plait. J'ay envoyé votre lettre chez Monsieur du Puy pour la luy faire tenir aux champs, où il est allé pour un mois ou deux ; & feray semblablement tenir celles de Messieurs de Sainte Marthe qui sont en Poictou. Il y a quelques jours, que je vous écris par le fils de Monsieur Spelman. Vous aurez sceu le succes de l'entrevue de Roy & de la Reine sa mere. Elle est depuis allée à Angers, & le Roy est venu à Chartres, & s'en vient à Fontainebleau. Madame sa soeur est partie pour s'en aller embarquer à Marseille sur les galeres, & aller à Nice passer l'hyver. Il se parle bien maintenant de l'election du Prince Palatin à la Royauté de Boheme ; ce qui ne sera pas mal reçu à mon avis en vos Cartiers. Il faudra voir le succes. Cependant je demeureray, Monsieur, Vostre tres humble serviteur,

De Paris ce dernier Sep-

De Peiresc.

tembre. 1619.

O o 2

CCXXIX.

CCXXIX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Salve plurimum Senex venerande, Amice primarie.

Rogatus ab Chamberlano vestro, nunquid vellem in Angliam? tu solus statim occurristi, quem sine singulari salute dimittere neque poteram neque debebam. Nuperas meas accepisti, spero, Francfurto raptim exaratas per Billianos. Ut eæ valetudinem tibi vovebant integriorem diuturnioremque, ita & idem istæ confirmant geminantque. Jam vel operæ pretium erit vivere, qui videamus rerum motarum catastrophem. Fati enim merâ vi & rationis omnimodæ, illustrissimus noster sese accinxit ad coronam Bohemiæ ultro ipsi oblatam. Conatus is in duas partes abripiet totam Europam. Et, aut omnia me fallunt, aut certamen ibi certabitur, utrum Pontifex Romanus iterum fiat *servorum servus*, aut maneat *dominorum dominus*. Si concordia & ambitio nostra non inturbant, rem factam habemus, auspice & duce Jesu Christo: qui ne sic quidem causam suam negliget. In summâ, ver proximum habebimus tumultuosissimum. O si Henricus IV. Galliarum Rex aliquantulum tollere posset caput è sepulchro! quam avidis auribus, quam propensione vehementi inclinasset in nostrum, insensissimus domui Austriacæ, cui cometa nuper aliquid minatur narrandum populis, dum sol, dum luna tenebunt suum cœlum. Ego interim Diogenis more volvam doliolum meum literarium. At tu etiam non adeo avelleris scio à musis, à gratiis, quietissima numina amantium otium & tranquillitatem, quam tibi, mi Domine, unaque nobis opto voveoque longum, longum. Perofficioissimè saluto viros primarios, D. Wottonum, D. Cottonum, D. Lesierium, D. Savillium, item, si adhuc in aulâ aut circa eam, D. Aitonum, D. Lakium. xvii Octobris stilo Juliano 1619. *Heidelbergæ.*

*Doctrina, virtuti, gloriæque Camdenianæ
faventissimus,*

Janus Gruterus.

CCXXX. Pe-

CCXXX.

Petrus Puteanus *Cl. V. Gul. Camdeno S.*

Literas tuas Chefilhursti xxviii. Aug. datas jampridem accepi, amicissime virorum; responsum diu distuli fateor; in causâ fuit Bosvilii nostri absentia, & etiam nostra, qui pestis vitandæ causâ, citò, ut volunt medici, fugimus. Interea Bergerium urgere non distuli, ut opus suum Geographicum absolvat, & in publicum edat: responsum expecto. Vidi *opera Regia* Lat. à Billio hîc allata: opus verè Regium. Avidè expecto *Historiam Concilii Tridentini* Latinam propter appendicem solam, erutam ex Bibliotheca nobilissimi R. Cottoni. Nam Italica editio valdè mihi perplacet: nativa enim quædam gratia in eâ elucet, quam frustrâ, ut puto, exprimere tentabit Newtonus vester: narratio item facilis, jucunda, perspicua, quæ Lectores suos rapit & suadet. Vale, eruditissime amice, & tui amantem ama. Sed quando reliqua *Elizabethæ* videbimus? & quam præclare de omnibus merebere, si nos diu eâ nobilissimâ parte Historiæ carere non patiari! Iterum vale, & nobilissimum Cottonum, nisi grave est, meo nomine saluta. *Lutetiæ Paris.* Non. Decembris. cio. ioc. xix.

CCXXXI.

N. Fabr. Peireskîus G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté quelques semaines diverti en certains petits voyages, qui m'ont empêché de m'acquitter de mon devoir en vôtre endroit. Je pense, que vous aurez cependant reçu le fagot, qui vous fut envoyé si long tems y a, où est le livre des monnoyes. Et que Monsieur Spelman fera de retour de son voyage des champs, ne cessez point, je vous supplie, de l'exhorter à l'édition de son Glossaire. J'ay communiqué à Messieurs de Maussac & Bignon vôtre observation sur
la

la mesure ADA pro HIDA : lesquels approuvent entierement votre conjecture comme chose tres apparente. Ils desireroient bien de sçavoir à peu pres la contenance moderne de cette mesure HIDA, dont l'usage est demeuré en vos quartiers, s'il est possible de le sçavoir. Ils se tiennent grandement obligez à Monsieur Spelman des complements, que je leur ay faits de sa part, & sont fort serveurs, & fort desdies à ce grand personnage. Monsieur son fils a esté en Provence ou il a veu la pluspart de ces Messieurs de Fourbin ; mais il les a desobligez d'y vouloir faire si peu de sejour : il s'est embarqué à Toulon pour aller à son voyage en tres bonne disposition de sa santé.

Je vous supplie de vous souvenir de la priere, que je vous avois faite dernièrement pour le fait des traitez entre les deux Royaumes de France & d'Angleterre, desquels je voudrois bien avoir un indice exacte selon l'ordre des tems de tous ceux qui se trouvent, seulement la datte & les noms des Roys, qui les ont faits entr'eux.

Au surplus, il ne se parle à present en cette Cour, que de la Creation nouvelle, que le Roy va faire le dernier jour de ce mois, de soixante quatre Chevaliers de l'ordre du St. Esprit tout d'un coup, dont vous aurez maintenant le rolle ; & apres l'affaire achevée je vous en enverray la ceremonie, Dieu aydant. Nous avons de nouveau un gros volume in folio de *l'histoire medisante du sieur d'Aubigné*, que je vous feray tenir par la premiere commodité. Cependant Je vous supplie de me continuer l'honneur de vos bonnes graces, & de m'entretenir en celles de Monsieur Cotton : sa Genese est toute empaquetée, mais je ne suis pas resolu de la commettre a personne, qui ne soit de bonne connoissance. Et suis toujours,

Monsieur,

De Paris ce 24 Decembre. 1619.

Votre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peiresc.

CCXXXII. D.

CCXXXII.

D. G. Camdeno, *V. C. & eruditissimo, M. F.*
Limerius S.

Cessationem à scribendo non excuso, mi colendissime Camdene, absentiam potius accuso, quæ curriculum literarum mearum hæcenus interturbavit. Nunc ad Urbem & ad officium reversus, tu mihi inter primos salutandus occurris. Quid autem potius hoc anno novo, quam novum tibi obsequium & observantiam deferam? Nam quod te nostrarum rerum participem expetas, mi Camdene, privatæ nonnihil salvæ portum videntur legere: publicæ non item; hujus etenim Regni æternum tumultuaturi facto, in novos identidem fluctus revolvimur. Occurrunt autem hæc solennia. Conventus Protestantium ad Lodunum in Andegavis autoritate & licentiâ Regiâ indictus Edicti pacificatorii leges impleri summis precibus petit, nec prius, quàm quæ sibi olim & ab hoc Rege concessa observentur, & pacta malitiâ temporum & adversariorum perfidiâ violata resarciantur, prorsus dissolvi negat. Diffolutionem urget Rex, antequam ad petita respondeat. At si id faciant, res, ut præteritis Conventibus accidit, incassum cadit; & frustra posthac Edicta observari petant, cum qui eos funditus eradicatos velint, ad clavum seddeant. Præsentia futurorum fidem faciunt; in singulis enim fermè Provinciis res ad apertam persecutionem tendunt, quibus nisi prompta & severa remedia maturiùs adhibeantur, horror animum subit, quibus propediem simus involvendi miseriis. Lodunum Mainum quendam ex gratiæ affectis Rex misit: at quibus cum mandatis, adhuc nescitur. Sunt tamen, qui non è re Gratosorum bellum futurum dicunt; ideoque pacata & tuta quam turbida & infida consilia potius secururos. Sed caveant sibi à Loyolitis regnantibus, qui salutis Regni omnino incuriosi, omnem movebunt lapidem, ut jam seminecem hunc ægrum vel æternæ morti addicant. Rex à creatione novorum Equitum annum novum inchoavit, quos in demortuorum locum sexaginta & amplius torque & insignibus ordinis S. Spiritus

tus honestavit. Ad Augustini peractæ cæremoniæ magnâ pompâ. Haut desunt tamen, qui rem invidiosè suggillant, cum plus gratiæ eligentium quàm electorum meritis concessum putent. Albinus, Mallezæi in Pictonibus Præses, qui *vitam & bella Henrici IV.* Gallicè uno volumine contexuit, cum minus ad Jesuitarum palatum scripsisset, ipsorum artibus tandem effectum est, ut sententiâ latâ ignibus liber damnatus, & publicè crematus novissimè fuerit; quin Auctori dies dicta, cui, ni pareat, poena, quæ in contumaces cadit, irroganda. Verum, ait prudentissimus Scriptor, *longè falluntur qui præsentî potentiâ credunt extinguî posse etiam sequentiâ avi memoriâ; cum contrâ punitis ingeniû gliscat autoritas.* De Germanis autem adversus Austriacos progressibus stupendi erant rumores. Fustembergus Imperatoris Legatus auxilium petebat; sed cum res apud nos instabiles admodum sint, vix erit, ut Rex alienis negotiis implicetur. Regem itidem M. B. quanquam naturalitèr obstrictum, iisdem negotiis immisceri recusare dicebant. Vix credam tamen non plus naturæ tribuere optimum Principem. Sed talibus supersedeo. Deus Ecclesiæ & gloriæ suæ prospiciat, & te, virorum optime, sanum & incolumem quàm diutissimè servet. *Lut. Paris. Nonis Januarii. 1620. S. N.*

CCXXXIII.

Clarissimo Viro & celeberrimo Gulielmo Camdeno,
Hieronymus Bignonius S.

IGnoto longè ignotior salutem defero, eruditissime Camdene. Ut id auderem, fecit tum humanitas tua notissima, tum Nic. Fabricii Pereschii communis amicitia: fecit nominis tui celebritas, amor denique, à quo modesta in omnibus consilia exigi non solent. Sanè diu est, ex quo Camdenum meliore sui parte, quaque superstes potteris vivit, mihi cognitum amo, colo, veneror. Gestiebat posthæc animus teipsum, si Britanniam invisere daretur, compellare, & oculos tandem optatis vultibus pascere. Cujus rei cum nondum spes omnis exciderit, interim literis præire statui, moræ quippe impatientis, & peregrinationis non certus, quæ variis ex causis differri, aut
in

In totum omitti potest ; nolui diutius tanto bono privari ; præsertim cum nomen meum tuis literis ad Fabricium datis insertum cognoverim , occasione viri doctissimi Henrici Spelmanni tui , & quia per illum licet, audeo jam dicere, nostri. Agendæ siquidem fuerunt gratiæ tam honorificæ mentionis ; & quia prima ferè votorum (hoc est, ut tibi innotescerem) successerant, ulterius progredi cupio, & solâ mihi suffragante humanitate tuâ, amicitiam ultro expetere. Preces suas addet, ut existimo, Fabricius noster, vir & doctrinâ eximius, & singulari humanitate prædicandus : cujus contemplatione non negabis, ut spero, aditum viro dare, qui literas amat, literatos colit, viros magnos suspicit, & inter eos Camdeni nomen propriâ inclinatione supra cæteros observat. Quod si non displicuisse hunc conatum animadvertero, tecum in posterum de studiis agam, quibus jam nesciens operam commodasti, misso *Archæonomiæ libro*, quem meâ causâ & rogatu Fabricius à te petiit & impetravit. Quo etiam nomine multum me tibi debere fateor, cum hîc quæsitum reperire non potuerim. Ejus etenim generis plurima conquirō, cum jam diu de *Juris nostri originibus* aliquid scribere statuerim. Sosпитet te Deus opt. max. & incolumem diutissimè conservet. Vale, vir maximè. *Lutet. Parisiorum* vii eid. Januar. M. DC. XX.

CCXXXIV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

CE mot n'est que pour accompagner le livre, que je vous envoie de Monsieur Aleandro, ou il y a tout plein de jolies observations ; je n'y regrette qu'un peu trop d'aigreur. Mais outre que l'Anonyme avoit commencé à maltraiter Baronius & Bellarmin, & à insulter sur eux en sorte, dont il se seroit bien passé : le lieu où reside l'auteur, l'obligeoit à une partie de ces termes. J'y ay joint certaines autres petites piéces courantes, attendant de vous envoyer quelque chose de mieux. On imprime en taille douce la cérémonie de la promotion de nos Chevaliers du St. Esprit, je vous en enverray aussi tost que tout sera achevé : comme de tout ce qui me pourra tomber en main, que je jugeray de vostre curiosité. Je vous sup-

plie de vous ressouvenir de la priere, que je vous ay faite pour avoir un rolle des traitez de paix entre la France & Angleterre, s'il est possible de l'avoir, & de mē tenir toujours,

Monsieur,

De Paris ce 14. Janvier
1620.

Pour vōtre tres humble serviteur,

De Peiresc.

Monsieur Bignon vous escrit & vous offre son service ; vous connoissez sa vertu, en sorte qu'il n'a pas besoin de recommandation en vōtre endroit.

CCXXXV.

Fridericus Lindenbrogius G. Camdeno.

Vir clarissime doctissimeque,

JA M olim animus fuit literis ad te meis invisere, & amicitiae nostrae sanctae adeo atque sincere initae dextram, novae subinde, ut jam retro factum, velut contestatione renovare. Sed occasio & argumentum lectione tua dignum defuit : quod equidem etiam nunc melius intervenire optarem. Nunc fati inevitabilis necessitas hanc à me scriptionem exprimit ; cujus impetum nimium quantum amici mei, viri integerrimi, & jam antea mea commendatione tibi noti, Georgius Stampelius & Hermannus Richelmannus sentiunt, qui malevolorum quorundam, ut autumo, alienis commodis insidiantium falsa insimulatione rei sub hoc elogio delati, ac si in Regii Edicti fraudem auri vim non exiguam clam extra Regnum evexerint : ac propterea in eam nunc causam sunt, ni mature veri fides eos exoneret, ut vegrandi multam plectantur. Is sane perquam tristis casus, cum ad amplissimi hujus Reip. Senatûs notitiam pervenisset, iustam commiseratione motus statim pro optimis honestissimisque civibus suis, & ab hac culpa omnino liberis, non tantum apud ipsam Regiam Majestatem ejusque illustrissimos nobilissimosque Consiliarios, sed & alios nominis magni viros per literas intercessit, eo, quo par est, cultu obsecrans,

fecrans, ne malorum calumniæ plus possint, quam aliorum vita innocentèr acta. Quæ sola et si sufficere videatur, ne deprecatoris ullius indigeat; tamen quàm sæpe insidiis subnervata succumbat, ex quotidianis atque in frontem incurrentibus exemplis constat. Quas ut modò laudati amici mei tutius evitent, corroganda undique auxilia, atque idpropter ad te quoque accedere necessarium. Per amicitia igitur nostræ fidem te rogo quæloque, ut quâ apud Consiliarios Regios Regnique procures gratiâ polles, operam hanc mihi favorem dare, ac pro viris innocentissimis (quippe qui nullo satis idoneo teste hujus criminis rei convinci possint: contra autem illud longissimè à se amoliri, & innocentiam rationum mercimoniorumque suorum libris, atque insuper juramento sacrosanctè approbare parati sunt) ubi id maximè proficuum fore duxeris, benevolè intercedere ne grave putes. Id si feceris, ut omnino pro singulari tuâ humanitate te facturum confido, immenso me beneficio devincies, atque ad omnia vicissim officia promptum paratumque invenies. Vale, Vir clarissime doctissimeque, & me amare perge. Dat. *Hamburgi* xv. Januarii A. Ch. cio. ioc. xx.

Nobilissimum amicissimumq; D. Henricum Spelmannum, ubi ubi erit occasio, meo nomine officiosè salutes rogo. De alterâ tuâ parte vitæ Reginae Elisabethæ quid fiet, scire expeto.

CCXXXVI.

Eruditissimo Viro D. Hieronymo Bignonio Gul. Camdenus
S. D.

CUM postremis communis amici nostri D. Peircii literis etiam tuas accepi, comites longè gratissimas, quibus me tanto honore dignatus es, quantum sperare haud potuerim. Bignonius vir tantus, de Republicâ literariâ optime meritis, cujus eruditionem multiplicem antea in editione *Marcuslphi*, notisque ad eundem, venerabar, & nuper in doctissimis ad Spelmannum literis excolubabar, mihi amicitia fores ultro aperuit. Quantus, quantus hic erga me immerentem honor! quantus igitur meus vicissim erga te amor esse debeat! Ecce lubens libensque ingredior, & te obviis ulnis ample-

tor, valvasque amoris & amicitiae meae etiam bipatentes tibi pando, & omnia officia, quae à senè valetudinario expectari possunt, sanctissime voveo. *Londini. xxvi. Jan. 1620.*

CCXXXVII.

M. F. Limerio G. Camdenus.

Litterae, quas anno inchoante ad me dedisti, mi Limeri observantissime, instar strenae longè jucundissimae fuerunt, quod à te, quod amoris plenissimae, & quod innuunt res tuas jam vento secundiore litrus legere. Utinam & publicae apud vos! quas fluctuare doleo; utque fluctus omnes componantur ad Dei gloriam & Regni salutem, ex animo comprecor. Nos festis natalitiis Hilaria egimus. De novo Bohemiae Rege Rex noster animi sui recessus nondum recludit, Baronem à Donaw ejus Legatum hic detinet, Comitem de Gondimara ex Hispania expectat, & nihil magis in votis habere videtur, quam ut Princeps matrimonium contrahat cum Hispania. Suffolcio Ex-Thesaurario faventior esse incipit: imperavit enim, ut diligenter in ejus bona, possessiones, & debita inquireretur, ne multa inflicta major esset, quam ille solvendo par sit. Liberi ejus in gratiam recepti: permisitque, ut Waldenius praefecturam nobilium Satellitum, & Thomas praefectura equorum Principis denuò utantur, fruantur. Thomas Lakus Ex-Secretarius, multa inflicta persoluta, publice in Camera Stellata agnovit, sententiam in se superiore anno prolatam fuisse justam, eo quod crimen turpe, odiosum, & scandalosum in Exonia Comitissam admiserat: se autem ex crassa credulitate, indulgentia, & ignorantia, causae Dominae Roos filiae patrocinaum esse. Praeterea agnovit se in Regem & Regni leges graviter peccasse, incarcerando unum & alterum in rem suam; professusque se ex animo dolere causae tam turpi, odiosae, & scandalosae patrocinaum esse, Dominos rogavit, ut apud Regem pro gratia intercederent. Vale. *viii. Febr. 1620.*

CCXXXVIII.

CCXXXVIII.

Andreas Schottus G. Camdeno.

Mitto ad te, clarissime Domine, Philotheum *de mundi contemptu*; duplici nomine, cum quia Anglicus, ut equidem nullus dubito, scriptor est; tum quia de Auctore semel iterumque te consului; quod in catalogo MSS. Britanniae observassem istuc esse, sed etiam, ut in meo codice, è Bataviâ ad me allato, ἀνώνυμῳ esset Rogerium Londinensem Episcopum, interea dum ad verum per te evaderem, appellare ac Philotheum, Salviani Massiliensis exemplo, placuit. Quamobrem majorem in modum iterum atque iterum te rogo, ut si legendo in senili nostrâ hâc ætate, atque amicis suggerentibus verum auctoris nomen nancisci poteris, nobiscum, quâ es humanitate, communices, ut soles, perbenignè. Certè hoc verè possum affirmare, non mihi modò sed & amicis omnibus impensè legendo audiendoque in tricliniis Religiosorum comprobatum Philotheum: optasseque non semel vel decem tales Nestoras in meas manus ad edendum publico commodo venire: qui nunc in *Isidori Pelusiota* χειρογράφων illius Auditoris epistolis sacris ἀνέκδοτοις prope sexcentis vertendis Latinè versor: atque utinam magnâ vestrâ in Britannîâ plures latere cognoscam, beneficio magnorum virorum D. Savillii & Ric. Montacuti; quibus à me salutem, quia abes propiùs, commodo quod fiat tuo, velim nuncies, nosque amabis. *Antuerpiæ* vi. Kal. Martias cib. ioc. xx. quem vobis annum apprecor felicem.

And. Schottus.

CCXXXIX.

D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius. S. D.

Hunc fasciculum commendavit mihi bonus pater Schottus, qui te ex animo salutat. Sumus hîc in maximo frigore. Coloniae sunt.

sunt sub prælo *Flores Justii Lipsii* auctiores; est quinta editio: brevi quoque videbunt lucem *Epitaphia nostra joco-seria*, inter primos exemplar habebis faventibus Superis. Salutem D. Colio, cui scribam, ubi nos reliquerit frigus. Quantus ubique apparatus bellicus pro Imperatore & contra Imperatorem! Nihil hic de Rege vestro audimus; credimus literis intentum. Palatinus meâ opinione duram suscepit provinciam. Vale, mi Camdene, & tui amantem redama. Ex oculo urbium cio. ioc. xx. i Martii.

CCXL.

V. Cl. & doctissimo, D. G. Camdeno M. F. Limerius.

Literas tuas, eisque adjunctum munus accepi, suavissime & doctissime Camdene, utrumque gratissimum. Sic enim soles tuas literas condire, ut mel merum sapiant. De libro verò verè Regio, jam à Bellocæo nostro Anglicanum receperam: felices vos tali Rege, quem curæ Regni terrestris non avocant à solâ & solidâ curâ Regni cœlorum, quin aliquid semper doctrinâ suâ & educatione dignum pangat. Quod autem ad res nostras, conventus Lodunensis imperata fecerat Mayennensis, ut aiunt, salutis suæ fugâ prospexerat, & in Aquitaniam ad præfecturam se receperat. Rex Fontebellaqueo Aurelianum, Blesas, Ambosiam cogitabat, illic matrem venturam præstolaturus. De Luinio novo magistro Equitum novissimè creato rumor erat, sed *ad idem*. De his omnibus disputabant, ut quisque animatus erat. Engolismensis in Germaniam Legatus pergebat, bellis scilicet illis componendis, adnitente præcipuè vestro Rege, qui jure agi quam armis potius consulit. Cætera Regni ad quietem spectabant. Cæterùm Bosvillus communis noster me nuper salutavit tuo nomine. Benè sit tibi, mi Camdene, qui mei tam humanitèr & amantèr memineras, pro quo carissimum amoris pignus tibi repono, hoc cor integrum. *Annales* tuos avidè expectamus. Thuani reliquos historiarum libros ad annum 1607. sperare jubemur. Vale mi observandissime Camdene, ama te redamantem & suspicientem Limerium. Lutet. Paris. iv. eid. April. 1620.

CCXLI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

GRatius nihil à multis mensibus insonuit auri, quam Billianorum dictum, quod adseveraret adhuc vivere ac valere illud primum magnæ Britanniae fidus, Camdenum. Exilui sanè gaudio; nam etsi omnia meliora vovissem super valetudine tuâ, à nemine tamen exinde quidquam de te intellexeram. Ergo soteria tibi debemus, faxitque divina providentia, aliquot adhuc annos, & mente integra & corpore sano præsis ornando orbem istum literarium, legitima musarum charitumque proles. Arbitrabar futurum, ut modò te participem facerem *Plauti* mei: sed typographicae operæ diffugerunt ab erganâ Minervâ ad Bellonam, sono classici ejus quasi lymphati. Prodiit tamen istud contra discipulum meum ingratissimum, qui me famosissimo libello impetierat palam: qui quamvis à Senatu interiore confiscatus fuerit, tamen cum infinita exempla clam palamve dispersisset, Typographus & lucro suo consulendum putavit, unâque fideiâ etiam famæ meæ consuluit. Scilicet cometa iste nuperus ubique inter omnes omnium studiorum ordines rixas jurgiaque excitat. Utinam tantum Bohemiâ ejectus esset hostis! optio quidem isthæc mea est, sed irritam faciet disciplina seculi nostri: ubi militiæ præfecti rapinas tantum sequuntur & lucrum longum: eaque propter quod expediri posset uno anno, differunt in tertium & quartum: similes scilicet rabulis forensibus, quibus nihil antiquius quàm lites reddere perpetuas, suo attenti commodo, non partium. Hactenus militem in proximo nostro vidimus. Det Deus, ne videamus porro deinceps, velitque poenitentiam nostrâ esse contentus, remissâ poenitentia. Nihil tamen mali est, quod non meruimus. Verum parum supplicii pro grandi peccato sufficit Patri, cujus clementiae capos tuos, mi Domine, commendo.

devotus famæ glorieque tue

xiv Aprilis cio ioc xx.

Francfurti ad Mœnum.

Janus Gruterus.

Saluto

Saluto quàm officiosè amplissimos dominos, Wottonum, Cotto-
num, Lesierium, Aidium, Lacium, item ubi in eum incidet,
D. Savillum.

CCXLII.

D. G. Camdeno *V. Cl. & Eruditissimo M. F.*

Limerius S.

Videsis, mi Camdene, ne te sæpiusculè appellando molestus sim,
neve obviâ & solitâ tuâ humanitate ad scribendum audacior fa-
ctus, me in posterum garrulum & obstreperum nimis amicum ex-
periâre: præcipuè cum me nunc otiosulum fortuna, & ab importu-
nissimarum litium tricis explicatum præstet. At illa, ut tibi nostra-
rum rerum summam edicem, missa facio. Rex post Aurelianensè
diverticulum Lutetiam tandem rediit, ibi totam fermè æstatem, nisi
quid aliud res ferat, commemoraturus. Reginam matrem animus
erat & etiam nunc est accersere, sed renuit illa, & adversam valetu-
dinem causatur. Mayennensis nihil, nisi sibi ut fugâ prospiceret,
meditatus videtur, neque de illo in aulâ aliquid inclementius dictum
aut statutum est. Virum generosum & cujusvis injuriæ vel levissimæ
impatientissimum offendisse fortunæ albæ pulli ægrè ferunt, & sibi
quibusvis artibus reconciliatum volunt. Secundum Protestantium con-
ventûs Lodunensis rogata à sanctiori Regis consilio pronunciatum iri
spes erat: sed cum quæ ad manum & impletu facillima promissa non
exequantur, remotiora secutura quis credat? *Albinii historiam* igni
damnatam & mandatam nupèr scripsi, sed post illa scriptum aliud
ab illo emanavit, quod non paucorum calculis comprobatum in pau-
cularum horarum oblectamentum tibi mitto. Cæterum rerum Ger-
manicarum prosperos successus læti audiebamus, & ut eodè pede
semper procederent, numen comprecabamur. Interim vale optime
& doctissime Camdene, & me æternùm tui amantissimum & obser-
vantissimum habe. *Lutet. Paris. 4. Eid. Maias. 1620.*

CCXLIII.

D. J. Metellanus G. Camdeno.

Clarissime Domine,

Hisce diebus dum *Elizabethæ Annales* perlegerem, in loca quædam incidi, in quibus parentis mei mentio non satis honesta facta est; jure factum nullo modo mihi possum persuadere. Quare loca quædam, de quibus maximè ambigebam, excerpti, vestræque Dominationi censui mittenda, certiora, si fieri possit, exploraturus, quorum aliqua propriâ scientiâ, cætera literarum authoritate nixa videntur. Quare & authoritatem vestram & animum meum dubio plenissimè exemeritis, si subseqentes hæc literas conspiciendas mihi transmiseritis:

scilicet,

Epistolam illam à Parente meo, ut vos dicitis, conscriptam; de quâ pag. 67.

Item,

Autographum ab Huntilei & Argatheliæ Comitibus Elizabethæ missum, de quo pag. 115, 116.

Item,

Diplomata Delegatorum & acta conventûs Eboracensis; de quibus pag. 139.

Item,

Libellum illum, *Cameleon* nomine, de quo pag. 241. Scriptorum horum ipsa Originalia, si fieri possit, lubentî animo conspicerem, cum pollicitatione me integra conservaturum, restituendaque curaturum; sin minus, exemplaria saltem ad amussim summâ fidelitate transcripta, unâ cum subscriptionibus, superscriptionibus, loci temporisque annotationibus, cæterisque circumstantiis, & demum absque ullâ abbreviatione. Aliis quibusdam locis ejusdem facta est mentio, sed nullo, vel suppresso auctore, ut non alienâ sed propriâ scientiâ niti videamini. Quare gratiæ locò sum habiturus, si subsequentiū locorum horum rationes à vobis plenius fuero edoctus:

Scilicet, pag. 94.

Delegati verò Scoti suis rationibus consulentes, ad suam apud Reginam potentiam tuendam, quasuis nuptias quovis modo inturbare statuerant.

Item, pag. 97.

Lidingtonius inter hæc in Angliâ agens, subinde Regine matrimonium simulatè Leicestrio proposuerat, nec non Norfolcio Duci.

Item, pag. 139.

Et hoc comitabatur Lidingtonius, pollicitationibus Moravii pellectus.

Item pag. 143, & 144.

Et Lidingtonius clam innuisset, se sapius Regine characteres ementitum esse.

Item pag. 241.

Si minus versatili.

Hæc præcipua sunt loca, de quibus plenius cuperem edoceri, quâ demum ratione quâve autoritate impulsî, libro vestro ea inferenda censueritis. Si tamen alia quædam sint, quæ nominis ejus integritati possint esse præjudicio, existimationi vestræ consulueritis, si unâ cum ulteriore eorum approbatione mihi transmiseritis, & hoc eo solummodo fine, ut veritas excussa magis enitescat.

Pag. 241.

Varia ex libello quodam famoso à Buchananò, ut vos dicitis, in parentem meum composito adducitis; Buchananum ejus æmulum appellatis, & postremo demum loco additis, *quo nomine eum viventem*, &c. quasi in verbo illo *vivente* mysterii aliquid esset collocatum. Horum omnium rationes cuperem novisse. Neque dissimulabo quorundam sermonibus certior me factum, nomen vestrum Annalibus illis præfixum, quo illis major autoritas accederet, varia autem iisdem, pro aliorum arbitrato, contra historiæ libertatem inserta. Hæc si ita sint, quid æquius quam ut quisque laudis vituperiique partem pro meritis referat? Sed de his omnibus certiora à dominatione tua expecto, optimâ spe fretus, desiderio hoc meo tam pio, plenissimè & quam fieri poterit citissimè, à vobis satisfactum iri, paratus vicissim, si qua in re potero, gratiam hancce obsequiis demereri.

Bruxellis 8 Junii.

1620.

Clarissimæ Dominationis vestræ ad obsequia.

J. Maitland.

CCXLIV.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum celeberrime, amicorum optime, Cum ob intuta viarum non excurram Francfurtum, imò cum ob belli præsentem metum Heidelbergam mutarim Brettâ, patriâ Melancthonis, quod unum restat, literario sermone convenio Camdenum meum, velut Pharam, aut veriùs Cynosuram. Et verò animus omninò fuerat per has studiorum ingratas ferias concedere in Belgium, aut etiam in Britanniam vestram; inhibuit consilium Mars Spinolæ, qui plura jam nunc obtinet in Palatinatu quàm metueram. Quare necesse est, si sævior idem ingruerit, vel Norimbergam petere, vel Schafhusiam Helvetiorum, & in hunc locum magis propendo, quamvis & non longè indè turbæ nostris pares. Comitatus, qui aliàs mihi futurus fuerat gratissimus, nunc tantum angit, filix inquam binæ & nepos: cujus pater hujus loci & vicinorum Prætor ob munus suum deferere suos cogitur. Verum de his viderit stultorum magister, eventus. Nos quod possumus & debemus, hæc humana feremus, si non constanter, at saltem patientèr; tanto quidem magis, quia novimus nos castigari à Deo, qui idem sit noster parens: eaque propter id agat in nostrum bonum: plura merueramus. Interim quicquid de me fiet, Camdenum in ore, in oculis, in corde feram assiduus. Ipsum, ut memoriam nostri comitèr servet, si rogem, peccem in naturæ ejus insignem constantiam: potius venerabor oraboque supremum Numen, vitam ei diu diuque perseveret Reip. literariæ bono. Vale & salve, O aurei seculi reliquum germen! O animo nostro senum acceptissime! Saluto perofficiosè amplissimos viros, D. Wottonum, D. Cottonum, D. Aitonum, D. Savilium, D. Lesieurium, D. Overallium, amicos jam veteres, ideoquè seriò colendos. Scribebam
xxi. Septembr. cio. isc. xx.

CCXLV.

Franciscus Herefordensis G. Camdeno.

L Ast Easter Term I was in *London*, and sought you, but had not the good hap to find you. It discontented me not a little, I had no other errand but to see you. I love you, nay I honour you. We now grow old and sickly. I am afraid we shall never meet. *Fiat voluntas Domini.* But what becomes of your second part of *Elizabetha*? How fain would I see it out? Let it not die. Live you long. Faxit. You shall live the longer, if the World may see it, if perchance the World hath not already seen that of you, which shall make you immortal even in this World, except so far forth, as the World it self is mortal. Although, why do I put in that *perhaps* of that which is extra aleam? you see how delighting to talk with you, I had rather to talk idle, than to say nothing. Camdeno meo salutem plurimam. Vale. Whitborne Octob. 9. 1620.

Fr. Hereford.

CCXLVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay reçu la vôtre du huitième d'Aoust depuis la semaine passée par les mains de Monsieur du Puy, avec l'exemplaire d'*Aristote*, dont je vous remercie tres humblement, bien marry de ne rien avoir à cette heure digne de vous estre envoyé en revanche. J'ay esté extrêmement affligé de la mauvaïse nouvelle, que vous m'avez donnée de la perte, que Monsieur Spelman a faite de tant de personnes, qui luy estoient si cheres tout en un coup. Je prie Dieu, qu'il le vueille bien consoler, croyant qu'il en a eu bon besoin en telle occasion. Je
l'avois

J'avois prié de me faire-avoir quelque acte authentique, s'il s'en trouve, concernant l'institution des Chevaliers de l'ordre de la Jarretiere : car je n'ay veu personne, qui en ecrive rien de bien certain. Si la Chartre du Roy qui la institué se trouvoit, ce seroit principalement ce que je desirerois de voir, m'imaginant qu'elle se devoit trouver dans les Archives de la Tour du Thresor, ou bien dans les Registres des Rois d'armes. Quant à la *Genese* Manuscrite de Monsieur Cotton, il l'auroit deja receüe long tems y a, sans le desir que j'ay eu de ne l'envoyer, que par voye de bonne connoissance. Monsieur Bosuel m'avoit promis pour cet effet de m'avertir, quand il s'en presenteroit quelqu'une ; mais il ne l'a jamais fait : maintenant il est à la cour, mais j'espere qu'il sera bientôt de retour. Car on a nouvelles, que le Roy s'en revient, & que desja le train estoit parti de Bordeaux, pour revenir vers Poictiers. Je n'ay jamais osé hazarder un paquet si precieux à la discretion de ces Messagers ordinaires, parceque j'ay esprouvé en eux tout plein d'infidelité & de mauvaise foy, temoin les procedures de Margarin, & les paquets qu'ils ont retenus long tems tant de vous que de moy. Monsieur Bosuel connoissoit une personne d'honneur, qui minutoit son retour par dela, par qui j'eusse esté bien plus aisé de renvoyer une si rare piece. Toutefois si Monsieur Cotton ayne mieux, que je la confie aux messagers ordinaires, il ne faut que m'en écrire un petit mot, s'il vous plait, & aussi tost cela sera executé : & j'y apporteray neantmoins toutes les precautions, dont je me pourray aviser. Cependant à quelque chose malheur a esté bon ; car pendant ce retardement Monsieur Saumaize a desiré d'en avoir communication, & y a fait de bonnes observations ; autant en ont fait Monsieur de Cordes, & Monsieur Bertius. Et qui plus est, le P. Fronton s'est r'avisé de quelques passages, qu'il avoit regret de n'avoir pas assez bien examinéz, depuis qu'il a fait son Theodoret pour preparatif à sa Bible, & a esté infiniment aisé, que le livre n'eust pas encores repassé la mer, & de fait il a encor entre ses mains. Que Monsieur Cotton n'y ayt aucun regret, je vous supplie : Je perdrois aussi tost une prune de mes yeux, que de rien laisser du soin necessaire pour le luy faire rapporter fidellement, en sorte qu'il en ayt toute sorte de satisfaction. Je vous supplie de l'en assurer de ma part.

Au surplus, nos venons d'apprendre qu'on a imprimé en Allemagne toute l'histoire entiere de feu Monsieur de Thou, il me tarde bien de voir que c'est. Cela m'a fait souvenir de la votre, & desirer qu'elle puisse

puisse sortir de vos mains pour le bien du public. Si celle de Monsieur de Thou ne se fust trouvée que chez luy, elle couroit fortune d'estre supprimée, car les executeurs testamentaires, tuteurs des enfants, la vouloient faire mettre dans le feu pour des interets particuliers ; Monsieur Linghelsein, à qui feu Monsieur de Thou en avoit confié une copie, a tout sauvé. Si Monsieur Grotius nous eust creu plus de six mois avant son malheur, il y auroit une copie de son histoire en ce Royaume, qui ne seroit plus à la discretion de ses ennemis ou envieux. Pour l'honneur de Dieu songez à la votre, & si durant vostre vie vous faites difficulté de la mettre sur la presse, qu'il y en ayt plus d'une copie, & qu'elles ne soient pas toutes de dela la mer. Je vous en conjure de toute mon affection, demeurant,

De Paris ce 14 Octobre.
1620.

Monsieur,

Votre tres humble serviteur,

De Peiresc.

CCXLVII.

P. Puteanus Gul. Camdeno. *V. Cl.*

TUis ultimis jamdiu est, quod satisfeci ; sed nescio quâ malâ meâ sorte in itinere interciderunt incuriâ servuli amici cujusdam, qui apud vos peregrinandi causâ proficiscebatur. Gratias iterum tibi ago de *Rhetoricâ Aristotelis* ; exemplar unum, ut jussisti, D. Peiresius habet. Cum de Historiâ tuâ agis, & de me depositario cogitas, non malè certè cogitas : fidelem enim & verè amicum hac in re experieris : tantum effice, ut tutò ad me perferatur. *Bergerii* opus absolutum penè est, in tertio *Peutingeri tabulam* explicat, & cum *Antonini Itinerario* confert non injucundè, usum utriusque docet antehac à multis incognitum. Nondum quartum librum vidi, quia non absolvit ; multis magis quàm magnis negotiis distrahitur ; ideò studia ejus protrahuntur. Si ad me scribere desideras, dabis literas tuas ad D. de Beaulieu, qui suis ad D. Hotmannum adjunget, & sic

& sic tutò ad me proferantur. Interea de deposito seriò cogita, & me ama, qui te colo plurimum. Vale vir clarissime & amicissime.
Lutet. Paris. x. Kal. Decembr. cio. ioc. xx.

CCXLVIII.

N. de Thouars, G. Camdeno.

Monsieur,

JE prens la hardiessè de vous escrire ceste, non pas que je m'abuze que ne me départirès de votre bon vouloir a me favoriser & assister en ce que vous prieray & assisteray dautant que faites profession, qu'est une vertu qui regne par tout le monde ; & que par cy devant en l'an mil quatre cent dix vingt, ou trente, plus ou moins, que un Jehan de Thouars, Seigneur de Mortaigne en Poictou en France, a esté donné par le Prince de Galles aîné fils du Roy d'Angleterre, un Leopard d'or, que sont les armoiries d'Aquitaine, pour mettre au milieu de ses armoiries, qui estoient de gueule semé de travaines d'or. Parquoy il vous plaite me tant favoriser & m'honorer de me faire avoir acte & verification & éclaircissement en tel forme & maniere que vous semblera, que un tel Jehan de Thouars auroit esté bénéficié d'un tel Prince de Galle, qui estoit aîné fils du Roy d'Angleterre ; & s'il y a quelques recherches ou recueil de la maison de Thouars, qui soit en vestre pouvoir à decouvrir, Je vous prie & supplie de me faire part, & m'envoyer par le porteur ou courier de ceste, lequel vous donnera toute satisfaction, & me ferez un singulier plaisir, & prieray le bon Dieu vous avoir en sa sainte grace. En haste de Bruxelles le xviii. de Janvier mil six cent & vingt & un.

Votre bien bon amy a vous servir,

Nicolas de Thouars.

CCXLIX.

N. de Thouars G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a cinq six semaines que J'y escrit à votre Seigneurie, esperant que de votre bon vouloir me favoriserez & assisterez en ce que Je vous ay prié & supplié, comme par ceste je vous supplie encore derechef a vous ramentevoir. Et comme par cidevant en l'an mil quatre cent vint ou trente plus ou moins, que un Jehan de Thouars, Seigneur de Mortaigne sur la mer en Poictou en France, a esté donné par le Prince de Galle fils aîné du Roy d'Angleterre un Leopard d'or, que sont les armoiries, qui estoient de gueules semé de travaines d'or. Parquoy il vous plaise me tant favoriser & m'honorer me faire avoir acte & verification de vostre signature ou autrement en tel forme & maniere que vous semblera, que un tel Jean de Thouars auroit esté beneficié d'un tel Prince ou Roy d'Angleterre. Comme aussi de la maison Derbye allié avecque un Reymont ou Reynart de Thouars, & s'il y a quelques recherches ou recueil touchant la descende ou vaillance de Thouars, qui soit en vostre pouvoir, de me fera part de tout recherches, que pourrez trouver. Suppliant de me faire part & m'envoyer par le porteur de ceste, qui vous fera ramentevoir. Et le porteur de ceste vous donnera tout contentement en vous reconnoissant & en me faisant un singulier plaisir & faviour, & prie le bon Dieu vous avoir en la sainte grace, me recommandant en vos bonnes graces. De Bruxelles le 24 de Fevrier. 1621.

*Votre bien affectionné & humble a vous
faire service,*

Nicolas de Thouars.

CCL.

G. Camdenus Nicolao de Thouars.

Nobilissime Domine,

DE armis, quæ descripsisti, diligenter inquisivi, & in Regiis Archivis inveni hæc verba:

Henricus Sextus Angliæ Rex concessit Bernardo Angevin uni consiliariorum Regis in ducatu Aquitanix, cui Rex prius dederat castra, terras, & dominia de Roasan, de Periol, & de Blasamont, in patriâ & diœcesi de Basadioz, nunc ipsum nobilitat, & eos de se legitime procreatos, & ipsis damus arma subsequen-
tia, quorum campus est de Azure cum uno leone de auro un-
gulato & linguato de gueles, ac cum decem floribus per circui-
tum vocatos Angevines de argento. Teste Rege apud Palatium
suum Westmonasterii, 8 die Martii anno xxiii. Henrici sexti.

Hæc te scire volui: quomodo verò tu ab hoc Bernardo genus ducis,
tu optimè nosti, & pro prudentiâ videris. Hoc novi, desultoriam
esse levitatem apud Gallos in nominibus mutandis. 9 Martii. 1621.

CCLI.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

S I R,

I Have half a quarrel to you, that being lately so long together,
and in so good leisure, you did not impart to me that, which
it seems you have declared at large to my good Lord Paget, con-
cerning your worthy purpose of founding an Humanity-Lecture in
Oxford. Surely if you had, as he said, *aut re aut consilio aut opera ju-*
vero: I have trod the path before you, and know the rubbs in such
a business to my great pains and charge, I mean, in the means of

R r

setting

settling it upon the University in a perpetuity. I know it well to my cost, and can give you good direction how to dispatch it with small ado, if you need my counsel. If not, I can do no more but with a happy end to your honourable endeavour, and rest always, as I have, and for ever will be,

*Your assured Friend to dispose of, and admirer of
your rare virtues,*
Eton 25 Octob.
1621.

Henry Savile.

Not forgetting to put you in mind of my request to you, which under correction I know no reason you have to deny. I am sure you might make me a happy man in my old age without any discontent, I hope, to your self. I dare say we would all do our best that you should not repent of your living here. *Iterum vale, H. S.*

CCLII.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

SIR,

I Send you by this Bearer, my servant, the Original of the Covenants between the University and me under both our Seals. I think I shewed you a first draught of them before, and even in these there is nothing worthy of your imitation; of something perchance it may put you in remembrance, further not.

I think not amiss to advertise you, that by plain Will without a Deed executed in life-time, no land will pass to a College or Corporation, as I have heard by my Counsel. I am sure *Merton College* hath felt it: for *Doctor Huicke*, *Queen Elizabeth's* Physician, whom you may have heard on, or peradventure known, by Will left all his land of good value to his two daughters and their heirs; and for lack of heirs (as we understood they died without any children both) all his said lands to *Merton College*, whereof he was Fellow: but *Doctor Bickley* laboured, as I have heard, much in it, and could
recover

recover nothing. So that you must fly to some such course, as I advertised you in my last, or leave it upon Feeoffees, men of sincerity and judgment, that your death do not frustrate your good intention.

One thing more I will be bold to persuade you, that to the use of your Readers you would bequeath your Books of that faculty. I for my part have cleared my study of all the Mathematical Books, which I had gathered in so many years and Countreys, Greek and Latin, printed and manuscripts, even to the very raw Notes, that I have ever made in that argument, but with express charge, that they may make use of them, if there be any thing of worth in them, but never to set out any of mine in print. Many of them are as old as your acquaintance and mine, when I read in the Schools as Regent-master. The Schools now are very large and fair, and place there may be conveniently found to set up a press with locks capable of them. But that, as the rest, I leave to your better judgment, and the advice of your friends. And so with my best wishes I leave you to the protection of the Almighty, and remain

Eton 3 Nov.
1621.

Your assured loving friend to do you all service,

Henry Savile:

CCLIII.

Tho. Allenus G. Camdeno.

S I R,

There is a report in Oxford of your noble intention toward the University for the erecting of an History-Lecture with a large endowment for the perpetual maintenance of the same. If you have not already in your resolutions designed some more eminent and able person unto the place, I shall be bold to commend unto you with earnest entreaty an acquaintance of mine, one Mr. *Wbear*, sometimes Fellow of *Exeter* College, and now resident in *Glocester-hall*, a Master of Arts of twenty years standing, and a man who, besides his abilities of learning sufficient for such a place, is known to be of

R r 2

good

good experience, (having sometimes travelled) and of very honest and discreet conversation, Of all which I make no doubt (if you please to incline toward him) but you shall receive such ample testimony from the University, that you shall think him not unworthy of your respect, and so to be made happy by that your bounty. In the accomplishment whereof, though the obligation shall principally be his, yet will I also account it a special fruit of our ancient friendship, and so will continue to be ever

From Gloucester Hall
this 19th of No-
vember. 1621.

Your assured loving friend,

Tho. Allen.

CCLIV.

Custos & Scholares Coll. Novi Oxon. G. Camdeno.

Clarissime Vir,

EManavit nuper in vulgus quidam (ut confidimus) haud incertus sermo de tuis in Academiâ nostrâ Oxoniensi cœptis planè heroicis, quibus id agis, ut *historiæ* non *Scriptor* ampliùs, sed *Fundator* audias; illique immortalitatis pronubæ, quæ nomen tuum jam olim fastis inseruit, quasi paria referens, ipsam vicissim facias immortalē. Id opus quàm sit gratum posteris, tuoque hoc nomine & exultatione dignum, & literati omnes sentiunt, & suo tempore gratulabunda loquetur Academia. Nos interim minimè dubii, te in tam præclaro molimine id imprimis agitare animo, & gestire, ut nova hæc professio homini quàm scientissimo totius historiæ demandetur, doctissimum virum, Danielem Gardiner, nostrum olim confocium, ipso musarum nomine tibi commendandum duximus. In quo (nisi nostrum nos fallit iudicium, apud quos multos ille annos salem comedit Wicchamicum) reperiēs historiæ veteris paritèr ac modernæ cognitionem insignem, ingenium acre, studium indefessum, memoriam rerum omnium, quæ uspiam gestæ sunt, tenacissimam; adhæc orationis vim & facultatem hisce omnibus pertractandis explicandisque parem & idoneam. At de hiis quidem omnibus

tute

tute ipse multò exactiùs judicabis, si hominem modestissimum, nec magna de se pollicentem, tuo dignari velis alloquio & familiaritate : quod ut facias, tua profectò te impellet humanitas & studiorum similitudo. Nam (quicquid hac in re facturus sis) certè virum *πανύποτα*, ubicunque terrarum degat, istius seculi *ισοεικαστώ* Camdeno ignotum esse non convenit. Vale literarum decus & ornamentum, nostrasque has literas, ut à bono rei literariæ promovendæ studio profectas, æqui bonique consule.

Dat. è Collegio nostro
Oxonix xiv. Kal.
Jan. MDC XXI.

Dignitatis tuæ studiosissimi,

*Custos & Scholares Collegii E.
Mariæ Winton. in Oxon.*

CCLV.

Degor. Whearus G. Camdeno.

*V. Clarissimo, Gulielmo Camdeno Clarentio,
salutem nuncio & obsequium,*

AUdebo sane, clarissime Clarenti ; & quandoquidem nomen meum tibi noscendum doctissimus Allenus tuus, promptus commendator, insinuaverit, enitar ipse stylo ulterius tibi innotescere. Olim, fateor, hæc me invalit ambitio, (& quem non politioris literaturæ & antiquitatis amatorem ?) sed deerat occasio, vel obstitit potius mihi mea verecundia, propriæque immerentiæ conscientia : nunc autem ecce ! supra votum abs te ipso benignissimè quasi invitatus videor, dum salutationis honore, literis nuper ad optimum Allenum tuum datis, me quoque es dignatus. Has ubi mihi legendas communicaverat integerrimus ille, (non mentiar) impendit mihi gaudebat animus ; & ô, inqueiebam, si daretur adspectu colloquioque ejus defrui, sive aliter fidem facere, quantâ ego jamdudum reverentiâ doctissimi Paulaniæ nostri Britannici nomen prosecutus sum ? Interea loci, vir ornatissime, non potui abstinere manum, quin literarium hoc obsequium porrigerem, commeante præsertim & operam suam humaniter offerente Professore Regio Medico, exquisi-

te eruditionis & probitatis viro, quique teipsum juxta colit amatque. Neque hoc qualecunque officium ex spe munificentie, (quam mihi spondere videbantur illæ tuæ literæ) depromptum arbitreris, sed ex intimo potius adfectu venerationis pleno. Quare, ne tibi sim toedio, breviter hujus paginæ inò votorum præsentium summa hæc esto, ut certò scias tibi notum esse, & inter tuos adscribi, apud me pro proximio honore, pro summo beneficio censerì. Atque ita salve vir ornatissime.

Oxon. 6 Kal. Jan.

1621.

CCLVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

VOyant que je n'avois aucune reponse vôtre à mes deux dernières despêches, je n'avois osé hazarder le rouleau de parchemin, qu'il vous pleut m'envoyer concernant *l'institution de l'ordre de la Jarretiere*, jusques a present, que celui qui m'a rendu la lettre de Monsieur Bosuel s'est offert de le vous faire tenir par voye tres asseurée. Vous le recevrez donc avec les remerciements tres humbles, que je vous en fais, comme de chose tres rare, ou j'ay appris une infinité de bonnes origines, qui m'ont bien donné du plaisir, de tant plus grand que c'a esté sur un extrait ancien; car sans doute une copie recente m'eust laissé beaucoup plus de scrupule que ce qui m'en reste; & de tout je vous supplie me vouloir éclaircir à vôtre commodité s'il vous plaît. Principalement sur l'onymie des paroles ESTAL, & ESTAT, lesquelles semblent avoir esté promiscuement employées l'une pour l'autre, en l'article XIX. de l'ordonnance inserée au dit rouleau, ou il est parlé de la difference du Chevalier nouvellement élu [MIS EN SON ESTAL] avec celui, qui n'a reçu que la livrée du JARRETIER, & est decedé avant la [PLEINE POSSESSION DE SON ESTAT.] En l'article X. ou il est parlé des peines de celui, qui manquera de se trouver à la Chappelle aux heures de l'Eglise le jour de la feste, [qu'il n'entrera son ESTAIL la prochain feste après.]

après.] Et de celuy qui manquera encore à la seconde feste, lequel [N'entrera son ESTAT de lors en avant jusques à ce qu'il ayt offert un jouel.] Et encores en l'article III. ou il est parlé du service, que doivent lesdits Chevaliers [Tant que le Souverain ou son député aura TENU ESTAT.] le comparant à l'article XXI. ou il est dit, que le successeur d'un Chevalier deffunt [Tiendra le meme ESTAT que son successeur] & que [un Conte TIENDRA l'ESTAL d'un Bachelier, & un Bachelier d'un Conte.] Car si bien en plusieurs autres endroits de cette Charte la parole ESTAT se trouve employée en autre sens que celuy d'ESTAL, si est ce qu'en quelqu'un de ces lieux la, il pourroit bien y avoir de l'equivoque de l'ecrivain : ce que je desirerois bien, que vous peussies verifier sur les registres du Thresor de Windsor, ou autres Chartres plus autentiques, qui s'en pourront trouver pour voir, si en aucun desdits lieux il ne se trouveroit point escrit ESTAL au lieu d'ESTAT ; principalement en celuy de l'article III. touchant le Prince qui tient ESTAT : parce qu'il s'en pourroit tirer de tres belles consequences. Je vous supplie donc de vouloir faire exactement conferer cette parole dans les anciennes Chartres & Registres du tems, & me mander, s'il vous plait, si les sieges tant des Prelats à maine droite, que des Barons à la gauche du Roy aux assemblées du grand Parlement d'Angleterre, ne sont pas encores appellees ESTAILLES, ou en language moderne, ou en ancien ; & si les sieges des gents de Justice, qui sont au milieu de la salle en telles assemblées, ont aussi pareille denomination d'ESTAILLES en diverse.

Je voudrois bien sçavoir par même moyen, si dans l'administration de la Justice faite dans les Provinces d'Angleterre, vous n'avez pas eu autrefois, comme nous avons en ce Royaume, certaines especes de Parlements ambulatoires, qui s'assembloient à certain jours annuellement dans les Provinces & Bailliages, qu'on appelloit les Assises, ou bien la Cour du Bailliage, ou si trouvoit le Prince, ou bien son Bailly, ou Seneschal, avec les Prelats, Barons, & Deputez des bonnes villes du ressort, tant pour la prestation des hommages pour tenir la cour, que pour rendre la justice aux casés d'appel interjecte des Barons ou de leurs officiers. Ce qui n'est plus en usage en cet estat icy (comme possible il est encores chez vous) pour le moins en cette forme ancienne, ains seulement les Baillifs & Senechaux ou leurs Lieutenans vont faire leurs Chevauchées dans l'estendue de leur ressort, & sejourans par les Bourgs pour rendre la justice, ils appel-

lent

lent leurs jugemens les jugemens des Assises, pour marque desdites anciennes Assises, qui se faisoient plus solennellement. Vous avez si religieusement maintenu en vos quartiers les anciennes formes, que je tiens quasi pour assuré, que vous n'aurez pas entièrement aboly celle-la, ou pour le moins la memoire n'en sera pas entièrement éteinte dans les Chartres & Registres du tems passé, desquelles je voudrois apprendre, comment estoient nommées telles Assises, si on ne se servoit point du mot d'*Estalles* ou autre, qui en approchast, ou si on ne s'en sert pas encore. Car cela nous donneroit une grande ouverture pour penetrer a d'autres choses, qui nous sont bien inconnües pour ce jourd'huy, à faute de sçavoir les etymologies & origines des mots, qui sont demeurés des langues Septentrionales parmy la nostre. Je voudrois apprendre par même moyen, si vous n'avez jamais eu de mot approchant du nôtre pour denoter les *assemblées des Trois Estats* (que vous appelez *Grand Parlement* plus communement) ou le tiers Estat n'a pas de voix deliberative. Comme les Flamans, qui les appellent *Staten*, & les Allemans, qui les appellent *Stenden*, & si telles nominations sont anciennes ou bien recentes en vos registres. Vous m'obligerez infiniment de faire cette recherche pour l'amour de moy, soit par vous ou par vos amys, (entrez autres Monsieur Spelman, si vous trouvez à propos d'en conferer avec luy, comme je vous en supplie & luy aussi) par les mains desquels peuvent estre passées des anciennes Chartres.

A quoy je vous supplie d'ajouter, qu'est ce que signifie proprement en vôtre langue ancienne ou recente le mot de (*Garnir*) employé (dans le XVIII. article de la susdite ordonnance du Jarrétiere) plus tôt s'il semble pour celuy de (convôquer ou mander) que pour celuy de (remplir) en laquelle derniere signification il est demeuré en usage parmy nous.

S'il se trovoit encore quelque etymologie en vôtre ancienne langue du mot de *Lit* autre que celle du Latin, vous me fassiez plaisir de me l'escrire, principalement, si c'estoit chose qui approchast de la signification de *Throsne Royal* pour revenir au *Lit de Justice*, que tiennent encores nos Roys.

Pour le surplus de vôtre charte susdite, elle semble veritablement de prim'abord avoir esté faite lors de l'institution ; mais en l'examinant de pres sur toutes articles XII. & XVIII. il est aisé a voir qu'elle ne peut avoir esté redigée par escrit que quelque tems apres ladite institution, puis que les peines & amandes y sont réglées selon l'usage

sage observé jusqu'alors ; & qu'on y parle des Roys estrangers, dont aucun n'avoit encore esté admis à l'ordre lors de l'institution premiere. Je crois bien, qu'elle ne peut pas estre de long tems posterieure à ladite institution, puis qu'en l'article XXIII. il y est parlé des premiers Fondateurs, comme encore vivants. Tant y a qu'il faut qu'il y ait eu quelque autre ordonnance anterieure, & toujours est il indubitable, qu'il y avoit des Statuts de l'ordre autres que cette ordonnances, dans lesquels possible apprendrions nous quelque chose de plus, s'il y avoit moyen d'en voir, comme je vous en supplie, puis que vous avez tant fait jusqu'à present.

Il me reste encore à vous faire une autre supplication : un de mes intimes amys a voulu dresser les quartiers du Roy & de la Reyne, il a de besoin de sçavoir les noms & les armes du Comte de Suffolk, & de sa femme, qui maria sa fille au Comte de Candale, fils d'Archambau de Grailly, Captal de Buech. Vous nous en pourrez esclaircir mieux que tout autre, & je vous en demeureray a jamais redevable. Si vous nous commandiez plus librement que vous ne faites, nous vous servirions plus volontiers & plus fidelement, que vous ne pourriez penser ; essayez le, je vous en supplie de tout mon coeur ; & apres vous avoir derechef conjuré de me pardonner, & d'estre mon intercesseur à mesmes fins envers Monsieur le Chevalier Cotton, à qui je seray tres humble serviteur tout le tems de ma vie, & à qui des à present j'envoyerois son Manuscrit, si je ne craignois, (sçachant qu'il aime le public) qu'il eust regret, que la commodité se fust perdue, si tant est qu'elle puisse réussir d'imprimer en taille douce les anciennes figures de son livre, lesquelles ne courront plus de fortune de perir de ce jour la en avant, comme elles font à present, qu'elles sont uniques, & qu'elles sont à la mercy de tant d'accidents, qui en peuvent priver la posterité. Je demeureray disje à jamais,

De Paris ce 14. Janvier 1622.

Monsieur,

Votre tres humble & fidele serviteur,

De Peiresc.

Lors de l'institution de l'ordre de Jarretier, il n'y avoit que le Jarretier & le Manteau, qui fussent des marques essentielles ; on y a depuis ajouté le Collier de roses rouges & blanches, & en

dernier lieu le Roy d'a present y a ajouté, ce dit-on, des char-
 dons d'Ecosse avec les roses d'Angleterre. Cela n'aura pas esté
 fait sans ordonnance des Princes, qui auront fait cette addition à
 l'ordre, ou bien sans quelque deliberation du Chapitre des Che-
 valiers du dit ordre. S'il se pouvoit avoir copie de tels actes,
 vous nous feriez un singulier plaisir de les nous communiquer,
 affin que donnant le recueil des Chevaleries, qui sera joint a celuy
 des Tournois, qu'on va mettre sous la presse, nous puissions di-
 re de cet ordre la quelque chose, qui ne soit pas si commune,
 comme ce que les autres en ont escrit. Et s'il se pouvoit avoir
 un rolle entier de tous les Chevaliers dudit ordre depuis la pre-
 miere institution jusques a present, nous l'insererions par meme
 moyen, comme nous insererons au même recueil les rollés des
 autres Chevaleries, que nous pourrons recouvrer.

CCLVII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté bien aisé du passage de Monsieur de Valles en Angleterre
 pour avoir moyen de vous faire tenir le sagot de livres, dont il
 s'est voulu charger pour l'amour de vous, lequel j'avois fait apprestier
 long tems y a pour Monsieur Boswel ; mais il estoit demeuré en ar-
 riere pour estre trop gros : & je l'ay fait depaquéter pour y ajoûter
 quelque livret sorti depuis en lumiere. Si nous eussions eu quelque
 chose de meilleur, je vous en eusse fait part tres volontiers. Vous
 prendrez cependant en gré ce peu de livres qu'il y a : & recevrez
 mes excuses de ce que je les vous envoie si tard. Car il ne tint pas
 à moy, que vous n'eussies le plus gros plus de 15. jours, avant qu'il
 en fust sorti aucun exemplaire de chez l'imprimeur. Mais la commo-
 dité n'en fut pas convenable. Monsieur Boswel, à qui je le montrai
 des lors, me dit d'en faire divers paquets, & qu'il me feroit adver-
 tir des occasions ; mais il fit depuis de grands voyages, qui interrom-
 pirent ce commerce, & je me suis trouvé quasi accablé de tant d'af-
 faires & occupations venues les unes sur les autres, que je ne sçavois

ou donner de la teste avec la debilité de ma santé ; & les gros procez, que j'avois à conduire contre Monsieur le Marechal Desdiguieres & Monsieur de Crequi, lesquels me vouloient oster la Barrennie de Rieus, dont je ne suis pas encore du tout quitté. Mesmes depuis six mois ença la mort de Monsieur le Garde de Seaux du Vair, que Dieu absolve, & de plusieurs autres de mes amis, qui l'ont suivy de pres, m'avoit mis en tres mauvais estat sans l'assistance de Dieu, qui m'a daigné fortifier à mesure que mes afflictions se rengregeoint. A cette heure que je commence à recouvrer un peu relasche, j'auray plus de moyens de vous servir, & en embrasseray tres volontiers les occasions. Cependant si vous pouvez despartir quelque favorable assistance audit Sieur de Valles, vous m'obligerez, & ne prendres pas possible à deplaisir la communication de ses curiositez en matiere d'Armoiries & de Chevalerie, dont il a fait un grand recueil, ayant montre un grand desir d'acquérir l'honneur de vostre bienvueillance, & de vous servir de son costé, comme je feray du mien avec toute affection, demeurant,

De Paris ce 22. Janvier.

Monsieur,

1618.

Vostre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peiresc.

Je vous escravis la semaine passée par le Sieur Minturn, Maistre de l'hostel de l'Ambassadeur suivant l'adresse de Monsieur Boswel, & vous envoyay le rouleau de parchemin concernant *l'institution de l'ordre de la Jarretiere.*

J'ay mis dans le Fagot un exemplaire d'elle *memoire Bresciane*, ou il y a quelque chose, qui n'est pas du tout a mépriser parmy d'autres plus communes & moins digerées ; que si c'est chose, dont vous ne vous souciez pas, & que vous pensiez, que Monsieur le Chevalier Cotton ne l'eust pas desagreceable, je seray bien aise, que vous le luy donniez da ma part ; si non, vous en disposerez, comme il vous plaira.

CCLVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE vous écrivis assez amplement touchant le manuscrit de Monsieur le Chevalier Cotton des le 14. du mois de Janvier dernier, & mon paquet fut baillé au Sieur Minturne, maître d'hôtel de Monsieur l'Ambassadeur, suivant un billet, qu'il m'avoit apporté de Monsieur Bosuël, ne doutant pas, qu'il ne vous ayt fait tenir mon paquet, dans lequel j'avois inferé le parchemin ancien, que vous m'avies envoyé quelque tems auparavant. Je vous ecrivis encore du 21. du même mois de Janvier dernier par le Sieur de Vales homme curieux, qui s'en alloit faire un voyage en vos quartiers, & lequel se chargea de tout plein de livres, que je fus bien aise vous pouvoir envoyer; dont j'attendois réponce en bonne devotion, pour estre resolu, si Monsieur Cotton agréeroit l'édition en taille douce des figures anciennes de sa *Genese*, que nous faisons entreprendre à Jaques de Brié.

Quand Monseigneur le *my Lord Hys* Ambassadeur Extraordinaire a pris la peine d'envoyer vers moy un gentilhomme des siens, pour me dire, que vous estiés grandement en peine de ce livre: si ce n'eust esté de nuit lorsque ce gentilhomme m'estoit venu voir, je m'en fusse allé quant & quant luy reporter le livre à l'heure même, entre les mains dudit Seigneur; mais j'y satisfiray ce matin Dieu aydant, & vous le recevrez avec la presente. Je m'estois jusques à cette heure tellement confié à ma bonne foy, (que je pensois vous estre plus connue qu'elle n'est) que je ne me serois jamais imaginé, que vous l'eussies peu revoquer en doute, ne pensant point y avoir commis d'autre faute, qu'en ce que je ne vous ay possible pas visité avec d'assez frequentes lettres, principalement Monsieur Cotton, en quoy je ne veux pas excuser ma faute s'il y en a. Mais outre qu'il s'en est asseurement esgaré quelques unes, je ne me serois pas facilement persuadé, que Monsieur Cotton eust pris cela en mauvaise part, veu que comme vous sçavez, il a si peu fait de reponces à tant de miennes lettres, que vous luy avez rendues de ma part, ce que je n'avois ja-

mais

mais interpreté a manquement de bien-vueillance de sa part en mon endroit ; (comme d'autres eussent possible fait) ains au contraire à surabondance de candeur & de franchise, compagnes de la vraye amitié des gens d'honneur, qui me faisoit juger, qu'il usast de cette liberté en mon endroit ; pour ne sembler s'abstraire qu'à de simples apparences de complimens & courtoisies de parole, qui ont tant de vogue au siecle présent ; puis qu'il ne laissoit pas d'acquiescer tous les jours de nouvelles obligations sur moy par les faveurs, dont il me combloit de plus en plus, & par les compliments, qu'il me faisoit faire par votre organe, dont je taschois luy rendre le reciproque au moins mal qu'il m'estoit possible, dont les lettres, que vous avez reçues de moy, peuvent faire foy. Je seray infiniment aise, que vous & luy soyiez hors du regret, ou je voy que vous estes, & s'il y a de ma faute, j'auray ce contentement de m'en sortir innocent, & qu'elle sera parvenue de plus de malheur, que de deffaut de bonnes & saintes intentions de mon costé. Vous sçaves, combien de tems le P. Fronton a retenu le livre avant qu'avoir peu achever les conférences & extraits, qu'il en faisoit pour l'edition de sa Bible, laquelle est enfin prestee a mettre sur la presse. Vous avez sçeu aussi le fruit, qu'en ont tiré depuis peu Monsieur Saumaize & quelques autres personnes fort celebres entre les gens de lettres. Vous aviez encores sçeu depuis le project d'imprimer les figures aussi bien que le texte, & les delays du peintre, qui les desaignoit. Et vous avois donné avis des traitez, que nous faisions avec Jaques de Brie pour en entreprendre l'edition ; mais voyant que je n'en avois pas de réponse de vous, je craignis que vous eussiez conceu quelque sinistre opinion, & vous fis la depêche, dont se chargea ledit Sieur Minturne ; & celle dudit Sieur du Vales ; depuis lesquelles j'avois receu lettre dudit Jaques de Brie dattée de Brusselles du 15 Janvier, portant que sans le froid si rigoureux il se seroit mis en chemin, mais qu'il le seroit aussi tost qu'il se seroit adoucy, & qu'il se venoit retirer tout a fait en cette ville pour l'amour de nous. Mais lorsque j'eusse deu recevoir votre reponse à mes lettres, au lieu de cela, on m'est venu faire des plaintes, dont je suis bien marry, que vous ayez creü avoir juste occasion, mais je me console en ce, que le tems vous fera voir à l'un & à l'autre mon ingenuité & sincerité, laquelle je ne sçache jamais avoir laissé brescher tant soit peu, en plus grandes affaires que celles cy, aussi bien que en de moindres. Tant y a que si jamais ces rares reliques d'Antiquité, qui s'estoient sauvées

saufées durant tant de siècles en ce livre, venoient à se perdre & périr sans qu'elles ayant esté imprimées, & communiquées au public, le tort en fera plus grand sur vous autres Messieurs que sur nous, & la juste plainte, qu'en pourroit faire la posterité d'en estre privée, vous chargera plus que nous. Et quelque opinion que vous puissiez jamais concevoir de moy, l'un & l'autre n'empêchera pas, que je ne sois, & que je ne me publie tout le tems de ma vie tres redevable & à l'un & à l'autre : & que je ne vous serve en toutes les occasions, que je pourray trouver de tout mon coeur, comme je suis de toute mon affection,

Monseigneur,

De Paris ce 16 Fe-
vrier. 1622.

Votre tres humble & tres affectionné
serviteur,

De Peiresc.

CCLIX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monseigneur,

J'apprens ces jours passez par vostre lettre de Monsieur de Valles, que vous luy aviez dit de m'avoir fait reponce à mes lettres sans que je l'aye receüe : dont j'ay esté en peyne pour l'estime de tout ce qui vient de vous, & voudrois bien sçavoir sous quelle adresse & par quelle voye vous l'avez envoyée pour tacher de la faire retirer. J'ay depuis receu une autre sienne depesche, ou j'ay trouvé un petit billet de votre main, qui m'a esté infiniment agreable, trouvant qu'il contenoit l'arrivée de pardela de la *Genese* Manuscrite de Monsieur Cotton, dont j'estois un peu en soucy pour n'en avoir aucun avis, bien que je tinsse la voye tres asseurée, par laquelle je l'avois envoyée : & ne doute pas que Monsieur le Chevalier Cotton ne le retire au bout du conte des mains de celuy, à qui vous dites qu'elle a esté remise. Je voudrois seulement sçavoir si vous avez receu une mienne lettre qui accompagnoit le livre. Et sur ce attendant de vos nouvelles,

velles, je prieray Dieu, qu'il vous conserve en bonne santé longue
& heureuse vie : demeurant,

Monfieur,

De Paris ce 1 Avril.
1622.

Votre tres humble & obligé serviteur,

De Peirefc.

CCLX.

G. Peirsius G. Camdeno.

Most worthy Sir,

Give me leave to salute you in a few lines, and to be, perhaps, an unmannerly and unseasonable remembrancer unto you, touching the founding and establishing of your History-lecture in Oxon. I pray you see all things well done your self in your lifetime; make you your own hands your Executors in this thing, and your own eyes your Overseers of so great and so good a work. I received a message lately from Sir *John Walter*, that he had drawn your conveyance, which when you please to send down to the University, all things shall be done according to your mind and directions. I must still commend Mr. *Whear* unto you for your first Lecturer; a very worthy man, and fit to be your Reader: he shall come commended to you by many hands; and if I may persuade with you, let him begin to read presently: if you allow him but twenty pounds a year till after your decease, it will be a great encouragement unto him, who will, I assure you, take as much pains, as if you allowed him your whole stipend; he desires but to be settled in your favour and Lecture. And so praying, that you may live many years to see the fruit and blessing of your excellent work intended, I rest

Oxon. this 10 April.

Yours ever to be commanded,

1622.

William Peirs.

CCLXII.

CCLXI.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Clarissime & colendissime Clarenti,

HEatheri tui justas moras novimus, & expectationem nostram non illibenter paululum protelamus : interim ego ad opus destinatum sedulò memet accingo, & materiem Spartæ meæ orandæ idoneam diligentèr cogito : neque tamen salutem, quam tibi tacitis assidue comprecor votis, scriptâ paginâ hodiè nunciare piget, nec pigebit unquam posthac, dummodo tibi cultus hujusmodi molestiam non facebat : & ne facebat, ecce ! modicus verborum ero ; tantum constet, obtestor, amorem te tuum & munificentiam in ignavum aut ingratum neutiquam locasse. Ita salve,

28. April.

Vir clarissime, ab eo, qui est tibi omni obsequio

1622.

devinctus,
Degoreus Whear.

CCLXII.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Doctissime virorum, & mihi imprimis colende,

PRæclaram tuam munificentiam erga matrem Academiam, ut & amorem dignationemque singularem erga meipsum, hodiè frequenti in Senatu publicavit dignissimus Procancellarius noster. Quàm gratus accesserit ad nos beneficii tui nuncius, Academia indicabit, aut (si possit) ipse indicet, & matris Academiæ interpret fiet, titulo jam auctus, & Academico honore decoratus. De me, fateor necesse est, vir clarissime, non invenire quid dicam quidve rependam : quin igitur ad vota confugio, & ad vicem meæ gratiæ favorem tibi cœlestis præsidii quotidie exopto, facio, & porro faciam,

am, dum spiritus hos regit artus. Tu interim, vir Colendissime, conscientie bonæ præmio, quod facis, letare, inde solummodò magna præstantibus satisfieri posse præ cæteris nosti. Ita salve ab eo, qui est

Æternum tibi diviniſſimus,

Oxon. 16 Calend.

Jun. 1622.

Degoreus Whear.

CCLXIII.

G. Peirſius G. Camdeno.

Worthy Sir,

THE Univerſity returns her humble thanks to you with this Letter. We pray for your health and long life, that you may ſee the fruits of your bounty. We have made Mr. Heather a Doctor in Muſick, ſo that now he is no more Maſter, but Doctor Heather. The like honour for your ſake we have conferred upon Mr. Orlando Gibbons, and made him a Doctor too to accompany Doctor Heather. We have paid Mr. D. Heather's charges for this journey, and likewiſe given him the Oxford courteſie, a pair of Gloves for himſelf, and another for his wife. Your honour is far above all theſe things. And ſo deſiring the continuance of your loving favour to the Univerſity, and to me your Servant; I take my leave,

Oxon. 18 May.

1622.

Yours ever to be commanded,

William Peirs.

Mr. Whear ſhall make his Oration this term; and I ſhall write to you from time to time, what orders the Univerſity will commend unto your wiſdom concerning your Hiſtory-lecture.

T t

CCLXXIV.

CCLXIV.

Collegium Ædis Christi Oxon. G. Camdeno.

O Verè te Clarentium, & Fecialium principem ! qui nos omnes tuo nomine reddis Feciales, qui musas nostras in Charites commigrare facis, & Clio illam historiarum præsidem, non ad annorum gesta, sed ad Annales gratiarum revocas. Nec nos pudet penitus thesauri hujus nostri, scil. gratiarum, quas licet minima merentur beneficia, tamen maximis impendimus. Matronalis illa scientia & incorrupta gestorum caduceatrix Historia te unum & nobilissimum Exemplar habet & Patronum, quod augustissimam calami tui filiam, non nudam, non indotatam exponeres. Calvitium temporis novum istud beneficium supplevit, & nulli revocabile tempus solius incantamento historiæ repubescit. Ecce orbis decrepiti senectus & matutina infantia nexu contiguo exosculantur invicem; manus cum Priamo junguntur; & mundi primogenitis velut cœtanei jam sumus: atque adeò immenso gratiarum fragore non Academia solum intonat, sed sopiti Abavorum manes: quippe & illis ætatem nostram & nobis illorum tempora sæcundo munificentiae miraculo contulisti. Si quem laudet fidelis illa Buccinatrix, in illo te laudat vel maximè, per quem unum reliqui quidem omnes laudantur. Cum ergo magnificentiae tuæ amplitudo nobis æternitatis partem priorem addiderit, quid restat, nisi ut partem illius posteriorem tibi gratulabundæ retribuant musæ?

*Dignitati tuæ multis nominibus devotissimum,**Collegium Ædi-Christianum.**Ita testor, Rich. Corbet.*

CCLXV.

Deg. Whearus G. Camdeno.

I*tnerarii Antonini* exemplar aliquod vetustum te desiderare, si bene memini, significasti, cum manus osculandi gratiâ haud ita pridem apud te visëbam. Ecce! post nonnullam disquisitionem, unum, ni fallor, è cuforum vetustissimis nuper inveni, quod ad te confestim mittere gestio. Simul rogans, ut meum in te adfectum & observantiam, non ex parum frequenti aut paucâ scriptione metiaris, (quorsum enim literis rerum planè vacuis & inanibus te toties interpellarem?) sed pro candore illo tibi innato, tui supra omnes mortales, sicut de me es meritis, apprimè colentem censeas. Id ut magis seriò & publicè probem, posthac, uti spero & voveo, fiet. Interim Deum veneror, ut largo ætatis excursu felicique porro valetudine senectutem tuam donet. Raptim *Oxon.* 12 Augusti 1622.

CCLXVI.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Operarium mercede dignum ipsa dictat & ratio & religio: sed quotus quisque est, qui operam pretio prævenit? Id tu facis, Clarissime Vir, quæ summa tua est munificentia & benignitas: dumque ego memet ad opus accingo tantùm, stipendium persolvis, (quod nudius septimus accepi) scilicet ut alacrius munere persungar meo, & pro virili operam studiumque navem: spondeo, divinus modò favor salutem, ingenium, & vires largiatur. Id primum meum votum; dein ut te longùm mihi præstet incolumem, & tandem hanc tuam in me benignitatem cœlesti mercede, sed seriùs, munetur. Ita salve, Benefactor optime,

Octob. 12. 1622.

A tuo Beneficiario devotissimò,

Degoreo Whear.

CCLXVII.

S. Fellus G. Camdeno.

Clarissime Camdene,

DUO sunt, quæ prosperè admodum mihi contigisse sapius apud me recolo, & quod te habuerim juventutis meæ Informatorem, & confirmatà jam ætate ejus Academiæ alumnus extiterim, cujus tu Patronus singularis. Gessit animus, cum inter *Bodleios*, *Savilios*, *Sidleios*, reliquosque Heroas (quos musa unquam mori vetabunt) *Camdenum* quoque numerari audiam. Tua enim munificentiâ eo major ac clarior, quod emortua jam & languida Historiæ ac Critices studia civitate iterum quasi postliminio donaveris, ipse posteris teipsum historiæ materiam suppeditaturus, quodque virum gravem ac solertem, linguarum atque historiæ peritissimum, natum apud nos, & uterinum fratrem, è tenebris, quibus latebat, in publicum eduxeris, ut facem præferat Oxoniensibus tuis. Vale vir clarissime, & nos ama.

Ex Æde Christi,
Decemb. 20.

Verè tuus,

Samuel Fell.

CCLXVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a si long tems, que je ne reçois plus de vos lettres, que si je n'estois bien assuré de vôtre bon naturel, & de votre bien vuellance en mon endroit, j'aurois sujet de craindre, qu'il ny eust du mal entendu. Mais je pense que vos lettres ont esté baillées à des gens, qui vont plus loin, & qui n'ont pas le soin de les laisser en passant par icy; tant y a que je n'ay pas voulu ecrire à Monsieur Spelman sans

fans vous salüer, & vous recommander le paquet que je luy envoie, ou il y a un manuserit, que vous ne ferez pas possible marry de parcourir, dont je luy envoie l'original & une copie toute faite, laquelle il ne faut que conserer, s'il veut, affin que retenant la copie, il me puisse renvoyer tant plus tost l'original, & que je le puisse rendre à ceux qui me l'ont presté. Je pense, qu'en cette saison il sera revenu des champs à la ville. Et partant qu'il me pourra renvoyer cet original par le même porteur, qui le vous aura delivré; ou bien qu'il ne sera pas si éloigné de la ville, que vous ne le luy puissiés faire tenir promptement par voye assurée. Que s'il estoit fort éloigné & qu'il ne deust pas revenir de long tems, Je vous supplie d'ouvrir son paquet, & conserer vous memes le livre pour luy temoigner l'estat de l'original, & me le renvoyer, s'il vous plait, retenant la copie riére vous pour la luy rendre à sa commodité & à la votre. Nous attendons le Roy dans 15. ou 20. jours au plus tard; & je demeure toujours,

De Paris ce 21 Dec-
cembre. 1622.

Monseigneur,

Votre bien humble & affectionné serviteur,

De Peiresc.

Je voudrois bien sçavoir au vray, ce qui est des inventions du sieur Cornelius Drubelsius, qu'on dit avoir inventé en vos quartiers un globe, qui represente le flux & reflux de la mer, & un bateau couvert, qui va entre deux eaux: avec des longues lunettes, qui font lire de l'escriture d'une lieue loin, ce que l'on ne croit pas legèrement dez deça.

CCLXIX.

D. Guilielmo Camdeno Franciscus Sweertius S. D.
felicemque novi anni introitum precatur.

CLarissime Domine, menses plures sunt, quod nihil de te vel levi rumore perceperimus, sospitem tamen confido. Aveo intelligere, quo loco sint res Anglicæ, & quando videbimus illud à multis optatum Anglo-Hispanicum connubium, & cum eo pacem universalem. Tubæ lituique sic perstrepunt, nec ulla vel pacis vel induciarum spes, nisi eam aut Anglia aut Francia parturiat. Habemus hic virum nobis addictum, qui intelligere desiderat, num istic in Bibliothecâ publicâ Cantabrigiensi extat MS. Sylvester Giraldus, quem desiderat sibi rursum descriptum mitti suis sumptibus. Videtur quoque à fide dignis accepisse Godelinum de Furnes de vitâ S. Patricii (cujus quoque vitam amicus noster meditatur) in eâdem Bibliothecâ asservari. Est ne idem ille cum Joselino Baclardo, an diversus? Mi Camdene, isti bono viro ac mihi hac in parte gratificare, & hanc nostri memoriam ac præstitam operam in lucro ponemus. Vale, & nos tuo responso recrea. Salutem amicam D. Jacobo Colio. Brevi spero videbis Bibliothecam nostram Belgicam, quam nuper absolvi: exemplar inter primos habebis. Habes hic effigiem CL. Justi Lipsii, cum annum ageret xxxvi. *Antuerpia* cio. ioc. xxiii. xiv. Januarii.

CCLXX.

Deg. Whearus G. Camdeno.

EN tibi, vir Clarissime, sepulchralem illam Inscriptionem, de quâ nuper mecum es locutus, cujus transmittendæ fidam obtulit occasionem vir hic venerabilis, Dr. Fellus, tui juxta mecum cultor eximius. Possem citiùs fortassè hoc officium præstitisse: possem & frequentius isthæc literarum obsequia tibi deferre: sed impolitis adeo & jejunis hujusmodi paginis tibi molestiam creare religio est. Parcus itaque sum verborum, votorum non item: iis Deum quotidie supplex veneror, tuæ ut propitius adsit senectuti, eam vegetam, vivacem ut reddat, teque semper amantem

Tui Beneficarii devinclissimi,

Raptim 3. Feb. 1622.

Deg. Whear.

CCLXXI.

Brianus Twynus G. Camdeno.

BEnè me habuit, vir omnium candidissime ac literatissime, quod cum nuper Londini essem, lares tuos inviserim; illud autem multò meliùs, quod de rebus omnibus sermones tecum perquam familiaritèr conseruerim; quæstiunculas aliquot inter sermocinandum proposuerim, quarum solutiones humanitatis atque eruditionis plenissimas, velut è tripode datas avidissimè accepi; & faxit, ut illarum me nunquam capiat oblivio. Jam igitur iterum iterumque tersam atque expurgatam Asserii Meneventis, Historici de optimo Rege optimi, editionem jamdudum tuam tibi gratulor; quam tu ex manuscripto, licet non antiquissimo, nec, quod aiunt, ἀρχαῖος ἀρχαιότατος, satis antiquo tamen ac spectatæ fidei exemplari

(quod

(quod mihi abunde satisfecit) adornasse te prædicas, quæ etiam tibi ipsi adversus gliscentes æmulorum calumnias non mediocri ornamento futura est, Et hæc quidem hætenus. Ecquem verò tu suavissimæ tuæ tunc sermocinationis colophonem addidisti? quo me postea discedentem, ac pedem jam conferentem novo ac supremo salutandi genere compellasti? Juvat commemoratè, quod observatu perutile. Scilicet hortatus es, ut studiis animum diligenter adhiberem: curasse enim te, atque adeò curaturum, me in historicæ tuæ Lecturæ curriculo, quam in almâ hâc nostra Oxoniensi Academiâ, ad maximum ipsius ornamentum, & communem Antiquitatum & Historiarum candidatorum utilitatem ac profectum, haud ita pridem excitasti, ornatissimo viro Magistro Wharo, qui auspiciis tuis eandem jam prælegendi provinciam nactus est, proximè susceptum iri. Ego vero, quid sive de te, Vir præstantissime, Authore, sive de historiâ, re & argumento, sive de perdocto tuo jam Professore & mihi peramico Wharo, cui me indignum licet successorem designare apud te statuis, meritis fuerim, ut de me tam magnificè sentires, & mero motu, sponte tuâ, absque ullâ vel meâ vel meorum petitione, me nihil tale, sive *καὶ ὅπως* sive *καθ' ἑμὲ* cogitantem, sed proprio ac tuo ipsius judicio ac instinctu ductus & inductus, tanto me dignareris elogio, ac tam splendido benevolentiae genere cohonestandum putares, planè nescio. Quod sive mihi successurum fuerit, sive non, (liquidem ut prudens cecinit vates, *ταῦτα δεινὸν ἐν γένοι καὶ τὰς*) tanto mihi interim majori ornamento futurum esse intelligo, quanto judicium tuum (à cujus limato calculo istud profectum est) meritò ab omnibus excultissimum ac limatissimum esse dignoscitur. Ac tametsi multò quidem longiore temporis intervallo, vel à percipiendo, vel etiam expectando tam singularis istius tuæ benevolentiae fructu abessem, tamen interim languentem, ac suspensum tam præclaræ exercitationis desiderio, animum recrearem; nec mihi unquam obfuturum putarem, quod à tanto Patrono & Historicorum nostri temporis facile Principe, ad tantum prælegendi munus non nomine tenus, sed re ipsâ, vel designatus quidem fuerim. Cæterùm de his satis. Magistro Thomæ Alleno, viro spectatissimo juxta ac utrique nostrum charissimo, tuo nomine salutem dixi; quicum etiam pro eâ, quæ mihi cum illo intercedit, necessitudine, rem totam ex animi tui sententiâ, quemadmodum ex ipsius, quas ad te jam dedit literis, intelligere possis, communicavi, & illius documentis, quod agendum superest, intelligo. Mirum dictu,

quan-

quantoperè senex ille bonus, & mei admodum cupidus, simulat-
que hæc acceperit, gessere, ac cum mihi de meâ sorte, tum tibi de
tuâ erga me eundem benevolentia gratulari visus sit. Tu interim,
clarissime D. Clarendieux, post repositas tibi gratias quas possum
maximas, effice, ne frustra gratulari videatur. Perge obsecro, si
placuerit, & quicquid hæc in causâ è re nostrâ, atque etiam tuâ futu-
rum sit, ut lubens incoepisti, ita lubens perfice. Si tibi liberum, si
integrum ac in tuâ, uti spero, potestate fuerit, est tibi in promptu
illa, quam de hisce rebus Academiæ confecisti, charta: hanc velim
consulas, & inde quod factu optimum sit, fiat: chartam cum char-
tâ conferas, chirographum cum chirographo; sin autem præter
tuum, totius etiam Academiæ consensus & approbatio accedere de-
bebit, ne, ut Jurisconsulti rectè monent, *debile fundamentum fallat
opus*, rationem cum Academiâ (cui morem gerere par est) incas,
ut ita nihil desideretur, quod ratam ac firmam hanc tuam con-
cessionem efficere possit. Vale. Imo Deus opt. Max. valetudinem
tuam diutissimè conservet incolumem.

Dignitatis tuæ studiosissimus,

Oxonio 24. Feb. 1622.

Brianus Twynus.

CCLXXII.

*Clarissimo Viro Guilielmo Camdeno Clarentio, Benefactori
meo munificentissimo salutem.*

Verisimilem tui similitudinem artificiosâ graphide depictam
(multo adfectu, cultuque multo tabulam exosculatus) nu-
dius tertius accepi: & hac ipsâ horâ prolixæ etiam tuæ largitatis
portionem haud minutam: decem puto libras, meis necessitatibus
supplendis inopiæque sublevandæ commodissimùm à te missas. Vi-
de igitur, vir clarissime, quantifariam te tuæque bonitate jam fruor.
In museo scripta tua longè doctissima, suavissima, exquisitissima
mecum quotidie loquuntur, & immortalis ingenii mentisque divi-
nioris mihi referunt imaginem: in cubiculo tabula isthæc novella;

U u

cor-

corporis orisque tui venustam representans figuram, venerabundos sæpiusculè detinet ocellos; mensa denique diurna mihi suggerit indies non satendam solùm, sed & prædicandam tuam in me singularem munificentiam; imò dissimulare nequeo, (magnum enim animum non admittit tenuis fortuna) sed palam narro, in eas me nuperrimè deductum angustias, decoctoris cujusdam *æoliæ* atque inertia, ut (nisi succurrant leges) quicquid ego & numerosa proles mea edimus, bibimus, induimus, tibi post Deum acceptum in posterum referendum sit ferè totum. Et quid tanto Benefactori rependam? præter gratias gratissimas, præter obsequium infucatum, & sincerum cordis affectum haud suppetit quicquam: hæc spondeo, hæc præstare non cesso, & vota insuper apud Deum opt. max. concipio, ut quoniam me huic tantæ benignitati imparem vel rependendæ vel promerendæ esse voluit, ipse tibi mercedem amplissimam in cœlis reponat, & in terris interim senectutem vivacem & valentem concedat. Ita quotidie & ex animo vovet.

Oxon. 12. Mart.
1622.

Beneficiarius ille totus tuus,

Degoreus Whear.

CCLXXIII.

Degor. Whearus G. Camdeno.

STylum hodiè cohibere, & literarii sermonis ad te nihil dare piaculum foret, optimo Alleno, antiquo illo tuo, commeante: certè manet æternumque manebit illius diei memoria, in quo hujus optimi senis manu scripta pagina meum nomen tibi primum fecerit notum, tuamque erga me benevolentiam conciliaverit. O felix pagina! o dies faustus & meliore lapillo notandus! quippe post breviusculum temporis intervallum mihi egenti largum Benefactorem, inopi munificum Patronum, imò Patrem orbo longè benignissimum adquisivit & comparavit. Ingratissimus omnium meritò audirem, si hæc mihi exciderent, aut occupatione ullâ subducerentur. Mecum igitur quotidie reputo, atque inde vota facio, ut Deus pro immensâ suâ benignitate utrisque vestrum retribuat in cœlis,

coelis, quandoquidem hîc ego quod rependam non habeam præter
meipsum, quem tu, Vir clarissime, ætatem tibi habes mancipatum.
Vale Oxon. 5. Maii. 1623.

CCLXXIV.

Lucas Torrius G. Camdeno.

Quamvis ignotus, ad te venire, vir clarissime, non timeo,
eam mihi fiduciam facit contestata omnibus humanitas tua,
quam laudatissimæ eruditioni conjunctam prædicant: & audentior
venio illustrissimi Perescii, cujus ego viri, dum in Christianissimi
Regis aulâ versarer, virtutes unicè suspiciebam, & amicitiam co-
lebam, literis & patrocínio commendatus. Et scribendi quidem
causa est, clarissimæ gentis *Roline*, quæ magnis in Lusitaniâ opibus
potens, per aliquot jam secula pari honorum splendore floruit, stu-
dium incunabula inveniendi. Quis ex eâ familiâ primus ad istius
Regni oram, & unde appulerit, quo duce & casu, hîc libellus in-
dicabit. Si per te, qui omnis antiquitatis peritissimus es, gentis
Authorem & insignia, & quæ cognomines arvâ possessionesque ho-
diè colant, scire liceat, maximo me beneficio obstrinxeris. Nec
est, quod timeas, importunum flagitatorem te me deinceps habitu-
rum, qui ad nutum tuum sisto me, paratum paribus officiis nomen
expungere. Vale, & audaciam meam excusa. Madriti v. Cal.
Junias anno Christiano cio. idc. xxiii.

Tuus ad inserviendum paratus,

Lucas Torrius.

U u

CCLXXV. Lucas

CCLXXV.

Lucas Torrius G. Camdeno.

Clarissime Domine,

Quam accuratam omnis Antiquitatis notitiam habeas, à te libri editi satis indicant. Et propria ea laus tua est, ut quam doctus, tam humanus censearis. Quare ad te venire audeo, & literariam hanc molestiam exhibere. De vetustate & nobilitate familie quæritur. Ejus rei scientia ad Fecialium, quorum tu in nobilissimo Regno princeps es, curam præcipue pertinet. Iis temporibus, quibus Christiani reges Mahometanorum in orbem Christianum irruptionibus obviam ibant, etiam Angli potentia & viribus tum florere, & amandatis trans maria classibus, peregrino in solo & longinquis in oris gloriam nomenque quælivere. Et anno centesimo quadragelimo septimo supra millesimum è Britannia portubus cum classe, cui imposita erat lectissima juvenus, & è Nobilitate præcipui, Guillelmus Henrici II. Regis Anglorum filius solvit. Sed forte fortuna dum Lusitania oram legunt, vehementior auster ad littus navigantes rejecit. Alphonsus I. istius regni Rex, qui partâ recens Sintra maritimâ urbe, ex eâ eum numerum navium conspiciebat, sciscitatum misit, qui mortales eâ classe veherentur, quo Duce, unde profecti, & quo tenderent. Ubi edoctus est Christianos esse vectores, Ducem Guillelmum, Palæstinam peti; rogavit gentem amicam, & eadem sacra colentem, ut se juvarent adversum Mauros; eandem belli cum eo, ad quod ipsi domo profecti erant, esse causam; Ullisipponem vicinam velle obsidere; dimidiam Urbem sociis victoribus in mercedem navatæ operæ cessuram. Promisere auxilium illi, conjunctisque viribus civitas oppugnata, & labore paucorum mensium expugnata. Præfectis, quorum præcipue virtus eo bello enituit, fuere Ægidius Rolin, Guillelmus & Robertus de la Corna fratres, Ligelius, & Liberchius, qui in ipso ingressu occubuit. Ligelius & Cornii fratres in Lusitaniâ fortunarum suarum sedem constituere, & etiamnum hodiè posterì ex eorum progenie supersunt. Rolinum memorant Annales ad suos una cum Duce revertisse, devictorum spoliis & rerum gestarum gloriâ ditem:

Ne-

Nepotem postea in Lusitaniam misisse, & Regi commendasse. Is ibi domicilium fixit, & ab Rege oppidum Azambuzam vicinosque agros donum ob merita Patruī accepit. Id adhuc hodiē possident Posterī, à tam claris majoribus nihil degeneres. Si itaque *Rolinæ* familiæ principia & gentilitia insignia, quosque ibi aut in vicinis regionibus feri hæredes cognominesque fundos arvaque possideant, beneficio tuo, Vir humanissime, cognovero, quamplurimum me tibi debere tum profitebor, & quæ tui causâ te me velle facere intelligam, quàm promptissimè exequar. Vale, Madriti x. Junii A. cib. idc. xxiii. S. N.

Dominationi vestræ addictissimus,

Lucas Torrius.

CCLXXVI.

Deg. Whearus G. Camdeno.

ITA musas habeam propitias, teque ipsum, V. Cl. mei semper amantem, ut me pudet diutini silentii! ultro hanc arguo in me culpam, nec deest tamen, quo me excusem. Ecce enim ubi me publico munere satis defunctum putassem, & Comitibus Academicis transactis Vacuæ litare mihi licitum sperassem, ecce, inquam, *πὸν πόνον πόνον φέρε*: novum mihi exhibent negotium nonnulli ex Auditoribus meis. Alius privatum implorat auxilium & consilium circa historiarum studium; non detrecto. Alius præcepta jam publicè dictata de ratione & methodo historias cum fructu legendi, scripta etiam rogat, & literis exarata flagitat; promitto. Huc accedunt domesticæ curæ, quæ me plurimum exercuere, ne dicam, afflixere: denique iter ad te ipse in animo quotidie adfectabam, ut præsens tibi honorem & obsequium deferrem; sed quotidie abstinuerunt me quæ dixi, & alia quæ non dixi impedimenta: expediam tamen brevi, uti spero, tibi que incoram solitas gratias agam, & styli ferias à culpâ eximam. Interim quæso, pro me tecum loquatur indulgentissimus in suos tuus animus; ego, quod soleo, Deum precabor, se-

senectam ætatem tuam ut longum vegetam & valentem reddat. Id
votum desideratissimum tui beneficiarii.

Oxon. 3 Kal. Sep-
tembris 1623.

Deg. Whear.

CCLXXVII.

D. Martinus G. Camdeno.

Most worthy Sir,

WHere at our late meeting you seemed desirous to know the particular occasion of M. *Casaubon's* Letter, which by reason of the Printer then present, I could not then communicate, as I truly desired, with such convenience, I have therefore presumed briefly to send you these Lines, both in regard of that occasion, but especially of my own satisfaction in the point, which if any where it may be had, I am sure, after him, *aut hic aut nusquam*. All the particulars of my Letter to him I cannot recount: the sum is this. In *Cambridgeshire*, about Twelve years since, there hapning a great Fire in *Gamlinga*, a little child, being left in the Cradle, was very strangely couveyed out of the house, being all in a flame, into the midst of the street; the linnen-apron being all powdered with Crosses; an unknown boy telling the maid, that wept and thought the child was burnt, to this effect, *viz.* I have thought on the child, and have delivered it; but go and look for it. Now about a year or two before this accident, there was seen over the house in the night a shining cross in the air, and since that time for these twelve or thirteen years together, there have at divers times fallen divers crosses upon the linnen of the mother and sisters of this child, now deceased, which sometimes vanish of themselves, and sometimes are wash'd away. Some of these my self have seen: they are of a brownish colour, and of this form ✕: besides, they have fallen on others, which have thought amiss of them; and now lately on some within three or four miles, where the parties dwell. This being the principal (though other accessaries there are) which partly

of my own knowledg, and partly on the relation of others, which to me are ἀξιώματα, I related to M. Casaubone, I make bold to impart to your self, wishing, if it might be, that we might come to some certain resolution, whence these crosses are, and whether they would. So humbly desiring your pardon for this undigested narration, I rest

From Mr. Selden's Study.

Tui cultor studiosissimus

J. Martin.

CCLXXVIII.

Joannes Bellomontius G. Camdeno.

Salutem in Christo Jesu,

QUantum tibi tribuam, mi Camdene, ex eo facillè perspicere potes, quod tam libenti animo tam multa tibi debeam. Hostium dona non sunt dona: nec ulla inimici hominis postulatio vehemens est, nisi sit necessaria. Ego verò non necessitate aliquà, quam ea quoque justa fuit, sed voluntate meà faciebam, ut quod alii mihi pollicebantur, & quod ipse fortasse præstare poteram, id à te petendum potius, quàm sumendum ab illis arbitrarer. Etenim audieram jam olim à Drinwoodo meo, eam esse animi tui æquitatem & incredibilem modestiam, ut si mihi optio daretur, neminem amicum magis in hac causâ, quam te, Camdene, habere cuperem. Itaque quantâ conspiratione amoris tuam bonam gratiam quaesierim, non scribam: ne blanditiis & assentationibus benevolentiam tuam colligere, non animum meum simplicem & amicum aperire videar. Illud verò valdè ex voluntate meà accidit, quod in Tucharianâ causâ se ostendit amor tuus. Et profectò quæ tua natura est, dignum eum amicitia tuâ judicabis. Mirificas quidem tibi, apud me, gratias egit; & vehementer ea, quæ à te dicebantur, oratione suâ comprobavit. Verùm, cave putes, mi Camdene, eum inusitatum aliquid aut contra leges Collegii vestri moliri. Consilium omnino vituperandum non fuit: nam patris prudentis est officium filiorum curam non deponere. Et hominis;

ut.

ut opinor, pii fuit, quod ab optimâ Principe fidelis famulus impetrare poterat, & quod sine pauperum detrimento petere licebat, suppliciter atque demissè flagitare. Verum enim verò nondum adest tempus illud, de quo fortasse cogitabat: nec ille in aula Regali libentius, quàm in vestrà Scholâ versatur. In tuâ certè charitate sic acquiescit, ut amicitia præsidia firmiora non quærat. Ego à te peto, mi Camdene, ut quod sine molestiâ tuâ facere possis, filios ejus sic erudias, ut intelligat aliquando pater, literas has meas magno sibi usui fuisse. Erunt illi fortasse tardiores, nec celeriter ea arripiunt quæ tu fideliter & eruditè explicas: at nihil magnum effici voluit natura citò, & quo minùs ingenio possunt, subsidio nobis diligentiam tuam comparamus. Igitur quod ipsi suo jure sibi vindicare nequeunt, id amicitia nostræ vel amoris potius meo condonabis. Ego quantum curâ, labore, consilio, auctoritate eniti ac efficere potero, præsto, promitto, spondeo, pro certo hoc tibi polliceor, atque confirmo, te hoc hominì grato & amico benevolo beneficium dedisse. Vale, & meo nomine Stapleum patrem, & reliquos fidos Decani servos saluta.

Cantabrigiæ Aprilis 29.

1578.

Tuus amicus,

Jo. Beaumont.

CCLXXIX.

Henricus Blaxtonus G. Camdeno.

CRedo ego te mirari, Literatissime Camdene, nos tam diu perinde conticuisse, ac illi plerumque solent, qui nullo suo studio aut voluntate adducti, sed impetu ac fervore aliquo concitati, ad scribendum accedunt. Potius igitur duximus aliquid tibi in præsentia quale quale fuerit offerre, quàm silentio & taciturnitate aliquam apud te non gratæ mentis maculam atque labem contrahere. Diu equidem nos tenuit magna spes atque expectatio, aliquid nos à te literarum accepturos; certè ut libere quod res est dicamus, quidque nobis animi sit palàm apud te possimus profiteri, nili tu nos in
lite-

literaturâ humaniori comitèr (pro ingenio tuo) ducas atque dirigas, necessarium est industriæ nostræ vires remitti & relanguescere; quia nisi ad studium vehemens accedant accurata methodus atque ordo, omnes quæcunque in rem literariam conferuntur curæ cogitationesque corruunt & in pessum eunt. Tu si quid apud te possint preces nostræ, maturè operi feras, naturæ tuæ obsequere, (namque te ad gratiam & humanitatem naturam effinxisse scio) nos te vicissim fide, quâ te semper coluimus, eâdem æternum prosequemur. Denique si quid minus cultum politumque hiscè in literis à nobis reperiatur, idem morbi nostri vitio des: namque acri nunc temporis febriculâ affligimur. Parvulum meum Gardinerum fidei tuæ commisimus, cujus ut præcipuam curam habeas, summoperè rogamus. Literas tuas si digni à te haberi possimus, qui accipiamus, præclarè nobiscum agetur, votisque nostris abundè erit factum satis. Vale.

E. Collegio Sanctæ Trinitatis Cantabrigiæ 16. Octobris anno salutis 1588.

*Tuus in omni fide
& obsequio,*

Henr. Blaxton.

Castilioneum tuum si ad me cum Poetis Italicis, (ut auguror, quorum luculentissima opera in tuâ refertissimâ Bibliothecâ esse audio) unâ miseris, gratissimum mihi facies & restituiam brevissimè.

Has nostras ad te literas, (humanissime Camdene) 12. ab hinc diebus à nobis in 16. Octobris hujus ægra valetudo nostra rejecit, in quo est quod veniam tuam petamus iterum. Raptim. Vale, & nos literis tuis quo minus bees ne committas; quarum ardenti tenemur vel desiderio vel expectatione.

CCLXXX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE desirerois bien de sçavoir si Monsieur le Docteur Tatus a jamais achevé son Glossaire de la langue Wallique, et quel jugement il fait de celuy de Adrianus Scrieckius originum Celticarum, qui a esté imprimé depuis cette derniere foire. Si vous le voyez, je vous prie de luy faire mes tres humbles recommandations.

CCLXXXI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

JE vous supplie de ne point montrer ce livre icy à personne, & ne vous point vanter d'en avoir, jusques à ce qu'on en ayt présenté au Roy de la Grand Bretagne, à qui il est dédié, affin qu'on n'en sçeut mauvais gré aux imprimeurs, qui m'en ont accommodé. Au surplus j'ay veu sur le Catalogue de la derniere foire de Francfort, que vos Annales sous le regne de la Reine Elizabeth ont esté imprimées à Londres in folio : nous n'en avons icy que de l'impression d'Allemagne in Octavo. S'il y a moyen d'en avoir un exemplaire in folio en beau papier, vous m'obligerez beaucoup de m'en envoyer un ; auquel cas je vous prie quil soit en blanc sans relier, affin que je le fasse relier à ma mode, comme les autres de ma Bibliotheque : & comme le meilleur livre de ce siecle au jugement de tous les plus beaux Esprits de ce Royaume icy.

CCLXXXII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

SI on passe outre à l'édition du Glossaire Archaïologique, il faudroit bien tacher d'en faire éviter les abbreviations, dont se sont servis les Imprimeurs aux feuilles, que nous en avons veüe, par ce que cela oste une partie de la grace de l'Imprimerie.

On imprime icy un beau recueil des Auteurs Grecs Erotiques reueus par Monsieur Gaulmin. Si vous en aviez quelqu'un en Angleterre que nous n'ayons point, on le feroit inserer en cette compilation; & vous en demeureroit on grandement redevable.

CCLXXXIII.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

PARDON me, my good M. Cotton, if I do not now preface it. I know you are, as we all here have been, in melancholy and pensive cogitations. This *ἀνυμία* or sleepleess indisposition of her Majesty is now ceased; which being joyned with an inflammation from the Breast upward, and her mind altogether averted from Physick, in this her climacterical year, did more than terrify us all, especially the last *Friday* in the morning: which moved the Lords of the Council, when they had providently caused all the Vagrants hereabouts to be taken up, and shipt for the Low-Countries, to draw some Munition to the Court, and the great Horses from *Reading* to guard the receipt at *Westminster*, to take order for the Navy to lye in the Narrow-Seas, and to commit some Gentlemen hunger starved for innovations, as Sir Edmund Bainham, Catesby, Tresham, two *Wrights*, &c. and afterward the Count *Arundel* of *Warder* to a Gentleman's House, for speeches used by the foresaid

turbulent Spirits as concerning him, or for that he made lately some provision of armour. This I thought good in generality to import unto you, that you, as we do, may put away fear, and thank God for this joyful recovery of Her, upon whose health and safety we all depend. *Vale præpropere. xv. Martii.*

Your Worships assured,

Guil. Camden.

CCLXXXIV.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

S I R,

YOU may imagine, how especially you may pleasure me, if you send me your *Priscian* and *Prosper* to peruse, and you shall more pleasure M. *Savile*, if you will mediate with my Lord *Burghly* for the loan of *Chrysostom's Greek Copy* in *Genesim* to further his laudable purpose, and his Lordships *Greek Euclide*: he relieth wholly upon you, and would most gladly understand by *Sunday* night what he may trust to. *Vale.*

Tours

William Camden.

CCLXXXV.

CCLXXXV.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

Right worthy Sir,

THat in my solitariness here, I may avoid the deadly sin of sloth, I am now an humble suitor to you, that you would send me by *William Holland* my servant the Book of Heraldry, if you have bound it up, or as it is: or some other book or papers, which you shall think fitting my studies or delights. The book of *France*, which I lately received, standeth me in small stead: for I perceive by my notes, that I have had it here before; and therefore I will shortly return it. Your *Absolon de vitâ Guhlaci* is the very same, that others call *Felix Monachus*: and I have already both it and the other conjoined therewith. But for *Theodulus*, I never saw him before. Thus presuming of your ancient kindness, I rest,

Yours in all most assuredly,

William Camden.

I Send you the book you desire. If you do not carry the great book of *Scotland* with you, I could use it in your absence. I could wish that you would bind up the preamble with the rest, that we might know his Majesty's censure at once, as well as to trouble him again therewith.

*W. C.**S I R,*

I Have sent you such notes, as I have of the Agents of *Ireland*. 1577. you may pleasure me, if you lend your book of *France* of 1563. to me for some few days.

Verè tuus,

William Camden.

Right

Right worthy good Sir,

I Resend your unsorted papers of *France* with manifold thanks. The most of them you have had heretofore. The Eulogy of *Henry III.* by the President *Janin* is a rare piece. If you can spare me any other lately come to your hands, I will return them, or bring them my self with many thanks.

Yours most devoted,

William Camden.

Good Sir,

MR. Bill sent to me two Copies, *rerum Normannicarum*, but without titles, prefaces, or letter. I doubt not, but they were sent by M. *Peiresc*, or by *Chesne*, to you and me: and therefore I have sent you one of them. I hope I shall not be seen in the matter of *Arundel*. Vale

Tuus tuo merito,

Guil. Camdenus.

CCLXXXVI.

G. Camdenus D. Edwardo Cecilio.

Honourable Sir,

THE Proposition you make is out of the reach of my Profession, and not of antiquity, but of late memory. By reason of Sir *Rob. Cotton*'s absence, I can impart nothing from him as yet: and for my own observation it is very slender. Only I remember, that after Captain *Morgan* in the year 1572. had first carried to *Flushing* 300 *English*, and had procured Sir *Humfrey Gilbert* to bring over more; and to be Colonel of the *English* there, a new military discipline was shortly after brought in, and the new march by some that

that had served the Duke of *Alva*, and entertained especially by the important instance of Sir *Roger Williams*, although strong opposition was then against it by Captain *Pykeman*, and after by Captain *Read*, ancient Leaders, and Sir *William Pelham*, who were scornfully termed by the contrary party, Saint *Georges Souldados*; and Sir *John Smith*, who had served under the Constable *Momorancy*, twice in *Hungary*, at *Penon de Velez*, and *Malta*, yea and under *Dalva*, encountred with his pen against the new discipline, and did write much, which was never published. This in haste, untill I may happen upon Sir *R. Cotton*, I thought good to impart to your Lordship, to whom I wish all happy success to the encrease and complement of your honour.

CCLXXXVII.

G. Camdenus N. N.

Right Honourable,

I Submit the Supplement of the Annals of Queen *Elizabeth's* Reign to his Majesty's judicious censure: whether it please him they shall be suppressed or published, for I am indifferent. If published, whether not in his name, as dictated to me from his Majesty.

I fear I have offended in the Elogy of Sir *Francis Walsingham* in the page 522.

The matters of *Valentine Thomas* may be well omitted, if it so please his Majesty: but I have set nothing down therein, but out of the Paper-chamber.

I see, that the Earl of *Essex's* affection in his latter days was variable toward the King; I would know upon what grounds, if his Majesty thinks it fit, that they may be particulated.

As I do not dislike, that they should be published in my life-time, so I do not desire that they should be set forth in *English*, untill after my death, knowing how unjust carpers the unlearned Readers are.

CCLXXXVIII.

G. Camdenus *illustrissimo viro* Thomæ Comiti
Arundeliæ.

Right honourable and my very good Lord,

I Received the 6th of this instant a Letter from Mr. *Wilson* in your Lordship's name, and the rest of the Commissioners for the Office of the Earl Marshal, commanding me to stay *John Philpot* from proceeding in the deputation, which I gave him for the County of *Kent*: whereupon I accordingly sent my servant to seek him and stay him. I perceive that suggestions are made against him and me. For him, verily I deputed him half a year since, at the desire and commendations of sundry Knights and Gentlemen of especial note in that County under their hands, not knowing any other so able and skilful for that employment: since which time I have heard no exception taken against him till now. As for me, I thank God I have done nothing but that which is justifiable. Whether I have or no, and whether these Informers against me have to intermeddle in these matters, I beseech you to take into your consideration these points granted to me by his Majesty's Letters Patents.

His Majesty hath appointed William Camden *Clarenceux King of Arms* in the East, West, and South Parts of the Realm of England to visit the said Province, and the parts thereof from time to time, as often, and when he shall think most necessary and convenient, and to appoint his Deputy or Deputies, Attorney or Attornies.

And further, His Highness does straitly charge and command, that no other person or persons shall intromit or meddle with any thing or things touching or concerning the office of Arms without special licence and authority of the said *Clarenceux* in writing under the seal of the said Office, first had and obtained from the said *Clarenceux*: All the which power, preeminence, jurisdiction, his Highness for himself, his heirs and successors, does give and grant to the said William Camden, during his natural life, in as ample manner and form, as any his Predecessors have or had, with all manner of profits thereto belonging, &c.

Hereby

Hereby your Honour seeing what is granted to me, and what is prohibited to the Informers against me, I doubt not but you, whom I know to be truly honourable, just, and judicious, will countenance this my authority, grounded upon his Majesty's grant, and not suffer it to be insulted upon: but permit my Deputy to proceed in the visitation, and me to enjoy the benefit of his Majesty's grant as peaceably as other his Subjects and Servants do. For the which I rest

Your humble Suppliant,

7 July 1619.

William Camden, *Clarencieux.*

CCLXXXIX.

To Mr. John Wilson, Secretary to the Earl of Arundel.

S I R,

I Received not long since from you a Petition exhibited against me, *sine die, sine Consule, & sine nomine*, and withal a Letter in my Lords name, whereunto I sent his Honour an answer, and I doubt not, but I have satisfied him, and assure my self, that he will permit me to use the benefit of his Majesties grant as peaceably as other his Majesties Subjects and Servants do. I thank you for your favour to my Deputy *M. Philipot*, whom in this employment I will supervise, and desire you rather to countenance him, than to suffer any affront to be given to his Majesties great Seal.

Cheshilhurst 15 July
1619.

Your loving friend,

William Camden *Clarencieux.*

CCXC.

G. Camdenus D. D. G. Segaro & R. San-Georgio.

Right Worshipful S. S.

YOU are misinformed, that I have granted a Commission to Mr. Vincent for the Visitation of *Lincolnshire*: it was never motioned to me but once, and that incidently. I neither know, neither have heard, that his proceedings have distastd the Lords, or grieved the Gentry of those parts: but I have heard him commended by divers for his good carriage and skill. Verily to Mr. Philipot I have granted a Commission for *Kent*, induced thereunto by the desire and commendation of many Knights, yea Deputy-Lieutenants, and Gentlemen of especial note in that County under their hands, which shall be produced. I remaining in this County this vacation will be a Supervisor of his Visitation, which he hath already begun. I hope you think it not besitting, that I should offer deputations to any not desiring the same. I never denied any of their Superiors that desired me: yea my offers to some of them for *Gloucestershire*, *Surry*, and *Cambridgeshire*, without capitulation of profit, have been refused. So God love my Soul, as I have tendred the general good of the Office, which they that drew the Letter, if they will inwardly enter into themselves, I trust you will acknowledg, and in that resolution I will continue; desiring you not to impeach me in the execution of my place, who never intermedled with yours; beseeching the Almighty to blefs us all with the Spirit of Unity and Christian Charity.

June 3. 1619.

CCXCI.

G. Camdenus Henrico Parraio.

UT tuo studio in me colendo, benevolentiae in amando, & voluntati utrumque praestando respondeam, æquitate quadam æquabili spero, amantissime mi Parraie: perbellæ vero tuæ epistolæ ornatè, compositè & copiosè profluenti quæ respondeam? certè nisi omnem invidiæ locum occlusisset amor, invidiolæ vero morsu aliquo, sed tacito, te corrosissem, quod tam propitias & faciles habeas musas: cum jam earum in me gratia exoleverit sive potius exaruerit, effæcto & exucco ingenii mei solo, puerilibusque rudimentis delassato. Sed meum in te studium nescio quomodo satis superque credulum erigit: non enim illud ut scribendi facultas exarescet, sed effervescente indies benevolentia subsequetur, nec mutua benevolentia posteriores feret. Hæc tumultuantè calamo jam primum quotidianis pensis laxatus, tu tarditati & brevitati ignosce. Mihi intimos D. Whitalkum & D. Savilum verbis meis quàm officiosissimè saluta. Vale mi suavissime Parraie.

Y y 2

A D

Ad Præcedentes Epistolas

APPENDIX.

I.

Animadversiones in Jac. Aug. Thuani Historiam, in quæ res Scoticæ memorantur.

Notæ ad narrationem rerum gestarum, 1564. Exemplaris Germanici, pag. 726.

CUM Henricus ex Angliâ Elisabethæ permisso in Scotiam venisset.] Serenissimam Elisabetham his nuptiis consensisse non semel in hac narratione legitur, id vero longè falsissimum est. Nam rei veritas sic habet. Consilio & prudentiâ aviæ Regis Jacobi, hoc negotium clam Reginâ Elisabethâ & inchoatum & promotum est, ac tandem ad exitum perductum. Erat tunc temporis is status rerum in Angliâ, is animorum habitus, ut & Regina & Regni Proceres rebus Angliæ putarent iri consultum, si Regina Scotiæ sine prole diem obiret, ad hunc igitur scopum omnia sua consilia referebant. Quod autem Elisabethâ non probante hoc matrimonium junctum fuerit, multa sunt certissima argumenta; nam & Regis aviam ad primum nuncium in Arcem Londinensem conjecit, & nullum non postea lapidem movit, quo eas nuptias impediret. Falsa igitur omnia sunt, quæ de ejus consensu toties hic dicuntur.

Sed præcipitem Reginæ voluntatem.] Nescit R. S. cur hîc Reginæ voluntas præceps appelletur: nam si quid festinatum in illis nuptiis, justissimâ id de causa factum; metus nempe erat, ne Angliâ impediret.

diret. Totam autem illam narrationem de Citharædo Citharædi filio adeo præsertim accuratè descriptam, nulla cogente necessitate hic esse positam R. M. putat, cui constat liquidò & certè, pleraque falsa & mera mendacia esse, quæ de hoc Italo narrantur. Falsum est, quod de ejus potentiâ dicitur; falsum, quod de ejus calumniis in bonos structis. At *laboravit publico odio*. Sanè, sed illorum, qui infesti erant Reginæ, & dicta factaque illius omnia in occasionem calumniæ rapiebant.

Persuaseratque credulo adolescenti.] Hoc quî stare potest? Venerat nobilissimus Princeps certo proposito, perticiendi quod & peractum est. Regina simul illum vidit, amore ejus exarsit; neque ita post negotium est consummatum.

Moravius ab omni assent.] Affirmat S. Regis Majestas, in magno errore versari eos, qui hunc virum tot tantisque laudibus efferrunt: sibi ad unguem verò rerum gestarum veritatem esse notam, cui non aliter possit consuli, quàm si planè contraria omnia de Moravio scribantur, atque hæcenus sunt scripta. Scio & probè memini, Præses amplissime, dixisse te mihi sapius, cum in familiari colloquio sermo de hoc Moravio incidisset, omnia te expertum, ut harum rerum veritatem sedulâ inquisitione invenires; neque aliud comperisse multis interrogatis quàm quod scripsisti. Tu vero ignosce mihi, si uni Regi, quem novi certò *ἡ φιλαλληλία τοῦ καὶ τοῦ ἀρετῆς*, pluris apud me sit auctoritas, quàm plurium privatorum, ac præsertim factiosorum zelotarum, & odio partium quidvis etiam in Reges audentium.

Destinatis ad id Henrico & Rizio] Totam historiam falsam esse affirmat Rex Serenissimus; at Buchananus ut rem veram narrat. Num dubitas, utri potius credamus?

Venit ab Angliâ Legatus] Dux hæc legationes ex Angliâ commemorantur, quarum priorem esse commentitiam Regis Majestas affirmat.

Moravius quamvis nuptias non improbare.] Ille verò etiam acerrimè improbavit, & nullum non movit lapidem, quo illæ ne fierent.

Tum agitata illa horridæ libertatis plena questio.] Fortasse ita est; & reperti sunt inter perfidos subditos, qui hanc quæstionem agitent; at inter Proceres Regni & legitimè convocatos Ordines nihil tale disceptatum.

His accessit ad rem accelerandam potentissimum telum superstitio.]

Mox, ut prædictionibus fidem datam appareret.] Hic verò Serenissimus Rex de iis gravissimè queritur, qui hanc anilem fabulam primi in literas rerulerunt. Est autem, opinor, Buchananus, ille atrox hostis Reginae; qui hoc videtur molitus, ut ad contrahendum matrimonium, ex quo natus ipse est, malis artibus ejus parentes videantur esse pelli. Scilicet egregium aliquid ex illo conjugio poterat expectari, quod tam malis avibus esset contractum. Sed vitio ingenii Buchananus utitur. Nos ita potius dicimus: quando ex illâ conjunctione tantus Princeps tantæ probitatis & pietatis est editus, omnino fatendum esse, arcanâ quadam providentiâ Dei, sine quâ nihil alti mens inchoat feliciter, illas nuptias auspiciatissimè convenisse.

Præterea rumores de Elisabethæ morte sparsi.] Nihil tale referunt, qui præsentibus fuerunt, & negotium ex parte gesserunt.

Sed faminam per se præcipitem postremo impulit Rizius.] Ecce iterum præcepta Famina, iterum Rizius, de quo antè dictum.

Nam Hamiltonii nullam pacis firmam rationem esse contendebant, nisi Regibus sublati.] Tam barbaræ sententiæ auctorem unquam fuisse quemquam è gente Hamiltoniâ, periti rerum constantissimè negant.

Id ædum absentibus nobilitatis fere principibus.] Hic valdè pervertitur historia. Nam qui dicuntur fuisse absentes, illi vero perduelles erant, & arma jam sumptierant ad impediendum illud matrimonium: sed non auli fortunam belli experiri contra Regium exercitum, in Angliam se non sine turpi fugâ subdlexerant.

Inde cum ab Arce infestarentur, ne amici è longinquis reg.]

Hic Maxvalliùs homo impiger.]

Deinde, re diligentius apud se expensâ.] Negatur, aut tantâ unquam Rizium fuisse gratiâ apud Reginam, ut hoc posset: aut ullum unquam præsidium Italarum à Reginâ in Scotiam fuisse accitum. Falsum etiam esse constantissimè affirmatur, quod paullò post subjicitur, de subsecutâ statim post nuptias Reginae poenitentia. Est in ore omnium, qui illis temporibus vixerunt, Regem & Reginam post nuptias peractas aliquamdiu conjunctissimos vixisse in summâ concordia.

Nam cum in nuptialibus acclam.] Rei veritas ita habet, principio Conjugii hoc indulsit merito Regina; ut in subscriptionibus nomen ipsius suo præponeretur: duravitque is mos, ex merâ Reginae, cujus erat regnum, indulgentiâ, diutius: tandem ortâ contentione, Regina quod dederat repetiit, & ex eo tempore commune jus est servatum. Cur hoc factiosi calumniati sunt? Nonne Maria Angliæ Regina

Regina Regis mariti nomini suum semper præposuit? habet Rex Serenissimus literas ab illustrissimis Archiducibus non alio ordine subscriptas. Quod dicitur de subscriptione unius pro ambobus, commentitium est; illud verò quod de ferreo typo subijcitur, etsi cum moribus regni Scotiæ convenit, non convenit tamen cum legibus; per quas morem hunc non licet usurpare absque decreto Parlamenti; quod decretum fuisse editum scimus, quando divina Providentia Serenissimum Regem è Scotiâ in Angliam traduxit.

Ita Regem omni dignitate spoliatum.] Negatur à peritis illorum temporum istud factum esse unquam.

Mensæ commestorem cotidianum adhibuit.] Si hoc verum esset, poterat videri nobilissima Regina hanc facilitatem à Gallicis moribus in Scotiam invexisse. Nam etiam Reges maximi, cum discedere de fastigio Majestatis suæ juvat, amicos honore mensæ suæ dignantur: at negant illorum temporum Scoti, qui hodieque vivunt, hoc factum esse unquam à Regina. Occasionem vero calumniæ datam hoc pæto. Mos est Regum Angliæ & Scotiæ, quoties cibum in privatis cubiculis sumunt, selectos ex interioris admissionis ministris jubere sibi ministrare: hi interdum de sublati è Regia mensâ cibis & in reposito-rio sive alterâ ejusdem cœnaculi mensâ collocatis, stantes aliquid delibant, & brevi cibo pro tempore se reficiunt. Hoc aliquando factitasse dicitur Rizius, & communi more usus: hinc illæ lacrymæ. Cætera vera non sunt, neque item illud, quod de Regina ad illum itante sequitur.

Etiā ei jus suffragii in consilio attribuire.] Negatur vel in mentem venisse hoc Reginæ. Jam illud, cum nec precibus, multò minus minis adhibitis, ab Antiquis possessi, non solum falsò, sed etiam inconsultò dictum à Buchanano contendunt, qui rerum sunt periti. Neque enim moris esse Regibus, quoties aliquem ministrum suum beare opibus voluerint, precibus cum subditis suis agere, ut bonis suis illi cedant. Nam & iniqua sit postulatio, & haberent Reges alias rationes benè de hominibus merendi.

Ejus clavem penes se semper habebat.] Non est mos Regum. Non fuit mos hujus Regis.

Et pulsanti nemo responderet.] Narrant longe aliter, qui ex veritate narrant.

Ignitur re cum penes Levinæ March.] Constat hunc toto illo tempore ab Aulâ abfuisse ad X. aut XV. lapidem: constat etiam Regem nulla consilia cum eo communicasse.

II.

Pag. 70.

*De antiquâ Scotiâ & de Pictis.**Primum punctum, Antiquam Scotiam fuisse insulam.*

1. **S**cotia proxima Britannia insula. S. Isidorus, lib. 12. cap. 6.
2. Scotia quæ terris nihil debet. Hegefippus, lib. 5. cap. 15.
3. Scotia fertilis Sanctorum insula. Surius 13 Nov. & 8 Maii. Item Molanus 8 Maii.
4. De Scotorum insulâ venientes. Beda in Martyrologio 13 Nov.
5. Tota insula Scotia mirabatur. Theodoricus apud Surium 1 Julii. Tom. 7.

Secundum punctum, Antiquam Scotiam à Britannia fuisse discretam.

1. **S**cotica gentis de Britannorum vicina. Hieronymus in 3 proëm. in Hieremiam.
2. De Scotiâ venit in Britanniam. Beda in appendice ad Historiam.
3. Scotensis exercitus frequenter transnavigans in Britanniam: Vita S. Patricii in Collegio Duaceno MS.
4. Britannia Oceani insula, cui adjacet Scotia. Hucbaldus apud Surium. 12 Nov.
5. Alter penè orbis Britannia cum adjacente Scotiâ. Theodoricus apud Surium tom. 7. Julii 1.

Tertium punctum, Antiquam Scotiam non diversam ab Ibernâ.

1. **S**cotia eadem & Ibernâ. S. Isidorus lib. 12. cap. 6.
2. Ibernâ à Scotorum gentibus habitatur. S. Orosius lib. 1. pag. 20.
3. Bri-

3. Britannia adjacent Scotia seu Ibernia. Hucbaldus apud Surium
12 Nov.
4. Ibernia propria est Scotorum patria. Vita S. Columbæ in Legendario Anglicano.
5. Ibernia propria Scotorum est patria. Beda in hist. Ecclesiast. lib. 1. cap. 1.
6. Scotorum, qui Iberniam insulam Britannia proximam incolunt. Beda loco cit. lib. 2. cap. 4.
7. Scotorum tumulos flevit glacialis Iberna.
8. Totam cum Scotus Iberniam } Claudianus.
Movit, & infesto spumavit remige Tethis.
9. De Ibernâ Scotorum insulâ venientes. Beda. 13 Novem.
10. Scotia, quæ & Ibernia dicitur. Surius ad eundem diem.
11. Scotia, quæ tunc erat Ibernia. Bozius de anno 434. in signis Ecclesiæ lib. 8. cap. 1.
12. Scotus de Ibernâ insulâ natus. Marianus ad annum 657. de S. Killiano.
13. Iberniam Scotorum gens incolit. Jonas in vitâ S. Columbani.
14. Iberniam Scotorum insulam. Aimoinus lib. 4. cap. 100. & Eginardus in gestis Caroli magni.
15. Euntes in Scotiam intrent purgatorium S. Patricii. Calarius lib. 12. cap. 38.
16. Ibernia partita in Scotos (Septentrionales & Australes.) Beda lib. 3. cap. 4.

Quartum punctum, Pictos in Britannia fuisse antiquiores Scotis.

1. **P**icti secundum veram historiam ante Scotos in Britannia. Joan. Major. lib. 1. cap. 10.
2. Britannia post Britones & Pictos tertiam Scotorum nationem recepit in parte Pictorum. Bed. lib. 1. cap. 1.

Quintum punctum, Britannia nullam partem tenuisse Pictos ante ann. 446.

1. **P**icti Caledonios & Veturiones occupant. Scoti depopulantur insulam. Pomponius Lætus de an. 22. Valentiniani: qui fuit incarnationis 446. & Theodosii 39.
2. Britanni Scotorum impetus formidantes, Anglorum gentem invitant, &c. Paul. Diaconus lib. 24. sub finem de eodem anno.

3. Reversis domum Scotis, Picti extremam insulæ partem vindicant. Bedæ lib. 1. cap. 14. & lib. de naturâ temporum, ubi agit de Theodósio Juniore.

Vide consentientes in idem Baronium, Marianum, & universos Chronologicos.

Demum, si inquiras, cur nomen Scoticum non potuit alicui Britannæ genti competere ante præfatum 855 annum, rationem reddo, quia Picti illam, quam modo tenent Albienses Scoti, regionem, vel Hectore Boethio teste, eatenus obtinebant; alibi autem fuisse illos, nemo unquam affirmavit.

Ut ante Iberni cederent illis Scotorum appellationem, in causâ fuit, quod plus assueverint etiam olim Ibernorum nomini quàm Scotorum; quodque hoc Scotorum aliis permittendo, pio suorum in pristinam appellationem affectui satisfacere, & suam ipsorum in edomandis Pictis virtutem posteritati commendare voluerint.

III.

Pag. 174. *Charta memorialis Caroli Labbæi ad G. Camdenum.*

LES Interrogatoires & responses de ceux, qui ont voulu assassiner la defuncte Reyne d'Angleterre Elizabeth, & le Roy. aujour d'huy regnant en la grande Bretagne.

Item, les Jugemens donnez contre lestdits assassins.

Et la deposition de ceux, qui ont esté tefmoins contre lestdits assassins.

N'importe en quelle langue, Angloise, Françoisse, ou Latine, pourveu que le tout soit authentique & veritable.

V. *Charta*

IV.

Charta memorialis Theodori Gothofredi ad G. Cam-
denum Scripta.

Pag. 179,
185.

Memoire pour Monsieur Camdenus.

L'on desire sçavoir, si en l'an 1614. lors que le Roy de Danemark vint en Angleterre, il y a eu debat pour la preſeance entre les Ambassadeurs de France & d'Espagne; & s'il est vray, que le Roy de la grand Bretagne donne premier audience à l'Ambassadeur d'Espagne que à celui de France, dont celui de France irrité ne voulut faire sa visite, ains s'en excusa.

Plus, si en l'an 1617. le jour des Roys au palais de Londres ledit Roy de la grand Bretagne donna la preſeance en un acte ſolcmnel à l'Ambassadeur d'Espagne sur celui de France, lequel a cette occasion se retira du Royaume d'Angleterre, & revint en France apres que le Roy l'eust rappellé.

Extrait de l'histoire du Roy Philippes III. par Louis Cabrera de
Cordoue Historiographe de Castille, imprimée à Madrid l'an 1619.
lib. 6. cap. 13.

Y el valor, prudencia, y gallarda resolución, con que Don Diego Sarmiento de Acuña Conde de Gondomar Enbaxador de España en Inglaterra, que oí lo es de Francia, asentó esto punto comando la precedencia à Monsieur de Marts Enbaxador de Francia en acto ſolene en el día de los Reyes del anno mil i ſieſientos i dēziete en el Palacio de Londres, i ſu Rey le retiró, i noa enbiado otro hasta oí, come ni tan poco le tiene per la miſma cauſa en la corte del Enperador. J en la de Inglaterra en el anno mil i ſieſientos i catorze aviendo venido el Rey de Denamark cunnado del Rey de Inglaterra, i controvertidoſe ſobre la precedencia de España i Francia, i el ſennalar el primero lugar, i la primera audiencia, le ſennaló, i la dio al miſmo Don Diego Sarmiento de Acuña Enbaxador de España, i despues a Monsieur de Buſiers Enbaxador di Francia, i el de España hizo ſu vilita, i el de Francia ſe eſcuſó.

V.

Pag. 187. *Charta memorialis Caroli Labbæi ad G. Camdenum missa.*

Rogo D. Camdenum, si molestum illi non fuerit, ut generalia & particularia Acta in reos crimine læsæ Majestatis transcribi curet, permissu supremi Justitiarum & Procuratoris Regii magnæ Britannię, illudque ab illis ita petat, ut obtineat pro salute & securitate ipsius Regis magnæ Britannię & aliorum Regum & Principum. D. Casaubonus in libello contra Frontonem ipsissima verba, quæ desideramus, non retulit, licet ipsum illa habuisse jussu Regis scribat. D. Camdenus.

Car. Labbæus.

VI.

Pag. 186. *Illustrissimi viri Jac. Aug. Thuani Testamentum.*

P.
A. X Ω.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis.

Quoniam Deo ita visum, ut uxor mea carissima Gaspara Chastrea, quam mihi fore superstitem semper speraveram & optabam, turbato ordine naturæ prior decesserit, ego Jacobus Augustus Thuanus, omnium maximus ac miserrimus peccator, morte ejus luctuosissima admoneor, ut de mea serio cogitem, & de rebus meis hoc ultimæ voluntatis meæ elogio statuam.

Ante omnia gratias quam possum maximas ago Deo omnipotenti, quod me ex fidelibus parentibus nasci voluerit, in Ecclesia sua per sacrum lavacrum regeneraverit, meque in ea sacramentorum suorum participem effecerit, & Fidem vivam non mortuam in animo meo imprefferit, adjuncta æternæ vitæ spe, quæ in eo consistit, ut credamus

credamus in Deum, & quem misit filium dilectissimum, Verbum æternum ante secula genitum, JESUM CHRITUM, qui conceptus de Spiritu sancto in utero beatissimæ Virginis Mariæ carnem in seculo sumpsit; in ea natus, passus, mortuus & sepultus est; in ea resurrexit, ascendit in cælum captivam ducens captivitatem, & inde largissimè dona hominibus distribuit, pro consummatione promissorum misso Spiritu sancto à Patre Filioque procedente.

In hac Fide me vivere profiteor, & ut in ea ad ultimum vitæ spiritum constanter ac sine hæsitacione perseverem, assiduus quantum possum precibus ac lacrimis à Deo contendo, immensamque ipsius clementiam oro & obtestor, ut me in peccatis & iniquitatibus conceptum ab humanæ infirmitatis pollutionibus repurget, dignumque ex indigno per misericordiam suam efficiat, in quo tanquam in templo suo habitare dignetur, mihiq; passionis Filii sui dilectissimi JESU CHRISTI meritum ad expiationem peccatorum applicet, ut quum novissima vitæ hora non improvisa venerit, ab Angelis suis in sinum Abrahamæ raptus cum sanctis & electis suis æterna felicitate perfruar.

Hæc præfatus, liberis meis, quos ex humanissima & insolabiliter, nisi quatenus in resurrectione spes, mihi semper lugenda conjuge suscepi, Tutores do nominoque Henricum Chaltreum Nancei comitem, illius fratrem, Henricum Burdeliæ vicecomitem Petrocoriorum præsidem, Ludovicum Vicinum ab Ambra fororios meos; & quia propter locorum distantiam semper adesse non possunt, eis adjungo Joannem Thumerium Bossisium sacri consistorii adessorem, Renatum Thuanum Bonnolium fratris filium, Jacobum Gillotum, Cyprianum Perrotum Senatores Parisienses: quos omnes & singulos rogo, ut educationis liberorum meorum & administrationis bonorum curam habeant, consilioque suo & auctoritate juvent eum, quem onerarium tutorem nomino ac constituo, Martinum Paridem in Senatu Advocatum, amicum & familiarem meum, cui & ejus uxori, quam mea semper unice dilexit, habitationem in ædibus meis hac in urbe quam commode fieri poterit, ex tutorum consilio assignandam do, lego, quamdiu tutela durabit.

Bona mea mobilia, & pretiosam supellectilem, si fieri potest, vendi ac distrahi nolo; sed quæ servari poterunt, eousque servari cupio, quousque eorum inter hæredes meos fiat divisio.

Bibliothecam meam xl. amplius annorum spatio magna diligentia ac sumptu congestam, quam integram conservari non solum familiæ meæ, sed etiam rei literariæ interest, dividi, vendi, ac dissipari veto,
camque

eamque communem cum numismatis antiquis aureis, argenteis, & æreis inter filios, qui literis operam navabunt, facio, ita ut etiam exteris aliisque philologis ad usum publicum pateat. Ejus custodiam Petro Puteano cognato meo & multis nominibus mihi caro, donec filii adolecant, committo, qui & libros MSS. iis qui opus habebunt utendos dare poterit, modo de illis restituendis idoneè caveatur.

Eum præterea & Nicolaum Rigaltium in Senatu Advocatum & Regiæ bibliothecæ Curatorem, virum doctissimum ac juxta probum, rogo, ut filiorum meorum in literis institutionem consilio & industria sua adjuvent, amicitiaque nostræ memores eos officiosè invisent, & præceptoribus eorum præsto sint.

Historiarum mearum, quas ad Dei gloriam & publicam utilitatem sine odio & gratia, Deum ipsum testor & homines, conscripsi, paratam editionem, si antequam ipsa edatur moriar, iisdem committo, præcipioque, ut ea in re Sammarthanorum fratrum, qui me in toto opere multum opera sua & diligentia adjuverunt, consilio utantur.

Lucubrationes item omneis alias meas fidei eorundem Puteani & Rigaltii committo.

Dominam à Burdelia & Dominam ab Ambra dilectissimæ uxoris nuper defunctæ sorores enixe ac demisse quantum possum obsecro, ut qua pietate & caritate matrem complexæ sunt, eadem liberos ejus prosequantur, ac præsertim filiarum curam commendatam habeant, sive in iis matrimonio dignè elocandis, sive velandis: quod ante ætatem lègibus præscriptam & coacte fieri veto.

Corpus meum, quandocumque & ubicumque me mori contigerit, juxta corpus uxoris nunquam sine honoris elogio & acerbitalis sensu nominandæ tumulari mando. Quod ubi futurum sit, nondum decrevi, & codicillo seorsim, si longior vita suppetet, indicabo, quod & mihi integrum servo de rebus aliis meis, legatis, & largitionibus in eos, qui nunc sunt, & post in mea familia erunt, erogandis amplius statuendi, ita tamen ut nihil huic meæ voluntatis testationi derogetur, quam firmam, validam, ac ratam esse volo.

EGO JAC. AUG. THUANUS corpore validus, ceterum de morte, quasi in propinquo sit, Christianè cogitans, propria manu scripsi ac subscripsi. Actum in ædibus Palatinis illustriss. Achillis Harlæi quondam Senatus principis meritissimi, sororii mei; ad quas dolori tanto solitudinem quærens me contuleram. iiii Eid. Vtil. anno R. S. cio. lxxvi.

VIgesimus præteriit & centesimus
 Dies, reclini corpore ex quo in sellula
 Humili recumbo, sternor aut supra torum;
 Tandemque plane clinicus jaceo domi
 Inter dolores languidum corpus trahens,
 Pejor priore semper & sequens fuit.
 Tentata te monente nequicquam omnia,
 Amice TUMERI, debeo cui vitam hæcænus.
 Asclepiadum cecit in vanam labor:
 Frustra rogatus & bonus Renealminus
 Peculiaris abdita aris pandere,
 Stertit profundum nocte dum crucior miser.
 Quid jam amplius moramur in terrestribus,
 Graviora morbo & experimur remedia?
 Tentanda cælo per piæ preces via:
 Nec vita tanti est, taudin, ut vivas, mori.

No. Mai. cio. ioc. xvii.

P
 A. X Ω.

HÆC in quiete buccinæ expecto sonum,
 Animas jubebit quum solutas ad sua
 Humi relicta transvolare corpora,
 Interque functos ultimæ sententiæ
 Judex sedebit & superstites Deus,
 Ubique quæ servata semper ab omnibus,
 Hanc ipse, quantum corporis non noxii
 Hebesce sensus ingeni non obstitit,
 Teneris ab annis usque servavi Fidem.
 Mibi culta corde sancta non ficto Trias,
 Et criminis Crux expiatrix non sui.
 Mibi veritatis cura vitæ commodis
 Antiquiorque caritatibus fuit,
 Nullique facta, voce nulli injurius,
 Injurias patienter aliorum tuli.
 Tu quisquis es, qualisque quantusque, ô bone,
 Si cura veri est ulla, si pietas movet,
 A me meisque injuriam quæso abstine.

VII.

N. Bergerius P. Puteano.

Pag. 211,
& 284.*Extrait de la lettre dudit Sieur Berger au Sieur Dupuy.*

J'ay sçeu que vous avez entendu quelque chose d'un oeuvre que je fais, sous le nom de *Commentaires sur l'Itinéraire d'Antonin*. La verité est, que le sujet dudit livre ne s'en éloigne gueres, & qu'en quelque choses, il pourra bien servir à mieux entendre ledit *Itinéraire* ; & y corriger de grandes erreurs, que Hieronymus Surita Espagnol, quoy que sçavant, y a introduit, pensant corriger en plusieurs lieux, ou le texte est sain & entier. L'inscription de mon livre sera, *Traité des grands chemins de l'Empire Romain* ; grande partie desquels chemins sont mentionnez dans ledit *Itinéraire* par postes, gistes, & citez ; que l'on appelle, *Mutationes, Mansiones, Civitates*. Et y aura quelque chapitre dans le troisieme livre qui serviront à cela ; mais l'oeuvre tend a descrire entierement l'histoire desdits *grands chemins*, comme vous pourrez voir par la preface de l'oeuvre, que je vous envoie, afin que vous me donniez vôtre jugement sur icelle. Je me suis servy entre autres livres du livre, que Velserus a fait sur la *carte de Pentinger*, & desdites cartes, qui recevront, je pense, quelque intelligence nouvelle aussi bien que l'*Itinéraire d'Antonin*. Je commence à faire mettre au net les deux premiers livres, pour cependant polir & achever les deux autres : & ne divertiray à autre composition que celle cy ne soit achevé, s'il plaist a Dieu m'en faire la grace.

VIII.

VIII.

Charta N. Fabr. Peireskii ad G. Camdenum missa de Codice MS. qui continet descriptionem comitatûs Caucensis, sive de Caux. Pag. 223,
232.

Inscription d'un livre de parchemin escrit à la main en vieille lettre François veu en Angleterre en l'année 1609. entre les mains de Monsieur Segar, Roy de la Fartiere.

C'est livre divisé la circuite du Pais de Caux, & combien il a de tour, & ses Abbayez, Prieurez, & Chanoineries qui y sont ; & qui les fonda, & de quel temps, & quels corps saints y sont saintiz à chacune place & avec ce tous les noms, armes, cris, & furnoms de tous les Sieurs & Nobles hommes, qui y sont de présent ; & les noms & armes de ceux, qui y ont esté au temps passé, dont lesdits noms & armes sont faillis. Et avec cela creation de Chevalerie, & comme Syrs & Gents Nobles doivent gouverner : & en especial Princes & gents de grande autorité ; & la creation de l'ordre des Heraulds & Poursuivants : & comme ils se doivent gouverner : & ce qui appartient à leurs offices, & les blasons d'Armoiries, avec plusieurs Armes d'Empereurs, Syrs, & Barons de France.

IX.

Petrus Paulus Rubenius Francisco Sweertio.

Pag. 224,
230.

Clarissime & amicissime D. Swerti,

I Sidem C. V. Camdeni, ut verum fatear, non planè perspexi, neque & imagine tam rudi (ignoscat artifex) eruere potui probabilem conjecturam : nam de juvencâ, nisi hæc notaretur tude D. Camdeni, ego quidvis aliud suspicarer, cum figura, proportio, gestus,

A a a

&

& situs mirum in modum repugnent hujus animalis naturæ proprietatibus. Apis sanè, qui semper ferè in marmoribus antiquis, quotquot ego observavi, aut Ifidis aut ipsius Ægypti latus claudit. Justa bovis ferè adulti effingitur statura, latus illi denique suâ peculiari notâ lunæ plusquam semiplenæ conspicuum. Cornua item habet, & cætera bovi congrua: Vaccam autem quæ puella unquam catelli vice in deliciis habuit, & gremio suo toleravit? Vittæ etiam & tæniæ Ifidi valdè familiares, imo individux comites hic prorsus nullæ: sed illam sine fistro pictam aut fictam, ni fallor, videt nemo, nempe quod proprium ejus sit insigne.

Sed ne nihil dicam, cum nihil tamen certi in re tam obscurâ affirmare auserim, si vitula istud animal est, ego suspicarer de quodam voto pro frugibus, juxta illud vulgi, *cum vitulâ facies pro frugibus*, suscepto: hoc suadet patera frugifera, & vas potorium in alterâ manu aburnis fluviorum quantitate & formâ omnino dispar; urnæ siquidem grandes & depresso alveo: bibebant autem in sacris ut Lauscia: corona etiam sacrificiis propria, sive florida, sive herbacea, vel aurea, vel aliûs materie, ut multis exemplis doceri potest. Hoc habet, pro re nihil, sed pro negotiis meis abundè, quæ aliò me avocant, amicissime Domine. Cæterum questionem Isiacam peritioribus integram & illibatam relinquemus. Vale, & me ætatem ama.

Ex asse tuus,

Petrus Paulus Rubenius.

X.

N. Fabr. Peireskius de torneamentis & familiâ Chaumontiorum ad G. Camdenum.

Nous avons trouvé de pardeça en la recherche de nos tournois & gaiges de Bataille une fort ancienne peinture, & laquelle est pour le moins de trois cents ans, ou est représenté un combat d'un Cavalier Chretien seul contre deux Cavaliers Barbares, au conspect de deux Roys, qui regardent chacun par les crenaux d'une tour, ou d'un

d'un chateau ; dont l'un est accommodé à la mode des Chrestiens, & l'autre pourroit bien estre Barbare avec cette Inscription :

Comment Richard de Chaumont fet la bataille contre Murgale & Boulias.

Les Barbares n'ont aucune image représentée en leur écusson, qui n'est que comme de couleur de pourpre. Mais ce Richard porte son heaulme croisé d'une croix comme quasi celle de Thoulouse. Et son écusson de gueules a deux Leopards d'or passants l'un sur l'autre a la bordeur d'argent. La même armoirie est représenté en l'espaulliere, selon l'usage de ce siecle la d'environ St. Louys.

Nous voudrions bien sçavoir quelque chose de ce combat, soit qu'il soit veritable, & autorisé de quelque bonne histoire du tems : ou fabuleux & inferé dans les vieux Romans.

Car la maison de Caumont (dont est la Comtesse de St. Pol, & le Marquis de la Force) en Guyenne porte pour armoiries trois Leopards d'or passants l'un sur l'autre en champ d'azur, avec un second furnom, ou agnomen, *Nompar*. Comme par exemple, *François Nompar de Chaumont*.

Et tient de plus par certaine tradition que ce furnom de *Nompar* leur a esté donné pour quelque signalé fait d'armes, & en racontent je ne sçay quoy d'approchant a ce combat d'un seul contre deux, a quoy ils attribuent aussi la reformation du nombre des Leopards de leurs armes de deux, qui est pair, a trois, qui est impair. Et nonobstant la diversité du champ d'azur pour les gueules, soustiennent opiniatrement estre Cadets de la Maison de Normandie & Guyenne.

Si vous en pouvez decouvrir quelque chose vous m'obligerez infiniment de m'en faire part. Ensemble si avez rien de curieux pour les Colliers des Ordres de Chevalerie, principalement des plus anciens : car j'en ay recouvre de fort rares, que je fais estat de mettre par appendice a nos Tournøys.

Il y a encor une ancienne famille de Chaumont, voisine des frontieres de Normandie & France ou il y a des Richarts, & qui s'apparentoient fort aussi aux Rois d'Angleterre.

XI.

Pap. 254. *Charta à D. Peireskio ad G. Camdenum transmissa de MS. codice, qui continet gesta Stephani Regis Anglorum.*

Extrait d'un Manuscrit contenant les gestes d'Estienne Roy d'Angleterre.

Ce Manuscrit commence ainsi :

Ce Manuscrit est de bonne marque, mais imparfait à la fin : & semble même, que cette pièce soit seulement partie d'un plus grand ouvrage.

CUM Rex Henricus pax patriæ, gentisque suæ pater, ad extrema deveniens morti debitum exsolvisset, lucuosum infortunium universam regionis faciem turbidam reddidit, & omnino confusam. Ubi namque eo regnante judicii caput, juris iverat domicilium, ibi eodem ruente iniquitatis copia, totiusque malitiæ succrevit seminarium.

Quand l'Auteur vient à la prison du Roy Estienne, il semble faire une seconde partie de son histoire & la commence ainsi :

Rege de carcerali tandem exuto angustia, cum tam horribili regni malitiæ finem jam imponendum crederes, tantisque doloribus & partem utramvis condolere, & ad pacem in commune redintegrandam conspirare putares, aggravata est denuo super Anglenses manus Domini; quique multimodè illum offenderant, multiplici castigati flagello, ut reseratum est, vapularunt. Comitissa namque Andegavensis, &c.

On désire sçavoir qui peut estre l'Auteur de cette pièce, quand il a commencé, & jusques où il a continué son ouvrage. Car si à l'ongle on connoit le Lyon, il est aisé de juger l'utilité & bonté dudit ouvrage par cette seule pièce, qui contient une infinité de belles choses ornées par les Auteurs imprimés. Et en effet elle mérite bien, qu'on la recherche entière.

Il ne faut pas oublier la recherche du livre de Cambridge in Bibliotheca domus S. Petri Cantabrig.

Tractatus de adventu Normannorum in Angliâ, & de jure, quod habuit Guillelmus Bastardus ad Regnum Angliæ.

XII. *Charta*

XII.

Charta memorialis de Gualtero Ebroicensi ad G. Camde- Pag. 254.
num missa.

Extrait d'un livre Manuscrit contenant les noms, armes, & descentes genealogiques des Ducs, Comtes, & Seigneurs d'Angleterre.

Gautier d'Evreux Comte de Rosenner & de Mante fut fait Comte de Sarisbury. De iceluy descendit Guillaume Comte de Sarisbury, qui eut pour issue une fille son heritiere nommée Ella, qui espousa Guillaume Longue espée Comte de Sarisbury. Porte de gueules a trois pals vairinez d'argent & d'azur, en chef d'or un Lyon passant de sable.

Il semble que ce Gautier est celuy meme, qui avoit epousé la fille de Hugues Comte du Mans, ainsi qu'escriit l'Autheur de la vie de Guillaume le Conquerant, dont le Manuscrit est en la Bibliotheque de Monsieur Cotton, & qui estoit Comte de Mante & de Chaumont en Wexin. Parquoy on desire apprendre l'occasion, pour laquelle il est surnommé d'Evreux. Car il y avoit en ce meme tems un famille particuliere des Comtes d'Evreux en Normandie; en laquelle il ne se trouve aucun Gautier. Peut estre est ce une faute de l'ecrivain, & qu'au lieu d'Evreux il faut de Dreux, estant aisé de confondre ces deux mots par l'affinité des lettres. Telle est la conjecture d'aucuns. Et d'ailleurs un autre Gautier grand pere de cestuy cy se trouve avoir autrefois porté le tiltre de Comte de Dreux. On desire aussi sçavoir quelle Comté c'est que Rosenner, & si elle doit estre prisé pour celle de Ros. Item si vrayment les Comtes de Sarisbury ont porté les armes susdites; & pourquoy les Comtes de Pembroke escartelent les leurs d'icelles, comme elles sont representées dans le *Theatrum Imperii Britannici*. Car le sont les vrayes armes des Comtes de Blois & de Saint Paul de la maison de Chastillon.

XIII.

Pag. 263. *Charta memorialis de familiâ Corteniacorum à P. Puteano ad G. Camdenum missa.*

Memoire a Monsieur Camdenus.

DE faire un recueil le plus exact qu'il pourra de ceux de Courtenay d'Angleterre ab anno 1194. ad annum 1400. avec les dates de leur decès & mariages.

Sçavoir si ceux de Courtenay d'Angleterre tiennent ceux de Courtenay, qui sont en France, pour estre de même race qu'eux, ou bien s'ils les tiennent pour estre de la maison Royale de France.

XIV.

Pag. 269. *Nobilissimo Viro Domino Roberto Cotoni Fronto Ducaus S. D.*

CUM editionem Græcam veteris Testamenti, quam κοινήν veteres appellabant, ex omnium fermè Interpretum varietate conflata Ecclesiæ Christianæ repræsentare in animo haberemus, percommodè accidit, ut Genesis textum antiquissimis characteribus expressum in tuo Codice nobis exhiberet vir Clarissimus Nicolaus Faber Peyresii Dominus, & apud Provinciales Aquis Sextiis Senator amplissimus, ex quo plurimas varias lectiones licuit excerpere. Quamquam enim ordine capitum perturbato ita compactus est liber, ut propter occurrentes subinde multas lacunas statui non possit, cui Græcæ editioni textus ille sit σύμφωνος, tamen ob stupendam illius codicis antiquitatem paucae illæ διφθόγαι non possunt non πρώτως videri. Sic enim habeto, vix in toto Christiano orbe codicem ullum reperiri, qui cum istius antiquitate conferri possit. Est quidem in Regiâ Bibliothecâ pervetustus liber olim Basilio Maituboni Imperatori oblatus, ac proinde ante annos septingentos exaratus, qui

B. Gregorii

B. Gregorii Nazianzeni Sermones complectitur grandioribus literis expressos; itemque alter illustrissimi Cardinalis Rupifucaldii, qui ex *Abbatis Apollinaris* exscriptus est libro quodam cum *Origenis Hexaplis* collato, & asteriscis atque obelis sepe distincto: sed neuter tamen ad tui libri senium ac prope decrepitam, ut ita dicam, ætatem accedit.

Quo majus tuum est in nos, vir Nobilissime, collatum beneficium, qui tam pretiosum thesaurum non gravatus sis itinerum periculis exponere, ut inde fructus aliquis ad Reipublicæ literariæ utilitatem dimanaret. Quod si Deus Opt Maximus nobis permiserit, ut nostrâ operâ tandem aliquando prodeat illa editio, non pigebit nos, per quos profecimus, profiteri, solennique testimonio, quid Tibi acceptum ferendum sit, posteritati, ut speramus, innotescet. Interim hoc habeto mutuæ inter nos benevolentiae pignus, qui tuæ amplitudinis voluit & communis amicus noster amicitiae tuæ fores pulsari, ut si qua in re nostra tibi usui esse possit industria, nos obsequium nostrum non dubites Tibi quàm promptissimè delaturos. Vale, & nos ama. *Lucretiæ Parisiorum.* Idibus Novembris cio. ioc. xlii.

XV.

De Margiduno, oppido veteri tempore Romanorum in Comitatu Rutlandiæ. Pag. 273.

Out of a note delivered to me A. 1617. by M. Robert Bowyers Clerk, with certain old Roman Coyns.

THESE antiquities were found (as there are every season of Plowing some of the same kind, together with other tokens of a Town in that place decayed) upon Arable Land belonging to a Town in Rutland called *Marget-Overton*, which Land lieth within half a mile of the said Town, and reacheth Eastward near unto a Town called *Thistleton*. I have often thought, it should be that ancient *Margidunum*; for there is, especially in those Fields, great store of Limestone, whereof my self have known to have been made good Lime; and so may agree with Mr. Camden's *Marga*, instead whereof we may say *Marget*: besides, this *Marget-overton* standeth on the highest hill within view thereabout, excepting *Burley* and *Cole-overton*; and

fo may answer M. Camden's *Dunum* : And further, these fields extend unto a great Road way out of the North to *London*, especially for Drovers, and it may seem *Lepton*, in his Riding-match from *Tork* to *London*, thought it his best way, for he made choice of it ; and it is a broad beaten way : for their distance, the Fields lye from *Burrough-hill*, Mr. Camden's *Vernometum* in *Leicestershire*, (as the Country accounts them) between five and six miles, and about seven miles distant from *Panton*, called anciently *ad Pontem* in *Lincolnshire*.

XVI.

Pag. 276.

*D. Sammarthanus de familiâ Comitum Briennæ.**Pour satisfaire aucunement ad querenda Domini Baronis Cairew.*

JE suis d'accord & approuve fort l'opinion de Monsieur le Baron *Cairew*, que le Roy de Hierusalem Jean de Brienne n'est point issu de la maison des comtes de Dreux Princes du sang Royal de France, ains plustost des Comtes de Brienne. Et ce qui me confirme davantage en cette opinion, outre les raisons suffisamment & fort curieusement desduites par ledit Sieur Baron, c'est l'autorite de Nicolas Vignier Historiographe de France, homme fort judicieux & fort versé en l'histoire, qui est l'Autheur de ce livre excellent de la Bibliotheque historique ; ou il parle de Roy Jean de Brienne sous les années 1208. & 1211. & tient cette meme opinion ; & au livre qu'il a fait de la noblesse & dignité de la troisieme lignée des Rois de France. Pag. 170. il parle du meme Roy, qu'il nomme Jean de Brienne ; & en divers endroits de sa Bibliotheque, il le dit frere de Gautier de Brienne, lequel fut a Naples.

Quand aux armories de Gautier de Brienne premier du nom Duc d'Athenes ; Je ne sçay au vray qu'elles estoient. Car si nous croions celui, qui a fait cet ancien extrait d'armoiries du terns de Philippe le Bel, (lequel j'estime avoir aussi pardevers moy) il donne pour armoiries au Comte de Brienne, un Lyon d'or en champ d'Azur : Et quant a Schoier Auteur de la Genealogie de Crouy, il donne au Duc d'Athenes pour armoiries, de gueulles a quatre points equipollés d'her-

d'hermines; (que j'estime estre Athenes) mais J'aimerois mieux m'arrester à cet ancien extrait d'armoiries, & le suivre que non pas Schoier; lequel extrait d'ailleurs donne pour armoiries au Comte d'Eu d'azur au Lyon d'or rampant billetté d'or.

Et est remarquable, qu'en une Genealogie de la maison de Luxembourg communiquée par Monsieur du Chesne se trouve ceci escrit.

- * Marguerite d'Anghien Duchesse d'Athenes, Comtesse de Brienne, de Conversan, de Portian & de Licces, Dame d'Anghien, estant veuve du premier Jaque de St Severin, fut femme de Jean de Luxembourg. Elle portoit gironné d'argent & de sable a trois croissettes recroissettes d'or sur chacun giron de sable, qui est d'Anghien. Cartellé d'hermines equipollé a cinq points de gueules, qui est d'Athenes, sur le tout de Brenne que nous disons Brienne de Champagne, qui est d'azur au Lyon d'or, l'escu billetté de meme.

* *ali He-
lene.*

Tellement que puis que les Comtes de Brienne & les Comtes d'Eu sortis du Roy Jean de Brienne portoient memes armoiries, il est vray semblable, qu'ils sortent de meme tige, & que les billettes d'or ont esté ajoutées dans les armoiries anciennes pour quelque sujet que on ne sçait pas.

Les armoiries de Jeanne d'Eu soeur du dernier Roul Comte d'Eu sont en l'Eglise de St. Denis en France sur une lame de cuivre, qui est son tombeau, a sçavoir, my-parties de celles du Comte d'Estampes, de la maison d'Evreux de France son dernier mary, & de celles d'Eu, qui sont un Lyon avec les billettes, dont l'Ecu est semé. Aussi estoit elle sortie du Roy Jean de Brienne, comme porte son Epitaphe, qui est tel.

Cy gist Madame Jeanne d'Eu jadis Comtesse d'Estampes & Duchesse d'Athenes, fille de tres noble homme, Monsieur Raoul, Comte d'Eu & de Guînes, jadis Connetable de France, & de tres noble Dame. Jeanne de Mello; & fut † attraitte de M. Alphons jadis Comte d'Eu & Chambrier de France, laquelle trepassa en la cité de Senes le 6. jour de Juillez M. CCC. LXXXIX. Prie Dieu pour elle.

† *Orta.*

Quant a l'Epitaphe dudit Alphons, qui est aussi inhumé a St. Denis en la Chappelle St. Martin, il porte :

Cy gist Alphons jadis Comte d'Eu, Chambellan de France, qui fut fils a tres haut homme, tres bon, & tres loyal Chevalier, Monsieur Jean de Bayne, qui fut Roy de Hierusalem, & Empereur de Constantinople. Et fut ledit Alphons fils de tres haute dame Berengere, qui fut Emperiere de Constantinople, laquelle fut mere de Madame Blanche la bonne & la sage Roynne de France, qui fut mere du bon Roy Louis de France, qui mourut en Carthage. Et fut ladite Berengere soeur au bon Roy Ferrand de Castille, & mourut ledit Alphons au service de Dieu, & au service des tres haut & tres puissant Prince, Louis par la grace de Dieu jadis Roy de France, & de tres haut Prince, Monsieur Philippes son fils par la grace de Dieu Roy de France, deffous Carthage au Royaume de Thunes l'an de l'incarnation de notre Seigneur 1270. la veille de St. Croix en Septembre. Et fut enterré ledit Alphons en cette Eglise Monsieur S. Denis l'an de l'Incarnation de notre Seigneur 1271. Le Vendredy d'apres la Pentecote, le jour & l'heure, quand Monsieur le Roy Louis fut enterré. Et pour Dieu priez pour l'ame d'iceluy Comte moult sage & moult loyal Chevalier.

Du Brueil Moine de St. Germain des Prez au livre des Antiquitez de Paris insere cet Epitaphe, & ajoute: Ce tombeau estoit eleve en bosse d'un cuivre bien doré & esmaille avec plusieurs armoiries, lequel fut rompu par les heretiques aux premiers troubles. Ce Comte ayant ordonné par testament, qu'un Chapelain seroit ranté pour chanter messe tous les jours en la chapelle, ou il seroit enterré, pour le salut de son ame. Noble homme Jean d'Acre son frere & son executeur testamentaire pour accomplir cette sienne ordonnance de derniere volonte acheta en l'an 1277. le revenu de trois de muids de bon froment, &c.

Or il y a peint en la muraille a l'entour de cet Epitaphe de Comte d'Eu plusieurs armoiries.

Au costé dextre il y a 7 Ecuillons.

- Le 1. de France.
- Le 2. de Castille.
- Le 3. de Beaumont. i. d'azur semé de fleurs de lis d'or au Lyon d'or rampant.
- Le 4. d'Eu. i. l.s armes de la seconde lignée des Comtes d'Eu de la maison de Lusignan, scavoir burellé d'argent & d'azur, & sur le tout la bande de gueules.
- Le 5. est d'or a l'aigle de sable ayant une teste seulement.
- Le 6. d'azur au Lyon d'or avec la bande de gueule sur le tout.
- Le 7. de gueules a la Croix d'or, & aux quatre cantons de l'escuillon il y a de petites croix d'argent autour d'un O. aussi d'argent.

Au costé fenestre sont aussi sept Ecuillons.

- Le 1. est de France au lambel de gueules de six pieces.
 - Le 2. d'azur aux deux barbeaux addossés d'or aux croix fichées aussi d'or.
 - Le 3. de Hierusalem.
 - Le 4. de Montmorency.
 - Le 5. de Navarre.
 - Le 6. de Thouars, qui est d'or aux fleurs de lis d'azure sans nombre au canton de gueules.
 - Le 7. d'azur au Lyon d'or. Neantmoins cet escuillon dernier ne se peut aisément remarquer, estant effacé a cause de l'antiquité
- J'estime qu'on a mis ces armoiries la pour estre celles des Princes, dont Alphons est descendu, & d'aucuns Princes, qui avoient esté alliez a sa maison.

Pour le regard des armoiries de la maison de Beaumont sortie dudit Roy Jean, je n'estime pas que le Lyon soit d'argent, mais d'or, estant ainli ordinairement depeint en France.

On ne trouvera pas, que le sieur de Sainte Marthe ait écrit en la Genealogie de Brienne par luy envoyée, que Robert de Beaumont eust espousé la Duchesse de Lancastre. Mais bien qu'il s'en alla en Angleterre avec le fille de France mariée au Roy Edouard, parce qu'il estoit proche parent de ladite Dame, & fut marié en Angleterre

moult grandement. Tellement que la Duchesse de Lancaſtre, qui fut mere du Roy Henry pere du Roy Henry mort en France, eſtoit ſa fille, ou petite fille, comme porte un ancien memoire que j'ay.

Le Feron Auteur des armoiries des Conneſtables & Chancelliers de France ſe trompe ſouvent en ce qu'il eſcrit. Car les Armes de Rouſſe & de Neſle Comte de Clermont, qui ſont deux bars addoſſez, ſemez de tresſes, ne ſont celles des Rouſſe Comtes d'Eu. Et ſuis bien de cette opinion avec Monſieur le Baron, que lon ne trouvera pas, qu'auparavant le tems dudit de Clermont, qu'aucun des Comtes d'Eu ait porte ces armoiries de deux bars addoſſez.

Il y a grande apparence & eſt vray ſemblable, que le Roy Jean de Brienne, avant qu'il fuſt Roy, portoit d'azur ſemé de billetes d'or au Lyon d'or : veu que ſa poſterité iſſuë d'Alphonſe ſon fils ainſné les portoit. Et eſt croyable que les billetes furent miſes pour la difference des ainſnés Comtes de Brienne ; leſquels neantmoins, ſi l'on veut croire la Genealogie ſuſdite de Luxembourg, portoient de meme.

Au reſte, je n'eſtime pas, que ceux de Brienne deſcendiſſent de la maiſon de Bourgogne de la Franche-comté ; ſi ce n'eſt que cette Dame ſœur du Comte de Monbelliard mere du Roy Jean en fuſt ſortie. Comme de fait il ſe remarque au livre de Hier. Henninges Alleman, in *Theatro Genealogico*, que Renaud Comte de Monbelliard, fils puîſné de Guillaume & frere d'Othelin tous deux Comtes de Bourgogne, eſtoit de cette maiſon de Bourgogne.

On ne peut aſſeurer, quelles armoiries portoient ceux de Courtenay, quand ils furent Empereurs de Conſtantinople, & ne s'en trouve ce me ſemble rien de remarque, ſinon ce qu'en dit Guy Coquille en l'hiſtoire de Nivernois, & le Greffier du Tillet, qui dit qu'ils portoient d'or aux trois tourteaux de gueules.

Pour ſatisfaire en ce qu'il eſt poſſible ad quærenda Domini Cambdeni

V. C.

Que Jean Roy de Jeruſalem eſtoit couſin & parent de ce Jean dit de Brienne, qui vivoit de ſon tems, & eſtoit ſorti de la maiſon de Dreux, dont fait mention du Tillet, il ſe peut conjecturer en ce, que peut eſtre il y a eu alliance de quelque Dame ſortie des Comtes de Champagne avec quelque Comte de Brienne. De laquelle maiſon de Champagne eſtoit ſortie Agnes Comteſſe de Braine mariée en la maiſon des Princes de Dreux.

La-

Laquelle Agnes selon le meme du Tillet portoit de verité diverses armes à celles de Champagne, dont je ne puis dire la cause. Car encore qu'elle eust esté fille de Hubert Comte de Vertus, toujours estoit elle de ladite maison de Champagne, dont ledit Hubert estoit issu, comme escrit l'Allouette en la Genealogie de Coucy.

J'estime que ces armes soient celles *Comitum d'Augo è stirpe Lusignana, potius quàm Comitum è stirpe Normannicâ.*

Ce sont cecy proprement les armes de la maison de Nesle de Clermont, & non pas celles de la maison d'Eu sortie d'Alphons d'Acre.

Ce sont cecy les armes de la maison de Beaumont sortie de Loys d'Acre : & porte l'ancien memoire susdit, qui parle de Robert de Beaumont, que hors de l'alliance de la maison de Beaumont a celle de Bourbon, le Vicomte de Beaumont porta la semence des fleurs de lis par les armes anciennes de Beaumont. De sorte que l'on peut conjecturer de la, que les armes anciennes de Beaumont estoient d'azur au Lyon d'or, dont il faudra plus particulièrement s'enquerir.

Roul Comte d'Eu eut ce Comté à cause de son pere, & non pas à cause de sa femme, ainsi que Feron escrit.

Jeanne d'Eu attraite d'Alphonse d'Acre, i. *orta ex Alphonso.*

Gautier Duc d'Athenes epousa la soeur & non pas la fille du Comte d'Eu, qui eust la tete tranchée sous le regne du Roy Jean.

On ne doit ajouter pleine & entiere foy à Estienne de Lusignan de Cypre, en ce qu'il escrit, que Jean Roy de Hierusalem fut marié quatre fois. C'est un Auteur fort suspect, & lequel se trompe & meprend souvent, quand il s'agit de la genealogie.

Ce qui est allegué de la conjecture, que fait mondit sieur Camden, que Jean de Brienne Roy de Hierusalem pourroit estre né d'une fille de Robert Comte de Dreux & d'un Seigneur de Salins issu d'un Comte de Bourgogne, *Unde ortus est Stephanus Comes Burgundie è stirpe Brennensi, ut habetur in annalibus Burgundie*, a quelque apparence de verité ; veu meme que les armoiries de la posterité dudit Roy Jean sont semblables à celles des Comtes de Bourgogne : mais neantmoins je adhererois plustot à l'opinion de ceux, qui le font sortir des Comtes de Brienne Champenoise.

XVII.

E literis D. Bignonii ad D. Peirescium.

Inter abjectiue & adjectiue differentiam acutam & veram esse apparet, quam non viderat, qui Marculfum edidit: sed veritati manus datus est, gratiamque docentibus habiturus. Labi humanum est, corrigi nolle plusquam belluinum. Si Fr. Pithœi Glossarium ad legem Salicam (quod à Lindenbrogio ferè ubique exscribitur) Spilmannus vidisset, (& sanè operæ pretium est, ut tuâ operâ id consequatur) vidisset Marculfi Editorem in *adjectiue* vocabulo simul cum Fr. Pithœo deceptum. In *Acceptoris* voce doctissimus Spilmannus excurrit aptissimè, ut ejus aucupii antiquitatem doceat contra Blondi errorem, qui sub Friderico Aenobarbo cæpisse eam putat. Alii Heinrico Aucupi cognominato Imperatori tribuunt. Falsi utrique vel ex lege Salicâ aliisque, ut monuit Spilmannus. Aucupii istud genus sub Constantino Magno usurpatum ostendunt loci apud Juliûm Firmicum Mathes. lib. v. cap. 7 & 8. Sidonii quoque locus est insignis, qui Avito Imperatori rei ejus peritiam tribuit, hocque nomine non ineleganti carmine laudat.

Quid volucrum studium, dat quas natura rapaces,
In vulgus propè cognatum? quis doctior isto
Instituit varias per nubila jungere lites?
Alitè vincit aves, celerique per æthera plausu
Hoc nulli melius pugnator militat unguis.

Non potuit melius res Accipitraria pingi efficaciore aliquanto picturâ literarum, ut alicubi Plinius ait. In hujus rei testimonium non aspernandus item Gregorii Turonensis locus, cum legi Salicæ scriptæ propè sit cœvus, lib. v. cap. 14. *Veniant equi nostri, & acceptis accipitribus cum canibus exerceamur venatione, spectaculisque patulis jocundemur.* Quæ de Thracum venatione in *Mirandis Aristoteles* seu quis alius his non d'Alimilia scripsit, nota sunt, & eadem penè de Indicis aquilis Ctesias prodidit.

Barones ego viros ætate & sapientiâ maturos interpretor, quibus controversias definiendi facultas erat, quos posterior ætas *homines legales* dixit, iisque in Consuetudinario Jure magna auctoritas, ut apud Matthæum Parisiensem & alios passim videre est. Tit. LXI. quantum de compositione *DIGER* est. Ibid. de *CHRENE-CHRU DA*. In decreto Childeberti post legem Salicam §. 7. de Farfaliis. Scio quid Lydius dixerit in Glossario post Nicolaum de Clemangis: sed nullo modo, quod sciam, cum verbis congruit ipsius expositio. In decreto Clotarii Regis §. 8. *PLEBIUM*, ad sortem veniat, aut ad Plebium promoveatur. Vellem illius Glossarii de istis locis excerpta, dum totius operis expectatur editio, videre liceret. Potes istud, nobilissime Peresci, qui omnia potes. Quis enim eruditus erudito, & quod plus est, eruditiorum humanissimo, aliquid negatum vellet? Sed jam satis, imo plus satis, ut excusatione opus esset, tuus nisi jussus præcepisset. Itaque in tuis *culpis tibi da veniam*. Vale. Raptim pridie Kalend. Septembr. cis. ioc. xix.

Ph. Jacobus Maussacus non probat titulum, *Glossarium Archaiologicum*: maluit, *Lexicon posterioris Latinitatis*. Glossarium noluit inscribi, in quo commentamur, & latius differitur, idque ex suis in Harpocracionem notis, imo *Lexicon seu Vocabularium*. Glossæ sunt, quæ *xij. nodas*. Nec Archaiologicum vocandum, quod nobis Romanæ linguæ vastitatem ob oculos ponit.

Ada existimat esse genus quoddam mensuræ. Ego existimavi in illâ Manassis Comitis conventionem, ubi donat *duas Adas*, legendum esse *duas Hidas*.

XVIII.

Phylarchæus Anglus

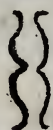
Celebratissimo Camdeno suo, Regi Armorum, titulo Clarentii, omnis antiquitatis & rei Historicæ peritissimo.

Salutem.

Qualis est inter splendidiorum amantes literarum amor, ii soli sunt percipiendo, quorum præcordia meliore luto finxit Deus, omnia eorum sursum, tanquam veram nobilitatem, animi virtutem spirantia. *Britanniæ* tuæ officium meum non defuit, nec elementis meis tuum: dispari comparatione cum lucem mutuat utrobique acceperim, non refuderim. Gratitude ergo & honestissimæ amicitiae nomine, octo capita, in quæ Philosophia nostra veluti in totidem gemmeos canales dispescitur & corrivatur, ego, qui primus omnium ea inveni, *Camdeniano* genio probanda exhibeo; probata autem candori suo dedicari volo dedicoque. Vale.

Symbolicæ Philosophiæ Capita VIII.

1. Digmatica.
2. Symbolica.
3. Hermeneutica.
4. Genealogica.

5. Tactica.
6. Strateotica.
7. Præconialis.
8. Critica.

1. *Digmatica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ simpliciter versatur circa Nobilium insignia dignoscenda tantum qua insignia, eorumque descriptiones & nomenclaturam callet, monstrans *Quæ* sunt.

2. *Symbolica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ de digmatis nobilium ita philosophatur, ut in his non solum, quid cui conveniat, aut non conveniat, doceat, sed etiam tantum quæ insignia sunt, quid recte

rectè in iisdem vel perperam concipitur, monstrans, *Qualia* existunt.

3. *Hermeneutica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ interpretatur sensum & quasi mentem insignium, docetque singulas gerendi causas, monstrans *Quare* sunt.

4. *Genealogica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ arbores sive lineas Nobilium gentilitias rimatur, legesque insignia gerendi complectitur respectu genealogico, tam quoad familiarum privatos gradus distinguendos, quam quoad insignium appositionem, conjunctionem, prætensionem, & aliàs, monstrans *Cujus* ea sunt & per *Quos*.

5. *Tactica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, per quam principales ceremoniarum ministri docentur, quis quo loco solenniter statuat, & versatur circa Nobilium *Personas*.

6. *Strateotica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ militariter ceremonialia in negotiis regnorum aut principum, vel denique in duellis sive nationum, sive parium contingunt, ritè peragit, & versatur circa *Res & Famam* Nobilium.

7. *Præconialis* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ secundum leges decori docet formas edicta principalia promulgandi, acta singula celeberrima Nobilium singulorum notat & reponit, versaturque circa *Dicta & Facinora* Nobilium propalanda.

8. *Critica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ de his omnibus judicat, & versatur circa horum omnium *bene esse*.

XVIII.

N. Fabr. Peireskii Joanni Seldeno.

Monsieur,

JE n'ay pas voulu laisser échaper cette commodité sans me ramenter voir eu l'honneur de vos bonnes grâces, & vous assurer de la sincère affection en vostre endroit, que j'auray tout le tems de ma vie. Je crois qu'il y a quelque malheur, qui envie le contentement, que j'aurais au frequent commerce de nos lettres. Car encores que depuis le retour de Monsieur de Valles, je vous aye escrit deux fois, je ne vois pourtant aucune réponse, & crains que vos lettres ou pos-

fible les miennes mêmes se soient perduës avec certaines petites curiositez, dont je les avois accompagnées. Et l'une des causes de ma doute est, que je pensois avoir chatouillé votre curiosité en sorte que vous seriez soigneux de me répondre, sur l'avis que je vous avois donné à propos de vos observations de *Natali Domini viii Kal. Januarii*; que j'ay un ancien *Martyrologe* fait du vivant du Pape *Liberius* l'année du Consulat VII. de *Constantius* & III. de *Constantius Gallus*: lequel *Martyrologe* commence précisément par vostre Epoche. [*viii Kal. Januarii natus Christus in Bethleem Judæe.*] Il ne contient que les simples depositions des Martyrs dans les Cimetieres d'alentour de Rome & fort peu d'ailleurs, & quelquefois marque les Consuls, comme quand il met, [*xiv Kal. Jun. Partheni & Calloceri in Callisti Diocletiano IX. & Maximiano VIII.*] [*x Kal. Oct. Bassille Salaria vetere, Diocletiano IX. & Maximiano VIII. Coss.*] quelquefois les transactions seules, comme quand il met [*iii Kal. Jul. Petri in Catacumbas & Pauli Ostiense Tusco & Basso Coss.*] C'est un des rares piéces, qui se soient sauvées de l'antiquité jusques à ce siecle icy, pour une infinité d'autres singularitez, qu'il y a dans le même volume, entre lesquelles il y a des fragments du *Calendrier Constantinien*, & des images Anciennes, qui y avoient esté ajoutées anciennement pour chaque mois. Leditz Empereurs *Constances*, Oncle & Neveu, y sont peints à la fin avec les habillemens du temps, enrichis de pierreries & de differences remarquables de l'un à l'autre. Il y a des *fastes Consulaires* excellents, & des *Fastes Præfectorum Urbis*, qui finissent audit VII. Consulat de *Constantius*: & des *Fastes des Evêques de Rome* finissans en même temps. Mais des *Fastes* ou *Tables de la Pasque* joints aux Consuls de *Constantin* depuis son II Consulat ou la liberté de l'Eglise, dressés pour plusieurs années à l'avenir outre ledit Consulat VII. de *Constantius*. En somme il y a bien de l'exercice & de l'entretien pour un homme aussi curieux que vous l'estes.

Je seray bien aise d'entendre en quel estat sont vos observations sur ce sujet, & si nous pouvons esperer de les voir bien tost au jour; car ce ne sera jamais assez tost, si l'effect répond à mes souhaits, me tardant bien encores d'apprendre, que vostre *Mare Clausum* soit publié, pour voir vos raisons. Je vous avois par même moyen reiteré ma priere à ce qu'il vous pleust m'oster une ambiguité, qui m'estoit demeurée par les termes de vos dernieres lettres concernant la situation de vos plus anciennes Eglises, pour sçavoir si c'est leur portail, qui est du côté d'Occident, & l'autel du côté d'Orient, ou au contraire:

traire : car vos paroles conviennent à l'une qu'à l'autre situation ; & semblent toutefois devoir plustost s'interpréter de la porte du costé d'Orient, & de l'autel du costé d'Occident, encores qu'il me semble y en avoir veu quelques unes, qui sont tout au contraire de cela, lesquelles semblent estre ou aucunement anciennes, ou refaites sur les fondemens d'autres plus anciennes, comme St. Paul, & Westminster de Londres, & la metropolitane de Cantorbery, si je ne me trompe. Je vous supplie donc encore un coup de m'éclaircir de cette doute, & de faire plus d'estat de moy que vous ne faites, c'est à dire, de me commander plus librement ; vous assurant, que vous ne trouverez aucun de vos amys plus disposé de vous servir,

De Paris ce 21 Decembre, 1622.

Monseigneur,

*Que votre tres humble & tres affectionné
serviteur.*

De Peiresc.

On nous raconte icy de grandes merveilles des inventions de Sieur Cornelius Drubellius Alcmariensis, qui est au service du Roy de la Grand Bretagne, resident en une maison pres de Londres; entre autres d'un bateau couvert, qui va entre deux eaux, d'un globe de verre, dans lequel il fait représenter le flux & reflux de la mer, par un mouvement perpetuel réglé comme le flux naturel de la mer, & d'une lunette, qui fait lire de l'écriture de plus loin qu'une lieüe. Je vous supplie de m'escire un mot de la verité de chacune de ces inventions. Nous avons bien veu icy de ses petites lunettes, qui font voir des cirons & des mittes gros comme des mouches, qui sont certainement admirables ; mais je voudrois bien estre assuré de ce qu'il y a de vray touchant ces autres inventions. Je vous serviray en revanche en autre chose, quand vous m'employerez.

XIX.

Caroli Utenhovii *carmen*.

Domino Gulielmo Camdeno Car. Utenhovius Car. F.

Guilielme mi Camdene, qui Britanniam
 Clarissima ingeni tui illustras face; (at-
 testante celebri Lipsio, & industriæ
 Prope singularis) mitto epistolam en tibi hanc
 Eventum in omnem, quam precor per te auferat
 Tibi ἡμῶν μισθ', ἡμῶν ἔπος. Dayus.
 Pietate, doctrinâ, fidē, facundiâ,
 Si modò superstes, inquam, adhuc est, sin minus,
 Non tantum eandem nomini inscribi tuo
 Sinas, sed & vicariam præstes opem,
 Quam præstiturus fuerat isti Dayus;
 Caroloque ad hanc respondeas (ut mutuis
 Certemus officiis,) rogo Utenhovio,
 Rediturientis per propediem huc dexteram
JATROPOETÆ maximi BREDEBACHIDÆ.
 Quem tu reperturus apud es **KILGREIUM**
 Qui Principis modò Primicerius tui est.

Coloniæ 1592. 16 Sep-

tembr. filo novato

μῆ-χαρ-ὄλθ- ἰδὲν ὦ βίθ.

Amico amicus

Kar. Utenhovius,

Niculandix Dominus

XX.

G. Allibastri *carmen*.

JAna reciprocicornis origo mensis & anni,
Quæ reliquas in te conspicis una Deas.
Et lupe, Niliacis, sol olim, credite sacris,
Nomine sub cujus numina cuncta latent.

Lux vestra anguipedes sine crimine temperet horas

CAMDENO: ut faciles exigat ille dies.

Seu ferrugineas noctis polus induit umbras,

Nunciat aut reducem Lucifer ore diem.

Læva nec obliquas contristent lumina terras,

Nec cœli incæstet momina triste jubar.

Sic te Thessalici non tangerant Jana susurri,

Nec caput in triviis foeda coronet avis.

Sic Sol Æthiopem non sentiat atra precantem,

Cum premit objectam torridus igne plagam.

Guilielmus Allibaster.

XXI.

*Ereptorum Fasciculus, Illustri Viro Gulielmo Camdeno
suo, in novi anni felicem subarrhationem. Mar. 26. 1618.*

ÆNeidem Brutum te mittimus, ardua Cliô,
Cæsaris à sæclis incipe, pauca canens.

Unanimes

Unanimes, positis civilibus, arma Britanni
 Arripiunt ductu, Cassivelaune, tuo:
 Fœderis en vires ! fœlix fuit alea prima,
 Perculsoque ipso Cæsare, victor eras.
 Attamen incassum ; nam fors blandissima lusit,
 Quæ Thamesim Romæ subdere certa fuit.

Vortiger Hengistem flaventemque evocat Horsum.

Degeneri Thanetos Thamisi circumdata fratres
 Arctat, dum nubit blanda Ruena duci.

Siderat in pressam vis septemcollina vallem

Vortiger :

Ille tuas acies truce pugnâ, Saxo, fugabat ;
 Teque iterum atque tuos insula parva capit.
 Vix concessa illa, nam sentit insidiari
 Imperio Venërem Vortimer usque suo.

Planities Sariam juxta protenditur ingens,
 Quâ Britonum (capto te) periere duces.

Vortiger ambustus moritur, verum acrius ardet
 Aurelio pectus Martis amore novi.

Namque alacrem Ambrosium livens Victoria cristat,
 Cælis ad Sariam hic pendula saxa struit.

Euther Pendragon Rex Britannia.

Aurelii frater sceptrâ Euther proxima quassat,
 Inde Cupidineos fare Thalia dolos.
 Euther amat, pudor arma parat, sed fraudis Igréne
 Nescia, complexa est pro Thelebœ Jovem.

Mierline, hoc scelere es patrem Cacodæmonia fassus,
Euther enim Amphitruo falsus, Igrena, fuit.

Nondum nactus erat Britonum lugubria regna,
Saxo

Sed cunctis inhians, potiore triente potitus,
Dum secum Britones prælia mista gerunt.
Hinc Constantinum mactas, funeste Conane,
Pejor mactatō

Ida sub Aurelio statuit Northumblica regna.

Hic cute cyaneos rutilat mucrone Brigantes.

Defunctum coluit Vologesus Partha Neronem,
Malgonis humectat lacryma nulla rogem.
Conjugicida, inceste, imum Stryga, Malgo, revise,
Nam sordent tabo sæcula cuncta tuo.

..... Primus Britto colonus erat.
Hunc subigit saxo, jam factus ab hospite princeps.

Cadvallader.

Mœsta Hierosolymes instare ut fata Josephus
Cognovit, coluit te, Tite digne coli.
Quamvis victor adhuc Cadvallader omnia linquit,
Entheus & Romæ delituit monachus;
Lætior in furvo quam fulgida in arce cucullo.
Nam longè thalamos vidit, Oëne, tuos.

Edmundus Rex Angliæ.

Barbarus exundans furiis bellacibus Hinguar,
 Edmundum vicit
 Nec vicisse satis, jam tarda in numina sævit,
 Et violat sanctum verberare, fuisse ducem.
 In quo dum tremulos jaculorum funerat imbres,
 Fit primus Regum Martyr Evangelii.

Ælfredus.

Fili Æthelolphi, non te fugat Ethnica turba,
 Vindictam
 Augusta Ælfredum
 Instauratorem condecorato tuum.

 Et primum hic vario limite cinxit agros.

Eduardus senior.

Lex pater ipse sibi leges descripserat Anglis.

 Me supplex, inquis, Scotia tracta petit.
 Atque cutem populus desuescens tingere glasto,
 Urbes miratur Marte subacta meas.
 Magnus Athelstanus septeni gurgitis alveos
 Unus contraxit

Edgar Rex Angliæ universæ.

Anglica Thermopolis, celebrata Bathonia, plauisti;
 Sulphuræque calens gessiit horror aquæ.
 Edgar in augurium regni, famæque futuræ,
 Sedibus accepit dum sacra prima tuis.
 Nam rostra & castra hic habuit per litus & arva:
 Fessaque descivit jam peregrina lues.

Canutus magnus.

Filio Etheldredi male fido ab Edrice perempto,
Canutus vindex iustus, & hostis acer.

Emma cui conjux, Emma decus thalami.

S. Edvardus.

Sancte pater patriæ, divine Edvarde, coruscum

Tu claudis agmen, sydere splendidior.

Non te, confiteor, meruere Hexasticha nostra;

Coeli animam capiunt, corpus iaspis habet.

Floruerant olim tua, quæ jam secula cæna

Apostrophe ad Angliam.

Optima dic quæ te triverunt, Anglia, gentes?

Incola primævus me Brita, Belga Britam.

Cum Belga Gallus, post Gallum Roma triumphans;

Hæc effata, nitens Anglia conticuit.

Quin prodit Pictus, Scos, Saxon, Danus, Iuta,

Normanque

Heptarchia Saxonica.

Finderis in varias, lacrymosa Britannia, partes,

Et solia exhorret plurima triste solum.

Regnum Cantii.

Tot Nymphæ fertis redimitæ halantibus, & tot

Fluvioli violis, prataque picta novis:

Pascua tot sylvis

Hengisti obveniunt

Occidentalium Saxonum.

Occiduo pars diversissima sole
 Sabrina, atque salo tusa feroce jacet
 Atrebatem, Belgam, Durotriga, Damnoniumque.

Omnes Saxonica hos unica stirpis alit.

Australium Saxonum.

Surria
 Regnorum genti, decori, sedique fuisti,
 Sed famæ angustis limitibus similis.
 At nec tum innocuis stupuere latentia ferra,

Orientalium Anglorum.

Impelli faciles dives Norfolcia Icenos,
 Et Suffolcinus vomere pascit ager.
 Abstrusisque ardens mea Cantabrigia stellis.

Orientalium Saxonum.

Insignis Trinobans, ubi *Stura*, Essexica Nympha,
 Oscula vicino sæpe dat Oceano.
 Atque ubi Nereidum turmas, Naiadumque choreas,
 Ipse ego saltantes, Panque choraula videt.
 Quaque Augusta frequens perluitur Thamisi.

Regnum Northumbrorum.

Turbidus Humber
 Trentaque bacchanti similis
 Te dignata meis proavis Lancastria dextram
 Porrigere altricem

Merciorum.

Lux mea Camdenus, loquitur sic Mercia, priscis
 Applicuit struibus marmora viva meis.
 Nunc Coritanus Mediterretis, amne Dobuni
 Depurati Iseôs, Cattiuculanus acer.
 Cornavi gnavi, Silares, & arator Icenus,
 Seu postliminio fit sibi quisque redux.

Sagitta quâ Haraldus ictus perit.

Illustrem Priamus pater exoravit Achillem,
 Et Githa Neustriacum mater atrata ducem;
 Quæ super Haraldum quantum is super Hectora flevit,
 Aut Hecuba infelix, Troia, vel Andromache.
 Me Jovis ut Nemelin, me ut fulminis horruit ictum,
 Quam nunc glans ales expulit igne novo.

De Cometâ.

Flagranti crinite coma
 Saxonici ostendis lumen adesse rogi.
 Utque umbone liber, vel cerea imagine chartæ,
 Sic ista est ævi pagina clausa face.

Anglia loquitur.

Usque vices patiar, data prædæ audentibus armis?
 Num semper titulos numinis ira feret?
 Procumbit veteri Respublica cardine fracto.
 Cunctaque victori qualiacunque licent.
 Siste gradum, Nothe magne, tuum, caput erigo regni,
 Et picturatum ver velut omne nova.

Maxima res agitur, Gulielmi à tempore Reges

Enumeraturo, pristinae Phoebe, veni.

Occiso Haraldo cum fracta potentia regni,

Saxonicum penitus corrui imperium.

Utque abolenda dies revirescat, ab illius actis

Ordiam, in cujus secula nostra nitent.

Gulielmus I.

Pro libitu, belli nomine quæque novat.

Gulielmus II.

Causa cur in Neustros facta est conversio regni,

Corruptela fuit publica, vita mala:

Cur non idem evenit . . .

Henricus I.

Firmato Henrico stabilirier incipit aula,

Mutarique simul, deficiente mare.

Stephanus.

Credite, in humanis nulla est constantia rebus,

Cuncta sed ancipiti sunt revoluta vicæ.

Nil Stephano de jure fuit, vivente Matilde,

Henricus II.

Vulnera quæ Stephano regnante acceperat aula,

Sanat in admissis Andibus herba nitens.

Richardus I.

Faustus erat Phœbus rutilans Chirona Adelidi,

Richardo Nemeæ, cui juba fulva, Leo.

Joannes.

Exosus fatrapis & ob Arthurum omnibus unus,

Quantum after Phœbi lampade fratre minor.

Henricus

Henricus III.

Thymoleon Richardus

Tertius Henricus luctatur inutilis ipsi,
Classica Leicestro rauca iterante domi.
Hoste Ludovico semel hæc peninsula pulso,
Percusso at plausit cive secure magis.

Edvardus I.

Anglos qui soliti violare incurfibus ultrò,
Jam veteri exoptant aggere dirimier.

Edvardus II.

Sic poteras servasse tuos, verfosque penates,
O nimium infausta velficatus ave.

Edvardus III.

Oceano disjungi optet non cespite Scotus,
Se Galli rentur non satis oceano.

Ereptorum Finis. Cætera quis nescit ?

XXII.

Ad Liburnos Italia.

VOS igitur sævi gens impacata Liburni,
Vos patriis ausi mensis imponere nuper
Humanos artus, epulandaque viscera vivis
Eruta corporibus, fluidosque haurire cruores:
Vos soliti spoliis & abacta vivere prædâ,
Immunes meliorum operum: vos ad fera tantum

Ex-

Excidia, & raptus, & mundi incommoda nati,
 Quæ mihi Coelicolæ tribuerunt, quæque per annos
 Servarunt multos nunc otia rumpitis, atque
 Hinc Venetas acies, illinc quos Norica tellus
 Evomit Alpinis referatis faucibus, arvis
 Immittitque meis, in prælia truditis, & jam
 Qua ruit, & campos secat acri Soncius amne,
 Forsitan adversis concurrunt agmina signis,
 Grataque præbebunt avidæ spectacula morti?
 Vos igitur, Princeps, quo nullus amantior æqui est,
 Cujus nil veriti solium, nil inclyta sceptrâ
 Præsidis, infandum vestri per vulnerâ cæsi,
 Stravistis mediâ resupinam corpus in aulâ,
 Defensos dabit, & tanti sub nominis umbrâ
 Esse volet tutos, prædatricemque catervam
 Sanguineis pasci dapibus sinet? Ah tua virtus
 Magne ducum non sic spondet, non criminis expers
 Dexterâ, non mores, qui te cœlestibus æquant.
 Talia nec sperant umbræ, cineresque paterni,
 Non focer ille tuus, non quem pene ardua moles
 Imperii Cæsar, nec qui Cæptolia celsa
 Possidet, & sacrâ terras ditione coerces;
 Arbiter & cultûs hominum, non talia de te
 Expectat nostri Germania mater. & altrix,
 Galliaque armipotens, non dives Iberia regnis,
 Illaque quæ duplici nunc læta Britannia sceptro est.
 Denique non hominum quisquam, sed te fore credunt
 Vindice, quo tandem diræ ferientis alumni
 Hinc nil ad occasus, nil deportentur ad ortus:
 Sparsaque per populos vario sub cardine cœli,
 Hic illic jaceant disjectæ membra phalangis,
 Amplius haud vires ullas habitura nocendi.
 Adde quod & ferro si res dirimenda, nec ullus
 Apparet finis, nisi quem dabit ensis & hasta;
 Haud erit ac Venetos proceres contemnere quisquam
 Possit, & indecores ventura redarguat ætas.
 Quandoquidem viget illorum sub pectore virtus,
 Illa prior viget, Ausonium nomenque decusque,
 Et libertatis studium, quæ carior ipsa est

Patribus his vita, tum justæ ad fortia causæ
 Attollunt animos : nam stat jus unde piumque,
 Illuc læta venit niveis victoria pennis,
 Castra supervolitans justè pugnantia : justè.
 Eductos etiam superis laudantibus enses.
 Non titulis hi regna suis indebita poscunt,
 Non urbes agrosque novos ; sint libera tantum
 Regna maris poscunt ; nec trajicientia fluctus
 Adriacos metuant infestas vela carinas,
 Prædonesque truces his submoyeantur ab oris :
 Prædones timor Illyrici, atque infamia Ponti,
 Pene independentisque irritamenta pericli.

XXIII.

*In mortem Viri undiquaque incomparabilis Jacobi
 Augusti Thuani.*

SI quis adhuc superest, qui perdurabile quicquam
 Aut certum instabili credat in orbe dari :
 Nos videat, nam qui modo libertate receptâ,
 Gallia, candidimus carmina læta tibi.
 Nunc Elegis mœstis cantamus fata Thuani
 Tristia : lætitiâ, Gallia, mitte brevem.
 Vix dum bis senis licuit gaudere diebus,
 Et novus heu miseræ jam tibi luctus adest.
 Umbra voluptatum dolor est, & maxima sæpe
 Gaudia luctificis sunt maculata malis.
 Occidit heu seculi nostri lumenque decusque ;
 Vir linguâ, scriptis, consilioque potens.
 Qui fata haud metuens, extremâ mortis in horâ,
 Humanam potuit carmine flere vicem.
 Hic ille ingentis plaga quem vastissima mundi
 Noverat, in tumulo jam jacet exiguo.
 Adsunt discinctæ Charites, ornantque sepulchrum
 Floribus : & crebris fletibus ora rigant.

Adfunt Pierides etiam, mœstissima turba,
 Et planctus tumulo dant lachrimasque sacro.
 Quas inter certant Erato simul atque Thalia,
 Hunc sibi jure suo vindicet utra virum.
 Illa affert magnos miranda volumina fastos :
 Hæc affert docti carmina vātis opus.
 Gallia tota gemit, cum per quem vivet in ævum
 Omne datum duræ conspicit esse neci.
 Nos quoque, qui vivum semper suspeximus, udo
 Ploratu & calidis ora lavamus aquis.
 At tu quem rutilum dicunt in morte tyranni
 Nubibus è mediis exeruisse jubar :
 Sol lucis genitor, miseranda in morte Thuani
 Debueras atrâ condere nocte caput.
 Hæc tamen in tanto restant solatia luctu,
 Quod vix-dum mortem senserit ipse suam.
 Namque fluens lentè per venas sanguis apertas,
 Destituit pigro torpida membra gelu.
 Ergo dolor mortis solos nos tangit, at ipse
 Evalit quidquid mens habet atra mali.
 Sic etiam decuit, tranquillæ pacis amator
 Qui fuerit, placidè debuit ille mori.
 Felix hoc etiam dicendus nomine, quod te
 Gallia pacatam viderit ante necem.
 Ipsum equidem extremâ sic esse in morte locutum,
 Talia vel tacitè secum agitasse reor.
 Summe Deus, forti dextrâ qui cuncta gubernas,
 Ad te nunc alacri subvolo mente lubens.
 Uxorem amissam passu sequor ipse citato,
 Hanc iterum redde jam nova vita mihi.
 Gessio Scaligerum coetusque videre piorum :
 Verum hæc lætitiæ est maxima causa meæ.
 Quod post me pacem patriâ in tellure relinquens,
 In pacem æternam, non rediturus, eo.

XXIV.

Cenotaphium Marchionis Anchoritani.

NON cineres isto conduntur & ossa sepulcro :
Sed vacuus servat nomen inane locus.

Addita causa necis tumulo est, ne fera nepotum

Posteritas possit non meminisse mei.

Turbavi fateor sinceram, Gallia, pacem :

Armavi cives in fera bella tuos.

In fera bella tuos, in mutua prælia trusi :

Rex autem damnum sensit utrinque datum.

Exhausti gazas & longæ præmia pacis ;

Quæ facerem, Regis nomine cuncta tegens.

Is tandem perimi jussit, verum unica culpæ

Non potuit tantæ poena sat esse gravis.

Mandatum tumulo populus tellure reclusit,

Et turpi affixit mortua membra cruci.

Divellens laceros artus, truncumque per urbem

Distractum flammis plebs inimica dedit.

Sic Regem & populum cum crimen læserit æquè,

Pendere me poenas jussit utrique Deus.

N. Grovius Hugonis frater.

[illegible]

GULIELMI CAMDENI
ANNALES

Ab ANNO 1603, ad ANNUM 1623.

СВЯТЫЙ СЛАВЕН

ВНИМАНИЕ

ВНИМАНИЕ

Есть

GULIELMI CAMDENI
ANNALES

Ab Anno 1603, ad Annum, 1623.

ANNO 1603.

Martii 24. **R**egina Elisabetha defuncta inter secundam & tertiam horam post mediam noctem, Domini Spirituales & Temporales cum nuper-Consiliariis, provisionalem Regni administrationem suscipientes, Jacobum Regem promulgârunt.

25. Carolum Percy & T. H. Sommerset ad Regem cum literis miserunt, quibus hæc significârunt, & postulârunt, ut in Angliam quam primùm veniret.

28. Georgius Carew & Tho. Lake missi, ut docerent Regem, quo statu res erant.

Aprilis 6. Rex Berwicum ingressus est.

8. Turbæ in limitibus, & Waterfordiæ, & alibi in Hiberniâ.

Rex Eboracum venit.

10. Southamptonus & alii incarcerati liberantur.

15. Cæcilius Secretarius accersitus Eboracum versus profectus est.

28. Elisabethæ funus celebratur.

May Henricus Howard, Tho. Howard, & Baro Mountjoy apud Theobalds in Concilium adsciti.

7. Rex profectus à Theobalds, excipitur primùm à Swinnerton Vicecomite, cujus Orator R. M. administrationem regni sub Elisabetha asperius perstrinxit: postea excipitur à Præfere & Civibus, & ad Carthusianas ædes deductus, ubi LXXX. Milites promiscuè creavit.

Edictum

Anno
1603.
~

Anno
1603.

Edictum contra Monopolia.

Maii 13. Robertus Cecilius, Robertus Sidney, Guilielmus Knolles, Edw. Wotton creantur Barones in arce London.

16. Edicta ad conservandas damas.

19. Ad coercendas turbas in limitibus.

Julii 4. Valentinus Thomas, qui fassus est, se in vitam Reginae conspirasse, damnatur, & supplicio afficitur.

Legati à pluribus Principibus congratulatum veniunt.

21. Comes Rutlandiæ ad Danum mittitur, ut filium è baptismo susciperet, & periscelide investiret.

Pestis Londini grassatur.

Julii 2. Festum S. Georgii celebratur, ubi Henricus Princeps, Dux Lenox, Comes Southampton, Comes Marr, & Comes Pembrochiæ in ordinem invelluntur.

Antonius Copley, Griffinus Markham, Gulielmus Watson, & Guliel. Clerk sacerdotes; Baro Cobham, Georgius frater ejus, Baro Grey, & Walt. Raleigh proditiōis suspecti, apprehenduntur.

* 21. Comes Southampton creatur & restituitur.

Thomas Howard creatur Comes Suffolciæ: D. Mountjoy Comes Devon, Tho. Egerton Baro de Ellesmeré; Guil. Russel, Henr. Grey, Johannes Petre, Johannes Harrington, Henricus Danvers, Tho. Gerard, & Robertus Spenser creantur Barones apud Hampton Court.

Tho. Edmonds ad Archiducem legatur.

23. LXI. Milites Balnei creantur.

24. Rex & Regina coronantur, cœlo fœdissimo, & peste admodum sæviēte; eā epim septimanā 1103. obierunt.

Augusti 8. Indicitur, ut hic dies festus celebrētur ob Regem à Gowrriorum conjuratione liberatum, & jejunium per regnum celebratur diebus Mercurii.

Novembr. 9. Baro Cobham, Baro Grey, Walterus Raleigh, Griff. Markham, Georgius Brook, Antonius Copley, Guil. Watson, & Guil. Clerk læsæ Majestatis apud Wintoniam damnantur: è quibus Georgius Brook & duo illi Sacerdotes morte afficiuntur.

A 23 Decembris 1602, ad 22 Decembr. 1603. perierunt Londini 38244. ex quo numero 30578 ex peste.

ANNO 1604.

Febr. 29. Dum de Liturgiâ receptâ Rex contendere cœpit, & nonnulla in eâ mutanda censuit, Johannes Whitegiftus Archiepiscopus ex mœrore obiit.

Anno
1604.

Martii 13. Henricus Howard creatur Baro de Marnhill & Comes Northamptoniæ iisdem literis patentibus, & Baro Buckhurst Comes Dorsetiæ.

15. Rex & Regina magnâ cum pompâ ab Arce ad Westmonasterium per Urbem transeunt.

19. Parliamentum habetur usque ad 7. Julii.

Edwardus Denny ad hoc evocatur summitione admissus septimo Julii.

*

Tho. Smith Londinensis Mercator mittitur Legatus ad Boris Theodorowick Russiæ Imperatorem.

Dux Lenoxiæ in Galliis Legatus, apud quem Rex conqueritur de H. Wottono apud Venetos Legato.

Aug. 5. Pax inter Hispanum & Anglum conficitur & publicatur.

20. Rob. Cecilius Baro de Essenden creatur Vicecomes Cranbourne, primus omnium Vicecomitum cum coronulâ.

Octobr. ... Ostenda capitur.

... Vestigalia pro mercibus & exportatis & importatis augentur.

24. Rex promulgatur magnæ Britanniæ, Franciæ, & Hiberniæ Rex, ut Angliæ nomen extingueretur.

Decemb. 10. Rich. Bancroft Episcopus Londin. translatus est ad Archiepiscopatum Cantuariensem.

24. Richard. Vaughan Episcopus Cestriensis translatus est ad sedem Londinensem.

Galli queritantur de depredationibus per Anglos.

ANNO 1605.

Januar. 4. Philippus Herbert frater Comitis Pembrochiæ ducit Susannam filiam Edwardi Comitis Oxonii.

Anno

Febr. 6. Carolus filius secundogenitus Regis creatur dux Eboraci.

1605.

Edictum, ut Jesuitæ & Seminarii ex regno protinus abeant.

Marii 5. Politeia Ecclesiæ Anglicanæ & Liturgia edicto confirmantur.

28. Ad

Anno
1605.

28. Admirallus Angliæ missus in Hispaniam ad pacem confirmandam, & cum eo Carolus Cornwallis, ut sit Legatus Ordinarius.
29. Philippus Princeps Hispaniæ nascitur.
- Aprilis* . . . Joannes Stow Chronographus obiit.
19. Edwardus Comes Hertfordiæ mittitur ad Archiducem pro pace confirmandâ.
24. Ulricus Dux Holsatiæ & Comes Northamptoniæ in Garterii ordinem cooptantur.
- Maii* 4. Rob. Cecil creatur Comes Sarum; Tho. Cecil Baro Burghley Comes Exoniæ; Philippus Herbert Comes Montgomery: Baro Sidney Vicecomes Insulæ.
- Itidem J. Stanhop, Georgius Carew, Tho. Arundell, & Gu-liel. Cavendish creantur Barones apud Greenwich.
- Junii* 15. Tho. Douglass Scotus, Regis chirographum & sigillulum eementitus, suspenditur.
- Julii* . . . Hispani ad Dubrim appellunt, & ab Hollandis exitu prohibentur.
5. Georgius Lodovicus, Lantgravius Lettenberg, venit Legatus à Rodolpho Imperatore.
8. Edictum contra Piratas.
- Aug.* 1. Edmundus Anderson communium Placitorum Justiciarius obiit; cui successit Franciscus Gawdy.
11. Edictum de non intervertendis in pios usus legatis.
27. Rex & Regina Academiam Oxoniensem invisunt.
31. Henricus Ramelius installatur Windesore pro Christiano 4to Rege Daniæ.
- Novemb.* 5. Pulveraria proditio detegitur.
9. Parlamentum incepit.

A N N O 1606.

Anno
1606.

- Januarii* 5. Comes Essexiæ duxit Franciscam filiam Comitis Suffolciæ.
19. Baro Knolles duxit Elisabetham filiam primogenitam ejusdem Comitis.
- Georgius Carew mittitur Legatus Ordinarius in Galliam.
17. Conscii proditionis pulverariæ damnati, & die 30. supplicio affecti.
- Martii* 22. Rumor vanus de cæde Regis.
30. Magna naufragia & inundationes.

Aprilis

April 24. Jo. de Mendoza, Marchio Sancti Germani, venit Legatus ab Hispano ad Regem.

Anno
1606.

Maii 3. Henricus Garnet Provincialis Jesuitarum morte afficitur.

20. Rob. Comes Sarisburie & Vicecomes Bindon installantur apud Windefore.

Junii 3. Henricus Baro Mordant & Edwardus Baro Sturton multantur in Camerâ Stellatâ.

10. Ediçtum ad Jesuitas & Seminarios ex regno exterminandos.

22. Sophia Regis filia nata, & postridie obiit.

27. Henricus Comes Northumbrie multatur 30000 libris & carcere, durante vitâ.

Nicolaus Molino Legatus Venetus rediit, & in ejus locum venit Georgius Justinianus.

Edwardus Coke factus Justitiarius communium Placitorum. Monumentum erigitur R. Elisabethæ Westmonasterii.

Julii 17. Christianus Rex Danie venit in Angliam inexpectatus.

31. Rex cum Rege Danie transit per Urbem pompâ magnificâ.

Aug. 14. Rex Danie discedit.

Sept. 23. Franciscus Princeps Vaudemontius venit in Angliam, filius Caroli Ducis Lotharingie.

Moorfield in amoena ambulacra redigitur; & Tempa per Urbem adornantur.

ANNO 1607.

Anno

1607.

Jan. 6. Jacobus D. Hay duxit Honoram filiam & unicam hæredem Edwardi Domini Denny.

20. Magnæ inundationes in æstuario Sabriniano.

Martii 31. Rex orationes habet ad ordines Parlamenti de Regnorum unione.

Aprilis 2. Magnæ inundationes in Cantio, Essexiâ, Suffolciâ, & Norfolciâ.

Maii 8. Princeps Joinvillius, frater Ducis Guisii, venit in Angliam.

15. Tumultuantur Rustici in Comitatu Northamptonie de agris compascuis inclusis, & sepimenta diruunt.

Junii 2. Tho. Ravis Episcopus Glocestrensis translatus est ad sedem Londinensem.

12. Joh. Watts Prætor Londinensis excipit Regem prandio opiparo.

Julii 3. Rex persolvit 60000 lib. Civibus Lond. quas Elisabetha debuit.

Anno
1607.

4. Legati ab Ordinibus.
Thomas Knevet evocatur ad Parlamentum, nomine Baronis Knevet de Escrick.
5. Julius Cæsar Audomarius, Cancellarius Scaccarii, admissus est in Consilium privatum.
16. Societas Mercatorum Scifforum excipit Regem lauto prandio in ipsorum Aulâ.
17. Rex è fonte Baptisimi suscipit Jacobum filium primogenitum Tho. Comitis Arundeliæ, ex Aletheiâ tertiâ filiâ Gilberti Comitis Salopiæ.
- Septembr. . . . Comites Tir-Oenæ & Tir-Conellæ, & alii male conscii profugerunt ex Hiberniâ.
16. Maria filia Regis obiit.
- Octobr. 12. Edictum alterum contra nova ædificia in Urbe & juxta Urbem.
- Camera convivalis de novo construitur apud Whitehall.
- Decemb. 23. Jo. Fortescu, nuper Cancellarius Scaccarii, obiit.

Anno
1608.

ANNO 1608.

- Febr. 9. Vicecomes Haddington duxit Elisabetham filiam Roberti Comitis Suffexiæ.
Aldgate de novo construitur.
- Apr. 11. S. Edmundi Burgo 160 ædes conflagrârunt.
17. Jacobus Montague consecratur Episcopus Bathoniensis & Welfensis.
19. Tho. Comes Dorset, Thesaurarius Angliæ, repentinâ morte obiit: cujus funeri Anna Regina spectatrix interfuit.
29. Edicetur juramentum Allegianciæ.
Hénricus Comes Northamptoniæ fit Custos privati Sigilli.
- May 6. Robertus Comes Sarisburie factus Thesaurarius Angliæ.
20. Comes Dunbarriæ & Comes Montgomeriæ installantur apud Windesore.
- Octob. 9. Richardus Neal consecratur Episcopus Rossensis.
- Decembr. 1. Gulielmus filius Comitis Sarisburie duxit Catharinam tertiam filiam Comitis Suffolciæ.
Edictum contra Piratas.

ANNO

ANNO 1609.

Anno
1609.

- Febr.* 19. Thameſis bis fluit intra horam.
 23. Robertus Comes Dorſet obiit.
 25. Richardus Comes Dorſet duxit Annam unicam filiam Georgii Comitum Cumbriæ.
Martii Induciæ intra Philippum 3. Regem Hiſpaniæ, Archiduces, & Ordines confœderatos in annos xii.
 .. . Mori plantantur in Angliâ, in uſum conficiendi bombicem.
 Nova Burſa erigitur, quæ Britannica à Rege nominatur.
Junii Rex audit cauſam prohibitionum, & querelas contra Officiarios claſſis Regiæ.
 Rex perſolvit 63000 lib. quas mutuo accepit à Londinenſibus.
 Alumen in Angliâ factum.
 Auxilium perſolutum ad creandum Henricum Principem Militem.

ANNO 1610.

Anno
1610.

- Jan.* 6. Prima tyrocinia Principis Henrici.
 31. Vicecomes Fenton in privatum Conſilium adſcitus.
Martii 26. Ediſtum contra librum Doct̃oris Cowell, qui inſcribitur *Interpres*.
Maii 3. Henricus quartus Rex Galliæ occiditur.
Junii 4. Henricus creatur Princeps Walliæ.
 Societati Orientalis Indiæ privilegia augentur.
 Jeſuitæ & Seminarii exterminantur, & juramentum Allegianciæ omnibus proponitur.
 Maxima illa Navis dicta *Henricus* conſtruitur.
 Fœdus inter Angliam & Galliam renovatur.
Octobr. 20. Tres Epiſcopi Scotiæ, Joannes Spotswood Glaſcoviensis, Gawinus Hamilton Galwiensis, & Andreas Lambe Brechinensis conſecrantur Lambethæ ritu Eccleſiæ Anglicanæ.
 Chriſtianus Princeps Anhaltiæ venit in Angliam.
Decemb. 31. Parlamentiſſimum diſſolvitur.

Anno

1611.

ANNO 1611.

Febr. 11. Henricus Montague Recordator Civitatis Lond. fit Serviens ad legem, & mox Regis Serviens.

April 9. Robertus Carre fit Vicecomes Roffensis.

Georgius Abbot Episcopus London. translatus est ad Episcopatum Cantuariensem.

May 18. Ediſtum de augendo valore nummorum aureorum.

13. Carolus Dux Eboraci, Tho. Comes Arundeliæ, & Robertus Carre Vicecomes Roffensis installantur Windesforæ.

Junii 9. Tomſonus Decanus Windesforæ consecratur Episc. Gloucestriæ, & Buckeridge consecratur Episcopus Roffensis.

23. Archiepiscopus Cantuariensis in Regium Consilium adſcitus.

Otho filius & hæres Mauriti Landgravii Hassiæ venit in Angliam.

Septembr. 8. Joannes King Decanus ædis Christi Oxon. consecratur Episcopus Londinensis.

29. Gulielmus Comes Pembrochiæ in Regium Consilium adſcitus.

Anno

1612.

ANNO 1612.

Martii 18. Bartholomæus Legat, hæreticæ pravitatis convictus, comburitur.

April 21. Tho. Overbury incarceratur.

22. Vicecomes Roffensis fit Consiliarius Regius.

Maii 6. Gulielmus Wade præfecturâ Arcis abdicatus, & Gervasius Elwif succedit.

24. Robertus Comes Salisburie obiit.

Junii 25. Rob. Creighton, Baro Zaucher, convictus homicidii, supplicio afficitur.

29. Sortilegium ad plantationem Virginie.

26. Rogerus Comes Rutlandie obiit sine prole, cui frater Franciscus successit.

Corpus Mariæ Regine Scotorum translatum est à Petropole ad Westmonasterium.

Robertus Sherley venit Legatus à Persarum Imperatore in Angliam.

Sept. 15. Tho. Overbury ex clystere venenato obiit.

Octob. 16.

Octob. 16. Fredericus quintus Comes Palatinus Elector appulit in Angliam.

Nov. 6. Henricus Princeps obiit.

Decemb. 29. Palatinus Elector & Mauritius Nassovius in Ordinem Garterii eliguntur.

Anno
1612.

ANNO 1613.

Anno
1613.

Febr. 7. Palatinus installatur : & pro Mauritio Lodovicus Nassovius frater ejus.

14. Matrimonium celebratum inter Elisabetham Regis filiam & Electorem Palatinum.

April. 10. Palatinus Elector in Germaniam rediit.

Julii Londinenses ducunt coloniam ad Derriam & Colrayne in Ultoniâ.

Aug. 6. Dorcestria fortuito igne deflagavit.

Johannes Baro Harrington senior obiit in Germaniâ.

Octobr. 25. Edwardus Coke, Justitiarius ad Placita communia, factus est Justitiarius Capitalis in Banco Regio.

Nov. 4. Vicecomes Rossensis creatur Comes Somerset ; & eodem die Edwardus Coke in Regium Consilium juratus.

Decemb. 26. Comes Somerset inauspicatò ducit Franciscam filiam Comitis Suffolciæ.

ANNO 1614.

Anno
1614.

Januarii 1. Horâ primâ ante meridiem, natus Frederico Electori Palatino & Elisabethæ Jacobi Regis Britannicæ filiæ filius, qui Martii 24. baptizatus, & Henricus Fredericus nominatur.

Febr. 3. Nuptiæ inter Robertum Carre Dominum de Roxburgh, & Dromundiam Reginæ à privato Cubiculo.

Johannes Baro Harrington junior obiit sine prole : cujus pater primus Baro Harrington de Exton obiit Aug. anno superiori, in reditu à Palatinatu apud Wormatiâ.

Martii 29. Radulphus Winwood factus Secretarius Regius, & Tholacus in Regium Consilium adscitus.

Walterus Raleigh Historiam suam universalem in lucem edit.

Aprilis 5. Parlamentum inchoatum die ventis & pluvîâ foedissimo.

Tobias Archiepiscopus Eboracensis concionem habuit : Dux Lenoxiæ

Anno
1614.

Lenoxiæ supplevit locum Mareſchalli, & Comes Somerſetti Magiſtri Equorum, Comite Wigornix abſente.
7. Ranulphus Crew, Orator inferioris confeſſus, orationem habuit coram Rege.

Apr. 17. Communitas Parlamenti Euchariftiam participant ad S. Margaretæ Weſtmonaſt. ad detegendum, qui in Religionem Romanam propendebant, & nemo recuſavit.

Maii 4. Emi Lancaſtrii H. libros 90. libr. qui obiit 19 Nov. 1613.

Junii 7. Parlamentum abruptè diſſolvitur, & ejusdem nullitas pronunciatur.

..... Chuttus Nevillus Baronis Abergavenii filius, Wentworthus, Joannes Hoſkinus, qui tumultuoſius in Confeſſu inferiori ſe geſſerunt, in Arcem Londinenſem conjeſti.

13. Carolus Cornwallius Miles, & Leonellus Sharpus Theologiæ Doctör in Arcem Londinenſem conjeſti.

15. Henricus Howardius Comes Northamptoniæ obiit, ſepultus in Eccleſiâ Caſtri Doverenſis.

30. Iſaacus Caſaubonus, Vir eruditus, obiit Londini; ſepultus Weſtmonaſterii juxta Chaucerum.

Julii 6. Thomas Baro Greius de Wilton obiit in Arce Londinenſi, ſine prole, in quo defecit titulus Baronum de Grey de Wilton.

10. Thomas Howardus, Comes Suffolciæ & Camerarius Regius, factus eſt Theſaurarius Angliæ.

Eodem tempore Robertus Carrus, Comes Somerſetti, (gener ejus) factus Camerarius Regis.

Julii 13. Novus Theſaurarius venit ad Prætorium Weſtmonaſterii ſplendidâ pompâ, hoc ordine:

1. Officiarii Cuſtumæ. 2. Studioſi ex Hoſpitio Græienſi. 3. Famuli Nobilium. 4. Duo Servientes ad Arma, pedites; Cancellarius, & Theſaurarius ipſe palliatus: Comites, Vicecomites, Barones, Conſiliarii Regis, Milites, & Generoſi in equis.

Cum Robertus Cecilius, (6° Maii a^o 1608.) Comes Sarum, factus Theſaurarius, venit alio ordine; ſcil. Mareſcalli Weſtmonaſt. cum Halbardariis; Famuli Theſaurarii, ipſe palliatus inter Cancellarium & Cuſtodem privati ſigilli: Comites, Barones, Equites, Miniſtri Scaccarii equis inſidentes. Poſtea confuſa multitudo famulorum & carpentorum.

26. Baro Greius de Groby obiit apud Brodgate in Comitatu Leicestrensi.

21. Christianus Rex Daniæ venit Londinum, præter omnium expectationem.

23. Rex rediit Londinum ad eum invisendum.

31. Walterus Copus Magister Wardorum obiit; cujus frater major natu paulo ante obiit.

Aug. 1. Rex Daniæ discessit Londino die pluvioso, comitatus Rege Britanniae usque ad Gravesendam.

Honora unica filia Edwardi Baronis Denny, uxor Jacobi D. Hay Scoti, custodis Garderobæ regiae, obiit, filiolo & filiola relictis.

Sept. 7. Rumores de Classe Hispanicâ in mari Britannico.

11. Edwardus Philipps Magister Rotulorum obiit Londini.

Septemb. 13. Julius Cæsar Audomarius in ejus locum successus. Edwardus Comes Lincolniae obiit.

Octob. 1. Gulielmus Baro Knolles factus Præfectus Wardorum: & Fulco Grevillius Miles factus Cancellarius Scaccarii loco Julii Cæsaris.

Armilustrium per Angliam.

Lucia Marchionissa Wintoniae obiit; sepulta Westmonasterii sine pompâ funebri. Fuit filia natu maxima Thomæ Cecillii Comitis Exoniæ.

Servientes ad legem facti.

Didacus de Sarmiento Legatus pro Hispano.

Novemb. Comes Arundeliæ rediit ex Italiâ cum uxore.

.... Uxor Thomæ Edmunds, ordinarii in Gallia Legati, obiit Lutetiae: fuit filia & una hæredum Joannis Wood Militis, Clerici Signeti.

Thomas Comes Ormondiae moritur, postquam filiam Prestono D. Dingwell Scoto in uxorem dedisset.

Decemb. Tres filii Baronis Sheffieldi submersi in trajectu Humbri æstuarii.

ANNO 1615.

Anno

1615.

Jan. Henricus Comes Cantii obiit sine prole: Carolus Greyus frater successit, vir ætate divergente. Sepultus 14 Martii.

Febr. Frigus intensum & nix copiosissima: præcipuè die 12. &

14. nec gelu dissolutum ante 26.

Anno 1615. 25. Arthurus Ingram Miles juratus & admissus in officium Cofferarii Hospitii Regii, ex resignatione Roberti Vernonis Militis; officariis Aulicis frementibus.

Martii 6 & 7. Magnæ inundationes.

Ruddus Episcopus Menevensis obiit. D. Melbornus Decanus Rossensis succedit.

7. Rex invisit Academiam Cantabrigiensem, ubi gradus Academici indoctis propositi.

13. Annales Elisabethæ imprimi coeperunt.

25. Baronissa St. John de Bletshoe Westmonasterii tenebris sepulta.

April. . . . Edicta de auro & argento non exportando; pueris ad Seminaria non mittendis; & damis conservandis.

24. Vicecomes Fenton & Gulielmus Baro Knolles in Ordinem Garterii adsciti.

Sacerdotes Wisbecham deportati.

Georgius Villers in interius Regis cubiculum (*Bedchamber*) admissus, & eques auratus creatus.

25. Regina Greenwichum se recepit.

. . . . Olivarius St. John 5000 libris mulctatus in Camerâ Stellatâ.

. . . . Cottonus Episcopus Sarisburiensis; & Nevillus Decanus Cantuariensis moriuntur.

Maii 17. Owenus è familiâ illorum de Godstow in Comit. Oxon. damnatus læsæ majestatis, ex opinione, Principes à Papâ excommunicatos legitimè è medio tollendos esse.

. . . . Thomas Parry Cancellarius Ducatus Lancastriæ obiit; successit J. Dacombe.

Junii 8. Annales prodierunt.

Carolus Cornwallius, D. Sharpe, & J. Hoskins ex Arce liberati.

14. Olivarius St. John facit submissionem in Camerâ Stellatâ.

29. Jacobus Haius, cui Rex concessit nomen & titulum Domini Haii, ut proximus esset Angliæ Baronibus, sed sine loco & suffragio in Parliamentis Angliæ; & hoc ex suggestionem Henrici Comitis Northamptoniæ; nunc, sine ullâ externâ ceremoniâ, traditione literarum patentium, sub magno Angliæ sigillo, coram testibus in Camerâ privatâ Greenwichi, ad horam noctis nonam, erigitur ad statum, gradum, dignitatem, & honorem Baronis Haii de Sawley in Comitatu Eboraci, sibi & hæredibus masculis de corpore.

Et hanc rationem creandi Baronem sine investiturâ & cæteris ceremoniis sufficere Jurisperiti Regem docuerunt, cum literæ patentes sint ipsa creationis essentia.

30. Postridie Robertus Dormerus de Wing Eques auratus ritè creatur Baro Dormer de Wing : introductus in supertunicâ scarlettâ furratâ, gladio accinctus, inter Barones Sheffieldum & Comptonum in trabeis Parlamentariis ; Barone Carew itidem amictro trabeam prægestante, Gartero literas patentes ferente, eisdem Camerario tradente ; quas ab eo acceptas Winwoodus Secretarius flexis genibus legit ; & ad verbum *imposuimus* Rex trabeam novo Baroni induit. Literis perlectis, Rex in manum Baroni Dormero tradit, qui gratiis dimissè habitis rediit, tubis clangentibus & tympanis pulsatis. Baro Sheffieldus Gartero succensuit, quod dixerit Collare S. Georgii non in illâ actione utendum, licet ille ex ordine. S. Georgii ; quandoquidem illo die cæteri Ordinis Sodales Collaribus usi sunt. [At in creatione Comitum Hertfordiæ & Southamptoniæ Henrici octavi, Comites, qui induxerunt, Collaribus usi sunt.] Stilus Baronis non proclamatus, cum nulum esset prandium, Rege Westmonasterium remouente.

Julii Henricus Neville de Billingbere in comitatu Berks obiit.

Jana Sibilla vidua Arthuri Baronis Grey de Wilton, filia Richardi Morison, obiit.

9. Quæstio de gladio à D. Roos Regi prægestato ; & an ille Baro Roos, cujus titulo Rex favit, cum eum Baronem Roos in Legatum ad Imperatorem Matthiam agnoverit, & alibi.

18. Baro Zouche factus Custos quinque portuum.

Gravis in aulâ æmulatio contra Somerssetti Comitem increbrescit.

D. Milborn consecratus Episcopus Menevensis.

21. Rex progressum incipit.

24. Regina Sarisburiam versus progreditur.

Arthurus Ingramus ejectus ex officio Cofferarii.

Magna ubique siccitas toto mense superiori : & hoc etiam usque ad diem xxx.

31. Dies admodum pluviosus.

Aug. . . . Marchio Bonnivet in Angliam venit.

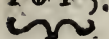
Georgius Lloyd Episcopus Cestriensis obiit. Item Robinson Episcopus Carleolenis graviter ægrotavit.

21. Arthurus Agard, Scriba sub Camerario Scaccarii, & Antiquarius insignis, obiit, sepultus in clauistro Westmonasterii.

Thomas Bilsonus Episcopus Wintoniensis in Regium consilium apud Farnham castrum adsciscitur.

Anno

1615.

Sept. Inquisitio in mortem Thomæ Overbury Militis, qui obiit in Arce Londinensi, non sine veneni suspitione, 1613.

Sampson Leonardus pater Henrici Baronis Dacre obiit.

27. Arabella Stuarta filia Caroli Comitis Lenoxiæ, fratris germani Henrici Darlii, patris Regis Jacobi, obiit in Arce Londinensi, sepulta Westmonasterii sine pompâ funebri, noctu in eâdem cryptâ, quâ Maria Regina Scotorum, & Henricus Princeps. [Dictum Caroli Pulchri, apud Papir. Mass. p. 382. *Qui in regio carcere decedunt, pompâ merito carent, ne injuriâ in carcerem conjici existimentur.*

Festo Michaelis Archangeli Rex abiit Greenwico.

Comes Lincolnæ obiit.

Cecilia Comitissa Dorcestriæ obiit.

Octob. 18. Comes Somersetti Decano Westmonasterii in custodiam committitur.

19. Westonus judicio sistitur de veneno Thomæ Overbury propinato, & mutus constitit.

23. Die Lunæ iterum sistitur, & factum agnoscens condemnatur.

25. Ille suspenditur; & à prandio Somersettus coram Cancellario, Duce Lenoxiæ, Zouchæo, & summo Angliæ Justitiario in ædibus Eboracensibus examinatur.

Octob. 28. Festo Simonis & Judæ iterum ab iisdem ante prandium examinatur.

29. Robertus Cottonus Baronettus examinatus dimittitur.

Lumsdenus Scotus incarceratur: item Thomas Monsonus, ut veneficii conscius; & Gervasius Elwisl arcis Londinensis Præfectus subinde examinatur.

Edwardus Sacvillus, Joannes Wentworthus Bannerettus, & Joannes Lidcotus Miles, carcere inclusi: & postea Joannes Hollys Miles, ob quæstiones Westono ad patibulum propositas.

Savery magicis vanitatibus deditus incarceratus.

Novembr. 1. Dux Lenoxiæ factus Regii Hospitii Seneschallus.

Thomas Howard in Fletam datur: mater ejus Suffolciæ Comitissa in suum domi cubiculum secluditur.

2. Somersetto sigilla adimuntur; baculum Camerarii Regii insigne deponere, & se Delegatis sistere per Baronem Wottonum jubetur: à quibus ad arcem Londinensem in custodiam mittitur, Georgio Moro arcis Præfecto constituto.

7. Rex Londino discedit Roistonam versus.

9. Anna Nortona, vidua Turneri Med. Doctoris, veneficii & magi-

cæ impietatis damnatur Westmonasterii, quæ objecta negavit.
 10. Joannes Hollys Eques auratus, Joannes Wentworth Miles Bannerettus, & Lumsdenus Scotus in Camerâ Stellatâ mulctantur: hic 2000 lib. ob judicium contra Westonum, script. ad Regem fugillatum: illi mille libris singuli, ob quæstiones Westono ad patibulum propositas, in publicæ justitiæ falsam criminationem.

11. Anna Turnera à Whittingo Verbi ministro persuasâ confitetur singula, (& plura) quæ pro tribunali negaverat.

Edwardus Comes Lincolnæ sub hoc tempus obiit.

14. Anna Turnera, verè poenitens, suspenditur ad Tiburnam.

18. Gervasius Elwifh Miles, Præfectus arcis Londinensis, damnatur, & die Lunæ sequente 20 die mensis in colle juxta arcem suspenditur.

Robertus Cottonus literas Overbury compaginas Justitiario tradidit.

27. Frankelinus Veneficus eâdem de causâ in Prætorio Westmonasterienfi damnatur, & post aliquot dies suspenditur.

30. Thomas Monson Miles, judicio in Prætorio Londinensi sistendus, ob turbam spectatorum dimittitur indè.

Decemb. 3. Robertus Abbottus, frater Archiepiscopi Cantuariensis, consecratus Episcopus Sarum Lambethæ.

4. Thomas Monson iterum judicio sistitur, & accusatione perlectâ, præter omnium expectationem in arcem Londinensem mittitur, læsæ majestatis accusandus.

9. Comitissa Somersetti filiam peperit, quæ ad S. Martini juxta Ludgate baptizata, Anna prænomine, die mensis 15.

14. Cancellarius, Dux Lenoxiæ, & Capitalis Angliæ Justitiarius cum Somersetto colloquia in arce habuerunt, Coppingerum & Andream famulos amoverunt, & in carcerem dederunt.

18. Baro Knolles & Baro Haye submissi à Rege ad Somersettum.

23. Rex rediit Westmonasterium, & Pembrochiæ Comitem tradito baculo Camerarium constituit.

25. Die natali Christi Rex, podagrâ cruciatus, sacra adire non potuit; sed privatim concionem audivit, & in Synaxi participavit.

29. Robertus Cottonus Barkhamo Senatori Londinensi in custodiam datus.

ANNO 1616.

Jan. 2. Comes Wigornia factus Custos privati sigilli, cum pridie præfecturam equorum Regi in manum cessisset.

3. Tho. Lake juratus unus principalium Secretariorum.

Cottingtonus in Hispaniam missus ad revocandum Johannem Digbeium Legatum ordinarium.

G g g 2

4. Geor-

Anno 4. Georgius Villiers juratus Magister Equorum in locum Comitis
1616. Wigorniae.

Jan. 11. Causa de loci prærogativâ sive præcedentiâ inter . . . Baronem Keragiæ sive Kerrey, sive Lixnow, & Baronem de Slane determinatâ à Delegatis pro officio Comitis Marescalli; viz. Comite Wigorniae, privati sigilli Custode, Comite Suffolciæ Thesaurario, Admirallo Angliæ, Duce Lenoxiæ, & Pembrochiæ Comite: ut loci prærogativa cederet Baroni Kerigiæ, donec Slanius liquidiora pro se proferret argumenta.

Eodem die quæstio, an Baronis Roos titulus, qui obvenit ratione sceminæ familiæ Maneriorum, quæ postea in Comitis Rutlandiæ titulum evecta, ita incorporetur Comitibus Rutlandiæ ex eâ familiâ, ut seungi nequeat; an per hæredem scemineam transmittatur in Gulielmum Cecilium unicum, qui vulgò vocatur *Lord Roos*, & ita à Rege in literis nominatus: sed hæc causa in 25 hujus mensis prorogata.

13. Gulielmus Monsonus, Thomæ frater, in arcem Londinensem ducitur sub noctem. Quo die Simon Digbeius cum literis ex Hispaniâ venit.

14. Robertus Cottonus deducitur vehiculo à Justitiario Banci Regii ad ipsius Cottoni ædes; ubi cum quasdam chartulas Justitiario in manus tradidisset, in custodiam apud Barkhamum mittitur.

19. Comes Somersfetti & uxor felonix indictati, & *Billa vera* à juratis inventa.

Rex Londino Roistonam versus discedit.

Feb. . . . Cancellarius ægrotare coepit.

1. Causa de titulo Baronis Roos primùm auditur coram Delegatis pro officio Marescalli; scil. Comite Suffolciæ Thesaurario, Comite Wigorniae privati sigilli Custode, & Duce Lenoxiæ: novaque commissio prælegitur, in quâ Comes Pembrochiæ Camerarius & Comes Salopiæ adjunguntur.

12. Guili Cecilius Dominus Roos duxit A . . . filiam primogenitam Tho. Lake Secretarii Regis.

Eodem die Joannes Tindal occiditur à Bertramo Moore.

Serviens ad legem & Cancellarius in judicium *premunire* vocati, ex lege 27 Edw. 3. cap. 1. quod judicio in Regis curiâ nemo sub poenâ *premunire* contraibit; scil. *Impeacheth judgment given in the King's Court.*

Inundatio apud Newmarket.

Martii 2.

- Martii* 2. Georgius Neville, Thomas, & Carolus, filii Edwardi Nevilli Barõnis Abergavenny, submersi in Thamesi.
10. Henricus Fanshaw miles, Rememorator Regis in Scaccario, obiit ex apoplexia Hertfordiæ in Assis.
16. Rex Londinum redit.

Anno
1616.

- Hieronymus Bowes Miles moritur.
19. Baro Bening Scotus in Regium consilium adscitus.
20. Joannes Digbeius ex-legatus ex Hispaniâ reversus.
Walterus Raleighus è carcere emittitur.
22. Comitissa Suffolciæ Londinum redit.
23. Henricus St. George creatur Richmund Heraldus; & Sampson Leonard in ejus locum nomine Blewmantle suffectus. Augustinus Vincent factus Prosecutor ad arma, nominè Rouge rose; Guil. Penfonus Lancaster, quod literas patentes pro loco Fecialis Cestriæ reddere (quod promiserat) recusavit, carceri Marescalciæ committitur.
- Hasiludium pro regni Jacobi auspiciis, quod die 24° celebrandum, quia dies Dominicus erat, in diem Lunæ prorogatum.
27. Comitissa Somersetti ex custodiâ Guil. Smith in arcem Londinensem mittitur.

Richardus Forsterus Medicinæ Doctor & nobilis Mathematicus obiit.

April. 2. Filius Esmæi d'Aubigny in regio Sacello Westmonasterii baptizatur, & Henricus à Reginâ susceptrice nominatur.

3. Joannes Digbeius, qui superiori mense redierat ex Hispaniâ, in sanctius Concilium adscitur, & Procamerarius Regii hospitii constituitur, loco Baronis Stanhopii, qui persuasus Regiis literis loco cedere.

Eodem die Rex ad novum Mercatum secessit, postquam Olivarum St. John Hiberniæ Proregem designasset.

Robertus Cottonus semel atque iterum examinatur, & ipse Somersettus à Cancellario.

23. Robertus Carrus de Ancram, & Gibbus à Cancellario examinantur, & postmodum liberantur.
24. Franciscus Comes Rutlandiæ, & Georgius Villiers in Ordinem Garterii cooptantur.

Rex à prandio Westmonasterio discedit.

27. Pares ad Somersetti judicium per literas citantur.

Maii 8. Gilbertus Comes Salopiæ diem obiit.

Anno
1616.

9. Malè me habui cum Ep. Eliensi post prandium.
14. Judicium in causa Comitissæ Somerssetti & Mariti, quod in diem xv^{um} hujus mensis indictum, Paribus jam convocatis, & tabulatis in Prætorio Westmonasteriensi erectis, in xxiii hujus mensis dilatum; quod illa, ut perhibent, valetudine erat affecta.
22. Judicium differtur iterum usque ad xxiv. & Pares denuò citantur.

24. Comitissa Somerssetti adducitur paulo ante horam ix^{am} ad Prætorium Westmonasteriense, securi non prægestatâ.

Cancellarius Angliæ, Seneschallus Angliæ ad hanc vicem constitutus, paulo post in equo advenit, præeuntibus famulis & aliis nobilibus, sex Servientibus ad Arma, Clerico Coronæ in Cancellariâ literas patentes Seneschalliæ, Richardo Coningsbeio Baculum album prægestantibus, & Sigillifero. Sequebantur in equis Barones Norisius & Russellius, & duo alii ex ordine Equestri. Illa se ream confessa ad suspendium damnatur; ad Dei & Regis misericordiam confugit; obtestans Pares, ut apud Regem pro vita intercederent, astantium plerisque commiserantibus.

25. Comes Somerssetti ad Prætorium Westmonasteriense ducitur paulo ante horam decimam, togâ indutus cum Georgio & Periscelide, securi non prægestatâ. Cancellarius mox venit, Coningsbeio in equo baculum gestante. Feloniæ damnatur, & ad horam 9^{am} p. m. Curia dissolvitur.

Comitissa Cumberlandiæ, vidua Georgii Comitis Cumberlandiæ, moritur.

26. Robertus Sidney Vicecomes Lisle, Periscelide donatur.
27. Georgius Barbado Venetus in Anglia Legatus obiit.
31. Tho. Parrius, Cancellarius Ducatus Lancastriæ, emigravit ex hac vita; sepultus noctu Westmonasterii: Joh. Dacomb in ejus locum successus.

Flushinga & Breda, oppida cautionaria, à Vicecomite Lisle & Horatio Vere Præfectis Ordinibus in manus traduntur.

Junii 3. Autoritas Archiepiscopo Cantuariensi & aliis delata, ad inquirendum, qui fuerunt Authores vocandi Cancellarium in questionem *Præmunire*.

5. Judices Regni à Rege taxantur, quasi in ejus prærogativam invaserint in beneficiis provektorum ad Episcopatus conferendis, Patronis suo jure exclusis.

8. Rex apud Cokainum Senatorem Londinensem prandet, eumque Militem fecit.

9. Fran-

9. Franciscus Baconus, Attornatus Regius, in sanctius Consilium adscitus Greenwici.
10. Robertus Cottonus, Wittakerus, Horna, Coppingerus, Fergusonus, & alii pro Somersetto in quaestionem vocati, custodiâ liberantur
15. Filius primogenitus Gulielmi Comitis Sarisburiæ, qui natus hoc die decimo quinto, è sacro fonte susceptus est à Rege, Thesaurario, & Waldenia apud Hatfield-Episcopi, Lincolnienfi Episcopo baptizante, Jacobus nominatus.
18. Tho. Bilsenus Episcopus Winton. obiit Westmonasterii, ibique sepultus noctu.
20. Rex cum Principe adiit Cameram Stellatam, ad Pontem regium Proceres & Judices exceperunt: orationem habuit elegantissimam, qua auctoritatem Cancellarii tanquam suam asseruit, & Judices blandè perstrinxit, &c. quæ publicè proditura expectatur.
30. Edw. Cokus in magnâ apud Regem offensâ ob Præmunire Cancellarii intentatam, literas occultas ad Somersettum resignatas, & hæreditatem Christophori Hattoni junioris & H. Richi detentam à Coci uxore, specie solvendi debitam Regi pecuniam, à Consilio regio Irenarchia, nisi in Comitatu Norfolciæ, & Justitiarum ad assizas loco amovetur; Ranulpho Crew Milite ad hanc vicem substituto.

Robinsonus Episcopus Carleolensis & Rolandus Bangoriensis obierunt.

Julii 6. Jacobus Montacutius translatus ad Episcopatum Wintoniensem.

Rex decrevit, quod insignia Comitis Somersetti, etsi feloniz damnati, non removeantur è Capellâ Windesoræ, quod inter probra ad excludendos Georgii Ordine feloniam non numeratur, quodque exemplo caruit.

7. Franciscus Comes Rutlandiæ, Georgius Villers Præfectus Equorum, & Robertus Sidneius Vicecomes Insulæ installantur Windesoræ, Rege præsentè: concio verò non habita, quamvis dies erat Dominicus.

Mortonus Decanus Winton. eodem die consecratur Episcopus Cestriensis.

Marchio Huntleiæ sacrâ Synaxi participavit Lambethæ.

9. Rex Westmonasterium rediit sub vesperam, & creavit Johannem Hollys Baronem Houghton de Houghton, & Johannem Roper, Baronem Tenham de Tenham, sibi & hæredibus masculis de corpore.

12. Jaco-

Anno 12. Jacobus Haius Baro Haius de Sawly mittitur Legatus in Galliam.
 1616. 13. Pardonatio Comitissæ Somersetti sigillata, tanquam accessoriæ ante factum.

16. Tho. Comes Arundeliæ in sacrum Consilium adsciscitur Westmonasterii.

17. Fr. Leigh Cheshurstum venit.

19. Baro Carew in sacrum Consilium adscitus.

Prærogativa loci Primati Hiberniæ ante Cancellarium, & Arthuro Savage Thesaurario Reventionum in Hiberniâ ante Docwra Thesaurarium exercitûs: & Baro Chichester Thesaurarius regni constituitur, qui jam nihil nisi titulus honorarius.

Locus plumbeus effossus apud Radcliffe, & una & altera urna, cum nummo argenteo inscripto, IMP. P U P I E N U S M A X I M U S P. F. A U G. ex alterâ parte manus conjunctæ, & P A T R E S S E N A T U S.

Rogerus Wilbrahamus à Supplicum libellis obiit, & Gulielmus Bowyer Rationalis.

Filiola nata Comiti Exoniæ jam 72 annos nato; & à Reginâ sine alia commatre in baptismo suscepta.

Aug. 10. Henricus Lenardus, Baro Dacres Australis, filius Sampsonis Lenardi ex sorore & hærede Gregorii Fines Baronis Dacre obiit, liberis è Chryfogonâ Bakerâ relictis: filius & hæres 20 annorum & 9 mensium.

Comes Salopiæ, qui 8 Maii obiit, Sheffieldiæ sepultus.

14. Vidi Crayford, Darent, Sutton, Frank, Farningham, & Ainsford, ubi veteris castri parietinæ.

Filius natus Comiti Montgomerio.

27. Georgius Villers Præfectus Equorum creatus erat Woodstockii sub vespem primum Baro de Whaddon in Comitatu Buckinghamiæ, (quæ possessio fuit Baronis Grey nuper proscripti) introductus à Baronibus Compton & Norris, Barone Carew trabeam prægestante: & deindè Vicecomes Villers, inductus a Comite Suffolciæ, & Vicecomite Insulæ, interiori tunicâ ex veluto coccineo, Norrisio trabeam ex eodem veluto, & Comptono coronam prægestante, Rege in solio sedente, Reginâ & Principe præsentibus.

Sept. Baro Audleius creatur Comes de Castlehaven in Hiberniâ, ut ille antiquus Angliæ Baro potiore quam Hiberniæ Barones locum haberet, qui in Hibernia fortunarum sedem jam posuerat.

21. Filius

Anno
1616.

21. Filius natus Johanni Egertono, filio Thomæ Egertoni Baronis de Ellefmere, Cancellarii Angliæ è : . . . una filiarum & hæredum Ferdinandi Comitis Derbeix, baptizatus 2 Octobris, Règè susceptore.

Henricus Howardus, qui duxerat Elisabetham filiam & hæredem unicam Gulielmi Bassët de Blore, obiit morte repentinâ apud Pipe in ædibus . . . Henningham.

28. Richardus St. George Norroy fit miles.

29. Die Sancti Michaelis, Lancelotus Andrews Episcopus Eliensis in sacratius Regis Consilium adscitus.

Chryfogona Baronissa Dacre, relicta Henrici Lenard, Baronis Dacre, qui Augusto ineunte obiit, sub hoc tempus Londini moritur.

Octob. 3. Edwardus Cocus Banci regii Justitiarius, coram Cancellario vocatus, jubetur, ne Prætorium accederet, atque quibusdam excerptis è relationibus suis responderet.

5. & 7. Delegati pro creatione Caroli filii Regis in Principem Walliæ, & nominatione equitum Balnei convenerunt: scil. The-saurarius, Dux Lenoxiæ, Camerarius, & Comes Arundeliæ.

Obiit Jacobus filius & hæres Gulielmi Comitis Sarisburix infantulus.

Obiit Domina Abergavenniæ, filia Lenardi.

Novem. 3. Fiunt XXVI. milites Balnei.

4. Carolus filius Regis, Dux Cornwalliæ, creatur Princeps Walliæ.

7. Thomas Egertonus Baro de Ellefmere, Cancellarius Angliæ, constans & strenuus defensor jurium coronæ, creatur Vicecomes Brakley.

Gulielmus Baro Knolles creatur Vicecomes Wallingford, etsi Honor de Wallingford ad Ducatum Cornubiæ spectat.

Et Philippus Stanhop creatur Baro Stanhop de Shelford vesperi Westmonasterii.

H. Parry Episc. Wigorn. obiit.

9. Gulielmus Segar, Garter Rex Armorum, fit Miles.

10. Rex Londino discedit, postquam sententiam de abdicando Edwardo Coco, Capitali in regio Banco Justitiario, dixisset.

12. Jo. Bertramus, vir gravis & septuagenario major, integrâ apud omnes famâ, injuriosâ quam interpretabatur relatione Johannis Tindali Militis, Magistri in Cancellariâ irritatus, eum in Lincolnensi Hospitio glandulâ transfodit.

15. Franciscus Tate moritur.

Anno Nov. 17. Joh. Bertramus ille homicida se in carcere suspendit.

1616.

1616.

Tho. Coventre in Recordatorem civitatis Londini eligitur.
18. Henricus Montagu Miles, regius ad legem Serviens, & Civitatis Londini Recordator, surrogatus in locum Edwardi Coci, juratus, locatur ritè à Cancellario Justitiarius Capitalis in Banco regio; quem locum Avus ejus Edwardus Montagu Miles tenuerat regnante Henrico octavo.

19. Henricus ille Montagu honorificè ad Prætorium Westmonasteriense deducitur hoc ordine: præeunt Generosi juniores ex interiori templo, deinde Barristarii pro suâ antiquitate: inde Officarii in Banco regio; hi pedibus, ipse in equo, Comite Huntingdoniæ à dextrâ, & Barone Willoughby de Eresby à sinistrâ, & cohorte quinquaginta plus minus Militum & Generorum subsequente.

Sub hoc tempus Robertus Dormer Baro Dormer de Wing fatis concessit, cujus filius & hæres ante mensem obierat, filiolo in ætate minori relicto.

20. Lionellus Cranfeldus Miles & nuper mercator Londinensis factus est Magister à Supplicum libellis; multis demirantibus, cum non nisi eruditi in jure civili aut municipali in horum numerum adsciti.

23. Richardus Hackluyt Præbendarius Westmonasteriensis obiit.

Decemb. 8. Pasfeildus Præb. resid. S. Pauli obiit principio mensis.

Arthurus Lake consecratur Episcopus Bathoniensis; & Ludovicus Bailifus Episcopus Bangorensis, Lambethæ.

J. Thornbury Bristolensis ad Wigorniensem translatus.

16. M. Antonius de Dominis Archiepiscopus Spalatenfis in Dalmatia, perosus abusus Pontificiorum in Angliam venit; & Rege jubente ab Archiepiscopo Cantuariensi hospitio excipitur.

Parrius Episc. Wigorn. moritur.

21. Rex Westmonasterium rediit; & Thomam Edmunds Legatum ex Gallia reducem donat bacillo Contrarotulatoris hospitii regii, Barone Wottono facto hospitii Thesaurario; & postmodum die dominico idem juratus capeffit locum in Consilii mensâ supra Vicecamerarium.

Eodem die Archiepiscopus Spalatenfis Regem accessit, & unâ cum illo sacra adiit.

25. Die Christi natali Thomas Comes Arundeliæ, qui Pontificiæ religioni à primis annis innutritus, & nuper Italiam perlustraverat, Pontificiæ religionis abusus exosus, Protestantium religionem amplexus,

plexus, sacrâ Synaxi in Regio Westmonasteriensî facello participavit.

Anno
1616.

Dec. 27. Gulielmus Segar Rex Armorum accusatur concessisse arma Aragoniæ, cum armis Brabantiæ in Cantone, Gregorio Brandono carnifici Londinensi: unde Rex admodum indignatus. Sed deprehensum est hoc esse factum ex impiâ malitiâ Radulphi Brokesmouthi Heraldî, qui emissario subornato, eadem arma non dissimilia armis Aragoniæ cum Cantone Brabantiæ delineaverat, & facili credulitate Garterii abusus, pro 22. solidis confirmationem eorundem impetravit, quam Regi mox exhibendam curavit.

30. Garterius, Yorkus ille, & cæteri Heraldî coram Delegatis pro officio Comitîs Marecalli convocati, Rex vero aliquam exemplarem justitiam in Yorkum pro malitosâ subornatione, & in Garterium pro credulâ facilitate & ignorantîâ tantillaque pecuniâ exerendam censuit: ambo itaque in custodiam in Marecalliâ traduntur.

31. Consultationes de Regis profectione in Scotiam.

A N N O 1617.

Jan. 1. Libellus supplex in Garterii nomine Regi exhibitus, unâ cum testimonio Heraldorum in ejus favorem.

Anno
1617.

4. Ædes Comitîs Arundeliæ apud Greenwich, quas Henricus Comes Northamptoniæ extruxerat, fortuito igne deflagrarunt.

5. Georgius Vicecomes Villers creatus Comes Buckinghamiæ in camerâ præsentali Westmonasterii post meridiem, Reginâ & Principe præsentibus.

Acrius disputatur & consultatur de Societate Adventurarium nuper oppressâ revocandâ, quæ etiam restabitur.

Consultationes de pecuniâ in Regis iteroticum comparandâ.

Sub fine mensis Australes venti furenter sæviunt, & cœli constitutio tota austrina, aded ut flores per hortos & agros efflorescerent, & turdi non sine admiratione parerent.

Feb. 3. Elisabetha Darceia Vidua Baronis Lumley obiit.

4. . . . de Toure, Legatus Regis Galliæ, accedit Regem Westmonasterii.

Eodem die Comes Buckinghamiæ in sanctius Consilium adscitus; mox Regem suasit, ne Scotiam adiret; unde Rex commotior, sed statim pacatus.

Anno
1617.

w

Feb. 12. Thomas Monsonus Miles veniale rescriptum, quod à Rege impetraverat, summo in Banco Regio Justitiario exhibuit, quod (ut Jurisperiti loquuntur) allocatur.

Habetur Convocatio Magistrorum Academiae Oxon. apud Baynardi castrum Londini; & Guilielmus Comes Pembrochiæ, quem, Cancellario Angliæ resignante, Academiae Cancellarium elegerant, dignitatem accepit.

13. Rex in Camerâ Stellatâ sedit, sententiâque dictâ contra Bellinghamum & Christmase adolescentulos, qui contra edictum de Duellis peccârant. Multati 1000 lib. Disertam contra Duella orationem Rex habuit.

15. Legati Gallici prandent cum Rege: excipiuntur lautissimâ cœnâ à Barone Haio.

22. de Toure valedicit Regi.

Althamus Baro Scacc. obiit.

24. Sacellum Hospitalis Greenwici, quod Henricus Comes Northamptoniæ fundavit, consecratum ab Episcopo Roffensi, præsentibus Comite Arundeliæ, Dorcestriæ, Episcopis Londinensi & Eliensi, & quibusdam è Societate Mercerorum.

Ed. Hoby moritur.

Martii 3. Delegati pro officio Comitis Marecalli Angliæ conveniunt in Collegio Feccialium, vocato *Darby-place*, & proposuerunt multa de Feccialium stipendiis adaugendis, & uxoribus ex Collegio amovendis, & abusibus tollendis. Rex invisit Cancellarium languentem, & ex invalidâ senectâ officio cedere volentem; sigillumque in manus Regis lachrymantis tradidit.

4. Theatrum Ludionum nuper erectum in *Drury-Lane* à furênte multitudine diruitur, & apparatus dilaceratur.

7. Sigillum magnum traditur Francisco Bacono, Attornato Regio, anno ætatis 54. quem Rex admonuit, ut nihil nisi deliberatè sigillet, ex æquo & bono judicet, nec prærogativam Regiam nimio plus extendat.

13. Conceditur Mervino Audley, qui sibi nomen Domini Audley assumpserat, ut in jus vocaretur in Camerâ Stellatâ nomine Domini Touchet, sed non in aliis curiis; sed postridie pater Comes Portûs Castri obiit.

14. Rex incepit iter Scotiam versus post horam quartam pomeridianam.

Yelvertonus factus Attornatus, & Coventry Sollicitator.

Ant.

Ant. Ben eligitur in Recordatorem London. in locum Coventry.

15. Vicecomes Brackley nuper Cancellarius, postquam primum Comes Buckinghamiæ & mox Custos sigilli invississent, & significassent Regem titulum Comitis & annuam pensionem destinare, expiravit anno ætatis 77. fortè quanto propius Reipublicæ mala viderat, ut integer, honestum finem voluit.

Magna vis pecuniæ à Civibus Londinensibus exigitur, nec sine murmure.

Jacobus Baro Haius in sanctius Consilium adscitus.

Baro Rossus ex Hispaniâ rediit.

Edwardus Noel de Dalby Baronettus fit Baro Noel de Ridlington in Comitatu Rutlandiæ (cum Dalby avitum patrimonium Comiti Buckinghamiæ justo pretio divendidisset) sine investiturâ.

24. Edictum de lanæ stapulis habendis in Angliâ.

28. Walterus Raleighus, qui Guianam cogitavit, & eo nomine classem adornaverat, Londino discedit, etsi Hispani Legatus multis rationibus obstitit.

Baro Evers obiit, à quo Tho. Baro Gerard redemit præfecturam Walliæ.

April. . . . J. Baro Hunfdon diem obiit.

5. Vicecomes Brakley, nuper Cancellarius, sepultus apud Dodleston in agro Cestriensi sine pompâ funebri.

14. Marchio Ancræus, Galliæ Marefchallus, Lutetiæ occiditur, & in cadaver à fæce plebis immane sævitur.

Maii 7. Jacobus Augustus Thuanus Galliæ lumen, & Historiarum nostri seculi Princeps, mihi deslendus, obiit.

Primo die termini Franciscus Baconus Custos sigilli solenni pompâ processit ad prætorium Westmonasteriense, hoc ordine.

1. Scribæ & inferiores Officarii in Cancellariâ.
2. Studiosi juris.
3. Famuli Generosi Custodis, Servientes ad arma, & Sigillifer pedibus.
4. Ipse in equo, toga ex purpurâ Sattin, inter Thesaurarium, & Custodem privati Sigilli.
5. Comites, Bârones, Consiliarii privati.
6. Nobiles se interposuerunt.
7. Judices, quibus locus assignatus erat proximus Consiliariis privatis.

Thesaurarius & Custos privati sigilli juramentum receperunt, Clerico Coronæ prælegente.

Episcopus Dunelmensis Guilielmus James moritur. In ejus locum susceptus Richardus Neal Episcopus Lincolnienfis.

Maii

- Anno *Maii* 13. Rex Scotiam ingressus est.
- 16.* Edenburgum.
- 16 17.* 28. Vicecomes Brakley creatur Comes Bridgwater. Literæ patentes creationis hoc die sigillantur.
29. Festo Ascensionis Rogerus Owen Eques auratus obiit, mentis impos.
- Junii* 14. Johannes Benettus Legum Doctor & Eques auratus ab Archiduce rediit, quocum de libello famoso ab Ericio Puteano (ut creditum) scripto exposulavit.
16. Dr. Chetwindus in Decanum Bristoliensem eligitur.
- Johannes Digbeius Vicecamerarius iter Hispaniam versus apparat.
30. Parlamentum in Scotia dissolvitur.
- Julii*. . . . Johannes Herbert Secretarius secundus obiit in Walliâ; unica filiâ relicta enuptâ Guilielmo Dodingtono de Bremer.
- Lites recruduerunt inter Edwardum Cocum Exjustitiarium & uxorem de elocanda filiâ J. Villerio fratri Comitis Buckinghamiæ.
31. Nuptiæ Francisci Lee cum viduâ Banningi.
- Aug.* 4. Rex venit Carleolum à Scotia, ubi Marchio Hamiltonus in regium Consilium Angliæ adscitus.
- Darella Domina Abergavennæ, uxor Guilielmi Sidlei Baronetti, obiit, venatum profecta.
- Sub hoc tempus Guilielm. Baro Roos ex Anglia se subducit.
12. Edictum de restituendâ Mercatorum Adventurariorum Societate, datum Astonæ, promulgatum 23. Augusti.
- Antonius Mildmaius obiit.
- Sept.* 13. Festum Sancti Georgii Windesoræ celebratum.
15. Rex Westmonasterium venit, à Prætore Lond. ad Hide Park exceptus.
- Daniel Dun miles à Supplicum libellis obiit.
- Edwardus Cocus in sacrum Consilium revocatus.
29. Nuptiæ ad Hampton Court celebratæ inter Johannem Villers fratrem Comitis Buckinghamiæ, & Franciscam filiam juniorem Edwardi Coci Exjustitarii.
- Jacobus Montagu Episcopus Winton. in sacrum Consilium adscitus.

Octob. 20. Georgius Mountain Decanus Westmonasteriensis electus in Episcopum Lincolniensem.

Obitus Cap. Brusæi, Sylvani Scory, Elis. Bruges.

27. Radulphus Winwood Secretarius Regis diem obiit Londini, eo munere tribus annis & quinque plus minus mensibus perfunctus.

Nov. 1. Legatus Venetus Regem accedit.

2. Elisabetha uxor Edwardi Coci in libertatem restituitur.

3. Episcopus Winton. excipit Nobiles, qui Regem in Scotiam comitati sunt opiparo convivio apud Ædes Wintonienses in Southwark, quas restauraverat.

4. Legatus Muscoviticus splendide à Civibus Londinensibus excipitur.

Baro Cobhamus ad Arcem remittitur, omnium rerum egentissimus.

5. Henricus Richus, Baronis Rich filius secundus, regio satellitio præficitur, Vicecomite Fentono (dato pretio) cedente.

Collegium Westmonasteriense excipit Custodem sigilli & Regni Judices prandio perlauto; ubi Custos sigilli munificum se præbuit alumnis Regiis.

6. Lucia filia Comitis Northumbriæ, nupta Jacobo D. Haio de Sawley, apud le Wardrobe Londini; Rex suâ præsentia nuptias honoravit ad cœnam.

8. Edwardi Coci nuper Justitiarum capitalis in Banco Regis uxor excepit Regem, Buckinghamium, & cæteros Proceres lauto prandio; marito minimè invitato.

9. Legatus à Michaele Russorum Imperatore Regem accedit, & accipitres, pèlles pretiosas, animalcula, acinacem, Persicum arcum Regi offert.

10. Rex Westmonasterio abiit Roystonam versus.

Franciscus Godwinus Episcopus Landavensis transfertur ad sedem Herefordensem, Benetto Episcopo demortuo; & Georgius Carletonus ad Episcopatum Landavensem promovetur.

Rex succenset Doctoribus Cantabrigiæ de secta Arminiâ inter Studiosos succrescente.

Blountus Montjoy, nothus Comitis Devonix, creatur Dominus Montjoy de Fort-Montjoy in Hiberniâ: & Lamberdus Baro de Cavan.

Decemb. Legatus à Gustavo Rege Suecorum.

Anno

1617.

Anno
1617.

Dec. 8. Filius Principis Anhaltini, qui Gallum Lutetiæ, & Regem nostrum ad Novum Mercatum inviserat, Reginam ad ædes Danicas accedit, & honorificè excipitur.

Legatus Sæcicus iter ad Novum Mercatum suscepit.

9. Villeroius obiit Rothomagi, cum 50 annos & 27 dies Regibus Galliæ inserviisset anno ætatis 75.

14. Nicolaus Fenton S. Th. D. Rector Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de arcubus Londini: & Georgius Mountaigne Decanus Westmonasteriensis legitimè electi, hic in Lincolniensem, ille in Brittoliensem, rite in Episcopos consecrantur, Archiepiscopo Cantuariensi, Episcopo Londonensi, Episcopo Eliensi, Episcopo Roffensi, Episcopo Leichfieldensi, & Archiepiscopo Spalateni manum imponentibus, D. Suttono concionante.

Belcanquell Scotus factus Magister Xenodochii Sabaudienfis.

16. Robertus Tolson installatur Decanus Collegiæ Ecclesiæ Westmonasteriensis, præstitis Allegiantiæ & Suprematûs, contra Simoniam, & in bonum Ecclesiæ Westmonasteriensis juramentis.

22. Filius secundò genitus natus Electori Palatino, die 22 stili veteris, qui Calendæ Jan. stilo novo.

29. Rex certior factus est Elisabetham filiam peperisse Electori Palatino filium: publica læticia, campanæ pulsatæ, & rogi accensi.

30. Baro Cliftonus in custodiam in Arce Londini datus, quod dixerit se dolere, quod Dominum Custodem Sigilli pugione non confoderit, cum sententiam contra eum dixisset.

ANNO 1618.

Anno
1618.

Jun. 1. Georgius Villers Comes Buckinghamiæ sine ullâ investiturâ, literis patentibus in manum traditis, Marchio Buckinghamiæ creatur, sibi & hæredibus masculis de corpore, præter omnium expectationem, Sigilli Custode, Thesaurario, Duce Lenoxiæ, Marchione Hamiltonio, Camerario, Comite Arundelio, Comite Montgomery, Vicecomitibus Insulæ, Wallingfordio, Fentono, & aliis testibus adhibitis.

2. Walterus Raleghus cepit oppidulum S. Thomæ, & filius ibidem occisus.

3. Georgius Comes Buckinghamiæ excipit Regem & Proceres lautissimo convivio.

4. Custos

Jan. 4. Custos sigilli fit Cancellarius Angliæ, sigillo denuò tradito nomine Cancellarii.

Anno
1618.

Eodem die Moscoviticus Legatus convivatur apud Regem.

6. Epiphaniæ festo spectaculum personatum exhibetur à Principe Regi; cui interfuit Legatus Hispanicus, Gallico indignante.

8. Rex Westmonasterio discedens Robertum Nantonum, à Supplicum libellis, & Supervisorem liberationum curiæ Wardorum, aliorum principalium Secretariorum facit.

11. In ejus locum Hugo Maius suffectus Supervisor liberationum, & Radolphus Freeman, à Supplicum libellis, & paulo post, Sidneius Montagu & Leonellus Cranfeldus; ita ut jam quatuor Ordinarii.

10. Balifus, qui Raleghum deseruit, arctæ custodiæ mandatur.

19. Ludovicus Conquest filius junior Conquest ex testamento Executor, & Frater ejus max. natu sistuntur coram Delegatis pro officio Comitis Marecalli, quod omnia funebria ad patris funus inconsultis Heraldis appararunt, & in Ecclesiâ suspenderunt. Censuerunt Delegati, ut decem minas Officio armorum solverent, expensas Itineris Yorko Heraldio refunderent, & Clarentio duas libras solverent.

Lites inter Justitiarium Banci regii & Antonium Ben Recordatorem Londini.

Thomas Edmunds fit Thesaurarius Hospitii, Barone Wottono resignante, & Henricus Cary Contrarotulator, & Henricus Mildmay, filius junior Humfridi Mildmay, Magister Jocalium.

27. Johannes Dacomb Miles, Cancellarius Ducatus Lancastriæ obiit, cujus filia enupta Thomæ Smitho, sive Nevil, filio & hæredi Tho. Nevil de Holt (in Comit Leicestrensi) Militis.

Fuit Cancellarius à mense Maio 1516. quo Tho. Parrius obiit.

1616

31. Simon Digby rediit cum literis ex Hispaniâ.

Petrus Alley, remissus à Ralegho, significavit illum tenui esse valetudine, & plures Volones morbo periisse.

Franciscus Blundell factus à Supplicum libellis Hiberniæ, Humphredo Maio resignante, & postea Miles.

Famulus fuit Radulphi Winwodi Secretarii, & agro Buckinghamiensi natus.

Feb. 1. Henricus Cary factus Contrarotulator Hospitii Regii: & Tho. Edmonds Thesaurarius in loco Baronis Wotton.

2. Sol non resplenduit Maria purificante, vide an ex rusticorum observatione & versiculo, major glacies non sit futura.

Anno

1618.

Febr. 6. Baro de Winnenberg, Legatus Electoris Palatini Reginam accedit; invitatque, ut cum Carolo Principe & aliis Principibus spondeat in baptismo filioli nuper nati.

8. Edw. Talbot Comes Salopiæ ex hac familiâ octavus obiit sine prole; sepultus noctu die decimo Westmonasterii.

14. Rex venit Westmonasterium.

Franciscus Leigh, filius Francisci Leigh Equitis Balnei, ex Maria filia Thomæ Egertoni Cancellarii Angliæ, duxit filiam J. Butleri ex Villeria sorore Marchionis Buckinghamiæ, & viduam Francisci Anderfoni, filii secundi Edmundi Anderfoni Capitalis Justitiarii in Banco communi.

Rex succenset Thomæ Lake Secretario ob calumnias Dominiæ Roos in Comitissam Exoniæ.

20. Guilielmi Mounsoni filius, juvenis pulchellus, qui Regis gratiam subornatus ambivit, jussus est à Camerario Regis nomine, quandoquidem talis patris filius, Pontificius, & apud Albertum Archiducem educatus, ne Regi se ampliùs obtruderet, & monuit, ne Aulam accederet.

22. Domina Roos committitur Episcopo Londinensi in custodiam, ejus Ancilla Doubledaio, & Tho. Laki Attornatus in carcerem, & Lucas Huttonus.

Trinitatis Insula propè Greenland conceditur Hullensibus ad piscandum cete contra Societatem Moscoviticam.

Rex defluxione in genua laborat, nec concionibus interesse poterat.

28. Filiolus Vicecomitis Haddington ætat. Westmonasterii noctu sepultus.

Elisabetha filia J. Spenseri Militis primò nupta Georgio Baroni Hunfdon. 2. Baroni Ever, Præfidi Walliæ, obiit sub hoc tempus, & noctu Westmonasterii juxta primum maritum sepulta.

Sub hoc tempore creantur in Hiberniâ tres Barones, Theobaldus de Burgo, Baro de Brettas; Olivarus Lambert Baro de Cavan; & Montjoyus Blountus, bastardus Caroli Comitis Devonix, Baro de Fort Montjoy.

Martii 1. Henricus Peyton Miles, ex filiâ Jo. Bourcheri Comitis Bathoniæ natus, & Patre Custumario Plimouthæ, educatus à Georgio Bouchiero in bellis Hibernicis, & duxerat Mariam Rogers, filiam Edw. Seymour Ducis Somersetti, conscribit milites (Rege permittente) in subsidium Venetorum, contra Ferdinandum Bohemiæ Regem electum.

Mart. 2. Rob.

Mart. 2. Rob. Abbot Episcopus Sarum, Frater Archiepisc. Cantuariensis, diem obiit, postquam sedisset duos annos & tres menses. In ejus locum electus Martinus Fotherbeius, Præbendarius Cantuariensis.

Anno
1618.
W

4. Georgius Sands Miles ob feloniam suspensus.

Comes Abercorn moritur in Scotiâ.

5. Jo. Lodovicus Hispanus, Monachus Ordinis Cisterciensis, in Zamorâ ad Durium LL. impius Blasphemus, ter ritè admonitus, seculari brachio traditur.

Balye liberatur.

Domina Roos è custodiâ Episcopi Londinensis liberatur.

6. Domus Curie Stannariæ apud Clegford decidit; & oppressit Evely Senesc. Cottle, & alios.

9. Humfredus May constituitur Ducatus Lancastriæ Cancellarius, & Benjamin Ruddier in ejus locum Curie Wardorum Supervisor suffectus.

13. Joh. Jegon Episcop. Norwicensis moritur, cum sedisset annos xv. cui successit Overhallus Episcopus Lichfeldensis, & in ejus locum Fenton Bristolensis.

16. Rex profectus Okeham, cum quatuordecim dies podagricus decubuisset.

Joh. Bridges Episcopus Oxoniensis moritur.

Multæ consultationes de expensis Domûs Regiæ minuendis.

Samuel Lenard.

Obierunt

Baro Morley.

Robertus Darcy Ostiarius privati cubiculi Principis; in ejus locum suffectus Johannes North.

Aprilis 8. Cursus pedestris inter duos à pedibus celebratur; Rege, foedum licet cœlum, præsentē, & magna multitudine concurrente; à quâ J. Hubberdus primarii in Banco communi Justitiarum filius, qui Vicecomitis Insulæ filiam duxerat, gravitèr obtritus.

Sæpius grandinat usque ad diem 13.

Marreis Legatus Gallicus Regi valedicit.

19. Martinus Fotherby consecratur Episcopus Sarum Lambethæ; Archiepiscopo Cantuariensi, Episcopo Lond. Episcopo Lincolnensi manum imponentibus.

22. Arbores frondere coeperunt.

Naves à Venetis conductæ oram solvunt.

23. Festo Sancti Georgii nullus eligitur, quia locus non vacavit.

Anno

1618.

Archiepiscopus Spalatensis Hospitali Sabaudiaë præficitur, Balcanquello Scoto cedente.

25. Rumor increbuit de reditu J. Digby ex Hispaniâ, sed vanus.

Maii 3. Antonius Maxey Decanus Windesore diem obiit : in ejus locum Archiepiscopus Spalatensis suffectus.

Franciscus Ashleius factus ad legem Serviens.

7. Johannes Digbeius ex Hispaniâ reversus in aulam rediit.

Baro la Ware navigat in Virgineam : appulsus ad Sancti Michaelis, ab Insulæ Præfecto lautè excipitur : sed indè solvens moritur, & xxx alii non sine suspitione veneni.

9. Rex Reginam Greenwici agentem accedit.

11. Quæstio de Raclinâ contra Randallum Mac-Donel discutitur.

13. Comes Pembrochiaë tertianâ correptus.

J. Northus, frater Baronis Northi, tristia Regi nunciavit de infelici Walteri Raleghi ad Guianam expeditione, filio occiso in expugnatione munimenti Hispanorum, Keimis, qui gutture sibi præciso præ mærore occubuit, classe dispalatâ.

23. Robertus Digbeius Miles, Johannis Vicecamerarii frater, obiit in ædibus Effexianis.

Eodem die Tho. Lakus Secretarius, quia Suffolciæ Comitissæ suaserat, ut ex Urbe secederet Rege jam offensiore in eam, ex adversantium suggestionibus jussus est se suis ædibus continere.

Olivarus Lambertus Baro de Cavan obiit.

24. Rex programme edito (quod antea in Lancastrensi comitatu permiserat) omnibus, qui precibus vespertinis aderunt die Dominico, post preces se honestis exercitiis oblectare, saltationibus, globis, sagittis, item palos in Maio erigere, ludicra in Maio, Maurorum saltationibus. Illi autem his oblectationibus abstinere prohibiti, qui recusârint precibus interesse.

30. Dudleius Carletonus Legatus apud Ordines in Angliam rediit.

31. Festo S. Trinitatis Prætor Londinensis de more ad Regiam Greenwici accedit ; quem Rex monet de canali Tamefis fluvii conservanda ; de aquæductu Middletoni, de Erronibus vagabundis, & insolentiâ carrucariorum Londinensium.

Eodem die Dudleius Diggs in Russiam Legatus profecturus Regi valedicit ; nescio an specie honoris amandatus, cum Secretarii muneri, ex Regis in Lakum offensâ, plures inhiarent.

Junii 5. Comitissa Salopiæ, vidua Gilberti, quæ rebus turbandis nata, dixerat Arabellam peperisse filium Guilielmo Seymero, eumque

que in Belgio ali suis sumptibus, Londinensi Episcopo in custodiam traditur.

Anno
1618.

Junii 6. Cœlum frigidissimum & grando.

8. Illa dedignata his de rebus Consiliariis respondere, in Arcem London. conjicitur.

9. Edictum contra Walterum Raleigh promulgatur, quo perstringitur, quoniam contra auctoritatem, sub cautione commissam, Hispani territoria hostiliter invaserat in Americâ, & pacem inter Principes firmatam, quantum posset, violaret, Regem hæc improbare & detestari, ideoque potestatem omnibus facere, ut prodant, quid de hac actione compertum habeant, ut in eum ex jure agatur, & exemplari poenâ afficiantur, qui tanti sceleris fuerint convicti.

19. Thrask Minister Judaizans condemnatur in Camerâ Stellatâ, degradatur, columbari collum inseritur, aures præscinduntur, & flagellatur.

24. Marchio Buckinghamiæ, Baro Haye, & Comitissa Dorset suscipiunt filiam Johannis Packer in baptismo in Ecclesiâ Westmonasteriensi.

25. Tho. Watsonus Regem lautè excipit, & Equestri dignitate ornatur. Comitissa Salopiæ mulctatur ob contemptum in non-respondendo 20000. lib. & carcere pro arbitrio Regis.

26. Marchio Buckinghamiæ lautissimè Regem excipit apud ædes Wandsted, quas Regi tunc donasse perhibetur.

27. Guilielmus Baro Roos obiit in suburbiis Neapolis in fide Romanâ.

30. Rex Greenwich decessit.

Randal Mac-Surley rediit in Hiberniam, ut crearetur Vicecomes de Dunluse.

Julii ... Rex Windesoræ venatione se oblectat.

... Westmonasterium rediit, & die sequente ad Wanstead.

7. Pluviis foedus usque ad meridiem.

10. Filius Tho. Walsinghami junioris in baptismo suscipitur à Duce Lenoxiæ, Marchione Buckinghamiæ, Comitissa Derbiæ juniore apud Chesilhurst, & Thomas nominatur.

12. Thesaurarius infimulatur de rebus Fisci malè curatis.

Cancellarius creatur cum investiturâ Baro de Verulamio, & novi Comites per patentes creantur, Comes Leicestriæ, Northamptoniæ Comptonus, Richus Claræ, Cavendishius Devonix.

Tumultuantur Londinenses contra Hispanicum Legatum, puerulo fortuito ab Hispano inter equitandum læso.

Julii 16.

Anno
1618.

Julii 16. Didacus Sarmiento Comes de Gondomare Hispani Legatus discedit, in itinere exceptus à Barone Tenham & Wottono, oram solvit (cum Sacerdotibus Pontificiis, quos ejus rogatu Rex carcere liberaverat) die 20.

Swithini dies serenus, diebus sequent. pluvix.

Humfreis ab Epistolis Vicecomitis Wallingfordix scriniis excussis in custodiam datur. Thesaurarium & alios repetundarum accusat.

Edw. Carey Miles diem obiit.

18. Regina Greenwich discedit.

Rex à Theobaldis Londinum venit.

Gul. Craven ille opulentus obiit.

19. Comes Suffolciæ, Angliæ Thesaurarius, bacillo adempto abdicatur, repetundarum accusatus, postquam quatuor annos & decem dies hoc munere functus, & Jo. Bingley ejus Subminister in custodiam committitur.

20. Jacobus Montacutus Episcopus Wintoniensis hydropicus diem obiit Greenwich, cum duos annos sedisset, anno ætatis 50.

Rex jam in progressu Westmonasterio discedit, cum nominasset Eliensem ad Wintoniam, Fenton Coventriensem ad Elie, Harnettum Cestriensem ad Coventriam, & D. Bridgman ad Cestriensem.

Baro Haius creatur Vicecomes Doncastriæ sine investiturâ.

23. Comes Suffolciæ famulis plerisque dimissis cum uxore Londino discedit.

27. Nova adferuntur de morte Baronis Roos Neapoli non sine suspitione veneni. De Ultrajecto ab Mauritio Principe Auranienſe occupato, Ogleo Chiliarchâ, qui Arminianis favebat, inde ejecto, Horatio Vere in ejus locum substituto, Boissio Gallo in Bataviam ad Catholicorum & Arminiorum partes firmandas misso, & Dudleio Carletono nostro in Bataviam remittendo ad Synodum ibi habendam. Maiernus Regius Medicus, qui in Galliam nuper missus à Rege Angliæ, suspectus venisse ad res turbandas, jussus est à Consiliariis Galliæ protinus è regno excedere. Filius est Maierni illius, qui Monarchas publicè expugnavit.

Aug. 2. Vicecomes Insulæ investitur Comes Leicestriæ, & Baro Comptonus Comes Northamptoniæ solenni ritu Sarisburix in aula Episcopi. Baro Richus, qui titulum Comitum Claræ affectavit, Comes Warwici (quia titulus Claræ, qui idem est cum Clarence, celsioris

cellioris honoris quàm familiæ quodammodo novæ competeret, Anno
& honor de Clara Regina prius concessus erat) fit per literas pa- 1618.
rentes, & Baro Cavendish Comes Devonix sine ullâ investiturâ.
Edictum de curribus, ædibus prope Urbem extructis, & Nugi-
vendulis i. e. Pedlars.

Aug. Maria item de Bellomonte, mater Marchionis Buckinghamiæ,
uxor Thomæ Comptoni, fit Comitissa Buckinghamiæ per patentes,
exemplo Margaritæ Comitissæ Norfolciæ, quæ cum nepte Tho.
Brotherton, ex Elisabetha filia, Joh. Segrave uxore, qui factus Dux
Norfolciæ 21. Richardi II. & ipsa in Parlamento facta Ducissa
Norfolciæ, impositione *Capæ honoris* ad vitam: ipsa autem è Regio
erat sanguine, filia scil. Thomæ Brothertoni, filii Regis Edwardi I.
& Comitis Norfolciæ & Marefcalli Angliæ. Hinc quæstio orta ri-
dícula, an illa locum in Parlamento non haberet.

8. Conveni Christoph. de Neux mihi à Puteano & Peirefcio com-
mendatum.

9. Walterus Raleghus adductus Londinum, Ludovico Stukeleio
custode corrupto, fugam cum eo cogitavit, & nescio à quo
proditus, in Tamesi interceptus, retractus & in Arcem con-
jectus.

... Filmer filius Edw. Filmer Militis ducit filiam Martini
Eaton Episc. Eliensis.

11. Rex abiit Sarisburiâ ad Cranburnum.

Sub hoc tempus rediit navis à Greenlandiâ, quàm Hollandi
Spitzberg ab acutis montium jugis vocant; & nunciavit Hollan-
dos oppressisse Anglos, nonnullos trucidasse, atque oleum abstu-
lisse. Quod Londinenses imprimis male habuit, qui ad hanc
balænarum capturam 18. naves emiserant: eoque magis, quod
rumor perferebatur, eosdem Anglos in Insulis Orientalis Indiæ
jampridem oppressisse.

De Navigatione ad Spitzberg concertarunt jamdudum Angli &
Hollandi, nec non Galli & Cantabrigiæ, jus Gentium obtinentes,
quod mare eis liberum. Angli & Dani proprietatem sibi vindic-
arunt. Angli, quod Willoughbius Anglus anno 1553. primum
omnium detexerit: Dani, quod suo subsit Imperio ex recog-
nitione Anglorum, qui eisdem vectigal ad piscationem solvunt:
(hoc vero fecerunt post Elisabethæ mortem). Hollandi affirmant,
Gulielmum Bernardi & Johannem Corneli Hollandos an. 1596.
hanc primo reperiisse, Greenlandiam à Willoughbeio detectam
longè.

Anno
1618.

longè distare; hanc sub latitudine 52. graduum; illam à gr. 75 ad 82 porrigi. Anglos non ante annum 1608 eò delatos. Instant Mare esse liberum, Anglos contra jus Gentium & humanitatis leges cæteros piscatione prohibere, cum Galliæ Reges in Novâ Francia & Angliæ Reges in Hiberniæ sinibus nullas gentes piscaturâ prohibeant: & conqueruntur Anglos anno 1612 signa, quæ Willielmus Bernardi in primæ detectionis memoriam posuerat, dejecisse; atque anno superiore oleum vi & armis abstulisse.

Aug. 12. Qui tumultuati sunt apud ædes Legati Hispanici, in quæstionem vocantur in Prætorio Londinensi, coram Prætorè & quibusdam ad audiendum & determinandum Delegatis. Ex iis pater puelluli læsi & alii . . . mille libris singuli mulctantur, & carceri, quoad Regi visum fuerit, adjudicantur.

Walterus Raleighus de fugâ examinatus, fassus est, cogitando hanc fugam se in Regem primum peccasse.

Ex hujus malefanis consiliis invadendo Guianam, & Londinensium tumultu in Hispanici Legati ædes spēs nuptiarum cum Hispani filiâ admodum extenuata nonnullis videbatur. Ille enim non aliud sibi elocando liberos in Galliam & Angliam proposuit, quàm ut hæc regna sibi cognatione adjungendo, à Confæderatis Provinciis sejungeret, & felicius in ordinem rediret:

Cancellarius & alii Consiliarii sæpius conveniunt & examinant Gualterum Raleighum.

27. Eadge rediit à Greenlandia sive Spitzberg oleo spoliatus, & tribus ex suis ab Hollandis occisis, ita ut infructuosa fuerit Anglis cetorum hoc anno piscatura.

Princeps Condæa parit in carcere gemellos mox defunctos.

Joh. Roper Baro Teinham de Teinham obiit, Christophoro filio hærede relicto, quem genuit ex filia . . . Parkes.

Edwardus Baro Beauchamp obiit.

Cardinalis Perronus ex calculo obiit, & la Noue ille bellicosus eodem morbo.

Obiit Fr. Mills Clericus privati sigilli ætat. 83. Et Allingtonus Collega æt. 81.

Cal. Septembris non pluit, vide an Autumnus fuerit siccior.

Septemb. . . . Duæ opulentæ naves, *Carolus* & *Spes* dictæ, ex Indiâ Orientali redierunt.

Fama

Fama exhibet Baronem la Ware diem obiisse.
Rex Windeforam venit, & inde per Westmonasterium in
Essexiam ad Wansted.

Regina apud Otelands malè se habuit.

Baro St. John de Bletsho obiit.

10. Edictum, quo multa & incarceration inflicta tumultuantibus
apud ædes Legati Hispanici apud Barbican remittuntur, rogatu
Agentis Hispanici.

Anna filia Johannis Spencer, Comitissa Dorsettæ, (vidua Ro-
berti Sacvilli Comitis Dorsettæ) quæ prius Henrico Baroni
Comptono nupta, obiit: reliquit Henricum filium & hæredem
ex Henrico Barone Comptono.

17. Rex apud Havering, inde Theobalds profectus, venatur.

Rex Hamptoniam Curiam accedit, ubi S. Michaelis Archangeli
festum celebrat.

Antonius Ben Recordator Londinensis obiit. In ejus locum
suffectus Richardus Martinus,

Tho. Valvasor Miles Marecallus officio cessit Edwardo Zou-
chæo, pro

Clericus Agens pro Gallo in Angliâ jubetur, ne ad Aulam ac-
cedat.

Gulielmus Becherus, Agens pro Rege nostro in Galliâ, jubetur,
ut se suis ædibus contineat.

Octob. . . . Gervasius Baro Clifton sibi manus intulit.

13. Redii à Chesilhurst.

17. Nuncius sive Chauz ab Imperatore Turcarum venit Londinum.

Donatus pro Republicâ Venetâ Orator in Angliam venit.

Eodem die ad Consilium Nationale Dordraci habendum de
Sectâ Arminiâ Londino profiscuntur Georgius Carletonus
Electus Landaventis, Hallus Decanus Wigornientis, Davenant
Præfectus Collegii Reginensis Cantabrigiæ, & Wardus Præses
Collegii Sidney-Suffexiæ.

Naves arrestantur.

Comes Oxonii ex Italiâ domum rediit.

Clericus Agens pro Gallo Londino discedit.

24. Waltero Ralegho à Consiliariis significatur, Regi constitutum
esse, ut morte afficeretur, ideoque morti se pararet.

28. Ille ad Bancum Regium adducitur, ut diceret, si quid haberet,
cur sententia mortis contra eum pronunciata A. 1603. executioni
non mandaretur.

Anno

1618.

Octob. 29. David de Noion Dominus de Chefne, qui egerat de Ralegho liberando, cum eo in via liberatur.

Ille capite plectitur a. ætatis 66.

31. Rex rediit Westmonasterium sub vesperam, sed vespertinis precibus non interfuit.

Novemb. 1. Festum Omnium Sanctorum celebravit, precibus interfuit, & ritè obtulit.

Donatum Legatum Reipublicæ Venetæ admittit.

Obiit Rich. Martin electus Recordator Londin. post festum Mich. Archangeli.

3. Chauz Turcicus Regem accedit.

4. Rex invisit Reginam hydropicam & ægram apud Hampton-Court, & sub noctem Westmonasterium rediit.

5. Festum protectionis divinæ contra conjuratos ad tollendum Regem & regnum pyrio pulvere celebrat.

8. Consultatur de corruptelis nuperi Thesaurarii & aliorum.

10. Rex Londino abiit ad Theobalds.

... Heath factus Recordator Londinensis: (Richardo Martin electo post festum Michaelis mortuo.)

Robinsonus, qui adulteravit magnum sigillum, supplicio afficitur.

14. Gulielmus Becherus, Agens in Gallia, revocatur, Londinum rediit, & mox ad Regem profectus est.

18. Cometes sub extremâ parte æ mihi conspectus.

Rumor falsus de morte Reginæ.

21. Cometes in Septentriones ascendens mihi conspectus. Horâ sextâ matutinâ fecit trigonum cum Arcturo. Spica Virginis, ut videtur, in 20 m. & boreali latitudine 15.

Tho. Smith, Præfecti Societatis Indicæ filius, duxit notham Comitis Devonix sine patris consensu.

Jo. Digbeius Vicecamerarius factus Baro de Sheerburn sine investiturâ.

26. Filius natus Vicecomiti Doncastriæ ex filiâ Comitis Northumbriæ, & privatè baptizatus: Susceptores Comes Leicestriæ, Georgius Hay Scotus, & Isabella notha Montjoy: post aliquot dies obiit.

Libri contra Walterum Raleigh prodierunt.

Delegati ab Ordinibus Hollandiæ Londinum veniunt.

Samuel Argallus, qui Virginix Gubernator Societatis accusatur de prædationis, repetundarum, turbarum, & Reipublicæ malè admini-

administratæ, & Sabaudi vexillum contra Hispanos explicasse.

In ejus locum . . . Yardley suffectus.

Anno

1618.

28. Prodiit petitio Lodovici Stukeley de calumniis Raleghi contra eum, & postea Regis ea de re declaratio.

Decemb. 2. Funus Rich. Wiseman.

3. Cometes disparuisse videtur, nec mihi coelum contemplanti hoc die conspectus, sed aliis visus.

6. Vicecomitissa Haddingtonia, uxor Jo. Ramsey, Vicecomitis Haddingtoniæ, & filia Roberti Comitissæ Suffexiæ, obiit Westmonasterii ex variolis, quibus plures extincti.

7. Cometes mihi conspectus horâ sextâ matutinâ admodum elanguidus juxta humerum sinistrum Bootis, lat. 40. graduum ab Æquatore; ut jam Verticalis fuerit Virginæ, Toletæ, Neapolitano regno, &c.

Eodem die Delegati ab Ordinibus iter capiunt ad Novum Mercatum, ubi Rex agit.

11. Cometam observavi horâ sextâ matutinâ in sinistro Bootis brachio 10 quasi gradibus ab extrema in caudâ uris majoris, in primo quodammodo in grad. & lat. 45 gr. Verticalis Londino, ut notat Bainbrigijs.

21. Rex venit Londinum.

Franc. Leigh fil. Franc. Leigh de Newnham fit Miles & Baronettus.

22. Concioni interfuit, & ego audiui eum de Theologicis eruditè inter prandendum differentem. Consultatur de Ordinum Legatis, qui auctoritatem plenam tractandi & nullam concludendi de Piscatura habuerunt.

Invisit Reginam valetudinariam apud Hampton-Court, & à prandio rediit.

Seldeno negotium facessitur de Historiâ Decimarum.

27. Baro à Donaw Legatus à Confoederatis Germaniæ Principibus admittitur, qui de rebus Germanicis & Bohemicis turbis Regem multa edocuit.

Balkanqual mittitur ad Nationale Consilium pro Ecclesiâ Scotticâ, & Goadus in locum Decani Wigorniae.

31. Legati Ordinum audiuntur; petunt, ut nihil adhuc agatur de halecum capturâ, cum sit maximum Reipublicæ eorum columen, & unicum plebis solatium: & jam res apud eos turbatissima.

Wita uxor Baronis Effingham obiit.

Prætor Londinensis Regem privatim accedit.

Anno

ANNO 1619.

1619.

- Jan. 1.* Princeps proficiscitur ad Matrem invisendam.
 Yorcus exhibet librum Regi, qui prohibetur die 4.
 Lancelotus Andrews electus Wintoniensis juratur à Camerario in Decanum Capellæ in vestiariâ.
 Comes Argatheliæ cum Cornwalliâ uxore se in Belgium subducit, & deinde in Hispaniam.
 Tonuit sub vesp.
8. Rex Londino ad Theobalds profectus est, cum prius Vicecomitem Wallingfordiæ Præfecturâ Pupillorum amovisset.
 Ludovicus Stuckleius, circumcidendi Jacobinos aureos suspectus, in arctam custodiam committitur.
 Filius ejus aufugit, & paulo post captus.
 Leonellus Cranfeldus Præfectus Pupillorum constituitur.
12. Amplissima & pulcherrima Aula Convivalis in Palatio Westmon. deflagavit, magno cum omnium timore, sexto die postquam ludicro spectaculo Rex ibidem interfuisset; ut de cœlo tacta die octavo mensis hujus videretur, igne in summo tecto plumbo vestito primùm erumpente; sed accidit socordiâ custodum.
 Thomas Comes Lincolnæ obiit. Filius Edwardus successit.
 Thomas Comes Suffolciæ Londinum concussionis accusatus venit.
 Baro Cobhamus, miser & inops, obiit: cujus hæres proximus Willielmus Brook, Georgii decapitati filius; qui quidem Willielmus Anno 1610. Jacobi Regis septimo, restitutus fuit in sanguine cum clausulâ, ne avitum honorem & titulum Baronis Cobhami expeteret, nisi cum bonâ Regis gratiâ.
 Cobhamus apud Cobham sepultus noctu.
19. Convenerunt Pictores, Vitriarii, Sculptores in Officio Armorum, ut novas ordinationes audirent.
 Rumores incerti de magnâ classe in Hispaniâ apparatâ: unde Baro de Donaw, qui Regi valedixerat, revocatur.
 Richardus Wingfeldus Marescallus exercitûs in Hiberniâ factus Vicecomes de Powers-Court sub magno Hiberniæ sigillo.
 Litigatur de formulâ procedendi in Camerâ Stellatâ inter Comitissam Exoniæ & Thomam Lakum à secretis.
28. Funus Quarlesii. lib. 14. 9. 6.
 Qui contra edicta in Urbe ædificaverunt, nonnulli mulctantur.
- Jan. 30.* Ædes Thomæ Smithi Rectoris Societatis Orientalis Indicæ, &c. apud Deptford deflagrarunt.

Carolus

Carolus Howardus cessit officio Admiralli Marchioni Buckinghamiæ. Anno 1619.

Mervinus filius Jurisconsulti transigit cum Francisco Howardo de loco Vice-Admiralli.

Febr. 1. Rex Westmonasterium rediit.

2. Clara dies.

Gabeleone venit ad Regem Internuncius à Victore Amadeo Sabaudi filio, ad res inter Regem & Gallum componendas.

Rex ordine Equestri donat Fortescue, Johannem Osburn, Gaughton, Sutton, & Gul. Pitts Commissionarios nuper de re classicâ & domesticâ ordinandâ.

3. Rex Cameram Stellatam accedit ad audiendum causam inter Comitissam Exoniæ & Thomam Lakum.

5. Rex in Camerâ Stellatâ eandem causam iterum audit ad horam ferè secundam.

Malè me habui.

6. Reginam invisit ad *Hamptoncourt*, comitante Marchione Buckinghamiæ.

Comes Nottinghamiæ cedit in manum Regis officium Admiralli.

Rex edit meditationem in Orationem Dominicam, Marchioni Buckinghamiæ inscriptam.

Sanguinem adeo eructavi, ut bis animus deliquerit, 9 itidem & 10. 11. vena bis secta: uncix 7 missæ.

13. Sententia in Thomam Lakum lata à Rege & Dominis in Stellatâ Camerâ: multæ impositæ, qui juratus in Secretarii locum 3 Jan. 1616.

Arci ille, uxor, & Rossa filia adjudicantur.

Rex ad conservationem honoris nuper Admiralli concedit ei locum & præcedentiam J. Moubray, quem Rex Ric. 2. creaverat in Comitem Nottinghamiæ.

Feb. 13. Observandum die 13. Febr. hanc sententiam fuisse latam, cum A. 1616. die 12 Febr. nuptiæ Baronis Roos cum Laki filia fuerint magno cum gaudio celebratæ.

Acre frigus toto mense.

15. Tho. Lakus, uxor, & filia Rossa ad Arcem deportantur, sigillo adempto, & chartis publicis.

16. Rex ad Theobalds se confert, cum constituisset sibi in Thomæ Laki locum Secretarium Georgium Calvertum, Consilii Clericum, cujus prudentiam & fidem in magnis rebus Robertus Cecilius Secretarius perspectam habuit ab An. . . . & cujus operâ Rex in multis

Anno
1619.

multis usus erat, & judicavit eum levamento futurum Roberto Nantono alteri Secretario.

Feb. 22. Lancelotus Andrews Episcopus Eliensis ad Wintoniensem translatus.

Ordo Sanctæ Militiæ in honorem Mariæ Virginis, ad Infideles persequendos, & Catholicam Religionem defendendam à Duce Nivernensi & aliis instituitur. Insigne Ordinis imago B. Virginis palliis affigitur, acu picta.

Hugo Stuckleius carcere liberatus, & filius, qui Jacobinos circumciderat, condonatur.

Matthiam Imperatorem obiisse fertur.

Martii 1. Anna Regina hydropica mortem obiit, hora noctis . . . postquam Carolus filius invisisset, ann. ætat. XLV.

Guil. Sidleius Baronettus obiit, sepultus 4 Martii.

3. Guil. Cooke Miles, Clericus Curie Liberationum obiit.

Winterus M. de Liff obiit.

Nautilustrum in campis S. Georgii.

5. Viscera Reginæ in capsulâ sexangulari inclusa, hora noctis 8va à famulis Westmonasterium delata, in inferiori parte Capellæ, quâ Elisabetha Regina sepelitur, conduntur.

7. Die Dominico Princeps in publicum prodiit, & concioni Electi Coventrensis & Lichf. interfuit, multis mirantibus: sed Rex iusserat, qui non purpureum, more Regum, sed atrum amictum induit.

Episcopus Cestriensis ad Coventriam translatus, & Bristolienfis ad sedem Eliensem.

J. Panton obiit:

9. Reginæ corpus ad ædes Somersettenses noctu à suis deferitur.

Richardus Burbadge alter Roscius obiit.

10. Matthias Imp. Rom. diem obiit.

18. Filiolus natus Edw. Villiers.

19. Curfus Equestris ad Novum Mercatum, cui dum R. diutius interfuit à Novo-mercato discedens, in Hospitium ad Wichford-Bridge præ invaletudine divērtit, & multā nocte ad Roilstonam venit.

22. Princeps processit obviam Patri; & mox Nobiliores plerique ex rumore de Regis invaletudine.

24. Robertus Rich, Comes Warwici nuper creatus, mortem obiit.

Nova de morte Imperatoris perlata.

Mart. 24. Ignes speculatorii per Cantium accensi temerè, viso in Suffexia igne, quo Rustici ericeta hoc anni tempore comburunt.

28. Rex convalescens celebrat festum Paschatis Roystonæ, ad quem Proceres confluerunt.

29. Carolus Fotherby Decanus Cantuariensis, idémque Archidiaconus, diem obiit.

Sub hoc tempus Rex contulit honorem Comitis Kelly Thomæ Areskino Vicecomi Fenton, honorem Comitis Kellays Baroni de Binningo.

April. filia Comitis Leicestriæ nupta Smith, filio & hæredi Joh. Smith de Ostenhanger.

3. Consiliarii, qui ad Regem invisendum convolârunt, redeunt, spectâ convalescendi conceptâ.

4. Rex malè se habuit ex esu vervecinæ, ut ferunt, adeò ut gravi vomitu ejicere coactus sit.

5. Alexander Comes Humiæ Scotus decessit ex hac viâ Westmonasterii. Duxerat filiam Baronis Dudleii in uxorem secundam, ex quâ prolem progeniit.

Duellum inter H. Richum Præfectum Satellitii, &

. Eirum Pensionarium: uterque levitèr fauciati.

Archiepiscopus Cantuariensis primum lapidem, Georgius Morus & Stoughtonus secundum & tertium, in fundatione Hospitalis apud Guildford, quod Archiepiscopus instituit, inde oriundus.

7. Jejunium & preces in Hollandia ob Synodum Nationalem feliciter peractam.

8. Filius Edwardi Villiers baptizatus. Susceptores Christophorus Villiers & Johan. Wentworth.

11. Episcopus Londinensis ad Crucem Paulinam concionatus, gratias Deo agit de restauratâ Regis valetudine, quem meritis laudibus celebravit: & imprimis ob justitiam æquabiliter singulis administratam. Dixerat enim Rex in Camerâ Stellatâ, etsi reliquis humanæ fragilitatis vitiis laboraret, se tamen justitiam sincere coluisse: nec esse, cur veniam injustitiæ apud Deum deprecaretur.

12. Archiepiscopus Cantuar. & Episcopus Londinensis Regem invisunt.

Joh. Williams, Feudarius nuper Cantii, deprehenditur fuisse Author Libelli famosi, ante aliquot annos dispersi, de quo Cottonus suspectus, & in Turrin conjectus.

April 16:

Anno
1619.

Apr. 16. Comes Bridgwater me invisit.

... Sub hoc tempus Isaak Wake, Regis ad Sabaudiam Legatus, Equestri dignitate ornatus, & pulchrè muneratus, diurno aucto remittitur.

21. Rex rediit ad Waram, vehiculo pensili [*a Litter*] & die sequente carpento à Satellitibus ad Theobalds desertur.

Dies festus Sancti Georgii sive Ordinis ad xxvi. Aprilis prorogatur.

21. Quærelæ exhibentur contra Thomam Smithum Mercatorem Orientalis Indiæ, Virginie, & Bermudarum Gubernatorem, quasi malâ fide ageret; aded ut de adjungendo Edwino Sands cogitarent, & rationem pecuniæ expensæ & per fortilegii imposturam collectæ exegerint: postea ille à gubernatione Virginie & Bermudarum amovetur.

Querelæ etiam contra Cancellarium Regi exhibitæ.

Comes Suffolciæ, nuper Thesaurarius, subinde de corruptelis examinatus, ad valetudinem recuperandam licentiam impetrat ad Waldenam redeundi: sed uxor hoc impetrare non potuit.

Wykes fanaticus fingit revelationes sibi factas, & minaciter Regi denunciat: unde pro infano in Bethalem traditur.

Guil. Lake Amanuensis Tho. Lake in custodiam datus, quod literas Dominiæ Roos clanculum tradere voluerit, & aufugere cœperit, accusatus à Custode Dominiæ Roosæ.

30. Comes Southampton in sanctius Consilium adscitus apud Cameram Stellatam: quo die Medcalf mulctatus.

Maii 1. Marchio Tremoulliæ à familiâ Urfinorum, à Gallo Legatus, excipitur apud Gravesendam à Comite Essexiæ, & Londinum deducitur.

2. Post diutinum morbum me aperto cœlo commisi.
3. Ille à Marchione Buckinghamiæ ad Regem conducitur apud Theobalds, ubi opiparè excipitur.

Joan. Williams supra memoratus in Regio Banco læsæ majestatis damnatur: & die 5. supplicio afficitur.

Olden Barneveltius eodem 3 die capite plectitur Hagæ Hollandiæ.

4. Carolus Manwood, filius Petri Manwood Militis, occisus à Milone Heidon in duello in Brabantia.

Letitia uxor Arthuri Lake, notha, ut fertur, Caroli Blunt, Comititis Devon. ex Penelope Domina Richiâ morbo Gallico moritur.

Jacobus

Jacobus Vicecomes Doncastræ Legatus in Germaniam mittitur.

Maii 7. Tres filii Marchionis Muffæi in Britannia Armorica me invaserunt ex patris jussu.

Præsules Angli à Nationali Concilio Dordraci in Hollandiâ domum redeunt.

Overallus Episcopus Norwicensis, longè doctissimus, obiit : de ejus viduâ sede Georgius Carletonus & Episcopus Ciceſtrenſis & alii ambiunt : Ciceſtrenſis prævalet, & Carletonus ad Ciceſtrenſem transfertur.

Georgius Mountaign Episc. Lincolniensis factus Regis Eleemosynarius in locum Wintoniensis, qui invitatus cessit.

13. Funus Annæ Reginæ celebratur : quo tempore juvenis literatus inter spectatores occiditur, casu literæ S. ex fastigio ædium Northamptoniensium.

Fortuita incendia in Hiberniâ absumpserunt Limerici 800 ædificia ; Kilkennix 100, & multa Clonmelix, Corcagii, & Ferdarti.

Hispanus Lusitaniam invisit.

20. Tremoullius Gallicus Legatus excipitur convivio à Lenoxio ad *Whitehall*.

21. Ille discedit Londino.

Agitur de nuptiis inter hæredem Chichesterii, nepotem Comitissæ Bedfordiæ ex sorore, & filium Marchionis Hamilton.

25. Festum Sancti Georgii celebratur Greenwichi.

26, 27. Aberant præter 4 extraneos, (scil. 1. Rex Daniæ. 2. Ulricus Holſ. 3. Auriacus. 4. Palatinus.) Nottinghamius, Northumbrius, Derbius, Somersettus, Exoniensis, Marrius, Suffolcius.

Scrutinium non habitum, quia nullus vacavit locus.

Cliffordius gladium gestavit.

Arthurus Lake incarceratus.

Rex ad Theobalds profectus.

Perhibetur vulgo, Marchionem Hamiltonium provectum esse ad titulum Comitis Cantabrigiæ, Esimæum Stuartum, Daubignium, ad titulum Comitis Marchiæ & Baronis de Leiton ; Joh. Villiers ad titulum Vicecomitis Purbeck & Baronis Stoke : ejus socrum Elisabetham, uxorem Edw. Coki ad honorem Vicecomitis Westmorlandiæ : verum illa tanti emere recusavit.

Anno *Maii* 30. Literæ ad me ab Heraldis contra Vincentium & Philpot.

1619. *Junii* 1. Rex rediit à Theobalds ad Westmonasterium, civibus Londinensibus valetudini restauratæ gratulantibus, magnâ pompâ exceptus, inter crebra & horrenda tonitrua & alicubi grandines.

Apud Charleton juxta Greenwich ædes deflagrarunt, & pluviae impetuosæ deciderunt apud Writtlemerst.

Hoc mense Marchio Hamilton creatur Comes Cantabrigiæ & Baro Everdalliæ in Cumbriâ: Esmæus Stewart, Daubignius, Comes Marchiæ & Baro de Leiton: & Joh. Villiers Vicecomes Purbeck & Baro de Stoke per literas patentes traditas sine investiturâ.

3. Manè crebra fulgura, à meridie post horam 3. tonitrua horrenda, fulmina, pluviae impetuosæ ferè continuæ, usque ad horam sextam in Cantio; quæ tamen Londini non audita.

Scripsi ad Garterium & Norroy de Vincentio & Philpoto.

Legatus à Duce Lotharingiæ.

Profectus sum Greenwich & inde Londinum.

Parkerus Clericus in Camera Stellata incarceratus, quod in examinandâ Dominâ Rofsâ malâ fide egit.

8. Legatus à Lotharingo convivio excipitur à Rege apud Greenwich.

Comes Suffolciæ rediit Londinum.

Henricus Mildmaius, Jocalium magister, redemit grandi pecuniâ ædes Wanstead, Rege juvante, à Buckinghamiæ Marchione: cujus etiam commendatione desponsavit alteram filiam Holyday Senatoris Londini.

Arthurus Lake in custodiâ datur de libello famoso.

13. Omnes Consiliarii ex Regis jussu sacrâ Synaxi apud Greenwich participant; ut demonstrarent mutuam invicem charitatem.

Jo. Baro Hollys de Houghton incarceratur ob inquisitionem malignam in vitâ Edw. Coci, & alios contemptus: Elisabetha Coci uxore nequicquam obnitente.

Astley ad Legem Serviens, qui eidem à consilio, incarceratur itidem.

Comes Ormondæ in custodiam conjicitur, quod Regis arbitrio de terris Baroni Dingwell adjudicatis stare recusârit.

Comitissa Bedfordiæ morbillis laborat.

18. Courtin & aliquot Belgici Mercatores in Camerâ Stellatâ accusantur aurum contra leges exportasse, miris technis, anchoris

scilicet,

scil. concavis, &c. mulctantur illi centum millibus librarum, postquam causam per aliquot dies exaudita.

Anno
1619.

Junii 19. Rex celebrat Natalem suum.

Tho. Lakus jubetur in Camerâ Stellatâ, ut publicè agnosceret sententiam, contra se latam, justam esse, & injuriam Comitissæ Exoniæ factam agnosceret.

22. Rex apud Wantsted exceptus ab H. Mildmaio Jocalium Præfecto.

Tho. Lakus recusat subscribere agnitioni calumniarum contra Comitissam Exoniæ, itidem & uxor: etsi Rossa filia confessa sit calumnias illas incestûs cum Rossâ, veneficii, & deprecationis criminis confictas fuisse, & scriptas ab Arthuro Lake, descriptas ab Hobio, famulâ Rossæ, patre & matre consociis. Hoc summum esse Regiæ Majestatis contemptum censetur.

25. Rex excipitur à Tho. Watsono Milite apud Hawsted, cum Principe, Comite Montgomerico, Barone Sheffeld.

26. Rex venatur apud Nic. Stoddar prope Nottingham.

27. Rex celebrat diem Dominicum Greenwich.

28. Invisit Comitem Exoniæ apud Wimbaldon.

29. Festo Sancti Petri Rex benè manè concioni interfuit Greenwich: à prandio venatur apud Mortlake Park.

30. Rex Greenwicho discedit ad Oteland.

Adfui in Aulâ, & nova audiui de Ducis Ossuni defectione; Marchionis Sanctæ crucis decapitatione; Legato Reginæ matris à Regis Legato duritè Romæ tractato, & in Galliam occultè remisso, Papam hoc indignè tulisse, Regisque Legatum in custodiam dedisse, quod hoc in suâ jurisdictione ausus fuit. Hæc accepit Archiepiscopus Spalatanus ab amicis in Italiâ.

Scripsi ad Jacobum Usherum & H. Bouchier in Hibern.

Feildus promovetur ad inopem sedem Lhandavensem.

Julii 1. Sex Nobiles Germani me inviserunt, in quorum amicorum albis nomen meum in amoris testimonium inscripsi.

7. Rex venit à Windesforâ Westmonasterium.

Literæ à Comite Arundelio contra Philpot ad me datæ. Jul. 7.

Rescripsi ad Com. 9. Philpotus ad me venit. 9. profect. ad Com.

10. Rex profectus ad Wantsted venatum.

13. Rex ad ædes Somersettenfes, & Prætorem Londinensem invisisse dicitur, ut commendaret nuptias filiæ Prætoris cum J. Villerio.

14. D. Dingwell creatur Comes Desmonix jure uxoris.

Anno

1619.

14 Toni-
tru à me-
ridie.

16, 17, 18,

19. pluvia.

20. pluv.

tonitr.

21, 22, 23.

pl. 24. fe-

ren. 25,

26, 27,

28. pl.

Dux Lenoxiæ mandatur in Scotiam.

Julii 15. S. Swithini dies pluviosus, aſello & præſepi coſmicè ex-
orientibus.Tho. Lake nuper Secretarius carcere liberandus & tradendus in
cuſtodiam fratri ſuo Ep. Bathoniensi & Wellenſi. Domina Roſſa
filia etiam liberatur. Ille autem elegit, ut potius in arce ageret
aliquandiu, ad rem privatam conſtabiliendam.Henricus Wotton, ſpe vanâ conſequendi officium Secretarii,
rediit à legatione Veneta.Controverſiæ inter Hollandos & Anglos è Societate Orientalis
Indiæ, & de navigatione piſcationeque juxta Greenland à Rege
componuntur, & Delegati Hollandi Equeſtri dignitate apud
Theobalds ornantur.19. Rex progreſſum incipit ad Royston, quo die Marchio Bucking-
hamiæ claſſem inviſit.Filius natus Comiti Sarisburii, cui ſponſores Princeps &
Marchio Buckinghamiæ.Donatus Legatus Reipublicæ Venetæ in Angliâ, à Republicâ
proſcriptus, ob pecunias interverſas apud Sabaudum, Londini
tamen ſecurus agit; Henricus Parkerus Clericus in Camerâ Stellatâ
libertati reſtituitur, poſtquam bis unâ de cauſâ incarceratus fu-
iſſet.Gulielmus Villiers frater natu maximus Marchionis }
Buckinghamiæ. }

Jacobus Lee, Attornatus Curii pupillorum.

. . . . Hixus filius Mich. Hixi.

facti Ba-
ronetti.Maria Croſton poenitentiam agit publicè apud S. Martinum in
Campis de calumniis contra Comitiffam Exoniæ.Sub hoc tempus Smithus filius Thomæ Præſecti Orientalis In-
diæ, qui notham Caroli Blounti, patre inconfulto, ſuperiori
Novembre duxerat, ſe ex Angliâ ſubduxit, patre & uxore infa-
lutatis.Marchio Hamiltonius & Comes Pembrochiæ iter Scotiam ver-
ſus capiunt.Vicecomes Hadingtoniæ ex æmulatione verſus Vicecomitem
Fenton, & Vicecomitem Doncaſter, quodque Rex votis in om-
nibus non ſatiſfecerit, ſe à Regno ſubduxit cum bonâ Regis gra-
tiâ, juſſus redire, cum reacerſetur.

Julii 31.

Julii 31. Edictum de aureâ monetâ examinandâ, & novâ minoris valoris cudendâ, & bilancibus à Præfecto rei monetariæ emendis ante finem Septembris.

Toto hoc mense mendici emissi deprædicarunt virtutes aquæ prope Frant viculum Suffexiæ in confinio Cantii: unde plures ex omni ordine valetudinarii eò confluerunt. Aqua acida est, & vi-triolum sapit.

Aug. 3. Dorothea Comitissa Northumbriæ post dissidia cum marito de filiabus elocatis consopita, placidè è vitâ emigravit apud Sion.

Profectus sum Londin.

7. Chesilhurstum redii.

Inquisitio in corruptelas Comitissæ Suffolciæ nuper Thesaurarii.

Filius natus Comiti Montgomerii.

Tho. Ratcliffus filius 2. Comitissæ Suffexiæ, juvenis bellulus vix 19. annorum obiit, corpore Venereis exhausto.

13. Pransus sum cum Recordatore Lond. apud Templ.

Nuptiæ inter Robertum Nantonum Secretarium & W. Lowri Viduam, filiam Thomæ Perrotti, ex Dorothea filia Walteri Comitissæ Effexiæ.

Edge rediit feliciter à Greenland & cetuum piscaturâ.

15. Nova è Germaniâ de Ferdinando electo in Imperatorem, & Electore Palatino in Regem Bohemiæ, xv. Aug. ab illis sub utraque specie, & Vaivode Transylvaniæ Bethelmo Gabor in Regem Hungariæ.

Sept. 3. Rex venit Windesoram.

Aurea Regis moneta prodiit cum ejus capite laureato; unde Laurells nomen statim invenit apud vulgus, diversi valoris, scil. xx s. cum xx. x s. cum x. & quinque solidorum cum v.

Baronissa Rossa data in custodiam Dillingtono Pensionario in insulâ Vectâ.

7. Decanum Westm. apud Chesilhurst excepi.

8. Pictura mea decidit illæsa, bonum sit præsagium.

9. Rex apud Greenwich prandet, ad Wansted properans.

10. Christophorus Hatton Miles, qui, Gulielmo Newport adoptato in Hattonorum nomen ab Hattono Cancellario mortuo, cui successit, ex ingluvie obiit, Westmonasterii noctu sepultus.

Literæ à Peirescio de H. Spelmanni Glossario.

Sept.

Anno
1619.

Sept. 10. D. Williams à sacris Domino Egertono Cancellario factus Decanus Sarum, in locum Gordoni Scoti nuper demortui, cessit verò donativo in Walliâ, & Rectoriâ Sacerdotii Sabaudò, qui comitabatur Archiepiscopum Spalatensem: centum libr. ann. Molinio ministro Gallico, & Rectoria

Quæstiones in servulos Hospitii Regii habitæ, & nonnulli loco amoti.

Joh. Whitbrok, Eques auratus, in Fleta carcere à Boughtono interficitur.

Octob. . . . Crebri internuncii de rebus Bohemicis; & rumores de Electore Palatino cum Uxore in Regem coronato.

Samuel Daniel Poeta eximius & Historicus obiit.

Theoph. Field Sacellanus Regius consecratur Episcopus Landavensis in locum Georgii Carletoni ad Cicestriam translati.

Legatus à Duce Sabaudia.

12. Courtin Belga & Bourlornachus Italus in Camerâ Stellatâ mulctantur de transferendo auro & argento extra Regnum, & corruptelis in retractando testimonia contra eos prolata.

Malè me habui ex catharro.

20. Comes Suffolciæ nuper Thesaurarius Angliæ & uxor postulantur in Camerâ Stellatâ de jocalibus Regiis malâ fide interversis, de pecuniâ in machinas, classem, rem Hibernicam, alumen detentâ, & à Regiis famulis & Beneficiariis extortâ.

Johannes etiam Bingley Miles de eisdem accusatur.

Illi per Advocatos singula pernegârunt, & probationes produci rogârunt: quod die 21. fieri cœpit.

Simon Digby cum literis ex Hispaniâ reversus.

Episcopus Lincolnienfis excipit Regem lautissimè apud ædes suas Bugdeniæ.

Baro Sheffieldius cecidit in causâ, quam habuit cum Radclisso de manerio de Molgrave in Comitatu Ebor. ex vi transcriptionis sive entayle olim factæ.

Causa Comitiss Suffolciæ ventilatur subinde in Camerâ Stellatâ.

Nov. 1. Rex celebrat festum omnium Sanctorum Westmonasterii.

3. Causa Comitiss Suffolciæ duobus diebus defenditur.

5. Episcopus Lincolnienfis concionatur pereruditè in anniversario Papistice conjurationis.

7. Nicholas Forman sibi mortem conscivit.

Nov. 8. *Causa Jo. Bingley defenditur à suis Advocatis in Camerâ Stellatâ.*

Anno
1619.

Rex Greenwici prandet, & navibus deducendis nomina imponit, alteri *Happy Entrance*, alteri *Constant Reformation*.

Nova Anglos devicisse Batavos in Orientali India. Rediit Anglica navis cum mercibus Indicis.

9. Rex à Theobalds post concionem profectus, *novum forum cogitans.*

Edictum de Tobacco distinguendo in usum Francisci Nicolls, Jasperi Leeke, & Phil. Eden.

Jacobus Balfour Scotus creatus Baro Clan Auley in Fermanagh.

Andreas Stuart de Ochiltre creatus Baro de Castle Stuart.

10. Comitissæ Suffolciæ causa disceptatur itidem die 12.

Edictum de observando jejunio quadragesimali & die Veneris, datum Roystonæ.

13. Comes Suffolciæ & uxor 30000 lib. mulctantur, & arci Londinensi incarcerandi durante Regis beneplacito.

Joh. Bingleius 2000 l. mulctatur, & in Fletâ detinendus, donec Regi visum fuerit.

15. Ambrosius Brunt Belga perdoctus Lipsii discipulus me invisit.

19. Darius Attornatus, qui fraudulenter egit cum mercatoribus exteris, collustrigio punitur.

20. Comes Suffolciæ & Comitissæ uxor in Arcem Londinensem conjiciuntur.

Edm. Withipol Miles pro calculo sectus obiit. Theophilus Finch Baronettus obiit.

26. Mercatores quidam Belgici accusantur in Camerâ Stellata de auro & argento exportato, etiam aliquot dies post terminum finitum.

29. Libertas Suffolciæ Comiti permittitur, & etiam Bingleio sub quibusdam conditionibus.

Festo sancti Andreæ convenimus in Officio Armorum, & facta partitio.

30. Nix alta.

Decemb. 2. Nive omnia cudent.

3. Solvitur gelu.

4. Jacobus Fletzerus Noremburgensis me invisit, meumque nomen in album amicorum inscripsi.

Dec. 7.

Anno Dec. 7. Mercatores exteri mulctantur 33000 l.

1619. 9. Albertus Morton venit Londinum cum novis de Frederico Electore Palatino & Uxore in Regem & Reginam Bohemiæ coronatis: nummique honorarii eorum circumferuntur, in quorum inscriptione *Dei Gratiâ* omittitur: unde lepidè quidam, non temerè; *nec mirum, quandoquidem populi gratiâ electi fuerint.*

21. . . . filius natus Pragæ Frederico Regi Bohemiæ, cui Rupertus nomen inditum, in memoriam Ruperti primi ex Palatini familia imperatoris.

Electör Brandenburgensis moritur.

23. . . . filius natus Theophilo Howardo Waldenio, quo tempore ille à Præfecturâ Pensionariorum abdicandus, & abdicatus ille quidem, fraterque ex Præfecturâ Equorum Principis.

Die natali Christi Consilarii plerique omnes, qui in Aula aderant, sacrâ Synaxi participant post primam concionem: & Rex cum Principe post secundam.

Consultationes de re monetariâ, in quibus Aurifices, Mercatores, & Officarii in monetâ cudendâ exaudiuntur.

A N N O 1620.

Anno Jan. 1. Vicecomes Doncastriæ ex legatione Germanicâ reversus, Regem accedit; & de statu electi Regis Bohemiæ, & Imperatoris edocet.

Marchio Buckinghamiæ coronâ Marchionis à Cancellario pro strenâ donatus.

Prodiit liber Regis de Regis inauguratione.

5. Leonellus Cranfeld in sanctius Consilium adscitus.

6. Baro de Donaw Legatus ab electo Bohemiæ Rege accedit Regem privatè.

Consultatio de re nummariâ in reducendo auream & argenteam monetam ad æqualem valorem; nec sine gravi Regis offensâ, qui commotior, quod Johnsonus & Dobleaius non aderant tempore cum suis rationibus.

8. Literas accepi à Dudleio Carletono, apud Ordines Legato, de ambitiosâ contentione inter Militares viros in Hollandiâ: qua de re Comitem Arundelium consului.

11. Rex Londino profectus est cælo nivoso, cum sponsalia contracta fuerunt, ut fertur, inter Marchionem Buckinghamiæ & filiam Francisci Comititis Rutlandiæ, ex Franciscâ Knivet relicta
. . . . Bevilli de Cornubiâ.

Jan.

Jan. 18. Maria Seimoura vidua : . . . Rogers, uxor Peiton jam in bello Veneto, soror Edw. Comitis Hertfordiæ, nocturno funere in Ecclesia Collegiata Westm. inhumata, magnâ Nobilium catervâ comitante.

Anno
1629.

Anna filia Thomæ Denys de Comit. Devon. obiit, ad Sabaudum sepulta.

Novi Commissarii pro Officio Thesaurarii, Geo. Calvert Secretarius & Leonellus Cranfeild, Magistro Rotulorum amoto.

Rex succenset Comiti Suffolciæ Exthesaurario, cum deprehensum esset, eum transcripsisse omnia bona in Sarisburici Comitem generum, & Gulielmum Howard fratrem.

Johannes Bingley abdicatur munere Rememoratoris Thesaurarii; & in ejus locum surrogatur Robertus Pye, famulus Marchionis Buckinghamiæ.

22. Franciscus Baconus Cancellarius Angliæ natalem diem LIX. ætatis celebrat.

Comes Wigornia, qui nuper reddidit Regi in manus diploma de vitro conficiendo, jubetur, ut in curia Requestarum assideret cum Magistris Supplicum Libellorum; quasi indignum esset, ut tantus magistratus Judicaturæ locum non haberet: quod Northamptoni nuper dixerat.

28. Tho. Lakus legit in Camerâ Stellatâ recognitionem calumniarum, quibus Comitissæ Exoniæ indignam injuriam intulisset. Recognitio hæc sive submissio erat concepta per Cancellarium, Justitiarios capitales, & Attornatum generalem, & à Tho. Lake publicè perlecta. In qua agnovit sententiam latam in se 13 die Februarii anno superiori, ob defensam & sustentatam filiam Dominam Roos, fuisse justam; quia crimen erat turpe, odiosum, & scandalosum dictæ Comitissæ: se autem crassâ credulitate, indulgentiâ, & ignorantia fuisse seductum. Præterea se peccasse agnovit, incarcerando Lucam Huttonum & Georgium Guiliams in rem suam; professus se ex animo dolere causam tam turpem, odiosam, & scandalosam defendisse; culpam à Comitissâ deprecatus: Dominos vero rogavit, ut apud Regem pro gratiâ & misericordiâ intercederent.

Comes Suffolciæ in aliquam gratiam à Rege recipitur, & etiam filii.

Febr. 1. Robertus Car de Ancre Miles singulari certamine occidit Carolum Maxwelllum, furibundum juvenem, apud Newmarket;

M m m lite

Anno
1620.

lite exortâ de Gratiofis apud Principes, Luino & Buckinghamio.

Feb. 1. Sol. splendet Mariâ purificante, & acre frigus subsequutum est. Rex postulat, ut Inquisitio fieret in bona, possessiones, & debita Comitissæ Suffolciæ, ut videret, an ille ad multam solvendam par esset.

Liberi Suffolciæ Comitissæ in gratiam recipiuntur.

Rex jubet Consiliarios deliberare de pecuniâ corradendâ ad debita dissolvenda.

7. Comes Wigornia, Custos privati Sigilli, sedet in curiâ Requestrarum.

10. Jacobus primogenitus filius Baronis Waldenii ad Audley-end baptizatur; susceptores Rex per Ducem Lenoxiæ, ipse Suffolcius, & Comitissa Salisburia.

15. Suffolcius & uxor Londinum redeunt.

Acre frigus & nix.

21. Thomas Holecroftus ex præcipiti casu expiravit.

22. Peacockus Cantabr. qui professus erat se præstigiis Regis animum in causâ Tho. Laki à vero judicio deflexisse, tormentis in arce Londinensi subijcitur: alii amentem, alii impostorem censuerunt.

29. Rex Westmonasterium rediit.

Martii 1. Episcopus Winton. prædicat coram Rege.

4. Vidi Waldenium fungentem præfecturâ Nobilium Pensionariorum.

Geo. Copyn moritur, cui in clericatu Coronæ successit Thomas Edmundus Regii Hospitii Thesaurarius.

Princeps se hastiludio exercet.

Marchio Hamiltonius admittitur in Regii lecti cubiculum.

5. Baro Roos unicus filius Comitissæ Rutlandiæ moritur, sepultus noctu Westmonasterii.

Princeps invitat Proceres ad convivium in ædibus Somersettanis, & ludum scenicum.

Eodem die Comes de Gundomara Catholici Regis Legatus apud Dubrim appulit.

6. A Prælore Cantuariensi excipitur, deinde à Comite Dorsettiæ.

8. Appulit ad arcem Lond. & perducitur per urbem ad ædes Elienses.

10. Andreas Grey, pulso tympano per plateas, colligit milites pro defensione Electoris Palatini.

Mart. 10.

Mart. 10. Convenerunt Heraldī coram Delegatis de hastiludio Principis, & audaciā Chaloneri & Comptoni Hollandi.

..... Filius natus Comiti Pembrochiæ.

Rex Westmonasterium rediit.

Domina Lake præ invaletudine ex turre liberatur : eâ lege, ut sub initium termini ad turrim reducatur, nisi se submiserit.

12. Martinus Fotherby Episcopus Sarum obiit, qui consecratus fuerat 19. Apr. anno 1618.

Comes de Gundomara Legatus Hisp. dum accedit Regem in aulâ albâ, clathra, quæ juxta ostium magnæ cameræ, præ multitudine dirupta decidunt & unâ Comes Arundeliæ, Baro Greius, Baro Gerardus, sed illæsi: Legatus ipse casurus, ab astante satellite sustentatus; periculum evasit.

13. Iterum Regem accedit, & post longum colloquium Principem accedit.

14. Rex Hampton-court adiit.

15. Ego testis advocatus in causâ inter Fenwicos & Forsterum.

24. Hastiludium in anniversarium Regis Jacobi, ubi Princeps Carolus 12 cursibus decursis omnem laudem retulit. Ego plumatus & superhumeralibus [sive Scarfs] oneratus ex colore albo, cæruleo, & viridi, mihi ignotus, ante equitavi. Deduxerunt eum pulcherrimæ cohortes Sclopetariorum & Hastatorum. Judices, Comes Leicestriæ, Vicecomes Doncastriæ, Baro North, H. Cary Contrarotulator, Fulco Grevil.

26. Rex magnâ cum pompâ à Westmonasterienſi palatio ad S. Paulum processit cum Episcopis & regni Proceribus. Ad Temple-barre Prætor Londinensis & Senatores exceperunt. Robertus Heath Recordator ingressum in urbem gratulatur. Inde ad partem Borealem inter contignationes [sive rails.] Societates Civium stabant ordine cum suis vexillis usque ad templum Paulinum, aulæis ex fenestris dependentibus.

Nec Comitum filii juniores, nec Equites Consiliarii proceſſerunt, quia de præcedentiâ convenire non poterant: Princeps nudo capite.

Ad occiduam partem, ubi antiqua ænea columna expolita, cathedra posita, & pulvinus; ad quam prostratus, cum surrexisset, Decanus orationem habuit. Inde per mediam Insulam processit sub conopæo per chorum ad traversam juxta Nicolai Baconi

Anno

1620.

tumultum: inde post breves preces & hymnos itum est ad locum, quem Joh. Gandavenfis Dux Lancastræ posuit ad conciones audiendas; Episcopus Londinensis concionem habuit de Templo Paulino reparando. Rediit Rex eo ordine quo venit.

Apr. 3. Dux Lenoxiæ, Comes Pembrochiæ, & Comes Arundeliæ conveniunt in Officio Armorum; & proponunt quo ordine Dux Lenoxiæ progrediatur ad tenendam Curiam de Vierge, & sciunt, ut Somersetus Heraldus non habeat uxorem in Officio Armorum.

5. Rex ad Hampton-court remittit 1800 l. Comiti Nottinghamiæ, quas debuit Reginæ Elisabethæ & sibi.

6. Dux Lenoxiæ, Seneschallus Hospitii Regii, tenuit curiam Virgæ, in prætorio Westmonasteriensi.

6. & 7. Grandinat. Intensum frigus Saturno decurrente per 27. gr. II, ubi est Perigæum Excentrici.

14. Die Passionis Domini Comes Oxonii & Henricus Parkerus intempestâ nocte, luxu perdit, invadunt ædes Powellii apud S. Ægidium, ubi Domina Rossa diversabatur, ut stuprum inferrent, sed à vigilibus capti malè mulctantur.

Newell installatur Præbendarius in locum Cuthberti Bellot:

18. Princeps, Marchiones Buckinghamiæ & Hamiltoniæ exercent Hastiludium Westmonasterii, palmamq; retulit Princeps 12 cursibus decursis, iudicio multitudinis & Comitis Arundeliæ, Vicecomitis Doncastriæ, Baronis Sheffeld, Henrici Cary Contrarotulatoris, qui iudices assidebant.

19. Filius Comitis Pembrochiæ baptizatur apud Bainardi castrum: Sponsores Rex absens per Comitem Montgomery, Marchio Hamiltonius, & infantuli avia.

Princeps Carolus assignat annuas pensiones centum librarum 18. è famulis suis, è quibus non nisi Angli . . . fuerunt, Dallingtonus tunc neglectus.

22. Nova de Marefchalco Fels, Magistro castrorum Regis Bohemiæ, profligato & occiso à Polonis sub Bocquoio.

26. Festum Sancti Georgii celebratur Greenwici.

27. Rex indixit silentium CXXX. verbi Ministris in Scotiâ, qui se Episcoporum authoritati submittere noluerunt, sed postea in gratiam recepit mense Junio.

22. Literæ Electorum Ecclesiasticorum, Saxonis, Bavari, & Lantgravii . . . ad Fridericum Bohemiæ Regem, ut novo regno cedat,

cedat, ne brevi cogatur: quoniam Bohemia sit feudum Imperii, de quo cognitio spectat ad Collegium Electorale, sine cujus assensu Fredericus regnum illud accepit. Ordines Bohemiæ hæc pernegant, & contendunt & agnoscunt nihil ab Imperio nisi feudalem investituram.

Anno
1620.

Hispanus constituit Parmensem Generalem suum in Flandriâ.

Spinola aliquid aggressurus est contra Juliacum.

Hispanus interim studet per intercessionem Regis nostri & Galli prorogare inducias cum Ordinibus.

Maii 1. Rex excepit Principem & cæteros, qui se hastiludio exercuerunt, lauto convivio apud Albam Aulam.

2. Rex dedit Calverto Secretario annuam pensionem 1000 *l.* ex custumis: [ille factus Secretarius 15 Febr. An. 1619.] Qui mihi natalis, admodum malè me habui, nec aulam adire poteram, etsi accersitus de causâ præcedentiæ inter juniores Comitum filios, & Equites Consiliarios. Ego totus Deo & divinis meditationibus vacavi.

Clarus inoffenso procedit lumine Titan.

15. Edictum de revocando Rogero Northo, qui vela dedit cum auctoritate Regiâ ad incolendum juxta fluvium Amazonum.

Tho Lakus osculatur Regis manum: uxor ad arcem remittitur, quia se submittere pertinaciter recusat.

16. Marchio Buckinghamiæ ducit Catharinam filiam & hæredem Francisci Comitis Rutlandiæ privatim apud ædes Lumleyanas.

Domina Carletona venit in Angliam ex Hollandiâ.

Treswelli servus mihi impertiit Heraldorum petitionem contra Yorkum & ipsum, quasi perturbatores omnium.

17. Fredericus Henricus declaratus successor Patris in regno Bohemiæ.

Ter tonuit, fulguravit.

20. Legatus ab Unitis Germaniæ Principibus, præfixit quo tempore Regi hunc diem ad respondendum quid faciet pro genere Bohemo.

Baro Northus in Fletam conjicitur, quod author fuit Rogero fratri ad maturandam navigationem ad fluvium Amazonum.

Nova confirmantur de quatuor Anglorum navibus interceptis, cum magnâ vi opum & pluribus Anglis cæsis ab Hollandis in Indiâ Orientali.

Denis O Roghan obiit, & confessus est se falsò accusasse J. Perrotum Hiberniæ Proregem, ex aliorum subornatione.

Maii 20.

Anno
1620.

Maii 20. Henricus Nassovius Frisiæ Gubernator apoplecticus Leonardæ moritur sine prole.

26. Profectus sum Londinum, ubi in Aulâ interfui contentioni inter Dudleium Diggs & J. Manwoodum Milites. Hic vero carceri commissus à Duce Lenoxiæ, Camerario, & Arundeliæ Comite: quod ebrius dixerit, Dudleium non audere pugnare, sed postea relaxatus.

Eodem die obiit Domina Haringtona filia Kelway, vidua Joh. Baronis Harrington, qui obiit Ann. 1613. in Germaniâ.

27. Dictavi submissionem exhibendam Delegatis pro Officio Marefcalli, in causâ inter eum & Dudleium Diggs.

Rex constituit Marchionem Buckinghamiæ locum-tenentem Cantii, postquam Baro Wottonus cefferat; & ille mox Regis consensu idem munus in Lenoxiæ Ducem transtulit.

Vicecomes Purbeck, uxor, & Domina Feilding soror ejus ad aquas Spadanæ profecti sunt, fortè ad occultandam ex superbia vesaniam.

Huntus Prebendarius Cantuariensis factus Decanus Dunelmensis: Adamo Newton accepto pretio resignante.

Junii . . . Princeps transiliens murum apud Theobalds lapso pede frontem & nasum graviter læsit, non sine vitæ periculo.

4. Rex celebravit festum Pentecostes apud Greenwich, & sacrâ Synaxi participavit, Episcopo Wintoniæ ministrante, & primam concionem habente, & Lincolnæ Episcopo coram Rege; aula admodum rara fuit. Esmæus Aubignius, quem Comitem Marchiæ Rex nuper creaverat, & multis pecuniis donârat, offensior, quod Rex expensis non satisfaceret, non dixero, odium pro gratia reponere cœpit.

5. Filius Comitis Pembrochiæ, qui natus 10 die Martii, obiit.

Gulielmus Mainardus Baronettus Bentley Foliot, & Gorges consecuti sunt, ut fierent Barones Regni Hiberniæ: fortè ex ambitione, ut præcederent Vicecomitum filios majores, & Comitum filios minores.

10. Aluredus, qui quondam Scriba D. Ever, Præsidis Walliæ, Marchioni Buckinghamiæ tractatulum politum exhibet contra nuptias Caroli Principis cum Hispanâ; unde Rex indignatus eum in carcerem conjicit.

Mainardus Baro
Wicklow:
Gorges
Baro
Dundalk.
Herveius
Baro
Roofs.

Junii 10. Dux Lenoxiæ, Marchio Hamilton, Marchio Buckingham, ejus uxor & mater, Comitissa Arundell, Tho. Comptonus prandent apud Dominum Walsingham sen. apud Chesilhurst.

11. Post preces vespertinas dominico Trinitatis Rex se Westmonasterium confert.

D. Godwinus Decanus Ædis Christi Oxoniæ, & D. Budden Regius ibid. Juris Professor obierunt.

• • • Corbet Dr. Th. alumnus ædis Christi subrogatur Decanus.

Horatius Vere designatur Generalis exercitus, qui in Palatinum mittendus; Edwardo Cecilio posthabito, qui prius erat designatus.

Volones per sonum tympani colliguntur per Urbem ad bellum Bohemicum sub signis Comitis Oxonii, Essexiæ, J. Wentworthi, &c. Edw. enim Sackvil & D. Lisle renunciârunt huic militiæ ex nescio quâ æmulatione.

19. Rex celebrat diem natalem Windeforæ, & venit ad Wansted.

♂ h 3 & ♀ Nebulæ ad meridiem.

23. Episcopus Sar. electus. Aulici quidam & Domina Smitha & Domina Walsingham prandent mecum.

26. Rex invisit Thomam Watsonum apud Hawsted, consilio venandi; sed dies admodum pluviosus, venatur tamen. Habuit in comitatu Principem, Ducem Lenoxiæ, Vicecomitem Fenton, Baronem Dacre, & alios.

29. Festo Sancti Petri, Rex postremo audivit causam de prærogativâ honoris sive præcedentiâ inter filios minores Comitum & Equites Consiliarios: & adjudicavit filiis minoribus Comitum.

Attornatus ab officio suspenditur.

Julii • • • Whitlock factus Serviens ad Legem, & Justitiarius Cæstriæ, Chamberlain factus Justitiario in Banco Regio.

Interfui electioni Westmon.

Obiit Tho. Marbury.

9. Robertus Tolsonus consecratur Episcopus Sarum, Lambethæ; manus imposuerunt Lincoln. Roffen. Cestr. D. Davenant concionem habuit.

10. Jo. Williams installatur Decanus Westmonast.

15. Horatius Vere profectus ad Theobalds, ut Regi valediceret, jam oram soluturus, in Germaniam cum 4. mille peditum ad Palatinum defendendum.

17. Edictum de ædificiis intra mille passus à Londino.

Julii 18.

Anno
1620.

Julii 18. Rex progressum incipit.

Mulcta imposita Suffolcio minuitur ad 7000 l. quæ Haddingtonio solvenda; & Tho. Mounsonus Regis manum osculatur.

20. Fulgor & tonitru nocte.

Archiep. Cantuariensis proficiscitur Cantuariam versus.

Tristia feruntur de Anglorum damnis per Hollandos in Orientali Indiâ illatis, Jordano primario mercatore occiso, & Tho. Gates milite demortuo.

15. S. Swithini dies sine pluvia: præsepi & asello cosimicè exoritentibus: sed nubilofus & frigidior h in II in perigæo eccentrici.

22. Generalis Verus, Comites Oxonii, Effexiæ, & alii oram à Gravescendiâ solverunt.

Delegati pro restauratione templi Pauli decreverunt ædes ad Orientalem & Occidentalem ejusdem ante calend. Aug. demolendas esse.

Aug. . . . Catharina Comitissa Huntingdoniæ, vidua Henrici Comitis Huntingdoniæ, filia Jo. Dudley, Ducis Northumbriæ, obiit medio Augusti sine prole; sepulta noctu Chelseiæ prope aviam.

Robertus Mansel oram solvit è portu Londini cum navibus regiis & Londinensium adversus Piratas Mahumetanos, mare mediterraneum infestantes.

9. Puer natus Edwardo Bointello.

12. Venti impetuoosi & pl. Pransus sum cum Episcopo Rossen. Rich. Mitho Brumley.

13. Non pluit occasu mat. Delphini, vide igitur an pluat exoriente Arcturo 13 Sept.

24. 5 l. pro certificatione armorum Savagii mittenda in Hispaniam. Festum sancti Bartholomæi pluviosum.

28. Nova Spinolam cum exercitu in Palatinatu consedissee; & ibidem belli aream constituisse.

29. Archiep. Cantuar. excipitur Doveræ à Domino Zouchæo Limesnarcha cum festivo gaudio, tormentorum effulminationibus, & ignibus missilibus.

Ludovicus Stuckley, qui Raleghum prodidit, quodammodo vesanus obiit.

Sept. 2. Ventus lybonotus furit & grandinat; nec Robertus Mansellus ex Tamesis ostio solvere cum classe poterat.

4. Solvit & apud the Downs subsistit.

5. Cœna-

Sept. 5. Coenavit apud Dudleium Digs, & sexto festinavit ad aulam; fortasse quia minus instructus à nautis & necessariis.

Anno
1620.

Rex succenset Comiti Wigornix, edoctus illius filiam Bruxel-
las missam, ut Sanctimonialis fieret.

Tilenus, magnus Theologus, venit in Angliam, & edit librum
contra Scotos, zelotas disciplinæ Genevensis.

Filius Hotmanni cum eo in Angliam venit.

Nova Spinolam cepisse Openheim, Chrislac, & Aslac in Pala-
tinatu, & propugnaculum juxta Moguntiam posuisse.

14. Funus Chapmanni.

Robertus filius Rob. Digby factus Dominus de Geashill.

Nautæ & milites graviter conqueruntur annonam classicariam
computruisse.

Richardus Boylus, Baro Boyl de Yoghall in Hibernia, creatur
Comes Corcagii & Vicecomes Dungarvonæ, nuptiis pactis inter
ejus filium & filiam Edw. Villiers, & Boyli filiam cum Villerii fi-
lio hærede.

27. Funus Simondi.

Lechus ab Epistolis Baroni Carew sibi mortem conscivit.

Henr. Radcliffe primogenitus Roberti Comitis Suffexiæ, qui
duxit filiam Michaelis Stanhop, obiit sine prole.

Thomas Lakus frangit brachium vehiculo excussus.

Die ult. Rex venit Westmon. invisit novam fabricam, & à
prandio ad Theobalds properat.

Octob. . . . Propositio facta, ut singuli Comites 1000 l. Barones
500. Baronetti Milites conferrent ad Palatina-
tum defendendum contra Spinolam, Imperatoris in illis partibus
Generalem.

5. Impetuosæ imbres cum grandine.

8. Nova Spinolam intercepisse Bagrac, Bing, & Clut. Cum His-
panicus Legatus subaccusaretur Regi intimasse, Spinolam non co-
gitare Palatinum cum exercitu, Buckinghamiæ Marchio, lite-
ris ad Legatum datis, agnoscit nec Legatum nec Hispanum nec
Archiducem Albertum hac in re cum Rege dissimulasse, sed sin-
gulos professos fuisse eum bella in Palatinatu gesturum.

Requiritur ab Officiariis in Cancellariâ, Scaccario, Judicibus,
& Juris professoribus, & aliis opulentis, ut subsidiariam pecuni-
am conferant ad subveniendum Electori Palatino.

Anno
1620.

Octob. 8. Paulo post Rex declarat aliis ad eum literis, se neutiquam probare abdicationem Imperatoris, & Electionem Palatini per Bohemos, dum conscientiam suam, honorem, & quam perniciosi sit exempli omnibus Regibus secum seriò perpendit, & imprimis Danorum Regi.

29. Palatinus victus, & Praga capta.

Nova adferuntur de Dampiero ab Hungaris occiso.

Henricus Carvillus de sanctâ Mariâ accersitur, accusatus quod pecuniam submiserit auxiliarem contra Electorem Rheni. Hinc Hispanus Legatus conqueritur contra Nanton Secretarium.

Rex venit Westmonasterium vigiliâ omnium animarum serò; ideòque ad preces vespertinas non accedit.

Nov. 1. Festo omnium Sanctorum matutinas preces accedit, offert, strumosos tangit; concio verò habetur nulla.

5. Celebratur festum conjurationis sulphurariæ apud Theobalds, & Vicecomites nominantur.

7. Indicitur Parlamentum inchoandum ad xvi diem Januarii.

8. Attornatus in Camerâ Stellatâ culpam agnoscit, & Regis misericordiæ se submittit.

Attornatus sistitur in Camerâ Stellatâ denuò, ubi ejus Advocati & ipse agnoscunt, quod erraverit ex ignorantia, negligentia, & facili credulitate, non ex corruptelâ, aut animo nocendi.

10. Idem mulctatur quatuor millibus, depositione à munere & incarceratione in arce Londinensi, donec Regi visum fuerit.

9. Guil. Cavendishus, filius Caroli Cavendishi, creatur Vicecomes Mansfield, traditione literarum patentium, sine ullâ investiturâ.

10. Comes Effexiæ, Comes Oxoniæ, Baro Gerard, Edw. Sacvillus, Heidonus Thesaurarius exercitûs Anglici in Angliam redeunt.

16. Dudleius Diggs & Mauritius Abbot mittuntur in Hollandiam, de repetendis Anglorum bonis interceptis in Indiâ Orientali. Rowlandus Woodward Secretarius illis constituitur, qui mihi hodie valedixit.

Funus Wil. Sebright.

Nox spissa.

Cum Domina Lake in Camerâ Stellatâ sistenda esset, ut culpam in Comitissam Exoniæ agnosceret, scripsit literas ad eandem, derogat justitiæ regni, & repetitis versiculis ex 139. Psalmo ad divinum Tribunal provocat, unde in Arcem datur.

Nov. 21.

Nov. 21. Comes Bridgwater, ut expiaret facellum in ædibus suis apud Barbacan Londini, Missis pollutum, de novo consecrandum censuit, & obtinuit ab Episcopo Londinensi ægrotante, ut Episc. Landavenfis delegaretur, & consecraret: quod ritè factum. Jo. William Decanus Westmonast. concionem habuit, & Cantores Westmonasteriensēs aderant.

Prodiit liber inscriptus, *Vox populi.*

Coelum nivofum & frigus intensum.

Propositum à Consiliariis, ut Nobiles, qui pecuniam ad Palatinum defendendum contulerant, non novâ contributione gravarentur, ut pecunia pro ratione facultatum cujuslibet, ne minus in subsidiariâ pecuniâ concederetur: verum hæc Regi minimè placuerunt.

29. Nova adferuntur Electorem Palatinum fufum esse, & in Silesiam fugatum; Pragam verò à Bavaro & Bucquoio captam, & fautores Electoris ex urbe ejectos.

Hæc ex literis Ducis Bavarix ad Electorem Moguntinum, impressis Bruxellis.

Gainsford incarceratur de libello *Vox Populi.*

Randolphus Mac-Surley, qui jampridem factus Vicecomes Donluz, (scil. anno 1617.) nunc creatur Comes Antrim.

Olivarus St. John Pro-rex designatur Vicecomes Grandison.

Decemb. 3. Henricus Montagu, capitalis Justitiarius Banci regii, bacillo apud New-market tradito, fit Thesaurarius Angliæ.

Egelascit.

Rex, qui procuravit opulentiam, scribit ad Consiliarios populi Scotiæ, ut agant cum opulentioribus Scotis de pecuniâ conferendâ ad Palatinum defendendum.

4. Fæx Populi tumultuatur contra Legati Hispanici famulos ob verbula, quæ exciderunt Hispano de Bohemo profligato; usque adeo ut Cancellarius juberet 300 viros ad excubandum circa Legati ædes sub Ludovico Lewknor & H. Spillero.

Fertur patrem Magistrum, qui nuper ex Angliâ Romam versus profectus, colloquium habuisse cum Comitissâ Arundeliæ Pataviis: eam unâ cum illo Romam adiisse, unde Rex offensior perhibetur.

Rex confert Thesaurario titulos & honores Baronis Kimbolton & Vicecomitis Magnavillæ: forsitan quia Kimbolton olim sedes Magnavillorum è Normanniâ.

Anno

1620.

Nunciatur in trepidâ fugâ Regis Bohemiæ Uratislaviam versus, ejus vehicula ab hoste sequente intercepta fuisse, & in iis coronam regni Bohemiæ & alia Regalia reperta, eūque jam Presburgum cogitare ad colloquendum cum Bethlem Gabor.

Decemb. 13. Scripsi ad Petrum Puteanum.

14. Novus Thesaurarius venit ad Scaccarium, Fulcone Grevillo Procancellario comitante: ubi coram Cancellario præstitit juramentum de officio Thesaurarii fidelitèr administrando. Cancellarius monuit, ut Burghleium Thesaurarium & Nicolaum Baconum Custodem Magni Sigilli sibi in exemplaria proponeret.

Attornatus, et si incarceratus, eligitur Burgenfis pro Villa Northamptoniæ à civibus zelotis.

Rex concessit veniam Ordinibus transportandi 100 tormenta ferrea cum pertinentiis: & totidem Legato Hispanico non sine multitudinis murmure.

Postulantur 20000 l. à Londinensibus: illi 10000 l. libentèr donant per societates colligenda.

Nunciatur Robertum Mansfeldium infeliciter pugnassee contra Turcicos Piratas.

Domina Lake ex carcere liberatur nescio quibus conditionibus.

23. Rex Westmonasterium venit: ad Sacellum non accessit, podagrâ impeditus.

Die Christi Natali Proceres sacra Synaxi participant in Sacello; ipse & Princeps in privato Sacello, interim Decanus Capellæ in Capellâ concionem habuit.

Scottus Dec. Ross. obiit.

Edwardus Villerius designatur Legatus in Bohemiam. Discessit 3 Januarii.

26. Edicitur, nequis intemperatâ libertate loquatur aut scribat de arcanis Imperiorum.

Jacobus unicus filius Comitis Bridgewater obiit.

Cadenet Marecallus Franciæ, Frater Ducis Luynes gratiosus illius venit Londinum cum magnâ Nobilium catervâ, flumine exceptus apud ædes Somersettenses: in cujus adventum officinæ in Aulâ Westmonasterii amoventur. Die Dominico carpentis cum suis per plateis advectus, Regem accedit in superiori domo Parliamentariâ: postea sermones privatos habet cum Rege.

Creantur Vicecomes Fielding & Baro de Newnham Paddocks,
Henricus Cary Vicecomes Falklandiæ & Baro item
Greius Northumbreius Vicecomes in Scoria
Constabulus de Flamburrough. In Hibernia etiam
Fitz-Williams creatus Baro de Liffer Willimottus Vice-
comes Calfeildus Baro Charlemont.

Anno
1620.
~~~~~

Rogerus Northus, accepto ab Hollandis nuntio, Regem illum
proposito edicto revocasse, sponte rediit, & in arcem Londinen-
sem datur.

ANNO 1621.

Januar. 1. Rex non adiit Sacellum; sed Princeps cum Præceribus. Anno
A prandio Legatus Gallicus eum invisit. 1621.

Dux Lenoxiæ lautè excipit Legatum apud Hampton-Court
venatione & aucupio.

~~~~~

4. Rex Legatum & Gallos opiparo prandio in superiori Consistorio
Parlamentario excipit.

Sederunt hoc ordine: Rex in mediâ mensâ; ad sinistram Le-
gatus: ad caput mensæ Legatus Ordinarius. Dux Alvernix
abiit, quia ad Regis mensam non adhibitus. Princeps convivio non
intererat.

Die Epiphaniæ Rex adiit Sacellum, ægrè sustentatus, offert
aurum, thus, & myrrham, & LXXX strumosos tangit.

Filius natus Comiti Sarisburix.

7. D. Cancellarius accersit me & Norreium, & sermones habuit
benè manè de necessariis ad honorem Vicecomitis apparandis:
statuerat enim Rex eum titulo Vicecomitis Sti. Albani solenni
cæremoniâ investire.

8. Vicecomes Doncastriæ excipit Legatum Gallicum & comites
lautissimâ cœnâ apud ædes Essexianas, cui Rex interfuit cum
Principe, Cancellario, Thesaurario, &c.

In personato pastorum spectaculo Scoti & Angli palmam Gal-
lis præripuerunt, ut in hastiludio & decursu ad annulum; lites
in hoc spectaculo intervenerunt inter Ailoffum & Hospitii Regii
Contra-Rotulatorem; sed graviores inter Baronem Digby &
Geo. Goring, qui eum ad singulare certamen provocavit, quod
uxorem ejus sede amoverit, in qua Dux Lenoxiæ, Hospitii Se-
nescallus, eam locaret: sed Rex reconciliavit. Legatus Regi va-
ledicit.

Rex

Anno

1621.

Rex semel atque iterum accingit se itineri Theobaldas versus, sed podagrâ impeditus substitit.

Jan. 14. Die Dominico Legatus Gallicus cum suis flumine secundo ad Gravesendam devehitur.

Baro Norris & Wrayus agunt mecum de titulis Comitum Gloucestræ vel Bristolæ, & Vicecomitis Abington; & de titulo Baronis Rycot aut Tame transcribendo Edw. Wraio cum unicâ Baronis Norisii filiâ.

13. Concilium Militare instituitur, ad quod advocantur Comites Oxoniæ, Essexiæ, Leicestræ, Vicecomes Wilmot, Baro Davers, Edw. Cecilius, Horatius Vere, Binghamus. His quædam proponuntur de recuperando Palatinatu.

Montgomery Episcopus Midenfis & Clagherensis obiit. Doctor Usherus succedit.

Parlamentum prorogatur ad ultimum mensis diem.

14. Rex profectus est ad Theobalds; quo die Nantonum Secretarium increpuit, & à Secretarii munere suspendit; quia (ut dicitur) egerat cum Gallico Legato de nuptiis Henriettæ sororis Regis Galliarum, Rege inconsulto.

Febriticavi statim a prandio, & totâ nocte gravissimè.

Dominus Buck, Præb. West. ferè nonaginarius obiit.

Episcopus Hereford. me invisit.

Baro Norris significat mihi, Regem concessisse titulos Comitum Berkshiriæ & Vicecomitis Tame.

Tho. Coventry, qui fuerat Sollicitator Regis, factus est Attornatus: Robertus Heath, qui fuerat Recordator, factus Sollicitator: Robertus Shutus Recordator Londini, qui obiit 6to Februarii.

Vicecomes Haddington fit Comes Holdernessæ & Baro de Kingston, cum accessione honoris, ut gestet gladium coram Rege die V. Augusti, scil. Conjuratōis Goureanæ.

27. Cancellarius creatus est plenariâ investiturâ Vicecomes S. Albani, trabeam prægestavit Baro Carew; coronulam Baro Wentworth, Marchio Buckingham sustentavit. Ille gratias Regi egit septemplex; quod ipsum primò Sollicitatorem. 2. Attornatum. 3. Consiliarium privatum. 4. Custodem Sigilli. 5. Cancellarium. 6. Baronem Verulamii. 7. Vicecomitem Sti. Albani.

Jan. 29.

Jan. 29. Jacobus Leigh, Attornatus Curiae Wardorum, constituitur capitalis Justitiarius in Banco Regio : & in Curia Wardorum Walt. Pye Attornatus.

30. Die mensis penultimo, coelo nungido & frigido, Rex venit eques sub conopæo ad templum Westmonasteriense cum Regni Proceribus ordine pulchro: concionem habuit Lancelotus Andrews Episc. Wintoniensis: Comes Cumberlandiae gladium prægestavit: Rutlandius pileum; Arundelius virgam Marecalli. Concionem habuit Episcopus Winton. textus psalmo 82. *Deus adstat in congregatione Principum.*

Feb. 2. Festo Purificationis sol toto die clarè splenduit: vide an frigus intensius subsequetur.

4. Tho. Richardson admissus est Prolocutor inferioris confessus, & Regi præsentatus; qui venit in carpento privatè, & rediit ante horam sextam.

6. Acriter disputatur in inferiori confessa de libertate loquendi contra Recusantes, Papisticis picturis; ut ex Urbe submoverentur; de eorum ad Hispanici Legati Missas exaudiendas concursu; de subsidio conferendo. Proponitur etiam, ut singuli ex inferiori confessa sacrâ Synaxi participant; ut Jacobus Ulherus Episcopus Midenfis concionem haberet, Decano Westmonasteriensi quasi posthabito.

Acre frigus.

Edw. Cokus se optimum Patriotam hac die gessit: docuitque proclamationem quamcunque contra Parlamentum non valere.

In Superiori proponitur, de tormentis ferreis, de revocando.

Edw. 3. de constituendis quibusdam, qui exaudiant querelas de injustitiis in Cancellariâ, & aliis Curis, nec non de actu reasumptionis.

10. Frigus solvitur.

Sheppardus, quod Puritanos liberius perstrinxit, è Parlamento ejicitur, & Fludus, quod nihil juris competere Palatino in Bohemiae regno, stigmate inuritur.

In inferiori domo conqueruntur quidam, tormenta in Hispaniam transmitti; & hoc Regi significatur, qui respondit, se ante biennium licentiam Hispani Legato transmittendi fecisse; uti etiam Ordinibus Unitis & Duci Brunswicensi, & se non posse non fidem liberare.

Anno

1621.

Feb. 16. Comes Berkshirix stetit in angusto introitu Camera Parlamentiæ cum famulis colloquens; Baro Scroope eum præterit, & ob loci angustias eum paulum loco movet: unde ille commotior insequitur, & rudiùs protrudit coram Principe & universo consessu, unde Fletæ adjudicatur arctius custodiendus.

Eodem die Communitas offert duo subsidia Regi; & executionem legum in Papistas exigit, atque ut ad suas ædes relegentur, & exarmentur.

18. Inferior Confessus sacra Synaxi participat apud sanctæ Margaretæ Westmonast. Concionem habuit D. Usherus Episcopus Midenfis, ex 10 capite, V. 7. prioris ep. ad Corinth. *Quoniam unus panis, unum corpus, quod multi, &c.*

19. Die tamen 19. Edw. Sacvillus & 20 Gulielmus Airmin seorsim communicant in Collegiatâ Ecclesiâ Westmonasterii, & postea Gul. Airmin.

21. Plures ex Comitibus & Baronibus petitionem per Principem exhibent, ne novi Hiberniæ & Scotiæ Vicecomites locum habeant in Anglia ante Barones Angliæ. Hoc Rex ægrè tulit, & Baroni Despenfer succensuit.

Eodem die coepit agi de gravaminibus, in Domo inferiori & Drake ex Devoniâ probat Ægidium Montpessonem iniquius contra diversoria tenentes, & cervisiam vendentes per administratos suos, famulos Thesaurarii & Cancellarii, Dixon & Almond egisse.

Ante hos dies respondit Rex quinque articulis contra Recusantes, optatque ut legum severitas in eos adhibeatur: providè tamen, ne Pontificii Principes in Reformata Religionis cultores irritentur: se verò acturum cum Hispani & Galli Legatis, ne Angles ad suas Missas admittant. Docuit etiam Gallum jam cogitare obsidionem Rupellæ, Sabaudum Genève, & Hispanum Valteliniam in suam possessionem reddidisse, &c.

Sebastianus Harvey ille opulentus obiit.

23. Franciscus Michell Eques Auratus, nuper creatus, mittitur ab inferiori Confessu ad Turrim Londinensem ignominiosè per Urbem, ob graves exactiones ad cervisiam vendentes & publica diversoria tenentes.

Edw. Somerset filius natu minimus Comitis Wigornix obiit hydropicus.

24. Armilustrium Middlesexix in Toothill.

Baro Digbeius Londino solvit.

Henricus Portman, qui duxit filiam Comitis Derbiæ, obiit.

Febr. 24. Barones Angliæ, qui iniquè tulerant, Vicecomites Hiberniæ sibi prælatos, jubentur accedere Regem, & manum ejus osculari. Pauci admissi, & illi objurgati.

Ex Italiâ nunciatur Paulum V. Pontif. Max. obiisse, & in ejus locum susceptum de Ludovicis Episc. Bonon. eumque nomen Gregorii xv. assumpsisse. Iis diebus Hispanus proponit pacem generalem Ordinibus Unitis his conditionibus, i. e. si eum Protectorem eorum agnoscant: 2. si in Orientales & Occidentales Indias non amplius navigent. 3. si permittant Catholicis suam religionem exercere & sua templa habere. 4. si navigationem inter Antwerpiam & Zelandiam aperiant.

Martii 3. Ægidius Montpesson, postquam vocatus esset coram inferiori Confessu, sibi malè conscius aufugit. Mox Proclamatio ad eum apprehendendum prodit. Buckinghamius eum derelinquit, in quo spem posuerat.

9. Inferior Confessus queritur, Jurisconsultos, quos miserunt referre ad Proceres, malâ fide egisse, & prævaricatos esse.

10. Rex audit inferiorem Confessum de prævaricatione istâ, & postea aucupio se oblectat.

Albertus Morton redit à Germaniâ, & Rex eo die non admittit.

14. Malè convenit inter Marchionem Buckinghamiæ, Southamptonium, Sheffieldium, qui illum interruperant, quod sæpius eadem de re loqueretur, & extra ordinem in Parlamento receptum; sed Princeps reconciliavit.

Robertus Bowyer Clericus in Parlamento obiit.

J. Cotton de Cant. Miles obiit.

Subsidiorum concessionem factam à Clero Provinciæ Cantuariensis Regi exhibent cæterorum nomine Wintoniensis & Lincolnensis apud *Hamptoncourt*. Cancellarius repetundarum postulatus præ se fert, quasi honoris pertæsus, officio cederet, laceratus plurimum calumniis.

18. Vaivode Sandomariæ filius, Legatus à Rege Poloniæ, Regem Westmonast. accedit, & Latine significat, quanta moles bellorum orbi Christiano impendeat à Turcâ hosti communi, ex turbis in Germaniâ exortis.

Anno
1621.

Martii 18. Variatur in Parlamento de antiquitate Academiae Oxon. & Cantabr. quænam prius nominanda in concessione subsidiorum. Funus Sebastiani Hervey.

Cancellarius mittit literas per Buckinghamium ad Dominos Parliamenti, & orat^r, ut innocentem & inauditum non condemnent ex falsis quorundam suggestionibus.

23. Anniversario hastiludio cum Princeps intraret, imber grandinosus depluit, & mox serenitas gratissimè illuxit: ille vero 12 curibus palmam cæteris præripuit.

27. Rex Parliamentum accedit, & sententiam in Ægidium Montpeffon pronunciat: uxoris tamen dignitate illibata.

28. Parliamentum prorogatur ad 18um Aprilis.

29. Jo. King Episc. Londinensis ex calculo obiit.

30. Edictum de proscriptione Ægidii Montpeffon, & aliud de revocatione patentium diversoriorum & tabernis Cervisiariis, necnon patentium pro filo aureo & argenteo ductili; atque etiam de conformitatibus.

April 5. Nunciatur Philippum 3. Hispaniarum Regem placidè obisse, filiumque Philippum 17. annorum successisse.

Edw. Villiers domum rediit.

Quidam Apprenticii Londinenses, qui Hispani Legatum indignè tractarunt, flagris per Urbem caduntur.

Edw. Comes Hertfordiæ moritur.

6. Rex venit ad Prætorium Londinense, & gravissimè objurgat Magistratus de vulgi insolentiâ contra Legatos; & Nobiles in urbe Londino & locis adjacentibus interminatus, se armatis legionibus cohibiturum: eaque de re 8. Aprilis edicatur.

20. Joh. Benet, Judex in Prærogativâ Curia, gravitè accusatur de exactionibus & corruptelis: unde primum Viceromitibus London. & mox carceri committitur.

Sententia lata à Proceribus trabeatis.

Maii 1. Adivi Sanderherst, & frustra quæsi castra Alexandri Severi Imperatoris, qui in Britannia occisus in vico Sisila; crediderunt nonnulli hoc loco occisum fuisse: sed ex conjecturâ & nullo certo argumento.

2. Natalis mihi, quo bonis studiis & piis meditationibus totus vacavi.

Magnum Angliæ sigillum cum Cancellarii autoritate auferitur à Vicecomite S. Albani die 3 Maii; & traditum The-saurario,

faurario, Camerario, Duci Lenoxiæ, & Arundeliæ Comiti. Anno
Maii 2. Cancellarius adjudicatus est carceri pro Regis arbitrio: 1621.
 mulctatur 40000 l. excluditur omni loco in Parlamento & ju-
 dicaturâ, & ne accedat Aulam intra 12 mil. pass.

Sententia pronunciatur in inferiori Domo contra Fludum, qui
 probrosè calumniatus est Principem Palatinum & uxorem, sed à
 Rege revocatur, qui edoceri cœpit, an ulla sit Judicaturæ autho-
 ritas in Confeſſu inferiori.

5. Franciscus Michel ſiſtitur & judicatur, ut Equeſtri dignitate
 degradaretur, ſine præjudicio uxoris & liberorum: ut nulla in
 re munia gerat, 1000 libr. mulctetur, incarceretur, donec Regi
 viſum fuerit, in Finsbury-feild in carcere, quem poſuit ipſe.

Altercatur inter Procereſ de ſiſtendo Elvertono ex-Attornato
 judicio: Baroneſ cenſuerunt utramque partem exaudiendam;
 Arundeliuſ contra. Baro Spenſeruſ, cui cum Arundeliuſ paſto-
 ritiam vitam objiceret, reſpondit, Rex, qui me ex ignobili no-
 bilitavit, item te ex ignobili nobilem reddidit. Attinctuſ vero
 fuerat; ſed Princepſ Caroluſ in priſtinam gratiam reſtituit.

Arundeliuſ in Arcem mittitur.

Elverton Ex-Attornatuſ mulctatur.

Clemens Cocuſ filiuſ natuſ minimuſ Edw. Ex-juſtitiarii in tur-
 rim conjicitur, ob inſolentem calumniam in Morifonum.

9. A mēridie tonat.

15. Robertuſ Tonſon Epīſc. Sarum obiit Weſtmonaſterii inopſ, ibi-
 que ſepultuſ: liberoſ reliquit 15. & uxorem viduam.
 Epīſc. Carleolenſiſ obiit.

Fluduſ, qui probroſè Palatinum & Palatinam irriſerat, equo
 facie ad caudam obverſâ per Urbem vehitur; in collīſtrigio ſpe-
 ctaculo exponitur; flagellatur, litera K. fronte inuritur, mulcta-
 tur, & perpetuo carcere damnatur.

Comitiſſa Kellyſ fil. Norriſ obiit.

Excancellariuſ in arcem traditur, poſt biduum deliberatuſ.

Rex per Cheſſilherſt venatur ult. Maii.

Junii . . . D. Davenant ſurrogatur in locum Tonſoni ad Epīſcopatuſ
 Sarum, cui Rex præcepit, ne uxorem duceret.

Melburnuſ Menevenſiſ ad Carleolenſem ſedem tranſlatuſ.

Mountaigne Lincolnienſ. ad Londini Cathedram.

Williamſ Decanuſ Weſtmonaſterii ad Lincolniam nominatur, &
 Cuſtoſ ſigilli magni conſtituitur.

Anno
1621.
~~~~~

Præfectus Coll. S Joh. Cantabr. ad Menevens. sedem transfere-
endus, & Senhouse in ejus locum.

Curlus surrogatur Tookero in Decanatu Leichfeldiæ.

16. Comes Southamptoniæ Decano Westmonasteriensis in arcam
custodiam traditus.

Item Jo. Seldenus & Edwinus Sands Vicecomiti London.
committuntur.

Postremo die termini post meridiem horâ tertia Franciscus Mi-
chel Miles adducitur à Vicecomitibus London. ad Prætorium
Westm. mox advenerunt Commissarii pro Officio Comitis Ma-
rescalli, viz. Custos privati sigilli, Dux Lenoxiæ, Marchio
Buckinghamiæ, Comes Arundeliæ, & plures Barones spectato-
res. Coram his Franciscus Michel sistitur. Deinde sententia
Parlamenti in eum clarâ voce à Philpoto Prosecutore ad arma
prælegitur; calcaria à servulis Equitis Marescalli diffecantur &
projiciuntur: inde gladio, qui argenteus erat, cum auratus esse
deberet, discingitur, qui supra caput diffringitur & projicitur.
Postremo pronuntiatur eum non amplius esse Equitem auratum
sed nebulonem, ut olim Andreas de Harclâ, cum degradatus ab
Antonio Lucy.

Garterus, Clarenceux, & Norroy Reges Armorum federunt
ad pedes Commissariorum.

Th. Hariotus, Mathematicus insignis, moritur: bona legavit
Vicecomiti Insulæ & Thomæ Ailsburio.

Dux Lenoxiæ ducit viduam Comitissæ Hertfordiæ.

Interfui electioni Westmon. 4 dies ibi mansi; die Jovis Chessilhurstum
redii.

Julii . . . Rex Edwardum Cook & Uxorem reconciliavit.

Essexius cum paucis in Hollandiam se recipit.

15. Joh. Williams Decanus Westm. factus est Custos magni sigilli, &
preces vespertinas audit; Manwaringo prægestante sigillum, &
Suttono Atrienfi.

Episc. Bangor examinatur, & in le Flete datur; sed paulo post
liberatur.

Edw. Montague creatur Baro Montague de Boughton.

Fulco Grevil creatur Baro Brook, & Tho. Baro Darcy de
Chich creatur Vicecomes Colcestriæ sibi & hæredibus Thomæ
Savagii.

Julii

Julii 15. Henricus Baro Hunfdon creatur Vicecomes Rochford, Leonellus Cranfeld creatur Baro Cranfeld de Cranfeld in Com. Bedford. duxit filiam Jacobi Bret. Edicitur de Parlamentariis negotiis.

Anno
1621.

Comes Oxoniæ in custodiam datus ob garrulitatem; item G. Leeds Miles, & Sutcliffus Decanus Exoniensis, & Christoph Nevil Miles, & Brisæus Minister.

Marchio Hamiltonius legatur in Scotiam ad Parlamentum tenendum; & Vicecomes Doncastriæ ad Gallum extraordinarius Legatus.

Edw. Herbertus revocatur è Galliâ, quod Luinum Constabularium irreverenter tractasset.

Edw. Sackvillus in ejus locum destinatur.

Georgius Mountaigne translatus à sede Lincolnienfi ad Londinensem.

Swithini festum serenum, Afellis & Præsepi Cosmicè exoritentibus.

Bossevillus redit in Galliam cum fasciculo ad Puteanum.

18. Comes Northumbriæ è custodiâ, in quâ 15 annos integros conditus jacuisset, liberatur, tormentis majoribus effulminatis.

Comes Southamptoniæ eodem tempore liberatur. Item Edwinus Sands & J. Seldenus.

D. Wilsonus cessit pro pecuniâ numeratâ & annuo munere. Scholarchia Westmonasterii.

H. Spelman me invisit.

Albertus Archidux Austriæ obiit Bruxellis A. ætat. 62. Dum Archiep. Cant. venatur in Burnhil Parke Baronis Zouch juxta Hertford Bridge, forte fortunâ custodem arcubalistâ occidit. Quæritur, an hoc non spontaneo homicidio irregularitatem incurrit aut suspensionem.

Bucquoius ille bellicosus occiditur apud Newhewfel ab Hungaris, ex insidiis interceptus.

Edictum ne de imperii arcanis Regum, Regnorum negotiis licentiosè loquantur.

Aug. 5. Halo circa ☉ h. 4. P. M. Gulielmus D. S. John, filius primogenitus Marchionis Winton. obiit.

Holms Præcentor Westm. obiit.

Baro Chandos ad aquas Spadanas obiit.

Anno
1621.
~~~~~

Aug. 5. Dr. Hackwell Principi à sacris scripsit tractatum contra nuptias cum Hispanâ, quem Principi, Rege inscio, tradidit: unde Rex offensior Th. Murraium Principi à secretis, Doctorem, ejus fratrem, & omnes confcios in custodiam dedit.

Comitissa Bedfordiæ rediit ex Hollandiâ, quo profecta fuit ad invisendam Bohemiæ Reginam.

Guil. Cotton Episc. Exon. obiit.

Meredyth Decanus Bath. & Wellen. obiit.

Dum Rex per Baronem Digby intercedit apud Imperatorem & Hispanum, ut Bohemiæ Ex-Rex in avitum Palatinatûs honorem restitueretur, ipse Ordinum signa secutus, contra eos militat; unde Rex offensior illum increpat.

Guil. Du Vaire Procancellarius Franciæ & Episc. Lexoviensis obiit anno ætat. 64.

Ult. Aug. Noct. sanguinem coagulatum sæpius eructavi.

Sept. Edw. Villiers missus in Germaniam ad Comitem Palatinum rediit sub finem mensis.

Chasma in Coelo visum.

Rediit ex Indiâ Orientali navis dicta Jacobus Magnus, pipere & pretiosis mercibus onusta.

Geo. Chaworth mittitur ad Archiducissam, ad condolendum morti Alberti Archiducis.

Comes Arundeliæ factus absolutè Comes Marescallus Angliæ cum annuâ pensione 2000 l.

Funus Georgii Boul Senatoris Londini.

Rob. Maunsell, Præfectus Classis Anglicæ contra Piratas Turcos, ex Mediterraneo rediit, re nullâ præclarè gestâ.

Fulco Grevil Baro Brook, factus à camerâ lecti Regis, cedit officio Cancellarii Scaccarii Ric. Westono.

. . . . Suckling factus regni Consiliarius.

Octobr. Cottingtonus agens in Hispaniâ designatus Secretarius Principi loco Thomæ Murrey.

9. Custos sigilli adiit Prætorium Westm. sine pompâ. Piratæ Algeriani deprædantur XXXV. plus minus Anglorum & Scotorum naves, in vindictam belli per Robertum Maunsell illati.

Fertur Polonium magnâ clade à Turcis affectum, filium ab illis captivum abductum.

15. Causâ auditâ, an Yorkus fuerit Heraldus, non esse probavit Noyus; contra Whitfeldus capitalis Baro Scaccarii Yorko imprimis favit.

Octob. 15.

Octob. 15. Funus Guil. Reade Mil.

Festo S. Lucæ Prætorium Westm. inundatur.

Baro Digbeius è Germaniâ redux, quid cum Imperatore egit, Regi & Consiliariis enunciat.

Parlamentum in finem hujus mensis edicitur.

Arfennius venit ab Ordinibus Unitis in Angliam de rebus Indiæ Orientalis.

Novembr. . . . Archiep. Cant. declaratur à Delegatis, nec irregularitatem incurrisse, nec scandalum Ecclesiæ fecisse.

11. D. Williams Custos magni sigilli & Decanus Westm. consecratus Episc. Lincol. in Collegiatâ Ecclesiâ Sancti Petri; manus imposuerunt Londinensis, Wigorn. Elien. Oxon. Landavenfis, à Rege speciali authoritate delegati.

Nov. 18. D. Davenant in Episcopum Sarum; Valentinus Cary in Episc. Exon. Guil. Laud in Episc. Menevensen consecrantur in Capellâ Palatii Episcopi Lond. Manus imposuerunt Londini. Wigorn. Oxon. Eliens. & Landavenfis. Vicecomes Colcestriæ, Vicecomes Rochfordiæ, Baro Brook, Baro Montacutus, trabeati inter Barones trabeatos, in Cameram Parlamentariam introducuntur: & traditis Custodi sigilli diplomatibus, & mox ab eodem redditis, in suis sedibus collocantur.

Tumultuosius agitur in inferiori Confessu de incarceratione Edwini Sandes, donec Calvertus Secretarius protestaretur, cum incarcerationum fuisse, non de causâ Parliamentariâ.

Gravis tempestas concitatur in inferiori Domo contra Recusantes, & decernitur, quod subsidia duplata, ut alienigenæ, solvant, quandoquidem se alienos à religione receptâ, & Papæ devotos præbuerunt.

Eodem die tertium subsidium conceditur.

Tristitia ex Palatinatu nunciantur, scil. Heidelbergam esse expugnatam. Horatium Verum & Anglos profligatos esse; sed falsò.

22. Rex remittit omnem irregularitatem Archiep. Cantuariensi, si quam fortè incurrit.

Decemb. 4. Petrus Heymore & alter mittuntur ad Edwinum Sandes, sciscitatum, an ille de causis Parlamentariis in custodiam datus fuerit.

Subsidium concessum persolvendum Febr.

Anno

1621.

Decemb. 4. Postridie Rex literis missis graviter increpat inferiorem Confessum, quod ad Edwinum Sands miserit: jubet, ne de Imperii arcanis sese immisceant; ne de nuptiis filii agitent; Hispano charissimo fratri ne obloquantur, &c. parumque absuit, ne Confessus dissolveretur.

Ferdinandus filius & hæres Baronis Dudley obiit, filiola relicta.

14. Confessus inferior quosdam è suis ad Regem mittit, deprecatur, quod in arcana Imperii se immerferint, de nuptiis Principis cum Hispanâ tractarent: rationes, cur hæc fecerint, edocent; mala ingruentia exponunt, & quæ remedia adhibenda, bellum Pontifici & Hispano indicendo, & Pontificios in Anglia severioribus legibus coercendo, Protestantefque foras majoribus auxiliis sublevando.

Yorkus & Sommerfettus Heraldi sistuntur, ob verba contemptim effutita contra Comitem Marefcallum coram Prælide Concilii, Duce Lenoxiæ, Marchione Hamiltonio, Comite Wigornix, Barone Digbeio, & ipso Comite Marefcallo; atque unanimi consensu Marefcalliæ adjudicantur.

Brogravii ædes in Hertford. deflagarunt.

21. Non benè convenit inter Regem & Confessum inferiorem; unde protestatione de tuendâ libertatê factâ, Parlamentum ad Febr. prorogatur, & quodammodo dissolvitur.

Nocte subsequente plures ædes in Chancerylane fortuito incendio deflagarunt, multis Archivis vi ignis absumptis.

Vigilia Nativitatis Christi Rex adiit preces vespertinas; & similiter ipso festo tam matutinas quàm vespertinas.

Rex jubet Wrightum inferioris Confessûs Clericum, ut Consiliariis traderet commentarios inferioris Confessus, ut Reipublicæ gravamina clariùs videret.

27. Rex suscipit filium Thesaurarii è sacro fonte; consponsores Marchio Buckinghamiæ & uxor: Cancellarius baptizavit.

Eodem die Edw. Cooke, ad arcem Londinensem mittitur; postridiè examinatur.

Robertus Cortonus & Tho. Wilsonus mittuntur ad executiendâ scripta Edw. Coci.

Vigiliâ circumcisionis Rex non adiit preces vespertinas.

ANNO 1622.

Jan. 1. Die Circumcisionis Rex audit preces matutinas, descendit, offert, ascendit, reliquas preces audit.

Comes Wigorniae gladium prægestavit.

Idem in festo Epiphaniæ, quo concionem habuit Doct. Ratcliffus Ænei-Nasi Coll. Custos.

Tobias Matthæus accersitus in Angliam venit, ut ejus operâ Rex in nonnullis uteretur.

6. Parlamentum Edicto dissolvitur.

Rex cum Principe Theobaldenses ædes adiit: in itinere parum abfuit, quin submersus fuerit, equo excussus tertio à Theobalds lapide.

Dominus Sheldon, Juris Oxonii Professor Regius, me invisit. Edictum pro indemnitate eorum, qui passi sunt damna, ex incendio in Chancery-Lane.

Marchio Buckinghamiæ, ejus uxor, & mater confirmantur ritè ab Episcopo Lond. quo die cum suis templum ingrederetur, & in chorum ascenderet, quidam facetè luserunt, quod malè luerunt.

Robertus Philips, qui tantoperè nuptiis cum Hispano adversatus, in arcem Lond. abditur. Item . . . Mallory ex comitatu Eboracensi.

Somersettus Comes ex diutinâ in arce Lond. incarceratione liberatur, & jubetur, ut se contineat apud Vicecomitem Wallingfordiæ, & in circumviciniâ.

Edw. Cooke arguitur malâ fide egisse in causa Comitum Somersetiæ, reticendo quasdam confessiones veras, & falsas obtruendo.

Tho. Howardus filius secundo genitus Tho. Comitum Suffolciæ créatur Vicecom. Andover, & Baro de Charleton, duxit filiam Gul. Cecillii filii junioris Baronis Burghley.

28. Comes Oxon. & Franciscus Steward emittuntur cum quibusdam navibus armatis ad intercipiendas naves Ordinum ex Indiâ Orientali reversas: sed illæ in Zelandiam evaserunt.

Franciscus Comes Berksiriæ sub hoc tempus sibi mortem conscivit, filiâ relicta innuptâ, & filio naturali, cui mille libras reddituum legavit.

Anno
1622.

Rex edito libro rationes reddit, cur Parlamentum dissolveret.
Febr. 2. Festo Purificationis sol resplenduit.

Comes Oxon. ad Ordinum naves Indicas intercipiendas emissus, sed illæ faventibus ventis evaserunt.

Rex aucupatur apud Newmarket.

- ... Hubbard filius Henrici Hubbard, Justitiiarii ad communia placita, ducit in uxorem filiam secundam Comitis Bridgewater : duxerat ille prius filiam Comitis Leicestriæ.
20. Henricus Savillus Eques auratus, optimè meritis de Academiâ Oxon. & universâ Republicâ literariâ, ingens sui desiderium literariæ nationi reliquit, anno ætat. 69. Sepultus Etonæ funere nocturno. Successit Tho. Murray Scotus, & in Mertonensi Collegio Brentus.

Antonius de Dominis Episc. Spalatenfis pertæsus beneficentiæ Regis se accingit ad iter Romam versus, nescio quâ spe convocandi generalis Concilii & rem Religionis componendi. Venit in Angliam Decembre 1616.

Rainutius Dux 2. Parmæ obiit Martii reliquit filium furdum & mutum. Edw. fil. 2. successurus est.

Ædes meas Siwardo elocavi pro reditu annuo 4. sugar loaves five saccharatis Pyramidibus.

Balkanquall Scotus consequitur ejus resignatione Præfecturam Domûs Sabaudix : & Baro Digbeius ad Hispanicum iter se accingit.

Prodiit liber inscriptus *Cancellaria Hispanica*.

Hastiludium prorogatur, quia cœlum pluviosum, in 7 dies.

Navis Hollandica ex Orientali India redux, capitur à Merwino Pro-Admirallo & Portero (Endymionis fratre) cum magnâ vi opum.

Richardus Westonus Cancellarius Scaccarii mittitur ad Archiducissam.

Comes Gundomarius cogitat de reditu in Hispaniam, & Vicecomes Doncastriæ accingit se itineri in Galliam.

Martii 30. Marchionissa Buckinghamiæ filiam primogenitam peperit : statim morbillis correpta difficulter evasit.

Joh. Suckling factus est unus ex Principalibus Secretariis.

Vicecomes Doncastriæ in Galliam mittitur.

April. . . . Vicecomes Swartzenburg venit Legatus ab Imper. Ferdinando.

April.

April . . . Comes Pembrochiæ deduxit illum à Gravesenda flumine secundo ad ædes Somersettanas.

Regina Franciæ abortit.

Eodem die nunciatur, Regem Bohemiæ cum pauculis ex Hollandiâ in Daniam transmisisse, ut novum bellorum incendium ibi excitaret, quod Regem nostrum malè habuit.

7. Winif à sacris Principi Carolo ejus gratiâ excidit, quia ineleganti declamatione assimilaverit Fredericum Ex-Regem Bohemiæ agno, & Spinolam lupo sanguinolento, quod Regem malè habuit.

8. Imperatoris Legatus ad Regem admittitur cum comitatu, die Dominico in superiori domo Parlamentariâ cum magna congratulatione.

In hastiludio se exercet.

Iterum lautissimo prandio in domo Parlamentariâ excipitur, & Regi valedicit.

15. Swartzenburgius me magno honore dignatus est, cum per Ludovicum Leuknorum innotuissem, plura de scriptis meis loquendo & collaudando.

18. Swartzenburg oram solvit, & cum eo Richardus Westonus, Cancellarius Scaccarii; & in altera navi Archiepiscopus Spalatensis ad vomitum.

Comes Oxon. in arcem Lond. conjicitur ob verba temerè effutita in Regem nostrum & Hispanum.

Rumor precrebuit Ductores, quos Baro Vaulx misit in Flandriam, fuisse ab Hollandis interceptos, & in mare projectos. Milites, qui voluerunt Ordinibus militare, in Hollandiam esse missos, cæteros in Angliam fuisse expositos.

27. Marcus Antonius Columna, Gubernator Cameraci, venit ab Hispano Legatus, in locum Comitis Gondomari, qui me nominatim salutavit.

Maii . . . Rich. Weston, Cancellarius Scaccarii, proficiscitur Bruxellas, cujus filius furore correptus.

2. Natali meo, clarus inoffenso processit lumine Titan.

Guil. Beecher junior mittitur in Germaniam cum Barone Chichestrio & unâ Hottomannus junior.

Foscarini, qui fuerat Legatus Reip. Venetæ in Angliâ, in carcere miserè strangulatur: & inter alia, quòd Comitissæ Arundeliæ quædam arcana impertiisset.

Anno 1622. *Maii*. 2. Quærebam frustra Dominum Theſaurarium in Aulâ, ab eo accerſitus, quam ob cauſam nescio.

Triftia ex Palatinatu adferuntur, Tillium Bavarici exercitûs Ductorem & Gonſalvum Hiſpanum Mansfeldicos oppreſſiſſe, & caſtra diripuiffè: interim Ordines Brabantiam latè perſultant.

Olivarius St. John Hiberniæ Prorex in Angliam rediit.

Junii . . . Soubize ex familiâ Rohanenſi venit in Angliam profugus.

Soubize Archirebellis venit in Angliam ad opem implorandam contra Regem ſuum, qui tamen ſurdâ aure negligitur.

Prodiit Liber politus ad promovendum connubium inter Carolum Principem & Mariam Hiſpanam.

Viccomes Grandiſon, & . . . Conwaius in ſanctius Concilium adſciti.

Baro Saius, etſi grandem pecuniam ad bellum in Palatinatu obtulerit, in cuſtodiam tamen datur, quod vicinos ſuo cujuſlibet arbitrio relinqueret.

Papa nullo modo conſentire vult, uti etiam Delegati, ut matrimonium contrahatur inter Principem & Infantam.

Sancti Swithini dies perquam ſerenus.

Moricus Junior mihi & Johanni Doderegio multum negotii fa-
ceſſit de Præbenda de Ilſarcomb, Johanne Packerò favente.

Magni tumultus Conſtantinopoli.

Trecenti Angli in Virginiâ à Barbaris trucidantur.

Fama eſt, Comitem Gondomarium reducem in Hiſpania in cuſtodiam datum, quòd connubium tantoperè promoverit; necnon ex Italia ſcribitur, Infantam connubio jungendam cum Duce Florentino.

Navis ex Orientali Indiâ rediit Londinum.

Aug. . . . Comes Mareſcallus, dum profilit è vehiculo, ab effræ-
nibus equis raptatus, mortis periculum vix evaſit.

Uxor Calverti Secretarii, mulier modeſtiſſima, moritur,

Doctör Perkin à ſupplicum libellis moritur.

Edictum de non invehendis mercibus exoticis non niſi Anglicis
navigiis.

Septembr. . . .

Octobr. . . . Arthurus Chicheſter Baro Belfaſt ab Imperatore rediit.
Rolandus Searchfeild Episcopus Bristol. obiit.
Kevercher ſedem ejus ambit.

Decembr.

Decembr. . . . Joh. Bennet Legum Doctor multatur 20000 l. ob corruptelas in Curiâ Prærogativæ, (ult. Novembr.) omni iudicaturæ loco jam inde exclusus, atque ut injustè ablata restituat. Anno 1622.

Rex venit Westmonast. vigiliâ Natalis non adiit preces: ipso die sacrâ Synaxi communicavit.

Edictum, ut Nobiles domi manerent, & inter suos hospitalitatem exercerent sub gravi multâ.

Ultimo Dec. Arthurus Chichester Baro Belfasti in sanctius Angliæ Concilium juratus.

ANNO 1623.

Januar. . . . Copingerus famulus Comitis Somerssetti in turbas se coniecit, effutiendo quædam de Henrico Principe, quasi veneno sublatu fuisse. Anno 1623.

Rex Horatium Verum è Germania reducem tam grantèr excepit, ut sui oblitus caput nudaverit.

Febr. . . . Vicecomes de Grandisono præficitur Curie Pupillorum, Thesaurario ægerrimè ferente.

Thamesis quater die naturali fluit & refluit, multis demirantibus.

Sol splenduit Mariâ purificante, frigus intensum subsequutum est, nive plurimâ & grandine.

6. Nuptiæ celebrantur inter Vicecomitem Magnæ Villæ, filium & hæredem, & . . . Hillam agnatam Marchionis Buckinghamiæ in Whitehall.

Rumores increbrescunt, Spinolam Stadam intercepisse, & nuptias inter Carolum Principem & Infantam consummatas esse, Comite de Olivares proxenetâ; quia Digbeius noluit interesse Missæ, & illa sine Missâ celebrari noluit.

7. Obiit Tho. Cecilius Comes Exoniæ anno ætatis 80 plus minùs: successit Guliel. primo-genitus.

Carolus Princeps, Marchio Buckinghamiæ, & pauculi alii in Galliam trajiciunt.

Hen. Rich. Satellitum Præfectus creatur Baro Rich de Kensington, & missus in Hispaniam ad Carolum Principem.

Martii . . . D. Wright Rector Ecclesiæ Sunnengensis consecratur Episcop. Bristol. apud Lambeth.

Anno *April. 10.* Festivi ignes passim per Urbem habiti ob prosperos Principis Caroli in Hispaniâ successus.

1623.

Tho. Murray Præfectus Ætonæ ex calculo dissectus moritur, nullâ prole relicta.

Rex Guil. Becherum designat successorem.

Maii 2. Mihi dies natalis. Clarus inoffenso splendebat lumine Titan: Ego Theologicis meditationibus totus vacavi.

Comes Ormundius, potissimus R. Angliæ in Hiberniâ subditus, obiit.

Theobaldus, Vicecomes Tully creatus, duxit filiam & hæredem Comitis Ormundiæ. Illa renupsit Tho. Somersetto Equiti aucto, filio juniore Comitis Wigornæ.

Elisabetha relicta Moili Finch Militis & Baronetti, filia & hæres unica Thomæ Heneage, creatur Vicecomitissa Finch de Maydstone in Cantio sibi & hæredibus masculis.

Marchio Sancti Germani Hispanicus Legatus Ordinarius & Rex jurant in quosdam articulos, quos Calvert Secretarius Latinè prælegerat.

Festo translationis S. Swithini sub noctu pluit.

Eodem die tres plumæ, insignia Principis Walliæ, fulgetro deiciuntur, quod in malum omen à nonnullis arreptum: sed Deus avertat.

Comes Bathoniæ obiit.

Aug. 18. Dum in cathedrâ cogitabundus sedebam, nec pes nec manus officium suum facerent, in pavimentum decidi, sine læsione tamen, & mox resurrexi.

Corolo Principi ex Hispaniâ reduci Anglia ubique festivis ignibus congratulatur.

Ex occasu domûs Scenicæ apud Black-Fryers Londini 81 personæ spectabiles necantur.

ADDENDA.

Jan. 4. **S**IR Tho. Parry had Audience concerning the Duke of 1603.
Bouillon.

The French Ambassador complains of depredations.

Commission about the same to Sir Tho. Parry.

Octob. 16. *Bufalo* the Cardinal, and P. Nuncio in Fr. deliver'd certain Articles to Sir Tho. Parry, promising much to the King; yea, whatever he should think fit, to preserve his state from any trouble or attempt of the Catholicks. A Project then, that some of the quietest sort of Priests should be made Governors of those Seminaries at the King's nomination.

The Pope seem'd to be jealous of the K power and people united.

The 4th advertised that *Pere Cotton*, coming to the President *Thou*, fell into discourse of Sir *Ant. Standen*, and the affairs of *England*, affirm'd, that there was no hope of the K. He was obstinate; but for the Q. they were assur'd she wih'd better to the Catholicks than the Protestants. That She did ever separate her self from them, she being a *Lutheran*.

Martii 5. *Jacobus Hay Miles* venit *Lutetiam* Legatus ex *Angliâ*.

June. A copy of the Nuncio's receipt of Reliques.

Octob. Card. *Bufalo*, Nuncio in Fr. departed toward *Rome*.

Decemb. *Barbarini Clerico de Camera*, a *Florentine*, succeeded.

The Constable of *Castil* was appointed to plot 5 main Points: 1. To gain some Favourite in the Court. 2. To place some mask'd Catholicks about the Prince. 3. To withdraw the privy maintenance and relief of the disunited Priests, till they were regain'd. 4. To make overture for correspondency and intelligence with the principal Heads of the Catholick Faction, and to draw in the Malecontents to the Ligue. Lastly, to spare no promises for confirming all their hopes.

Decemb.

1604. Decemb. The Duke of *Lenox* in *France*.

The *French King* complains to him of the *English Ambassadour* at *Venice*, for injurious speeches against him.

The Lord *Theophilus Howard* in *France*.

Tho. Morgan in great danger, for intermeddling with the Count of *Auterne*.

The Marquis *Vernueil* committed.

The Lord Admiral prepareth for *Spain* in *March*, for a confirmation of the Treaty.

Exceptions against *English cloth*.

The Duke of *Bouillon* labour'd to be declar'd Prince of the Empire.

A Son born to the Count of *Soissons*.

Cardinal of *Bufalo*, the Pope's Nuncio, in *France*.

Parsons laboreth for an excommunication against the King at *Rome*.

Sir *Tho. Parry*, in *June*, continueth in *France*.

Arrest of *English Cloth* at *Rome*, in *Novemb*.

Spinola in his passage through *France* conferreth with the King.

Duke of *Bouillon* excuseth himself of imputations made to the King of *England* by the *French King*.

1605. Martii 11. Duke of *Lenox* came into *France* Ambassadour; had access to the K. Martii 18. mediated for his Cousin the Marquis *Vernueil*. After his departure, the King sent him a Bever hat, with diamonds and stones valued at 4000 l.

May, *Petro de Medices*, Brother to the Grand Duke of *Florence*, died in *Spain*.

July, Complaint against *Peter Matthew's* Story.

The Earl of *Hume* and the Earl of *Arundell* permitted to carry Troops to the Arch-Dukes aid.

Amphitheatrum honoris prohibited at *Paris*.

Questions propos'd to a possessed Woman, about the King and the State, by Father *Cotton*.

June, *Spaniards* at *Dover*.

Sept. Sir *George Carew* appointed Ambassadour for *France*.

Memorabilia hæc sequentia (in Cod. MS. Annalium Jacobi I. Regis Angliæ, &c.) de seipso propriâ manu exarata reliquit V. Clariss. Guliel. Camdenus.

An. 1551. **N**atus 2. Maii.

1563. Peste correptus Illingtoniæ.

1666. Oxoniam missus.

1571. Oxoniâ redii.

1575. Westmonasterium veni.

1581. Cum Barnabâ Briffonio amicitia.

1582. Iter Eboracense per Suffolciam, & reditus per Lancastriam Aprili.

1586. Britanniam edidi.

1589. Ilfarcomb Junio.

1590. Iter in Walliam cum D. Godwino.

1592. Febris quartana 26 Octobr. occupavit, sæpius purgavi, sanguine misso, uvula decidit.

1593. Scholæ Præpositus Martio.

1594. Febre liberatus Junio.

1596. Iter ad Sarum & Wells Julio. Redii per Oxon.

1597. Gravissimè ægrotavi, & ad Cuthb. Lini ædes me recepi; cujus uxoris curâ convalui.

Grammaticam Græcam edidi.

Creatus Richmond 22 Octob. & Clarenceux 23.

1600. Iter ad Carleolum cum Roberto Cottono ætate, domum redii Decemb.

1601. Febricitavi, sed convalui, curante Heathero.

1603. Conningtoniæ, peste Londini grassante, egi, usque ad natalem Christi.

1605. *Δειψα* prodierunt primum.

1606. Primæ literæ ad Thuanum per Dominum Insulanum.

1607. Equo decidi 7. Sept. tibiâ læsus: domi decubui ad quartum Julii, quo protectus sum ad funus J. Fortescue Mil.

1608. Annales digerere cœpi.

1609. Morbo gravissimo correptus 2. die Maii, natali meo: sanguis semel atque iterum missus; & peste in proximis ædibus grassante translatus ad ædes Heatheri, curante D. Gifford,

convalui, xv die Augusti ad Chiselhurst primùm me contuli, & mansi ad xxviii Octobris.

1619. 8. Febr. Sanguinem tussiendo toto die & sequenti eructavi: bis animus deliquit; necessarium visum D. Giffordo sanguinem mittere ad 7 uncias. Ultimo Augusti, sæpius noctu sanguinem coagulatum eructavi, & alvo fui laxiore.

1622. 7. Junii gravissimè totâ noctè ægrotavi, & totam noctem infomnis duxi.

Ipso die Solstitiali æstivo, totâ die gravitèr ex hypochondriaco flatu laboravi, nocte tamen utcunque quievi.

*Commentarius de Etymologiâ, Antiquitate, & Officio
Comitis Marescalli Angliæ per G. Camdenum.*

Such is the uncertainty of Etymologies, that Arguments drawn from them are of least force, and therefore called by an ancient *Græcian*, *μάρτυρες ἀλάζονα*, as Proofs only, which do nothing but set a good face on the matter. Nevertheless, when as *Plato* will have them admitted, if there be a consonancy and correspondence between the name and the thing named, we will produce three Etymologies of this word *Marshall*, wherein the name is or hath been answerable to the Office in some part or other in signification. For the word *Marescallus* is used for a Principal Officer in the Court, in the Camp for a Ferrar, and an Harbinger. The *Germans*, from whom the word was first borrowed, called him *Marescalk*; the *Latins* mollifying the same, *Marescallus*; the office, *Marescalcia*: The *French*, *Marecaux*; and we *Marshall*. All deduced from the *German* *Marescalk*; which according to the received opinion is compounded of *Mare*, or *mark*, which do both, say they, signify an Horse; and *Scalk*, which doth not signify skilful, as some will, but an Officer, Servant, or Attendant: So *Godschalck* is interpreted *God's servant*; and in the old *German* *nunc dimittas servum*, this word *Servus* is translated *Scalk*. So that joyntly the word notifieth an Officer and Attendant about Horses. This Etymology is confirmed first, *ex legibus Allamannorum, si quis Marescallus, qui 12 equis præest, occidit, 4. solidis componat*. Then out of *Choniates*, who writing the life of *Baldwin*, Emperor of *Constantinople*, saith, that this word *Marescaldos* noteth him, whom the *Græcians* called *πρωτος ἐδίτωρ*, which according to the name, doth signify him, which marcheth foremost before the Army. To maintain this Etymology, they say, it may not seem strange, that so high an Office as it is now, should be derived from horses; when as all preferment in ancient time, as one saith, had the first rise from the Stable; and such as were there brought up, proved most serviceable Horsemen; and many other names, which time hath advanced to high dignity,

had very mean and small originals. But this Etymology lieth open to some objections, as that the Marshals now have no command over the Horses or Stable; but certain it is, that in divers offices, albeit the functions are altered, the name remaineth. And as *Varro* writeth, *Equiso* among the *Latines* doth not only signify Master and Ruler of the Horses, but also of all other things committed to his charge; so accordingly it is to be supposed, this word *Marshall*, not only to signify an Officer of Horses, but also of other Civil and Military matters appropriated to his function. It is said also, that *Mare* doth not signify an Horse in the *German* Tongue, but as in ours, that which is more ignoble in that kind, and that names are to be imposed *à potiori*. And albeit it is most certain out of *Pansanius*, that *Mare* signified an Horse to the old *Gauls*, as it doth still to our *Britains* their descendants; yet they say it is unfitting to compound one word of two different Languages. But *Quintilian* sheweth the contrary in *Epirhedium*, *Anti-cato*, *Biclinium*, *Epitogium*, being compounded of *Greek*, *Latin*, and other Tongues; and to this Etymology do they incline, which will have the Marshal to be called in *Latine*, *Magister Equitum*, rather than *Tribunus Militum*.

There is also another deduction of *Marshall* from *Maer*, the *Latin* word *Major*, and *Sala*, which signifieth a Kings-Court in the *Hig-Dutch*; for that they were *Magistri domus*, and principal Officers for ordering the Court.

There is a third derivation of this name from *Marke*, as it signifieth a *Marche*, bound, or limit, and *Scalck*, which is *Minister*, as we said before. From *Mark* in this sense we have *Marchio*, for a Lord Marcher, and *Mark-grave* in the very same sense: and therefore he relieth upon this opinion, which calleth the *Marshall* in *Latine*, *Prætor comitatus Augustalis*, as being the civil Judge within the limits of the Court, which we call now the *Verge*; for that the *Verge* or Rod of the Marshall's Authority stretcheth so far: and they also, which have the Marshall called in *Latine*, *Designator castrorum*: for it was incident to his office to be as it were an Harbinger, and to appoint limits and lodgings both in war and peace. Of these Etymologies happily one may be true, happily none.

When this word entred first into *England*, I cannot resolve. I do not find that our *Saxons* used it, or any other name equivalent unto it, unless it was *Stal-herc*, which signifieth Master of the Stable; but that may seem rather answerable to the name of Constable; yet
Esgar,

Esgar, who was *Stal-bere* to King Edward the Confessor, writeth himself in a donation to *Waltham*, *Regiæ Procurator aula*; whereas *William Fitz-Osborne*, in the *Chronicles of Normandy*, is called the *Marshall*. I believe that *William Tailleure* the Author spake according to the time he lived in, and not according to the time he wrote of. *Faucher*, a learned man in the *French Antiquities*, saith, the name of *Marshall* was first heard about the time of *Lewis le Grasse*, who was in time equal to our King *Henry the first*, and *Stephen of England*, and from thence doubtless we borrowed that name as many other. The first Author that used the word in *England*, was *Petrus Blesensis*, Chancellor, as he was then called, but indeed Secretary to King *Henry the second of England*, who used this word *Marescallus* for an Harbinger, in these words, complaining of them, *Epistolâ 14. Vidi plurimos, qui Marescallis manum porrexerunt liberalem, hi dum hospitium post longi fatigationem itineris cum plurimo labore quæsis-*
sent, cum adhuc essent eorum epula semicrudæ, aut cum jam fortè sederent
in mensâ, quandoque etiam cum jam dormirent in stratis, Marescalli super-
venientes in superbiâ & abusione abscessis equorum capistris ejectionisque foris
sine delectu & non sine iactura sarcinalis, eos ab hospitiiis turpiter expelle-
bant.

The first mention, that I find of a *Marshall* in record, is in the red book of the *Exchequer*, written in the time of *Henry the second*, which hath reference unto the time of King *Henry the first*: *Regis avus*, that is, *Henry the first*, feoffavit *Wiganum Marescallum suum de tenementis, quæ de eo tenuit per servitium Marescalciæ suæ, & Rex reddidit ea Radulpho filio Wigani, tanquam Marescallo suo.* What *Marshall* this was, I cannot determine. The second mention of *Marshall* is in the first of King *John*, and hath also a reference to the time of King *Henry the first*, in this Charter, where King *John* confirmeth the Office of *Marshall* unto *William Marshall Earl of Pembroke*, in these words: *Johannes Dei gratiâ, &c. Sciatis nos concessisse, & præsentî nostrâ carta confirmasse dilecto & fideli nostro Willielmo Marescallo Com. de Pembroco & hæredibus suis Magistratum Marescalciæ curiæ nostræ, quem Magistratum Gilbertus Marescallus Henrici Regis avi Patris nostri & Johannes filius ipsius Gilberti distracionaverunt coram prædicto Rege Henrico in Curiâ suâ contra Robertum de Venoiz, & contra Willielmum de Hastings, qui ipsum magistratum calumniabantur; & hoc judicio, quia defecerunt se à recto, ad diem, quem eis constituerat prædictus Rex Henricus in Curiâ suâ, sicut carta ipsius Regis, quam vidimus, testatur.*

Here is to be noted out of these authentical Records, That there were Marshalls in the time of King Henry the first, answerable in time to the first Marshalls of France, that there were more Marshals than one; and that William Marshall, Earl of Pembroke, had only *Magistratum Marescalcie Curie*, that is, *Marshall of the King's house*: which Office was so long invested in that family, that it gave them a surname; as also to other Families, which have been Marshals in great Houses. And lastly, that it was given to William Marshall and his Heirs, and so it was challenged by them as hereditary. Nevertheless it is certain, that the next succeeding King Henry the third took away that Office from Richard Marshall, the Son of the said William; for among the grievances of the said Richard he complained, was, as appeareth in the History of Thomas Rudborne, that the King, in these terms, *spoliavit me officio Marescalcie, quod hereditario ad me pertinet & possedi, nec aliquo ad illud me restituere voluit requisitus*. Happily upon this ground, which Rigordus the French Historian writeth in this age of the Marshallship of France, *Hereditaria successio in talibus officiis locum non habet*. And after he was dead, and his Brethren, his five Sisters and Coheirs, which, as appeareth by the partition, had every one a Thousand five hundred and twenty pounds yearly rent, began to contend about the Office of the Marshallship, and the Mannor of Hamsted-Marshall in the County of Berkshire, belonging to the same; but Roger Bigod, Son of the eldest Daughter, with great difficulty obtained the same. For as Matthew Paris writeth 1246. *Multiplicatis intercessionibus concessa est Marescalcia cum officio & honore Comiti Rogero Bigod ratione Comitisse filie Comitis magni Willielmi Marescalli primogenite, matris sue*. His Nephew, Roger Bigod, Earl of Norfolk, was enforced to surrender to King Edward the first this Office, with all his inheritance in England, Ireland, and Wales, for certain insolencies against the King: and this Roger, or his Uncle Roger, was he, which first stiled himself, as pride is highest, when downfall is nearest, *Marescallus Anglie*; whereas all his Predecessors used no other stiles than the simple addition of *Marescallus*, as *Gulielmus*, *Richardus*, *Gilbertus Marescallus*, *Comes Pembrocie*. And no doubt, but as the greatness of William Marshall the elder, called the great Earl, which he had gotten in the minority of King Henry the third, gave the first greatness to this Office; so there was a far greater access of Dignity thereunto, when King Edward the second granted

to *Thomas* of *Brotherton*, his half Brother, a Prince of the Blood, the lands of *Bigod*, and shortly after the Office of *Marshallship* with the rights thereunto belonging, and performing the service accordingly. After the death of *Thomas* of *Brotherton*, we find *William Montacute*, Earl of *Sarum*, *Thomas Beauchamp* Earl of *Warwick*, *Henry* Lord *Piercy*, *John Fitz-Alane* Lord *Marravers*, *Thomas Holland* Earl of *Kent*, and then *Thomas Mowbray*, right Heir unto *Brotherton*, had the Office of the *Marshall* of *England*, with the Name, Stile, Title, State, and Honour granted unto him in the 20th year of King *Richard* the second, *de assensu Parlamenti sibi & heredibus suis masculis de corpore*. Yet nevertheless, the next year after, he being banished, it was granted to *Thomas Holland* Duke of *Surrey*, as amply as it was to him; that he might as well bear in the presence and absence of the King a Rod of Gold enamelled at both ends, with the King's Arms in the upper end, and his own in the lower end. Afterwards, according to the alteration of times, sometime to the *Mowbrays*, and the *Howards*, descended from them; sometime others, by interruptions upon sundry occasions, enjoyed the same dignity.

What belonged to that Office anciently, I have read nothing; but that at a coronation of King *Richard* the first, *William Marshall*, Earl of *Pembroke*, carried the Royal Scepter, which had the Cross on the top; and at the coronation of Queen *Eleanor*, Wife to King *Henry* the third, the Marshall carried a Rod before the King, made way both in Church and Court; and ordered the Feast, as *Matthew Paris* writeth. There is a Treatise, carried about the Office of the Earl Marshall in the time of King *Henry* the second, and another of the time of *Thomas* of *Brotherton*; where I find confusedly what belonged to them in Court and Camp, as in Court, that at the coronation the Marshall should have the King's horse and harness, and the Queens palfrey; that he should hold the crown at the coronation; that he should have upon high Feasts, as the high Usher, the table-cloths and cloth of state for that day; that he keep the Hall in quiet; that he should bring offenders within the Verge before the high Steward; that he should assign lodgings, and when the King passed the sea, each man to his ship; that he should have for his livery three winter robes at *Christmas*, and three summer robes at *Whitsuntide*; that he should allow but twelve common women to follow the Court, (in which service, I suppose, he had

had *Hamo de Gayton* his substitute, which was called *Marescallus metreticum* ; by which service he held the Mannor of *Cateshall* in the County of *Surrey*) ; that he should have a Deputy in the *Kings-Bench* ; that he should keep Vagabonds from the Court. In Camp, that he should lead the forward ; that the Constable, with him, should hold Courts in Camp ; that he should have certain special forfeitures, as armour and weapons of Prisoners ; to appoint lodgings ; to be abroad till all be lodged ; to have fees of armourers and Victuallers of the Camp ; to have all the armour and whole cloth of Towns taken by composition ; to have ranfome of Prisoners escaped, if they be taken again ; with many such like too long here to be specified : and in peace and war the *Marshall* should execute the Constables commandments in Arrests and Attachments ; and that appeareth by the Process between *Grey* and *Hastings*. In the second statute of *Westminster*, held 13 of *Edward* the first, when many grievances of the *Marshall* were complained of, it was ordained in these words, *Marescallus de quolibet Comite & Barone integram Baroniam tenente, de uno palfrido sit contentus, vel de pretio, quale antiquitus percipere consuevit, ita quod si ad homagium, quod fecit, palfridum vel pretium in formâ prædictâ ceperit, ad militiam suam nihil capiat. Et si fortè ad homagium nihil ceperit, ad militiam suam capiat. De Abbatibus & Prioribus integram Baroniam tenentibus, cum homagium aut fidelitatem pro Baroniis suis fecerunt, capiat palfridum vel pretium, ut prædictum est. Hoc idem de Archiepiscopis & Episcopis observandum est. De his autem, qui partem Baronie tenent, siue sint Religiosi, siue Seculares, capiat secundum portionem partis Baronie, quam tenent. De Religiosis tenentibus in liberam elemosynam, & non per Baroniam vel partem, nihil de cetero exigat Marescallus.* And about that time were set down all the droites belonging to the *Earl Marshall* in a Roll, which was laid up in the Wardrobe ; but that vanished shortly after. For as it appeareth by Record, in the 18th of *Edward* the 3d, the King directed a Brief to the Barons of the *Exchequer*, of the fees, and all things else belonging to the Office of *Earl Marshall* ; and they returned in their Certificate, annexed to the Brief, nothing but certain petty allowances of money, wine, candles for the *Marshall* and *Magister Marescallus*, and for the four *Marshalls* for every day, *qua faciant berbergeriam*. And out of the red book of the *Exchequer*, they certify in these words : *De officio Marescalcie servavit Gilbertus Marescal, Comes de Strigal, cujus est officium tumultus sedare in domo Regis, liberationes*

rationes hospitiorum facere, ostia aula Regis custodire. Accipit autem de quolibet Barone factio Milite à Rege & quolibet Comite eà die palfredum cum sella. And by an inquisition taken about the 11th of Henry V. it appeareth, that there belongeth to the Earls Marshalls disposing the Office of the Marshall in the King's Bench, the Marshall of the Exchequer, with the Office of the Cryer before the Marshall, and the Marshalls of the Hall of the King's-House, and some other such places. But the greatest encrease of the Authority of this Office hath been, since there were no Constables: for the Kings since that time have referred many matters to them, which in former times were proper to the Constable. Neither had the Marshall any precedency in respect of his place, until King Henry the Eighth, in the 31st year of his Reign, by Parliament assigned him place next to the Lord Constable, and before the Lord Admiral.

William Camden.

*De origine & dignitate Comitis Marescalli Angliæ, per
GULIELMUM CAMDENUM Clarentium.*

SOME learned men, which have discoursed of offices and magistracies in respect of some conveniencies in military matters, have thought the office of Marshall in our age, to be answerable to that of the *Tribuni militum* in the ancient Roman state; and of the *Protostrator* in the late state of Greek or Eastern Empire. But this name of Marshall now in use, which in process of time hath ascended unto so high a dignity, began at such time, as the *Goths, Vandals, Franks*, and other Northern people overflowed Europe, who settling themselves in the provinces of the Romans, liking well their policy and government, began not only to imitate the same, but also to translate their titles of civil and military dignities into their own tongues; so they translated, retaining the signification, *Limitanei Duces* into *Marche-graffes*, *Scutati* into *Shield-Knights*, *Præfectus Palatii* into *Seneschalk*, *Comes Stabuli* into *Mar-staller*, *Minister Dei* into *Godschalke*, *Præfectus Equitum* into *Marschalk*. For all they, who have lately traced out Etymologies, do consent, that as *Mar* and *Mark* signify a horse; so *Schalk* signifieth a ruler, an officer, or Pro-

voft. But the French mollified this harfh concurrence of confonants, and have made of *Senefchalk*, *Marschalk*, &c. *Senefchal* and *Marshall*. This name (albeit happily the office might be) was not in ufe in this realm in the Saxon government, only they had their *Staller*, which by fignification and authority of Hiftorians, doth feem to be all one with the *Conftable*. But as this name came out of Germany with the *Franks* into France; fo out of France, firft arrived here with the *Normans*: and *Roger de Montgomery*, which was *Marshall* of the *Norman* army at the Conqueft, is accounted the firft *Marshall* of *England*. For fome years after there is in Hiftories no mention of this office, until in the confufion under K. *Stephen*, when as *Maud Fitz Emprefs*, for ftrengthening of her part, made *Milo* Earl of *Hereford* and *Conftable of England*; fo he, for affuring his faction, made *Gilbert Clare* Earl of *Pembroke* and *Marshall of England*, with the ftate of inheritance, who in refpect of his ufual habitation at *Stryghall*, was commonly called Earl of *Stryghall*; in which office his Son *Richard*, firnamed *Strongbow*, fucceeded, who firft opened the way to the *Engliſh* for the conqueft of *Ireland*, by whose only daughter and heir, it defcended to *William Marshall*, who had by her five fons, which died all without iffue; and five daughters, the eldeft of them named *Maud*, to whom, in the partition, was affigned the office of *Marshall of England*, with the Mannor of *Hempſted-Marſhall*, which, as it is in old records, the *Marshals* held in *Mareſcaugiâ*, & per virgam *Mareſchallie*.

This *Maud* was married to *Hugh Bigot* Earl of *Norfolke*, whose fon *Roger*, in right of his mother, was *Marshall of England*; and after him *Roger Bigot*, his nephew by the Brother, who incurring the difpleaſure of K. *Edward* the firft, by denying to ſerve him in *Guienne*, praftiſing to hinder the King's expedition into *Flanders*, and diſſuading the Commons to pay ſubſidies impoſed by Parliament in that reſpect, for recovery of the King's favour, ſurrendered up to the King for ever both his Earldom of *Norfolk*, and Office of *Marshall of England*; which K. *Edward* the ſecond granted to his Brother *Thomas* of *Brotherton*, from whom it came inheritably to *Thomas Mowbray* Earl of *Nottingham*, whom K. *Richard* the ſecond created Earl *Marſhal of England*; whereas in former time they were titled only *Marshals of England*: and ſo from the *Mowbrayes* to *Howards* late Dukes of *Norfolk*; yet this office hath not ſo deſcended without interruption in the aforeſaid families, but that upon diſfavours

vours and attainders, it hath been oftentimes conferred upon others, as appeareth by this Catalogue of them, wherein they are ſet down ſucceſſively.

The Marſhalls of England.

Roger de Montgomery, Earl of Shrewsbury.

Walter Giffard, Earl of Buckingham.

Robert Fitz-Ede, baſe ſon of K. Henry the firſt.

Gilbert de Clare, Earl of Pembroke.

Richard his ſon, Earl of Pembroke.

William Marſhal the elder, Earl of Pembroke.

William his Son, Earl of Pembroke.

Richard his Brother, Earl of Pembroke.

Gilbert his Brother, Earl of Pembroke.

Walter his Brother, Earl of Pembroke.

Anſelme his Brother, Earl of Pembroke.

Roger Bigot, Earl of Norfolk.

Roger, his Brother's Son, Earl of Norfolk.

Roger Lord Clifford.

Nicolas Lord Segrave.

Thomas Brotherton, Son to K. Edward the firſt, Earl of Norfolk.

William Montacute, Earl of Sarisbury.

Thomas Beauchamp the elder, Earl of Warwick.

Edmund Mortimer, Earl of March.

Henry Lord Percy.

John Fitz-Alan, Lord Maltravers.

Thomas Holland Earl of Kent, half Brother to K. Richard 2.

Thomas Mowbray, Earl of Nottingham.

Thomas Holland, Duke of Surrey.

John Montacute, Earl of Sarisbury.

Ralph Nevill, Earl of Weſtmoreland.

Thomas Mowbray, Earl of Nottingham.

John his Brother, Duke of Norfolk.

John Holland, Earl of Huntingdon.

John Mowbray, Duke of Norfolk.

John Mowbray his Son, Duke of Norfolk.

Richard, ſon of K. Edward 4. Duke of York and Norfolk.

Thomas Grey Knight.

John Howard, Duke of Norfolk.

William Marquiss Berkley, and Earl of Nottingham.

Henry Duke of York, son to K. Henry the 7th.

Thomas Howard, Earl of Surrey, afterwards Duke of Norfolk.

Charles Brandon, Duke of Suffolk.

Thomas Howard, Duke of Norfolk.

Edward Seymour, Duke of Somerset.

John Dudley, Duke of Northumberland.

Thomas Howard, Duke of Norfolk, restored.

Thomas Howard his Nephew, late Duke of Norfolk.

George Talbot, Earl of Shrewsbury.

Robert Devreux, Earl of Essex, descended from Eva de Breosa, daughter and co-heir of William Marshall, Earl of Pembroke, by the Bohunes, Earls of Hereford and Essex, and from Ralph Bigot, brother unto Roger Bigot, Marshall, by Lacy, Vendou, and Crophul.

In Doctiff. Viri R O G E R I A S C H A M I.
laudem Sylva.

MArmores de Pario statuas si ponere possem,
Pingere vel vultus, vivoq; polire colore:
Ducere si possem referentes ære figuras,
Carmines vel dignos memori committere famæ,
Sive viros meritos cœlo stellisque beare,
Aschamum statuæ, color, æs, carmenque referrent:
Staret & in cœlo radiantibus inclutus astris,
Quæ draco Junonis sublimes dividit Arctos,
Aut ubi cum Jovio, lyra volvitur Orphica, cygno.

Sola sed in cœlum divina potentia tollit,
Et mea non docilis manus est, heu scribere doctæ:
Nulla potest, cælare nequit, depingere nescit.
Invidet ingenium Cyllenius, invidet artes,
Sola valet, quæ cuncta velit, propensa voluntas,
Hæc cupit Aschamum famâ celebrare perenni,
Cumque nequit, luget, stupet, admiratur, & ecce
Non benè deductum parit admiratio carmen.

Carmen at in tanti laudes timet ire magistri,
Qui solus veteres æquat, superatq; futuros,
Solut & eripuit laudem præsentibus omnem.

De patria laus nulla sibi, de stemmate nulla
Quæritur, & patria est regio celebrata Brigantum,
Et genus antiquo proavorum stemmate ducit.
Ille sed ingenio nomen quaesivit, & arte,
Quo genus & patriam celebrat, celebratur ut ille.

Auspiciis diis natus erat, Junonè favente,
Ingeniique dator supera Cyllenius arce.
Nascenti affulsit, dedit ingeniumq; facetur,
Quod dii suspiciunt, homines mirantur, & unde
Ni Jove nata foret, velit ipsa Minerva renasci.

Nec levis ingenium varias coluisse per artes
 Cura fuit, studiis melioribus abdidit ipsum,
 Evolvit veteres, doctum Ciceronis in ævum
 Se retulit, secum placidè Romana venustas
 Cecropiusq; lepor secum sunt sæpe loquuta,
 Jura Deûm, moresq; virûm percalluit omnes,
 Spectaris terras, tenuit terrestria quæque,
 Spectaris cœlum, cœlestia singula novit,
 Omnia sic novit, rectèque est omnibus usus.
 Præstitit eloquii facundi divite vena,
 Larga sibi fandi, scribendi gratia larga:
 Invidiam superat scriptis, hoc nemo repertus
 Materiem vel nosse prior, vel scribere major.
 Perlege quæ scripsit monumenta, revise libellos,
 Quàm benè rem sermo digesserit ordine verbis,
 Hic facilis, simplex, & illa faceta, diserta.

Quique suos laudant, & laudent, non ego dignis
 Laudibus invideo, sed non viburna cupressum,
 Non cedrum coryli, non æquat Cynthia solem;
 Attollit magnum Batavus vicinus Erasmus,
 Belgica Longolium loquitur, deplorat ademptum,
 Sturmius est doctis Germanis, Tullius alter,
 Deliciæ Venetum Venetos Manutius ornat.
 Præfulus Oforii vim Lusitania laudat,
 Roma Sadoletum jactat, Bembôque triumphat,
 Gallia clara suum prætendit ubique Bunellum,
 Aschamum jactet, celebrétque Britannia nostrum,
 Hic est Mercurius, Suadæque medulla Britannis.

Hos superet dicam? dubio mens fluctuat æstu,
 Quod ratio proferre velit, reverentia celat:
 Hoc saltem dicam, si non supereminet omnes
 Viribus eloquii, tamen omnes unus adæquat:
 Dumque sit eloquii Ciceroni laurea prima,
 Fas erit Aschamo palmam deferre secundam.
 Sedulitas solers, solertia sedula mentis
 Hoc coeunt, junctimque viget prudentia docta.
 Reddidit hunc aptum natura, scientia certum,
 Usus & expertum, referensque imitatio summum.

Majori sunt digna tubâ, plectrôque sonanda,
Hæc cantent alii Musis, & Apolline pleni.

Et quòd te minimè celebrarim carmine digno,
Ignoscas Aschame precor, voluisse probetur.
Non mihi Musa pedes fundit, non avia Cirrhæ
Novi, non hederæ virides mihi tempora lambunt.

Ut Plato Cecropius tantum laudandus honestis,
Sic laus Aschami tantum cantanda peritis.
Sed verbis metrisq; modus, modus omnibus inest:
Aschami longum maneat per secula nomen,
Florescat, vivat, vigeat, non excidat ævo.

Vindicis & Grantæ studium celebretur, ametur.
Consulit is nobis, Aschamo consulit, illum
Consuluisse juvet, studium modo consulis æqui.

Gul. Camden

Westmonasteriensis.

HIBER-

H I B E R N I A.

AUT me candenti Cocyti merge barathro;
 Aut nimis infestus mihi Caurus condat in undis,
 Aut mea jam tandem lecti genialis honores
 Elisabetha ferat, maternaque nomina noscat,
 Solatura meas curas, trepidæque sororis.
 Hac nobis Dominâ, nobis hâc auspice Divâ,
 Aurea primævi mundi mihi nascitur ætas.
 Exuo sylvestres. Non amplius effera, mores.
 Undique securis plaudit Lagenia villis,
 Submittitque suos Conacchia legibus enses :
 Curvat & in falces Momonia læta secures,
 Criniger Ultonius tandem mitescere discit ;
 Luxuriat passim frugibus mihi Media lætis.
 Hæc tu provehito, non retro lapsa ferantur :
 Hæc non invidetas crescentia gaudia nobis.
 At nimis invidetas, nimis indigneris utrique,
 Illi si Thalamos prohibes, si pignora nobis.
 Eheu funestis quam debacchabitur armis
 Ira fremens, odiis passim flammata superbis !
 Eheu quot jugulis mersos civilibus enses
 Aspiciam ! celsis fumabunt oppida muris.
 In cumulos crescent trunci, tum Sena rubebit
 Sanguine, quæquæ vehet mirabitur ipse Boandus
 Funera, sanguineis incedens auctior undis.
 Perpetiar lugenda Getis, ploranda Gelonis.
 Ah redeat potius corrupto sidere morbi
 Tabida vis, qualis quondam per viscera serpfit,
 Arboribus frugibusque lues, quæ civibus urbes,
 Quæ mare navigiis viduet, quæ rura colonis.
 Sive securigeri redeant in damna furentes
 Oustmanni potius, nos hosticus hauriat ensis :
 Non Mars civilis ; semper civilibus armis
 Ut vinci miserum, sic est vixisse nefandum.

Necdum finierat, folio cum Juppiter alto
 Infit, ubique tenent taciturna silentia cœlo.
 Solvite conceptos trepidanti mente timores,
 Sisite nunc lachrymas, ac expectate secundos
 In pia vota Deos; vobis nam deferet ultro
 Quæ petitis volvenda dies & lætior hora.
 Dixit, & excipiens inscripsit marmore Clotho.
 Anglia jam rosæ surgens cervice refulsit,
 Quam pallor proscrispsit, adest, redivivaque lucet
 Majestas oris, grato suffusa rubore.
 Purpureo rursus lætatur Hibernia vultu :
 Altera & alterius miratur frontis honores.
 Credula sollicito ludit spes mixta timore
 Alterno vultu; juvat & sperare timentes.
 Tunc sensim vasti laxatur machina mundi,
 Conjunctæque manus linquunt suprema sorores,
 Saturni placidique Jovis confinia primum
 Permensæ, rutuli transcendunt regna Gradivi,
 Et collucentis gemmata palatia Phœbi.
 Inde tholos Veneris superant, & Arcadis orbem,
 Lunaremque globum, liquidum tunc aera trānant,
 Amplexæque statim secedunt: Anglia tandem
 Constitit, herbosos qua clara Britannia campos
 Explicat, & stellis turritas conferit urbes
 Adversus rigidos Gallos ac ostia Rheni,
 Qua sua sicca piger resupinat plaustra Bootes.
 Altera ad occiduos divertit Hibernia tractus,
 Qua Titan currum mergit devexior undis,
 Vergivum pelagus qua rauco murinure latrat.
 Utraque nunc gaudet, nunc utraque ridet, utrique
 Continuant Superi cursu meliora secundo,
 Successusque bonos semper melioribus augent.

In eximium opus R. Hakluyti de Anglorum ad disjunctissimas regiones navigationibus Gulielmi Camdeni Hexastichon.

Anglia, quæ penitus toto discluditur orbe,
 Angulus orbis erat, parvus & orbis erat.
 Nunc cum sepositos alios detexerit orbes,
 Maximus orbis honos, orbis & orbis erit.
 At quid Haklute tibi monstranti hæc debeat orbis?
 Laus tua, crede mihi, non erit orbe minor.

In Clementis Edmundi de re militari ad Julii Cæsaris commentarios observationes.

CUR creperos motus, & aperto prælia Marte
 Edmondus nobis pace vigente refert?
 Cur sensus mentesque Ducum rimatur & effert?
 Diserteque Anglos bellica multa docet?
 Scilicet, ut mediâ meditetur prælia pace
 Anglia bellipotens, nec moriatur honos.
 Providus hæc certè patriæ depromit in usus;
 Ut Patriæ pacem qui cupit, arma parât.

Gulielm. Camdenus Cl.

Epitaphia à G. CAMDENO composita.

Memoria S.

Guilielmo Hewyt Armigero,
 Roberti Hewyt
 A Killamarch in agro Darbiensi
 Filio secundo genito,
 Qui, mortuo fratre natu majore,
 Paternam crevit hæreditatem,
 Potterisque transmisit.
 Nobilem mercaturam exercuit,
 Vitâ integerrimâ & moribus suavissimis,
 Bonarum literarum studia promovit,
 Egenorum proventus largitèr auxit,
 Liberalitate, charitate insignis,
 Nec minor pietate;
 Religionem cum Ministris sacris & coluit & fovit:
 Ita per omnia se ubique gessit,
 Ut probitatis, comitatis, candoris vivum exemplar,
 Christum Redemptorem cogitans,
 Vitam ante mortem consummaverit.
 Filios genuit quatuor,
 Joannem, Solomonem, Thomam, Guilielmum;
 Et filias duas, Mariam, Elizabetham:
 Annum LXXVII. agens,
 XII. Junii CIODXCIX. ad patriam coelestem
 evocatus,
 Magnum sui desiderium
 Reliquit Posteris.
 Qui hoc piè ac mœren:

P. P.

Maria Scotorum Regina, & Galliæ Dotaria, Jacobi Quinti Regis Scotorum filia, Jacobi quarti neptis, Henrici VII. Regis Anglorum proneptis, Francisci II. Galliæ Regis conjux, fratris nostri perfidâ ambitione regno exturbata, in Angliam promissis evocata, ejusdem artibus detenta, & suspicionibus onerata; postea insidiis subinde petita, injuriis indignis affecta, & diuturnæ captivitatis tædio afflicta; demum factionum studiis, dum alii saluti, alii exitio subdolè incumberent, in perniciem præcipitata, inauditoque exemplo Regiæ Majestatis fraudi vitâ spoliata VI. Eidus Februarii MDLXXXVI. ætatis XLVI. captivitatis XVIII. hîc requiescit.

Deo optimo Maximo Sacrum,

Et

Optimæ charissimæque Parentis memoriæ æternæ, charitati maternæ, innocentiae exagitatæ, constantiæ invictæ, cæterisque Regiis virtutibus:

Jacobus filius magnæ Britanniae, Franciæ,

Et Hiberniæ Rex, mœrens mœstusque

Supremum hoc pietatis persolvit officium.

Guilielmo Pyriam Viro Equestri dignitate, summâ virtute, & plurimo rerum usu, qui publicè in communium Placitorum Tribunali annos & in Fisco Regio primarius Baro annos justitiam deliberatè & æqualibitè, & in Capitalibus clementissimè administravit. Privatim verò summâ benignitate, placidissimis moribus, & modestiâ omnibus gratus, ubique Christianæ veritatis acerrimus propugnator, & divini Numinis cultor assiduus, Deo Opt. Max. plenus dierum, plenus honorum, spe certâ resurgendi, supremum vitæ spiritum die ix. Octobr. 1664. reddidit.

J. filia, uxor Pate, &
optimo Patri filiæ mœstissimæ devotissimè observantiæ ergo-
posuerunt.

Memoria

Memoria S.

JOanni Young, Episcopo Roffensi, sacrae Theologiae Doctori, Londini nato, Cantabrigiae bonis literis innutrito, non minus variâ doctrinâ & prudentiâ quàm sanctimoniâ claro, qui cum Domino diu vigilasset, senex in Domino piè placidèque obdormivit, die x. Aprilis 1605. cum annos XXVII. sedisset Episcopus.

Memoria S.

JOanni Still Episcopo Bathoniensi & Wellensi, sacrae Theologiae Doctori, acerrimo Christianae veritatis propugnatori, non minus vitæ integritate quàm variâ doctrinâ claro, qui cum Domino diu vigilasset, in Christo spe certâ resurgendi obdormivit. Vixit annos sedit Episcopus obiit die xxvi Februarii M. DC. VII. Nathanael filius primogenitus optimo Patri pietatis ergo moerens posuit.

Thomas Ravis clarâ & antiquâ familiâ Maldonæ in Suthreia natus, Regius alumnus in Scholâ Westmonasteriensi educatus, in Academiam Oxoniensem adscitus, omnes Academicos honores consequutus, & magistratibus perfunctus, Decanus Ecclesiae Christi Oxon. constitutus, & bis Academiae Procancellarius: unde ob gravitatem, doctrinam, & spectatam prudentiam à R. Jacobo primum ad Episcopatum Gloucesterensem proventus, deinde ad Londinensem translatus: & dum Ecclesiae, Patriae, & Principi vigilaret, à Christo in coelestem patriam evocatus, placidè & piè emigravit, & quod mortale fuit hic deposuit. die anno salutis M. DC. IX.

Hugo

Hugo Beeston Eques auratus, Georgii Beeston Equitis etiam aurati filius, mortalitatis memor, & spe certâ in Christo resurgendi, hoc sibi & Georgio Beeston unico filio, ordinis itidem Equestris juveni, immaturâ morte proh dolor prorepto, monumentum posuit. Obiit Hugo Pater anno Christi Georgius filius 1611.

Mors transitus ad vitam.

M. S.

Richardo Carew de Antony
Armigero,
Filio Thomæ Carew ex Annâ Edgcombâ,
Nepoti Wimundi Carew Militis ex
Marthâ Denniâ,
Pronepoti Joannis Carew ex Thomasinâ
Hollandiâ :
Viro
Moribus modestis, mente generosâ,
Eruditione variâ,
Animo erga Deum devoto ;
Qui inter medias de cœlesti vitâ meditationes
Placidè in Christo obdormivit,
Anno ætatis LXIII.
E. Arundelia uxor marito charissimo,
Conjugalisi fidei ergo,
Et Filius Patri optimo,
Officiosi obsequii ergo,
Posuerunt.
Obiit

Memoriæ Sacrum.

Pietate, virtute, & doctrinâ insignis, Jacobus Montacutus, Edwardi de Boughton in Comitatu Northampton. Equitis aurati, à Sarum Comitibus deductâ propaginè, filius quintogenitus, à sapientissimo Jacobo Rege Sacello Regio Decanus præpositus, ad Episcopatum Bathoniensẽm promotus, deinde ad Wintoniensem: ob spectatam in maximis negotiis fidem, dexteritatem, & prudentiam in sanctius Concilium adscitus, Regique, cui charissimus erat, in Aulâ assiduus; in medio vitæ cursu, quam Deo, Ecclesiæ, & Patriæ devoverat, ad æternam vitam evocatus, xx Julii anno Domini MDCXVIII. ætatis LI.

In alterâ parte.

Reverendissimus hic Episcopus in hoc templo antiquissimo, quod, inter alia multa egregia pietatis monumenta, maximis expensis instauravit, corpus deponi jussit, donec Christo Redemptori videbitur eum cum justis ad interminatam vitam, quam in terris semper anhelabat, excitare.

Carolus Montacutus testamenti Curator, Edwardus Montacutus de Boughton, Henricus Montacutus Capitalis in Banco Regio Justitiarius, & Sidneius Montacutus à supplicum libellis, Equites aurati, fratri optimè merito cum lachrymis posuerunt.

Serenissima

Serenissima Regina Anna,
 Jacobi Magnæ Britanniae, Franciae, & Hiberniae Regis Con-
 jux, Friderici secundi Regis Daniae, Norwegiae, Vandalorum, &
 Gothorum filia, Christiani IV soror, hic deponitur. Obiit anno
 salutis MDCXVIII. IV nonas Martias. Annos nata XLIV.
 mens. iv. dies xviii.

Index

*Index rerum præcipuarum, quæ in his Epistolis & in
Appendice continentur.*

A

A D A 381.
 Ætius Consul. 7.
 Agitius 7.
 North-Allerton 9.
 Ægidii Allingtoni laus 45.
 Marchio Ancoranus 101, 174.
 Ejus mors 180, 187. cenota-
 phium 401.
 Apollonii de ambitu Britannia
 mendacium 5.
 Apri insignè in nummis 104.
 Aremoricorum sermo an idem
 cum Britannico 90, 91.
 Armachia situs 78.
 Astrologia judicaria defensio
 129, 130.
 Aucupii antiquitas 382.

B

B Arclaius annuo salario Romæ
 donatus 170.
 Barones qui 383.
 Gul. Becherus 182, 203, 264.
 Benchorse Monasterium 85.
 Bernersiorum familia 111.
 S. Bertelmus. 92.
 Hectoris Boethii fœdus error. 22.
 D. Boissusius 120, 143, 193, 248.
 Bongarsii laus 98, 99, 138.
 Bonium, Boniarton. vetus oppi-
 dum 57.

Familia Comitum Briennia
 376.

Biblia Britannica 63.
 Claudii Britannici nummus, 105.
 Britannica arx 2, 36.
 Britannia Etymon rejectum 60.
 Britannici nummi 103.
 Britanniciani 35.
 Britannorum nomen longè ante
 Solini Apollinaris tempora
 cognitum. 5.
 Locus de Britannis in Panegyrico
 explicatus. 22.
 Britannorum & Gallorum sermo
 haud multum diversus 90.
 Britannica proverbialia 132, 133,
 135.
 Brosius Astrologus 129, 130,
 131.
 Buchananus notatus 11, 358.

C

C Æsar explicatus 13, 16.
 Cail, Caiare 80.
 Calendarium Constantinianum
 205, 212, 386.
 Camalodunum 9.
 Cambodunum }
 Campodunum } 2, 17.
 Cangi 24, 25.

T t t

Can-

Candishii per fretrum Magellanicum navigatio 52.

Caroli V. Ephemerides 58.

Cataractonium, Cataracta, Catarike 9.

De Caucensis comitatûs descriptione 252.

D. Georgius Carew 139.

Cenimagni qui 16.

Chamberi laus 12.

Chaumontiorum familia 371.

Cimmerii qui 112. an Britanni?

Cimbri. 113.

Claudii Britannici nummus. 105.

S. Columbanus, S. Columba, 91.

Cometa, qui apparuit 1582, 21.

Comminæus Historicus 132.

Concinæ mors 192.

Concinus postea Marchio Ancoritanus 101, 180, 187, 401.

Congellus Abbas, 84, 85.

Constantini M. locus natalis 64.

Corteniæcorum familia 263, 274, 380.

Crucis figura in quarundam linearum signata 342.

H. Cuffius 19.

Cynesii qui. 118.

Cynetæ 119. an Cantiani?

D

Dani Hiberniam invadunt 85.

Emanuelis Demetrii laus.

58, 61.

S. Dominici mons in Hiberniâ 84.

S. Dominicus Oſyrienſis 84.

Domitii numisma. 55.

Drebelsii inventa 333, 387.

Dublinii descriptio 80.

Dublinium Colonia Bristoliensium

83.

E

E Ecclesiarum situ 386, 387.

Edanus Rex Scotorum 78.

R. Elisabethæ laudes 100.

Equites Lunæ crescentis 233.

Ordinis Periscelidis 309, 318.

F

F Aucherius 22.

Fergusus 78.

De Fermoy Abbatia 84.

Flemingorum familia 58.

Fons mirus in Walliâ 56.

Fourbinorum familia 107.

De Fournes in Midiâ Abbatia 84.

G

G Alileus 129.

G Gallorum lingua vetus 90.

Albericus Gentilis 8.

De Germanorum prænomnibus qui scripsere 63.

Gormo Danus 81.

Gretſerus libelli famosi contra Thuanum Author 147, 148.

Gualterus Ebroidensis 373.

H

H Acluitus 18.

H Hertha Anglorum Dea

17.

Herth Anglis & terra & focus 17.

Henrici IV. Regis Gall. mors prædicta 129, 130, 131.

J. Hicſſii laus. 11.

In Hibernia quando Archiepiscopatus constituti 83.

J. Hotomanus 18.

I

I Ceni 23, 24, 25, 26.
 Jesuitæ cædis Regum fau-
 tores 174, 187, 193. ludum
 Parisiis aperire permittuntur
 214, 215.
 Igeni 24, 26.
 Ilidis statua 224, 225, 369.
 Iselandiæ & Japoniæ tabulæ cho-
 rographiciæ à J. Dee vendita-
 tæ 12.
 Patricii Junii laudes 193, 194,
 195, 196.
 Juramentum fidelitatis apud Gal-
 los designatum 150.

L

L Lantwit Lhaniltid. vetus op-
 pidum 57.
 Lateres ex arcis Britannicæ rui-
 nis 2.
 Leucopibia 4.
 Lingelshemii junioris obitus 170.
 Lipsius historias proficitur Lova-
 nii. 49.
 Ejus laudes 87.
 Ludovici Delphini, pòst xiii. Re-
 gis, mores in pueritiâ 125.
 Humfridus Luidus 5.

M

D E Magio Abbatia 83.
 Malherba familia 107, 232,
 242, 262.
 Francisci de Malherb laus 107,
 232.
 Manilius quando vixit 260.
 Margidunum 273, 375.
 Maria Regina Scotorum à calum-
 niis Buchanani vindicata 356.

Marii Numisma 51.
 Martherna, oppidum in Walliâ
 109.
 Mella, locus in Hiberniâ, ubi
 olim Concilium celeberrimum
 habitum erat 63.
 Moravius à Thuano defensus 73.
 notatus 357.

N

N Atalis Domini 386.
 Nordeni delineatio Cor-
 nubæ 72.
 Normanni Hiberniam invadunt
 85.
 Numisma censûs, de illo Baronii
 error 103.
 Numismata Anglo-Saxonum 205.

O

O Ffæ Regis sigillum 255.
 Olicana 9.
 Ωκεανὸς ποταμὸς 117, 119, 120.
 Ostomanni 81.
 Ortelius notatus 4, 10.

P

E Lector Palatinus electus Rex
 Bohemiæ 291, 292.
 Bernardi Paludani laus 61.
 In Papali autoritate tuendâ zelus
 Cleri Gallicani 150.
 S. Patricius 79, 236, 238, 245,
 257.
 S. Patricii locus natalis 80.
 Paulus Venetus 139.
 Picti antiquiores Scotis 361.
 quando in Britanniam primò
 accedebant 361.
 Cardinalis Perronii mors 256.
 T t t 2 Fr.

Fr. Pithœus notatus 6.
P. F. Pius, Felix, quando iste titulus incepit 51.

Joannes Porius 108.

De præcedentiâ Regum Franciæ & Hispaniæ 175, 185, 363.
Regum Angliæ 179, 194.

Proditio pulveraria an. 1605, 71, 364.

Protestantium arma meliora preces & vota 178.

Fides erga Reges asserta 193.

Qui primi Professores Regii in Academiis Oxoniensi & Cantabrigiensi 239.

R

R Aleighi navigatio 243, 256, 271.

S. Richardus Armachanus 86.

Danielis Rogersii laus 13, 59.

Rolîna familia 339, 340.

Heriberti Rosweydi laus 147.

S

S Axonicarum legum compilatio 243.

Schottorum familia 249, 250, 251.

Scoti Monachi ex Hiberniâ 70.

Scotia antiqua insula 360.

à Britannia discreta 360.

Scotorum Reges in Hibernia 70.

Scotia an diversa ab Hiberniâ 360.

Segontiaci qui 16.

Sever Custos collegii Mertonensis Oxon. 219.

nunquam Episcopus 224.

Severina Aureliani conjux 51.

L. Scipionis. Barbatî monumētum vetus 204.

Sigleri familia 191.

In A. Spalatensis librum Sorbonæ censura 210.

H. Spelmanni laus 294.

Stadius notatus 32.

De Stuartorum genealogia 175, 179, 185.

Suarezii liber Senatusconsulto. Parisiis damnatus 146, 148.

G. Suttoni laus 18.

T

T Acitus explicatus 19.

Tavia an significet terram, regionem 60.

Tascia 103.

Theodoricus Rex & Martyr 109.

Raphael Thorius Medicus 186.

J. Aug. Thuani mors 183, 186, 187, 191, 199.

Thouarsii familia 311, 312, 313.

Tigeni 26.

Tirœnæ Comes 69.

Tirol sive Tirolis Rex Scotorum 69.

V

V Erorum familia 262.

Vairorum familia 107.

Gul. du Vair laus 107.

Vedra 3.

Inter Rempublicam Venetam & Papam lites 123.

An Ulysses Britanniam petierit? 112.

W

G uillelmus Wainfletus 224, 225.

Henrici Wottoni laus 42.

Index

Index Librorum, qui in his Epistolis memorantur.

A

- A** *Bsolon* de vitâ Guthlasi 349.
Abulpheda Geographia 33.
Adbelmus Author Annalium Regum Francicorum 85.
Ælfrici Nomenclatura 132.
Æneas 126.
Albinii Historia 294, 296, 304.
Aleander de regionibus Suburbicariis 297.
Analeſta Hibernica 209, 211, 230, 236.
Antonini Itinerarium 1, 71, 72, 88, 160, 161, 162, 169, 186, 190, 193, 211, 243.
Aristotelis Rhetorica 310.
Aſſerius Menevenſis 335.
Auguſta Historiæ Scriptores 132, 135.
L'Antier des monnoyes de France 291.

B

- B** *R. Baconi* tentamina Ethico-politica 278.
R. Baconis Geographia 33.
Barclaii Icon animorum 149, 151, 165.
Basilii M. 226.
Baudii Oratio. 128.
De Bearnenſium rebus liber 207.
Bergerii commentarius in *Antonini* Itinerarium 243, 277, 310, 368.
Bibliorum pars M S. antiquiſſima 205.
Biblia Britannica 63.
Billoni Anagrammata 204, 213.
Joannes Bramptonus Abbas Journalenſis 262.

Britannica ſelectiora Adagia 132, 133, 135.

C

- C** *Udovicus Cabrera* 363.
L *Calendarium* *Conſtantinianum* 205, 222, 386.
Carevii Notitia Cornubiæ 72.
Caroli V. Ephemerides 58.
Casaubonus de libertate Eccleſiaſtica 88, 89. in *Polybium* *Commentarius* 122, 126.
Liber *Cenſualis* Angliæ 262.
Ceremoniel des Roys de France 233.
Chirius Fortunatianus 35.
Chronicon *Ciſterciensis* ordinis. 230.
Chronicon *Chronicorum* 227.
Chryſoſtomus Savilii 138, 142.
Chytreus de ratione ſtudiorum rectè inſtituendâ 52.
Cicero 140, 141, 149, 200.
De familiâ Corteniacorum liber 122, 175.

Cyrelli τὰ γλαφυρά 225.

D

- D** *Ares Phrygius* 226.
Dio Philoſophus Chriſtianus 8.
Dornavii *Menenius Agrippa* 151.
Dudo 232.

E

- E** *Mme* *Reginæ* *Encomium* 222.
Ennii fragmenta 49, 62, 63.
Eroticw Græci Scriptores 347.
Evangeliorum codex M S. 202, 211.

F

- F** *Ienus* de Cometâ 271.
Floribellii Proverbia Italica 132.
Freberius 194.

G

G

G *Aribains* Historicus Hispanicus 185.

Geneleos liber M.S. antiquissimus 206, 212, 217, 221, 267, 309, 374.

S. Germani vita 78.

Gevartii Electa 259.

Gilde sapientis liber 5. 76.

Godelinus de Furnes de vita S. Patricij 334.

Godwinus de rebus sub Henrico VIII. Edwardo VI. & Mariâ gestis 197.

Goodi tractatus de moribus Hibernorum 78.

Jacobi Gothofredi Diatriba de regionibus Suburbicariis 177, 178.

Annales Francici 162, 169.

Codex Theodosianus 162, 169.

Episcopatus Romani 198.

Theodori Gothofredi vitæ Caroli vi. & Ludovici XII. & Bayardi 176.

Cæremoniale Regum Galliæ 233, 281.

Gregorius Turonensis 223.

Gretserus contra Thuanum 147, 148.

Gruteri suspiciones 34, 164.

Pericula 40.

Florilegium 135, 137, 138, 141

Politiciæ observationes in Livium & Tacitum 137, 164.

H

H *illi* Philosophia 70.

Horus Apollo Caussini 266.

Hotmannus de Legato 175.

I

R *Jacobi* Oratio contra proditores pulverarios 71.

Opera 290, 293, 302.

Jacobi Encomium 121.

Jannini Elogium Henrici III. 350.

Idacii Fasti 270.

Ingulphi Croylandensis fragmenta 3.

Joinvillius 196.

Jonstoni Urbes Britannia versibus delineatæ 75, 95, 124, 127.

Jornandes negligentè editus 11.

Joscelinus de vitâ S. Patricii 80, 84

L

L *Abbei* collectio decretorum contra Jesuitas 174.

Lambardi Commentarius de Urbium fluviorumque nominibus Britannicis, Saxonis, & Latinis 3.

Perambulatio Cantii 28.

Ἀρχαιονομία 244.

Lelandi vita Fulconis Fitz-Warreni 218.

Lipsii liber de Militiâ Romanorum 59.

Satyra Menippea 15.

Flores Lipsiani 147, 160, 161, 302.

Titii Livii fragmentum 176.

M

M *Anilius* 217, 260.

P. Manlius de antiquitatibus Basilicæ S. Petri 87.

Marcellini Fasti 270.

Marculphus Bignonii 299.

Papirii Massoni Carolus nonus 22.

Fluvii 254.

Merula Annales Belgici & Gelrici 58, 63.

Cosmographia 62, 88.

Commentarius in Ennium
49, 63.

Emanuelis Meterani Historia 132.

Mirei origo Ordinis Cisterciensis
147.

Mizaldus de occultis naturæ mi-
raculis 97.

Monceus de Ecclesiæ Anglicanæ
incunabulis Regiis 149.

N

Ennius 76, 77.

Nordeni Britannicæ speculum
72.

Normannicarum rerum Scriptores
217, 232.

O

Odericus Vitalis 222.

Ortelii Synonyma 10, 32.

Oweni Poemata 147.

P

Parenetica 69.

Patricii ad Monachos Gla-
stonienses Epistola 145, 239.

P. Pauli Historia Concilii Triden-
tini 273, 277, 282, 293.

Pentingeriana tabula 88, 310.

Philothheus de contemptu mundi
sive de paupertatis bono 226,

301.

Pictaviensium genealogia 196.

Gulielmus Pictavinus 222, 231.

Polybius 122, 126.

Pontani iter Gallie 90.

Glossarium prisco-Gallicum
90.

Probus de vitâ S. Patricii 80.

Procli Theologica 173.

Ptolemæi Tabula 2.

Geographica per Bertium 243.

Puteani tumulus 108.

R

Einerus Reineccius 34.

Romualdus Archiepiscopus
Salernitanus 232.

J. Rossus de coronis regno Ang-
liæ annexis 86.

S

Almasius de regionibus Su-
burbicariis 273.

Sammarthani Patris opera 276.

Sammarthanorum Fratrum Historia
Genealogica familiæ Regiæ
Franciæ 276.

De linguâ Anglo-Saxonicâ liber
132.

Jos. Scaliger de emendatione tem-
porum 59.

Epistolæ 273.

A. Schotti observationes humanæ
270.

Adriani Sebriekij Europa rediviva
161, 234.

Origines Celticæ 346.

L. Scipionis Barbatî monumentum
204, 207.

Seldenus de Dis Syris 154, 197,
202, 204, 213.

de Decimis 213, 231.

Servini Oratio.

Sirmondus de regionibus Subur-
bicariis 240, 272.

J. Speedi tabulæ chorographica
Angliæ 87.

Spelmanni Glossarium Archæolo-
gicum 287, 383.

Statius 13, 15.

Stephani Regis Anglorum gesta
372.

J. Stow Londinensis Annales 12.

Suetonius Calauboni 59.

Sweertii

Sweertii Epitaphia joco-seria 302.

Bibliotheca Belgica 334.

T

TAcitus 93.

Talboti in Antonini Itinerarium commentarius 4.

Tati Glossarium linguæ Wallicæ 346.

Theodosius πρὸς ῥύπαν & ἡμετέραν

G. Thomssonus contra Liphium 70, 71

de antiquitate religionis Christi

stianæ in Scotiâ 80.

Thuzani Historia 309, 310.

Volume de la forme des Tournois & grands jousts 233, 342.

Nicolaus Trigaltius 210.

V

JAcobus Vsserius de Christianarum Ecclesiarum successione & statu 144, 238.

W

Wicliffi Homiliæ, & laterna lucis 86.

F I N I S.

Dum schedas impressas relego, tot fædos errores, partim Typothetarum, partim Exscriptorum incuriâ, admissos planè attonitus reperio, ut tuâ & meâ maximè referre putem, ut isti oculis tuis hic columnatim subjiciantur.

Lege

PAG. 2. l. 13. quod

p. 2. l. 25. accipias accipies

3. l. 9. meo l. 29. Croilandensis fragmenta

4. l. 28. neque enim

5. l. ult. etiam πρὸς ῥύπαν

6. l. 30. impetraret impetrat

25. l. 16. tibi ex tibi &

27. l. 27. scribe scribes

33. l. 6. reversurus reversus

l. 20. perferrem adferrem

37. l. 13. Gloucestershire Gloucester

39. l. 14. that is that number is

50. l. 18. vires suas virisque

63. l. 16. ex parte eâ parte

70. l. 35. tu tuo

74. l. 34. instituerim institui

76. l. 2. facias facio

18. longer long

78. l. 10. His Countrymen our Countrymen

90. l. 2. mover moner

93. l. 16. their quarters, these quarters

95. l. 6. καί μελέτε καί μελέτε

96. l. 7. procuraretur procuretur

19. aditum tam facile

98. l. 7. commeatus comitatu

100. l. 19. reverebor venerabor

l. 11. atque humanitatem eximiam

Lege

1. 25. politiorisque literaturæ

politiorisque humanitatis

1. 31. literulis tuis literulis unis

105. l. 1. 37. qui nec Ælianus

106. l. 13. æresque æreique

107. l. 15. Verorum est,

108. l. 9. Camdenus

108. l. 14. ut Casaubono autem &

123. l. 7. we are here told we do

here hold

127. l. 16. turpissime fædavit

128. l. 7. nunquam mittam non com-

mittam

131. l. 9. assigned Paulus

131. l. 24. inveniam invenient

138. l. 20. sed ne quidem

176. l. 20. Jacobus

185. l. 28. Saribay Garibay

383. l. 4. Philarchæus

211. l. 17. spicilegium

329. l. 5. devinctissimus

100. l. 8. sylvestres, non

105. l. 6. prærepto

In vita G. Camdeni p. 2. l. 6. dele magis

11. l. 3. primæ lege primi

26. l. 8. repræsentat

40. l. 22. Mausolea 42. l. 15. nobiliss.

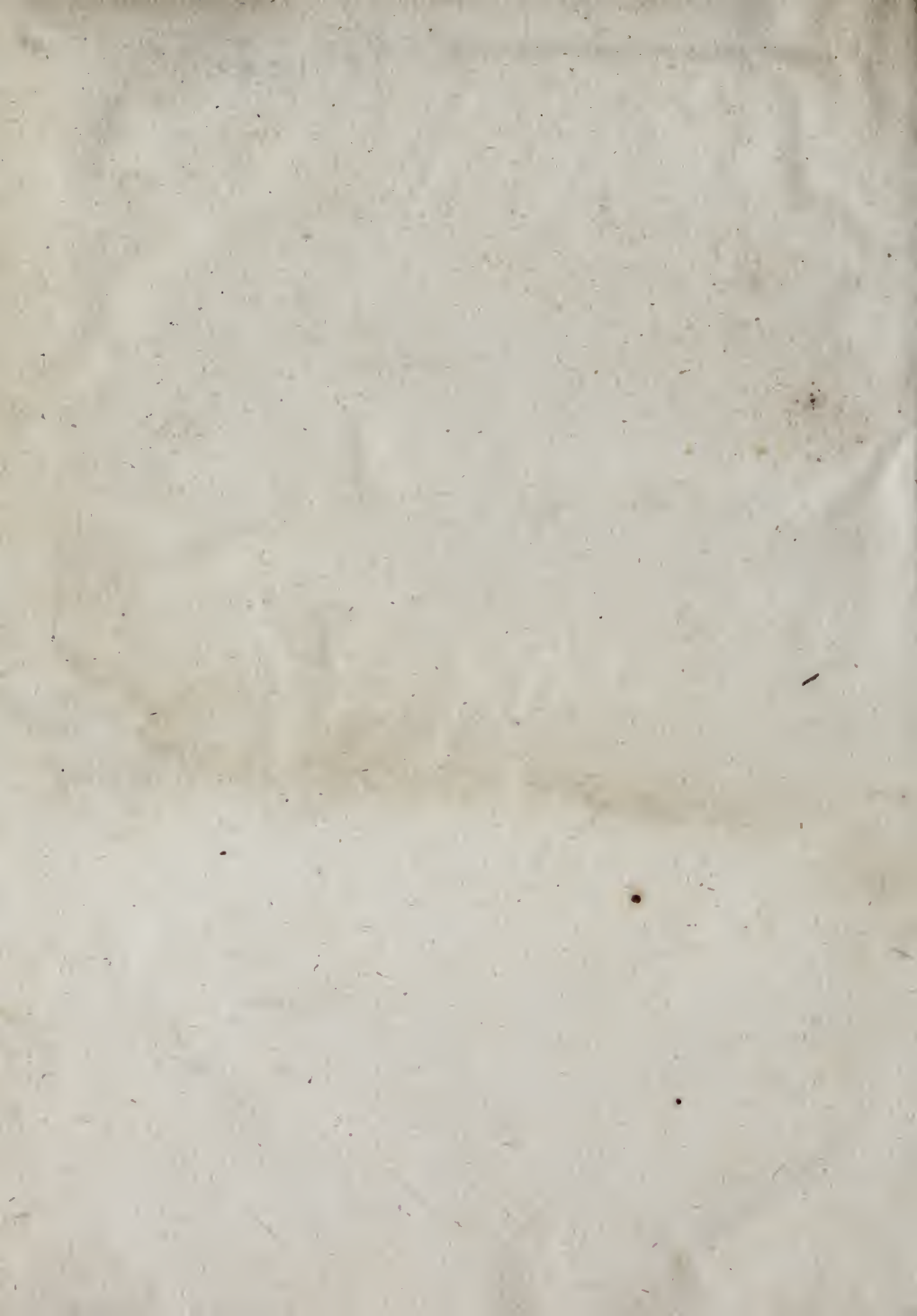
46. in margine 20 Aug. lege 15 Aug.

CU 270

LSZ

SPECIAL 85-B
1744

THE J. PAUL GETTY CENTER
LIBRARY

